MANUALE EXORCISTARUM, AC PAROCHORUM: HOC EST TRACTATUS DE CURATIONE, AC...

Candido Brognoli

Digitized by Google

15. I. 115

15. G. 1.

Digitized by Google

a
5

Digitized by Google

Digitized by Google

R. P. CANDIDI

BROGNOLI

BERGOMENSIS.

MANUALE

EXORCISTARUM.

Digitized by Google

Digitized by Google

MANUALE EXORCISTARUM, AC PAROCHORUM:

HOC EST

TRACTATUS DE CURATIONE,

AC PROTECTIONE DIVINA; in quo reprobatis erroribus, verus, certus, ſecurus, catholicus, apoſtolicus, & evangelicus eiiciendi dæmones ab hominibus, & è rebus ad homines ſpectantibus: curandi infirmos: ab inimicis ſe tuendi: Deumque in cunctis neceſſitatibus propitium habendi modus traditur.

Opus à nemine hactenus attentatum, nedum Exorciſtis, & Parochis neceſſarium; ſed Medicis, Theologis, Concionatoribus, Obſeſſis, Aegrotis, ac in quacumque neceſſitate conſtitutis apprimè utile.

AUCTORE

R. P. CANDIDO BROGNOLO

Bergomenſi, Sac. Theologiæ Profeſſore, Ord. Min. Ref. S. Franciſci.

Prodit quatuor Indicibus locupletatum.

VENETIIS, M. DCCII.

Apud Nicolaum Pezzana.

SUPERIORUM PERMISSU, ET PRIVILEGIIS.

Digitized by Google

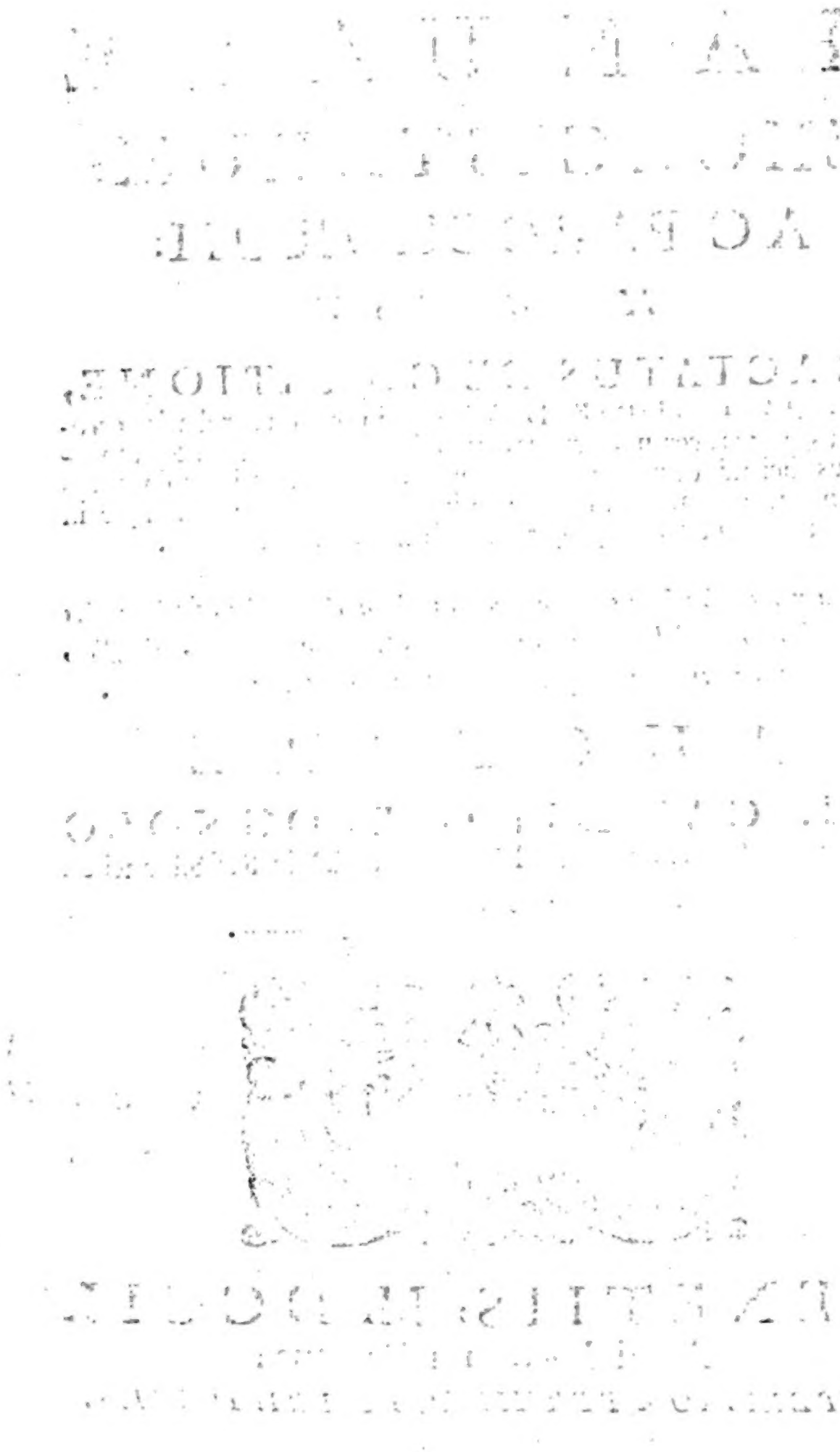

Digitized by Google

ALTISSIME.
QUI HUMILIA RESPICIS:
PROFUNDISSIME.
QUI ALTA A LONGE COGNOSCIS:
POTENTISSIME.
CUJUS NOMINIS VIRTUTE
SUPERBORUM SUNT DESTRUCTÆ
DÆMONUM POTENTIÆ:
ADMIRANDE.
CUJUS ADMIRABILE EST NOMEN IN UNIVERSA TERRA:
PRÆSTANTISSIME
JESU,
QUI FUGAS MORBOS, ET LIVORES,
SED ET ANIMI LANGUORES,
IN QUO PRÆSENS ADERIS:
TIBI GLORIA, SUMMUS HONOR,
ET LAUS TIBI SIT IN SÆCULA.

Luctuaverat jam diù inter eluviata aquarum profluvia Arca illa divino inſtituta molimine, cui ſalutis ſpes jam penè defecerat, priùs in fluctibus tumulum, quàm vitæ dilationem inveniendum arbitranti. Defecerat jam

quidem ſpes illa in cordibus, ſed avida vitæ fames ſemimortua jam ferè acuebat ingenia, cùm rector patientiæ immemor expanſis Arcæ liminibus columbam, quam animantium ſervaturo propaginem ſociaverat gregi, dimiſit, ut aerea translata per ſpatia, an diminutis aquarum vorticibus aperta alicubi ſoli appareret ſoliditas, nunciaret. Verùm cùm jam præ volatu deſtitutum corpus pennæ ampliùs ſuſtinere non poſſent, nullibi tantæ laſſitudini quietem inveniens, ad lignum, unde proceſſerat, quaſi lachrymis augmentum fluctibus ingerens, & ſuſpiriis aquas exagitans, triſtitiæ potiùs quàm ſuſpiratæ lætitiæ augur, regredi eſt compulſa. Fluctuaverat jam diù infelix mei ingenii Arca inter procelloſas orbis

Pſalm. 103. Verſ. 25. *hujus voragines, quem Regius Vates* **Mare magnum, & ſpatioſum** *vocavit, & imminentia ſibi excidia deflens, infauſto doloris accentu:* **Veni in altitudinem maris, & tempeſtas demerſit me:** *cecinit: cùm egomet impatiens veluti ingenii mei rector de tumulati orbis miſeriis perſcrutari deſiderans, expanſis intelligentiæ meæ liminibus, opus hoc alteram veluti ex Arca columbam in legationis officium dimiſi. Verùm cùm jam volatus undequaque protenderit, nec tàm in planis Eccleſiaſticarum dignitatum ſpatiis, quàm in arduis purpuratorum Principum, Regumque faſtigiis diuturnæ laſſitudinis quietem repererit, ne multò ad Arcam, unde exierat, redire cogatur, fortiori, quo poteſt, conamine ad altiſſimum tui Nominis (quod ſilentio veneror) montem ſe in eo ſolùm tranquillitatis,*

Pſalm. 68. Verſ. 2.

tatis , & quietis portum inventurum ſperans , extendit . Laborioſum hoc igitur ingenii mei opus tanquam fœtum ex viſceribus , & intellectus mei præcordiis recentiſſimè natum , brevori forſitan , quàm arbitrer , occaſum perituri parentis viſurum ſub tui nominis umbraculis alendum committo , ut cùm proprium ſibi flendum foret excidium , ſub indefectibili tui tutela protectum ſe ſentiens , ad uberiora gregis tui juvamina vigeat ; cùm hoc celebrè ſuper omnia nomina Nomen omnibus ſit de propria ſpe jam diù ruentibus perpetuæ præſagium felicitatis . Quare , cùm Scriptorum quamplurium lapſum non aliunde , quàm à fallaci hominum quavis dignitate fulgentium , quorum nitebantur præſidio , promanaſſe , eoſque ad illos , quaſi Charybdis , Scyllæque voragines naufragium ſubiiſſe dignoverim , in his tanquam in ſpeculo contuens , ne ipſe quoque tantæ infelicitatis particeps naufragus peream , ad tutiſſimum tui nominis portum , in quo , cùm pericula ſemper evaſerim , naufragia metuenda non imminent , navigium appuli ; ubi languentium multitudo hominum Sathanicis irretita vinculis , & deceptoriis laqueata retibus , quorum hæc ſolatio ſcripſi , impoſterum deſperare non valebit . Quorumnam igitur tutiùs , quam tui opus auſpiciis ſubſternere potero ? cùm quod alii dedecoris arbitrantes petentibus ad ſe aditum pandere renuunt , tu tui augmentum ſplendoris propemodum arbitraris : quod orbis Magnates , ac ſi impenſi amoris argumenta

non noſcant, oblata deſpiciunt: tu, qui hominum viſcera intimus perſcrutator agnoſcis, benigniter excipis; & ubi ii importunitatis potiùs, quam dignationis gratia, ſed repulſionis periculo, petitionibus aures aperiunt, tu vix oratus, apud quem perſonarum acceptatio non regnat, ſine repudio, ut me in arduis te protegente negotiis ſæpiùs experientia docuit, clementiæ, ac benignitatis exceſſu exaudis. Hinc cùm deficientibus illis patrocinia ſimul cum eorum nixis auſpiciis corruant, meque tua jam pridem, ut gloriæ tuæ ſervirem, excitaverit bonitas, me tibi, qui indefectibilis es, cum hoc opere conſecro; & doctrinam meam, quæ mea non eſt, in te, de cujus ſinu proceſſit, refundere audeo: Nam Flumina, unde exeunt, revertuntur, ut iterùm fluant: *ut in beneficiorum, quæ indignitati meæ conferre dedignatus non es, monumentum ſempiternum exiſtat, quorum memor ſempiternam tuo nomini auguror gloriam; & ad tremendam hujus præſentiam genua flectens, ut me ab adverſantium, & obtrectantium morſibus liberes, & in proſperis ſecundùm tuæ benignitatis placita dirigas, deprecabor.*

Eccl. cap. 1. Vers. 7.

Altiſſimi tui nominis gloriæ ſitiens

Inter Minores minimus

Frater Candidus à Sarnico.

A U-

AUCTOR

Ad ſuum Libellum.

I Mea cara rates, tutos per æquora greſſus
Dirige, quas promis quiſque requirit opes.
Non ſcopuli, non aſtra vetant, non ventus, & unda.
Cælicolum cymbis invia nulla via eſt.
Invidus obſtiterit torvo ſi lumine quiſquam,
E Patre te IESU profiliſſe ſcias.
Si quis te placido vultu veneretur amicus.
Non mihi, ſed IESU, die, referendus honos.
Filia Franciſci merces ſine munere pandes,
Ut levior curras: I mea cara rates.

Facultas Reverendiſſimi Patris Vicarii Generalis totius Ordinis S. P. FRANCISCI.

FR. DANIEL A DONGO

Totius Ordinis Minorum S. P. FRANCISCI Vicarius Generalis, & Servus. Dilectonobis in Chriſto Patri Fratri Candido à Sarnico ejuſdem Ordinis, Provinciæ verò noſtræ Reformatæ Brixiæ Concionatori, & Lectori Salutem in Domino.

CUM juxta Apoſtolicas, ac Ordinis Conſtitutiones reviſum, & approbatum fuerit quoddam Opus à te collectum, cui titulus eſt, MANUALE EXORCISTARUM, ET PAROCHORUM; tenore præſentium cum ſalutaris obedientiæ merito facultatem tibi concedimus, & facimus, quatenus ſerv. ſervan. prædictum Opus Typis mandare poſſis.

Datum Neapoli in noſtro Regio S. Mariæ Novæ Cœnobio hac die 7. Februarii 1650.

Fr. Daniel à Donga
Vic. Gener.

Locus ✠ Sgilli.

Ad

Ad laudem JESU Christi.

JUssu Reverendissimi Patris Danielis à Dongo Vicarii Generalis totius Ordinis S. Francisci, Ego Fr. Ægidius à Melo Lector Sac. Theol. Ordinis Minorum Strictioris Observantiæ Provinciæ Reformatæ S. Antonii, ac S. Officii Inquisitionis Tarvisii Consultor Generalis, legi, & majori, qua potui, diligentia examinavi Opus Exorcisticum R. P. Candidi à Sarnico ejusdem Ordinis, & Instituti, Reformationis verò Brixiensis Theologi: quod inscribitur: MANUALE EXORCISTARUM: cujus piam, devotam, ac facilem maxima cum animi oblectatione miratus sum doctrinam, ex fontibus quidem Salvatoris hausta; cùm ejusdem Salvatoris documentis, fide, & sanctissimi nominis ejus vi, & invocatione undique scateat; Doctrinam sanè Catholicam, & Evangelicam; nam ab Evangelii medulla hactenus (nescio cujus incuria) obrutam, iste Pater erutam fecit; & quantum Sathanæ invisam! propterea solitis suis versutiis ei lucem enixè deturbare continuè non desistit. Et quæ genus humanum emolumenta reportet, egomet, cùm eædem sacræ ædes, hujus revisionis gratia, nos ambos tenerent, aliquando oculatus testis fui, apertè agnoscens, quomodo ipse Pater, nedum ex studio assiduo, verùm etiam ex experientia, quæ docet, didicit. Nec aliquid immixtum moribus, devotioni, fideliumque pietati obnoxium mihi se se obvium dedit; ob id Opus, ut in publicum, nedum spectandum: sed utilius ad publicam praxim erahendum dignum, & necessarium censeo. Dat. Tarvisii in nostro S. Mariæ de Jesu Cœnobio, die 2. Junii, anno Orbis reparati, Christianæque lætitiæ ob sanctum Jubileum 1650.

Fr. Ægidius à Melo, qui supra.

EGO F. Thomas à Feltria ex Min. S. Francisci Strict. Obser. Lector. Generalis, ex commissione Reverendissimi Patris Danielis à Dongo totius Ordinis Seraphici Patris nostri S. Francisci Vicarii Generalis vidi, ac seriò, & satis rigorosè examinavi præsens Opus, inscriptum Manuale Exorcistarum, ac Parochorum; hoc est, Tractatus de Curatione, ac Protectione Divina, Auctore Rev. Patre Candido Brognolo, ejusdem Ordinis, & Instituti S. T. Professore, *in eoque nihil reperi sacræ doctrinæ, aut Christianis moribus dissonum, nec piarum aurium offensivum: Quinimò cùm in eo plures, & graves errores circa Exorcisticam doctrinam, & plures notabiles abusus, periculis, ac pusillorum scandalis, obnoxii, ab imperitis Exorcistis invecti, detegantur, ac dilucidè ex Sacri Evangelii, & Sacræ Theologiæ fontibus confutentur; ac insuper verus, purus, planus, & Evangelicus modus expellendi dæmonis nobis ab ipso Christo Domino traditus, in hoc Opere mira facilitate, & puritate explicetur, & ad praxim applicetur; quo nempe modo explosis scandalorum periculis efficaciter, perfectè, ac brevi tempore dæmones expellantur, Energumeni liberentur, ac Malefici ati à maleficiis curentur; dignissimum judico, ut ad gloriam sanctissimi nominis JESU, & ad decorem tam sancti Exorcistici officii, nec non ad Energumenorum, ac Maleficiatorum solamen in lucem edatur. In quorum fidem hæc manu propria subscripsi in nostro Conventu Sancti Joseph Vincentiæ, hac die 9. Julii 1650.*

Ego Fr. Thomas, qui supra.

Digitized by Google

NOI RIFORMATORI dello Studio di Padoa.

HAvendo veduto per atteſtato del Segretario noſtro, nel Libro intitolato, *Manuale Exorciſtarum, ac Parochorum*, Authore R. P. Candido Brognolo, ſtampato in Bergamo l'anno 1651. non v'eſſer coſa alcuna contro Principi, e buoni coſtumi, concediamo licenza à Nicolò Pezzana di poterlo riſtampare, oſſervando gli ordini, &c.

Dato li 28. Novembre 1682.

Girolamo Aſcanio Giuſtinian Riformator.
Federigo Marcello Riformator.

Gio: Battiſta Nicoloſi Segretario.

PRÆ-

PRÆFATIO
AD BENIGNUM LECTOREM.

MOta fuit aliquot abhinc annis inter Exorciſtas, & Medicos non ſpernenda lis, quæ ſub Judice hucuſque indeciſa pependit: Cuinam de morbis, an Medicis, an Exorciſtis judicium inferre liceret: quam quidem ab inimico homine in agro dominico ſuperſeminante zizania ortam eſſe, tutiſſimè poteſt ab omnibus judicari. Cùm enim nihil illi connaturalius fuerit, & ad aliud quidpiam ſtudium minimè erexerit, quàm ad morbis inficiendos maleficis, infeſtationibus noxiis vexandos, ſævæque ſuæ tyrannidi ſubjectos detinendos mortales, ne ſibi de tot animarum, corporumve ſit omittenda poſſeſſio; neve illi ab horrenda tam execrandi hoſtis ſervitute per opportuna remedia amoveantur, callida machinatione, artibuſque doloſis ex Exorciſtis nonnullos, & ex Medicis quoſdam ſeduxit, utriſque firmiter ad ſe tantùm morborum humanæ naturæ occurrentium cognitionem, & curationem pertinere ſuadendo. Hinc, cùm Medicorum quamplurimi detrimento laborantium maximo omnia ferè mala humanis tam intus, quàm foris obviantia corporibus, rariſſimè, vel nunquam maleficis Sathanæ verſutiis, ſed naturalibus duntaxat cauſis tribuere conſueverint; ſi quem veneficio fortè infectum (quòd hoc ipſi tanquam à munere ſuo extraneum non agnoſcant) inveniant, non Eccleſiaſtica Exorciſtæ poteſtate; ſed virtute medica curandum eſſe opinantur. At Exorciſtæ nonnulli ſive imperitiæ,

I
Huius operis neceſſitas.

tiæ, ſive ſufficientiæ gratia, quam ſibi autumanter attribuunt, falcem in aliorum meſsem mittentes, malefico laborantibus morbo, maximo ipſorum periculo eiſdem vomitoria, potiones, unctiones, balnea, lenimenta, ſuffitus, aliaque hujuſmodi indifferenter proponunt; & quod magis erroneum eſt, & error quidem pejor priore ſacris miſcere non niſi à communi Dei, hominumque inimico fraudulenter inventa, ac per obſeſſorum os Exorciſtis, quæ non decent, quærentibus tradita, conſueverunt.

2. *A quo Author iuſſus onus ſuſcepit.*

Ea ergo de cauſa à cordatis viris rogatus Adm. Rev. P. Archangelus Carraria Bergomenſis noſtræ Religionis alumnus, tunc Proministri in Provincia noſtra Reformata inſignitus officio, ut cùm de maleficiorum ſolvendis malis ſtudio operam dederit, obſeſſorumque pius ſublevator extiterit, tantæ litis difficultatem, quæ inter oppoſitas partes odii, invidiæ, rixarumque motiones excierat, malefico morbo infectis prolixioris anguſtię, ac dilatandi imperii dęmonibus occaſionem prębuerat, exploderet, nullum aptiorem ſedandæ litis modum eſse putavit, quàm ſi publicis typis mandandis ſcriptis, quænam tùm Exorciſtarum, tùm Medicorum partes ſint in dignoſcendis, curandiſque morbis ad ſalubre oppreſsorum levamen, demonſtraretur. Cùm autē ſibi hoc mihi onus imponere placuerit, etſi aſsiduè tùm ad ſacrarum literarum lecturæ, tùm Evangelicæ predicationis munus eſsem applicitus, non meis viribus, ſed divina gratia nixus, tanto oneri humeros libentiſsimè expoſui; & ideò, ne deſideriis meis imparem effectum explerem, varias de hoc ſcribentium doctrinas conſului, de quorum fontibus diligentiſsimè hauſi, quæ ad propoſitum inſtitutum conferre videbantur. Hinc, ut faciliori modo, quàm priùs, maleficiorum ſolverentur ligamina; & ex obſeſſorum corporibus pellerentur dæmonia; ac inter tot, tamque varias Exorciſmorum formulas certiorem Exorciſtis traderem modum, modernorum Theologorum Exorciſticæ artis profeſsorum praxim majori, quo potui, ſtudio tum corporeis, tum mentalibus oculis perſcrutans, exorcizandique regulas à priſcorum temporum Exorciſtis conſiderans, ego meorum Superiorum juſsu pluries Romæ, Venetiis, Tarviſii, Bergomi, aliiſque Italiæ Civitatibus, Vicis, ac Oppidis ſuper Energumenos, morbiſque obnoxios maleficis manus impoſui, & cum

ad

ad præcepta, divino Jeſu interpoſito nomine, vexatos liberari compererim, tum nedum theorica edoctus; ſed & experientia mediocriter ſaltem inſtructus, variis in veteri exorcizandi methodo compertis, reprobatiſque erroribus, nunc Medicorum partes (ſi quæ circa maleficia ſint) breviter tangendo, Opus hoc de Curatione Divina ex piorum Theologorum conſilio pro Exorciſtis, Parochis, ac Medicis, ac quibuſvis Chriſtianæ veritatis profeſſoribus, majora impoſterum divino favente Numine daturus, typis mandare decrevi.

Hoc ſub Manualis Exorciſtarum, Parochorumque titulo dedi, ut Exorciſtæ, ac Parochi illud præ manibus inceſſanter habentes, nedum ab Energumenis, ac maleficio affectis dæmones expellendi, ac fideles edocendi modum, quo in infirmitatibus valetudinem, in perſecutionibus tutelam, in anguſtiis ſolamen, & in neceſſitatibus cunctis à Deo ſuffragium obtinere poſſint, ediſcant, ſed & ipſi, quæ ſit voluntas Dei bona, beneplacens, ac perfecta, agnoſcant: ac ſemitas rectas, quæ ad Paradiſi patriam perducunt, ſibi eligere valeant; cùm in hoc verus, certus, ſecurus, catholicus, apoſtolicus, & evangelicus dæmones eiiciendi, ſe ab inimicorum tuendi inſultibus, Deumque in cunctis neceſſitatibus propitium habendi modus elargiatur. Verus certè eſt, qui traditur modus, cùm nullis ſubſit falſitatis erroribus; non enim ex dæmonis mendaciorum patris reſponſis per Energumenorum, obſeſſorumque ora veritatem deſumit; ſed infallibili Evangelicorum dogmatum veritate roboratur. Certus; ſuppoſitis namque conditionibus hoc in opere aſſignatis, infallibiliter effectum conſequitur: eo quia Dei promiſſione, qui *fidelis eſt in omnibus verbis ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis*, immobiliter radicatur. Securus; quia non ſuper volubilem mentis meæ arenam erigitur; ſed ſuper firmiſſimum divinæ Scripturæ lapidem, ſacrorum Canonum verbis, ſanctorumque Patrum nititur auctoritate. Catholicus; univerſalis quippe, non enim Exorciſtis, ac Parochis tantùm; ſed & omnibus Chriſtianæ Religionis cultoribus per fidem Jeſu nomini præſtitam ipſa increata Veritas docet, & docuit convenire. Apoſtolicus; ab Apoſtolis namque, Dominique Diſcipulis uſitatiſſimus fuit, & à cunctis Apoſtolicis viris in praxim deductus. Evangelicus denique; quia à Chriſto æterni Patris Filio in Evangelio traditur, dicente: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc*

3 *Titulus.*

4 *Subjectum.*

Pſal. 144.

Marci 16.

ſequen-

Ioan. 14. vers. 13. *ſequentur: in nomine meo dæmonia eiicient.* Et, *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio. Si quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam.*

Diviſio. Tres autem in partes hoc opus dividitur, quarum prima de ſpirituali Medico, Exorciſta nempè, ſeu Parocho loquitur: Secunda de Ægroto obſeſſo, vel maleficio infecto, qui ſe per orationes, ac jejunia ad liberationem rectè diſponit: Tertia demum de remediis tum generalibus, tum particularibus ad dæmonis coercendam, deprimendamque ſuperbiam requiſitis; nec non ad afflictorum animos ſublevandos: Quæ in aliis minutioribus partibus diviſæ ſub Apocalypticæ viſionibus typo proponuntur.

Accipe igitur, benigniſſime Lector, exiguum hoc quod tibi animi liberalitate opus exhibeo, (quod quidem elegantiori ſtylo prætexuiſſem, ut multorum ingeniorum ſublimitas poſtularet, niſi illud ad publicæ utilitatis emolumentum, hominumque ſolamen, quorum plurimi ſunt, quibus, intelligentiæ defectu, minimè profuiſſet, ordinaſſem.) At, ſi quæ in eo ad publica, vel privata bona ſpectantia repereris, à Deo uberrimo omnium fonte fluxiſſe firmiter crede, à quo omne ſapientiæ, ac ſcientiæ munus, omne datum optimum, & omne donum perfectum, Deipara favente Maria, copiosè deſcendit, per quam cęleſtium gratiarum theſauri diſpenſantur. Hoc unum denique, ut me in tuis apud Deum orationibus commendatum habeas, ut cætera, quæ pro Chriſtianæ Reipublicæ bono de tenebris ad lucem trahere ſtatui, divino juvante præſidio, perficere valeam. Vale.

SUM-

SUMMARIA BREVIA
OMNIUM PARTIUM, CAPITUM,
ARTICULORUM, QUÆSTIONUMQUE,
Quæ toto hoc Opere continentur.

Hic, & deinceps duo numeri, unus paginam, alter numerum marginalem dijudicant.

Pars I. DE Exorciſta. 1.1
Cap. I. Poteſtate donato. pag. 1.3
Artic. I. Ordinis Exorciſtatus. 3.4
Artic. II. Ordinis Sacerdotalis. 11.25
Artic. III. Juriſdictionis ordinariæ. 14.30
Artic. IV. Juriſdictionis delegatæ. 19.49
Cap. II. De Exorciſta ſcientia prædito. pag. 21.60
Artic. I. De dæmone, ut maleficiorum, & obſeſſionum cauſa efficiente. pag. 22.61
Quæſt. I. Pro quibus poteſtas dæmonis ſit ligata. 24.66
Quæſt. II. Cur dæmon maximos peccatores omnes in corpore non poſſideat. 26.70
Quæſt. III. Quas moleſtias dæmon ſoleat hominibus inferre exiſtentes extra corpora. 27.72
Quæſt. IV. Quomodo dæmones humana corpora ingrediantur. 33.82
Quæſt. V. Quomodo dæmones exiſtant in corpore humano. 35.90
Quæſt. VI. Quid dæmones operentur in corpore, quod poſſident. 36.92
Artic. II. De Maleficis, ut cauſa maleficiorum. 39.101
Quæſt. I. Quibus modis Malefici concinnent ſua maleficia. 40.103
Artic. III. De rebus naturalibus, ut ſunt cauſa maleficiorum. 44.110
Quæſt. I. Quænam ſint cauſæ naturales maleficiorum. 44. ibi.
Quæſt. II. Quænam ſint cauſæ morales maleficiorum. 45.113
Quæſt. III. An ad Medicum, vel Exorciſtam ſpectet judicare de rebus naturalibus in maleficiis adhibitis. pag. 46.115
Artic. IV. De Deo, ut cauſa maleficiorum permiſſiva. 53.128
Quæſt. I. An maleficia ſint à Deo volente, vel tantùm permittente. 53.129
Quæſt. II. Quare Deus permittat maleficia & obſeſſiones. 55.133
Quæſt. III. Quomodo Deus maleficia, & obſeſſiones impediat. 59.147
Artic. V. De ſignis, quibus maleficia, & obſeſſiones cognoſcuntur. pag. 62.154
Quæſt. I. Quænam ſigna ſumantur ex potentiis animæ. 62.155
Quæſt. II. Quænam ſigna ſumantur ex diſpoſitione corporis. 70.161
Cap. III. De Exorciſta virtutibus ornato. 72.165
Artic. I. De Fide. 73.166
Quæſt. I. Quid nomine fidei intelligatur in hoc articulo. 73.166
Quæſt. II. Quodnam ſit objectum fidei Theo-

Theologicæ. 74.169
Quæſt. III. *Quinam ſit actus fidei.* 75.175
Quæſt. IV. *Quomodo fides Theologica definiri poſſit.* 76.176
Quæſt. V. *Quomodo fides Theologica dividatur.* 76.177
Quæſt. VI. *An fides miraculorum, ac promiſſionum ſit eadem cum fide Catholica.* 77.178
Quæſt. VII. *Quomodo fides Theologica poſſit eſſe major in uno, quàm in alio.* 79.181
Quæſt. VIII. *An fides Theologica differat à fide gratia gratis data, & à cæteris gratiis gratis datis. pag.* 80.184
Quæſt. IX. *Quomodo fides neceſſaria ſit Exorciſtæ ad dæmones expellendos.* 81.186
Artic. II. *De Spe, ſeu Fiducia in Deum. pag.* 83.189
Quæſt. I. *Quomodo hujuſmodi fiducia augeatur.* 84.190
Quæſt. II. *Quomodo fiducia tollat hæſitationem.* 84.192
Quæſt. III. *Quos effectus producere ſoleat hujuſmodi fiducia in ſuis poſſeſſoribus.* 85.194
Quæſt. IV. *Quomodo hæc fiducia facilè acquiri poſſit.* 107.242
Artic. III. *De Charitate erga Deum, & proximum.* 110.255
Artic. IV. *De Fortitudine.* 113.252
Artic. V. *De prudentia in erroribus vitandis.* 116.261
Quæſt. I. *An licitum ſit aliquem exorcizare, nullo habito ſigno evidenti, vel probabili ipſius obſeſſionis. pag.* 117.262
Quæſt. II. *An utile ſit interrogare dæmonem, quo nomine vocetur. pag.* 117.263
Quæſt. III. *An convenienſ ſit interrogare dæmones, an ſint multi, vel pauci: unus, vel plures in eodem corpore.* 119.267
Quæſt. IV. *An licitè ſit quærere à dæmone cauſa ingreſſus.* 120.269
Quæſt. V. *An licitum ſit quærere à dæmone: per quam perſonã, & per quem Sanctum ſit ab obſeſſo expellendus.* 121.271
Quæſt. VI. *An licitum ſit quærere à dæmone: ut dicat: quinam ſint ſui inimici in cœlo, & qui in inferno.* 122.273
Quæſt. VII. *An licitum ſit quærere à dæmone: quibus verbis magis crucietur.* 123.275
Quæſt. VIII. *An licitum ſit quærere à dæmone: quo die, vel hora ſit egreſſurus.* 123.276
Quæſt. IX. *An licitum ſit quærere à dæmone: ut quo loco ſit egreſſurus.* 125.279
Quæſt. X. *An licitum ſit quærere à dæmone: ſi aliquo pacto, vel maleficio ſit alligatus: & quomodo hujuſmodi maleficium poſſit deſtrui.* 126.280
Quæſt. XI. *An licitum ſit quærere à dæmone, et dicat, quis ſit eorum princeps in illo corpore.* 127.283
Quæſt. XII. *An licitum ſit quærere à dæmone, ut dicat, an talis perſona, quam poſſidet, ſit energumena.* 127.284
Quæſt. XIII. *An licitè ſit Exorciſtæ præcipere dæmoni ſuperioris ordinis, ver. g. Lucifero, ut dæmones ſibi inobedientes excrucient in inferno. Item ſpiritui principali in corpore obſeſſo ut ſecum educat totam ſocietatem ſuam.* 128.285
Quæſt. XIV. *An licitum ſit Exorciſtæ, dæmonem in locis deſertis alligare.* 130.292
Quæſt. XV. *An Exorciſta poteſtatem habeat dæmones mittendi in infernum.* 131.294
Quæſt. XVI. *An peccatũ ſit grave, de vanis, & inutilibus, & fortè nocivis, & iis, quæ ad expulſionẽ non conducunt, dæmonem interrogare.* 132.297
Quæſt. XVII. *An licitum ſit Exorciſtæ præcipere dæmoni ſub pœna excommunicationis, ut energumenum amplius non divexet.* 134.701

Quæſt.

Quæſt. XVIII. *An licitum ſit Exorciſtę, dæmoni præcipere, vel irrationabilibus per terminos judicarios.* 134.302
Quæſt. XIX. *An licitũ ſit Exorciſtæ, medicinas corporales obſeſſis, ac maleficiatis applicare.* 136.306
Quæſt. XX. *An licitum ſit Exorciſtę, cum ægrotis obſeſſis, vel maleficiatis Chirurgi munere fungi.* 139.317
Quæſt. XXI. *An licitũ ſit Exorciſtę, energumenũ vexare flagellis, & deboneſtare opprobriis, aliave ſimilia facere.* 141.321
Quæſt. XXII. *An Exorciſta licitè poſſit fictionibus uti, ad probandũ: an aliquis verè, vel fictè, aut imaginariè ſit obſeſſus.* 141.322
Quæſt. XXIII. *An obſeſſi, ſeu energumeni, ac maleficiati per ſolùm diſſenſum voluntatis poſſint ſeipſos à quacunque dæmoniaca vexatione totaliter liberare.* 142.323
Quæſt. XXIV. *An ſit neceſſe in exitu dæmonis è corpore ei præcipere, ut juret, ſe exiturum, nec ampliùs regreſſurum.* 149.342
Quæſt. XXV. *An licitum ſit, annuere dæmoni offerenti egreſſum ex homine, ſi ei permittatur in alium ingredi.* 150.343
Quæſt. XXVI. *An ſecluſis quatuor illis cõcluſionibus à Sanchez adductis, adhuc liceat petitioni ſupradictę cõnivere.* 150.344
Artic. VI. *De Prudentia in rectis ſemitis eligendis circa adjurationem.* 151.347
Quæſt. I. *Quomodo Deus à nobis rectè adjurari poſſit.* 152.349
Quæſt. II. *An Beati, & Sancti Angeli adjurari poſſint ab hominibus.* 192.351
Quæſt. III. *An dæmones ſanctè, & licitè adjurari poſſint ab hominibus.* 192.352
Quæſt. IV. *An creaturæ irrationales, ut locuſtæ, nubes, ſal, aqua, &c. licitè à nobis adjurari poſſint.* 154.357
Quæſt. V. *An adjuratio debeat fieri per Deum ſolum: an etiam per creaturas.* 155.359
Quæſt. VI. *Quænam cautelę ſint ſervandę ab Exorciſta, ut adjuratio ſuum habeat effectum.* 156.365
Pars II. *De Ægroto.* 163.383
Cap. I. *Orante Deum.* 164.387
Artic. I. *Contemplando Divinam Providentiam.* 165.388
Artic. II. *Meditando infinitam Dei Bonitatem.* 168.394
Quæſt. I. *Cum Deus tàm pientiſſimus ſit, ac ſummè bonus, cur tot homines de ejus divino auxilio diffidant.* 170.399
Quæſt. II. *Cur plures Juſti etiam docti, & pii perfectæ fiducia in Deum ſæpè careant.* 171.401
Artic. III. *Conſiderando Dei veritatem, ac fidelitatem in ſuis promiſſis.* 174.405
Quæſt. I. *An oporteat diſtinctè habere notitiam hujus promiſſionis, & ex fide illius petere, ut oratio habeat conditionem requiſitam ad impetrandum infallibiliter.* 175.407
Artic. IV. *De Conditionibus ad impetrationem infallibilem requiſitis.* 176.408
Conditio prima quæ. 177.411
Quæſt. I. *An ſpiritualia bona indiſtinctè, & abſolutè à Deo peti poſſint.* 181.422
Quæſt. II. *An bona temporalia abſolutè à Deo peti poſſint.* 182.424
Quæſt. III. *An poſtulare à Deo peculiarẽ protectionem, & curam in præſtando nobis hęc bona, ſit tentare ipſum.* 185.435
Quæſt. IV. *An temporalia mala in oratione peti poſſint.* 186.436
Quæſt. V. *An liceat in oratione petere, ut malum pœnæ proximo eveniat.* 186.438
Quæſt. VI. *An omnium prędictorum malorum, vel bonorum petitiones infallibilem habeant impetrationem ex vi divinæ promiſſionis.* 188.444
Conditio ſecunda ad impetrationem

nem infallibilem requisita, 191.454
Conditio tertia ad impetrationem infallibilem requisita. 193.459
Quæst. VII. Cur plures, etsi dicant, se habere fidem aliquid à Deo obtinendi, non tamen in eo postulando perseverant. 194.463
Quæst. VIII. Quanto tempore perseverandum sit in oratione, ac petitione, ut, quod petitur, obtineri possit. 195.465
Quæst. IX. An diù perseverandum sit in petitione. 196.466
Conditio quarta ad impetrationem infallibilem requisita. 196.467
Quæst. X. An aliquis pro se, vel pro alio possit absolutè petere aliquod bonum temporale, & credere, se illud infallibiliter obtenturum. 198.471
Artic. V. De Signis, quibus in rebus omnibus cognosci potest Dei voluntas. 202.482
Cap. II. De Ægroto orante Dominos cœli, & terræ. 206.491
Artic. I. Jesum Christum D. N. 206.492
Artic. II. Beatissimam Virginem Dei Genitricem Mariam. 211.506
Cap. III. De Ægroto orante hominum mediatores. 213.511
Artic. I. Angelicos spiritus. 213.512
Qu. unica. Cur tot homines justi vexentur & quandoque à dæmonibus superentur, si ab Angelis proteguntur. 216.519
Artic. II. Beatos in cœlo regnantes. 216.520
Quæst. I. An Sancti tam homines, quàm Angeli licitè à nobis sint orandi. 217.521
Quæst. II. Cur Deus velit nos ad Sanctos orare, si ipse promptissimus est ad dandum id, quod petimus. 219.526
Quæst. III. An licitè à nobis sint orandi Justi Viatores. 219.527
Cap. IV. De Ægroto jejunante. 220.528
Artic. I. Ad Deum placandum. 221.532
Artic. II. Ad proficiendum in bono. 223.537
Qu. unica. An vexationes diabolicæ, quæ hominibus eveniunt tantùm ad probationem, & exercitium virtutis, sint à Deo volente, & jubente: vel tantùm permittente, & non impediente. 224.541
Artic. III. Ad se ipsum sanandum, & roborandum. 225.544
Artic. IV. Ad hostes visibiles, & invisibiles expellendos, & profligandos. 228.552
Pars. III. De Remediis; 230.561
Cap. I. Generalibus Sacramentorum. 230. ibi.
Artic. I. De Baptismo. 231.562
Artic. II. De Confirmatione. 232.568
Artic. III. De Pœnitentia. 233.571
Artic. IV. De Eucharistia. 234.575
Artic. V. De Ordine. 235.580
Artic. VI. De Matrimonio. 236.586
Artic. VII. De Extrema unctione. 237.588
Cap. II. De Remediis generalibus Sacramentalium. 238.591
Artic. I. De Cruce. 238.592
Artic. II. De S. Evangelio. 240.596
Artic. III. De Cereis formis, seu Agno cereo impresso. 244.606
Artic. IV. De Reliquiis Sanctorum. 245.608
Artic. V. De imaginibus Sanctorum: 246.610
Artic. VI. De Aqua benedicta. 247.612
Artic. VII. De Pane, & Oleo benedicto. 248.614
Cap III. De Remediis particularibus ægrotum præparantibus. 249.616
Artic. I. De modo certitudinaliter cognoscendi, an quis verè sit maleficio affectus, vel à dæmone possessus. 250.618
Artic. II. De Instructione pro Vexato ad liberationem præparando. 251.621
Quæst. I. Quomodo, & de quibus Vexatus instruendus sit erga Deum. 252.622
Quæst. II. Quomodo instruendus sit Vexatus erga Exorcistã. 254.634
Quæst. III. Quomodo Vexatus instruendus sit adversùs dæmones. 256.638
Quæst. IV. Quomodo Vexatus instruendus sit erga seipsum. 256.639
Artic. III. De Probatione Vexati ante liberationem requisita. 258.646.

Quæst. I.

Digitized by Google

Quæſt. I. *Quomodo Vexatus probandus ſit erga Deum.* 258. 647
Quæſt. II. *Quomodo Vexatus probandus ſit erga Exorciſtam.* 260. 649
Quæſt. III. *Quomodo Vexatus probandus ſit adversùs dæmonem.* 260. 651
Quæſt. IV. *Quomodo Vexatus probandus ſit erga ſeipſum.* 261. 653
Cap. IV. *De Remediis particularibus pro dæmone coercendo.* 263. 658
Artic. I. *De Objurgatione, & præcepto.* 264. 659
Artic. II. *De Dæmone obſidente, aut ingrediente.* 268. 667
Quæſt. I. *Quomodo impetus dæmonis obſidentis ſint à Vexato repellendi.* 269. 668
Quæſt. II. *Quomodo ſint coercendi dæmones Striges obſidentes, & impedientes, ne Judicibus veritatem fateantur.* 271. 677
Quæſt. III. *Quomodo ſe habere debeat Exorciſta, vel Parochus cum Magis, & Sagis habentibus pactum cum dæmone, ſed pœnitentibus.* 273. 682
Artic. III. *De dæmone poſſidente, ſeu exiſtente in corpore Vexati.* 275. 686
Quæſt. I. *Quomodo vexationes à dæmone poſſidente effectæ per ipſos Vexatos ſint reprimendæ, aut auferendæ.* 275. 687
Quæſt. II. *Quomodo maleficium in matrimonio factum ſit auferendum, ac deſtruendum.* 277. 693
Quæſt. III. *Quomodo ſint deſtruenda maleficia infantium, & puerorum.* 280. 698
Quæſt. IV. *Quomodo parvuli præſervandi ſint à maleficiis.* 281. 702
Artic. IV. *De dæmone obſiſtente, ſeu renitente.* 282. 704
Quæſt. I. *An dæmonum reſiſtentia præceptis eccleſiaſticis facta proveniat ex vi, & potentia dæmonum: vel ex parte Dei, vel Exorciſtæ, vel energumeni.* 282. 705
Quæſt. II. *Quænam ſint genera Energumenorum, ad quorum liberationem Deus difficillimè concurrit.* 284. 710
Quæſt. III. *Quomodo hujuſmodi repugnantia diabolica ſit auferenda.* 288. 720
Quæſt. IV. *Quænam ſint remedia particularia pro primi generis obſeſſis.* 288. 721
Quæſt. V. *Quænam ſint remedia particularia pro obſeſſis ſecundi generis.* 289. 722
Quæſt. VI. *Quænam ſint remedia particularia pro obſeſſis tertii generis.* 291. 725
Quæſt. VII. *Quænam ſint remedia particularia pro obſeſſis quarti generis.* 292. 727
Quæſt. VIII. *Quænam ſint remedia particularia pro obſeſſis quinti generis.* 295. 732
Artic. V. *De dæmone fugiente, ſeu exeunte.* 295. 733
Quæſt. I. *Quomodo ſe habere debeat Exorciſta erga obſeſſum in actu liberationis.* 297. 737
Quæſt. II. *Quænam ſint ſuggeſtiones ſpeciales, quibus dæmon Energumenum invadere ſolet tempore liberationis.* 297. 738
Artic. VI. *De dæmone tentante ſuum regreſſum.* 304. 748
Quæſt. I. *Quænam ſint communiores ſuggeſtiones, quibus dæmon quærit iterùm in corpus liberati ſuum regreſſum.* 305. 749
Quæſt. II. *Unde ſumat dæmon tentandi occaſionem.* 306. 450
Quæſt. III. *Quibus remediis præſervativis diabolicæ ſuggeſtiones in hominibus à dæmone liberatis evaneſcant.* 307. 751
Artic. VII. *De dæmone repetente, ſeu redeunte.* 311. 758

Quæſt. I. *Quænam ſit cauſa regreſſus.* 311. ibid.
Quæſt. II. *Quomodo ſe habere debeat Exorciſta cum eo, qui poſt liberationem iterùm à dæmone poſſidetur.* 312. 761
Artic. VII. *De dæmone infeſtante ea, quæ ad hominem ſpectant.* 315. 765
Quæſt. I. *Quibus modis animalia bruta à dæmonibus vexentur.* 315 766
Quæſt. II. *Quomodo ſit eis ſubveniendum.* 315. 767
Quæſt. III. *Quibus infeſtationibus à dæmonibus domus ſoleant moleſtari.* 318. 770
Quæſt. IV. *Quomodo domus à ſpiritibus malignis ſint purgandæ.* 318. 771
Quæſt. V. *Quid agendum ab Exorciſta, & domus habitatoribus in actu liberationis.* 319. 773
Quæſt. VI. *Quomodo domus à moleſtiis dæmonum ſint præſervandæ.* 322. 778
Quæſt. VII. *Quomodo aves, vermes, mures, locuſtæ, vel alia animalia terram, vel fructus vaſtantia ſint deſtruenda.* 322. 779
Artic. IX. *De modo, & ordine exorcizandi.* 333. 784
Cap. IV. *De Remediis pro afflictis, & tribulatis.* 336. 792
Artic. I. *De afflictis, & tribulatis ſublevandis in infirmitatibus naturalibus.* 336. 793
Artic. II. *De afflictis, & tribulatis tuendis ab inimicis, ac perſecutoribus.* 348. 820

HIC

Digitized by Google

HIC
AUCTORES OMNES
PROBATÆ, VEL IMPROBATÆ FIDEI,

Theologi, Juriſconſulti, Medici, Philoſophi, Phyſiologi, Hiſtorici, aliarumque ſcientiarum, atque artium Profeſſores, qui huic operi ſuam quoquomodo operam ſubminiſtrarunt, ſerie Alphabetica recenſentur.

A

ABbas Panormitanus.
R. Abenezra.
Ægidius de Coninch.
Albericus.
Albertus Magnus.
Albinus Flaccus.
Alcazar.
Alciatus.
Alcuinus.
Alexander Albertinus.
Alexander Alenſis D. irrefrag.
Alexander Calamato.
S. Alexander Papa I. Martyr.
Allois Abbas.
Almainus.
Aloyſius Bariola.
Alphonſus à Caſtro.
Alphonſus Toſtatus.
Altiſiodorenſis.
Amalarius Fortunatus.
S. Ambroſius Epiſcopus.
S. Amphilochius Epiſcopus.
Anaſtaſius Germon.
Andreas de Vega.
Anonymus.
S. Anſelmus Epiſcopus.
S. Antoninus Archiepiſcopus.
Antoninus Diana.
S. Antonius Abbas.
Antonius Hiquæus.
S. Antonius à Padua.
Antonius Flaminius.
Antonius Naldus.
Antonius Quevedo.
Aquila.
Archidiaconus.
Aretas.
Ariſtoteles.
Armilla.
Arnobius Rhetor.
Arnoldus Carnotenſis.
Arſenale Inquiſitorum.
S. Athanaſius Epiſcopus.
S. Audoenus Epiſcop. Rhotomag.
Auguſtinus Barboſa.
S. Auguſtinus Hipponenſis Epiſc.
Avicenna Medicus.

B

BAlthaſſar Paes.
Baptiſta Codroncus Medicus.
Baretius de Baretiis.
Baronius Cardinalis.
Bartholomæus ab Angelo.
Bartholomæus Fajus.
Bartholomæus Sibilia.
Bartholomæus Spineus.
S. Baſilius Magnus Epiſcopus.
Beda Venerabilis.

Benedictus Pererius.
Benedictus Justinianus.
S. Bernardinus Senensis.
S. Bernardus Abbas.
Bernardus Luxemburgicus.
S. Birgitta.
Boetius.
S. Bonaventura D. Seraphicus.
Bordonus.
Breviarium Romanum.
Burcardus.

C

CÆsar Carena.
CÆsarius Cistercienſis.
S. Cajus Papa, & martyr.
Canus.
Capreolus.
Carolus Baucius.
S. Carolus Borromæus.
Carolus de Graffiis.
Carolus Oliverius.
Caſſiodorus.
Cedrenus.
Chronicum Fratr. Minorum.
Cicero.
Ciruelis Darocenſis.
S. Clemens Papa Romanus.
S. Cœleſtinus Papa.
Concilium Antiochenum.
Araufícanum.
Aurelianenſe I.
Bracharenſe II.
Carthaginenſe IV.
Florentinum.
Gangrenſe.
Gerundenſe.
Laodicenſe.
Lugdunenſe.
Moguntinum.
Nicænum II.
Romanum.
Toletanum V.
Toletanum VI.
Tridentinum.
Conradus Monachus.
Cornelius à Lapide.
S. Cornelius Papa, & Martyr.
Crolandenſis Hiſtoricus.
S. Cyprianus Epiſcop. & Martyr.
S. Cyrillus Alexandrinus.
S. Cyrillus Hieroſolomitanus.

D

DAniel Sennertus Medicus.
Dinamius Patricius.
S. Dionyſius Areopagita.
Dionyſius Carthuſianus.
Dominicus Bannes.
Dominicus Soto.
Dorotheus.
Durandus.

E

ECcleſia.
Echias.
S. Eligius Noviomenſis Epiſcop.
S. Ephrem Syrus Diaconus.
S. Epiphanius Epiſcopus.
S. Eraſmus Epiſcopus, & Martyr.
S. Evagrius Epiſc. Conſtantinop.
Euclides.
Eugubinus.
Euſebius.
S. Euſtachius Presbiter.
Euthymius Zigabonus.
R. Ezra.

F

FAventinus.
Felix Scripturiſta.
Ferdinandus à Caſtro Palao.
Fortunatus.
S. Franciſcus Aſſiſiates Seraphicus.
Franciſcus Ceſpedes.
Franciſcus Longobardus.
Franciſcus Maria Guaccius.
Franciſcus Pegna.
Franciſcus Pelizzarius.
Franciſcus Ribera.

Fran-

Franciſcus Robortel.
Franciſcus Suarez.
Franciſcus Titelmanus.
Franciſcus Valeſius Medicus.
Franciſcus Victoria.
Fruſius.
Fulbertus.
S. Fulgentius Epiſcopus Ruſpen.

G

GAbriel Biel.
Gabriel Vaſquez.
Galenus Medicus.
Genebrardus.
Gregorius Presbyter.
S. Germanus Epiſcopus.
Gloſſa ordinaria.
S. Gregorius Nazianzenus Epiſc.
S. Gregorius Niſſenus Epiſcopus.
S. Gregorius Magnus Papa.
Gregorius Papa XV.
S. Gregorius Turonenſis Epiſcop.
Gregorius Sayrus.
Greſterus.
Guilhelmus Abbas.
Guilhelmus Durandus.
Guilhelmus Philiarcus.
Guilhelmus Vorillon.

H

HAymo.
Hector Boethus.
Henricus à Gandavo D. ſolemnis.
Henricus Inſtitor.
Henriquez.
S. Hermas Diſcipulus Pauli Apoſt.
Hieremias Drexelius.
S. Hieronymus.
Hilarion Monachus.
S. Hilarius Epiſcopus.
B. Hildegardes Virgo.
Hincmarus.
Hippocrates Medicus.
Hiſtoria Eccleſiaſtica.
Hugo Cardinalis.
Hugo de S. Victore.

I

JAcobus Alvarez.
Jacobus Billius.
Jacobus de Graffiis.
Jacobus de Valentia.
S. Jacobus Diaconus.
Jacobus Pamelius.
Jacobus Simancas.
Jacobus Sprenger.
Janſenius.
Ignatius Lupus.
S. Ignatius Martyr.
Innocentius Papa I.
Innocentius Papa VIII.
Joachim Abbas.
Joannes Azorius.
Joannes Baptiſta de Lezana.
Joannes Baptiſta Folengius.
Joannes Baptiſta Poſſevinus.
Joannes Carthagena.
Joannes Caſſianus.
Joannes Chryſoſtomus Epiſc.
S. Joannes Damaſcenus.
S. Joannes Diaconus.
Joannes Duns Scotus D. ſubtilis.
Joannes Fernelius Medicus.
Joannes Gailer.
Joannes Lorinus.
Joannes Major.
Joannes Maldonatus.
Joannes Molinetus.
Joannes Turrecremata.
Joannes Viguerius.
Joſeph Angles.
Joſeph Hebræus.
Irenæus Epiſcopus Lugdunen.
Iſaac Abbas.
Iſidorus Epiſcopus Hiſpalen.
Iſidorus Abbas.
Ivo Presbyter.
Juſtinus Martyr.
Juſtus Lipſius.

R. Kim-

K

R. KImmi.

L

LActantius Firmianus.
Landulphus Carthuſianus.
Laurentius ab Anania.
S. Laurentius Juſtinianus.
Laurentius Peirinus.
Laurentius Portel.
Laurentius Surius.
S. Leo Papa.
Leonardus Leſſius.
Leonardus Vairus.
S. Leontius Epiſcopus Cæſarien.
Lippomanus.
Ludovicus Bloſius.
Ludovicus Frois.
Ludovicus Granatenſis.
Luiſius Legionenſis.
Lycoſthenes.
Lyndanus.

M

MAcrobius.
Marcellinus de Piſe.
Marcellinus Hiſtoricus.
Marcus à Lisbona.
Marſilius.
Martinus Bonacina.
Martinus de Arles.
Martinus Delrius.
Martinus Navarrus.
Maximilianus ab Eynaten.
S. Maximus Epiſcopus Taurinen.
Michael Medina.
Miſſale Romanum.
Molfeſius.

N

NIcephorus.
Nicolaus de Lyra
Nicolaus Monachus.
Nicolaus Remigius.
S. Nilus Abbas.
Nugnus.

O

OGglerius Medicus.
S. OOptatus Epiſc. Milevet.
Origenes.
Osbertus.
Ovidius.

P

PAnnonius.
Paraphraſtes.
S. Paulinus Epiſcopus.
Paulus Carraria.
Paulus Grillandus.
Paulus Layman.
Paulus Sherlogus.
Pedraza.
Pelbartus.
Peltanus.
Petrus Ancharanus.
Petrus Binsfeldius.
Petrus Bleſenſis.
Petrus Caniſius.
S. Petrus Chryſologus Epiſcopus.
B. Petrus Damianus Cardinalis.
Petrus Gregorius.
Petrus Lombardus Epiſc. Pariſ.
Petrus Paludanus.
Petrus Rauzanus.
Petrus Tataretus.
Petrus Thyræus.
Philippus Marchinus.
Picus Mirandulanus.
Plato.
Pontificale Romanum.
Primaſius.
S. Proſper Epiſcopus Rhegienſis.
Proſper Farinacius.

Raba-

R

RAbanus.
Raynerius de Piſis.
Raitherius.
Raynuthius.
S. Remigius Epiſcop. Rhemenſis.
Richardus de Media villa.
Richardus de S. Victore.
Richelius.
Rituale Romanum.
Robertus Bellarminus Cardin.
Rodulphus Cupers.
Roffenſis.
Rupertus Abbas.
Rupertus Tuitienſis.

S

SEbaſtianus.
Scribonius.
Seneca.
Serenus Abbas.
Simeon de Muis.
Simeon Metaphraſtes.
Socrates.
Speuſippus Platonicus.
Staphylus.
Stephanus Eduenſis Epiſcopus.
Stephanus Facundez.
Summa Corona.
Sylveſter Prieras.

T

TAbiena.
Tertullianus.
S. Theodoretus.
Theodoricus Abbas.
S. Theophanes Epiſcop. & Martyr.
Theophilactus.
Theophilus Abbas.
Theophraſtus.
Theocteriſtus Monachus.
S. Thomas Doctor Angelicus.
Thomas Cajetanus Cardinalis.
Thomas Cantipratenſis.
Thomas de Kempis.
Thomas Phaſelus.
Thomas Sanchez.
Thomas Valdenſis.

V

VAlerius Polidorus.
Varro.
Ugolinus.
Villegas.
Vincentius Beluacenſis.
Vincentius Bonardus.
Vincentius Filliucius.
Vivaldus.
Vvalafridus Strabus.

Z

ZAcarias Vicecomes.
Zanardus.

EX AUCTORIBUS
IN HOC OPERE ALLEGATIS,
Ii dumtaxat, qui Exorciſtico munere ſunt perfuncti, hoc Indice Alphabetico continentur.

S. Adelelinus Epiſc. Sagienſis.
Ægydius Nitteletus.
S. Aichardus Abbas.
S. Albinus Epiſcopus Andegaven.
Alexander Albertinus.
S. Ambroſius Archiepiſcopus.
S. Annon Epiſcopus.
S. Antonius Abbas.
S. Antonius à Padua.
SS. Apoſtoli Domini.
S. Auxentius Archimandrita.
S. Babyla Epiſcopus Antiochenus.
S. Barnabas Apoſtolus.
S. Baſilius Magnus Epiſc. Cæſ.
S. Benedictus Abbas.
B. Bernardinus à Feltria.
S. Bernardus Abbas.
Burſus Billius Canonicus.
B. Caluppanus.
Carolus Oliverius.
S. Conſtantius Epiſcopus Aquinas.
S. Cyprianus Epiſcopus, & Martyr.
S. Daniel Stylita.
SS. Diſcipuli Domini.
S. Dominicus Patriarcha.
S. Eligius Epiſcopus Noviomen.
S. Elphegus Epiſcopus Cantuarien.
S. Eutychius Patriarcha.
S. Franciſcus Patriarcha Seraphic.
S. Galus Abbas.
S. Godefridus Epiſcopus Ambianen.
S. Gregorius Thaumaturgus Epiſc.
Hieronymus Menghus.
S. Hilarion Abbas.
S. Jacobus Alemanus.
B. Jacobus à Marchia.
S. Ignatius Loyola.
S. Joannes Apoſtolus.
B. Joannes à Capiſtrano.
Iſidorus Abbas.
S. Juſtinus Martyr.
S. Launomarus Archimandrita.
S. Laurentius Epiſc. Dunelmenſis.
S. Macarius Patriarcha Antioch.
S. Maclovius Abbas.
S. Marcellus Abbas.
S. Marcellus Epiſcopus Pariſienſis.
S. Martinus Epiſcopus Turonenſis.
S. Maurilius Epiſcop. Andegaven.
Maximilianus ab Eynaten.
S. Maximus Epiſcopus Rhegienſis.
S. Nicetas Abbas.
S. Nicetius Epiſcopus Trevirenſis.
S. Nonnus Epiſcopus Edeſſæ.
S. Parthenius Patriarcha.
S. Patapius Solitarius.
S. Paternus Epiſcopus Abricenſis.
S. Paulus Apoſtolus.
S. Petrus Apoſtolus.
S. Petrus Cœleſtinus Papa.
S. Petrus Exorciſta Martyr.
Petrus Santutius Cœleſtinus Abbas.
Pontius Abbas Bonevallis.
S. Portianus Abbas.
S. Regulus Epiſcopus Arelatenſis.
S. Remigius Epiſcopus Rhemenſis.
Serenus Abbas.
S. Simon Apoſtolus.
S. Svitbertus Epiſcopus Verdenſis.
S. Theodorus Archimandrita.
S. Theodoſius Cœnobiarcha.
Valerius Polidorus.
S. Ubaldus Epiſcopus Eugubinus.
S. Vedaſtus Epiſc. Atrebatenſis.
S. Vincentius Ferrerius.
S. Urſmarus Epiſc. in Cœnob. Laub.
S. Vulinuvalocus Abbas.
S. Vuolphelmus Abbas.
Zacharias Vicecomes
S. Zeno Epiſcopus Veronenſis..

MANUA-

Digitized by Google

MANUALIS EXORCISTARUM, AC PAROCHORUM.

PARS PRIMA.

DE EXORCISTA.

VIDI, ait Joannes Apoc. 1 *in medio ſeptem candelabrorum aureorum ſimilem filio hominis, veſtitum podere, præcinctum ad mamillas Zona aurea: caput ejus, & capilli candidi erant, tanquam lana alba, & tanquam nix: oculi ejus tanquam flamma ignis, pedes ejus ſimiles aurichalco, ſicut in camino ardenti: & vox illius, tanquam vox aquarum multarum, &c. & facies ejus, ſicut Sol lucet in virtute ſua.*

1 *Exorciſta, dictus dæmonem adiurans, per ſimilitudinem filio hominis ſignatur. Quia dignitatem humanam ſuperat.*

Quo apparatu Exorciſta, Græca voce ſic dictus, qui Latinè dæmonem adjurans, ſivè increpans vocatur, *c. Cleros. verſ. Exorciſtæ. 21. diſt.* juremeritò non homo, ſed ſimilis filio hominis dicitur, eò quòd conditionem humanam ſuperantem, æquantem angelicam, & divinam attingentem ſortitus ſit.

Verè pluſquam homo eſt cenſendus, qui diabolum expellere poteſt. Quæ etenim vires alicui ex hominibus ſuppetunt, ut talem, & tantum inimicum gloriosè expugnare valeat; cùm illo nihil debilius, iſto nihil fortius in orbe reperiatur? *Nihil aliud eſt homo*, ait D. Bernardus *lib. Meditat. capit. 3. quàm ſperma fœtidum, faccus ſtercorum, cibus vermium. Poſt hominem vermis, poſt vermem fœtor, & horror. Sic in non hominem vertitur omnis homo: Quid ſuperbis pulvis, & cinis? cujus conceptus culpa, naſci miſeria, vivere pœna, mori anguſtia? Unde ſuperbit homo, cujus conceptio culpa: naſci pœna: labor vita: neceſſe mori?* Dæmon nihil horum patitur; ſed intellectu ſubtilis, ſcientia illuſtris, motu velox, potentia inſignis, eſſentia ſpiritualis, ſtatu perpetuus perſeverat in æternum. Quomodo tam debilis dæmonem tam fortem poſſet è ſedibus ſuis nolentem expellere, profligare reluctantem, niſi conditione cæteris hominibus ſupereminereret?

Undè ſupra homines elevatus Angelorum ſortes exæquat. Nàm ſi Spirituum beatorum dignitatem attendas, videbis ipſos ſpiritibus malignis dominari, & dæmones ſuo ſubjectos imperio quaquaverſum agere, agitare, exagitare, ut docent Alexander Alenſ. *par. 2. q. 100. mem. 2. ar. 6.* Rupertus Abbas *ſuper Judicum cap. 5.* B. Laurentius Juſtinianus *de ſpirituali animæ reſurrect.* Jacobus Alvarez *lib. 1 de victoria tentat. par. 3. cap. 7.* D. Baſilius *in Pſal. 33.* & alii infra citandi *articulo de Angelis num. 515.* Qua poteſtate cùm Exorciſta virtutes adverſas cohibeat;

2 *Angelicam æquat.*

juremeritò ut Angelus cenſendus eſt, & ſimilis filio hominis, qui Angelorum ore in forma juvenis ſplendidi, & ingenui apparentium miniſterium contra dæmones exercet, ut ſcripturæ, ac Patres indicant, qui toties Angelorum titulo Eccleſiæ Miniſtros cohoneſtant.

Divinam attingit.

Immò divinam aliquo modo attingit conditionem. Quis enim eſt ille filius hominis, cui ſimilis eſſe aſſeritur à Joanne, niſi Chriſtus Dominus, ut teſtantur S. Irenæus *lib. 4. c. 37.* Luiſius Legionenſis *de Nominibus Chriſti*, Aretas, Abbas Joachim, Ribera, Haymo, Anſelmus, Alcazar, & alii relati à Cornelio à Lapide *in Apocalypſim*, qui ſeipſum tali nomine vocans Matthæi 25. hujuſmodi poteſtatem expulſivam dæmoniorum ipſemet ſçpiſſimè exercuit, & ſuis Apoſtolis tradidit: neque illis ſolùm, ſed etiam ſucceſſoribus? Quam ſpiritualiter æmulantur omnes Exorciſtæ, cum ſpiritus malignos cogunt in fugam prorumpere: aut maleficia ſolvunt, morboſque veneficos ſanant. Et ideò juremeritò ſimiles filio hominis eſſe dicuntur, eò quòd ſi non æqualem, ſaltem ſimilem poteſtatem adepti ſunt. Quare Exorciſta, qui conditione ſic eminet, multis qualitatibus fulgere debet, quæ illum ad tale munus efficaciter obeundum apte diſponant; ſed præcipuè debet eſſe Poteſtate donatus, Scientia præditus, Virtutibus ornatus: ut tribus capitibus explicabitur.

Ideo debet eſſe poteſtate donatus.

Scientia præditus.

Virtutibus ornatus.

Cap. I.

Poteſtate donato.

3

Eccleſiaſtica poteſtas Exorciſtæ neceſſaria ad debitam officii exercitationem.

ECcleſiaſticam poteſtatem omnibus Eccleſiæ Miniſtris neceſſarium eſſe, nemo ambigit. Quantumvis enim aliquis ſit abundantioribus chariſmatum donis præ cæteris ſuperfuſus, ſi tamen hac poteſtate careat, non poteſt ritè ſuum exercere miniſterium; ideò Exorciſta hujuſmodi poteſtate donatus eſſe debet, ut aptè ſit præparatus in iis, quæ ad officium exorciſticum pertinent.

Quod typicè videtur in ſimili filio hominis apparenti in medio candelabrorum aureorum, qui veſtitus erat podere, tunica, ſcilicet, byſſina, ſivè linea interula, quę (ut explicant Nicolaus Lyranus in poſtilla, & Alcazar ſuper Apocalypſim) erat veſtis Sacerdotalis deſcendens à collo, & humeris uſque ad talos, ideoque dicta (Podiris) ideſt, talaris; & tam arctè corpori adhærens, ut nulla ferè in ea eſſet ruga: cum eſſet ſtricta admodum, & manicas habere ſtrictas. Nam quid deſignat ſacerdoticum illud indumentum, niſi poteſtatem Eccleſiaſticam, *quæ à Chriſto ſupernaturaliter, & ſpecialiter Apoſtolis, Diſcipulis, & eorum ſucceſſoribus legitimis uſque in finem ſæculi ad ædificationem Eccleſiæ militantis ſecundùm leges Evangelicas pro conſecutione felicitatis æternæ collata eſt?* Ita colligitur ex Soto *in 4. ſent. d. 20. q. 1. ar. 1.* Suarez *de Legib. & Legislat. l. 4. c. 2. num. 10. & c. 3. per tot.* & Barboſa *de Epiſc. offic. inſtit. c. 1. & latiſs. de Jure Eccleſ. univ. l. 1. c. 1. & 2.*

Ejus quatuor cauſæ explicantur.

In qua deſcriptione quadruplex illius cauſa indicatur, ſecundùm quam ab alia qualibet poteſtate diſtinguitur: Efficiens, cùm dicitur: *à Chriſto ſupernaturaliter collata*. Nam cùm Eccleſia ſit regnum ejus monarchicum, placuit aliquos ex hominibus aſſumere, quibus tanquam Officiariis, & Magiſtratibus ſuam tribueret facultatem. Subjectiva, cùm dicitur: *Apoſtolis, & eorum ſucceſſoribus*. Nam hæc poteſtas Apoſtolis primitùs collata, ab iis tranſiit ad Apoſtolicos viros; & ab illis in eorum ſucceſſores transfunditur uſquè ad conſummationem ſæculi: *can. In novo teſtamento diſt. 21. & Concil. Trident. ſeſſ. 23. de Sacram. Ordinis c. 1. & can. 1.* Formalis, cùm dicitur *ſecundùm leges evangelicas*, quæ dant formam utendi: cùm non ſit in libertate Eccleſiaſtici, ea poteſtate ad libitum uti; ſed ad legis Evangelicæ, & Eccleſiaſticæ præceptum, quæ unicuique definiunt, quid facto opus ſit; aliàs uſus eſſet abuſus. Finalis, cùm dicitur, *ad ædificationem Eccleſiæ*: eò quòd omnia ejus miniſteria ad malum removendum, & bonum promovendum occupentur; ut fideles à malis liberi, & in bono confirmati faciliùs ſuum finem aſſequantur.

Hæc

Hæc autem, ut miniſterium reſpicit exorciſticum, ſecernitur in poteſtatem Ordinis exorciſtatus, & ſacerdotalis, ac poteſtatem Juriſdictionis ordinariæ, & delegatæ, quæ ambæ poteſtates Exorciſtæ ſunt neceſſariæ modo, quo ſequentibus articulis explicabitur.

Duplex eſt.
Ordinis
(Exorciſtatus,
(Sacerdotalis.
Juriſdictionis
(Ordinariæ,
(Delegatæ.

ARTICULUS I.

Ordinis Exorciſtatus.

4

CUM *Ordo ſit concentus operationum ad invicem communionis proportio, viciſſitudinis in omnibus cauſa, & contemperatio ad perficiendum idonea*, ut ait Speuſippus *in platonicis definitionibus*; & æquum ſit juxta apoſtolicum præceptum I. Cor. 14. *omnia honeſtè, & ſecundùm ordinem fieri*, in Eccleſia dari oportuit Sacrum Ordinem plures graduum, ac dignitatum Ordines in ſe continentem, in quibus ſingularis gratia, & ſpiritualis poteſtas, atq; officium traditur Ordinatis, ut munus ſuum in Eccleſia ex profeſſo gerant, ut docent Magiſter *in 4. d. 14. ſ. ſi autem.* D. Th. *ibi qu. 1. ar. 1.* Viguerius *in ſumma c. 16. ſ. 6.* & Barboſa *Juris eccleſiaſt. univer. l. 1. de Ordine, & qualit. Ordinan. c. 32. n. 2.* ut ſic ex ordinata illa poteſtate admirabilis officiorum harmonia conſurgeret, propter quam tot ordinum varietate circundata non immeritò caſtrorum aciei ordinatæ aſſimilatur.

Quid ſit Ordo genericè ſumptus.
In Eccleſia ſunt plures Ordines.

Inter hos graduum ordines numeratur Ordo Exorciſtatus, *qui eſt ſpiritualis poteſtas, qua Ordinatus poteſt dæmones increpare, illoſque ab hominibus, & è rebus ad homines ſpectantibus expellere.* Qua poteſtate nemo uti valet ad dæmones expellendos, ac diſſolvenda opera diabolica, qui non fuerit ſaltem hujuſmodi Exorciſtatus Ordine inſignitus, *c. Non oportet. diſt. 69. ex Concilio Laodicenſi c. 26.* Alcuinus *de divin. offic. cap. 35.*

Cantic. 6.
Definitur Ordo Exorciſtatus.
Poteſtas in dæmones exercerè debet ab iis, qui ſunt in ordine Exorciſtatus.

Quapropter jure ordinario ab hujuſmodi miniſterio Laici repelluntur, nec poſſunt ſine pacti dæmoniaci ſuſpicione hoc ſibi munus de jure vindicare. Nam ſi hoc ſibi ex officio deberi aſſeverant, palàm convincuntur ſacrilegii. Si verò gratiam ad hoc ſpecialiter datam, puta, per fidem in Chriſti nomine, prætendunt, tenentur hujus juris extraordinarii documenta præbere Eccleſiæ Sanctæ Prælatis. Nam etſi dæmonum expulſio, & ſolutio maleficiorum per fidem in Chriſti nomine inter gratuita Dei dona connumerentur, quæ in aliorum utilitatem bonis, & malis, Clericis, & Laicis tribuuntur, ut docet Paulus 1. Cor. 12. dicens: *Alii datur operatio virtutum*, qua fideles per fidem poſſunt dæmones expellere, ut Chriſtus dixit Marci ult. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eicient.* Nihilominùs hujuſmodi gratiæ ab Eccleſia ſunt examinandæ, ſine cujus judicio, & auctoritate nemini licet, ſaltem publicè, vel miniſterialiter virtute peculiari exorcizare.

5
Iure ordinario ab hoc munere excluduntur Laici,

Infra num. 184. & ſ.

Simili ratione excluduntur ab eo numero ſimplices Clerici, qui licèt aſciti ſint in ſortem Domini, & veniant nomine perſonarum eccleſiaſticarū; non tamen poſſunt hoc munus miniſterialiter obire, niſi Exorciſtatus Ordine ſint inſigniti. Ideò tota poteſtas penes illos manet, qui ſaltem in Exorciſtarum numero cooptantur.

Clerici ſimplices.

ſ. I.

6

HUnc autem ordinem unum eſſe ex iis, quos minores vocant, omnes ſciunt, quicumque eccleſiaſticam diſciplinam noverunt, cujus umbra præceſſit in lege veteri apud Judæos, inter quos adjurandis dæmonibus aliquos vacaſſe, probat illud Domini dictum Lucæ 11. & Matthæi 12. *Si autem ego in Beelzebub eicio dæmonia, filii veſtri in quo eiiciunt? Ideò ipſi judices veſtri erunt.* Ubi Toſtatus loquens in perſona Chriſti *q. 64. ſuper illa Chriſti verba relata*, ait: *Nō eſt veriſimile, quòd dicatis, ſcilicet, me eiicere dæmonia in Beelzebub: quia ego, & filii veſtri eiicimus dæmonia in eadē poteſtate, & tamen nō conceditis, quòd filii veſtri eiiciant illa in Beelzebub: nec ergo debetis aſſerere, quòd ego eiiciā in Beelzebub; ſed in virtute Dei ſicut filii veſtri:*

Ordo Exorciſtatus eſt unus ex minoribus.

Figuratus in lege veteri.

cum non appareat aliqua ratio differentiæ, quare illos in virtute Dei, & me in Beelzebub dæmonia eiicere dicatis. Deinde subdit: *Quòd autẽ dicitur (Filii vestri) accipitur de Exorcistis. Nam apud Judæos erant Exorcistæ, qui instructi à Salomone dæmones eiiciebant; & manserunt semper in gente illa usq; ad tempora Christi, & etiam post. Asserit enim Josephus l. 8. Antiquit. cap. 2. quòd tempore belli Romani, Judæus quidam de gente Judæorum coram Vespasiano Cæsare dæmonem de obsesso corpore expulit; in cujus rei notitiam fecit, ut dæmon de corpore egressus vas aquæ coram positum videntibus cunctis everteret. Sicque de istis Exorcistis Christus loquebatur, qui erant filii Judæorum, ideſt, de gente illa.* Quod confirmat Chrysostomus *super eadem verba Matthæi*, & Amalarius Fortunatus Episcopus Treviren. *lib. 2. de Ecclesiasticis officiis cap. 9. de Exorcistis:* ut habetur *tom. 9. p. 1. Bibliothecæ Veterum PP.* & Beda *tract. super Actus Apostolorum* ab eo allegatus.

§. II.

7 *Institutus à Christo in lege nova.*

IN lege verò nova veritas subsecuta est, cùm ipsemet Christus Ordinem hunc instituit; non, ut ajunt quidam, videlicet, quando Christus tetigit aures surdi, & muti dicens: *Ephpheta, quod est adaperire:* Marci 7. Et quando Maria Magdalena à septem dæmoniis ab eo fuit liberata. Matthæi 26. quia sequeretur, quòd bis instituisset Ordinem Exorcistatus, quod videtur absurdum; Sed in ultima cæna; cum totum Ordinis Sacramentum instituit. Et licèt Augustinus Barbosa *de jure Eccles. univ. c. 33. de Ordine, & qualit. Ordin. n. 5. in fin.* videatur asserere, solùm Sacerdotiũ institutum esse à Christo in ultima cæna, cæteros verò Ordines ab Apostolis, & ab eorum primis successoribus introductos esse; omnesquè dici à Christo institutos: quia ille omnium Ordinum officia in seipso quodammodo gessisse probatur; Nihilominus cùm ex sententia Doctorum melioris notæ, nempè D. Thomæ *p. 3. q. 64. ar. 3.* Cajetani ibi, D. Bonav. *in 4. dist. 24. q. 1.* & 4. Richardi. *q. 3. ar. 3.* & aliorum infra citandorum, omnes Ordines sint Sacramenta, dubio procul est asserendum, Ordinem Exorcistatus à Christo Domino institutum fuisse in ultima cæna simul cum toto Ordine; Vel dicendum est, Jesum instituisse Ordinem Exorcistatus, cum *Matthæi cap. 10 Marci 3.* & *Lucæ 9. Convocatis duodecim Discipulis suis, dedit illis potestatem spirituum immundorum, ut eicerent eos, & curarent omnem languorem, & omnem infirmitatem.* Juxta enim fidem omnia Sacramenta instituta sunt à Christo Domino: ita expressè definitur in Concilio Trident. *sess. 7. de Sacramentis in genere can. 7.* cujus verba sunt: *Si quis dixerit, Sacramenta novæ legis non fuisse omnia à Domino nostro Jesu Christo instituta, anathema sit.*

Et quando.

Vers. 2. Vers. 15. Vers. 1.

8 *Servatus ab initio Ecclesiæ vi testantur Patres.*

Quem ordinem servatum fuisse ab initio nascentis Ecclesiæ probant Doctores testimonio Sanctorum Patrum, ut Ignatii, qui in epistola ad Antiochenses salutat Subdiaconos, Lectores, Cantores, Ostiarios, Exorcistas: Cypriani Episcopi, & Martyris, qui *lib. 4. epist. 7.* scribit per Exorcistas voce humana, & potestate divina dæmones flagellari, uri, torqueri: Cyrilli Hierosolomitani *in præfat. Catheches.* asserentis, Exorcistas per Spiritum Sanctum dæmones effugare: Optati Milevet. *lib. 4.* docentis, per Exorcistas spiritus immundos depelli, & in desertum fugari: Clementis Romani Papæ *epistola ad Jacobum fratrem Domini:* Cornelii Papæ, & Martyris *epist. ad Flavianum*, quam Eusebius conservavit: Caii Papæ, & Martyris *epist. ad Felicem Episcopum*: Augustini *l. 2. de Nuptiis, & concupisc. cap. 19. & 29.* Quibus adde Concilia, Roman. sub Sylvestro *can. 3.* Antiochen. *can. 10.* Carthag. 4. *can. 4.* cui interfuit, & subscripsit idem Augustinus, Laodic. *cap. 26* & alia moderniora, quæ cum antiquis æqualis sunt auctoritatis, & fidei.

Concilia.

§. III.

9 *Quem esset Sacramentum, sustinent plures Theologi.*

HUnc Ordinem, asserunt nonnulli cum Durando relati à Joseph Angles *in 4. sent. quæst. de Sacram. Ord. art. 1. diff. 3.* esse tantum sacramentale; Attamen Sacramentum esse, sicut & cæteros Ordines, tuentur, præter D. Thomam, & alios

alios ſupra relatos *n.7.* Paludanus *in 4.d.24.q.1.* Albertus Magnus, Almaynus, Major ibi. Franciſcus à Victoria *Summa Sacram.q.6. de Ordine.* Coninchus *diſp.* 28. *dub.6.* Nugnus *q.27.ar.2. concl.1.* & Bonacina *de Sacram. diſp.* 8. plures citans Doctores. Quare cùm Ordo Exorciſtatus ſit Sacramentum, eum ſuum producere effectum non ſolùm ex opere operantis; ſed etiam ex opere operato, videlicet ex virtute Paſſionis Domini noſtri Jeſu Chriſti, nempe, ex ſe, & ex vi talis Ordinis abſolutè, & infallibiliter ſecundùm Dei legem ordinariam dæmones ab obſeſſis corporibus expellere, ſi adſint omnia requiſita, ut mox dicetur *num.17.& ſequentibus*, fatemur indubitanter cum Toſtato *par.2.in 1. Regum cap. 16. quæſt.41.* Alphonſo à Caſtro *lib. 6. adverſùs hæreſes verb Exorciſmus*, Sanchez *lib.2.in præcepta Decalogi cap.42.n.16* Suarez *tom.3.in 3.part.* D. Thomæ *quæſt 65.art.4.diſp.15.ſect 4.* Valentia 2. 2. *diſp.6. q.8.punct.2.* Philiberto Marchino *tract.2.de Sacramento Ordinis par.4.cap.10.* Virtus enim hujus Ordinis, quæ eſt expulſio Dæmonis ab obſeſſis corporibus per ſe pendet ex inſtitutione divina, & poteſtate tradita à Chriſto Apoſtolis, & eorum ſucceſſoribus, & ab Eccleſia ſuis Eccleſiaſticis Miniſtris, nempè, Exorciſtis. Sed neceſſe eſt, ut Exorciſtæ in ſuis præceptis, nomen Dei, videlicet, vel Sanctiſſimæ Trinitatis, vel Domini noſtri Jeſu Chriſti interponant.

Ideò producere ſuum effectum ex opere operato: nempè dæmones expellere. ſi adſint omnia requiſita.

Probatur. Ex inſtitutione Chriſti.

Undè per ſola verba, quæ proferunt Exorciſtæ dæmones objurgantes, eos non expellunt: quia ex ſe nullam habent efficaciam; ſed quando præcipiunt in nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, vel in nomine Jeſu Chriſti, dæmones expelluntur, non vi verborum coacti; ſed à virtute Dei, qui vult operari, prolatis illis verbis.

10 *Auctoritate Teſtati.*

Hoc probat Toſtatus loco citato à ſimili in Sacramento Euchariſtiæ. *Quemadmodum enim*, ait, *in Sacramento Euchariſtiæ prolatis verbis à Sacerdote eſt ibi verum corpus, & ſanguis Chriſti; & tamen iſta verba ex natura ſua non habent aliquam virtutem ad hoc efficiendum: quia ſi in verbis eſſet virtus naturalis, à quocumque illa proferrentur, conficeretur Euchariſtia. Sed falſum eſt: quia ſi Laicus illa protulerit, nihil efficit. Etiam non eſt efficacia à Sacerdote: quia tunc quandocumque Sacerdos illa proferret, conficeret. Sed falſum eſt: quia ſi non proferantur cum intentione conſecrandi, ſed intentione jocandi, nihil efficit. Similiter ſi non proferantur ſuper debitam materiam, nihil fit. Solus ergo Deus eſt, qui conſecrat, faciendo ibi eſſe verum corpus Chriſti: & ſic ipſe fieri juſſit Joan.cap.13.& 1.Cor.11. Ita in Exorciſtis, quamquam verba, quæ ipſi proferunt, non habeant ex natura ſua aliquam efficaciam ad expellendos dæmones de corporibus; prolatis tamen illis verbis, quæ etiam in forma dedit Deus, illicò dæmonem ejicit de corpore. Et hoc: quia ipſe promiſit, ſcilicet, quòd prolato nomine ſuo iſta fierent: Marci ultimo, ſcilicet, In nomine meo dæmonia ejicient, ideſt, prolato nomine meo. Hæc Toſt.* Hoc ipſum confirmat Alphonſus à Caſtro loco citato: *Vis*, ait, *præcepti ab Exorciſta prolati contra dæmones verbis Chriſti innititur: In nomine meo dæmonia ejicient. Per quę promiſit non tantùm Exorciſtis; ſed toti Eccleſię, ſe numquam illorum invocationi defuturum, qui nomen ipſius interpoſuerint.*

Alphonſ. à Caſtro.

§. IV.

11 *In miniſterio Exorciſtatus concurrunt omnia, quæ in Sacramentis proportionaliter.*

HInc miniſterio huic exorciſtico, ea, quæ in Sacramentis concurrunt, proportionaliter convenire, non eſt dubitandum. Quod facilè probari poteſt ex Sacramento Pœnitentiæ, in quo, ſicut in cæteris, concurrunt cauſa efficiens, materia, forma, & intentio Miniſtri, quorum ſi unum deficiat, Sacramentum non efficitur. Docet Concil. Trident. *ſeſſ.7.can.11.de Sacram.in genere*, Bartholomæus ab Angelo *Dialogo 1.§.27.* & Bonac. *diſp.1.de Sacr.in genere q.3.pun.2.* alios plures citans. Efficiens cauſa, altera eſt principalis, quæ eſt Deus operans, peccata remittendo, & gratiam conferendo: Altera minus principalis, Sacerdos nempe, verba proferens abſolutionis, qui eſt velut inſtrumentum morale: ut ſerra eſt artificiale, quæ movetur à fabro lignario. Materia altera remota: Propinqua altera. Remota ſunt peccata. Propinqua ſunt actus deteſtationis peccatorum, & confeſſionis eorundem.

dem. Forma altera remota, propinqua altera. Remota ſunt verba abſolutionis: *Ego te abſolvo à peccatis tuis, In nomine Patris, &c.* Propinqua eſt prolatio verborum ſuper debitam materiam. Intentio Miniſtri eſt, abſolvere hominem à peccatis, & gratiæ Dei eum reconciliare. Quæ omnia ſi adſint, Sacramentum ſuum producit effectū.

D Thom. 3. p. q. 84 ar. 2. Nugnus, & Vaſquez ibi, & Bonac. diſp. 5. de Sacram. q. 3.

Idem prorſus proportionaliter fatendum in miniſterio Ordinis Exorciſtatus. Non enim loquimur hic de Exorciſtatu, prout eſt ordinatio: quia ſic ejus cauſa principalis efficiens eſt Deus: minus principalis, dicta miniſterialis, eſt Epiſcopus. Materia remota eſt liber Exorciſmorum. Propinqua traditio ejuſdem. Forma ſunt verba ab Epiſcopo prolata, cùm traditur Exorciſtæ libellum, in quo Exorciſmi continentur, dicens: *Accipe, & commenda memoriæ, & habeto poteſtatem imponendi manus ſuper Energumenos, ſivè baptizatos, ſivè Catechumenos.* Intentio verò Epiſcopi eſt, inſtituere in Eccleſia Dei idoneum Miniſtrum ad dæmones expellendos. Ita præſcriptum eſt in Concilio Chartagin. 4. *can.* 7. & Eccleſiaſticis canonibus *cap. Exorciſta diſt.* 23. Et probant Valentia *tom.* 2. *diſp.* 6. *q.* 8. *par.* 2. *col. penult. verbo Jampridem.* Sanchez *in Decalogi præcepta c.* 42. *n.* 18. Guilhielmus Durandus *in Rationali divin. offic. lib.* 2. *c.* 6. *n.* 4. Vivaldus *in candel. aureo par.* 1. *ubi de Sacram. Ordinis n.* 12 & 13. Cardinalis Bellarminus *de Clericis lib.* 1. *c.* 13. *verſ. tertius Ordin.* Henriquez *in Summa lib.* 10. *c.* 9. §. 2. Molfeſ. *in Sum. Theologiæ Moralis tract.* 2. *c.* 6. Filliuccius *tract.* 9. *num.* 20. & 51. Sebaſtianus *Cæſ. in relect. de Eccleſiaſtica Hierarchia diſp.* 11. §. 2. *in fin.* Vaſquez *tom.* 3. *in* 3. *p.* D. Thomæ *diſp.* 237. *c.* 3. *num.* 32. Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. in univ. l.* 1. *de Acolyt. & aliis ordin. c.* 38. *num.* 14. & Petrus Thyræus *de Dæmoniacis c.* 37. *num.* 502. ex illo Actuum 19. ubi dæmon objecit filiis Scevæ iniquè hujuſmodi poteſtatem uſurpantibus: *Jeſum novi, & Paulum ſcio, vos autem qui eſtis? & inſiliens in eos, &c.*

Verſ. 15. *Verſ.* 16.

§. V.

12 *Exorciſtatus ut miniſterium eſt, ejus cauſa efficiens Principalis eſt Deus. Miniſterialis eſt Exorciſta.*

SEd loquimur hic de miniſterio Exorciſtatus, videlicet, prout actu exercetur ab Exorciſta. Hoc enim modo conſideratus, ejus cauſa principalis eſt Deus, qui dæmonem tum ab hominibus obſeſſis, aut maleficiatis, tum à rebus ad homines ſpectantibus virtute ſua expellit; ut docet Toſtatus *loc. cit. nu.* 10. Cauſa inſtrumentalis, ſeù miniſterialis eſt Exorciſta, qui in nomine Jeſu dæmoni præcipit, ut exeat è corpore, quod poſſidet. Ejus namque officium eſt, dæmonem adjurare, & increpare per nomen Domini, ut colligitur ex Auguſtino *lib.* 1. *de Vita beata*, ubi ait: *Exorcizare eſt per divinam virtutem immundum ſpiritum adjurando expellere.* Quod pariter teſtantur D. Iſidorus *in Epiſt. ad Ludiſredum*, & refertur *in c. Perlectis diſt.* 25. Rabanus *l.* 1 *de Inſtitut. Clericorum c.* 10. Hugo *lib.* 2. *de Sacramentis p.* 3. *c.* 8. Stephanus Eduenſis *tract. de Sacramento Altaris c.* 3. *relatus tom.* 10. *Bibliothecæ Veterum Patrum.*

Exorciſtate quid ſit.

§. VI.

13 *Materia remota miniſterii Exorciſtatus quænam ſit. Quænam materia propinqua.*

MAteria altera remota: propinqua altera. Remota eſt dæmon expellendus. Nam tota actio Exorciſtæ verſatur circa hujuſmodi dæmonis expulſionem, tanquam materiam circa quam: ut ſic patiens à diabolica tyrannide liber expeditius Deo inſervire poſſit. Propinqua eſt paſſiva dæmonis expulſio cooperante obſeſſo, aut maleficiato, (ſi eſt capax rationis) per actus liberi arbitrii, quibus dæmonem deteſtatur; ac proteſtatur, ſe nihil cum eo velle habere commune; ac firmiter credit, quòd Deus non ſolùm poteſt illum à Dæmone liberare, ac modum eum liberandi novit; ſed pro ſua infinita clementia, ac bonitate, ac pro veritate verbi ſui, quo promiſit omnibus in ſe confidentibus ſuum præſtare auxilium, illum abſque ulla dubitatione à dæmone liberabit, ſi hujuſmodi liberatio futura ſit animæ ſalutaris.

Si verò obſeſſus, vel maleficiatus rationis uſu careat, tunc pro eo ſupplet Eccleſia. Veruntamen juvant maximopere actus fidei, ac confidentiæ in Deum pro ejus liberatione eliciti à parentibus, vel conſanguineis, aut quibuſcumque Vexati curam habentibus.

Sicut

Sicut in Sacramento Baptiſmi, cùm Baptizandus eſt adultus, ante Baptiſmi ſuſceptionem circa ea, quæ credenda ſunt, catechizari debet, ut habetur *can. ante viginti*, & in Concilio Laodicenſi *can. Baptizandos.* & Concil. Bracharenſi *can Non liceat. de Conſecrat. diſt.* 4. teneturque habere voluntatem determinatam actualem, ſivè virtualem Baptiſmum ſuſcipiendi. Definita eſt in *cap. Majores de Baptiſmo.* Et docet Scotus *in* 4. *diſt.* 4. *q.* 4. Pro parvulis verò voluntarium conſenſum præſtat Eccleſia. Ratio eſt; quia ſicut originale peccatum fuit voluntarium non in parvulo, ſed in Adam: ita remedium ſatis erit in parvulo, ut ſit voluntarium in Chriſto inſtituente, & Eccleſia miniſtrante: fuit enim primus Adam futuri Adæ, ſcilicet Chriſti, forma. Ita Joſeph Angles docet *Flor. Theolog. qq. in* 4. *qu. de recipientibus Baptiſmum art.* 5. *diffic.* 4. *concl* 2 Pari modo obſeſſus, aut maleficiatus, ſi capax ſit rationis, tenetur ipſe habere voluntarium conſenſum ſuæ liberationis; & elicere actus fidei, ac confidentiæ in Deum, quòd pro ſua pietate, ac fidelitate, ad præceptum ab Exorciſta dæmoni faciendum, ut exeat, & recedat totaliter ab eo, illum Deus expellet, & in fugam vertet. Si verò rationis uſu careat, tunc ſupplet Eccleſia.

Declaratur à ſimili in baptizandis Adultis & parvulis.

Veruntamen ſicut cùm parvulus ſolemniter baptizatur, fidem per verba geſtantium quodammodo profitetur, & per eorundem verba diabolo, & mundo abrenuntiat: & hoc fit vi Sacramenti, & divinæ gratiæ, quam Dominus donavit Eccleſiæ, ut habetur *can. Parvuli fideles de conſecrat. diſt.* 4. Ita obſeſſis, vel maleficiatis, aut egrotis rationis uſu carentibus maximoperè juvat pro ſanitate à Deo illis impetranda, ſi eorum parentes, vel conſanguinei, aut curam habentes actus deteſtationis in dæmonem, ac confidentiæ in Deum efficaciter eliciant. Sic enim Redemptor noſter Jeſus Chriſtus pro fide Chananææ filiam ejus à dæmone liberavit. Matth. 15. Pro fide Centurionis ſervo ejus ægroto ſanitatem contulit. Matth. 8. Pro fide eorum, qui paralyticum per tectum demiſerunt, à paralyſi liberavit eum. Matth. 9. Pro fide Archiſynagogi ejus filiam à mortuis ſuſcitavit. Luc. 8. Pro fide patris pro filio ſuo dæmoniaco rogantis, illum à dæmone eripuit. Marci 9. Unde Joannes Maldonatus Comment. in c. 9. Matthæi *verſ.* 28. ait: *Licèt nemo poſſit juſtificari aliena fide, poteſt benè gratias ſanitatis obtinere aliena fide.* 14

§. VII.

FOrma altera remota, propinqua altera. Remota ſunt verba à Chriſto inſtituta; Marci ult. *In nomine meo dæmonia eicient.* Nam præcepta debent fieri in nomine Dei, præcipuè in nomine Jeſu Chriſti interpoſito. Sic teſtantur Jacobus de Graffis *in aureis deciſionibus par.* 2. *lib.* 1. *cap.* 9. *num.* 6. Alciatus *lib.* 8. *paverg. cap.* 23. Durandus *in Rationali div. offic. lib.* 2. *cap.* 6 *num.* 1. & 2. Henriquez *in ſum. l.* 10. *cap.* 9. §. 2. Anaſtaſ Germon. *de Sacrorum immunit. l.* 3 *cap.* 3. *nu.* 38. Rodulph. Cupers *in repet. cap. oportebat. diſt.* 79. *ſub titulo de Exorc. ar.* 1. Cardinal. Baronius *tom.* 1 *annal. Eccl. anno Chriſti* 56. *num.* 7. Petrus Gregorius *Syntagmat. Juris p.* 2. *lib.* 16. *c.* 5. *num.* 1. ubi declarat, qui dicantur Energumeni: Vaſquez *tom.* 3 *in* 3. *p.* D. Thomæ *diſput.* 236. *n.* 23. *verſ. tertius, & nu.* 24. Carolus de Graffis *de effectibus Clericalibus in prælud. n.* 286. relati ab Auguſtino Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. uniu. l.* 1. *de Acolyt. & aliis min. Ord. cap.* 38. *num.* 15. 15 *Quanam ſit ejus Forma remota. Præcepta debent fieri in nomine Jeſu, vel Sanctiſſimæ Trinitatis.*

Simili verborum forma ipſi Apoſtoli, ac Diſcipuli Chriſti faſſi ſunt, ſe uſos fuiſſe Lucæ 10. *Reverſi ſunt ſeptuaginta duo cum gaudio dicentes: Domine, etiam dæmonia ſubiiciuntur nobis in nomine tuo* Quibus verbis Paulus Apoſtolus utebatur Actuum 16. ubi à puella pythonem ſpiritum ejiciens converſus ſpiritui dixit: *Præcipio tibi in nomine Jeſu Chriſti, exire ab ea: & exiit eadem hora.* S. Petrus ſimiliter, teſte S. Clemente, hac forma utebatur: *Non curo, quomodo hùc intraveris; ſed ut exeas, impero in nomine Jeſu Chriſti.* Sic S. Joannes Evangeliſta: *Interdico tibi in nomine Jeſu Chriſti Nazareni, ne ultrà hìc habites. Item in nomine Jeſu Chriſti hinc exite numquam redituri.* Sic omnes Sancti utebantur, ut omnes eccleſiaſticæ ferunt hiſtoriæ. Quæ formæ eſſentialiter, & quoad ſenſum non differunt. Nam intentio Chriſti *Tali forma uſi ſunt Apoſtoli.* Verſ. 18.

eſt, ut præcepta fiant in nomine ejus. Ratio eſt: quia, ut ait Paulus Philipp. 2. *Deus dedit illi nomen, quod eſt ſuper omne nomen; Ut in nomine Jeſu omne genu flectatur cęleſtium, terreſtrium, & infernorum.* Et Petrus Act. 4. *Hoc eſt nomen, in quo oportet nos ſalvos fieri.*

Verſ. 9. Verſ. 10. Verſ. 11.

Forma propinqua.

Forma verò propinqua eſt prolatio hujuſmodi verborum ſuper debitam materiam cum debita intentione; ut docent omnes Doctores in ſimili de Sacramentis.

§. VIII.

16 *Intentio, quam debet habere Exorciſta in ſuo miniſterio.*

INtentio, quam debet habere Exorciſta, eſt, non ſolùm ſe velle dęmonem torquere; ſed illum à corpore obſeſſo expellere. Vel ſaltem habere debet intentionem faciendi, quod intendit Eccleſia, vel Chriſtus inſtituit faciendum. Quæ intentio omninò neceſſaria eſt in quolibet Eccleſiæ Miniſtro. Ideò Exorciſta neceſſariò debet ad veritatem Sacramenti, ſuum actum exteriorem, puta, verba in hunc finem dirigere, ut per illum actum id, quod Chriſtus Jeſus, vel Romana Eccleſia faciendum inſtituit, conficiatur: ita definita eſt expreſsè hæc veritas in Concilio Florentino. Confirmant Theologi D. Thom. 3. *par. q.* 64. *ar.* 8. Alexander Alenſ. *in* 4. *par. q.* 19. *mem.* 1. *ar.* 4. D. Bonav. *in* 4. *d.* 6. *q.* 1. *&* 2. *ar.* 2 Ricard. *ibi. q.* 1. *ar.* 1 Scotus *q.* 3. 5. *&* 6. & alii plures apud Joſeph Angles *in* 4. *q. de Miniſtro Sacramentorum.*

§. IX.

17 *Exorciſmus infallibiliter ſuum producit effectum ſi adſint omnia requiſita.*

CUM ergo in hoc ſacro exorciſtico miniſterio ea, quæ in Sacramentis requiruntur, proportionaliter concurrere videamus, procul dubio aſſerere non ambigimus, vim exorciſmi, ſeu præcepti eccleſiaſtici dæmoni ab Exorciſta facti in nomine Jeſu non inniti Sanctitati miniſtri, & ſi ea non parum juvet; ſed invocationi Sanctiſſimi Nominis Jeſu, & fidei, & Sanctitati Eccleſiæ, in cujus perſona fiunt; Et hujuſmodi præcepta vim habere dæmones expellendi non ſolùm ex opere operantis; ſed etiam ex opere operato, ſicut cætera Sacramenta in producendo ſuum effectum: ut colligitur ex D. Thoma 3. *p. q.* 71. *ar.* 3. Et ideò ſicut infallibilis eſt Sacramentorum effectus, niſi adſit aliquis defectus vel ex parte miniſtri, vel ex parte formæ, vel ex parte materiæ, vel ſuſcipientis: Sic infallibilis eſt effectus actus Ordinis Exorciſtatus, qui eſt expulſio dæmonis, niſi ſit aliquis defectus vel ex parte cauſæ inſtrumentalis, vel intentionis Miniſtri, vel formæ, vel materiæ. Videamus ergo ex quanam cauſa defectus evenire poſſit; cum ſæpiùs multi obſeſſi, ac maleficiati exorcizentur, nec tamen à dæmoniaca obſeſſione liberentur.

Unde proveniat, quòd aliqui obſeſſi exorciſati non liberantur.

§. X.

18 *Non à Deo, ſi liberatio ſit ſalutaris animæ*

EX parte cauſæ efficientis principalis, nempè, Dei, non poteſt eſſe defectus: quia Deus quantum eſt ex ſe ad liberationem concurrere ſemper eſt paratus, quando expulſio dæmonis animę obſeſſi futura eſt ſalutaris: quia Deus promiſit in eo credentibus, quòd dæmones ejicerent, Marci ult. *Signa autem eos, qui crediderint, hęc ſequentur: In nomine meo dęmonia ejicient.* Si crediderint, nempè, dæmones ejicere in nomine Jeſu. *Jeſus enim*, ait Gregorius homil. 28. in Evang. apud Gloſs. *Salvator eſt: vel etiam ſalutaris dicitur; & qui petit in nomine Jeſu, ſalutaria petit, & illa obtinet, quę petit.* Verba autem Dei præteriri non poſſunt: cùm Deus ſit verax, & omnia in veritate docens; & ita verax, quòd *Cęlum, & terra tranſibunt, verba autem mea non præteribunt*, ait Jeſus Matth. 24. Ideò quantum eſt ex parte Dei ex vi promiſſionis factæ, quando liberatio à dæmone perſonæ liberandæ eſt ſalutaris, Deus infallibiliter concurrit, ſi adſint cætera requiſita.

19 *Adducitur error aliquorum.*

Hinc cautè legendi Auctores illi tàm priſci, quàm neoterici, qui dicunt, *Deum plerunque ſinere dęmonem in ſua voluntate, an obedire velit, nec ne; ſicut homines, quibus*

Deus

Digitized by Google

Deus aliqua præcipit; quia Deus regulariter omnia movet ſecundum modùm ſuum; rationalia, ſcilicet, cum libertate. Sed tamen ſicut hominibus adhibet ſtimulos, ut velint obedire per Prædicatores, adverſitates, & hujuſmodi; ita etiã malignis ſpiritibus adhibet ſtimulos urgentes ad ſuam obedientiam, qui ſunt exorciſmi, quibus dæmones ita ſpiritualiter cruciantur, ſicut homines verberibus corporalibus. Hæc dicti Auctores.

At quis non videat, prædicta verba expreſsè veritati Sancti Evangelii adverſari, in quo Deus promiſit in ſe credentibus, quòd dæmones ejicerent in nomine Salvatoris independenter à dæmonis voluntate, immò contra dæmonis voluntatem? Marci ult. ſicut etiam *cap. 9.* dixit: *Omnia credenti ſunt poſſibilia*. Ubi videas eorum graviſſimum errorem à nemine hucuſque conſideratum, dum ex prædictis ſuis verbis, & ex ſimilitudine allata oſtendunt, hujuſmodi dæmonis expulſionem non fieri à virtute Dei dæmone invito; ſed pendere à libera dæmonis voluntate; ſicut obſervatio præceptorum dependet à libero hominis arbitrio, Deo adjuvante. Quod impium eſt aſſerere; cùm repugnet veritati Evangelicæ, & poteſtati Eccleſiæ, quæ hujuſmodi facultatem dæmones ejiciendi à Chriſto Domino accepit independenter à dæmonis voluntate. Quod magis, ac magis oſtendit factum, ac dictum Chriſti. Cùm enim Diſcipuli ejus non potuiſſent ab illo puero lunatico dæmonem ejicere, acceſſerunt ad Jeſum ſecretò, & dixerunt: *quare nos non potuimus ejicere illum?* Quibus non dixit Jeſus: quia Pater meus noluit ita ſua omnipotenti virtute; ſed reliquit dæmonem in ſua libertate, & obſtinatione; ut dixiſſent præfati Auctores. Sed reſpondit: *Propter incredulitatem veſtram*. Matthæi 17. cauſam refundens non in Deum, ſed in Exorciſtas: quia non ſe benè diſpoſuerant ad fidem vigoroſam, ac confidentiam perfectam impetrandam per orationem, & jejunium: Nec non in obſeſſum, & ejus patrem dicens: *O generatio incredula, & perverſa quamdiù apud vos ero? quamdiù vos patiar?* Es reprobatur? Marc. 16.

§. XI.

EX parte cauſæ inſtrumentalis, ſeu miniſterialis tunc eſt defectus, quando Exorciſta non cognoſcit ſuam poteſtatem à Chriſto ſibi traditam in perſona Apoſtolorum, & ab Eccleſia ſibi communicatam in Ordine exorciſtatus: qua mediante, debet credere, dæmonem teneri ejus præceptis obedire, ſicut Deo in his, quæ ad liberationem pertinent obſeſſi, ſi etiam ipſe obſeſſus ſit benè diſpoſitus, & liberatio ſit ei profutura. Sicut enim ſecuris, vel ſerra eſt inſtrumentum fabri lignarii, & lignum obedit ſerræ, vel ſecuri, dum ſcinditur per eam: ſic dæmon neceſſariò miniſtro Chriſti, & Eccleſiæ tenetur obedire. Et ſicut non poteſt dæmon non obedire Deo: ſic non poteſt non obedire ejus miniſtro in his, quæ infrà ejus poteſtatis limites continentur. Quam veritatem dæmones ipſi pluries Venetiis, & alibi coacti per vim præcepti ſibi à me facti in nomine Jeſu, faſſi ſunt, antequam per ultimum præceptum expulſivum è corpore obſeſſo egrederentur. 20 *Quomodo ſit defectus ex parte Exorciſtæ.*

Hinc plures Exorciſtæ hujuſmodi ſuam ignorantes poteſtatem, confugiunt ad dæmonem; ac per vim præcepti tentant educere ex Orco Luciferum cum ſuis ſatellitibus, ut ipſe veniat, ac poteſtate ſua ſatanica hujuſmodi obſtinatos è corpore obſeſſo ſpiritus eripiat, eoſque ad inferos deducat. Immò ſæpiùs ab ipſomet dæmone obſidente quærunt, ut ſi dicat, quando velit exire, qua die, qua hora, quo loco, per quam perſonam, per quem Sanctum ſit expellendus: Et in alios hujuſmodi labuntur errores, qui à nobis ut abominabiles, Deoque, & Eccleſiæ injurioſi, & obſeſſis, ac maleficiatis valdè noxii, quin & ipſis Exorciſtis admodum pernicioſi reprobantur infra *cap. 3. articulo de Prudentia in vitandis erroribus.*

§. XII.

EX parte intentionis dæmonem expellendi, notabilis defectus videtur in regulis traditis ab antiquis Auctoribus, dum aſſignant ad dæmones ejiciendos multos dies, 21 *Quando ſit error ex parte intentionis.*

dies, hebdomadas, menſes, & annos, in quibus multa præſcribunt adimplenda, & exercenda tum pharmaca corporalia, unctiones, balnea, vomitoria, fumigationes ſulphureas: tum irriſiva, & alia id generis, quæ in eorum libris continentur: in quibus apertè conſtat, nunquam Exorciſtam actualem, vel virtualem eiiciendi dæmonem tunc habere intentionem, quando illud de exitu facit præceptum, ſi credit cætera alia ſervanda eſſe neceſſariò: quia ſic verba contraria ſunt intentioni. Per verba enim præcipit, ut exeat citò; ſed intentio eſt, ut non exeat, niſi adimpletis hujuſmodi remediis, & deſtructis maleficii ſignis.

§. XIII.

22 *Error ex parte formæ.*

EX parte formæ communis, eſt defectus ferè in omnibus exorciſmariis. Nam relicta forma tradita ab ipſo Chriſto, & ab Apoſtolis, ac Diſcipulis ejus uſitata, quæ quoad eſſentiam clara eſt in Evangelio: *In nomine meo dæmonia eiicient*: & ſæpiùs apud Evangeliſtas, & Acta Apoſtolorum memorata, novas quærunt alibi exorciſmorum formulas, unuſquiſque proprio ſuo Marte, & continuè multiplicantur novi exorciſmi vocati potentiſſimi, & efficaciſſimi, eò quòd in eis multæ continentur dæmonibus comminationes factæ; aſſerentes, neceſſe eſſe, Exorciſtam, quoties Energumenum exorcizare aggreditur, ſaltem per ſex horas continuas legere exorciſmos, quaſi modus expellendi dæmones conſiſtat in multitudine, & longitudine conjurationum, & non in virtute, & efficacia Sanctiſſimi Nominis Jeſu, qua ab Exorciſta dæmones ſunt expellendi.

Vnde proveniat multitudo exorciſmorum.

Sed undenam tanta multitudo exorciſmorum, ex quorum lectione nimis defatigantur Exorciſtæ, & obſeſſi defeſſi aufugiunt, ſi à Chriſto data eſt verborum forma (ſaltem quoad ſubſtantiam) dæmones effugandi? Cur Exorciſtæ huc illucq; diſcurrunt, ut novas exorcizandi adinveniant formulas, ſi in Evangelio clara, & aperta traditur? Hoc utiq; non aliundè provenit, quàm ex ignorantia, qua laborant, eorum, quæ eſſentialiter ſpectant ad hanc artem. Hinc ex hac ignorantia ſequitur error pejor priore, quòd in hujuſmodi ſuis exorciſmariis admonent Exorciſtas, ut dæmonem patrem mendacii interrogantes arctent, ut dicat: *Quibus verbis magis crucietur; Quinam ſint Sancti in Cælo, & quinam dæmones in Inferno ſibi magis inimici.* Quas interrogationes in ſuis conjurationibus ſæpiùs repetunt; in quibus apertè manifeſtant, ſe nunquam agnoviſſe verba ſacri Evangelii, quibus Dæmones ab obſeſſis corporibus ſunt expellendi. Ubi videas, quomodo per hujuſmodi interrogationes occultè, & inconſideratè Exorciſtæ evadunt diaboli diſcipuli. Quos errores infrà deteſtamur *n.271. & ſequent.*

§. XIV.

23 *Error ex parte materiæ remotæ.*

EX parte materiæ remotæ, quæ eſt dæmon expellendus, error evenit: quia ignorant, Chriſtum per Paſſionem ſuam dæmonibus abſtuliſſe omnem hominibus nocendi facultatem quoad actum ſecundum pro omnibus iis, quos Deus vult protegere ob aliquod bonum publicum, vel privatum, & maximè, quia confidunt in protectione Dei Altiſſimi, ac in virtute Sanctiſſimi Nominis Jeſu, cui Deus Pater dedit hanc virtutem, ut eo invocato dæmones effugentur, ac cætera mirabilia ſupernaturaliter ab hominibus operentur; ut latè *infrà num.65. & ſeq. nu.494.* Undè licèt dæmones maximam ex ſe vim habeant naturalem; attamen virtus hæc eorum quoad actum ſecundum, ideſt, quoad operationem eſt ligata, ut dixi, & maximè pro his, qui in Deum ſuam conſtituunt fiduciam, ut latiſſimè probatur infrà *loco citato, & ubi de Fiducia in Deum.*

Tan-

§. XV.

TAndem ex parte materiæ propinquæ, quam voco paſſivam dæmonis expulſionem, cooperante obſeſſo, vel maleficiato per actus liberi arbitrii, quibus dæmon deteſtatur, ac in Deum ſuam collocat fiduciam (ſi capax ſit rationis) eſt communis defectus: quia multi obſeſſi, ac maleficiati non ſe diſponunt ad fiduciam à Deo impetrandam, quæ eis, ut liberentur à dæmone, eſt neceſſaria. Non enim incumbunt orationi, nec jejuniis vacant, per quæ à Deo hujuſmodi fiducia facilè obtinetur, ut latiſſimè infrà, cùm de Ægroto erit ſermo *par.* 2. Alii accedunt ad Exorciſtas, ut exorcizentur, & orant, & jejunant; ſed nolunt credere, quòd Exorciſta poſſit prima vice (ſi expulſio fuerit ſalutaris) illos à dæmone liberare: ſed requiri, putant, multas temporis ſtationes, longas, ac ſæpius exorciſmorum lectiones iteratas, rerum fœtidarum fumigationes, unctiones, purgationes, & evacuationes crebrò adhibitas. Alii credunt, voluntatem Dei ſic eſſe determinatam, ut à dæmone ità diu vexentur pro animæ ſuæ merito abundantiori, ut faciunt perſonæ magis exercitiis ſpiritualibus addictæ. Et licèt perſonæ iſtæ non peccent; tamen ponunt obicem ad liberationem ob defectum confidentiæ, quæ omninò neceſſaria eſt in adultis; videlicet, ut credant, ac confidant, quòd Deus non tantum poteſt, & novit illos à dæmone liberare, ſed pro ſua infinita bonitate, ac fidelitate ſuæ promiſſionis infallibiliter vult illos à dæmone liberare, ſi liberatio hujuſmodi eis ſit profutura. De his, & aliis hujuſmodi impedimentis latiſſimè infrà *par.* 3. *ubi de Dæmone obſiſtente*.

24 *Ex parte actus liberi arbitrii ſæpè deficiunt Obſeſſi.*

Si ergo in his quatuor cauſis nullus in ordine ad liberationem defectus occurrerit, Exorciſtam per fidem Sanctiſſimæ Trinitatis, ac virtutem Sanctiſſimi Nominis Jeſu ab hominibus obſeſſis, ac maleficiatis, & à rebus ad homines ſpectantibus infallibiliter dæmones expulſurum, nemini eſt ambigendum, ut toto tractatus decurſu exactè demonſtratur.

ARTICULUS II.

Ordinis Sacerdotalis.

QUamvis ſanctum expellendi dæmones miniſterium quilibet Exorciſta ritè ordinatus exercere poſſit, *can. Perfectis diſt.* 25. & conſtat de S. Petro Martyre, dicto Exorciſta; tamen ex communi Eccleſiæ praxi ad Sacerdotes propriè, ac principaliter pertinet; & convenientiùs ab illis exercetur, ſive dignitatem, ſive poteſtatem, ſive exercitium ipſum conſideres.

25 *Dæmones expellere ex conſuetudine Eccleſiæ ad Sacerdotes ſpectat ratione Dignitatis.*

Dignitas Sacerdotum tanta eſt, ut nullus in orbe, qualicumque ſplendore fulgeat, eis æquiparari valeat, ut plurimis docet D. Chryſoſt. *in lib. de Sacerdotio*. Undè decentiùs exorciſmi, & præcepta eccleſiaſtica ab eis fiunt: eò quòd per tantum miniſterium ſuper dæmones, & Angelos evehuntur: Cùm dæmones, quantumvis mali, Sacerdotali imperio parere cogantur: & Angeli, etſi natura, & ſanctitate ſublimes, ei honorem habere, & mandatis eorum aliquando obſequi non dedignantur; præcipuè cum de expellendo è corporibus dæmone, aut diſſolvendis maleficiis agitur. Nam ſicut mali hominum exitio ſemper invigilant; ita boni eò magis eorum ſalutem procurant, ut benè docet Joſeph Angles *n* 2. *diſt.* 11. *q. unica dub.* 6. & libenti animo vires angelicas poteſtati ſacerdotali connectunt, cùm vident Sacerdotes, qui nobilitate miniſterii æqualem, ſi non majorem, cum eis fortiuntur conditionem, dæmones oppugnare; ut quaſi agmine facto Angeli cœleſtes, & terreſtres inſimul junĉti, majori impetu ferantur in hoſtem, qui tam potenter oppugnatus aufugere cogitur. Quare aptè admodum hoc miniſterium Sacerdotibus reſervatur.

Huic

§. I.

26 *Poteſtas.*

HUic tantæ dignitati ampla poteſtas annexa eſt, cui multa conveniunt eorum, quæ ab Exorciſta in liberatione energumenorum, aut maleficiatorum ſunt præſtanda: ut vexatis Sanctiſſimam præbere Euchariſtiam: Sacramentales eorum audire confeſſiones: benedictionem impertiri rebus omnibus, quæ ad curationem illorum requiruntur. Quis enim ignoret, Sanctiſſimam Euchariſtiam eſſe potentiſſimum divinæ virtutis pharmacum, & efficaciſſimum omnium ſpiritualium armorum promptuarium? Sacramentum Pœnitentiæ omnia ligata ſolvere, clauſa reſerare, adverſa mitigare, contrita ſanare; confuſa lucidare, deſperata animare, dum peccata delet, quæ ut plurimum ſunt cauſa maleficiorum, & obſeſſionum? ut probatur infrà *cap. 2. ubi de Divina permiſſione*. Sacerdotales benedictiones rebus divinam conferre virtutem, per quam mirabilia perficiuntur? Quæ omnia ſimplex Exorciſta perficere nequit, & ad Sacerdotes pertinent, qui ſic convenientiùs dæmonem iis remediis oppugnant.

Quod pluries in variis energumenis, ac maleficiatis expertus ſum. Cùm enim dæmones præceptis ſibi à me factis in nomine Jeſu non obtemperant, quæſivi à patientibus, quantum temporis eſſet, ex quo peccata ſua non eſſent confeſſi, ac Sacratiſſimo Euchariſtiæ pabulo refecti. Qui reſpondentes: multùm temporis; ſtatim juſſi, ut ſuam diligenter examinarent conſcientiam, ex puro corde ſua deteſtarentur peccata, ac fideliter, humiliterque illa confiterentur; nec non ad Sacram Euchariſtiam ſumendam devotiſſimè ſe pararent: quia fides, ſeu fiducia in Deum licèt principaliter divinæ liberalitati, ac fidelitati innitatur; attamen ait Caſſianus *in ſuis Collationibus l. 1. Collat. 9. c. 32. de conſcientiæ puritate creditur emanare*. Quo peracto, iterùm dæmonibus præcepto impoſito de exitu, illicò in fugam verſi ſunt. Quare juvat plurimùm, Exorciſtam ſacerdotali dignitate eſſe inſignitum, ac poteſtate audiendi confeſſiones ſuffultum: quia ipſemet poteſt obſeſſum interrogare de peccatis, & noſſe, quæ pharmaca ſpiritualia ei ſint adhibenda ad faciliùs à Deo fiduciam obtinendam, qua ab omni valeat diabolica eripi vexatione.

§. II.

27 *Miniſterii.*

QUod magis expediens videtur, ſi modum conſideres, quo miniſterium exorciſticum ſolemniter exercetur, nempè, manuum impoſitione, & applicatione ſtolæ.

Impoſitionem manuum ſuper vexatos à ſpiritibus immundis, & infirmos docuere Apoſtoli, & ea uſi ſunt. Immò quoad ægrotos ipſe Chriſtus Marci ultimo dicens: *Super ægros manus imponent, & benè habebunt*. Poſteà Sancti, ut S. Martinus, qui Treviris Tetradii ſervum à vexante dæmone liberavit, ut ſacræ ferunt hiſtoriæ; Et uſque modò Miniſtri Eccleſiæ juxta Eccleſiæ praxim. Sic enim Epiſcopus dum confert Clericis Ordinem Exorciſtatus, eis tradens librum Exorciſmorum ait: *Accipe, & commenda memoriæ, & habeto poteſtatem imponendi manus ſuper energumenos, ſive baptizatos, ſive Catechumenos*, juxta Concilii Carthagin. 4. præſcriptum, & *can. Exorciſta diſt. 23.* & Patres Theologos ſupra allegatos *n. 11.* Si autem qui exorcizant, ſint etiam Sacerdotes, per hujuſmodi manuum impoſitionem dæmones aliquando faciliùs deteguntur: eò quòd ad talem contactum contremiſcere ſoleant, non volentes illius manuum impoſitionem ſuſtinere, quæ quotidie corpus dominicum contrectant, & aliis adminiſtrant. Hoc tamen non eſt neceſſarium: quia Exorciſta poteſtatem manus imponendi ſuper energumenos obtinet ab ordine Exorciſtatus, & non Sacerdotali.

Idem dicendum de ſtolæ applicatione, qua energumenos cingere, aut eam in eorum collum iniicere conſueverunt; ut aliàs feliciter præſtitit Pontius Abbas Bonevallis *in vita S. Bernardi lib. 4. c. 7.* Etenim ſtola quaſi ferreis vinculis ſpiritus nequam alliga-

gatur, ut ſe Chriſti captivum eſſe cognoſcat, & ſuum victorem, atque tartarearum poteſtatum triumphatorem revereatur. At uſus rectus, & proprius ſtolæ ad Sacerdotes pertinet, quaſi externi ordinis, & officii ſignum; & conſequenter hic ritus aptius ab illis, quàm ab Exorciſtis obſervatur.

§. III.

VEruntamen, quia plures moderni Exorciſtæ doctiſſimi, ac diù in arte exorciſtica verſati, relicta multitudine Exorciſmorum, toto conatu incumbunt, ut obſeſſos, ac maleficiatos in fide, ac confidentia in Deo, & poteſtate Exorciſtis ab Eccleſia tradita ritè inſtruant: Ac tandem, cùm eos perfectè diſpoſitos agnoſcunt, In nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, & in virtute Sanctiſſimi Nominis Jeſu more Apoſtolico, non ut Sacerdotes, ſed ut Exorciſtæ, poſt aliqua convicia, & objurgationes vulgari idiomate ad dæmones directas, illis præcipiunt, ut è corporibus obſeſſis aufugiant; & de facto videmus eos exire compelli: Dicimus, ſtolæ uſum non eſſe neceſſarium: quia licèt valdè ſit conveniens, miniſtrum, qui dæmones expellit, eſſe ſacerdotali inſignitum dignitate; nihilominus quia hoc non exercet munus, ut Sacerdos eſt; ſed prout ordine exorciſtico eſt adoptatus; ideò ad hoc munus obeundum ſtola non eſt neceſſaria.

28 *Stolæ uſus oſtenditur non neceſſarius Exorciſtæ ad dæmones expellendos.*

Eſt tamen neceſſaria neceſſitate præcepti in ritu exorciſmorum, qui ante Baptiſmum præmittuntur, dum adulti, vel parvuli ſunt baptizandi: quia tunc cùm Sacerdotes, ut Sacerdotes ſunt, tale ſubeant onus *c. Sacerdotes, de conſecrat. diſt.* 4. cæremonias, ac ritus ab Eccleſia inſtitutos, & in ea univerſaliter receptos, vel in Epiſcoporum Conciliis conſtitutos, adeòque certam, & indubitatam originem habentes, diligenter obſervare tenentur. Per exorciſmos enim, & alia externa ſigna, quæ in Baptiſmi adminiſtratione ſolemni adhibentur, fidelibus innoteſcit, quid Baptiſmus interiùs in animo operetur. Non quòd diabolus in non baptizatorum corporibus tanquam obſeſſis habitet; nec quia homo ſecundùm naturam malus ſit: ſed quia ex lapſu primorum parentum originem peccati, atque juſtitiæ privationem trahit; Et idcircò diaboli infeſtationibus magis eſt obnoxius, uti S. Auguſtinus docet *lib. 1. de Symbolo ad Cathecum. c. 1. Non creatura Dei*, ait, *in infantibus exorcizatur, aut exſufflatur, ſed ille, ſub quo omnes, qui cum peccato naſcuntur. Eſt enim Princeps peccatorum. Ac per hoc propter unum, qui lapſus eſt, & omnes miſit in mortem, miſſus eſt unus ſine peccato, qui omnes in ſe credentes perducat ad vitam liberans eos à peccato.*

29 *Stolæ uſus eſt neceſſarius neceſſitate præcepti in ritu exorciſmorũ, qui ante baptiſmũ præmittuntur.*

Qui exorcizandi ritus videri poteſt in Paſtorali, ſive Rituali Romano, ubi *de Sacramento Baptiſmi.* Et in antiqua Eccleſia ſemper fuit in uſu, ſicut conſtat ex Dyonifio Areopagita *cap. 2. Eccleſiaſticæ Hierarchiæ par. 2.* Cyrillo Hieroſolimit. *Cateebeſi 1.* Chryſoſtomo *homil. de Adam, & Eva*, Cęleſtino Papa *epiſt. 1. ad Epiſc. Galliæ cap. 12.* S. Iſidoro *lib. 2. de Officio Eccleſiaſtico cap. 20.* Alexand. Alenſ. *par. 4. qu. 10.* S. Bonaventura *in 4. diſt. 6. ar. 3. qu. 2.* Jacobo Pamelio *loco citato, verb. exſufflatur, & exorcizatur*, & aliis relatis à Paulo Layman *Theologiæ Moralis part. 2. lib. 5. tr. 11. cap. 8. de Sacramento Baptiſmi.*

Quare in adminiſtratione nedum Sacramenti Baptiſmi, ſed & aliorum Sacramentorum Parochi, ac cęteri Eccleſiæ Miniſtri operam dare debent, ut ritus eccleſiaſticos benè calleant, & cum decore, & populi ædificatione exerceant juxta præceptum Apoſtoli 1. Corinth. 14. *Omnia honeſtè, & ſecundùm ordinem fiant.*

In exorcizandis verò à dæmone obſeſſis, aut maleficiatis, licèt ſit proprium munus Exorciſtæ, *can. Perlectis diſt. 25.* attamen præſente Sacerdote, cui de jure tenetur præſtare obedientiam, ſine ejus licentia Exorciſta huic muneri non ſe intromittat. Eo verò abſente à Diacono, vel Subdiacono, vel ipſo Exorciſta exerceri poteſt; modò honeſtas, & recta Eccleſiæ conſuetudo, aut evangelica norma, ac methodus obſerventur, quæ poſtulant, ut coram ſuperioris Ordinis Clerico alter minoris gradus id ipſo invito non attentet, *can. Denique diſt. 21.*

A R-

ARTICULUS III.

Juriſdictionis ordinariæ.

30 *Poteſtas juriſdictionis requiritur.*

POST præfatam Ordinis poteſtatem, qua Exorciſta præditus eſſe debet, alia requiritur, nempè poteſtas juriſdictionis ſpiritualis, quæ (etſi alii aliter dicant) videtur habitualiter, ſeu aptitudinaliter eadem eſſe cum alia, cui tamen ſuperaddat applicationem materiæ, circa quam exerceatur. Hoc ſignificat Sotus *in 4.diſt.20.q.1.ar.1.* cùm docet, poteſtatem clavium non dicere niſi meram potentiam; Juriſdictionem verò non eſſe propriè potentiam; ſed applicationem materiæ ad agens, ut ſequatur actio. Sic in ſtatu politico, cùm Princeps alicui Medico facultatem facit utendi ſua arte, non ſuperaddit eidem arti vim aliquam operandi, ſed tantùm applicationem materiæ, circa quam operetur, hoc eſt, populum, cujus curationi incumbat. Sic in ſtatu eccleſiaſtico, cùm Beneficium Curato Sacerdoti confertur, non datur ei poteſtas Ordinis, quam per characterem Sacerdotalem jam habebat, ſed applicatur ei populus, in quem illam exerceat.

31 *Non jure communi, ſed particulari pluriũ Epiſcoporum.*

Hanc autem requiri dico, non jure communi, per quod Exorciſtæ, & Sacerdotes exorcizare permittuntur: cùm nulla prohibitio ipſis facta reperiatur; ſed ex ordine Eccleſiaſtico multarum Diœceſum, quarum Epiſcopi prudenter interdicere conſueverunt, nè quis ſine eorum licentia, etiam in ſcriptis obtenta, audeat obſeſſos exorcizare. Veruntamen, quia plures ſunt infra citandi Auctores, qui aſſeverant locorum ordinarios hoc munus prohibere non poſſe: eò quòd talis auctoritas miniſtris Eccleſiæ à Chriſto Domino per illa verba Marci ult. *In nomine meo dæmonia eiicient*, conceſſa ſit, diligentiùs hæc veritas à nobis eſt enucleanda.

§. I.

32 *Epiſcopi non poſſunt prohibere munus exorcizandi.*

DIcendum ergo ex Martino Navarro *Conſiliorum l.1. de offic. Judic. Ordinarii conſ.6.* de hac exorcizandi poteſtate poſſe dupliciter loqui: Vel quoad poteſtatem generalem, quam omnes Chriſtiani habent à jure divino, eiiciendi dæmonia, & adjurandi increpatoriè; Vel quoad particularem poteſtatem, quam habent quidam in aliquibus terris particulariter deputati ab Epiſcopis ad officium hujuſmodi exorcizandi arreptitios cum ſuperpelliceo, & ſtola, & quibuſdam aliis cæremoniis.

Quoad poteſtatem generalem à Chriſto, & à jure communi acceptam.

Quoad primam facultatem non videtur poſſe reſtringi ſaltem ab inferiore Papa: quia tale ſtatutum videretur contra ordinationem ab ipſomet Chriſto factam Marci ult. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur. In nomine meo dæmonia eiicient.* Quam tollere non poteſt inferior Papa. Immò nec ipſe Papa in totum, ſaltem ſine juſta cauſa *c.ſunt quidam*, 25.q.1. Quæ doctrina valet etiam pro Benedictione infirmorum. Sic teſtantur præter Navarrum *loc.cit.num.*4. Vgolinus *de offic. & poteſtate Epiſc.c.47.n.6.* Philibertus Marchinus *tract.2.de Sacramento Ordinis par.4. c.5.* Franciſcus Ceſpedes *tract.de Exemptione Regularium cap.6. dub.135.* Aloyſius Bariola *Apboriſ.Inquiſ.verbo Exorcizandi*, & Franciſcus Pelizzarius *in Manuale Regularium tom.2. de Exemptione Regularium tract.8.c.6.ſect.1.n.54.* aſſerentes Epiſcopos non poſſe regulariter prohibere Clericis ſibi ſubditis exorcizare: Nam de jure divino eſt, ut unuſquiſque actum ſui Ordinis exerceat. Exorcizare autem eſt actus Ordinis Exorciſtatus; cùm hoc poſſit etiam facere quilibet Chriſtianus per fidem in nomine Jeſu Chriſti, dæmonem increpando die, noctuque; idque frequenter facimus, ut ait ipſe Navarrus *loco citato*, aſpergendo nos aqua benedicta, & dicentes: *Ecce crucem Domini, fugite partes adverſæ &c.*

33 *Poſſunt Epiſcopi prohibere mu-*

Quo verò ad particularem poteſtatem videtur, quòd qui deputavit eos, poſſet aſtringere ad aliqua ſervanda, quæ non tenerentur ſervare alii, qui volunt uti ſola poteſtate à Chriſto tradita: qualiter multi Sancti ſine aliquo apparatu ſolo verbo;

Digitized by Google

verbo; puta, præcepto facto in nomine Jesu, vexatos à dæmoniis liberarunt. Quod sustinet etiam Suarez *tom. 2. de Religione lib. 4. de Adjuratione c. 4 n. 5.* dicens: *Supposita necessitate hominis à dæmone obsessi, vel alia simili possunt Ministri Ecclesiæ ex officio obligari,* (puta ab Episcopo) *ad dæmonem adjurandum, seu exorcizandum juxta formam, & ritum Ecclesiæ: quia tenentur subvenire necessitati suorum fidelium per remedia convenientia, & ab Ecclesia instituta. Unum autem ex remediis pro illa gravi necessitate destinatum ab Ecclesia est exorcismus.*

nus exorcizandi quoad potestatem particularem.

§. II.

OB aliquam autem justam causam benè potest Episcopus suspendere suos subditos ab exercitio talis Ordinis, puta, ob aliquod scandalum ex hujusmodi exercitii abusu exortum. Quæ suspensio potest esse generalis respectu omnium suorum subditorum quoad functionem publicam, & ministerialem. Quòverò ad functionem privatam factam sine ulla cæremonia, solùm per invocationem Sanctissimi Nominis Jesu, non debet esse generalis respectu omnium; sed tantùm respectu eorum, qui in tali functione obeunda deliquerunt: quia unusquisque hoc habet à jure divino, *Beneficium autem juris nemini est auferendum, nisi in jus ipsum peccaverit. L. 4. Si quis condemnatus ff. de re judicata.*

34 *Ob aliquam justam causâ possunt suspendere suos subditos quoad functionem publicam. Quoad privatâ tantùm delinquentes inea.*

Posset tamen Episcopus statuere, ne quis ordinatè, ac immodestè uteretur hujusmodi potestate; quia id non esset legem novam facere; sed confirmare legem naturalem, quâ tenemur benè, ac modestè facere, quæ facimus. Velle autem prohibere, ne in ædibus laicalibus, locisve privatis; sed in Ecclesiæ loco aperto, & conspicuo: neque in omni, & quavis Ecclesia; sed in iis, quas certas Episcopus statuerit, fiat exorcismus: Item ne ante ortum, nec post occasum Solis quisquam exorcizetur. Et qui exorcizat, Sacerdos sit; & antequam exorcismum inchoet, Missæ sacrificium faciat: tantas restrictiones non videri esse facultatis Episcopalis, censet Navarrus *loco cit. num. 5.*

35 *Possunt statuere, ut subditi modestè, & ordinatè utantur tali facultate.*

Utillimum tamen erit, si Episcopi, vel ipsimet, vel per suos Theologos curaverint, suos Clericos Exorcistæ munere fungentes, sicut & quoscumque alios sive viros, sive mulieres privatim per domos obsessos, aut maleficiatos, aut quoscumque ægrotos benedicentes de modo, ac formulis, quibus utuntur, diligenter interrogari, & examinari; ne digni, & indigni se huic muneri, præcipuè exorcizandi tumultuariè exercendo se immiscean cum scandalo pusillorum, qui ecclesiasticam potestatem aut vanam, aut debilem reputant, si post exorcismorum reiterationes laudabilis non sequatur effectus, & talis, qui ab ipsis expectatur. Similiter ne formulis utantur superstitiosis; vel aliquod cum dæmone pactum habeant explicitum, vel implicitum, ut sæpius cum maximo Reipublicæ Christianæ detrimento evenire contingit.

36 *Possunt examinare eos de modis, & formulis, quibus utuntur.*

Cùm ergo Episcopi exorcizandi munus sive publicè quoad omnes: sive privatim quoad delinquentes in tali munere, ne exerceatur absque eorum licentia, prohibere possint, ac consueverint, dixi, præter potestatem Ordinis, requiri potestatem jurisdictionis sive ordinariæ, de qua nunc loquimur: sive delegatæ, de qua agitur articulo sequenti.

§. III.

JUrisdictio ordinaria primò, & principalissimè residet in Summo Pontifice, quæ ita ampla est, & tanta, ut ad omnes orbis plagas se extendat: cùm illa acceperit à Christo Domino, *can. Sacrosancta, dist. 22. cui data est omnis potestas in Cælo, & in terra.* Matthæi 28. non limitatam, sed ampliſſimam, quando Petro Pontificum apici dictum est Joannis 21. *Pasce oves meas.* Quam illi priùs promiserat collaturum Matthæi 16. dicens: *Tibi dabo claves regni Cælorum. Et quodcumque liga-*

37 *Potestas ordinaria fluit à Papa In* (*Prælatos.* (*Plebanos.*

Digitized by Google

ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in Cælis: & quodcumque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in Cælis. Quare in eo tanquam in Chriſti Vicario reſidet ſuprema poteſtatis plenitudo, quæ in cæteros Eccleſiæ prælatos, tanquam in partem ſollicitudinis paſtoralis vocatos, derivatur. Ex quibus poſteà fluit in Curatos, qui Eccleſiis particularibus in unaquaque Diœceſi præficiuntur: cum hac tamen differentia, quòd Papalis à duabus reliquis differt tum origine; eò quòd immediatè à Chriſto procedit, *can. In novo teſtamento, diſt.* 21. tum independentia; quia non dependet ab aliis, *can. Omnes, diſt.* 22. tum univerſitate; eò quòd reſtricta non eſt: *can. Quamvis univerſæ, diſt.* 21. ſed ad omnes urbes in univerſo mundo, ad omnia loca, perſonas, & cauſas extenditur.

§. IV.

38 *Ab veriſque exercetur laudabiliter in Energumenos.*

Ab epiſcopis multis fuit præſtitata.

EX quo ſequitur, omnes illos ordinaria poteſtate pollere, qui ratione dignitatis, aut Beneficii curam habent animarum; atque ea uti poſſe ad Energumenos exorcizandos, dæmoneſque pellendos ex corporibus. Sic Eccleſiaſtica narrat hiſtoria, plures Epiſcopos huic miniſterio quantumvis laborioſo laudabiliter incubuiſſe: ut S. Baſilius *apud Amphilochium in vita ejus*, S. Gregorius Thaumaturgus *apud Gregorium Nyſſenum*, S. Martinus Turonenſis *in vita ejus apud Vincentium Belvacenſem*, S. Urſmarus *apud Raitherium tom. 2. Surii*, S. Adelelinus Sagienſis *in vita S. Opportunæ*, S. Maurilius Andegavenſis *in vita ejus cap.* 10. S. Ambroſius Archiepiſcopus, ut colligitur ex exorciſmis, ac documentis ad dæmones effugandos ab ipſo traditis, S. Ubaldus Eugubinus, S. Zenon Veronenſis, & alii multi, quos, longum, ac tædioſum eſſet, recenſere.

Et certè aptiſſimè, & efficaciſſimè. Cùm enim ſint Apoſtolorum ſucceſſores, quomodo convenientiùs tales ſeſe exhibere poſſunt, quàm Apoſtolorum mores imitando, quos Energumenis liberandis, & ſolvendis dæmoniacis operibus juxta præceptum Domini vacaſſe, ex Evangelio, & Hiſtoria Sacra, eſt certiſſimum? Præſertim cùm majori poteſtate gaudentes, majori conatu tartareas poteſtates aggrediantur, quæ ſuſtinere nō poſſunt manus illius applicationem, qui Sacerdotes ordinat, auctoritatem confert remittendi peccata, & ſacrificium incruentum pro vivis, & mortuis offerendi: dat facultatem prædicandi verbum Dei, & regendi populum ejus; aliaque facit, quæ Epiſcopali dignitati conveniunt; præcipuè Exorciſtis dæmones adjurandi, & è corporibus obſeſſis eiiciendi poteſtatem tradit. Mitto ædificationem, quæ ex tam ſancto opere conſurgit.

§. V.

39 *Ad quod munus exercendum vel*
(Per ſe,
(Per alios.

Tenentur ex
(Charitate,
(Juſtitiæ.

AD quod munus obeundum omnes Epiſcopos nedum ex charitate, ſed ex juſtitia teneri vel per ſe, vel per ſuos Clericos, Parochos, vel alios Sacerdotes, aut Exorciſtas, videlicet, providere ſuorum ſubditorum neceſſitatibus, quando aliquis eorum à dæmone divexatur, nemini eſt ambigēdum. Quod facilè colligitur ex verbis Principis Apoſtolorū Petri ſcribentis ad Clementem de univerſis Epiſcopis, relatis a Barboſa *de Epiſcopali munere. Tit.* 11. *Gloſ.* 12. *n.* 7. *Eccleſiarum omnium*, ait, *curam habentes miſericordes, & benevoli eſtote in omni verbo, & opere pro viribus agite: omniſque Pontifex ſacro Chriſmate perunctus carus, & pretioſus omnibus eſſe debet. Hæc eſt voluntas Dei, ut benefacientes obmuteſcere faciatis imprudentium hominum ignorantiam*. Quomodo autem benefacient ſuis ſubditis, ſi, cùm à dæmone ſeviſſimo tortore divexantur, eis opitulari non curant? Quod magis ac magis ex eorum nominibus deducitur. *Inter enim nomina*, ait Auguſt. Barboſa *de Epiſcopi nominis etymologia, & ſignificatione c.* 2. *n.* 18. *quibus inſignitur Epiſcopus, ſortitur nomen militis armati, Cuſtodis, Leonis, Angeli, & aliorum, quæ à S. Gregorio Nazianzeno connumerantur in carmine ad Epiſcopos; ut ſua inſuperabili poteſtate dæmo-*

Digitized by Google

dæmonum impetus perfringat. Et in ſumma quot ſunt neceſſitates hominum, tot ferè nomina attributa ſunt Epiſcopis ex earum ſimilitudine, ut norint ſe totidem officia obtinere. Unde *Epiſcop.* Græcè dictus, Latinè dicitur *Speculator, vel ſuperintendens*: eò quòd illius præcipuè munus ſit, gregis ſibi commiſſi mores, & vitam explorare, & inſpicere, eorumque neceſſitatibus providere. Quænam autem major neceſſitas poteſt homini obvenire, quam cum à dæmone ſpiritu potentiſſimo, & iniquiſſimo atripitur, affligitur, acriterque torquetur? Quænam urgentior indigentia, quàm cùm quis ad deſperationem, & per hanc ad colliſionem, præfocationem, in ignem projectionem, ad præcipitia horrenda, cæteraque pericula mortem inferentia, quibus anima ſimul cùm corpore interire, neceſſe eſt, trahitur, & inducitur? Quæ omnia practicè in dies multis evenire energumenis, in comperto eſt. *Oſtenditur neceſſitas hujus muneris exercendi.*

Quot enim obſeſſi à dæmone, etiam hoc noſtro ævo, ſe aquis præfocarunt? Quot in ignem ſe projecerunt? Quot mortem ſibi violentam intulerunt? Nec alia de re à lupo fuerunt arrepti, niſi quia non habuerunt paſtorem, qui eos à lupi voracitate, ac pernicitate tueretur 40

Quare Epiſcopi, ne Deus de manibus eorum animas ovium ſuarum requirat, tenentur in ſuis Diœceſibus invigilare, ut Parochi omnes in ſua Parochia, cùm neceſſitas poſtulat, Exorciſtæ munere fungantur, per præcepta in nomine Jeſu dæmonibus facta, artes eorum, ſævumque averni principem calcare, ac diſperdere ſtudeant; luporumque infernalium rabiem, ac ſævitiam omni, quo poſſunt, conatu deprimant, ac confringant; ut ſic oves ſuas ab eorum infeſtationibus, ac vexationibus illæſas tueantur, ac ſecuras ad ovile cœleſtis Beatitudinis perducant.

§. VI.

HInc ergo pari modo, ſed non æqua poteſtate, hoc munus exercere debent Parochi, quibus animarum cura commiſſa eſt. Hi namque ordinaria poteſtate in energumenorum liberatione uti poſſunt, ac debent. Nam eo ipſo, quòd animarum curam ſuſceperunt, ſibi ex officio incumbere, oves ſuas à dæmonum inſultibus, ſivè viſibiliter, ſivè inviſibiliter, ſivè in anima tentando, ſivè in corpore affligendo divexentur, tueri, ac protegere, pro certo ſciant. Et hoc per Exorciſmos ab Eccleſia traditos, vel per præcepta dæmoni facta, Nomine Jeſu Chriſti interpoſito. Quod etiam docet Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. univ. lib. 1. de Acol. & aliis Min. Ordin. c. 38 num. 16.* ubi ait: *Eſt exorciſmus adjuratio contra dæmones, quæ non ſolùm circa corpora obſeſſa; verùm etiam circa obſeſſas animas per peccatum, vel infidelitatem exercetur.* Nec poſſunt Epiſcopi prohibere, niſi juſta de cauſa, quin tam publicè Parochi in ſua Parochia, quàm privatim per domos, cùm opus eſt, ſuos Parochianos obſeſſos, vel maleficiatos exorcizent, ac pro ſuo poſſe à dæmoniacis vexationibus eripiant; ſicut nec poſſunt, niſi juſta de cauſa, ab audiendis ſubditorum confeſſionibus, cæteriſque Sacramentis adminiſtrandis eos impedire: cùm hoc eis competat à jure. *Beneficium autem juris nemini eſt auferendum. L. 4. §. ſi quis condemnatus ff. de re judicata.* Quod intelligitur, niſi in jus ipſum peccaverint. 41 *Ad idem obeundum tenentur Parochi vel per ſeipſos, vel per alios.*

§. VII.

DIco ergo, Curatum, ſeù Parochum, cùm neceſſitas poſtulat, quòd aliquis ex ſuis Parochianis à dæmone vexatur, teneri vel per ſeipſum, vel per alium idoneum Exorciſtam, non tantùm ex charitate, ſed etiam ex juſtitia, illum exorcizare, ac per remedia ſpiritualia pro virili ſe gerere, ut dæmonis tyrannidem perfringat, illius audaciam reprimat, ac meliori modo, quo poteſt, è corpore obſeſſi expellat, & extrudat. Secùs faciens peccat mortaliter, ut docet Joann. Baptiſta Poſſevinus *de officio Curati extra Sacramenta cap. 12. q. 25.* Et ego addo, illum teneri ad reſarcienda omnia damna, quæ ex ſua negligentia, vel malitia ſequuntur: ac cùm 42 *(Charitate) (Juſtitia.*

viam univerſæ carnis ingredi cogetur, tenebitur ante Judicem ſupremum arctiſſimam eorum omnium, qui ob eius negligentiam, aut crudelem inhumanitatem perierunt, rationem reddere.

43 *Probatur Auctoritate Theologorum.*

Colligitur ex Navarro apertiſſimè *cap.24.num.18.* & Leonardo Leſſio *de juſtitia, & jure lib.2.cap.9.dub.3.num.94.* aſſerentibus, *Epiſcopos, & Parochos ex officio obligari ad ſuorum ſubditorum defenſionem ſecundùm modum ſuæ poteſtatis, & media ſuæ gubernationis; ſed in ordine dumtaxat ad ſpiritualia.* Et benè. Nam poteſtas Epiſcoporum, & Parochorum, & media ſuæ gubernationis non reſpiciunt defenſionem per naturalia, ac corporalia adjutoria, puta, per vim armorum, ac robur militiarum, exceptis maximis neceſſitatibus; ſed per auxilia ſpiritualia, ac ſupernaturalia adjutoria: ut per adminiſtrationem Sacramentorum, ac ſacramentalium. Sed quænam remedia requiruntur ad dæmonis audaciam, ac ſævitiam confrigendam, cùm aliquis ab eo divexatur, ac malè habetur? An gladius? An ſcutum? An magna cohors militum? *At non eſt nobis colluctatio*, ait Paulus Epheſ.*6. adversùs carnem, & ſanguinem; ſed adversùs principes, & poteſtates, adversùs mundi rectores tenebrarum harum contra ſpiritualia nequitiæ in cæleſtibus.* Non ergo alia media requiruntur, quàm ſpiritualia, puta, præcepta facta dæmoni in Nomine Jeſu maxima in Deum fiducia, ac cætera hujuſmodi, de quibus *tota 3. part.* pertractatur, & infrà *cap. ſequenti articulo de Fiducia.* Quæ propriè, ac principaliter à Parocho ſunt adhibenda ad tartareas acies profligandas, & ab infernalium luporum rabie, ac ſævitia oves ſuas intactas conſervandas.

44 Confirmat hanc veritatem Suarez *tom.2. de Relig. lib.4. de Adjuratione cap.4. num.5. Suppoſita*, ait, *neceſſitate hominis à dæmone obſeſſi, vel alia ſimili, Miniſtri Eccleſiæ poſſunt ex officio obligari ad dæmonem adjurandum, ſeù exorcizandum: quia tenentur ſubvenire neceſſitati ſuorum fidelium per remedia convenientia, & ab Eccleſia inſtituta; unum autem ex remediis pro illa gravi neceſſitate deſtinatum ab Eccleſia eſt exorciſmus.*

§. VIII.

45 *Ratione à ſimili.*

RAtio dictat à ſimili. Quemadmodum Medici à Communitate ſalariati, tenentur ex juſtitia, quotieſcumque neceſſitas poſtulat, ægrotis remedia exhibere corporalia, & diligentiam adhibere in viſitando infirmum, & alia ſuo muneri neceſſaria adimplendo, & ſi notabiliter ſint negligentes, vel negent alicui ſubvenire ægroto, peccant mortaliter, & tenentur ad reſarcienda omnia damna. Nam *qui cauſam damni dat* (etiam damnum non impediendo, quando ad id obligatur ex officio) *damnum dediſſe videtur. L. qui occidit §. pœn. ff. ad legem Aquiliam. cap.de cætero de homic. cap.ſtudeat. diſt.*50. Et colligitur ex Sylveſtro *verbo Medicus qu.1.* & Navarro *in Manuali cap.17. num.17.* & alii apud eundem.

Ita Parochi, cùm ſua interſit, Parochianos ſuos à dæmonum inſultibus tueri; ac maximopere in neceſſitatibus ſpiritualibus, cùm mala, & animæ, & corpori damnum inferunt, eis ex officio opitulari teneantur; ſi ob negligentiam ſtudendi arti exorciſticæ, vel ſe præparandi ad præliandum contra ſpirituales nequitias in cœleſtibus, & adversùs infernales prædones dimicandum: vel quia non credunt, aliquem maleficio umquam eſſe affectum, nolunt hujuſmodi functionibus incumbere, nec per alios ſatisfacere curant, ſi aliquis ex ſuis Parochianis periclitetur, puta, à diabolo ſuffocetur, vel aquis ſubmergatur, vel maleficio interficiatur, vel quovis modo à dæmone obſidente, vel poſſidente inductus ipſe ſibimet mortem inferat, vel etiam grave damnum ſubeat, dicti Parochi mortaliter peccant, & tenentur ad omnia damna ſecuta reſarcienda, ac reſtauranda. Nam *ubi eſt eadem ratio, ibi idem jus eſſe debet. L. illud. ff. ad legem Aquiliam cum ſimilibus.* Immò Medicis Parochi eò graviùs peccant, & ſtrictiori vinculo tenentur ad reſtitutionem, quò majus eſt damnum, quòd obſeſſi, vel eorum conſanguinei ob ipſorum negligentiam,

vel

vel malitiam patiuntur : cùm multò anima corpore sit pretiosior. Medici enim duntaxat damnificant in corpore, & bonis temporalibus; sed Parochi exorcisticam functionem, cùm necessitas urget, negligentes, vel contemnentes, & animæ, & corpori, & rebus temporalibus damnum ferunt.

§. IX.

AT fortassè nonnulli dicent, hoc onus nimis grave, ac periculosum esse, ideòque nolle ei colla supponere? 46 *Nec excusantur, eò quod nimis grave sit onus.*

At meminerint (vellem) illius dicti triti, ac vulgati *Commoda qui sentis, jungas onus emolumentis. §. 1. Instit. de legitima patronorum tutela.* Ad quid enim isti eliguntur? An ut tantùm bonis temporalibus perfruantur? At dices: Ad Sacramenta administranda, ac funeralia exequenda. Sed hoc non sufficit. Nonne ad cætera etiam sacramentalia conficienda, & exercenda pro loco, & tempore, ac necessitate exigente? Nec eos ignorantia, vel pusillanimitas excusant. Nam quod per se facere non possunt, vel non audent, per alios facere tenentur.

Nec prohibere possunt, quin sui subditi, cùm aliquo afficiuntur maleficio, vel à dæmone possidente, vel obsidente divexantur, accedant ad eos, ad quos spectat de jure, ut per exorcismos, ac præcepta ecclesiastica à dæmonis vexatione liberentur. 47

Quod magis, ac magis per simile confirmatur. Sicut Princeps, vel dominus temporalis prohibere non potest suos subditos, cùm ægrotantur, ne ad Medicos, accedant, sanitatis corporalis gratia consequendæ. cùm hoc à jure naturali, ac divino unicuique sit concessum: ita Parochus prohibere non potest, quin sui subditi, cùm à dæmone vexantur, liberè ad quoscumque Exorcistas accedant, ut à dæmonis vexatione liberentur.

Immò si aliquis daretur homo, qui publicè coram populi multitudine congregata pertinaciter assereret, nullam in tali Civitate, aut oppido, vel vico esse sagam, nullum esse maleficum, qui valeat aliquem maleficio afficere, & consequenter nullum esse infirmum maleficio affectum, omnesque infirmitates esse naturales: iste ut magorum maleficorum, ac sagarum saltem indirectè occultator, ac fautor censendus esset. Probat à simili de hæreticis occultantibus Farinacius *de Hæresi q.* 182. *n.* 75. *& 95.* plures cumulans Auctores. Ratio est, quia per hujusmodi verba, vel operationes saltem indirectè impediret, vel occultaret, si qui essent magi, malefici, vel sagæ, ne Tribunali S. Inquisitionis denunciarentur, & ad manus curiæ devenirent. 48

ARTICULUS IV.

Jurisdictionis delegatæ.

GRavi officiorum ecclesiasticorum oneri ferendo non sufficit unus, in tanta humanarum virium infirmitate, & mole occupationum in diversa trahentium: ex quo necesse est, Superiores aliis quasi coadjutoribus ecclesiasticam potestatem ad id muneris necessariam impartire, cùm illos in partem sollicitudinis vocant. Et ita Parochus in sua Parochia alios delegat, ut constat in *c. Omnis utriusque sexus.* Episcopus in sua Diœcesi, ut probatur ex *c. quoniam, & c. inter cætera de offic. Judic. ordin.* & Summus Pontifex in toto orbe terrarum ob plenitudinem potestatis *can. Decreto. 2. q. 6.* & Glossa *in c. Consequens est, d. 11. & in c. Ut debitus, de Appellat.* Quilibet enim illorum ita potestatem jurisdictionis accepit, ut illa tam per se, quàm per alios uti possit, nisi Superior inferioris delegationem impediat. 49 *Potestas delegata duplex.*

Quare præter potestatem ordinariam alia datur extraordinaria, seu commissa, & delegata, quæ duplex est. Quædam est limitata solùm ad arbitrium committentis, & per se nullo jure fulcita. Quædam verò media inter ordinariam, & commissam, quæ servata forma à jure statuta, ampliari potest arbitrio committentis. 50 *Limitata. Media.*

Digitized by Google

51 *Per primam Clerici exercitant.*

Virtute primæ ſimplices Sacerdotes, quos Plebani aſſumunt in levamen laboris (ſivè commiſſio fiat generaliter ad omnes Parochianos, ſivè ad aliquos, ſivè ad unum ſingulariter) poſſunt publicè, ac miniſterialiter energumenos exorcizare in iis Diœceſibus, in quibus exorcizandi munus Epiſcopis non reſervatur. Et eò magis, quòd ſine tali delegatione hoc eis licet, ſicut omnibus Exorciſtis, quibus id nullo jure prohibetur eo modo, quo dictum eſt ſupra *num.* 31. *& ſequentibus.*

§. I.

52 *Per ſecundam Regulares aliique, Licentia Epiſcopi hoc munus exercere poſſunt.*

VIrtute ſecundæ Regulares idem munus obeunt, qui gaudent media illa poteſtate, ſervata forma expreſſa in *c. Dudum de Sepulturis in Clement.* Et illam accipiunt à Summo Pontifice, qui eſt Hierarchos, & Princeps in Eccleſia. Juxta quam energumenis, ac maleficiatis illud impendere poſſunt. Nec ad id neceſſarium eſt, licentiam ab Epiſcopo petere: ut apertè docent Portel. *in dub. Regularium, verb. Exorciſ.* Diana *p.* 3. *Reſol. Moral. tract.* 2. *de Dubiis Regul. Reſol.* 36. Pelizzarius *Manuale Regul. tom.* 2. *de Exempt. Regular. tract.* 8. *cap.* 6. *num.* 54. Peirinus *in Formul. Prælat. cap.* 36. *littera E. num.* 5. Ceſpedes *tract. de Exempt. Regular. cap.* 6. *dub.* 135. Bordonus *Reſolut.* 7 *num.* 144. Lupus *Comment. in Edict. S. Inquiſit. part.* 3. *lib.* 22. *diſſ.* 4. *art.* 3. *diffic.* 4. & Lezana *de Oblig. Regul. cap.* 11. *num.* 21.

53

Ratio eſt: quia id jure communi non prohibetur; ſed omnibus Exorciſtis, & Sacerdotibus permittitur; ideòque Regularibus licet, etiamſi Epiſcopus in ſua Diœceſi id fieri prohibuerit, ſine ejus licentia exercere: quia talis Conſtitutio ſolos Clericos ligat Epiſcopo ſubditos; non verò Religioſos, qui ab ejus juriſdictione ſunt exempti per multa privilegia, quæ obſervari jubentur per *c. Nimis iniqua. cap. Nimis prava de exceſſibus Prælatorum.* Clement. 1. *eodem tit.* Clement. 2. *de Cenſibus.* Concilium Trid. *ſeſſ.* 25. *de Regular.* ac noviſſimè per Conſtitutionem Gregorii XV. incipit, *Inſcrutabilis*. Nam etſi in dictis Decretis, & Conſtitutionibus aliqua excipiantur, in quibus Regulares exempti Ordinariis ſubſunt; tamen inter hujuſmodi exceptiones uſus exorcizandi non comprehenditur. Undè cùm non excipiatur neque à jure communi antiquo, neque à jure novo, intelligitur conceſſus: quia *exceptio firmat Regulam in contrarium, L. quæſitum. §. denique ff. de fundo inſtructo.*

§. II.

54 *Regulares non incidunt in pœnas ab Epiſcopis latas contra Exorcizantes.*

HInc ex hac concluſione colligit Ceſpedes, nullo pacto Regulares incidere in illas pœnas Epiſcoporum, quas fulminant in exorcizantes, ut ſunt v. g. pœnæ latæ ab Epiſcopo Parmenſi 1621 teſte Bordono. Primò ne Exorcizantes aliquid recipiant licèt ſponte oblatum etiam nomine eleemoſynæ ab obſeſſis, vel eorum conſanguineis, ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto incurrenda. Secundò ne audeant ullo modo ægrotis præbere anthimonium, oleum, aut quodvis genus medicinæ, niſi de conſenſu Medici ſub pœna ſuſpenſionis, &c. Quæ leges utique juſtæ, ac ſanctæ ſunt, ac deberent ab omnibus Exorciſtis obſervari; ſic enim evitarentur ſcandala, quæ ex eorum tranſgreſſione oriri ſolent. De quibus infra *n.* 312. *& ſequentibus.*

55

56 *Ad hoc munus obeundum Regulares præcipuè Mendicantes tenentur ex charitate.*

Quare licèt hoc munus dæmones adjurandi, obſeſſos, ac maleficio affectos à dæmoniacis vexationibus liberandi, ægrotos ſacris benedictionibus muniendi ex officio Parochis incumbat, ut pluribus ſupra demonſtratum eſt; Nihilominus etiam Religioſi, præcipuè Mendicantes, qui quaſi Parochorum coadjutores, & in partem ſollicitudinis vocati eccleſiaſtica poteſtate ſunt inſigniti, ardentiori devotione, armiſque ſpiritualibus ad infenſiſſimum hoſtem profligandum ut plurimùm ſunt ſuffulti, ſi non ex officio, ſaltem ex charitate tenentur, cùm neceſſitas urget, hujuſmodi obire miniſteria. Immò ipſi, quia ſæpiùs orationi magis, quàm aliqui Parochi ſunt intenti, nec vitam inter mundanas degunt vanitates, atque in ſpiritualibus exercitiis magis ſunt verſati, faciliori, ac præſtantiori modo dæmones in fugam ver-

tere,

tere, eorumque opera malefica destruere valent, si ad hujusmodi munera obeunda sint idonei.

57 *Institutores Religionum, ac Præsides munerī vacarunt.*

Nonne hujusmodi onera subiere ferè omnes SS. Patres, ac Religionum Sacrarum Institutores? Quot dæmones profligarunt, & è corporibus obsessis ejecerunt. S. Antonius, S. Benedictus, S. Hilarion, S. Bernardus, S. Gallus, Pontius Bonevallis, Isidorus, Petrus Santutius Cœlestinus Neotericus, & alii plures Abbates? Quot S. Dominicus, aliique ejus sectatores? Quot Seraphicus P. S. Franciscus ab Urbe Arretii, & alibi à pluribus energumenis deturbavit, ut rectè Baretius de Baretiis *in ejus vita cap.* 2. illum comparaverit Angelo Raphaeli, qui dæmonem exclusit à Sara Tobiæ uxore: David, qui Jebusæum ab Urbe Jerosolyma ejecit: Simeoni, qui advenas ab arce effugavit? Quot B. Joannes à Capistrano, B. Bernardinus à Feltria, B. Jacobus à Marchia, & alii D. Francisci sectatores? Quot S. Ignatius Loyola? Quot cæteri Theodicati ab hominibus obsessis, à domibus, Civitatibus, aliisque rebus ad usum hominum spectantibus infernales prædones ejecerunt, ut omnes sacræ historiæ contestantur? Nonne hi cuncti zelum domus Dei, ac monasticæ Religionis habuere? & tamen urgentibus necessitatibus vitæ solitariæ quieti sæpiùs cesserunt, ut hujusmodi charitatis exercitio opus suum impenderent.

58

Quare Religionum Prælati, ac Superiores, si quos noverint ex suis subditis scientia, prudentia, morum gravitate, ac vitæ probitate conspicuos ad hujusmodi munera obeunda esse idoneos, cùm fuerint requisiti, ac necessitas urgeat, alicui obsesso, vel maleficiato suum præstandi auxilium, libenti animo obedientiæ meritò eos excitent, ac muniant, animosque augeant ad hujusmodi munere fungendum. Et subditi ipsi non recusent tale, etsi grave, subire onus, memores utrique scilicet, tam Superiores, quàm subditi dicti Salvatoris N. Jesu Christi Matthæi 7. *Omnia quæcumque vultis, ut faciant vobis homines, & vos facite illis*, & Lucæ 6. *Estote misericordes, sicut & Pater vester misericors est. Eadem quippè mensura, qua mensi fueritis, remetietur vobis*, & 1. Joann. 3. *Filioli non diligamus verbo, neque lingua, sed opere, & veritate*, nostro opitulando proximo, cùm in angustiis, ac necessitatibus versatur. Nam *unicuique mandavit Deus de proximo suo*, ait Sapiens filius Sirach Eccliſ. 17.

Cap. II.

De Exorcista Scientia prædito.

59 *Exorcista debet cognoscere causas maleficiorum.*

CUM nulla morbi alicujus curatio exacta haberi possit, nisi priùs cognoscatur morbus: nec perfectè morbus aliquis cognosci queat, nisi perfecta ipsius causarum, ac principiorum cognitio comparetur, ut docet Arist. 1. Poster. 1. *Unumquodque*, ait, *arbitramur cognoscere, cùm causas ejus cognoscimus*. Non poterit Exorcista accuratiùs apertam, de morborum dæmoniacorum curatione notitiam habere, quàm causas eorum indagare. Quas certè difficilè non erit adinvenire, si scrutemur, quid sit maleficium, quod (relictis variis Auctorum definitionibus) possumus sic definire: *Maleficium est prava operatio in corpore per virtutem dæmonis ex pacto tacito, vel expresso cum homine inito, & rerum naturalium applicationem, atque ejusdem hominis ad suam malitiam explendam ministerium, justo semper, etsi occulto, Dei permittentis judicio facta*. Ex qua definitione (quæ clarè, & distinctè complectitur omnia ad ejus essentiam pertinentia) colligitur, quatuor causas ad maleficia patranda concurrere, quamvis diversimodè: Dæmonem, Maleficum, Res naturales, & Deum: Dæmonem, ut causam efficientem: Maleficum ut cooperantem: Res naturales, ut moralem, vel physicam: Deum, ut permissivam. Quarum omnium, sicut & signorum externorum, quæ in obsessionum, ac morborum maleficorum cognitionem ducunt, Exorcista, ut notitiam habeat perfectam, omni, quo potest, studio conari debet; ut sic dicatur similis Filio hominis, oculos habens igneos, idest, lucidos, & inflammatos, quibus non solùm ob-

Quæ in definitione maleficii includuntur.

Quid sit maleficium.

Causa maleficii sunt Dæmon. Maleficus Res naturales. Deus.

60

Digitized by Google

ſeſſorum, ac maleficio affectorum indigentias, & anguſtias acutiſſimè videre poſſit, eiſque remedia ad eas tollendas, ac removendas ſpiritualia adhibere; verùm etiam illos inſtruere, & edocere ad fidei, ac confidentiæ in Deum, nec non deteſtationis in dæmonem actus eliciendos: atque ad amorem ardentem erga Deum, & proximum inflammare. Quod præſtabit, ſi ſequentes articulos ſæpius præ oculis habuerit.

ARTICULUS I.

De Dæmone, ut maleficiorum, & obſeſſionum cauſa efficiente.

61 *Dæmon eſt cauſa efficiens maleficiorum, & obſeſſionum.*

QUemadmodum Deus miſericors, & piiſſimus, ac ſummè bonus eſt cauſa omnium bonorum, quæ in mundo fiunt: ita è converſo dæmon impius, iniquus, ac peſſimus cauſa eſt efficiens omnium obſeſſionum, ac maleficiorum, eorumque architectus eſt eximius; eò ad malefaciendum, ac nocendum promptior, quò magis ſcientia, potentia, & malitia armatus ſcit, poteſt, & vult maleficia operari.

62 *In maleficiis concinnandis dæmon utitur Scientia, quæ eſt maxima.*

Scientia enim magna, & eminenti ſapientia à Deo donatum fuiſſe in fauſtis ſuæ creationis primordiis, teſtatur Ezechiel *cap.* 28. cùm illum alloquitur dicens: *Tu ſignaculum ſimilitudinis, plenus ſapientia, & perfectus decore.* Quæ ſcientia longo intervallo ſuperior eſt omni creata ſcientia, quæ in hominibus reperitur. Dæmon enim, viget ſubtilitate naturæ, experientia temporum, revelatione ſupernorum ſpirituum: ut benè docet B. Iſidorus *in libro de ſummo bono*, quem ſequitur Angles *in* 2. *diſt.* 11. *qu. unica de dæmonibus art.* 2. *dub.* 5. ac communiter Theologi *in* 2.

Sic triplici hujuſce ſcientiæ acumine dæmon præditus, quæ tripliciter extenditur ad præterita, præſentia, & futura, quæ habent cauſam naturalem determinatam, quid non poterit in adinveniendis maleficiis, & variis artibus, quibus innumera inducit mala? Perſpicaciſſimè enim cognoſcit cœlorum motus, ſtellarum influentias, planetarum conjunctiones, elementorum mixtiones, virtutes lapidum, operationes metallorum, qualitates mixtorum, herbarum vires, animalium proprietates, hominum temperamenta, occultas, & admirandas rerum omnium facultates, earumque inter ſe ſympathiam, vel antipathiam: inſuper quomodo invicem applicari, & temperari debeant: quo tempore opus ſit ad tempeſtivè operandum: quid prætenſos effectus impedire retardare, vel juvare poſſit: præterea ſeligere materiam, cui naturalis inſit facultas alterandi, frigefaciendi, calefaciendi, nec non aperiendi, obſtruendi, dividendi, evacuandi, & urendi: denique quid mixtis, plantis, animantibus hominibus obeſſe, vel prodeſſe poſſit, & alterationes, morbos, cruciatus, mortem ipſam, aut alia quævis nocumenta inferre: cum uniuſcujuſque rei ſpecificæ per ſpecies ſibi congenitas, aut acquiſitas eſſentiam, cauſas, principia, effectus, antecedentia, concomitantia, ac conſequentia clariſſimè, ac perfectiſſimè agnoſcat, ut teſtantur D. Auguſtinus *ſuper Geneſ. cap.* 1. & 4. D. Bonav. *in* 2. *d.* 3. *art.* 4. *q.* 1 Scotus *ibi q.* 10. D. Thom. 1. *p. q.* 55. *art.* 2. & communiter Theologi, ubi *de Angelorum cognitione.* Nec eſt mirandum, ſi ſpiritus tam ſagax, & ſubtilis in maleficiorum inventionibus tot, tanta, & tam mira operetur, cùm potentia ejus ſit tam magna, ut *non ſit poteſtas ſuper terram, quæ comparetur ei.* Job. 41. Non enim ſuperveniente peccato imminuta eſt; ſed poſt peccatum integra remanſit quoad actum primum, & eadem, quæ à Creatore ſummo in eorum primordiis naturæ angelicæ indita erat; ut docet D. Gregorius illa verba explicans *lib.* 34. *Moralium c.* 16. *Poteſtas dæmonis*, inquit, *ſuper terram cunctis eminentior perhibetur; quia etſi actionis ſuæ merito infrà homines cecidit; omne tamen humanum genus naturæ angelicæ conditione tranſcendit.* Quod ibi Gloſſa confirmat; *Omnia dæmon humana ſuperat, etſi meritis Sanctorum ſubjaceat; quamvis enim internæ felicitatis beatitudinem perdidit, naturæ tamen magnitudinem non amiſit, cujus adhuc viribus humana omnia*

63 *Potentia, quæ eſt eminentiſſima.*

ſuperat,

superat. Cui potentiæ adhæret voluntas mala, & tam mala, quòd, teste D Bernardino *serm. 6. de misericordiæ perfectione art. 2. cap. 3. vult semper quòd pejus potest, si ejus potestas esset quoad omnia libera, & soluta, ineffabili modo sine omni ordine, & mensura subverteret totum statum inferiorum.*

Malitia. Quæ est insignis.

§. I.

PRopterea ejus potentia est ligata, ut non operetur omne, ad quod maligna ejus voluntas impellit.

64 *Potestas dæmonis cœpit aliquatenus ligari ab origine mundi.*

Cœpit autem à Deo alligari usque ab origine mundi, immediatè post Luciferi peccatum: non quoad homines tentandum; sed quoad eos seducendum, & vexandum: Nam sicut, cùm superba ejus mens propriæ excellentiæ cupiditate intumescens à Deo aversa ad seipsam conversa est, utriusque sapientiæ supernaturalis, practicæ, nempè, ac speculativæ jacturam fecit; quia practica, quæ est causa efficax amoris Dei totaliter ei fuit ablata, & speculativa multùm diminuta, cùm in statu damnationis non noverit tot mysteria supernaturalia, quot agnovisset, si in cognitione beata fuisset; ut docet Augustinus *lib. 9. de Civit. Dei cap. 21.* Sic ob superbiæ peccatum meritò cœpit à Deo cohiberi ejus potestas, ut non posset ea omnia perficere, quæ vellet. Nam licèt post peccatum integra remanserint ejus naturalia quantum ad fundamentum, & quoad substantialia, ideſt, quoad actum primum, ut dictum est supra: non tamen quoad actum secundum; ideſt, quantum ad libertatem omnium operationum, & executionem earum. Quod perlucidè testatur Alexander Alens. *p. 2. q. 100. mem. 2. art. 2. Licèt ex prima*, ait, *potestate sibi data possent dæmones super hujusmodi creaturas ex ordine naturali; tamen in pœnam peccatorum eorum, & bonum hominum cohibetur eorum potestas.*

Sup. num. 23.

§. II.

PER Passionem verò, ac mortem Christi confracta est, ac sublata dæmonum potentia, sed respectivè, ac dependenter à Dei voluntate. Hoc probat ipsa veritas Jo. 20. *Nunc princeps*, ait, *hujus mundi ejicietur foras*. Quæ verba exponens S. Cyrillus Alexandrinus. *Habuit*, inquit, *quidem priùs dæmon per tyrannidem principatum in totum genus humanum, & dominatum crudeliter exercuit in omnes. Atqui virtute mortis Christi, & sanguinis confracta est illius potestas, & sublata potentia, & quos injustè detinuit captivos, justè perdidit.* Hilarion Monachus super eadem verba: *Nunc princeps, &c.* loquens in persona Christi ait: *Nunc morte mea fiet, ut dominatum in homines omninò amittat diabolus, qui peccato primorum parentum in omnes acerbissimè principabatur.* Et subdit: *Quis igitur ad hanc mentionem non lætetur? non gratias agat continuè pro liberatore?* Glossa ordinaria: *Nunc princeps, &c. Undè tam nunc Sanctos omnes non tenendo possidet; sed tentando persequitur. Nam quia non in eis intrinsecùs regnat, contrà eos pugnat extrinsecùs, & qui intus dominium perdidit, bella molitur foris.* Joannes Maldonatus ibi: *Nunc princeps, &c.* ait: *Perinde, ac si dicat, deturbabitur de possessione sua, ejicietur ex arce sua. Ejectus foras dicitur, non quòd in mundo non sit, & in multis etiam non dominetur; sed quòd quantum in Christo fuit; ejectus fuerit; ita ut si homines vellent, nihil prorsùs in ipsos haberet potestatem. Eodem sensu dicitur Apoc. 12. de cœlo in terram projectus, ideſt extra Ecclesiam, quæ per cœlum significatur, in terra, ideſt, in tenebras suas in infernum, & c. 30. dicitur esse ligatus per annos mille. Non quòd aut revera extra Ecclesiam ejectus, aut omninò ligatus sit: sed quòd coercita sit ejus potentia, atque tyrannis, ita ut si homines velint, nihil illis nocere possit.* Idem affirmat Tostatus *in c. 8. Matthæi q. 123.* ubi quærit: *An conveniens fuerit, Christum facere miracula ejiciendi dæmones de hominibus?* Et inter alias rationes affirmativas, quas adducit, unam, ait, esse, *ad dandum nobis spem, quòd liberaremur de potestate dæmonis, & de inferno.*

65 *Per Passionem Christi dæmonum potestas sublata. Quomodo sit ligata.*

Colligitur hæc veritas etiam ex Vilhelmo Lindano *Panopliæ Evangelicæ lib. 4. cap. 78. post medium*: *Sicut Christus*, ait, *olim suos misit discipulos hac potestate munitos, ut diabolum ex hominum sivè pectoribus, sivè corporibus etiam profligarent: ita certo Clericorum generi ea post fuit cura à Majoribus credita, ut homines, vel ante Baptismum, vel post, dæmone obsessos, & occupatos vindicarent, & in libertatem per Christum partam assererent.* Quid igitur agit Exorcista, dum aliquem obsessum à dæmonis potestate eripit, nisi illum vindicare in libertatem, qua per crucem, ac Passionem Christi fuerat jam donatus?

QUÆSTIO I.

Pro quibus potestas dæmonis sit ligata?

66 *Potestas dæmonis pro quibus sit ligata.*

REspondetur, dæmonis potestatem quoad actum secundùm in ordine ad damna inferenda animæ, vel corpori, esse ligatam pro his, quos Deus vult protegere, & à dæmonum infestationibus præservare, vel ob eorum fidem, qua firmiter in Christum credunt; vel ob eorum confidentiam in protectione Dei, vel in Sanctissimo Nomine Jesu collocatam: vel ob aliud bonum publicum, aut privatum. Ita Lactantius *lib. 2. Divin. Inst. c. 16.* in hæc verba: *Non nocent dæmones iis, quos manus Dei potens, & excelsa protegit.* Tostatus *loco cit. de credentibus in Christum*, ait, *Futurum erat, quòd per virtutem Deitatis Christi excluderetur potestas dæmonum ab hominibus credituris in ipsum:* juxta illud Joann. 2. *Nunc princeps hujus mundi eiicietur foras, scilicet, diabolus. Ad ostendendum ergo hoc, conveniens fuit, ut præcederent quædam signa scilicet, quòd Christus expelleret dæmones.* S. Athanas. *orat. 1. contra Arianos: Omnes*, ait, *qui legitimè in Christum fiduciam habent, pedibus conculcant eum, qui hæc verba dicebat: In cœlum conscendam, super astra Dei exaltabo solium meum, &c.* Isaiæ 14. Idipsum S. Bernardus docet *super Ps. 90.* in illis verbis: *Qui habitat in adjutorio Altissimi, &c. Beatus*, ait, *plane, qui sic habitat in adjutorio Altissimi: quia in protectione Dei cœli commorabitur. Quid ei nocere poterit eorum, quæ sub cœlo sunt, quem Deus cœli protegere, & conservare voluerit? Porrò sub cœlo sunt, quæcumque nocere possunt; sub cœlo sunt aereæ potestates: sub cœlo præsens sæculum ne quam, & caro adversùs spiritum concupiscens. Optimè igitur dictum est; In protectione Dei cœli commorabitur; ut nihil eorum, quæ sub cœlo sunt, timerè possit quisquis protectionem ejus habere meruerit.* Hanc fidem in Christum maximè commendat etiam magnus ille Antonius, ut refert Delrius *lib. 6 Disquis. mag. cap. 2. sect. 3. Magna*, inquit, *dilectissimi adversùs dæmonem arma sunt vita sincera, & intemerata in Deum fides.* Hanc docuit S. Hermam Pauli discipulum Angelus ejus Custos, qui sub forma Pastoris diu cum eo habitavit, ut refert ipse *tom. 1. Bibliothecæ Veterum Patrum lib. 2. mandato 12. Quicumque*, ait, *fide pleni sunt, resistunt diabolo, & ille recedit ab eis: quia non habet locum intrandi.*

Maxima Divi Ambrosii in Deum fiducia.

Quam virtutem in scipso expertus est S. Ambrosius Episcopus, cui, ut memorat S. Paulinus *in vita ejus*, nullus unquam magnus, aut maleficus nocere potuit ob firmissimam in Deum fiduciam. Mortua namque Justina Imperatrice Arriana, cùm Innocentius Magus in quæstionem raperetur, inter tormenta fassus est, Angelum Ambrosii custodem suum esse tortorem. Nam viva Imperatrice ejus jussu se nocte intempesta sub templi tectum ascendisse, & sacrificasse dixit, ut Ambrosium infamem, invisumque faceret plebi; nihilominus amorem in hunc virum, & fidem Catholicam magis, ac magis efflorusse: Missos etiam à se dæmones, qui Ambrosium necarent; sed iis ultra ædium fores progredi non licuisse. En quibus excubiis Deus illos defendat, qui omnem in se solo collocant fiduciam! En quomodo potestas dæmonis ligatur, & totaliter cohibetur pro his, qui firmiter in Christum credunt, ac in ejus protectione suam collocant fiduciam!

§. I.

§. I.

67 *Potestas dæmonis relaxatur respectu eorum, qui diffidunt de Dei protectione*

EConversò facillimè colligi potest, cur sæpiùs dæmonis potestas relaxetur, ut quamplures homines, ac mulieres diabolicis vexationibus afficiantur, nec non maleficis artibus devinciantur, aut necentur? Ut plurimùm eorum diffidentia in Deum est in causa. Hanc rationem apertè adducit Joan. Maldonatus super illa verba: *Nunc princeps hujusmodi, &c. Homines*, ait, *dæmoni portam arcis aperuerunt, & proditione quadam in suam quisque domum admittit. Itaque etiam nunc regnat, & operatur, sed in filios diffidentiæ.* Eph. 2. Habetur etiam *in c. nec mirum. 5. Magi sunt. 26. q. 5. Hi permissu Dei elementa concutiunt, turbant mentes hominum minus confidentium in Deo.* Cui astipulantur S. Isidorus *lib. 8. Ethymol. c. 9* Burchardus *lib. 10. c. 42.* S. Ivo *par. 11. c. 67.* Panormit. *lib. 8. c. 65.*

Sed audias, quàm politè de hoc rationem reddat P. Hieremias Drexelius *de Conformitate voluntatis lib. 5. cap. 10. § 7. Sed quæras fortè*, inquit, *cur Deus permittat tot homines maleficis artibus devinciri, & necari? Nè mirare: summa in Deum diffidentia etiam supplicii genus meretur. Jure Deus per hos punit, per quos tam variè offenditur: Multis enim vix alius est Medicus, quàm Magus: nec alius pharmacopæus, quàm diabolus.* Et paulò infra: *Heù quàm in Orbe rari sunt, qui Deo fidant toto animo! Mores hominum considera, & plurimùm ubique reperies diffidentiæ, quæ quotannis penè eadem redit, ac revivisci; & indè tàm vani timores.* Postea in fine concludit, hujusce diffidentiæ rationem reddens: *Et hoc indè*, ait, *quia de Dei bonitate, ac potentia parum rectè, parumvè liberaliter sentiunt.*

§. II.

68 *Dæmon majorem potestatem habet super peccatores, quàm super justos.*

HInc, cùm peccatores ut plurimùm in Deum nullam, vel saltem exiguam habeant fiduciam, quia peccatis suis ipsum continuè offendunt, super eos dæmoni etiam major à Deo permittitur potestas, quàm super justos. Quod videtur annuere Augustinus adversùs Manichæos: *Diabolus*, inquit, *potestatem habet in eos, qui præcepta Dei contemnunt.* Sed clarius Alexander Alensis *part. 2. qu. 100. mem. 2. ar. 4. Diabolus in malis*, inquit, *potestatem habet ad seducendum, & ad perdendum, nisi prohibeatur à Domino. In bonis autem non habet potestatem ad perdendum; sed ad probandum.*

Quam potestatem in corpus hominis exercet, prout sibi permittitur à Deo. In animam verò juxta varias hominum inclinationes, ac propensiones multiformiter exercere solet, quatenus motus quosdam pravos in corpore excitat, ac prava sensibus externis, & internis obiicit, quibus quodam quasi pondere voluntatem ad malum pertrahit, etsi cogere nequeat: ut benè docet Thyreus *lib. de Dæmoniacis toto cap. 4 & 5.* Quem sequitur Sanchez *lib. 2. in præcepta Decalogi cap. 42. num. 7.*

Præcipuè super Magos, Maleficos, & Sagas.

Hanc autem potestatem dæmon maximè habet in Magos, Maleficos, & Sagas, quorum animam sibi vindicat per consensum in tam immane scelus: sicut in corpus dominatur, quod verberibus quoque subiicit, si maleficus ad ejus beneplacitum servitutem illi non impendat: ut apertè docet Alexander Alensis *loco citato*; ac pluribus exemplis probat Nicolaus Remigius *lib. 1. Dæmonolatr. cap. 13.*

§. III.

69 *Hæc potestas dæmonis est limitata, & quoad animam, & quoad corpus.*

VEruntamen hujusmodi dæmonum potestas est limitata, nedum quoad animam, cui nocere nequeunt, nisi ipsa velit; ut docet Augustinus *lib. 20 de Civit. Dei cap. 8.* dicens *Dæmon est quasi canis à Christo ligatus, qui latrare potest, sollicitare potest, mordere omninò non potest, nisi volentem.* Sed etiam quoad corpus, quod torquere non possunt, nisi quando, & prout sibi permittitur à Deo; ut idem

Augu-

Auguſtinus docet *lib.18. de Civit. Dei cap.18. Dæmones*, ait, *non omnia, quæ volunt facere poſſunt, niſi quantum illis divina ordinatione conceditur*. Quam veritatem ſæpiùs per os Energumenorum dæmones per vim præcepti ſibi à me facti, divino nomine Jeſu interpoſito, fateri coacti ſunt; quorum de duobus tantùm hic referam. Anno reparatæ ſalutis 1648. Venetiis dæmon, à quo poſſidebatur quidam adoleſcens Juſtus nuncupatus annos 14. natus filius Joannis de Taxis, cum à me interrogatus eſſet: cur ingreſſus eſſet in corpus illius Adoleſcentis; reſpondit: *Hùc ingreſſus ſum, ut puerum hunc de medio tollam: quia ſic à Maleſico juſſus ſum*. Idipſum reſpondit eadem die alius dæmon, qui quandam Adoleſcentulam 15. annos natam poſſidebat. Sed mihi adhuc ſciſcitanti: cur eos nondum occiderant, cùm jam integro anno eos poſſiderent; Reſponderunt ambo: *quia poteſtas Dei nos impedit, nec ſinit facere omne malum, quod volumus*. Qui ambo ab eadem divina poteſtate eadem die per invocationem Sanctiſſimi Nominis Jeſu ad meum præceptum ab eorum corporibus egredi coacti ſunt.

QUÆSTIO II.

Cur dæmon maximos peccatores omnes in corpore non poſſideat?

70 *Ratio dubitandi.*

CUM dæmon ſuper peccatores Magos, Maleficos, & Sagas, nec non ſuper hæreticos, ſchiſmaticos, & infideles magnam habeat poteſtatem, cur non omnes illos poſſidet in corpore, vel maleficiis non afficit?

Dæmon maximos peccatores raro vexat in corpore, niſi juſſus à Deo, ut magis eos infeſtet in anima.

Huic difficultati reſpondet Leonardus Vairus *de Faſcino lib.3. cap.7. Cùm dæmones*, ait, *procertò ſciant, hos peccatores ſui eſſe juris, impræſentiarum raro eos vexant in corpore, quos perfectè poſſident in anima in perpetuum ſimul cum corpore torquenda in orco, & affligenda*, puta, (niſi juſſi à Deo). Quod videtur etiam annuere D. Gregorius *lib.24. Moral. c.7.* dicens: *Dæmon eos pulſare negligit, quos quieto jure poſſidere ſe ſentit*.

Teſtantur Patres.

Ratio eſt, quia finis principalis in hominibus vexandis à dæmone intentus, eſt, ut illos divina privet amicitia, ad peccatum eos inducendo; æternaque illos expertes reddat beatudine: ut benè docet Toſtatus *q.121. in c.8. Matthæi: Dæmones*, inquit, *ex invidia tentant hominem inducere in peccatum, nè aſſequatur beatitudinem: quòd ſi non poſſunt; ſaltem volunt ei corporaliter nocere, quod eſt minus nocumentum; & ita deſiderant intrare in eum: quia intrando vexant*. Et paulò infra aliam reddens rationem, cur dæmones velint, homines poſſidere? *ut oſtendant*, ait, *hominibus poteſtatem ſuam, ac per hoc ab eis adorentur: ſicut fuit inter Gentiles, qui quoſdam Deos colebant, credentes ſe ab eis poſſe beneficia recipere: alios autem colebant, nè eis nocerent*. Sed clariùs hujus rationem reddit Suarez *p.2. to.1. de Angelis lib.8. c.20. n.3. Dæmon hoc modo*, inquit, *nocet homini, ut illum ad impatientiam, deſperationem, blaſphemiam, vel aliud ſimile vitium inducat*. At quia hujuſmodi Magi, Malefici, ac Sagæ, ſicut & hæretici, aliique hujuſmodi peccatores quàm maximè in malo ſunt obſtinati, ſemperquè præcipites ad malum currunt, continuèque abominandis criminibus ſe obnoxios reddunt, Deum graviſſimè offendentes blaſphemiis execrandis, abominandis ſacrilegiis, impietatibus intolerandis, ac iniuſtitiis deteſtandis dæmonis voluntati in omnibus ferè obſequentes; nec ſeipſos tantùm criminibus continuis illaqueantes; ſed ut diaboli miniſtri alios ſeducere tentantes, & ad perditionem trahere conantes; propterea ſicut dæmon eos pulſare negligit in anima: quia quieto jure eos poſſidet; ita non curat illos affligere in corpore, niſi vel juſſus à Deo, vel fortaſſe cùm aliquando ſibi ad beneplacitum ſuum obſequium, ac ſervitutem non impendunt: quia dum ſanitate pollent, plura, & atrociora peccata in Divinæ Majeſtatis offenſam, ac contemptum perpetrare non ceſſant; dæmonique ipſi divinitatis cultum, & honorem (ut faciunt Magi, & Malefici) tribuere non detrectant.

Quam

Quam veritatem faſſus eſt etiam quiddam dæmoniorum princeps Beelzebub nuncupatus in Gallia apud Oppidum Laudunum, ut refert Bartholomæus Fajus Regius in Senatu Pariſienſi Conſiliarius, ac Inquiſitionum Præſes in ſuo Energumenico: *Dum enim*, ait, *Burſus Cillius Cathedralis Eccleſiæ Canonicus quandam Nicolam Energumenam exorcizaret, pluribus Hæreticis præſentibus, à prædicto dæmone, qui eam poſſidebat, quæſivit: cur tot vafris Hæreticis omiſſis ſimplicem Catholicam adortus eſſet?* Reſpondit dæmon: *Plecterer tibi morigeros?* Si enim dæmon hujuſmodi peccatores obſtinatos maleficiis, ac diris vexationibus ſæpè affligeret in corpore; non poſſent tot crimina patrare: idcircò dæmon verſipellis ſæpiùs deſinit, afflictionibus corporeis, quæ minora ſunt mala, eos afficere, ut illos pluribus criminibus, & atrocioribus delictis, quæ majora ſunt mala, magis illaqueet, & obnoxios reddat. Et licèt quandoque vexationes corporeæ Vexatum inducant ad blaſphemias, ad deſperationem, & alia peccata; nihilominus etiam quandoque peccatores reducunt ad ſanam mentem, ad ſuorum petendam veniam peccatorum, ad dæmonem ſpernendum, & ad caſtra Dei confugiendum. Nam ſæpè vexatio dat intellectum: *& mala, quæ nos hìc premunt*, ait Gregorius, *ad Deum citiùs nos ire compellunt*. Quare hac de cauſa dæmon, licèt majorem ſuper maximos peccatores, quàm ſuper juſtos, habeat poteſtatem, eos tamen non ſæpiùs, ſed rarò vexat in corpore, niſi jubeatur à Deo, ut magis ac magis eos vexare poſſit in anima in perpetuum ſimul cum corpore flammis gehennalibus uſtulanda, & affligenda.

71 *Experientiâ docet.*

Lib. 30. mor.

QUÆSTIO III.

Quas moleſtias dæmon ſoleat hominibus inferre exiſtens extra corpora ipſorum?

REſpondetur, dæmonem quinque modis regulariter ſolere extrinſecè homines vexare.

Primò per imaginarias apparitiones; ſolet enim ſpecies in imaginatione eorum, quos vexare deſiderat, commovere; ita ut ſe ab eo agitari, moleſtia affici, aut etiam occidi, & jugulari putent. Quod fit aliquando in vigilia, & aliquando in ſomnis.

72 *Dæmon homines vexat extrinſecè. Per apparitiones imaginarias. Aliquando in vigilia. Et quomodo.*

In vigilia enim accidunt, cùm homines nihil minus cogitantes ſubito terrore corripiuntur. Imaginatio etenim, cùm ſit corporalis potentia, quæ aliàs phantaſia dicitur, inter cognoſcitivas media, nempè ſenſum externum, cui eſt ſuperior, & intellectum, cui eſt inferior, diabolicæ operationi eſt ſubjecta; atque in ea ſpecies intentionales, quas vocant rerum aut exiſtentium, aut fictitiarum ſimulacra, ad libitum movet, & accommodat, quibus ea, quæ ipſe exhibere deſiderat, repræſentantur. Hoc teſtantur D. Auguſtinus *lib. de cura prò mortuis agen. cap.* 12. D. Bonavent. *in* 2. *diſt.* 8. *art.* 4. *qu.* 3. Toſtatus *in c.* 8. *Matthæi q.* 216. & Joſeph Angles *ibi qu.* 8. *diffic.* 12.

In ſomnis verò hæ viſiones haud rarò contingunt. Obſcura enim, falſa, & horrenda excitat ſomnia. Nam cùm in dormientibus potentiæ intellectivæ ſopitæ maneant; ſenſitivæ verò internæ, & maximè appetitivæ ſint cibo ac potu obſtupefactæ, naturali propenſione vel immoderatè delectantur, vel triſtantur, dum variæ ſpecies ac ſimulacra vel delectabilia, vel triſtia ſibi obiiciuntur, ac repræſentantur. Quòd ſi iis naturalibus diſpoſitionibus virtus accedat diabolica, quid non patitur miſer homo phantaſticis, & imaginariis viſionibus! quaſi tot furiis agitatur: timor artus occupans, pallor diſperſus per totum corpus, clamores inſoliti, ululatus lamentabiles, ſudor per omnes poros emiſſus, longa ſuſpiria ex immò pectore educta, horrendi fremitus, violenta membrorum agitatio, totumque corpus efferum id teſtantur. Quæ accidentia ſæpè ſunt præludia futuræ diabolicæ obſeſſionis, niſi Patiens ad divina confugiat remedia. Illaque experiuntur ut plurimum ii, qui aliquo maleficio tangi incipiunt: dæmones enim ſuæ operationis primordia conteſtantur, ut plu-

73 *Aliquando in ſomnis.*

Vexationes imaginariæ ſunt præludia futuræ obſeſſionis.

ut pluries in variis obſeſſis, ac maleficiatis experientia comprobavi. Qui ſi ſtatim ac incipiunt; hujuſmodi viſiones pati imaginarias, ad peritum accedant Exorciſtam, facillimè à quacumque dæmoniaca vexatione liberantur, ac præſervantur.

§. I.

74 *Moleſtiæ à dæmone effectæ per viſiones corporales.*

SEcundò per Viſiones corporales. Aliqui enim ante dæmonis ingreſſum in corpus ſuum vident eum ſub variis figuris, ac phantaſmatibus apparentem. Alii ſub forma leonis, vel urſi, vel ſerpentis, vel draconis: alii ſub forma tauri, vel canis, vel lupi, aut felis: alii ſub forma gallinæ, vel corvi, aut vulturis: alii ſub ſpecie hominis atri, aut mulieris recenter mortuæ, vel alterius ſpectri terribilis, & horrendi: alii ſub ſpecie ingentis muſcæ, aut araneæ, vel alicujus ramenti, aut minutioris pili, quæ oculis obverſantur, & in faucibus ſe ingerunt, ut ex pluribus Energumenis experimentaliter cognovi. Undè quidam profectam hinc volunt conſuetudinem, quæ apud Catholicos viget, quando oſcitant, os ſigno ✠ crucis munire, quaſi hac crucis ſignatione dæmonum in corpora ingreſſus prohibeatur. De his legendi ſunt Toſtatus *in cap. 8. Matthæi q. 115.* Delrius *Diſquiſ. Magic. libr. 2. q. 26 ſect. 3.* ac Petrus Thyreus *lib. 1. de apparit. ſpirituum cap. 16.*

Undè mos exortus, os ſigno ✠ crucis muniendi ènm homo oſcitat.

§. II.

75 *Moleſtiæ per auditum.*

TErtiò per Auditum. Percipiuntur enim aliquandò voces tàm interiores, quàm exteriores, tàm de locis remotis, quàm de propinquis, leves ſtrepitus, ſimulati inceſſus, riſus, cachinni, ſuſpiria, gemitus, clamores, & alia, quæ ſub aurium ſenſum cadunt, atque à ſpiritibus excitantur. Qui ſpiritus vulgò apud Italos *Folletti* nuncupantur. Veruntamen hos quandoque rumores cauſant etiam alii dæmones, & antequam corpus alicujus hominis poſſideant, & etiam poſtquam illud ingreſſi ſunt. Volunt namque Dei, & Angelorum mores contraria æmulatione ſectari: ut quemadmodum illi adventu ſuo operationes ſuas externis ſignis quibuſdam, magniſque argumentis teſtantur, & indicant; ita ſpiritus nequam ſuam præſentiam volunt innoteſcere ſenſibili aliquo ſigno, vel modo, nè in hac re ipſi videantur inferiores; cum hac tamen differentia, quòd illi cupiunt omnes quieto eſſe animo, ad quos divertunt; hi turbatum volunt, & territum; undè terriculamenta, & perturbantia adhibent ſigna, antequam miſeros homines invadant. De quibus latiſſimè Delrius plures cumulans Auctores *lib. 2. Diſquiſ. Magic. q. 27. & 28.*

§. III.

76 *Moleſtiæ per odoratum.*

QUartò per Odoratum. Hic enim ſenſus ſæpiùs fœtorem ſuſtinet intolerabilem, qui in omnibus dæmoniacis operibus ferè intervenit, veſteſque aſtantium, domos, aerem, & circunſtantia loca ſic replet, ut longo tempore duret. Quare dæmonum fœderati, ut ſunt Magi, Malefici, & Striges ut plurimùm fœtent, atque è veſtibus, ore, & corpore graveolentia emittunt non ferenda: quia cum dæmone familiariter converſantur, qui fœtoribus, & putoribus aerem inficere ſolet, quoties ſe præbet viſibilem, ut omnes hiſtoriæ conteſtantur.

77 *Moleſtiæ per guſtum.*

Quintò per Guſtum. Sæpiùs enim hic ſenſus malè à dæmone afficitur, quando unà cum cibo, aut potu in os hominis latenter dæmon ingreditur, & mox in corpus ingreſſus magna tyrannidis exempla dat, ut ſuo damno ſenſit Virgo illa, de qua Gregorius *lib. 1. Dialogorum c. 4.* narrat, quòd cum lactuca dæmonem latitantem hauſit, à quo ſtatim poſſeſſa eſt. Quare ut plurimùm ſolent Magi, & Malefici pomum, aut quid ſimile edendum præbere iis, quos maleficio inficere conantur. Id pluribus exemplis teſtatur Remigius *lib. 3. c. 5.* Cujuſdam Cathinæ Gillotiæ inſignis maleficæ ſua manu poma, pruna, aliaque eſculenta præbentis iis, quos

Exemplis comprobatur.

vel per

vel per maleficia debilitare, vel ſanitate donare cupiebat. *Lib.* 2. *c.* 7. Alterius veneficæ Barbelinæ Rayel medicatum pyrum in via deponentis, quaſi id è viatoris pera fortè excidiſſet; quo imprudenter à quodam Ludovico, à quo iniuriam paſſa erat, ſublato, ac guſtato, ſtatim gravi morbo correptus vix præ dolore domum pedes ſe referre ſuſtinuit. Aliorum plurium refert exempla *lib.* 2. *c.* 4. & *lib.* 3. *c.* 3.

Sed quid immoror circa iſta? unicum referam eorum, qui hoc modo à dæmone malè affecti ad me acceſſerunt gratia ſanitatis conſequendæ. Anno Domini 1648. ultima die Auguſti coram me fuit adducta Venetiis adoleſcentula quædam annos 14. nata, nomine Magdalena Forlana à Caſtro Franco Oppido Diœceſis Tarviſinæ, à dæmone obſeſſa, quæ præſente ejus avia, aliiſque pluribus perſonis mihi enarravit, ſe vigilia S. Laurentii poſtquam accepiſſet quoddam pomum à quadam vetula ſua conterranea, quæ vulgò malefica exiſtimabatur, illicò ſenſiſſe ſibi ſtomachum quaſi igne aduri, ſæpè terribiles habere vomitus, nihil tamen eructare potuiſſe; frequenter ita ſenſibus deſtitui, ut planè mortua videretur: quæ omnia ſucceſſivè ſic dæmon à me juſſus in nomine Jeſu, illi palàm intulit, ſine ulla tamen juvenculæ læſione. Quibus viſis, & auditis, ipſa ante pedes meos genuflexa, dæmoni præcepi in nomine Jeſu, ut & ipſe enarraret per os juvenculæ quando, & quomodò in corpus illius eſſet ingreſſus. Qui ſtatim reſpondit, ſe ingreſſum eſſe illius corpus vigilia S. Laurentii ſubter pomum latens, quod à malefica adoleſcentulæ Magdalenæ traditum fuit ad edendum: quo comeſo cæpiſſe omnia prædicta tormenta illi inferre: quia ſic juſſe. at malefica, ut illam ſic torqueret toto tempore vitæ ejus. At iniquus tortor, cùm à me juvencula illa in fide, ac confidentia in Deum fuiſſet inſtructa, facto illi præcepto in nomine Jeſu, ut egrederetur, illicò ab ea recedere coactus eſt, ejus guttur fœtore ſulphureo in ſuo exitu repletum relinquendo. Ex quo videas, quomodo homines vexat nedum in ſenſu odoratus per fœtores; ſed in guſtu per eſculenta, & cætera comeſtibilia.

78 *Exemplum ab Auctore relatum*

§. IV.

DEnique per tactum varias in hominibus cauſat afflictiones. Aliquando enim illi tenebriones hominum aures vellicant: aliquando è lecto detrahunt: aliàs crines abradunt: modò accubare cum eis tentant in eodem lecto: nunc propulſant, & proſtrant renitentes: nunc fuſtibus excipiunt: modò allidunt ad angulos: aliquando præcipites agunt: ſæpiùs uſtiones, & verbera infligunt, aliiſque malis dormientes, & vigilantes moleſtant antequam morbos inferant, vel ipſam mortem. Quæ præſtare poſſunt vel per aſſumpta corpora: vel vi, & poteſtate ipſis innata, more hominum, qui aut fuſte, gladio, haſta, & hujuſmodi inſtrumentis utuntur in vulneribus infligendis: aut opera concitati aeris, cujus vi deiiciuntur ædes, concitantur maria, arbores radicitus evelluntur: aut robore naturali corporibus nervoſis indito. His tribus modis à dæmone plures vexati inveniuntur, alii tali hora determinata diei: alii tali hebdomadæ die: alii ſemel in menſe; quo tempore ſenſuum alienatione, crurium morſibus, cordis punctionibus, & aliis hujuſmodi moleſtiis afficiuntur. Quam veritatem docet Toſtatus *in c.* 8. *Matthæi q.* 120. & Petrus Thyr. *lib.* 1. *de Apparit. ſpirituum.* Et praxis in multis à dæmone vexatis docet in dies.

79 *Moleſtia per tactum.*

§. V.

SED hoſtes verſipelles, ut magis homines decipiant, & in naſſam trahant, ſæpiùs fingunt, ſe eſſe animas defunctorum, præcipuè animam alicujus ſcelerati hominis; Et hoc vel ut inducant homines in illam hæreſim, quæ aſſerit animas ſceleratorum hominum poſt mortem in dæmones, & in quæcumque animalia bruta ſuis meritis congrua converti. De qua Auguſtinus *lib. de Hæreſibus cap.* 68. Vel ut ſe aſpicientes errore aliquo decipiant, puta animam alicujus maximi pecca-

80 *Dæmones ſæpiùs fimulant ſe eſſe animas defunctorum.*

Digitized by Google

catoris, qui abſque peccatorum ſuorum confeſſione, vel ullo doloris, aut contritionis actu interno, & externo ſigno è vivis ad mortuos migravit, eſſe in tuto ſalvationis loco, viventibus perſuadeant: Sic mortuos in peccato mortali pœna gehennæ æterna non puniri credant. Vel ſi mortui ſunt ſancti divina jam beatitudine perfruentes, eos infament dicentes, magnos in Purgatorio pro ſuis delictis ſuſtinere cruciatus: ita eruditè docet Auguſtinus *lib.10.de Civit. Dei, cap.11.à medio*. Chryſoſtomus *homil.29. in Matthæum*. D. Thom. 1. *par. q.117 art.4. ad 2.* Sanchez *tom. 1. Decalogi lib.2. c.38. num.23.* Sylveſter *verbo maleficium q.4. dict.2.* Victoria *de Magia Relect.12. q.4. num.17.* Sotus *de juſt. lib.8. q.2. art.2. colum.4. verſ. Sed rogat.* Cirvelo *de ſuperſt. par.3. cap.8.* Pedraza *in ſumma in 1. præcepto. §.10.* Delrius *lib. 2. Diſquiſ. Magic. qu.26. ſect.7.* & Stephan. Facundez *par.1. lib.1. in 1. præceptum Decalogi cap.36. num.10.*

Et quamvis bona conſulant, petantque ſuffragia fieri, aut aliquid reſtitui, hoc faciunt gratia poſteà faciliùs decipiendi; ut benè docet Pedraza, Victoria ibidem, & Petrus Thyræus *de ſpirituum apparitionibus cap.16. num 9.* Ideòque magna cautela in talibus apparitionibus eſt utendum. Nam abſque particulari Dei gratia nemo poteſt in iis eſſe tutus: cùm diſcretio ſpirituum ſit gratuitum Dei donum, teſte Paulo Apoſtolo 1. *Corinth.12.*

§. VI.

Modi, quibus cognoſcuntur mali à bonis ſpiritibus, & animæ veræ ab illuſionibus diabolicis.

81 VEruntamen à Doctoribus varia traduntur ſigna, malos à bonis ſpiritibus, & veras animas ab illuſionibus diabolicis diſcernentia, quæ etſi non certam fidem, probabilem tamen opinionem faciunt; quorum aliqua breviter hic referam ex Petro Thyræo *loco citato*, Delrio *lib.2. Diſquiſ. Magic. q.26. ſect.3. verſ. metum nobis hîc obſtrudunt*, & Peltano *de Purgatorio cap.5.*

Primò ſi ſignum crucis, nomen Jeſu, Mariæ, vel aliorum Sanctorum, cereumvè, reliquias, agni Dei ceream effigiem, luſtralem aquam, panem, ſalem, aliaque hujuſmodi ſacramentalia, vel Catholicæ religionis ſymbola fugiant, aut deteſtentur, diabolus eſt.

Secundò ſi poſtquam exegerunt ſemel id, quod volebant, adhuc fruſtra iterùm appareant, & ſint importuniores (nam animæ veræ, cùm illis ſatisfeceris, vel ampliùs non apparent; vel ſemel tantùm, ut gratias agant; è contrà dæmones cauſas ex cauſis, ut funiculum nectant, ut vel obſideant, vel ſaltem graviter decipiant) his ergo concurrentibus diabolus eſt.

Tertiò ſi prætexit apparitioni cauſam falſam, vel malam; ver. gr. dicit, ſe apparere coactum vi conjurationis magicæ, vel ut revelet curioſa, parùm neceſſaria, aut quæ neſciri expediret, dæmon eſt.

Quartò ſi aliter ejus oratio ſit falſa, ſuperſtitioſa, deſperati, libidinoſi, vindictæ appetentis, aut aliter perturbati præferens animi oſtentationem, dæmon eſt.

Quintò ſi appareat forma non humana formoſa, & benè formata; ſed tetra, deformi, aut vili, vel Canis, Serpentis, Suis, Draconis, Aranei, Bufonis, vel ſimilium, vel nigri Æthiopis, malus eſt genius: ſi verò forma humana bona, Angeli, vel Beati, vel Chriſti; tunc conſideranda operatio: ſi ex genere ſuo eſt improba, ut blaſphemiæ, ſuperſtitionis, mendacii, homicidii, luxuriæ, &c. vel doloſa ex modo operationis, ut ſi primo congreſſu lætitiam afferat animo, & tranquillitatem, poſteà horrorem, turbationem, vel deſolationem, vel etiam magno cum fœtore, ſtrepitu, vel clade abeat, dæmon eſt. Sic D. Antonius hanc ſuis cautionem tradidit his fermè verbis: *Non eſt difficilis bonorum, malorumque ſpirituum diſcretio, ſi enim poſt tumorem ſucceſſerit gaudium, à Domino ſciamus veniſſe auxilium: ſi autem inuſſa formido permanſerit, hoſtis eſt, qui videtur.*

Non eſt credendum dæmoni dicenti per ſe.

Sextò ſi dicat, ſe animam eſſe alicujus damnati, mentitur, & dæmon eſt ut plurimum; vix enim unquam damnatorum animæ ſinuntur egredi.

Ex hoc

Ex hoc ſequitur, ſemper mentiri dæmonem, quando in dæmoniaco loquitur dicens, ſe talis, vel talis defuncti damnati, vel non damnati animam eſſe: quia anima defuncti numquam alterius hominis corpus ingreditur: ut docent Sanchez *tom.* 1. *Decalogi lib.* 2. *cap.* 38. *n.* 24. Delrius *in Ana cephal. monit.* 1. *& lib.* 2. *q.* 26. latiſſimè Toſtatus *cap.* 8. *in Matthæum q.* 124. *ad* 1. Ideò non eſt faciendum, quod præſcribunt. Nam ex his occaſionem quærunt, vel homines in errorem aliquem inducendi quoad animam: vel eos in corpore poſſidendi.

obſeſſi, ſe eſſe animam defuncti.

QUÆSTIO IV.

Quomodo dæmones humana corpora ingrediantur?

SUppoſita divina permiſſione, ſine qua nec minimum quidem nocumentum dæmon hominibus inferre poteſt, dico, illum ingredi corpora humana, Aliquando ob divinam juſſionem, nempè quia ſic jubetur à Deo, ut talem puniat hominem in corpore propter aliquod graviſſimum peccatum: Et tunc dæmon non per magorum, aut maleficorum, vel ſtrigarum, aut aliorum hominum peſſimorum; ſed per ſeipſum tantùm malum inducit. Ratio eſt, quam affert Suarez *lib.* 8. *de Angelis cap.* 20. *num.* 7. quia quoties dæmon, ut pœnam, vel malum aliquod uni inferat, alium ad peccandum inducit: vel quando pœna ipſa intrinſecè includit ſimilem inductionem (ut contingit, quando inſtigatio, ſeù tentatio ad unum peccatum eſt pœna prioris peccati) tunc pœna illa non provenit jubente Deo, ſed permittente: quia intrinſecè involvit tentationem, & ſuggeſtionem mali culpæ, cujus Deus auctor eſſe non poteſt. Quod confirmat D. Anſelmus *lib.* 1 *Cur Deus homo. cap.* 7. dicens: *hoc miniſterium malum inferendi* (intellige, quando aliquo modo includit culpam) *à dæmone nunquam fieri Deo jubente, ſed tantùm permittente.* At quando dæmon immediatè per ſeipſum, vel per creaturam irrationalem malum purè pœnale infert homini, tunc nihil vetat, quin dæmon, non ſolùm permittente, ſed etiam jubente Deo id faciat: Quia de ſe non involvit malum culpæ, nec ejus cauſalitatem; ſed ſolius tantùm pœnæ. Dico autem *de ſe*: quia non obſtabit, quòd dæmon ſemper peccaturus ſit, illud mandatum Dei exequendo: vel ſemper id faciens ex odio contra hominem: vel dolens, quòd illa vindicta, & actio ſua in gloriam Dei cedat: vel quòd Deo obedire cogatur. Hoc, inquam, non obſtat; quia hæc malitia non eſt per ſe conjuncta tali actioni, ſed per accidens adjungitur ex pravitate operantis, quam Deus impedire, aut vitare non tenetur; & ideò licèt Deus jubeat dæmoni actionem, & executionem juſtitiæ erga peccatorem; nihilominus malitiam, quam dæmon admiſcet, Deus ſolùm permittit.

82 *Dæmon in corpus peccatorum maximorum ingreditur aliquando ne dum permiſſus, ſed à Deo juſſus.*

Hoc modo B. Paulus Corinthium incæſtuoſum Sathanæ tradidit, 1. Corint. 5. nec non Alexandrum, & Himenæum blaſphemos dæmoni torquendos permiſit 1. Tim. 1. ſic multorum peccatorum exempla affert Delrius *lib.* 3. *Diſquiſ. Magic. par.* 1. *q.* 7. *ſect.* 2. qui per dæmonum poſſeſſionem, ac diram vexationem, & per mortem ipſam pœnas ſuis ſceleribus debitas ſolverunt.

§. I.

ALiquando ingreditur per timorem, ut dicunt aliqui, quando, ſcilicet aliqua creatura varias habet dæmonum viſiones imaginarias, vel corporales, aliaſque patitur à dæmone moleſtias exteriores, de quibus ſupra *à n.* 72. *& ſequent.* vel invenitur in aliquo periculo, vel loco obſcuro: vel minæ illi graves intentantur; tunc enim dæmon ſuggerit illius imaginationi, quòd in tali loco ſint dæmones, ſpiritus, umbræ, animæ mortuorum, aliquis abſconditus, ſerpentes, feræ, & id generis monſtruoſa animalia, ut timeat, ac ſic timore animo conſternato in fide tepeſcat, ac dæmoni intrandi in corpus januam aperiat.

83 *Quandoque dæmon corpora ingreditur per timorem.*

Sed nè

Sed nè error nos capiat, eſt adnotandum, quòd dæmon ex timore poteſtatem non accipit intrandi in corpus hominis timore correpti. Nam ait Toſtatus *in cap. 8. Matt. qu. 122. quòd Deus permittit homines torqueri à dæmonibus, ut timeant ipſos dæmones, & caveant eorum futurum conſortium.* Non ergo timere dæmonem eſt cauſa, quòd ille corpus timentis ingrediatur. Si enim, cùm hujuſmodi timor advenit, homo ex tali timore motus ſtatim ſe ſigno crucis muniet, ad Deum confugiat, ſanctiſſimum nomen Jeſu devotiſſimè invocet, ac in eo totam ſuam collocet fiduciam, illicò dæmon aufugit, timor abſcedit, nec malum ullum incurrit, Deo ipſum protegente, ac cuſtodiente. Quod benè admonet D. Bernardus ſuper illa verba Pſ. 90. *Non timebis à timore nocturno. Quia timor ipſe*, ait, *tentatio eſt, congruè dictum eſt ei, qui circundatur ſcuto Domini, quòd à tentatione hac non timebit. Caminus eſt timor iſte; ſed ut examinet, non exurat, Veritas facit.*

Hic modus explicatur.

84 *Ratione diffidentiæ.*

At cùm homo timore conſternatus Dei protegentis obliviſcitur, de ejus diffidit bonitate, ac protectione, nec credit Deum velle in ſe confidentes tueri, atque defendere, murmuratque de Dei providentia, bonitate, ac liberalitate; hic dum Deum deſerit, meretur aliquo modo deſeri à Deo: ſic aliquando contingit, quòd dæmoni à Deo licentia concedatur, corpus illius poſſidendi, ac diris cruciatibus vexandi, quod benè docet Drexelius *de Conformatione voluntatis lib. 5. c. 5. §. 5.* ſuper illa verba Prover. c. 3. *Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo. Porrò*, ait, *qui hac fiducia ſunt vacui, humana tantùm circumſpiciunt, omniaque humanis viribus metiuntur. Et ferè contingit, ut hos in manu conſilii ſui deſtituat Deus, & c. 10 §. 7.* ait: *Sed quæras fortè, cur Deus permittat tot homines maleficis artibus devinciri, & necari? Nè mirare: Summa in Deum diffidentia etiam ſupplicii genus meretur.* Quod idem prorſus fatendum etiam in his, qui ſine maleficorum cooperatione à Dæmone poſſidentur. Nam, ut ſubdit idem Doctor, *Plerumque qualis eſt hominis in Deum confidentia, talis eſt Dei in hominem liberalitas.* Undè qui valdè timent diabolum, ac timore conſternati ad Deum non confugiunt, oſtendunt ſe de divina diffidere bonitate, ac protectione. Cujus rei monitum ſaluberrimum dedit Angelus Cuſtos ſub forma paſtoris S. Hermæ diſcipulo Pauli Apoſtoli ei apparens, ſecumque viſibiliter ac domeſticè uſque ad finem vitæ ejus converſans, ut habetur *tom. 1. Bibliothecæ Veterum PP. lib. 2. mandato 12. Quicumque* ait, *fide pleni non ſunt, timent diabolum, quaſi poteſtatem habentem. Quicumque pleni ſunt fide, reſiſtunt illi fortiter, & ille recedit ab eis: quia non habet locum intrandi. Tunc vadit ad illos, qui non ſunt in fide pleni, & quoniam habet locum, indè intrat in illos, & quæcumque vult, facit illis, & ſunt famuli ejus*, & mandato 7. *Diabolum*, ait, *nè timeas: timens enim Dominum dominaberis illius: quia virtus in eo nulla eſt; In quo autem non eſt virtus, is timendus non eſt. In quo verò eſt virtus glorioſa, is etiam timendus*, & loco ſup cit. *Diabolus timorem facit; ſed timor illius vanus eſt: Nolite ergo timere eum, & fugiet à vobis.* Et Lactantius Firm. *lib. 2. Divin. Inſt. c. 16. Nocent*, ait, *dæmones quidem, ſed iis, à quibus timentur, quos manus Dei potens, & excelſa non protegit.*

§. II.

85 *Quandoque dæmon in corpus alicujus ingreditur, ſumpta occaſione ex ejus ira, vel indignatione, vel alio defectu*

ALiquando dæmon occaſionem ſumit intrandi in corpus alicujus hominis, illudque poſſidendi, dum talis homo, vel mulier graviter iraſcitur, & indignatur. Non quòd indignatio, ira, aut furor ſint cauſa ingreſſus dæmonum; nam ſequeretur, quòd quotieſcumque aliquis iraſcitur, vel indignatur, aut furit, à dæmone poſſideretur, quod eſt falſum; ſed quia novit verſipellis, qui teſte Auguſtino *lib. 18. de Civit. Dei cap. 12. ex ſe nocendi cupidiſſimus eſt*, quòd dum homo per aliquam actionem, quæ Deo diſplicet, Deum offendit, tunc Deus etiam aliquo modo ipſum deſerit, ſic faciliùs dæmoni intrandi in corpus ejus, illudque poſſidendi permittitur poteſtas; ideò tali occaſione iræ, indignationis, furoris, libidinis, ebrietatis, crapulæ, vel alterius ſibi oblata, intrandi occaſionem quærit. Hanc veritatem

crudi-

erudite docet Hieremias Drexelius *loco citato cap.* 10. §. 7. loquens de peccato Saulis ſuper illa verba 1. Regum c. 28. *Coarctor nimis, ſiquidem Philiſtiim pugnant adversùm me, & Deus receſſit à me*; ſic ait: *Non receſſiſſet à te ò rex, niſi tu priùs ab illo. Hoc & tu, mi Chriſtiane, cogites: neminem deſerit Deus, niſi deſertus.*

86 *Exemplum memorabile relatum ab Autore.*

Ob hujuſmodi rationem quidam dæmon per os cujuſdam Energumeni faſſus eſt mihi ſe illum hominem obſediſſe (quicquid ſit de veritate verbi dæmonis, Deus ſcit) factum ſanè memorabile referam. Anno Domini 1648. die 4. Septembris Venetiis in Conventu S. Bonaventuræ coram me fuit adductus Bartholomæus de Bonjovannis à Caſtro Franco Oppido Diœceſis Tarviſinæ annos natus 32. vir ſimplex, & idiota, in cujus corpus ingreſſus erat dæmon dictus Beelzebub, illemet, qui à Sathana, ſeu Lucifero dæmoniorum principe (ut ipſe dixit) illi ab ortu nativitatis ejus ad tentandum illum, & ad malum inducendum deſtinatus fuerat. Quem ut ſeduceret, & ad peccatum traheret, cùm varias adhibuiſſet artes; nec tamen ad grave aliquod, ſed ad levia duntaxat peccata inducere potuiſſet; eò quòd vir bonus eſſet, rectus, ac timens Deum, ac Sanctiſſima ſæpiùs frequentans Sacramenta, tandem cum zelotipia erga uxorem torquere decrevit. Idcircò una dierum ſolemnium Pentecoſtes dæmon occaſione accepta, quòd præfatus homo ex vino, quod biberat, ſemiebrius erat, domum ingredienti præſtigiator apparuit ſub ſpecie juvenis incogniti, propè uxorem ipſius ad lectum ſedentem in cubiculo manentis, qui eam amplexari videbatur. Tunc prædictus homo hoc viſo ira percitus, ac indignatione repletus illicò diſtricto enſe, ut uxorem occideret, adversùm illam ictum jecit: ſed juvenis ille virum amplexus, impedivit, nè occideret: ex quo ictu in manu tantùm grave vulnus uxor accepit, & ſtatim juvenis ille diſparuit. Tunc præfatus homo putans juvenem illum per ſcalam aufugiſſe deorſum, illum eſt inſecutus gladio diſtricto, ut de medio tolleret: ſed cùm ad imum ſcalæ perveniſſet, illic fratrem uxoris ſuæ invenit, cùm quo plures habere cæpit de ſorore ejus querimonias, quòd ſibi conjugii fidelitatem non ſervaſſet. Qua de re homo ille admiratione repletus rogavit, ut omnia diſtinctè enarraret: quibus auditis, cùm nec ille, nec ullus alius illum vidiſſent juvenem, quem cum uxore ſua concubuiſſe aſſerebat, aufugientem, uxorque injuſto vulnere ſauciata lacrymas, gemituſque effundens Deum pro ſua innocentia conteſtaretur; parentes, & amici ejus ebrietati hoc attribuendum rati ſunt. At præfatus Bartholomæus his acquieſcere nequivit; ſed acriter erga uxorem cæpit zelotipia comedi, graviterque in ſtomacho, ventre, cruribus affligi, ac torqueri: & veluti ventum, ſeu formicarum multitudinem ſentire in corpore diſcurrentem: nexus omnes, ac nodos corporis ligatos habere, ita quòd vix poſſet aliquis pro ſui ipſius, uxoris, & filiorum alimentis acquirendis operari. Tandē die 30. Auguſti totius mali inventor ſe patefecit, dum forma ingentis muſcæ aſſumpta in os ejus intravit; ex quo delirio repentino, ac phreneſi vehementi laborare, ac furiis ita agitari cæpit, ut ab alto loco, niſi à parentibus impeditus fuiſſet, præcipitem ſe dare vellet. Cùm ergo in conſpectu meo eſſet in Capella Salvatori noſtro Jeſu Chriſto dicata, quæ eſt in viridario præfati Conventus, præſentibus fratre ejus majore natu, & altero homine ejus conterraneo, ſtatim per os prædicti obſeſſi dæmon voce tremula dicere cæpit vulgari idiomate: *Egrediar, egrediar illicò, ſi ſic præcipis, ex corpore iſtius: quia non poſſum amplius manere in eo.* Quam promptitudinem egrediendi antiqui adverſarii ego conſpiciens, præcepi illi in nomine Jeſu, nè egrederetur, donec ego ſic illi præcepiſſem. Statimq; prohibui, nè loqueretur, nec hominem illum ulla afficeret moleſtia, nec ſenſus ejus ſivè interiores, ſivè exteriores impediret, quin omnia, quę ſibi eveniſſent, mihi clarè, ac diſtinctè enarrare poſſet. Qui ſenſibus, ac potentiis omnibus benè valens, ac plenè mentis compos omnia, ut ſupra clarè, ac diſtinctè mihi explicavit. Quibus auditis, dæmoni præcepi in nomine Jeſu, ut omnia ſua facinora patefaceret, & lingua obſeſſi uteretur, ſed auditum, cæteraſque potentias ſenſitivas nedum exteriores, ſed etiam

interiores non impediret, ut ipsemet obsessus, ac cæteri astantes clarè, ac distinctè omnia audire possent, uxorisque ipsius agnoscere innocentiam. Sic dæmon omnia supradicta enarravit, dixitque, mulierem illam esse puram, & innocentem; ac virum illum bonum, ac justum: & addidit: *Cùm virunculum hunc variis modis impetere contenderem, nec ei prævalere possem, ab aliis dæmonibus ut ignavus irridebar, ac subsannabar, sed præcipuè à principe nostro Lucifero arguebar, & ut iners, & segnis acriter reprehendebar. Quare illum ut saltem zelotipia affligerem, & inter ipsum, & uxorem rixas disseminarem, odiaque foverem, juvenis illius speciem assumpsi; sed cùm vir vellet uxorem suam occidere, prohibui, nè faceret: quia sic eum impedire mihi præcepit Deus: nec, ut tot mala inferrem, mihi permittere voluit. Tunc autem quando ex oculis ejus evanui, corpus ipsius sum ingressus, & in eo, quas pertulit omnes hoc quadrimestre, præstiti afflictiones; sed cùm amplius clam manere non potuissem, ingentis muscæ forma assumpta, ejus guttur violenter penetravi, eum agitando, mortemque illi inferre tentando: quod utique, nisi Deus prohibuisset, opere complevissem.* Dixit insuper se esse unum ex ultimo Angelorum ordine Beelzebub nuncupatum; non quia esset dæmoniorum princeps; sed ratione officii, quo fungebatur: quia à Lucifero datus illi erat ad seducendum, & ad peccata illum inducendum: *Beelzebub enim interpretatur vir muscarum, idest animarum peccantium, quæ reliquerunt verum Sponsum Christum.* At tandem cùm illi præcepissem, ut diceret an ingressus esset missus ab aliqua Saga opere maleficii? Respondit, *non. Cur ergo*, dixi, *ingressus es, & venisti ad torquendum hunc simplicem, & pauperculum?* Respondit: *quia sic mihi placuit.* Sed ego adhuc: *Undè hæc tua complacentia?* Et ille: *Ex mea voluntate.* Et deniq; coactus fuit dicere: quòd ex malitia sua, & improba voluntate ad malefaciendũ ingressus erat. Qui audito præcepto à me sibi facto in nomine Jesu, ut ex corpore illius egrederetur, statim sine ulla mora egressus est; & ille bonus vir totus hilaris à dæmonis tyrannide ereptus, & zelotipia erga uxorẽ deposita, unà cùm aliis suis conterraneis ad propriam domum reversus est. Ex quo videas, quomodo aliquando dæmon nullo Magorum, aut Maleficorum opere interveniente, ex aliquo peccato, vel vitio etiam levi occasione accepta, corpus hominum ingredi, ac vexare conatur, prout sibi à Deo permittitur.

§. III.

82 *Sæpiùs dæmon ingreditur per maleficia.*

ALiquando dæmon ingreditur per maleficia; & hic modus cæteris est frequentior; facto enim maleficio contra aliquam determinatam personam, dæmon ex pacto cum Malefico inito, nisi à causa superiori impediatur, ingreditur corpus illius, ac illud possidet: vel in aliqua tantùm parte, puta in stomacho, vel in corde, vel in capite, vel in sanguine, vel in venis, ut mox dicetur; & tunc dicitur maleficiata. Vel in toto corpore habet potestatem, in illiusque potentiis sensitivis internis, & externis varias habet operationes; & tunc dicitur energumenus, seu arreptitius; ut docet Archidiaconos *in Glossa cap. Exorcista. dist. 23.*

Quando quis dicatur maleficiatus, vel energumenus.

Verùm quia maleficia ex se nullam vim augent dæmonibus, ut quæ priùs non poterant in aliqua creatura, postea valeant efficere, nisi velimus dicere cum Victoria, *Relectione de Arte magica*, dæmones non adeò impediri nocere per Magos, Maleficos, & Sagas, cæterosque homines iniquos, sicut per seipsos. Et ratio fortasse est: quia sicut homo ex divina permissione, qua committitur suæ libertati, potest per seipsum male facere, puta unus alterum occidere, veneno afficere, & id generis mala inferre; ita etiam potest per invocationem dæmonis ex pacto cum ipso inito maleficia inferre, mediante ejus ope, si Deus permittat. Veruntamen, cùm hæc major libertas dæmoni non adveniat ex opere maleficii, sed à Deo, dicendum est si Deus permittit dæmonibus per maleficia alicui majora damna inferre, hoc est vel ratione ipsius minimè, vel nullę in Deum confidentiæ, ut dictum est supra *n. 67. & sequentib.* vel ob aliquam aliarum causarum, de quibus infra, ubi *de ratione divinæ permissionis n. 133. & seq.*

Quomodo dæmon potestatem sumat intrandi per maleficia.

§. IV.

§. IV.

88 *Quandoque dæmon ingreditur vel mediante imaginatione.*

ALiquando dæmon ingredi dicitur per imaginationem. Quod poteſt duplicitèr intelligi: Aut mediante imaginatione: Aut ſecundùm imaginationem. Primo modo, cùm quis imaginatur ſe à dæmone eſſe obſeſſum, licèt non ſit; nec credit ſe protegi à Deo, vel protectum fuiſſe contra dæmonem, ac ſpreto divino auxilio ad Magos confugit, ut liberetur, murmurans de Dei providentia, ac detrahens ejus bonitati: hic cùm Deum deſerat, meretur aliquo modo deſeri à Deo; Sic aliquando contingit, ut qui tantùm imaginariè erat obſeſſus, mereatur verè, ac realiter à dæmone poſſideri. Secundo modo dicuntur obſeſſi à dæmone, qui imaginantur ſe eſſe obſeſſos, nec tamen ſunt obſeſſi: ſed aliqua naturali laborant ægritudine. Hoc præcipuè contingere ſolet in mulieribus menſtruorum patientibus defectum; Humores enim illi, ſeù vapores venenoſi ad ſtomachum aſcendunt, cibum conturbant, inficiunt, atque corrumpunt, in eoque plures cruditates generant, & ſic cibi novi attrahendi tollunt appetitum. Deindè ſe elevant ad cerebrum, ac in phantaſia phantaſmata confundunt; undè ex tali confuſione phreneſi laborare videntur; ex quo ab aliquibus energumenæ creduntur. Tandem à capite deſcendunt, ac per corpus diſcurrunt, creduntque ſæpiùs, illos eſſe ſpiritus. Undè tales mulieres actus admodum vexatorum ſimiles quandoque faciunt. Quare prudens Exorciſta non ſit præceps ad judicandum de vexatione in mulieribus; ſed prudenter obſervet motus, & verba: quæ ſi appareant ſine ratione dicta, & extra propoſitum, & in dicendo, & agendo patiens non perſeveret in eodem, ſemper declinans à propoſito, & multa dicens; nec ad aliquod præceptum inſtructivum, vel lenitivum det reſponſum, nec ullum ſignum præbeat evidens præſentiæ diabolicæ, ſunt effectus humorum matricalium.

Vel ſecundùm imaginationem

Eadem ratione humores melancholici dant cauſam apparentis vexationis; ſed hi cognoſcuntur tum per medicamenta, quæ comprimunt illos; ſicut etiam humores matricales: tum per patientis complexionem, ac Medici judicium, qui unà cum Exorciſta poterit ſolvere difficultatem, ac ſalutaria ægroto adhibere pharmaca, ille corporalia, iſte ſpiritualia.

89 *Corda non ingrediatur aliquando in corpora infantium*

In puerulos verò, & infantes, qui adhuc uſus rationis ſunt expertes, ac ſub cura parentum vitam degunt, dæmon ingreditur ut plurimùm ob eorum parentum, vel curam habentium negligentiam in eos commendando divinæ protectioni, ſignando ſigno crucis, rebus ſacris muniendo, angelicæ cuſtodiæ conſignando, & confidendo in Deum, quòd ob ſuam infinitam bonitatem, ac liberalitatem ab omni maleficio, ac dæmoniaca infeſtatione, & à cunctis periculis illos ſit ſervaturus. Quod rectè docet Auguſtinus *ſerm. 2. Dom. 23. poſt Trinitatem. Mox*, ait, *ut homo ſæculo naſcitur, & vitam plenam miſeriæ velut propheta futuri laboris ſui præconio lacrymoſæ vocis ingreditur, etiamſi nondum in animo ſuo, in animo tamen parentum ſuorum, vel quorumlibet hominum, in quorum manibus nutrienda ejus infirmitas jacet, tentari jam poteſt, & diaboli circumventionibus rapi, aut per ligaturas execrabilium remediorum: aut per ſacrilega ſacra gentium: aut ſi fortè mors urget, negligentia renuntiationis in Baptiſmo ſalutari; & ut brevi complectar, tentatur illa ætas, cùm à ſuis in mundo diligitur, & in Chriſto negligitur.*

QUÆSTIO V.

Quomodo dæmones exiſtant in corpore humano.

90 *Dæmones aliquando plures, aliquando unus exiſtunt in corpore humano.*

EXiſtentia talis eſt, ut aliquando unus, aliquando plures ſint in uno corpore. Nam in nocendo homini gaudent ſocietate. Undè aliquando integra legio, quæ 6666. ideſt, ſex millibus, ſexcentis, ac ſexaginta ſex dæmonibus conſtans in uno

corpore reperitur: ut probatur ex dæmoniaco Lucę 8. & dicto Christi asserentis Lucæ 11. immundum spiritum suis sedibus expulsum septem alios spiritus nequiores se, per quos multitudo dæmonum intelligitur assumere, atque in domum reverti, ex qua exierat. Hi autem spiritus non insunt, ut accidentia suis subjectis: nam sunt substantiæ perfectę. Nec ut partes suis totis, & compositis: quia partes corporis, aut animæ non sunt; ut bene docet etiam Tostat. *in c. 8. Matthæi q. 113. ad 1.* Non enim ex dæmone, & corpore fit unum per se, sicut ex materia, & forma. Nec utriusque nec alterius supplere possunt vices, si idem homo vivus perseveret. Neque totum quoddam, & absolutum in aliquo supposito referre queunt concurrentibus duabus perfectis naturis in unam hypostasim: hoc enim soli Christo Domino convenit; sed insunt ut motores rebus motis: nam corpora movent; sed ita ut nullum istis dent novum esse; nec propriè unum quid cum obsessis constituunt. Et licèt in corpore simul sint cùm Anima; non tamen eodem modo existunt in illo: Nam anima est per modum informantis: Dæmon verò per modum assistentis, vel possidentis, sicut motor in mobili. Anima simul cùm corpore, in corpore, & in essentia corporis, ut essentia, est: Dæmon simul cùm corpore, & in corpore; sed non in essentia corporis, ut essentia, est, ut testatur Abulensis *loc. cit. ad 2.*

Quomodo insint corpori humano.

Joseph Angles in 2. dist. 8. q. 2. ad lib. 3. & 4.

91 *In qua parte corporis resideant.*

Sic dæmones existentes in corpore aliquando totum corpus hominis occupant: Aliquando membrum aliquod, caput, brachia, tibia, pectus, & hujusmodi partes singulares, in quibus suas sedes ponunt: Aliquando in summa, & imperceptibili hominis particula, in qua latent; cùm sint spiritus corporis expertes; nec tamen ita insunt in illis, ut semper in eadem parte permaneant: cùm sæpè mutent stationes, & nunc plures possideant, nunc pauciores, ut suo damno probant in dies maleficiati, & à dæmone possessi: Aliquando ad tempus deserunt, sed postea redeunt: Ita docet Petrus Thyreus, & Sanchez. Et licèt sint in corpore, & possint esse in quacumque parte corporis; non tamen possunt esse intra animam, nec ei illabi, quod solius est Factoris, ut docet August. *lib. de Ecclesiast. dogmatib. cap. 81. tom. 3.* *Dæmones*, inquit, *per energicam operationem non credimus substantialiter illabi animæ; sed applicatione, & oppressione uniri: Illabi autem menti illi soli possibile est, qui eam creavit, qui natura subsistens incorporeus, capax est suæ factur*ę. Idem pluribus probat Tostatus *loco cit. ad 3.*

Lib. de dæmoniacis c. 8.

Lib. 2. in præcept. Decal. cap. 42. num 7.

Nè possunt illabi animæ.

QUÆSTIO VI.

Quid Dæmones operentur in corpore, quod possident?

92 *Dæmones in corpore existentes sensibus internis illudunt.*

OMissis, quæ dæmones in sensibus tum externis, tum internis extra corpus manentes operantur, de quibus supra breviter *n. 72. & seq.* Dico, eos intus manentes operari: Primò sensibus internis illudendo, maximè imaginativæ, ac phantasiæ, quam etsi novæ speciei impressione immutare non possint, & per cõsequens efficere, ut qui numquam vidit colores externos, elegantiam tabellæ pictæ discernat: aut qui non audivit, judicet de musicæ sono; possunt tamen potentias illas decipere, & turbare, vel corpus formando phantasticum, quod oculis obiiciant; Vel species eorum, quæ homo vidit aliquando, confundendo, & ex illa cognitione formando novas species eorum, quæ numquam vidit: Vel spiritus animales, qui interiorum sensuum functionibus peragendis inserviunt, movendo: Vel in corpore concitando motiones, & affectiones varias: atque ita ex illis formationibus, concitationibus, commixtionibus, & agitationibus specierum, assumptis etiam vaporibus instituto accommodatis, efficere, ut homo videat, aut se videre credat ea, quæ non sunt nec visa, nec audita umquam fuere: quod facit ostendendo præsens, quod non est: aut aliter quàm est: aut abscondendo, quod præsens est, ut docet August. *lib. de cura pro mortuis agen. c. 12.* D. Bonav. *in 2. dist. 8. p. 2. ar. 1. q. 3. &* Tostat. *in c. 8. Matthęi. q. 116.*

Infra num. 596.

Ex

Ex quibus operationibus horrendę procedunt infirmitates: cùm omnes extraordinarii effectus, qui in energumenorum corpore constituuntur, & à dęmonibus causantur, huic perturbatæ potentiæ ab incredulis, qui possessiones reales negant, assignentur. Tam enim potens est in homine agitando, ut ejus effectus omnem naturæ virtutem prętergredi videantur. Inter plura exempla, quibus hæc veritas comprobari posset, unicum referam cujusdam Pasqualini de Tondellis à Ceneta annos nati 40. Hic Anno 1649. Calendis Decembris Tarvisii ad me accessit, dicens, se multa extraordinaria contra suam voluntatem solitum esse operari, ac multa videre insolita: pręcipue quòd sæpiùs obscuta nox sibi videbatur clara dies: idcircò media nocte è domo egressus per Civitatem huc illùc discurrebat. Cùm esset colonus, dum frumentum seminabat in agro, sibi videbatur, manum plenam habere serpentibus, eosque quaquaversum proiicere, ac dispergere. Dum Ecclesiam Cathedralem ingredi volebat, illa sibi videbatur à summitate usque ad solum totam plenam esse pulvere, ac plumis ita densis, ut ipsius oculos replerent, quòd in Ecclesiam ingredi non posset: At quia in mente sua cognoscebat, hanc esse deceptionem, vim sibi ipsi faciebat, ac se signocrucis signans, ipso facto præstigium evanescebat, & ipse templum introibat. Cùm transiret ante quandam crucem grandę, quæ est ante januam Ecclesiæ S. Francisci, illa crux sibi videbatur esse suus currus, ex quo cùm decidere clavus videretur, ipse accepto malleo, vel lapide fortiter crucem percutiebat, putans clavum in suo curru infigere. Plura alia sæpiùs videbat, puta unam rem pro alia; ita ut nunc hic, nunc illic se absconderet; nunc fugeret ab hominum consortio; nunc alia hujusmodi perageret, pro quibus ab omnibus ut stultus putabatur. Quæ prædicta, sicut & alia mihi enarravit etiam ipsius uxor, dicens hæc illi sexdecim annis continuis evenisse. Quibus à me auditis experiri volui, an præstigia hujusmodi fierent à dæmone extrinsecus manente, vel intrinsecus eum possidente. Sic dęmoni jussi in nomine Jesu, quòd si in corpore illius existeret, se manifestaret. Et ecce statim prælstigiator antiquus seipsum propalavit, hominem torquendo, ac consternatum agitando; sed statim dæmoni jussi, ut cessaret à vexatione, nec illi ullum afferret nocumentum. Posteà instruxi hominem in fide, ac confidentia in Deum collocanda, ac potestate à Deo, & ab Ecclesia ad dęmones expellendos mihi tradita, eumque admonui, ut interim per orationem se disponeret, ac post aliquot horas rediret. Sic tempore debito regressus præsentibus RR. PP. Antonio à Cadoro Guardiano illius Conventus, Bernardo Veneto Vicario, & Ægidio à Melo Sacræ Theologiæ Lectore, Concionatore Ecclesiæ Cathedralis, & Consultore generali S. Officii Tarvisii, quibus Pasqualinus prefatus omnia supra dicta enarraverat, iterùm obsesso instructo, & excitato ad actus confidentiæ in Deum, ac detestationis in dęmonem eliciendos, cępi dæmonem acriter objurgare, qui per obsessum pugnis me impetere minabatur; numquam tamen me offendere potuit; sed post aliquas breves vexationes, in terram collisiones, ac volutationes, quibus exagitavit obsessum, ab illo per pręceptum à me factum in nomine Jesu exire coactus est. Sic homo ille totus hilaris Deo gratias agens pro sua liberatione, ad suam patriam remeavit.

93 *In illusionibus procedunt infirmitates, & effectus extraordinarii. Exemplum ab Auctore relatum.*

§. I.

SEcundò humores movet, ac perturbat; Excitat enim atram bilem, quam adauget admotis causis opportunis, vel detento ipso humore, nè expurgetur; fuligines in cerebrum, & internos sensuum meatus propellit; noxia excrementa coacervat ad junctiuras; spirituosam ex ipso sanguine substantiam expurgat à crassitie materię, & ea inficit spiritus vitales, atque diversas infert noxas: Undè Codroncus Medicus timoratus, & doctus *lib. 3. c. 2. de morbis veneficis*: *Si aliquem*, ait, *melancholię morbo dęmon afficere velit, melancholicum succum auget; vel jam genitum, aut auctum commovet in cerebrum, atque in interiorum sensuum sedes vapores atros defert.*

94 *Dæmon in corpore excitat humores.*

defert. Quòd ſi apoplexiam, catochum, & alios ſimiles affectus excitare ſtatuerit, craſſos ſuccos ad cerebrum defert, quibus venas cerebri, vel ejus ventres, vel nervorum origines obſtruit. Si cæcitatem, excrementa ad oculos traducit: vel etiam humorem aqueum chryſtallinum oppoſitum agitat, vel craſſe facit, ut ſpiritus viſivi permeare non poſſint. Simili ratione ſurditatem infert, vel excrementa acervando: vel retinendo aerem congenitum, quominùs moveatur. Hæc Codroncus.

Vel hoc præſtat, virium, & potentiarum debilitatione, diſſolutione, & deſtructione. Nam ſi integræ, & ſuis locis conſtitutæ ſua exequuntur munia, non dubium eſt, quin ad illa præſtanda reddantur ineptæ, ſi debilitentur, diſſolvantur, aut deſtruantur: ut cùm cæcitatem vult inferre, nervos viſorios ita comprimit, quominùs ſpecies viſiva per eos recipiatur. Sic cum ſurditatem, nervum auditorium, quominùs ſuum valeat exequi munus. Comprobatur exemplo illius dæmoniaci, *quem*, ait Lucas *cap.* 11. *dæmonis operatione mutum fuiſſe*; Apud Matthæum *non ſolùm mutus, ſed & cæcus fuiſſe narratur*: ut docet Beda, ac Remigius. Theofilatus non ſolùm mutum, ſed ſurdum vocat. *Qui autem*, ait, *Domino oblatus fuit, & mutus erat lingua, & ſurdus auditu.*

95 *Vires debilitat, diſſolvit, deſtruit.*

§. II.

96 *Organa corrumpit.*

TErtiò nocet homini organa corrumpendo, quibus ſenſus ſunt alligati. Nam ſic eos vel hebetat, vel noxiè afficit. Cùm enim non poſſit corpus ritè operari, niſi illis mediantibus, tunc à dæmone eis corruptis, non ſolum deſinunt ſuas exequi functiones; ſed omninò fatigantur, franguntur, langueſcunt, & pereunt. Vel nocet contractione, & diſtractione membrorum, undè maximi excitantur dolores. Nam ſi parturientes tanta patiuntur, quid maleficiis affecti, cùm membra contrahantur, & diſtrahantur tàm atrociter, ut in equuleo torqueri videantur? Simili diabolica vexatione affecta erat mulier illa, *quæ*, ut ait Lucas *c.* 13. *annis* 18. *habebat ſpiritum infirmitatis, & erat inclinata, nec omninò poterat ſurſum reſpicere, quam* ait Chriſtus, *Satbanam alligaſſe.*

Membra diſtrahit, vel contrahit.

97 *Impellit in varia pericula.*

Quartò hominibus obſeſſis dæmon nocet impellendo eos in varia pericula, nunc in ignem, ut flammis conſummentur: nunc in aquam, ut ſuffocentur: nunc in præcipitia, ut collidantur, aut aliàs miſerè pereant; cujus impulſionis Marci 9. luculentum habemus exemplum in illo dæmoniaco, qui ad hujuſmodi mala incurrenda à dæmone impellebatur, qui à Chriſto fuit à dæmoniaca tyrannide liberatus.

Mortem ipſam infert.

Tandem ſæpè mortem ipſam variè infert: Nam, ut benè etiam docet Toſtatus *cap.* 8. *in Matthæum qu.* 120. *Dæmones plurimos homines occidunt; nec longa mora opus eſt ad hoc, quia ſubitò poterunt multos occidere;* ſic fuit de dæmone, qui occidit ſeptem viros Saræ, Tobiæ 3. ſic etiam dæmones occiderunt una hora in Ægypto omnia primogenita hominum, & pecorum: Exod. 12. fuerunt autem dæmones, qui hoc fecerunt. Pſalm. 77 ſcilicet, *Miſit in eos iram indignationis ſuæ, &c. immiſſiones per Angelos malos.* Quando enim permittuntur à Deo occidere, occidunt. Hæ ergo, & aliæ ſimiles ſunt operationes dæmonum malignæ, quibus homines intrinſecè vexare conſueſcunt.

§. III.

98 *Prædicta mala poſſunt fieri à dæmonibus extra corpora manentibus.*

HArum autem operationum nonnullæ à dæmone, ſivè intra corpus, ſivè extra corpus exiſtente exerceri valent. Poteſt enim extra manens ſic torquere arreptitios (dummodo ſint intra ſpheram activitatis ſuæ) eos cogendo cadere in ignem, vel aquam; ſicut illum, de quo Matthæi 17. & Marci 9. Movere ex impetu ad diſcurrendum huc, illucque ut dicitur de quodam arreptitio Luc. 8. qui ruptis vinculis agebatur à dæmonio in deſertum: Inducere, ut ſe torqueant, ut ille, qui ſe concidebat lapidibus Marci 5. Aliaque hujuſmodi opera in eis exercere, ſicut

Actuum

Actuum 19. de arreptitio, qui invaluit contra duos, ita ut nudi, & vulnerati fugerent de manibus ejus. Quæ omnia poſſunt fieri à dæmone extra corpus manente per ſolam applicationem virtutis motivæ ad impellendum; licèt meliùs fiant exiſtente dæmone intra corpus: quia meliùs poteſt ſibi coaptare illud ad movendum, quàm ſi extra manſerit: ut latè docet Toſtatus *in c. 8. Matthæi qu.* 113. ſicut prædictis Energumenis, actualiter dæmone exiſtente intra corpus, omnia prædicta eveniſſe, credendum eſt.

Aliæ verò ſunt operationes, ad quas regulariter dæmon eſt intra corpus, ut per os Energumeni perfectè loqui. Multa enim arreptitii loquuntur, quæ, conſtat, eos non dicere, ſed dæmones per illos: cùm ſæpè ipſi non ſe intelligant. Ad hoc autem neceſſe eſt, ait Toſtatus *loco citato*, dæmonem eſſe in corpore: quia locutio fit per motum organorum interiorum, quæ à dæmone moventur prout eſt in corpore.

99 *Quædam operationes fiunt à dæmonibus nonniſi intra corpora exiſtentium, ut perfectè loqui.*

§. IV.

SED non ſolùm regulariter, quando per homines loquuntur dæmones, ſunt in corpore; ſed etiam ſæpiùs, quamvis non loquantur. Nonne *Jeſus*, Lucæ 11. *erat ejiciens dæmonium, & illud erat mutum?* Ad quid enim Chriſtus, cùm aliquem ſanabat arreptitium, de corpore exire dæmoni præcepiſſet, niſi in corpore fuiſſet? Hunc namque modum loquendi: *Exi ab homine ſpiritus immunde*, non ad operationem tantum; ſed ad perſonam dæmonis in corpore exiſtentis, & operantis dirigi planè conſtat. Quarum locutionum formulæ extant Matthæi 8. Marci 5. Lucæ 8. Undè non ſolùm verum eſt de ſpiritibus loquentibus, ut dicitur Marci 1. & Lucæ 4 ſcilicet, *Exibant dæmonia à multis clamantia, & dicentia: Tu es filius Dei*, & Actuum 16. dixit Paulus ſpiritui: *Præcipio tibi in nomine Jeſu exire ab ea*, & dicitur, quòd *exiit eadem hora*. Sed etiam de ſpiritibus non loquentibus: ſic patet Marci 9. de illo dæmone, qui allidebat puerum, & cogebat ſpumare, & proiiciebat in ignem, & in aquam, & tamen non loquebatur; quia erat ſpiritus mutus, & ſurdus, ſicut Chriſtus dixit illi: *Exi ab eo, & amplius nè introeas in eum*. Poteratnè clariùs Chriſtus explicare, ac demonſtrare, dæmonem eſſe in corpore ſecundum ſuam ſubſtantiam, & exiſtentiam? Si enim tantùm in corpore ſuam habuiſſet operationem, ut dicunt quidam, cùm poſſit operari in corpore etiam manendo extra corpus, Chriſtus tantummodo præcepiſſet dæmoni, nè amplius noceret homini; nec uſus fuiſſet illo verbo: *Exi ab homine, nec introeas*: quæ verba ex vi propria reſpiciunt dæmonis ſubſtantiam, & exiſtentiam, & non puram operationem: cùm dæmon poſſit manere in corpore definitivè, & nullam ſenſibilem efficere operationem. Sic generaliter quandocumque agitur de ſanatione arreptitiorum dicitur, quòd ejiciuntur dæmonia, ut habetur Matt. 10. *Dedit Diſcipulis ſuis poteſtatem ſpirituum immundorum, ut ejicerent illos*; qui neutiquam ejici dicerentur, niſi priùs intra corpus exiſtentiam haberent. Quam veritatem docet Toſtatus *q.* 113. *in c. 8. Matthæi*, Scotus *in 2. d. 2. q. 5. & 6.* Joſeph Angles *ibi qu. 3. diffic. 2.* cum tota Scotiſtarum Schola. Hæc de dæmone. Qui majora videre cupit, legat Delrium *lib. 2. Diſquiſ. Mag. per totum*, Theologos *in 2. ubi de Angelis*, Pelbartum *tom 2. Roſarii. ver. Dæmon.* Malleum Maleficarum, Anan. *de natura dæmonum*, Compendium Maleſ. Guaccii, ac cæteros ſupra in hoc articulo allegatos.

100 *Dæmones ſæpiſſimè ſunt in corpore, etiam ſi non loquantur.*

Conſtat ex variis locis Evangelii.

ARTICULUS II.

De Maleficis, ut cauſa Maleficiorum.

CErtiſſimum eſt apud omnes, qui de maleficiis pertractarunt, ut maleficium aliquod perficiatur, præter divinam permiſſionem, de qua infrà *art.* 4. & diaboli

111 *Ad maleficium requiritur libe-*

boli operationem, de qua supra, requiri liberam hominis cùm malitia in illud consentientis voluntatem, sine qua opus malum etiam à Deo permissum, & à dæmone consummatum maleficium dici non potest. Ex quo tentationes, morbi, calamitates, cæteraque mala, quibus dæmon per seipsum Sanctos insequitur, ut S. Job, S. Antonium, & alios, sicut & tormenta, ac punitiones, quibus aliquando in hac vita aliqui peccatores iniqui torquentur, ut Saul, & nonnulli tyranni, non maleficia, sed opera diabolica vocitantur, & Sancti, & homines illi iniqui iis affecti, haud maleficiati, sed vexati dicuntur: nam licèt omnes maleficiati sint vexati à dæmone; non tamen omnes vexati à dæmone sunt maleficiati. Quare ad perfectionem operis malefici non sufficit, dæmonem id malum efficere; sed necesse est, hominem maleficum libero arbitrio, & malitioso consensu, & voluntate determinata ad illud concurrere; ut ex operatione diabolica, & humana cooperatione ejus consurgat integritas, ut testatur Delrius *Disquis. Magic. lib. 3. par. 1. q. 1.* Binsfeldius *tract. de Confess. malefic. prælud. 1. 2. & 3.* & communiter omnes, qui de maleficiis tractant.

93 hominis in maleficium consentientis voluntas.

§. I.

112 *Maleficorum varia nomina.*

HI autem Malefici à Doctoribus, qui de maleficiis tractant, variis nominibus insigniuntur, prout sunt varia eorum studia, in hoc tamen uno omnes convenientes, quòd maleficiis exercendis, quibus ope dæmonum aliis damnum paratur, operam navant.

Magi vocantur ob abstrusam rerum naturalium, & effectuum mirabilium notitiam, quam præseferunt, Venefici: quia veneno homines, & animalia inficere, & interficere consueverunt. Incantatores: quia verbis, & carminibus opera magica perficiunt. Sortilegi ob sortilegium, quod universaliter acceptum omnes diabolicas artes complectitur. Sortiarii ob sortes immissas in creaturas. Sagæ à satis agendo, aut sagiendo: quia in officio satis, & nimis agunt, nimiaque scire desiderant. Striges ab ave Poetarum fabulosa, quæ nocturno tempore infantes necare, & rapere, eorumque sanguinem sugere, & absorbere dicitur. Lamiæ à bestia monstruosa, quæ fœtus dilaniare creditur. Pharmaceutriæ à Virgilio: quia pharmaca sivè noxia, sivè proficua sanis, vel ægrotis propinare solent. Et communiori vocabulo Malefici à malefaciendo: eò quòd studio, operatione, & conatu malis inferendis insudant; nec aliud magis avent, quàm impellente, & operante dæmone maleficiis non solùm homines, sed & alias creaturas, quæ ad homines spectant, inficere, ac divexare, ut habetur *26. qu. 5. can. Nec mirum. & L. Nemo. C. de malef. & mathemat.* & ita eos communiter appellat vulgus.

QUÆSTIO I.

Quibus modis Malefici concinnent sua maleficia.

103 *Per maleficium somniferum quid operentur malefici.*

REspondetur, Maleficos variis modis, operante dæmone, sua maleficia concinnare: quæ omnia ad triplex maleficii genus revocari possunt, nempè ad Somniferum, Amatorium, & Hostile.

Somnifero maleficio hominibus damnum inferunt Malefici, dum eos potione aliqua, vel malo carmine, aut certis ritibus soporant, ut interea eis venenum infundant; vel infantulos rapiant, aut necent, vel furtim quid subtrahant; vel stupro, adulteriove aliquam mulierem contaminent. Quod faciunt interdum Malefici, & fieri potest naturalibus soporiferis venenis. De his plurima exempla congerunt Binsfeldius *de Confessionibus malefic. p. 1. conclus. 5* Remigius *lib. 2. cap. 4. dæmonol.* Delrius *lib. 3. par. 1. Disquis. magic. q. 2.* & patet exemplo, quod narratur *in vita D. Bernardi lib. 2. c. 6.* nam ibi tot annis adjacentem maritum incubus

uxoris

uxoris fefellit, quod eo dormiente factum oportuit. Simile mihi enarravit anno Domini 1649. quædam vidua, quæ viginti, & ampliùs annis à dęmone incubo vexata erat; qui ſingulis noctibus cum ea carnaliter, ac ſi maritus ejus eſſet, commiſcebatur, loquebatur, ac familiariter converſabatur; immò, ut ipſa dixit, noctu in cameram quandoque introducebat Magos, ac Maleficos, qui eam comprimebant: & dum maritus adhuc viveret, & cum ea in eodem lecto decumberet, eo dormiente dæmon incubus forma viri aſſumpta illam cujuslibet generis ſpurcitiis carnalibus fędabat; quod non ita facilè dæmon aſſecutus fuiſſet, niſi priùs illius maritum ſomnifero maleficio ſoporaſſet.

§. I.

104 *Maleficium amatorium quid per ſe in hominibus.*

MAleficio amatorio homines affici dicuntur, dum dęmone ſuis maleficis philtris, & poculis amatoriis operante, ad impurum amorem tam validè flectuntur, ut non amare, ſed furere videantur. Quod dęmonem perficere poſſe, divinæ teſtantur ſcripturæ. Oſeæ 4. Hoſtis humani generis vocatur *ſpiritus fornicationis*: quia poteſt incendere hominem ad libidinem, non tamen cogere niſi volentem, ut explicat Caſſianus *Collat.7.c.3*. Nahum 3. *Propter multitudinem fornicationum meretricis ſpecioſę, & gratę, & habentis maleficia.* Quod de maleficiis amatoriis rectè interpretatus eſt Franciſcus Ribera. Ferè ſimilia verba ſunt apud Baruch *in epiſtola Jeremiæ 8. verſ.42.*

Idem Patres aſſeverant, S.Irenæus *lib.1.c.9.* S.Greg.Nazianzenus *orat.29. in laudem Cypriani*, S.Gregorius Roman. *lib.1. Dialogorum c.4.* S.Epiphanius *lib. 1. tom.2. contra hæreſ.Ebionitar.* Arnobius *lib.1.contra Gentes*, & S.Hieronymus *lib.3.Comment.in epiſt ad Epheſ.c.6.* qui docet, aliquos eſſe dęmones amoribus, & amatoriis canticis ſervientes.

Theologi uno ore talem admittunt poteſtatem, S.Thom. D.Bonav. Petrus de Palude *in 4.ſent.diſt.34.* Alphonſus à Caſtro *lib.2. de juſta hęretic.punit.c.15.* Michael Medina *lib.2.de recta fide in Deum c.7.* & moderni omnes ſequuntur.

Idipſum confirmant leges, quæ ſub gravioribus pęnis pocula amatoria vetant, *l. Conſtantiniana. Eorum. C.de Maleficis, & Mathem. L.3.§. Adjectio, ff. Ad legem Corneliam, de Sicariis, & L Si quis aliquid, §. Abortionis, aut poculum amatorium, ff. de pœnis*. Quibus aſtipulantur omnes Juriſperiti. Idem teſtantur Philoſophi, Medici, ac Poetæ, quos omnes videre licet apud Delrium *Diſquiſit.Mag. lib.3.par.1.q.3.* ubi etiam explicat modum, quo hujuſmodi formantur maleficia, & effectus, quos dęmones in hominibus operantur, ad quem remitto Lectorem.

§. II.

105 *Per maleficium amatorium non poteſt cogi voluntas ad amandum.*

HOc unum non reticendum cenſeo: videlicet, quòd in iis operationibus magicis quantumvis efficacibus, numquā voluntas, ſeu liberum arbitrium poteſt cogi. Nam etſi diabolus poſſit movere corpus, turbare phantaſiam, & mediis ſenſibus internis & externis in intellectum cogitationes excitare; tamen non ſic movere voluntatem poteſt, ut in ſuo actu cogatur: quia implicat contradictionem, illam eſſe liberam, & tamen quoad actum ſuum interiorem cogi, ut eruditè docet D.Bonaventura *in 2.diſt.25.p.2.q.5.* & ſuſtinent communiter Theologi. Si quid enim vult, ex hoc, quòd libera eſt, liberè vult: & ſi aliquid vult, voluntariè vult. Si autem cogeretur, aliquid ſerviliter vellet, & invitè vellet, & ſic ſimul, & ſemel actum haberet liberum, & ſervilem; voluntarium, & involuntarium, quod eſt impoſſibile. Ideò totum, quod facit veterator ille, eſt, liberum arbitrium allicere, & libidinis pabulum miniſtrare per concupiſcentiæ motus, & cogitationes intrinſecùs commotas, & excitatas.

Unde

Unde si quis per maleficium amoris inductus moveatur ad aliquam mulierem concupiscendam, eamque in sponsam ducendam, matrimonium tenet, nec potest dirimi: quia licèt ibi fuerit inductio; non tamen ibi fuit coactio: Actus enim voluntatis, quo præstitit consensum, fuit liber, quod sufficit ad validitatem contractus.

§. III.

106 *Maleficium hostile quæ damna homini inferat.*

HOstili maleficio quot modis, putas, sævit in homines furens eorum inimicus, qui nomine *Abaddon* Hebraicè vocatus, Græcè *Apollyon*, Latinè *Exterminans dicitur*; & re, & facto talem se exhibere desiderat, generalia in bonis animæ, & corporis, & fortunæ exterminia inducendo, hostilibus maleficiis, aut damnum inferentibus, aut aptis inferre, aut ideò adhibitis, ut inferatur: dum actu, potentia, & intentione hominem à facie terræ exterminare, seu ut explicat S. Antonius à Padua *serm.24. extra terminos vitæ æternæ ponere* conatur: quod præstat multipliciter.

Nocet Animæ.

Primò enim dæmones animam maleficiis aggrediuntur, dum errorem in intellectum, in voluntatem odium, in memoriam oblivionem inducunt; ut docet Tostatus *in c.* 8. Matthæi *q.* 121. *Dæmones*, ait, *sunt valdè invidi, & summè desiderant nocere homini; ideò ex invidia tentant eum inducere in peccatum, ne assequatur beatitudinem*; quod intellige, tentant, sive per seipsos, sive per Maleficos.

Suarez lib.8. de Angelis. c. 20. num.8.

Corporis damna infert.

Secundò *si non possunt animæ nocere, saltem tentant damna corpori inferre*, ut prosequitur Tostatus; quod ut plurimùm exequuntur per suos Symmistas, nempè per Maleficos, qui hominibus nocent, nunc devovendo, idest dæmonem in brutorum, vel hominum corpora sola imprecatione immittendo, ut pluribus exemplis Remigius *lib.2. c.9. & 10. dæmonolatriæ* confirmat. Nunc viros, ac mulieres malè afficiendo: Et hos quidem genitalium languedine, retractione, absconsione, subtractione, castratione, seminis exsiccatione, infrigidatione, & spirituum vitalium ad membra generationis prohibitione: Illas verò muliebrium locorum arctatione, obseratione, dilatatione, matricis indignatione, & concubitus horrore: Utrosque impotentia coeundi, odio reciproco, impedimento contactus, cohærentia mutua canum more, variisque modis. De quibus Paludanus *in 4. dist. 34. q. 2. art. 3.* Petrus Gregorius *in Syntaxi Artis mirabilis tom. 1. lib. 7. c. 7.* Auctores Mallei Malefic. *p. 1. q. 8.* Binsfeldius *tract. de Confessionibus malefic. par. 1. qu. concluf. 6.* & communiter Theologi *in 4. dist. 34.* Canonistæ *in tit. de frigidis, & maleficiis, & dist. in. 33. q. 1. c. si per sortiarias.*

Varia in usu Matrimonii.

§. IV.

107 *Mulieribus Prægnantibus.*

INsuper dæmonum ope Malefici, ac Striges mulieribus uterum gerentibus abortus, vel vehementissimos partus dolores mittunt: ut habetur *L. si quis aliquid, §. qui abortionis, ff. de pœnis, & L. prægnantem, eodem ff.* Aliquando lac mulierum ita desiccant, ut etiamsi maturos edant partus, tamen illo semper carent. Quod etiam operantur in fœmellis animalium; ut exemplis confirmat Paulus Grillandus *tract. de Sortilegiis q. 6.* Tandem miseros homines variis ægritudinibus vexant, dolore capitis, dentium, pectoris, stomachi, ventris, renum, membrorum debilitatione, nervorum attractione, carnis tumefactione, hydropisi, paralysi, ipsaque morte, ut supra prosecuti fumus *nu. 92. & sequentibus*. Maximè autem, ac sæpius nocent infantibus; quia hoc securiùs præstant, cum illi eos de offensa, & delicto accusare non valeant. Hos autem nunc fascinatione, nunc strigatione è medio tollere conantur, ut testantur Delrius *Disquisit. Magic. lib. 3. q. 4. sect. 1.* ac Bartholomæus Spineus Magister Sacri Palatii *q. 8. de Strigibus*.

Tertiò

§. V.

TErtiò Malefici poſt perturbatas animas, & læſa corpora in bona fortunæ graſſantur præcipuè per incendia, quæ excitant in domibus deponendo gladium, haſtam, ſcipionem, linteolum, quo involutæ ſunt minutiæ quædam inſtar tæni diſſecti, aliaque id generis ignis, & caloris expertia; ex quibus poſteà flamma protumpens inextinguibilis citò ædes abſumit, quicquid domeſtici in contrarium nitantur: ut certiſſimo exemplo cujuſdam Janæ Neugræ Armacurianæ confirmat Remigius *lib. 2. cap. 13. dæmon.* Vel iidem à dæmone ollam plenam ignitis carbonibus accipientes, eam in domos, pagos, & oppida invertunt, ut brevi tempore conſumantur (Sicut Oppido Schiltaco in Helvetia intra horam igne conſumpto accidit) ut referunt Eraſmus *in Epiſtolis*, & Lycoſthenes *in prodigiis*. Ex incendiis colligere licet, quid poſſint in tempeſtatibus, grandinibus, nebulis, pruinis, aquarum diluviis, inundationibus, ſubmerſionibus, bruchis, vermibus, peſte, fame, aliiſque publicis calamitatibus excitandis, quorum omnium exemplis abundant omnes Auctores, qui de Maleficis, ac maleficiis tractant. Rationem reddit Toſt. *in c. 8. Matt. q. 126 Tanto*, ait, *ardore dæmones hominibus nocere deſiderant, quòd ſi non poſſunt nocere eis in ſeipſis, ſaltem volunt nocere in quibuſcumque rebus eorum.*

108 *In bona fortunæ.*

Petrus Binſ. de Conf. Malefic.

§. VI.

PRædicta omnia Magorum, ac Maleficorum deteſtanda crimina complectitur, deteſtatur, ac pœnis debitis expiari jubet Innocentius VIII. Bulla ſequenti, quæ meritò hìc eſt deſcribenda pro incredulis, qui hujuſmodi Maleficorum facinora intoleranda negant.

109 *Crimina Magorum punita iubet Innocentius VIII.*

Sanè nuper, inquit, *ad noſtrum non ſine ingenti moleſtia pervenit auditum, quòd in nonnullis partibus Alemaniæ ſuperioris, nec non in Moguntinen. Colonienſ. Treviren. Salzburg. & Bremen. Provinciis, Civitatibus, terris, locis, & diœceſibus complures utriuſque ſexus perſonæ propriæ ſalutis immemores, & à fide Catholica deviantes cum dæmonibus incubis, & ſuccubis, ac ſuis incantationibus, carminibus, & conjurationibus, aliiſque nefandis ſuperſtitionibus, & ſortilegiis, exceſſibus, criminibus, & delictis, mulierum partus, animalium fœtus, terræ fruges, vinearum uvas, & arborum fructus: nec non homines, mulieres, pecora, pecudes, & alia diverſorum generum animalia; vineas quoque pomeria, prata, paſcua, blada, frumenta, & alia terræ legumina perire, ſuffocari, & extingui facere, & procurare; ipſoſque homines, mulieres, jumenta, pecora, pecudes, & animalia diris tam intrinſecis, quàm extrinſecis doloribus, & tormentis afficere, & excruciare, ac eoſdem homines, ne gignere, & mulieres, ne concipere, viroſque ne uxoribus, & mulieres, ne viris actus conjugales reddere valeant, impedire: Fidem prætereà ipſam, quam in ſacri ſuſceptione Baptiſmi ſuſceperunt, ore ſacrilego abnegare: Aliaque quàm plurima nefanda, exceſſus, & crimina, inſtigante humani generis inimico, committere, & perpetrare non verentur, in animarum ſuarum periculum, Divinæ Majeſtatis offenſam, ac ſcandalum plurimorum, &c.* Poſteà hujuſmodi criminoſos debitas ſuis criminibus pœnas ſolvere præcipit.

Quæ maleficia Malefici, ac Sagæ perficiunt dæmonis ope aliquando per ſeipſum operantis; Aliquando mediantibus rebus naturalibus. Cùm per ſeipſum operatur, tunc Exorciſta remediis ſpiritualibus, cùm patiens eſt benè diſpoſitus juxta regulas infra explicatas, poteſt tollere, ac deſtruere maleficium: At cùm in maleficio adhibita ſunt media naturalia, ſervanda ſunt, quæ traduntur articulo ſequenti.

ARTI-

ARTICULUS III.

De Rebus Naturalibus, ut sunt causa maleficiorum.

110 *Dæmon in maleficiis utitur rebus naturalibus. Velut Causis naturalibus. Causis moralibus.*

QUamvis communis humani generis hostis sæpè sine rebus naturalibus homines diversimodè lædere consueverit; illis tamen semper in maleficiis uti, quandocumque alicui malefaciendo operatur, incomperto est. Quas vult à Maleficis adhiberi, vel ut causas naturales: vel ut causas morales.

QVÆSTIO I.

Quænam sint causæ naturales maleficiorum.

Causæ naturales vim habent nocendi à natura. Quibus dæmon utitur. Vel per motum localem.

RESP. causas naturales esse omnes illas, quæ nocendi vim à natura inditam habent, & naturaliter agunt in eum, cui vel ingeruntur interiùs: vel exteriùs applicantur. In confesso namque est, dæmonem non semper præstigiosè sed sæpiùs verè, & realiter operari, præcipuè cum infirmitates, incendia, tempestates, & id generis mala excitare desiderat. Quod duobus modis facere consuevit: Altero per motum localem, quo inferiora corpora Angelis parent; ut docent D. Augustinus *lib. de Divinat. dæmon. c. 3. & 5. & lib 3. de Trinit. c. 7. 8. & 9.* D. Thom Sotus, Victoria, Angelus, & alii relati à Delrio *lib. 2. Disquis. Magic. q. 8.* Altero per alterationem, activa passivis applicando, qui modus ipsi facillimus est. Nosci enim rerum omnium, quæ in mundo sunt, vires, sympathias, antipathias hominibus ignotas, ipsi notissimas; & ideò illa seligere solet, quæ optatum effectum producere possunt. Si perturbationes in animo sunt excitandæ, & morbi in corpus immittendi, scit, quæ res naturalis phantasmata commovere, turbare imaginationem, insanias, & deliria causare valet: quæ humores vitiosos agitare, inquinare spiritus animales, detrudere nervos, & generare paralysim, epilepsiam, febres phreneticas, cæteraque infirmitates. Nosci, quomodo aptè applicari debeant; cum optimè sciat, quid uniuscujusque valetudini noxium, aut commodum sit: quo loco, tempore, circunstantiis debeant adhiberi: qua arte corporibus vel secundùm totam suam substantiam, vel secundum ipsarum partem spirituosam, & maximè efficacem clam ingerendæ sint: quænam morbum, & dolorem in aliqua corporis parte determinata alis lęsis, alis illęsis excitent; cum sint multa venena, quæ à tota substantia habent facultatem lędendi aliquam partem, ut Medicis manifestum est. Nosci denique ubinam locorum lateant illæ, quibus opus habet; & eas undecumque, & à quocumque vult, maxima facilitate, & celeritate asportat, & applicat, earumque virtutem auget, ut earum auxilio illa peragere queat, quæ solius naturæ operatio numquam efficeret.

Vel per alterationem activa passivis applicando.

§. I.

111 *Dæmon utitur agentibus naturalibus, ut instrumentis.*

HOC autem Dæmon præstat, agentia naturalia sumendo ut instrumenta; ut docet D. August. *lib. de Genes. ad lit. c. 17.* Instrumenti verò conditio est, effectus non tantùm naturali suæ virtuti æquales, sed longè excellentiores, & facultati agentis principalis à quo moventur respondentes producere. Unde sicut securis, quæ in se virtutem habet secandi dumtaxat, potest, quatenus instrumentum est periti fabri, à quo scitè movetur, statuam elegantem, aut mensam artificiosam perficere: Et calor nativus, qui est in humano semine, quà calor est, potest calefacere, rarefacere, segregare, condensare; sed quà instrumentum est animæ, ossa, nervos, & carnem generare potest, ita causæ naturales, quæ secundùm communem naturæ cursum natæ sunt, aliquos particulares effectus producere possunt,

alios

Digitized by Google

alios edere ſuis viribus præſtantiores, ſi à dæmonibus applicentur, qui illis tanquam notis inſtrumentis utentes, quoad ſubſtantiam, modum, vel celeritatem admiranda operantur; ut benè docet Delrius *loco citato*.

Hæc tamen numquam naturæ cancellos effugiunt; aut excedunt cauſæ vim naturalem; ut benè docet D. Thomas 1. *par. q.* 110. *ar.* 7. *ad* 3. *& lib.* 3. *contra Gentes c.* 103. Inſunt enim revera hi effectus ipſis naturalibus agentibus eo modo applicatis, quibus dæmon applicando nihil confert præter conditionem, ſine qua effectus iſti non producerentur. Licèt namque vi rerum naturalium applicatarum utatur; operatur tamen potiſſimùm per modum artificioſum. Unde in iis admirandis productionibus nec ſola activitas rei naturalis ſecundùm ſe debet attendi, nec ſola quoque ſecundùm ſe dæmonis applicatio; ſed ambo ſimul, ideſt vis naturalis applicata à dæmone, ſecundùm quod cauſa inſtrumentalis iis operationibus eſt res applicata; Cauſa verò principalis ipſe dæmon applicans. Tunc enim naturaliter effectus producitur, cùm utriuſque cauſæ conjunctæ non ſuperant facultates.

112 *Res prædictæ non excedunt naturæ terminos: vel vim naturalem cauſæ.*

Quare dæmon illas omnes rerum proprietates, virtutes, & potentias naturales perſpectas habens, cùm vult mala inducere, ea jubet à maleficis adhiberi, quæ naturalem habent actionem in ordine ad effectus, quos producere intendunt; & ſic applicari venena ad interficiendum, herbas ad ſanandum, pulveres, & unctiones ad malefaciendum. Quæ omnia à Dæmone jubente, & Malefico operante ritè compoſita, cauſæ verè reales, & phyſicæ illarum ægritudinem ſunt, & appellantur: eò quòd alicui paſſo applicata propriè phyſicè, & ex natura ſua habent vim attingendi effectum, quem producunt, videlicet cauſandi talem ægritudinem.

QUÆSTIO II.

Quænam ſint cauſæ morales maleficiorum?

RESpond. cauſas morales maleficiorum eſſe res illas, quæ virtutem non habent ex ſe producendi tales effectus, quales Dæmon, & Malefici intendunt; atque applicantur non ut cauſæ phyſicæ, & reales ægritudinum operatione malefica immiſſarum; ſed ut cauſæ morales, vel ſaltem cauſæ, ſine quibus non, utpotè ſigna, & ſymbola externa, quibus poſitis Maleficus dæmonem invocat, & dæmon ad Malefici placitum operatur. Cùm enim dæmon in omnibus ſtudeat Deum æmulari, ſignis mirificè delectatur.

113 *Cauſæ morales ſunt res, quibus dæmon utitur ut ſignis.*

Deus propria ductus bonitate ſigna quædam ſacra, quæ ſacramenta vocamus, ad ſalutem humani generis inſtituere dignatus eſt, quæ ſecundùm Scotum *in* 4. *d.* 1. *q.* 4. ſunt veræ, & propriæ cauſæ inſtrumentales morales gratiæ, non phyſicæ; ideſt non ex ſua vi naturali; ſed ex virtute principalis agentis, ſeu ex divina inſtitutione. His verò ita aſſiſtit, ut quoties adminiſtrantur, toties gratiam dignè ſuſcipientibus infundant: illoſque ſpiritualibus donis ſanctificent juxtà propriam cujuſque inſtitutionem. Ita dæmon ejus æmulus conjuratus pro ſua multiplici nequitia vult ad hominum exitium promovendum, ſalutemq; evertendam, ſenſibilia ſigna inſtituere, quibus ita ſemper aſſiſtit, ut quoties à Malefico adhibentur, niſi à Deo impediatur, peragat maleficium, de quo ambo ex pacto convenerunt. Solet enim cum illo pactum inire, ut quandiù ligatura, ver. gr. ſic annodata fuerit, vel quid tale defoſſum ſub limine, aut talis imago igni applicata, tamdiù talis perſona ſit maleficiata; aut qui tali porta domum intrabunt, vel exibunt, tali dolore corripiantur: non quòd illa vim habeant ex natura ſua, & per ſe producendi, & attingendi noxios illos effectus; ſed quòd ex pacto dæmonem ad illos producendos invitent, & diſponant, ut latè Delrius *Diſquiſ. Magic. lib.* 6 *cap.* 2. *ſect.* 1. *qu.* 3. innumeros cumulans Auctores.

114 *Signa maleficiorum ſunt falſa, & deceptoria.*

Unde non ſunt ſigna certa, & infallibilia, qualia ſunt Sacramenta; ſed falſa, & deceptoria; quia dæmon invocatus non ſemper adeſt, & multoties Maleficum

irridet, nec vult ad votum illum audire; vel quia non potest; vel quia non permittitur; vel quia sic lubet.

Quæ dæmon vult apponi, ut per ea honoretur.

Illa tamen vult apponi, cùm aliquid ab eo ejus minister postulat, ut sicut Deus in Sacramentis colitur, ita ipse in maleficiis honoretur. Quod Augustinus *lib. de Civit. Dei cap.6.* aptè docet iis verbis: *Dæmones*, inquit, *illiciuntur per varia genera herbarum, lapidum, lignorum, animalium, carminum, rituum, non ut animalia cibis; sed ut spiritus signis, inquantùm, scilicet hæc eis exhibentur in signum divini honoris, cujus ipsi sunt cupidi.* Unde ad malefaciendum sæpiùs non operantur etiam pluries invocati, nisi signa pacti ponantur, res nempè sensibiles, puta cortices, herbæ, plantæ, plumæ, ossa, capilli, & id generis quisquiliarum, ut hac ratione malefici suam exhibeant servitutem, debitumque testentur obsequium: ut docent Leonardus Lessius *lib.2. de Just. & Jure, cap.44. de Magia, dub.6.* Delrius *loco citato.* Binsfel. *Comment. in C. de malef. & mathem.* Auctores Mallei, ac omnes, qui dè maleficiis tractant.

QUÆSTIO III.

An spectet ad Medicum, vel Exorcistam judicare de rebus naturalibus in maleficiis adhibitis?

115 Spectat ad Medicum judicare de rebus naturalibus naturaliter adhibitis.

Dico 1. Quando res naturales adhibentur, ut causæ physicæ naturaliter operantes, ad Medicum spectat judicare de illis; ipse enim qui de rerum naturalium proprietatibus, actionibus, vi, & efficacia unicuique ad suos proprios, & naturales effectus producendos à natura ingenita disputat, sententiam ferre debet, an naturalis virtus insit (puta huic minerali, auripigmento, alumini, iis herbarum radicibus, foliis, capillamentis, iis avium rostris, unguibus, plumis, iis animalium ossibus, pellibus, intestinis, iis oleis, unguentis, pulveribus, quæ in lectis, cultricis, vestimentis, aut domibus reperiuntur, eorum, qui maleficio sunt affecti) naturaliter inducendi talem morbum, quo hic vir, aut mulier laborat. Et an vi operantis naturæ solida, puta acus, lapilli, ossa ex eorum ore prodeuntia in corporibus generari, in ea immitti, in eis retineri, & ex eis egeri valeant. Hæc enim, & similia, prout sunt causæ naturales naturaliter applicatæ, & naturalem operantes effectum, ad Medici cognitionem pertinent, qui circa physicam eorum actionem tanquam de re arti medicæ subjecta determinat, quæ, qualis, & quanta naturaliter esse possit: Et ideò, cum talia reperiuntur, in quibus subest suspicio maleficii, ipsi offerri debent, ut ex scientiæ Medicæ conclusionibus judicet, an à tali re naturali huic personæ, vel loco naturaliter applicata talis effectus, qualis videtur in infirmo, vi naturæ, & physica operatione oriri possit.

§. I.

116 Medicus potest sententiâ ferre de maleficio negativè, & indirectè. Et quidem.

QUòd si rem hujusmodi, quæ maleficii causa esse putatur, censeat ex artis Medicæ præscripto non habere à natura virtutem inducendi hujusmodi morbum, qualem maleficiatus patitur, tunc negativè fert sententiam, & indirectè judicat esse maleficium. Cùm enim juxta scientiæ medicæ regulas directè declarat, ex hac herba, verbi gr. aliave simili re morbum hunc naturaliter non posse procedere, indirectè affert, illum aliunde præternaturaliter provenire. Et cùm causam naturalem non habeat, habere præternaturalem, seu libenter, dæmonem nempè opus maleficum perficientem, est asserendum.

Dico

Digitized by Google

§. II.

117 *Cum maleficia ſunt inducta per cauſas naturales naturaliter operantes, ſi dæmon nocere ceſſaverit, aliquando curari poſſunt à Medico.*

Dico 2. Pari modo quando res naturales in maleficiis naturaliter, ac phyſicè ſunt applicatæ, ac naturalem operantur effectum (puta dolorem in ſtomacho, vel in capite, vel torſiones in toto corpore) ut cum à Maleficis dæmonis ope adhibita ſunt venena, aut venenatæ potiones propinatæ, vel id generis in corpore immiſſa; ſi infirmitates ab hujuſmodi cauſis productæ à perito Medico agnoſcantur, nec Dæmon ampliùs aſſiſtat, ſed ſpontè, vel coactè per exorciſmos, ac præcepta eccleſiaſtica, vel alia remedia ſpiritualia, de quibus infra, ab ægroto totaliter receſſerit, quis non fateatur, poſſe peritum Medicum remediis naturalibus hujuſmodi curare morbos? Ratio eſt: quia quæ mediantibus cauſis naturalibus proveniunt, mediantibus contrariis ejuſdem ordinis tolli poſſunt. *Nihil enim eſt tam naturale, quàm eodem genere quicquam diſſolvi, quo colligatum eſſe reperitur. L. nihil. ff. de Reg. juris.*

Experientia conſtat.

Experientia hoc docet in dies in multis ægrotis, quorum ægritudines partim ſunt naturales, & partim tranſnaturales. Naturales prout proximè, & immediatè à cauſa proxima naturali, à rebus nempè naturalibus provenire dignoſcuntur: Tranſnaturales verò prout remotè, & mediatè à dæmone oriuntur, qui per ſe, vel per maleficos venena, vel alia hujuſmodi noxia interiùs, vel exteriùs adhibendo, varias in corpore excitat infirmitates, ad quas tollendas (præter exorciſmos, ac præcepta eccleſiaſtica, aliaqs id generis ſpiritualia à perito Exorciſta ad cauſã transnaturalem auferendam remedia adhibita) ægrotis quoque ad Medicos eſt confugiendum, qui ſuis pharmacis vitioſos compeſcere humores, cauſaſque morbi naturales auferre ſatagant, ut ſic faciliùs perfectam valeant conſequi ſanitatem.

Non ſit præceps Exorciſta in iudicio ferendo de maleficio.

Quare Exorciſtæ diligentiſſimè eſt obſervandum, ne feſtinanter, ac præcipitanter ſuo judicio, vel ipſorum afflictorum dictis acquieſcat. qui ne pecunias impendant in ſolvenda Medico mercede, libentiùs, ac facilius ad Exorciſtas confluunt, quos ſciunt, ſuum gratis præſtare, (vel ſaltem debere præſtare) auxilium. Sed circumſpiciat cautè, ac prudenter ſingula perpendat; ac præter ſigna certa, & evidentia, vel ſaltem probabilia, de quibus infra *art.* 5. obſervet etiam cauſas ægritudinis naturales, de quibus compendioſè infra *nu.* 119. Quòd ſi fortaſsè morbum deprehendat ab aliqua hujuſmodi cauſarum provenire, ac omninò eſſe naturalem, vel per cauſas naturales à dæmone immiſſum, ſuadeat ægrotis, ad peritos Medicos ſuum habere recurſum; nec ullo modo ſe intromittere debet in medicinis corporalibus exhibendis: ut latè infra demonſtratur ubi *de Prudentia in erroribus cavendis num.* 306. *& ſequentibus.*

§. III.

118 *Aliquando contingit, etſi morbus ſit naturalis, quòd ars Medicorum non ſufficit eum tollere.*

Sæpè tamen ex accidenti, & adjunctis circunſtantiis contingere poteſt, quòd ars Medicorum non ſufficiat, puta ſi venenum fuerit validiſſimum, ita ut ſtatim totius corporis diſpoſitionem invaſerit: aut ſi nimis diù expectatum fuerit, antequam Medicorum cura ſit adhibita, juxta illud Ovidii *lib.* 1. *de remedio amoris.*

Principiis obſta, ſerò medicina paratur,
Cùm mala per longas invaluere moras.
Sed propera, nec te venturas differ in horas.

Aut ſi ſubjectum veneficiis infectum ita ſit debilis complexionis, quòd medicinas uſque ad debitam operationem retinere nequeat, ſecundùm illud ejuſdem Ovidii 1. *Pont.* 4.

Non eſt in Medico ſemper relevetur ut æger,
Interdum docta plus valet arte malum.

Atque hoc etiam perpendendum, quòd impii Malefici, & Sagæ frequenter venenis

nis à dęmone pręparatis, & porrectis utuntur, quæ ſine dubio efficacioris ſunt operationis, quàm ea, quæ prępparantur arte, & induſtria humana. Quæ venena ſolet dęmon non rarò in congregatione, finita chorea, diſtribuere, ut ex multorum confeſſione didiciſſe fatetur Binsfeldius *Comment. in Titul. C. de Malef. & Mathem. qu. 6. concluſ. 2.*

§. IV.

119 *Quando res naturales adhibentur ut ſigna, Medicus non poteſt rectè iudicare de maleficiis. Cauſæ ſanitatis, & ægritudinis naturalis quænam.*

DIco 3. Quando Res naturales in maleficiis adhibentur, ut cauſæ morales (ut plurimum evenit, quòd ſolus dęmon virtute ſua morbum operatur) ad Medicum non ſpectat de maleficiis judicare: Ratio eſt, quia malefici operis cognitio non eſt medicæ, ſed theologicæ ſcientię. Nam *Medicina*, ut deſcribitur ab Avicenna, & ſuſtinent cęteri Medici, *eſt ſcientia, qua humani corporis diſpoſitiones noſcuntur ex parte, unde ſanatur, vel à ſanitate removetur; ut habita conſervetur, & recuperetur amiſſa.*

Sanitatis verò, & ęgritudinis quatuor cauſas Medici aſſignant: Materiales, quæ ſunt ſubjectum tum propinquum, ut membrum, aut ſpiritum: tum longinquum, ut humores, & eis longinquiora, elementa. Efficientes, quę ſunt conſervantes, aut permutantes humani corporis diſpoſitionem: ut aerem, aquam, eſum, potum, evacuationem, retentionem, motum, quietem, ſomnum, vigiliam: & alterationes in diverſis anni temporibus, regionibus variis, artibus, & moribus, aliiſque rebus, quę humano corpori ſuperveniunt, atque ipſum tangunt, ſive ſint, ſive non ſint contra naturam. Formales, quę ſunt complexiones, & virtutes, quę poſt eas eveniunt, & compoſitiones. Finales denique ſunt operationes. Iis addunt cauſarum morbos facientium abolitionem à contrariis fieri: (quia contrariorum contraria ſunt medicamina, & pro diverſis morborum cauſis, eorum etiam medicationes ex rebus naturalibus, ſimplicibus, aut inter ſe compoſitis) puta mineralibus, herbis, radicibus, & corporibus ſolidis, liquatis, lixatis, & in maſſam, oleum, pinguedinem redactis ſumendas, & conficiendas variari debere.

120 *Medicus per ſe quid conſideret.*

Ex quibus colligitur, Medicos nihil aliud per ſe conſiderare prętęr humanum corpus ex parte, unde ſanatur, vel à ſanitate removetur; Et hoc ſecundum cauſas planè ſenſibiles, & corporeas, quas per medicationes ſimpliciter ſenſibiles, & corporeas tollere debent, & per conſequens, cùm de morborum cognitione agitur, illos nullam aliam cauſam cognoſcere poſſe prętęr quatuor elementorum, humorum, partium ſimilium, & inſtrumentalium ſymmetriam, vel ametriam, ſęu moderationem, & immoderationem, quarum illa ſanitatis, hęc ægritudinis ſunt cauſæ intrinſecæ. Inſuper regimen in comeſtione, & potu; electionem aeris; evacuationem, & retentionem, motum, & quietem corporis; mutationes ętatum, regionum, cæteraque ex rebus externis extrinſecùs advenientia.

Non poteſt Medicus, ut Medicus eſt, directè cognoſcere maleficia.

Unde ſequitur, maleficiorum cognitionem ad eos pertinere non poſſe: quia maleficia cauſam habent intrinſecam, & extrinſecam tam procreantem, quàm ſanantem extra naturam corporum, nempè Dæmonem, & Veneficum, qui in cauſando ſunt inſenſibiles: eò quòd neuter per ſe quoad modum cadit ſub ſenſu, vel phantaſmate, ideòque illorum notitia per principia ſcientiæ medicinalis haberi non poteſt, quæ non fertur extra naturam corporum, totamque haurit à ſenſu, & phantaſmate cognitionem; morborumque cauſas exquirit à ſenſibilibus, non autem ab inſenſibilibus, quales ſunt dęmones: eò quòd à naturali philoſophia ſua fundamenta mutuatur.

§. V.

120 *Ad Medicos non ſpectat cu-*

DIco 4. Pariter aſſerendum eſt ad Medicos non ſpectare morbos maleficos curare, aut maleficia ſolvere: Ratio eſt, quia cùm ipſi nihil aliud norint, quàm me-

medicamina apponere contraria, & ea juxta diversas morborum causas variare, quæ à rebus sensibilibus, & corporalibus desumunt (nempè sanguinem emittendo, purgantia pharmaca adhibendo, victus rationem, vel alia hujus generis remedia assignando, pensatis prius debitè causis tùm externis, tùm internis, quas à sensibilibus indagare consueverunt) maleficia aliquo contrario medicamine sensibili curari non possunt: cùm enim juxta Aristotelis doctrinam 2. *Topic.* & 5. *Metaph. Contrariorum contrariæ sint causæ*: abolitio causarum morbos facientium oportet fiat à contrariis: quia contrariorum contraria sunt medicamina, & pro diversis morborum causis eorum variantur medicationes; Ideò quanam ratione morbi malefici, causa dæmoniaca supposita, à Medicis ipsis poterit depelli? quænam sanguinis emissio? quæ concoquentia, quæ purgantia pharmaca? quæ victus ratio, vel alia hujusmodi remedia erunt dæmoniaco ejus morbo contraria: cùm dæmones sint substantiæ: *Substantiæ autem nihil sit contrarium*: ex Aristotele in *Postprædicam*? Nulla ergo proculdubio erit medicina, per quam tales morbi transnaturales à Medicis per res naturales auferri possint.

vare maleficia, ut maleficia sunt.

121

§. VI.

HAnc veritatem testantur Medici, quorum primus venit Joannes Fernelius vir sanè doctissimus, qui ad mentem Codronchi tàm disertè, & luculenter egit de morbis veneficis, & eorum causis, differentiis, & effectibus, ut omnes antiquiores, & recentiores Medicos facillimè superaverit, & meritò à quolibet studioso, ac Christiano scientiæ medicæ professore sit audiendus. Ille etenim has affectiones aptissimè transnaturam nuncupat: eò quòd causam arti medicæ non obsequentem obtineant.

122

Hæc testantur Medici.

Hoc ipsum sæpissimè idem Codroncus in medicina peritissimus docet, repetit, & inculcat in suis libris *de Veneficiis*, in quorum præfatione hoc omnibus notum esse voluit, cùm dixit: *Quid igitur mirum, si plerique doctissimi Medici veneficos morbos, cùm causam extrinsecam tùm procreantem, tùm sanantem extra naturam corporum possideant, ignorare cogantur; nec ullam opportunam medicinam adhibere possint?* Hæc ille. & *lib. 4. cap. 2. Experimur*, ait, *remedia naturalia his morbis nihil prodesse, & Medicos frustra laborare in hujusmodi affectibus curandis. Quamvis enim ipsi intemperies adimere, & obstructiones aperire, noxios humores educere, & alia munia obire studeant; dæmones tamen omnes Medicorum conatus irritos reddunt: cùm non sinant medicamenta effectus suos sortiri: vel morbos continuè foveant, & causas adaugeant.* Et postquam hujusce veritatis rationem reddidit ex principiis medicinæ desumptam, concludit dicens: *Quinimmò, si Medici rerum omnium naturalium essent gnari, ut Angeli, & dæmones, & adamussim mederentur; nihilominus maleficio affectos nequaquam per seipsos sanitati restituere possent, nisi virtus superior dæmonibus maleficium efficientibus à Deo ipsis Medicis impartita esset.*

Huic se subscribit lubentissimè in hac parte alius Medicus Daniel Sennertus *lib. de morbis à veneficio inductis cap. 10.* scribens sic: *Quibuscumque remediis naturalibus in morbis à veneficio inductis nemo certè sanitatem sibi polliceri potest: quia diabolus non solùm dispositionibus Medicis vulgò notis utitur, sed & ignotas introducere potest. Et cùm Medico ignotum sit, quibus modis diabolus ad nocendum usus sit, talia remedia aliquid juvare, morbum verò planè tollere non possunt.* Et si Medici non valent morbos maleficos curare, quomodo poterunt Exorcistæ, qui per medicinas corporales illos auferre tentant, cùm ipsi scientiæ Medicæ sint ignari?

§. VII.

123 *Res naturales etiam naturaliter applicatæ à Dæmone, ac Maleficis, durante dæmonis operatione, non sunt de Medici consideratione.*

DIco 5. Quamvis res naturales in maleficiis applicatæ, ut causæ physicæ, ac reales, suum naturalem producentes effectum, sint de Medici consideratione, & per consequens earum actio naturalis, prout talis est, ab illo debeat cognosci, & definiri: verùmtamen prout à dæmone, & malefico applicantur ex pacto ad morbum maleficum, aut quid simile causandum, non sunt de Medici consideratione; cùm ea, quæ dæmonis naturam, & operationem spectant, Theologo dijudicanda remaneant.

Quod ex communi experientia, quæ tria probat, confirmatur.

Probatur experientia ex tribus dictis.

Primùm: Has res naturales, cùm applicantur in maleficiis, non solùm suum naturalem producere effectum, qui unicuique juxta naturæ vires competit; sed ulteriùs progredi, & majora conari, quàm virtus naturalis possit perficere. Quod manifestum signum est dæmoniacæ potestatis virtuti naturali superadditæ, cujus effectum non Medicus, sed Theologus discernere debet.

Secundùm: Has res applicatas, ut plurimùm à Medicis non agnosci: quia à dæmone conficiuntur, & posteà Maleficis consignantur: ut patet in pulveribus venenariis, quibus utuntur, cùm aliquem maleficio afficere cupiunt. Nam si Medico offerantur, definire, & assignare non potest, ex quibus rebus componantur, & rationem reddere, quare horum alii sint atri, alii cineracei, alii rufi coloris: multò minùs, cur ater necem, cineraceus morbum gravem, rufus infirmitatem afferat, & albus conferat sanitatem; & eò magis, quare cinereus, seù cineraceus v.g. per unum ex Maleficis applicatus infirmitatem, per alterum necem, per alium morbum afferat, eodem pulvere contrarios effectus producente: ut testatur Nicolaus Remigius *dæmonol. lib. 1. cap. 2. & 3.* Immò nec ipse Maleficus hoc novit, qui virtutes illorum ignorat.

Tertium: Rarissimè, & ferè numquam res naturales, ut causas physicas ad suum physicum effectum solùm producendum in maleficiis applicari; sed præter solitum naturæ cursum aliud agere, & operari; atque ideò apponi, ut signa conventionis, & pacti inter dæmonem, & maleficum.

Concluditur, spectare ad Theologum Exorcistam cognoscere, ac curare morbos maleficos.

Undè sequitur, hujusmodi rerum applicationem ad Theologi Exorcistæ judicium pertinere, utpotè judicis competentis operum Maleficorum; ad cujus tribunal standum ab iis, qui eorum vi infirmitate detinentur, aut quid simile nocuum patiuntur.

§. VIII.

124 AMpliùs hæc veritas comprobari posset ex ipsis actionibus nedùm realibus, & physicis, sed intentionalibus sensibilibus, phantasticis, & intelligibilibus, ex quibus Medici non obscurè cognoscerent, quid, & quomodo res naturales agere, vel non agere valeant in dæmones; sed de his latè, ac distinctè divino opitulante Numine tractabitur tempore magis opportuno.

Quid agendum à Medicis, cùm suspicantur, aliquem esse maleficio affectum.

Interim Medicos quæso, ut cùm maleficio vexatis opitulari vocantur, ut moris est, cùm cæteros ægrotos invisere solent, exequantur ea, quæ sunt partes Medici, non quæ ad Theologos spectant. Nec intolerandum quorundam Medicorum errorem sequi velint, qui si semel alicujus ægroti curam susceperint, & cæperint ei præscribere remedia, quæ ad ejus sanationem conducere videntur, etiamsi latentem dæmonem posteà deprehenderint, eò quòd in tollendo morbo laborant incassum, irritaque sunt omnia pharmaca, quæ ab ipsis adhibentur; nolunt tamen fateri maleficium; sed in pharmacorum usu assignando, & remediis naturalibus applicandis perseverant; erroresque errori adiicientes, non cessant ægrotum à dæmone vexatum eo modo curare velle, quo sanandus esset, si infirmitate aliqua à causa naturali proveniente corriperetur, quasi è re sit, suum honorem in errore perseve-

rando

rándo tueri, quem labefactari, atque infigni nota deturpari putarent, ſi ceſſarent ab errore, qui tandem cum ipſorum ſummo dedecore omnibus manifeſtatur. Sed eorum ſemitas ſequantur, qui hanc obſtinatam in malo perſeverantiam juremeritò damnant ſua praxi contraria. Nam, cùm tales infirmi ipſis offeruntur: Primò omnia morbi ſymptomata, ſeù quæ præter naturam eveniunt, omneſque actus nempè obſeſſionem, poſſeſſionem, ſeù vexationem dæmoniacam, aut maleficium patientis attenta, exacta, & juſto pondere librata meditatione conſiderant, & obſervant. Tum illos ad principiorum Medicorum normam, & artis medicæ regulas examinant. Indè quibuſdam experimentis, quænam ſit cauſa latens, explorant; quod facilè aſſequuntur conſiderando ſigna, quæ habentur infrà *art.* 5. Et cùm inuſitatos effectus, motuſque inſolitos deprehendunt, qui à naturali cauſa ortum habere non poſſunt, hujuſmodi ſanandis infirmis non ſe ampliùs immiſcent; ſed illos ad Theologos Exorciſtas, & Eccleſiæ Miniſtros remittunt, ad quos ſciunt talium morborum cognitionem, & curationem pertinere.

§. IX.

Dico 6. Quandocumque res naturales in maleficiis adhibentur, ut cauſæ morales, poteſt Exorciſta maleficia tollere, ac deſtruere per curationem moralem, ideſt, per deſtructionem ſignorum, quibus pactum dæmonis cum Malefico initum adhærer, nocendi alicui perſonæ, quamdiù ſignum durat: hæc enim curatio licita eſt, & recta, ut latè probat Delrius *Diſquiſ. Magic. lib. 6 ſect. 1. qu. 1.* 125

Exorciſta poteſt licitè tollere ſigna maleficii

Fatemur tamen indubitanter, ſine maleficorum ſignorum deſtructione poſſe morbos maleficos depelli, ac dæmones fugari. Et experientia didicimus, multos per præcepta dæmoni facta in nomine Jeſu à quacumque dæmonis vexatione perfectè ſanatos fuiſſe, nullo modo quærentes, vel conſulentes quærere, aut comburere maleficii ſigna; ſed omni, quo potuimus ſtudio, ac labore conati ſumus, Energumenis, ac maleficiatis ſuadere, eoſque inſtruere, ut maximè in Dei bonitate, ac liberalitate infinita, ejuſque incommutabili veritate, ac fidelitate, nec non in virtute Sanctiſſimi Nominis Jeſu totam ſpem ſuam, ac fiduciam collocarent; ac Sanctæ Matris Eccleſiæ poteſtati ſuis miniſtris traditæ ad effugandos dæmones, ac maleficia deſtruenda fidem adhiberent; ac pro virili dæmonis tyrannidem, & audaciam conculcarent, ut latè docetur infrà *part.* 3. Idcircò talem ſignorum deſtructionem ad dæmones expellendos, aut maleficia deſtruenda neceſſariam non eſſe, aſſerere non ambigimus: quia virtus divina, ac poteſtas eccleſiaſtica in deſtruendis maleficiis non dependet ab illorum ſignorum deſtructione; nec ullam relationem habet ad talia ſigna, quæ non phyſicæ, ſed morales tantùm ſunt cauſæ maleficiorum. Quod etiam præſtitit S. Hilarion Abbas (ut refert S. Hieronymus *in vita ejus*) cùm quædam puella à dæmone obſeſſa ad eum liberanda delata eſſet. Cùm enim dæmon reſpondiſſet Hilarioni: *Exire me cogis, & ligatus ſubter limen teneor: non exeo, niſi me adoleſcens, qui tenet, dimiſerit*, (utique niſi ablatis ſignis maleficii.) Noluit S. Abbas, antequam purgaret Virginem, ſigna jubere perquiri: *Ne*, inquit S. Hieronymus, *aut ſolitis incantationibus receſſiſſe dæmon videretur: aut ipſe ſermoni ejus accommodaſſe fidem*. Non quòd inveſtigare ſigna malum eſſet; ſed ſimpliciter noluit. *Quæ abſoluta locutione indicare videtur* (ut obſervavit Suarez *tom. 1. de Religione l. 4. de Superſtit. c. 17. num. 18.*) *non ex neceſſitate, ſed ex perfectiori virtute ita ſe geſſiſſe, ac ſubinde non id omiſiſſe, quia eſſet malum; ſed quia plus de Deo confidebat. Erat enim dignum tali viro, ut altiori virtute, & perfectiori modo dæmonis opera deſtrueret; & ideò de quærendis ſignis non curavit.* Deindè fortaſſe Hilarion metuebat aliquod ſcandalum, ut ſignificant illa verba: *Ne ſolitis incantationibus receſſiſſe videretur*, ideſt, nè aſtantes putarent, quòd dæmon nullo modo expelli poſſet, niſi deſtructis iis ſignis, quaſi non eſſet aliud remedium,

Poſſunt tamen maleficia deſtrui ſine ſignorum maleficorum deſtructione.

Conſtat exemplo S. Hilarionis.

dium, puta præceptum dæmoni factum in nomine Jeſu, quo dæmones expelli poſſent; facilè enim crederent, non potuiſſe dæmonem expelli à Viro Sancto invitum, & non ablatis ſignis. Vel dicendum, quòd noluit S. Abbas, illa ſigna priùs quæri, ac deſtrui, nè videretur ipſe dictis diaboli fidem præſtaſſe, qui negabat, aliter ſe expelli poſſe, niſi ſigno malefico deſtructo.

§. X.

126 *Maleficus pœnitens non tenetur à dæmone quærere chirographum, quod eſt in ejus poteſtate.*

Dico 7. Quando res naturalis, ſivè artificialis eſt ſignum non maleficii facti, vel faciendi; ſed primi pacti à Malefico cum dæmone initi, ſi ſignum, ſeù chirographum ſit in poteſtate dæmonis, non tenetur Maleficus, cùm ad ſanam mentem revertitur, & convertitur ad Deum, illud quærere à dæmone, ac conſignare, atque dilaniare; ſed ut è dæmonis poteſtate liberetur, ſufficit, peccatorum ſuorum veram, ac ſinceram agere pœnitentiam ex puro corde peccata deteſtando, dæmoni abrenunciando, ac toto affectu Dei miſericordiam, & auxilium ejus implorando: ita tradunt Arſenale S. Inquiſ. *part.* 10. *art.* 162. Naldus *verbo Dæmon, num.* 2. *& verbo chirographum num.* 4. Suarez *tom.* 1. *de Relig. lib.* 2. *de ſuperſt. cap.* 17. *num.* 4. Sanchez *in præcept. Decalogi lib.* 2. *cap.* 40. *num.* 53. Simanch. *tit.* 63. *num.* 13. & noſter Lupus *Comm. S. Inquiſ. part.* 3. *lib.* 20. *diſt.* 5. *art.* 2. *diffic.* 2.

Maleficus pœnitens tenetur deſtruere, vel conſignare chirographum, quod eſt in ſua poteſtate.

Si tamen ipſe Magus, ſeù Maleficus apud ſe chirographum retineat, illiuſvè tranſumptum, cogendus eſt rumpere, aut comburere: Ita docent Sanchez *loco citato*, & Naldus *verbo chirographum num.* 4. (Regulariter enim cùm aliquis homo Deo abrenunciat, ac dæmoni ſe devovet, ſolent duo fieri chirographa ejuſdem tenoris, in quibus continentur conventiones, & pacta inita inter dæmonem, & Maleficum, quorum unum apud dæmonem conſervatur, alterum apud Magum, vel Maleficum.) Vel ſi non datur chirographum (ut puta ſagis ignaris, & vilis plebeculæ,) datur aliquod aliud ſignum factum, vel conſignatum propria manu ipſius ſagæ, & ab ipſo dæmone aliqua nota confirmatum, ſed duplum, ita quòd unum extat in poteſtate dæmonis, alterum in poteſtate ſagæ, ut ſic per hoc ſignum extrinſecùm continuè teſtetur, ac proteſtetur, ſe ſemper ratam habere, ac firmam abrenunciationem Deo factam, ac devotionem, & venerationem dæmoni exhibitam: ac per hoc externum ſignum, internum voluntatis actum in dæmonis obſequium ſemper profiteatur. Ita etiam mihi enarravit incidenter quidam ſolemnis Magus doctiſſimus, cum quo (Ex mandato Reverendiſs. P. Inquiſitoris illius Civitatis, ubi ipſe morabatur, ut ab erroribus illum revocarem, & ad ſanam mentem reducerem) integro menſe diſputavi.

Quare licèt Magus, aut Maleficus non teneatur, ſcripturam, vel chirographum, ſeù aliud ſignum exiſtens in poteſtate dæmonis requirere à dæmone, ut ſcindatur, ac deſtruatur, ut dicunt præfati DD.; tenetur tamen illud, quod eſt in ſua poteſtate, reſcindere, ac deſtruere; vel tradere Confeſſario, ſi pœnitentiam agat in foro interno, vel Reverendiſſimo P. Inquiſitori, ſi in foro externo, ut per hujuſmodi traditionem externam, coram Eccleſiæ Miniſtris internam teſtetur dæmoni abrenunciationem; ac veram, & ſinceram ad Deum profiteatur converſionem. Nam manente, ac durante cauſa morali pacti, ac conventionis diabolicæ, manet, & durat pactum, & conventio: Quod intellige, quando ſignum eſt in poteſtate Malefici, aut Sagæ, nec illud deſtruere vult.

§. XI.

127 *Maleficium quando dicatur temporale.*

Dico 8. Quandocumque res naturales, vel artificiales, ut ſigna adhibita in maleficiis, ſunt in poteſtate Malefici, aut Sagæ, ita quòd pro libitò ſuo poteſt illa tollere, ac deſtruere, illud maleficium dicitur temporale: quia poteſt tolli, ac deſtrui opere humano, ſeù induſtria humana. Quando verò ſigna, ſeù inſtru-

inſtrumenta maleficii non ſunt in poteſtate Sagæ, aut Malefici, ita quòd non poteſt illa tollere, ac deſtruere ad ſuum libitum, ſuamet induſtria, & opere humano; ſed neceſſe habet pro deſtructione recurrere ad dæmonem, tunc maleficium dicitur perpetuum, etiamſi poſſit à Deo auferri, vel ab Angelis, vel à Miniſtris Eccleſiæ, vel à Chriſti fidelibus per fidem, vel ab ipſo dæmone: Dicitur enim perpetuum, non reſpectu Dei, vel Angeli, vel Eccleſiæ, aut credentium in Chriſti nomine, vel ipſius dæmonis; ſed reſpectu humanæ induſtriæ, & potentiæ: quia humano opere minimè auferri poteſt: ita latiſſimè docet Toſtatus *qu.90. in cap.19. Matthæi*, cui ſe ſubſcribit Lupus *part.3. Comm. in Edictum S. Inquiſ. lib.20. diſt.8. art.2. diffic.3.* Undè in maleficio matrimonii, quando maleficium durat per triennium, cenſetur diſſolutum matrimonium, ut habetur *in cap. laudabilem, & cap. litteræ tuæ extra de frigidis, & maleficiatis*: tunc enim maleficium cenſetur eſſe perpetuum eo modo, quo dictum eſt.

Quando dicatur perpetuum.

ARTICULUS IV.

De Deo, ut cauſa maleficiorum permiſſiva.

128 *Dæmon nihil poteſt efficere ſine permiſſione divina.*

QUamvis dæmonum valdè magna ſit ſcientia, ac potentia, & Maleficorum in maleficiis concinnandis iniquitas perverſiſſima; nec deſint eis res naturales, quibus utuntur vel ut cauſis phyſicis, vel ut cauſis moralibus ad damna hominibus inferenda; ſi tamen Deus non concurreret permittendo hujuſmodi operationes, ſed cohiberet, nihil penitùs efficere valerent: videndum ergo imprimis.

QUÆSTIO I.

An maleficia ſint à Deo volente, vel tantùm permittente?

129 *Quomodo Deus maleficia velit.*

REſpondetur, in maleficiis, ſicut etiam in obſeſſionibus diabolicis (prout malum culpæ includunt, vel ad malum culpæ ſunt inducentia) duo reperiri: alterùm eſt ſubſtratum, ſeù materiale actionis, quatenus maleficium, vel actio malitioſa eſt entitas quædam poſitiva: Alterùm eſt malitia ipſa, ſeù deformitas, qua formaliter talis actio mala eſt, & mala vocatur.

Pro materiali.

Si de maleficii ſubſtrato, ſeù entitate poſitiva, aut materiali loquamur, Deus illam vult. Nam Deus, cùm ſit omnium rerum, quæ cœli ambitu continentur, cauſa prima, univerſaliſſima, actualiſſima, & immediata, ut eruditè docet D. Bonav. in *1. ſentent. diſt.45. art.1. qu.2.* concurrit ad omnes operationes ſecundarum cauſarum, ſivè liberæ, ſivè naturales ſint. Hæc concluſio eſt D. Auguſtini *3. de Trinitate*, ubi dicitur, Deum per ſuam voluntatem eſſe cauſam omnium motionum liberi arbitrii. Et cùm maleficium, aut peccatum pro materiali ſit operatio liberi arbitrii, vel elicita, vel imperata, ſequitur Deum velle illam entitatem, & ex conſequenti eandem efficere: Ita docent D. Bonav. S. Thom. Scotus, & Ricard. *in 2. ſentent. diſt. 37.* quos refert Angles ibi *quæſt.7. art.1. diff 1.*

Appendix.

Hinc colligitur, Deum eſſe cauſam motionis linguæ blaſphemantis, & occiſionis, & extenſionis manus Malefici ad maleficium concinnandum. Et ratio eſt: quia ſicut concurrit Deus cum bruto, & leone ad hominem devorandum; ita etiam cum homine, ac dæmone ad peccati actionem efficiendam. Quærenti autem, quid ſit iſte concurſus: Reſpondebis, eſſe volitionem ſecundam ipſius Dei, qua vult omnes cauſas, tam liberas, quàm naturales poſſe ſuas operationes exercere. Et quia peccatum eſt operatio hominis, vel dæmonis, vult Deus illam operationem ab illis poſſe phyſicè exerceri; & ita talis operationis entitativæ, & poſitivæ dicitur eſſe cauſa: Ita Angles *loco citato*.

§. I.

130 VEruntamen per hujuſmodi concurſum generalem ad maleficium licèt Deus velit actionem ſubſtratam maleficii; non tamen dicitur velle maleficium, vel eſſe maleficii cauſa, niſi permiſſivè. Ratio eſt: quia denominatio actionis non fit à cauſa univerſali, & indifferente; ſed à cauſa propria, & particulari. Nam actiones, & paſſiones, & cujuſcumque generis operationes attribuuntur cauſis propriis, & particularibus, & non univerſalibus, teſte Ariſt. 2. *Phyſic* Deus, & leo concurrunt ad devorandum hominem; non tamen dicitur Deus devoraſſe hominem, ſed leo. Deus, & Maleficus concurrunt ad maleficium concinnandum; non tamen dicitur Deus maleficium concinnaſſe, ſed Maleficus: quia Deus ſua generali permiſſione, & concurſu, non ut cauſa particularis, & propria, ſed ut cauſa univerſalis, & indifferens concurrit ad maleficia; ideòque illi talis non eſt attribuenda operatio.

§. II.

131 *Pro formali maleficio non vult, ſed permittit.*

SI de maleficio loquamur pro formali, ſcilicet quoad malitiam, ſeù deformitatem, ac defectum rectitudinis virtutis oppoſitæ, maleficia, ſicut & obſeſſiones diabolicæ, prout quædam ſunt tentationes ad malum culpæ inducentes, non ſunt à Deo volente, ac jubente, ſed permittente. Prior pars probatur: Nam D. Paulus Rom 9. tanquam evidentem veritatem hanc concluſionem confitetur, quando dicit: *Nunquid iniquitas apud Deum? Abſit.* & Pſalm. 5. *Quoniam non Deus volens iniquitatem tu es.* Confirmatur rationibus: quia, cùm Deus ſit omnipotens, non poteſt deficere, & ex conſequenti neque peccare. Poſſe enim peccare, & poſſe deficere pro eodem à D. Auguſt. accipiuntur.

Auguſt. lib. 2. 2. de Symbolo cap. 1.

Deinde Deus eſt ſumma bonitas, qua major, & melior excogitari non poteſt, & ſi poſſet peccare (quod eſt impoſſibile) alia major bonitas poſſet excogitari, nempè illa, quæ peccare non poſſet. Altera pars probatur: Nam Deus dicitur eſſe cauſa maleficiorum, ac peccatorum permiſſiva, quatenus ipſe non impedit, nec prohibet, aut ſubtrahit ſuum influxum, & concurſum ad illum actum materialem, & ſubſtratum, cui annexa eſt deformitas, ac malitia, ut non deſtruat decretum ſuum, quo ſancivit, ut creatura libera liberè operetur, quod eſt (propriè loquendo) velle permiſſivè.

Faventinus in 4. diſt. 14. diſp. 8. cap. 6. num. 3.

Confirmat hanc veritatem Suarez *part. 2. tract. de Angelis l. 8. cap. 20. num. 3.* 132 loquens de dæmoniacis obſeſſionibus, ac vexationibus, quibus homines à dæmone affliguntur: *Sicut facultas*, ait, *tentandi non eſt ex poſitiva Dei ordinatione; ſed ex permiſſione: ita hæc poteſtas nocendi in ordine ad talem finem (ſcilicet ad peccatum) tantùm eſt ex permiſſione divina, ſuppoſita naturali poteſtate, quam dæmon ad nocendum habet: eſt enim in utraque licentia eadem ratio.* Et infrà exponens ſententiam D. Anſelmi *lib. 1. Cur Deus homo cap. 7.* aſſerentis, hujuſmodi pœnas à dæmone inflictas numquam fieri Deo jubente, ſed tantùm permittente, ait, *quando pœna eſt tantùm ad probationem, & exercitium, licèt ſupponat generalem ſtatum naturæ lapſæ, cùm tamen non ſupponat proprium reatum talis pœnæ ex proprio, ac perſonali peccato contractum, non eſt à Deo volente, ac jubente, ſed permittente: quia non habet intrinſecè illam æquitatem juſtæ punitionis, & vindicationis.*

Solùm ergo dæmonem, vel hominem dæmone cooperante; maleficiorum, & obſeſſionum cauſam eſſe, nemini eſt ambigendum, qui talento optimo, nempè generali, & indifferenti illo Dei concurſu in ſuam perniciem abutitur, quamvis tàm liberaliter illo donatus ſit à Patrefamilias, ut eo utatur ad ſalutem.

At cùm Deus pientiſſimus ſit, ac clementiſſimus, ac poſſit dæmonum tyrannidem, ac Maleficorum iniquitatem cohibere, cur non cohibeat, & impediat; patebit ſequenti quæſtione ex ratione divinæ permiſſionis.

QUÆ-

QUÆSTIO II.

Quare Deus permittat maleficia, & obsessiones.

CUM divina permissio vulgò hominum, & his, qui de mundo sunt, ac de mundo loquuntur, vix aliud videatur, quàm humana, quæ nihil agendo desidet otiosa, & agere volentes non impedit, etsi possit; ex quo errore mala gignuntur innumera, præstat rationem agnoscere, & causam divinæ permissionis. Nam licèt Deus mala, quæ tantùm permittit, nec approbet, nec velit; illorum tamen ordinationem & vult, & approbat, teste D. Thoma 1. *par. q.* 114. *art.* 1. Non quòd velit, & approbet ordinem, quo dæmones, vel iniqui homines nos oppugnant; *sed quia* ait Vasquez ibi *disp.* 245. *cap.* 2. *num.* 10. *oppugnationem, qua ipsi adversùs nos utuntur, Deus in finem suæ providentiæ refert: sicut etiam peccata non vult, ut fiant, sed facta refert in finem suæ providentiæ*. Propterea dicendum cum Seraphico D. Sancto Bonaventura *in* 1. *sent. dist.* 47. *qu.* 3. Deum mala, ac maleficia permittere propter bona, quæ ex hujusmodi permissione procedunt, sivè ex ordine rerum in universo: sivè ex ordine rerum in finem.

133 *Mundani male sentiunt de divina permissione.* *Deus licèt peccata non velit; illa tamen ab hominibus patrata ordinat in finem bonum.*

Si ordo attendatur rerum in universo, in confesso est, malum ad Universi accidentalem perfectionem, & decorem occasionaliter conferre, in quantum conjungitur alicui bono, quod est de ejus perfectione, nempè vel Substrato, vel Opposito, vel Elicito.

Nempè Substratum malitiæ. Oppositum illi. Elicitum ea.

§. I.

Quantum ad bonum substratum.

PRimò enim malum, ac maleficium ordinatur ad bonum, quod ei substernitur, nempè naturam defectibilem, quæ, ut talis est, Universum decorat, & perficit. Nam sicut reperiuntur creaturæ liberæ natura defectibiles, nempè homines, quibus Deus dedit libertatem arbitrii, quo liberè possunt bonum, & malum agere: ita debuit permittere, ut illis agentibus ex præscripto naturæ suæ possent operari, nec illa libertate privarentur: quia ad ejus providentiam spectat, ut unaquæque creatura naturæ suæ relinquatur, nec semper impediatur in suis officiis obeundis. *Providentia*, ait S. Dyonisius *cap.* 4. *de divin. nomin. non destruit naturam, sed conservat.* & August. *lib.* 7. *de Civit. Dei cap.* 3. *Sic itaque Deus administrat omnia, quæ creavit, ut etiam ipsas proprios exercere, & agere motus sinat*.

134 *Quid sit bonum substratum.* *Nè libertas arbitrii impediatur, Deus maleficia permittit.*

Hæc autem libertates est summum bonum naturale creaturæ intellectualis, ex quo, tanquam è fonte rivuli, alia bona scaturiunt, omnes nempè virtutis actiones, & omnia opera meritoria, quæ à mundi exordio facta sunt, & fient usque in finem. Ideò conveniens fuit, ut Divina Providentia homines non cogeret; sed sineret unumquemque sponte ferri, vel ad bonum, vel ad malum; nè, si malum non permitteretur; & amoverentur naturæ defectibiles, subtraherentur tot gradus bonitatis, & pulchritudinis ab Universo: Ita docent D. Bonav. *loc. cit.* Guilhelmus Vorillon *dist. ead.* D. Bernardus *de libero arb.* relati à Pelbarto *tom.* 1. *Rosarii* verbo *Permissio §.* 4.

Idipsum de dæmonibus testatur Abulensis *qu.* 122. *in cap.* 8. *Matthæi*, ubi quærit: *quare Deus permittit homines à dæmonibus torqueri*. Et inter alias rationes responsivas, quas adducit, una est: *quia nihil debet superfluum manere in Universo; dæmon autem est substantia spiritualis potens aliquid agere, quæ si permansisset* (puta in gratia) *fuisset beata, & Deo assisteret: cum verò ceciderit, & jam non possit esse minister Dei ad bonum, constituit eum Deus ministrum ad malum, idest, ad inferendas pœnas, quæ sunt quoddam malum: conveniens ergo est, quòd dæmones aliquando vexent hominem*. Hæc ille.

§. II.

Quantum ad bonum oppositum.

136 *Deus permittit maleficia, ut bonum oppositum clariùs agnoscatur, ardentiùs appetatur.*

SEcundò malum habet ordinem ad id, quod est ei oppositum, nempè bonum; in quo non parum auget pulchritudinem, & perfectionem Universi, quæ ex illa oppositione consurgit, in quantum per eam bonum, & clariùs agnoscitur, & ardentiùs appetitur. Hanc enim stabilivit diversitatem in hoc mundo, ut unicuique rei contrarium aliquod sivè in naturalibus, sivè in moralibus assignatum videatur, ut verè dictum sit à Sapiente Eccliſ. 33. *Contra bonum malum erit, & contra vitam mors: sic contra justum peccator; & sic intuere in omnia opera Altissimi bina contra bina, & unum contra unum.* Quare conveniens est, à Deo mala, ac maleficia permitti, ut bonum oppositum, & clariùs agnoscatur, & ardentiùs appetatur, per quod mundus nova quotidiè recipit decoris, & perfectionis incrementa.

§. III.

Quantum ad bonum elicitum.

137 *Deus permittit maleficia, quia multa bona eliciuntur.*

TErtiò malum habet ordinem ad bonum, quod ex illo procedit; & sic confert ad decorem Universi. Nam ex eo, quòd aliqui malè operantur, multa bona eliciuntur. *Numquam*, ait Drexelius *de conformatione voluntatis l.1.c.2.§.1. Bonitas illa infinita tantam in Orbe malitiam permitteret, nisi majora indè bona eliceret, & reperta ad perniciem verteret ad salutem. Permisit Deus fraternam invidiam in Josephum innocentem sævire, sed quanto id bono permisit, non solùm parentum, & fratrum; sed totius Ægypti? Permisit Deus insontem David ab impio Saule gravissimis injuriis exagitari; sed Davidis, totiusque regni Hebræi bono maximo. Permisit Deus Danielem iniquissimè accusatum in leonum voraginem præcipitari; sed grandi Danielis ipsius, & plurimorum bono.* Sed quid hæc narro? Permisit Deus Filium suum ab impiis, & iniquis crucifigi; sed permisit hoc bono totius humanæ naturæ inexplicabili, ut jure exclamare possimus cum D. Gregorio, immò cum tota Ecclesia: *O felix culpa, quæ talem, ac tantùm meruit habere Redemptorem.* Quod eruditè testatur August. *in Enchyridion cap.11.& 27. Deus*, inquit, *nullo modo sineret aliquod malum esse in suis operibus, nisi usque adeò omnipotens esset, & bonus, ut benefaceret etiam de malo.* Et ideò convenientissimè ex ordine rerum in Universo mala, & maleficia permittenda sunt, ut bonis illis verè magnis summam pulchritudinem, & consummatam perfectionem ipsum consequatur.

§. IV.

138 *Maleficia à Deo permittuntur ex ordine rerum in finem.*

SImul etiam mala, ac maleficia permittenda sunt ex ordine rerum in finem: cùm ex tali permissione multa bona elicere soleat Divina Providentia, sine quibus ea non concederet; inter quæ Gloria Dei, Ecclesiæ splendor, Bonorum profectus, & Malorum pœna, ut potiora computantur.

Ob Gloriam Dei.

Gloria Dei exurgit ex maleficiorum permissione.

MAgna quidem gloria ex malorum, & maleficiorum permissione majestati ejus accedit. Quamvis enim seipsa non possit augeri, cùm sit infinita; tamen in nobis nova suscipit incrementa, cùm magis, ac magis divinæ ejus perfectiones oculis nostris manifestantur: ut in iis permissionibus, in quibus præcipuè ostenditur.

Pro-

Providentia, quæ maleficia, & obſeſſiones moderatur, & ordinat. Auguſtinus: *Dæmones non omnia, quæ volunt, facere poſſunt, niſi quantum Deus illis permiſerit.* Auguſt lib. 18. de Civit. Dei cap. 18.

Potentia, quæ attingit à fine uſque ad finem fortiter: quæ talis eſt, ait Gregorius Nazianzenus, *quòd ſolo Dei nomine invocato dæmones contremiſcunt.* Greg Naz. de libero arbit.

Sapientia, quæ ex maleficiis, & obſeſſionibus tot bona elicit. Drexelius: *Ex permiſſione malorum altiùs ſapere docemur, & admirabiliſſimam cauſarum ſeriem, ac connexionem fateri cogimur, per quam tandem è tantis malis tot emergunt bona.* Drexelius de conform. volunt. l. 1 c. 2. §. 2.

Juſtitia, quæ per maleficia peccata hominum punit: Idem Drexelius ibidem: *Si Deus mala non permitteret, & permiſſa non ordinaret, & ordinando in bonum derivaret, vindicem juſtitiam vix agnoſceremus.* Juſtitia enim Dei in puniendis peccatis maximè eluceſcit.

Bonitas, ac clementia, dum poteſtatem dedit omnibus in ſe credentibus, ut in nomine Jeſu dæmones eiicere valerent. Marci 16. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eiicient.*

Quaptopter maleficia permittendo, Deus evadit glorioſior non ſolùm coram bonis, ſed etiam diſcolis; illis præcipuè, qui nihil aliud exiſtere aſſeverant, quàm quod oculis corporeis patet, negantes ſpiritus, dæmones, & infernum, ut Sadducei, de quibus Act. 23. immò Angelos, & Deum ipſum, ut Athei, de quibus latè Faventinus *adverſ. impios Atheos*. Ipſa enim experientia illos convincit: quia cùm tot inſolitos maleficiorum effectus, & portentoſas dæmonum operationes vident, aliquod ſpirituale magnum, & efficax ſupra corporalia confiteri coguntur. Nec poteſt efficaciùs Sadducæorum, & Atheorum error convinci, quàm maleficam operationem eis obiicere, ut ritè docet Toſtatus *qu.* 122. *in c.* 8. *Matthæi*; ita ut jure appellare poſſimus maleficiorum permiſſionem, Sadducæorum, & Atheorum confutationem, & divinæ gloriæ occaſionem, cujus ſplendor ſic inimicorum oculos perſtringit, ut ſeipſam etiam invitis aperiat, & manifeſtet.

139 *Convincuntur Sadducæi. Athei.*

§. V.

Ob Splendorem Eccleſiæ.

SImilis ſplendoris acceſſus fit Eccleſiæ Sanctæ Dei, quæ à Chriſto ſuo ſponſo poteſtatem accepit dæmones eiiciendi, ac cuncta opera maleſica deſtruendi, cùm Marci 16. dixit: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eiicient.* Unde S. Juſtinus Martyr de virtute Chriſtianæ Religionis diſſerens ait: *Nos, qui in Crucifixum credimus dæmonia cuncta, ſpiritusque malignos adjurantes ſub poteſtate noſtra eos habemus ſubditos.* Ideò meritò S. Eccleſia hac poteſtate munita nedùm pulchra ut Luna, & electa ut Sol, ſed terribilis ut caſtrorum acies ordinata eſt nuncupanda: cùm ſua poteſtate tartareas acies, & omnes infernales poteſtates vim habeat proſternendi, confringendi, in fugam vertendi, ac diſperdendi. An aliqua in mundo poteſtas reperiri poteſt huic æquiparanda? Reges potentiſſimi cum ſuis exercitibus, & innumera militum manu ab uno dæmone vertuntur in fugam: & tota dæmonum caterva ab uno Exorciſta fugatur, & imbecillis homuncio potentes ſpiritus ita ſubiicit, ut eos ad ſibi exactiſſimam etiam in actibus ſubmiſſionis præſtandam obedientiam cogat; atque ita omnibus innoteſcit, Eccleſiam eſſe Dei ſponſam, quæ divina potentia, quam à ſponſo accepit, ac ſuis miniſtris communicat, inimicis invitis licèt, & frementibus dominatur.

140 *Splendor Eccleſiæ luceſcit ex maleficiorum permiſſione.* Cantic. 6.

§. VI.

§. VI.

Ob Bonorum profectum.

141 *Boni ob maleficia proficiunt in schola perfectionis, Declinando à malo.*

NEC minor est Bonorum profectus ex illa permissione procedens. Solent enim Boni maleficia patienter, & innocenter ferendo implere omnem justitiam, quæ in duobus præcipuè consistit, declinare à malo, & facere bonum.

Primum certum est: nam culpas eò diligentiori studio vitare contendunt, quò per maleficia in seipsis experiuntur, quanta, quàm dira sit dæmonum tyrannis, qui ita corpora torquentes in animas acriùs sæviunt; ideo se à peccato custodiunt, nè ad servitutem illam intolerabilem redigantur: Ita docet Tostatus *q.* 122. *in cap.* 8. *Matthæi*.

Bonam operando.

Secundum æquè certum est, nempè per hanc maleficiorum, ac vexationum diabolicarum tolerantiam obsessos, ac maleficio affectos sæpiùs meliores, ac perfectiores evadere ad omne genus virtutum sibi viam sternendum, ac pœnas peccatis debitas, quorum culpæ per pœnitentiam sunt deletæ, satisfactorio opere persolvendum. Quod eruditè docet Joan. Chrysost. *homil.* 41. *in Act. Apostol. Datur*, ait, *talis potestas dæmonibus, ut meliores, & modestiores boni efficiantur, & ut pœnas peccatorum hìc dantes puri ad Dei conspectum migremus*.

142 Veruntamen, quia dæmon etiam ad multa mala obsessos, ac maleficio affectos inducit, & multa impedit bona, ut experientia docet in dies, satius erit vexatis, & maleficio affectis, ad Ecclesiæ accedere ministros, ut à dæmoniaca eripiantur potestate, ac Deo cum libertate animæ, & corporis ex toto corde inservire valeant.

§. VII.

Ob malorum Pœnam.

143 *Deus per maleficia peccatores punit:*

SED in iis permissionibus malorum pœna clariùs enitescit. Maleficia etenim exercentur ab iis, qui se dæmoni devoverunt; & nocent, ut plurimùm iis, qui suis peccatis iram Dei concitarunt: cum soleat Divina Justitia temporali castigatione in homines animad vertere in hac vita, nè in alia æternis ignibus illos addicere cogatur. Quare Maleficio permittit maleficiis illos vexare, ejusque ministerio utitur, sicut judex carnificis opera, ut illorum scelera puniat: *Jure Deus*, ait Drexelius, *per hos* (idest maleficos) *punit, per quos tàm variè offenditur*. Quarum punitionum varia exempla refert Delrius *Disquisit. Magic. l.* 3. *p.* 1 *q.* 7. *sect.* 1. eorum, qui ob gravissima delicta variis à dæmone obsessionibus, ac diris vexationibus, ac morte ipsa, Deo sic permittente, vel jubente, affecti sunt.

Drexel. de conform. voluntat. lib. 3. *c.* 10. *§.* 7.

§. VIII.

414 *Rationes divinæ permissionis explicantur.*

HÆc, & similia ex maleficiorum, & obsessionum permissione bona proceduntur, quæ Deus sua providentia elicit consequenter. Quapropter licet colligere juxta duplicem illum ordinem rerum in Universo, & in finem: quare Deus alios maleficia exercere: alios maleficia perpeti permittit. Primi exercent: quia illorum libertatem non vult: quamvis multoties impediat, nè producant noxium effectum, quem illi perficere curant; sæpiùs enim impedit, nè maleficium efficax sit. Secundi patiuntur: quia vel castigat peccata propria sivè mortalia, sivè venialia: vel ad majora provocat, scilicet virtutes, gratiam, & gloriam. Denique utrique agunt, & patiuntur: quia ex illorum actionibus, & passionibus bonis, & malis suam, & Ecclesiæ gloriam manifestat. Undè mirandum non est, si non solùm nocentes, & peccatores, sed etiam innocentes, & justos maleficia attingant, & vexent.

vexent. Illi enim ob peccata mortalia rei sunt; Ibi ob venialia: cùm nullus sit, qui quotidie in illa non prolabatur, testante Sapiente Proverb. 24. *Septies in die cadit justus*, quorum unum solum sine Divinæ Justitiæ præjudicio morbis gravioribus, immò ipsa vexatione dæmoniaca puniri potest; ut innotuit in Abbate Cassiano propter leviculam iram, *apud Cassianum Collat. 7.* In Religioso propter tepiditatem, & distractionem, *in vita S. Bernardi lib. 2 cap. 21.* Et in quadam Religiosa propter gulam præcipitem, & levem, *apud S. Gregorium lib. 1. Dialogorum cap. 4.*

Idem dicendum est de puerulis, & infantulis, quibus potissimùm veneficia nocent: quia ætas illa imbecillior est ad resistendum, incautior ad cavendum, & incapacior ad accusandum, & revelandum. Hoc enim sinit Deus, vel ut parentes puniat, si mali sint: vel ut eos probet, si boni: vel ut infantem, si baptizatus sit, à peccatis præservet, & ad cælum rapiat, antequam malitia mutet intellectum ejus; ut videtur annuere Aug. *lib. 21. de Civit. Dei cap. 14.* Si verò non sit baptizatus, nè graviorem ei damnationem imponat propter actualia peccata, quæ commissurus erat, si viveret. 145

§. IX.

Sed quamvis in utrisque adultis scilicet, & puerulis peccata non reperirentur, aut merita; justè tamen Deus posset permittere, illos maleficiis, & diabolicis affici vexationibus, non ad punitionem, aut remunerationem; sed ad suam gloriam, quæ, cùm maximum bonum sit, omni creaturarum malo anteponenda est, & nulli malo postponenda. (Quod maximè Exorcistis, & Parochis attendendum est; & obsessis, maleficiatis, & ægrotis ab ipsis insinuandum, & inculcandum.) Hoc probat dictum Christi Joan. 9. de illo Cæco nato, dum discipulis suis causam scisciantibus: cur natus esset cæcus: videlicet, an propter peccata propria, vel parentum: Respondit: *Neque hic peccavit, neque parentes ejus; sed ut manifestentur opera Dei in illo*, nempè omnipotentia Dei, ejusque sapientia, ac bonitas, dum Christus ab eo cæcitatem auferret, ac perfectum illi visum restitueret: ut benè explicat Euthimius Zigabonus *in Bibliotheca VV. Patrum*. Quod magis, ac magis comprobavit ipse Christus Joan. c. 14. dicens; *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio*; quasi dicat. Si in vestris obsessionibus, infirmitatibus, tribulationibus, ac necessitatibus me invocaveritis, exaudiam vos: quia sic Deus Pater vobis illas potissimùm permittit, ut vobis invocantibus me, nomen meum honoretur, ac glorificetur Pater in Filio, dum ea, quæ justè, piè, ac fiducialiter petitis, vobis gratiosè conceduntur, ac liberaliter communicantur. 146

Potissima omnium ratio permissionis maleficiorum est gloria Dei.

QUÆSTIO III.

Quomodo Deus obsessiones, & maleficia permittat.

In iis maleficiorum, & obsessionum permissionibus maximoperè est cavendum, nè prava illa opinio in animum irrepat, omnimodam tùm demonibus, tùm Maleficis à Deo tribui potestatem; ita ut possint laxatis habenis prorumpere in omne opus maleficum: aut quos volunt, magicis artibus impetere. Uterque enim sæpiùs coercetur à Deo, vel impeditur tùm per seipsum, tùm per Angelos. 147

Dæmones, ac Malefici in maleficiis operandis sæpiùs coercentur à Deo.

§. I.

Per seipsum Deus sæpiùs dæmonum sævitiam, ac Maleficorum conatus dupliciter impedire, vel coercere solet, positivè nempe, ac negativè. *Per seipsum.*

Posi-

Positivè eos impedit obsistendo.

Positivè Deus utique eis obsistit, cùm eorum vim repellit, ac confringit audaciam divina sua virtute, quæ certè summa est, infinita, ac perfectissima, & talis, cui resistere nemo potest; ut apertè confessus est Mardochæus Esther.13. dum in angustiis positus, memor omnium operum Dei, sic illum deprecatus est: *Domine, Domine rex omnipotens, in ditione enim tua cuncta sunt posita, & non est, qui possit tuæ resistere voluntati, si decreveris salvare Israel. Tu fecisti cælum, & terram, & quidquid cœli ambitu continetur: Dominus omnium es: nec est qui resistat Majestati tuæ.* Nil ergo canina diaboli malitia proficiet in suis maleficiis, si à divina virtute impediatur: cùm universa potentia creata huic comparata sit radius ad orbem solarem, gutta ad oceanum, arenula ad totius terræ molem, immò aliquid minus; nec minus solùm, sed minimum: nec minimum tantùm, sed nihil. Nonnè ridiculum se præbebit dæmon, si velit obniti omnipotenti Deo, rumpere non catenam ferream, sed potentiam infinitam, & tentare impossibilia contra stimulum calcitrando?

148 *Negativè impedit concursum suum subtrahendo.*

Negativè verò dæmoniacam, ac maleficam potentiam impedit, vel coercet, cùm suum subtrahit concursum vel ab ipsis dæmonibus, aut Maleficis, vel à rebus naturalibus, quibus utuntur in suis maleficiis concinnandis. Ratio est: quia cùm omnes causæ secundæ à prima dependeant, & sine ejus influxu nec operari, nec esse possint, ut testantur D. Bonav. *in 1. dist.12. q.2. & 3.* dicens: *Causa prima, & universalissima plus influit in causatum, quàm secunda; & tanta est ejus influentia, quòd nulla creatura agit aliquid, ejus influentia remota; ipsa enim vehementiùs est causa rei, quam causa propinqua, immò ipsa adjuvat causam secundam secundùm operationem suam, & influit virtutem suam super eam, & servat eam.* Si hujusmodi causa prima, & universalissima, quæ est Deus, ut probatum est supra *nu.* 129. non influat, nullum possunt causæ secundæ producere effectum. Undè si à dæmone, vel à Maleficis activa passivis applicentur, si Deus non concurrat, quid illis manebit, nisi confusio? Ecce meditentur Malefici nova maleficia, ut hominibus noceant; cùm ipsi, dæmone mediante, cujus est malum perficere, operantur, ipse utique intellectùm habet subtilissimum ad illa invenienda, voluntatem ad exequenda propensissimam, virtutem maximam ad præparanda, & efficienda; sed nec intelligere, nec velle, nec agere quicquam poterit, si Deus non concurrat. Sed dæmon dimittatur liber in suis potentiis, inveniat intellectus, voluntas impellat, virtus exeat ab agente tàm subtili, tàm voluntario, tàm potente, tentet maleficia, ut solet, activa passivis applicando; attamen omnia virtute carebunt, si Deus subtrahat suum concursum: ut patet de S. Justina, ac de S. Ambrosio Archiepiscopo, quibus nocere non potuerunt maleficia à Magis contra illos concinnata, divina virtute vel obsistente, vel suum concursum subtrahente. Licèt enim res, quibus dæmones utuntur in maleficiis concinnandis, de se sint alterabiles; nihilominus non concipient calorem, aut frigus, aut humidum, aut siccum, aut alias exteras qualitates, si tàm ab activis, quàm à passivis Deus suum subtraxerit concursum; atque ita dæmon, ac malefici dupliciter illudentur à Deo non concurrente cum illis, vel rebus ab ipsis applicatis: nec poterunt quantumvis minimum effectum producere, etsi omnem moveant lapidem, & totam versent industriam.

§. II.

149 *Per Angelos Deus dæmones coercet.*

PEr Angelos etiam sæpiùs solet Deus dæmonum, ac Maleficorum conatus impedire, vel coercere. Quod ipsi præstant duplici virtute, qua pollent, naturali nempè, ac divina, præcipuè illi spiritus beati, quibus orbis cura commissa est, & hominum custodia demandata; ut eruditè docet Alexander Alens. *par. 2. quæst.100. mem.2. art.6.*

Virtute naturali superiores coercent inferiores.

Virtute namque naturali superiores Angeli in natura possunt coercere inferiores, puta dæmones, si ordinis sint inferioris; ut docent S. Augustinus *lib.83. qu.q.79.*

S. Thom.

S. Thom. 3. *par. q.* 43. *art.* 2. *ad* 3. *& q.* 109. *art.* 2. *& 3. & de Potentia Dei q.* 6. *art.* 10. Albertus Magnus, & Dionyſ. Carthuſ. *in Lucam c.* 11. Caſſianus *Collat.* 8. *cap.* 14. Joannes à Turrecremata *in qq. Evangel. quæſt.* 1. *dom.* 3. *Quadrag.* Victoria *in Relect. de Arte Magic. num.* 22. Angles *in* 2. *ſent. diſt.* 11. *quæſt. de eadem materia art.* 5. Benedictus Pererius *l.* 1. *de magia c.* 5. ac Petrus Binsfeldius *de Confeſſ. Malefic. dub.* 3. *concl.* 10.

Ratio eſt: quia rerum ſubordinatarum debent quoque actiones ad invicem eſſe ſubordinatæ, ut patet in corporibus cœleſtibus, quorum motibus, & actionibus actiones, & motus corporum inferiorum, ſicut & ipſa corpora, ſubiiciuntur. At cùm inter Angelos alii aliis ſint in naturalibus ſubordinati, ſuperiores ſupra inferiores poteſtatem habent.

150 *Virtute divina quilibet Angelus poteſt dæmones cohibere.*

Nec virtute tantùm naturali Angeli valent cohibere dæmones (ſi iſti illis ſint inferiores) ſed etiam divina virtute, qua cùm omnes polleant, minimus inter illos totam dæmonum catervam in fugam convertere poteſt: quia per gratiam conſummatam major eſt illis data prælatio, quàm ſit præſidentia Luciferi, aut aliorum quorumcumque. Et hoc modo tàm ſuperiores, quàm inferiores Angeli diabolicos impediunt conatus; ut probatur ex facto S. Michaelis, qui ut refert S. Judas in ſua epiſt. canonica, *dum diſputans altercaretur cum diabolo de Moyſi corpore, non eſt auſus judicium inferre blaſphemiæ, ſed dixit: Imperet tibi Dominus.* Ubi vides non naturali, ſed divina virtute illum cohibuiſſe, nempè interpoſitione divini nominis. Hoc teſtantur Patres, quorum ſententias videre licet infra *à n.* 514.

Hinc certò credendum eſt, Angelos tutelares, & cuſtodes à ſuis clientibus dæmones arcere, nè illis nocumenta valeant inferre: ac præſides provinciarum frequenter eos impedire, nè detrimenta inferant civitatibus, agris, fructibus, & aliis mortalium bonis ad uſum hominis ſpectantibus, & ordinatis. En quibus modis Deus dæmonum, eorumque affectarum impetus cohibeat, nè hominibus divina fretis protectione, & adjutorio detrimentum, aut vexationem quacumque arte, vel dolo inferre valeant!

Appendix.

APPENDIX.

151 *Concluditur, Exorciſtam debere eſſe imbutum.*

EX prædictis quatuor maleficiorum cauſis facillimum eſt cognoſcere, Theologum Exorciſtam ſibi ſpeculativam, & practicam maleficiorum cognitionem juremeritò vindicare.

Speculativam, dum in paleſtra theologica ſacræ doctrinæ concluſionibus enucleandis, & ſolvendis quæſtionum nodis laudabiliter ſe exercet.

Practicam, dum in Eccleſia Sancta Dei divina, & eccleſiaſtica poteſtate munitus exorcizandis Energumenis, & diſſolvendis maleficiorum operibus perſeveranter intendit.

In paleſtra namque theologica continuo ſtudio addiſcit, quænam ſit Angelorum bonorum natura, ſcientia, potentia, operatio, & malorum lapſus, obſtinatio, malitia; quæ ſocietas inter dæmonem, & hominem eſſe poſſit: quæ ſignorum conventionis vis, & efficacia: quæ divinæ providentiæ in malis permittendis œconomia; atque ideò maleficiorum cauſas probè agnoſcit, quas ignorare neceſſe eſſet, ſi illa non noſſet. Optimum namque eſſet, ut qui exorcizandis Energumenis, & maleficiatis curandis ex eccleſiaſtico munere deputantur, ut ritè, tutò, ac perfectè valerent ſuum obire munus, priùs philoſophiæ, ac theologiæ ſcientiis apprime imbuerentur, quàm ſacro huic muneri vacarent, nè ex defectu ſcientiæ prolaberentur in intolerandos errores cum eccleſiaſtici miniſterii contemptu, & generali omnium ſcandalo, ſi dæmonem occultè operantem non deprehendant; aut circa maleficio affectos non rectum judicium ferant.

Philoſophiæ, ac Theologiæ ſcientiis.

Ni in varios incidat errores.

Quod certè difficillimum eſſe, nemo negabit, ſi conſideret, hinc quanta ſit dæmonis malitioſa potentia, dum variis artibus, efficacibus modis, & verſutiis ſub-

152

dolis

dolis sua opera conciliat, & mala innumera non cessat in orbem invehere, quæ vix, ac nè vix quidem à nobis homuncionibus agnoscuntur: illinc quàm periculosum, de morbo malefico judicare, qui sæpiùs, (si signa externa considerentur) à naturali discerni non potest; & ideò Medicis, & Theologis disputationis ansam præbet, dum quisque ejus cognitionem sibi vindicat. Ex quo aliquando nimis frequenter accidit, ut qui Theologiæ sedulò, ac præcipuè doctrinæ de dæmoniacis operationibus operam non navarunt: nec non de ægritudinum naturalium causis aliqualem non habuerunt cognitionem, cùm de quocumque morbo obvii cujusque infirmi judicant, transeunt de potentia ad actum; quas enim in libris infirmitates legunt à dæmone causari posse, eas semper ab illo inductas existimant, & possibile pro facto reputantes, quot vident infirmos, tot maleficiatos credunt. Quare dum cæcutientes isti Exorcistæ cæcos infirmos ducere contendunt, seipsos, & alios in foveam præcipitant. Undè frustra ecclesiasticis remediis eum curare nituntur, qui naturali infirmitate laborat. Ex quibus videas, quàm necesse sit, Exorcistam theologica scientia probè, & aliquali naturalium causarum ægritudinum notitia imbutum esse, ad illud munus ritè, perfectè, ac tutò obeundum.

Nè in judicando de maleficiis sæviat. Ac seipsum, & ægros, in foveam præcipitet.

153 Practicè verò Theologus Exorcista maleficia cognoscit, dum actu aliquem exorcizans, & curans per exorcismos, ac præcepta dæmoni facta in nomine Jesu, quibus dæmon cogitur se vertere in fugam, mutationes in infirmis videt insolitos; & sic à posteriori cognitionem eorum nanciscitur, quæ ut plurimùm à priori haberi non potest.

ARTICULUS V.

De signis, quibus maleficia, & obsessiones cognoscuntur.

154 *Signa maleficiorum, & obsessionum quæ.*

SIgnorum externorum, quibus Exorcista modò obsessum, modò maleficiatum deprehendit, alia sunt certa, & evidentia; alia conjecturalia, & probabilia.

Certa, & evidentia sunt illa, quæ sumuntur ab effectu, qui provenire non potest à causa naturali; sed necesse est, proveniat à causa superiori, puta à dæmone.

Conjecturalia, seù probabilia sunt ea, quæ sumuntur ab effectu, qui sæpiùs, vel ut plurimùm procedit à causa transnaturali, nempè dæmone; aliquando tamen provenire potest à causa naturali.

Signa certa, & evidentia, ex quibus Exorcista certum diabolicæ præsentiæ, & operationis judicium formare potest, indicantur signo ✠.

Signa conjecturalia, seù probabilia sunt reliqua omnia sine signo, quorum aliqua sunt probabiliora; aliqua minùs probabilia.

Hæc autem signa quædam sumuntur ex potentiis animæ ipsius personæ obsessæ, seù maleficiatæ; quædam ex dispositione corporis.

QUÆSTIO I.

Quænam signa sumantur ex potentiis Animæ.

CUM tres sint animæ genericè sumptæ facultates, seù potentiæ, nempè Intellectivæ, Sensitivæ, & Vegetativæ, ex harum qualibet multa dæmoniacæ præsentiæ signa deprehendimus.

§. I.

Ex Potentiis intellectivis.

POtentiæ intellectivæ, seù rationales duæ sunt, videlicet Intellectus, & Voluntas, in quibus licèt dæmon immediatè nihil operari queat, puta intellectum spe-

ſpeciebus illuſtrando, ac perficiendo, aut voluntatem cogendo, & impellendo; mediantibus tamen potentiis ſenſitivis exterioribus, & interioribus multa in eis operari valet; ut benè docet D. Bonan. *in* 2. *d.* 8. *art.* 4. *q.* 4. *&* 5. Ideò ex earum operationibus extrinſecis facilè cognoſci poteſt, an aliquis ſit à dæmone poſſeſſus, vel aliqua naturali laboret ægritudine.

Ex Intellectu.

✻ 1. CUM aliquis eſt rudis, & ignarus, ſi diſtinctè, & ordinatè diſcurrat, & diſputet de arduis, & ſublimioribus quæſtionibus, ut de philoſophicis, vel theologicis; angelicus eſt, vel dæmoniacus.

✻ 2. Cùm quis delirio, ac phreneſi laborat nulla alia affectus ægritudine, ſi Exorciſta dæmoni (ſi adſit) conditionaliter præcipiat in nomine Jeſu, ut definat nocere illi, ac ceſſet impedire eum in ſuis functionibus, & operationibus ſenſitivarum potentiarum; ſi, inquam, immediatè ceſſet delirium, ac phreneſis recedat, & ritè, & ordinatè diſcurrat, & ad omnia ſeriò reſpondeat interrogata, dæmonem adeſſe præceptum factum intelligentem; ſignum eſt evidens.

✻ 3. Quando ægrotus eſt rudis, & linguæ latinæ ignarus, & clarè, ac perfectè Exorciſtam idiomate latino loquentem, ac præcepta facientem intelligit, dæmoniacæ præſentiæ ſignum eſt evidens; præcipuè ſi Exorciſta vocabulis utatur latinis obſcuris, & ab idiomate vulgari totaliter diverſis, quæ, impoſſibile ſit, intelligi ab illo idiota, & ignaro.

✻ 4. Quando occulta annunciat, remota adducit, futura prædicit, & ſimilia opera, quæ naturaliter ab intellectu humano ſciri, aut fieri nequeunt, nec dæmoniacam excedunt cognitionem, aut potentiam, ſi ex vitæ ſuæ ſanctitate non arguatur, talia à divina revelatione prodire, homo dæmoniacus eſt, vel diabolicus, videlicet vel eſt poſſeſſus à dæmone, vel cum dæmone habet commercium.

✻ 5. Quando quis concidit velut mortuus, & ſurgit ſine mora ad præceptum ab Exorciſta factum dæmoni in nomine Jeſu; ſignum eſt ibi eſſe dæmonem præceptum intelligentem.

✻ 6. Cùm in aliqua corporis parte eſt aliquis dolor, vel tumor, ſi ad ſignum ✻ crucis, & præceptum dæmoni factum in nomine Jeſu, ut recedat, aufugiat; & iterùm jubente Exorciſta accedat; diabolicæ præſentiæ ſignum eſt evidens.

Ex voluntate.

✻ 1. SI homo inopinatò ſine ulla præcedente cauſa velit ſibi mortem inferre, ita ut ſe ſaxis collidat, in ignem ſe immittat, ac præcipitem det, nec tamen ſequatur ſibi aliquod malum, ſignum eſt evidens, dæmonem adeſſe hæc mala volentem, & intentantem; ſed Deum diabolicam malitiam impedientem, & Patientem ab hujuſmodi periculis præſervantem.

2. Quando Patiens aliàs bonus, & timoratæ conſcientiæ, nulla de cauſa odio habet Sacerdotes, Religioſos, parentes, amicos, & maximè in ſacris conſtitutos, eoſque contra ſuam propriam voluntatem conviciis, & opprobriis afficit; ſi non eſt evidens ſignum dæmoniacæ præſentiæ, ſaltem valdè eſt probabile.

§. II.

Ex Potentiis ſenſitivis interioribus apprehenſivis.

CUM potentiæ ſenſitivæ aliæ ſint interiores, aliæ exteriores: Interiores verò aliæ cognitivæ, ſeu apprehenſivæ, alteræ appetitivæ, ab interioribus apprehenſivis exordium ſumam, ex quibus plura deducuntur ſigna.

Ab Æſtimativa.

1. QUando quis abſque ulla præcedente cauſa (ſi non eſt mente captus) ſuos parentes, conſanguineos, amicos, ac familiares, ut inimicos exiſtimat, & ab eis tanquam ſibi noxiis aufugit.

2. Quando quis præter ſuam naturalem inclinationem, & conſuetudinem remedia naturalia ſibi utilia, & proficua, & omnia delectabilia, ut noxia judicat, & ſibi inconvenientia, ac moleſta exiſtimat.

Ab Imaginativa, ſeù Phantaſia.

1. QUando continuè patienti fiunt apparitiones inhoneſtæ fortiter moventes phantaſiam, etiam contradicente voluntate, ac ſi oculis corporalibus viderentur.

2. Quando ſæpiùs occurrunt imaginationi viſiones horribilium, præcipitiorum, ac periculorum, nec eſt natura timidus.

3. Quando apparent viſiones rerum ſpiritualium frequenter, & patiens non habet fundamenta ſanctitatis, ac virtutis.

4. Quando ſentiuntur allocutiones interiores formatæ, & diſtinctæ, & cognoſcitur, illas à Deo non eſſe.

5. Quando ſomnia ſunt ordinaria horribilium, vel libidinum in perſona timorata, & caſta.

✠ 6. Quando imaginationi ſe præſentant res inhoneſtæ vehementes circa imagines Sanctorum, vel Beatiſſimæ Virginis, vel etiam Jeſu Chriſti, ſi eodem tempore ſimul ſentiant in capite, ea parte, qua reſidet phantaſia, veluti plumbum, vel aquam frigidam, vel ferrum ignitum, aut quid ſimile, quod fugiat ad ſignum ✠ crucis, & invocationem Sanctiſſimi nominis Jeſu, & ſe recipiat ad alterum corporis membrum, ita ut eodem tempore etiam ceſſet imaginatio talium objectorum, ſignum eſt evidens præſentiæ diabolicæ.

A Memoria.

1. QUando quis repentè abſque ulla prævia ægritudine obliviſcitur omnium ſcientiarum, vel artium, quibus, ritè, & perfectè inſtructus erat.

2. Quando quis poſt multa vel confuſè enarrata, vel diſtinctè, ſed naturæ ſuæ, & artis captum excedentia, repentè mutatur, & omnium, quæ dixerat, ampliùs non recordatur.

§. III.

Ex Potentiis ſenſitivis appetitivis.

157 POtentiæ ſenſitivæ appetitivæ duæ inſunt vires. Concupiſcibilis una: altera Iraſcibilis, quarum utraque plures ſub ſe continet paſſiones.

Concupiſcibilis.

IN Concupiſcibili paſſiones ſex continentur, nempè Amor, Deſiderium, Gaudium, Odium, Fuga, & Triſtitia: quarum primæ tres ſunt reſpectu boni convenientis: aliæ reſpectu mali diſconvenientis. A quarum ſingulis ſignum aliquod dæmoniacæ præſentiæ, & operationis mutuari poteſt.

Ab Amo-

Ab Amore.

1 QUando quis præter ſuam conſuetudinem amat obſcura, & tetra loca, & quærit horrores ſolitudinis.

* 2. Quando quis timoratæ conſcientiæ, ac honeſtatis amator aliquam ardentiſſimè amat perſonam; præcipuè ſi aliqua adoleſcentula pura, & modeſtiæ, ac caſtitatis amatrix, inopinatò incipit amare ardentiſſimè virum aliquem, vel juvenem, cum quo priùs nullam domeſticam habuit converſationem, vel longam ipſius pulchritudinis aſpectionem, ac meditationem; & ſi videatur potiùs furere, quàm amare, ſignum eſt evidens malefici amoris.

3. Quando quis aliàs ſanæ mentis inopinatò incipit pericula, & alia id generis ſibi noxia amare, & quærere.

A Deſiderio.

* 1 QUando aliquis homo, vel mulier timoratæ conſcientiæ cum aliqua perſona carnaliter commiſceri ita vehementer deſiderat, ut ſentiat ſibi pectus aduri, niſi illam quærat, & impatiens velit ad illam accurrere, vel clamet ſe mori, niſi ſibi illa adducatur, nulla præcedente diſpoſitione, puta domeſtica converſatione, allocutione, imaginis ipſius expreſſivæ longa meditatione, vel beneficii alicujus acceptione; dæmoniacæ operationis ſignum eſt evidens.

A Gaudio.

* 1 QUando quis bonæ mentis, & chriſtianæ modeſtiæ ſtudioſus gaudet malè agere, puta parentes contemnere, convicils impetere, Religioſos, & præcipuè Sacerdotes irridere, & ſubſannare, & hoc contra ſuam voluntatem, ſentiens intrinſecus in corde repugnantiam; ſignum eſt evidens.

Ab Odio.

* 1 QUando quis, puta maritus odio habet uxorem præſentem, quam abſentem vehementer diligit; vel è converſo uxor maritum; vel Pater filium, aut filius Patrem; Mater filiam, vel filia Matrem, vel alias hujuſmodi perſonas, quas natura ipſa amare docet: ſi hoc ſit contra propriam voluntatem, nec adſit aliqua ratio ad odium excitans; ſignum eſt evidens.

2. Quando quis parentes, amicos, & maximè in ſacris conſtitutos odio habet ſine ulla præcedenti cauſa.

* 3. Quando quis Sacramenta, Sacramentalia, Sanctorum tumulos, & Reliquias, omneſque res ſacras contra ſuam propriam voluntatem odit, & abhorret.

A Fuga.

1 QUando quis fugit hominum, parentum, & amicorum familiaritatem, ac conſortium, nec orationi, aut meditationi vacat; ſed acedia preſſus, ac melancholia obrutus præter ſuam naturalem inclinationem, ac ſolitam naturæ ſuæ conſuetudinem ſolus permanet ſine ulla præcedenti gravi tribulatione.

2. Quando quis abſque ulla cauſa fugit Sacerdotes, Eccleſias, Divina Officia; Miſſarum celebrationi aſſiſtentiã, quamvis aliàs ſit devotus, & timoratæ cõſcientię.

3. Quando quis fugit, & abhorret habitare magis in uno cubiculo, quàm in alio; in una domo, quàm in alia; in una Civitate, quàm in alia: nec hujuſce rei ullam habet rationabilem cauſam, nec ipſe ullam adducere novit.

4. Quando quis oculis ſanus fugit lucem omni ſuo conatu.

A Triſtitia.

1 QUando quis triſtatur, & dolet, & qua de cauſa triſtetur, vel qua parte doleat, proferre neſcit: nec adeſt aliqua cauſa triſtitiæ naturalis.

2. Quando quis triſtatur, ſudoriſque guttas emittit ad præſentiam Sacerdotum, & non aliorum, ad rerum ſacrarum applicationem, ad Sanctiſſimi Sacramenti Euchariſtiæ perceptionem, ad ipſius in Miſſa elevationem, ad confeſſionem ſacramentalem, & ad cætera ſpiritualia exercitia, & maximè ad præcepta dæmoni facta ab Exorciſta.

3. Quando quis triſtatur, ac dolet magis exiſtens in uno loco, quàm in alio, in uno tempore, quàm in alio, puta in aliquo menſe, hebdomada, die, vel hora determinatis, non habita ratione ad planetarum mutationes, & influxus; ſed quatenus talis hebdomada, talis dies, & talis hora.

4. Quando magis triſtatur, ac dolet in vigiliis, ac ſolemnitatibus majoribus, ut in Quadrageſima, Adventu, Quatuor Temporibus, non ratione jejunii; ſed quia talis dies; vel in die Paſchatis, Pentecoſtes, Nativitatis, & Aſcenſionis Domini, Epiphaniæ, & hujuſmodi feſtivitatum; & ſit hoc pluries à ſe obſervatum.

5. Quando quis in locis lætis, ac deliciarum præter ſolitam ſuæ naturæ inclinationem, ac conſuetudinem non gaudet; & ubi alii lætantur ſonando, cantando, & ſaltando, ipſe magis, ac magis triſtatur, nec habet aliquam triſtitiæ rationabilem cauſam; immo ſi ſolitaria loca quærat amica mœroribus; nec tamen ſtudio, aut orationi vacet.

Iraſcibilis.

158 IN Iraſcibili quinque ſunt paſſiones, ſcilicet Spes, Audacia, Timor, Deſperatio, & Ira, ex quarum ſingulis aliqua dæmoniacæ præſentiæ indicia deſumi poſſunt.

A Spe.

1 SI quis ſperat, & ſe jactat conſequi aliquid nimis arduum, quod naturæ humanæ, & induſtriæ vires, ac communem ordinem naturæ excedere videtur, ſi non eſt mente captus, dæmoniacus eſt, vel diabolicus.

Ab Audacia.

1 PAtiens, qui audet facere aliquid excedens totam naturam humanam, vel induſtriæ vires; ſi id à Deo eſſe veriſimiliter exiſtimari non poſſit; dæmoniacus eſt, vel diabolicus.

2. Quando quis ſubit ſponte pericula mortis, puta ſe ab alto loco præcipitat, vel quid ſimile agit, ad quod deberet mors ſequi, nec tamen ſequitur, neque aliud malum; dæmoniacus eſt, vel diabolicus.

A Timore.

1 QUando quis ſine ulla cauſa timore, ac terrore ſubitaneo inaniter percellitur, & neſcit quid timeat.

2. Quando nulla cauſa præcedente quis valdè timet occidi, præcipuè ab amicis; & ideò ab eis fugit, & ſe abſcondit.

A De-

A Deſperatione.

✻ 1 QUando nulla præcedente tribulatione, vel perſecutione agitatus quis ſe deſperat: ac propterea nunc veſtes, ac propria membra dilacerat: nunc pugnis ſe percutit: modò in puteis, modò in ſtagnis, aut lacunis ſe ſubmergit: aliquando in ignem ſe deiicit: aliquando ſaxis ſe collidit, vel ab alto loco ſe præcipitat; dæmoniacæ præſentiæ ſignum eſt evidens, ſi hoc faciat contra ſuam propriam voluntatem.

Ab Ira.

1 QUando quis timoratæ conſcientiæ nulla præcedente cauſa contra ſeipſum iraſcitur: vel etiam contra parentes, amicos, & domeſticos; ac ira percitus profert blaſphemias in Deum, Chriſtum, Mariam Virginem, & Sanctos, dæmonemque invocat in ſui auxilium; dæmoniacus eſt, vel diabolicus.

2. Quando quis velut canis rabidus, aut lunaticus ſpumat, & dentibus fremit, ſi non eſt ſtultus, vel aliqua naturali infirmitate correptus; dæmoniacus eſt, vel diabolicus.

✻ 3. Quando ſtatim ac vir, & uxor ſunt in proſpectu, ſi alter alterum fugit; vel ita iraſcuntur ad invicem; ut unus alterum aggrediatur calce, pugnis, unguibus, morſu quaſi hoſtem infenſiſſimum, licèt ſeparati ſe ament ardentiſſimè; ſignum eſt evidens diabolicæ operationis.

§. IV.

Ex Potentiis ſenſitivis exterioribus.

EX ſenſibus pariter externis, videlicet Viſu, Auditu, Guſtu, Odoratu, & Tactu multa dæmoniacæ præſentiæ ſigna hauriri ſolent.

Ex Viſu.

✻ 1 CUM ſubitò patienti lumen auferatur, & ſubitò reſtituitur; quòd ſi frequenter accidat, ſignum eſt evidens.

✻ 2. Quando patiens diurno tempore nihil videt: nocturno verò benè videt, & ſi ſciat legere, legit ſine lumine, ita quòd illi dies videtur nox, & nox videtur dies; dæmoniacus eſt, vel diabolicus.

3. Quando patiens videt res in alia diſpoſitione à ſua propria, & naturali; ut ſi canem videret ut hominem, lignum pro homine, & alia hujuſmodi, periculum eſt obſeſſionis, vel alterius dæmoniacæ perturbationis.

4. Cùm oculus patientis ſic perturbatur, ut terreat videntes, terribileſque, ac perlucidas monſtrat oculorum acies.

5. Cùm lacrymas emittit ab oculis abſque alia cauſa, neſciens, quid ploret.

6. Cùm faciem Sacerdotis, & præcipuè Exorciſtæ patiens vix aſpicere valet, & album oculorum variis modis mutat. Quod maximè attendendùm in infantibus, & puerulis, ex quibus alia ſigna difficillimè hauriri poſſunt.

7. Quando videt dæmonem ſub aſpectu minantis, aut jactantis, ſe corpus ejus velle poſſidere: vel ſub forma monſtruoſa, puta gigantis, vel hominis atri, aut recenter mortui: vel etiam canis, leonis, urſi, lupi, hirci: vel avis, ut vulturis, accipitris, corvi, picæ, galli, gallinæ, vel ſerpentis, aut buſonis, vel alterius generis; ſignum eſt, dæmonem jam corpus poſſidere; vel tentare ingreſſum, ut poſſideat.

8. Quando aliqua, quæ erant ante oculos, ſubtrahuntur, ut non videantur; deinde ſubitò apparent; ſignum eſt diabolicæ illuſionis.

Ex Auditu.

✠ 1 QUando ſubitò variatur auditus, ita ut patiens ſit ſurdus, & poſteà benè audiat: ſi hoc eveniat in audiendo ſpiritualia, evidens eſt ſignum.

2. Quando patiens audit quaſdam voces ſe vocantes, & ille maximè attendit.

3. Quando eſt rumor continuus in auribus, nec adſit probabilis cauſa naturalis aſſignanda.

4. Quãdo exorciſmos, evangelia, ſacraſq; lectiones non ſolùm cum extraordinario tędio; ſed etiam cum ingenti perturbatione, vel gravi ſopore affectus auſcultat.

5. Quando pulſantur campanę benedictę; vel aliud ſignum datur ſpirituale, ſi gravi afficiatur tędio.

Ex Guſtu.

✠ 1 QUando ultra ſeptem, vel novem dies patiens nihil comedit, vel parum; & tamen fortis eſt, & pinguis, ſicut priùs; ſignum eſt evidens eſſe dęmoniacum, vel diabolicum.

2. Quando per multos menſes non potuit guſtare panem, vel carnem, quę priùs ſine difficultate comederat; nec tamen aliqua videtur correptus ęgritudine.

✠ 3. Quando patiens vehementiſſima ardet ſiti; nec tamen poteſt aquam, aut vinum bibere, immò quicquid aptum eſt extinguere ſitim, abhorret.

✠ 4. Quando quis videtur fame perire; nec tamen cibum ullum guſtare poteſt: immò omne comeſtibile fugit, & abhorret.

5. Quando quis inceſſanter cruda devorat, nec ſatietatem præſefert.

6. Quando comedit beſtialiter in magna quantitate, & bibit valdè exceſſivè contra ſuam conſuetudinem; nec tamen umquam ſatiatur.

7. Quando patiens cum difficultate comedit, ita ut violenter oporteat illum cibare, & nullam habet infirmitatem hoc cauſantem.

8. Quando patiens magis abhorret cibum benedictum, quàm alium.

9. Quando patiens gravi velut delirio correptus longam fert inediam.

Ex loquela.

✠ 1 QUando quis loquitur linguis, quas ipſe non intelligit.

✠ 2 Quando quis loquitur altè de myſteriis ſupra propriam capacitatem niſi conſtet probabiliter ex ejus ſanctitate, vel aliundè id eſſe divino afflante Spiritu.

✠ 3. Quando prædicit futura, vel quæcumque ſibi ipſi occulta, quæ excedunt intellectum humanum, non tamen intellectum diabolicum; dæmoniacus eſt, vel diabolicus.

✠ 4. Quando inopinatò vocem amittit, nec poteſt loqui, nec os aperire, etiam volens; ſi poſteà loquatur ad præceptum dæmoni factum ab Exorciſta in nomine Jeſu, ſignum eſt evidens.

5. Quando improviſò exeunt ex ore hominis ſani, nec vino, aut paſſione perturbati, vel phreneſi laborantis verba, quorum ſtatim poſtea non recordatur, ac neſcit ſe illa dixiſſe, vel nollet ea dixiſſe.

6. Quando quis timoratæ conſcientiæ, abſq; ulla cauſa verba profert, parentes, vel amicos, quos honorare conſuevit, miro modo pungentia, ac ſubſannantia.

7. Quando quis non ex inſtituto, nec liberè volens, voces interdum brutis non parùm abſimiles emittit.

✠ 8. Cùm varios abſque connexione quis profert ſermones; niſi ſit phreneticus, vel mente captus, vel ebrius, vel ſit mulier patiens defectum menſtruorum; dæmoniacus eris.

9. Quan-

9. Quando quis sacra verba difficillimè profert, nec nisi truncando, & balbutiendo, præcipuè cùm recitat Psalmum 50. *Miserere mei Deus, &c.* vel 90. *Qui habitat in Adjutorio Altissimi, &c.* Vel profert Sanctissimum Nomen Jesu, vel Beatiss. Deiparæ Mariæ; aut initium Evangelii S. Joannis.

10. In verbis prolatis à mulieribus patientibus defectum menstruorum observanda sunt, quæ habentur supra *num.* 88.

Ex Odoratu.

1 QUando quis aufugit sacrorum odores: ut rerum benedictarum, thuris, rutæ, rosarum, & hujusmodi, si illos non benedictos non abhorreat.

2. Quando de ore patientis exeunt fœtores infernales, ut sulphuris, picis, fuliginis, carbonum, & hujusmodi.

Ex Tactu.

1 QUando quis tangendo nimis urit, vel igneſcit; aut subitò frigeſcit.

2 Cùm percutiendo leviter nimium infert dolorem.

3. Quando ad simplicem tactum manuum sacerdotalium patiens capitis gravedinem, vel rem frigidissimam sentit.

§. V.

Ex Potentiis vegetativis.

CUM Vegetativa Potentia triplici ornata sit facultate, scilicet Nutritiva, Augmentativa, & Generativa; Ex harum singulis apertè varia dæmoniacæ operationis signa desumi possunt.

Ex Nutritiva.

1 QUando quis nulla naturali ægritudine affectus cibum non potest attrahere ad stomachum ad corpus nutriendum.

✻ 2. Quando quis alioquin sanus, & benè dispositus canina, aut lupina fame vexatur; & licèt maximam cibi quantitatem devoret, semper tamen esurit.

3. Quando cibum in stomacho retinere non potest; sed illum vomitu rejicere cogitur, licèt aliàs sanus sit: si verò sit benedictus, illum retinet.

4. Quando quis aliàs sanus, & benè dispositus cibum digerere non potest, licèt magnam habeat in stomacho caliditatem.

5. Quando bolum ferè perennem sentit in stomacho, & per sæpè ad guttur accedentem, quo suffocari videtur; præcipuè si hoc contingat etiam immediatè post sumptam medicinam evacuantem.

6. Cum quis vomitu rejicit cultros, clavos, acus, capillos, vitra, & alia id generis artificialia.

7. Quando quis per posticum eadem emittit; vel quæcumque alia, quæ in corpore generari non possunt; vel continuum per multos menses emittit sanguinem nulla affectus ægritudine.

Ex Augmentativa.

✻ 1 QUando puer, vel puella, adolescens, vel adolescentula, qui aliàs erant natura pingues, & alacres, nulla apparente ægritudinis causa non solùm nō augentur, & quantitate molis proficiunt; sed potiùs decrescunt, & continua

macie afficiuntur, & consumuntur, quamvis manducent, & bibant non solùm more solito, sed majori in quantitate.

2. Quando quis contra solitum naturæ suæ, ac complexionis cursum nimio tumore, ac pinguedine afficitur in aliquibus corporis partibus: vel etiam in toto corpore, nulla alia affectus ægritudine.

Ex Generativa.

✻ 1 QUando vir uxori, vel uxor viro appropinquare non potest; quia sibi videtur aliquod esse corpus intermedium.

2. Quando personæ, vel corpora, aut generationis organa apparent horribilis formæ, vel fœditatis intolerandæ.

3. Quando vir, etsi calidæ sit naturæ, & complexionis robustæ, non potest semen decidere intra vas muliebre, licèt seminet extra.

✻ 4. Quando vir non potest habere copulam cum uxore, vel persona, quam amat: quia statim elumbis, & elanguens recedere cogitur; quod tamen ei non evenit, si cum aliis mulieribus commiscetur.

5. Quando ex parte fœminæ vas muliebre, quod priùs erat latum, ita constringitur, quòd à virga penetrari non potest; licèt vir sit robustus.

6. Quando uterque conjux ex parte suorum parentum sunt fœcundi; nec tamen generare possunt; eò magis si constat ex aliis causis uxorem esse maleficiatam, nec apparet causa naturalis sterilitatis.

Causæ autem naturalis sterilitatis, ut docet Hippocrates *in Aphor. sect. 5. ver. Aphor. 46.* & ibi Ogglerius Medicus, sunt, ex parte viri nimia frigiditas naturæ: quia tunc ejus semen est generationi ineptum: ex parte verò mulieris, puta nimia ejus pinguedo, aut caliditas: quia nimia pinguedo impedit seminis retentionem; & nimia caliditas causat illius extinctionem: Ex parte tandem utriusque quando videlicet illorum semen non est proportionatum: ut si viri est melancholicum, & mulieris sanguineum: nam agens, & patiens debent esse proportionata, aliàs impeditur actio.

QUÆSTIO II.

Quænam signa desumantur ex dispositione corporis.

161 *Signa desumpta ex dispositione corporis etiam Medicis deserviunt.*

EX variis corporis effectibus inusitatis, motibusque insolitis, qui à naturali causa, ut plurimùm, ortum habere non possunt, solent Exorcistæ quædam sumere experimenta, quibus, quænam sit causa latens, facilè explorant: quæ plurimùm etiam Medicis deservire valent ad cognoscendum, cùm morbi à causa non procedunt naturali.

Signa desumpta ex morbo inchoante.

Hos autem inusitatos effectus deprehendunt, dum morbus inchoatur, augetur, & perseverat.

Dum morbus inchoatur, si statim ab initio nullis peccantibus humoribus in causa existentibus morbus se prodit cum gravissimis symptomatibus, ut sunt:

1. Mentis quædam stupiditas.
2. Varia delira melancholica.
3. Motus quidam convulsivi, qui epileptici videntur.
4. Repentinæ corporis pulsiones, & oppressiones, quas ipse oppressus explicare nescit.
5. Ejusdem generalis extenuatio, & color infaustus, puta viridis, pallidus, cedrinus, aut croco similis.
6. Spontanea nervorum, ossium, medullarumque vexatio, aut rigiditas, ut convulsionem præseferat.

7. La-

Digitized by Google

7. Laceratio, & conſtrictio inteſtina viſcerum ; ac dolor in ventre cum maximo rumore, & revolutione vitalium.

✻ 8. Dolor continuus in capite ſine aliquo intervallo, ſivè ſit per modum gravaminis, ſivè per modum percuſſionis: ut cerebri, vel temporum indeficiens, & intima terebratio, ſi ad ſignum crucis ✠ ſtatim ceſſet.

9. Pulſatio arteriarum circa collum.

10. Cordis gravatio, & punctura, ac ſi acubus configeretur.

11. Dolor in ſtomacho perpetuus: ut punctura in ore per momenta pungentes, vel per modum indigeſtionis, vel magnæ debilitatis, aut duræ pilæ aggravantis, quo ſuffocari, ac ſtrangulari videtur ægrotus.

13. Cibus ſemper indigeſtus, crebræque vomitiones ; ſi hoc non eveniat, quando cibus eſt benedictus.

14. Ventris dejectio, inflatio, & tumor per flatum frigidiſſimum, vel calidiſſimum ſenſibiliter permeantem, diſcurrentem, & evaneſcentem.

15. Colli, & renum frequentes perpeſſiones.

16. Particulæ corporis velut nexibus ligatæ, & oculorum palpebræ ita aſtrictę, ut vix aperiri poſſint.

17. Sudores leves circa noctem, quamvis temporis conſtitutio frigida rigeat, quorum Medici neſciunt cauſam naturalem aſſignare.

18. Syncoparum accidentia ſtatutis horis advenientia cum continuo vitæ tædio, gravamine melancholiæ, obſtinata taciturnitate, & ſuſpiriis, quæ luctuoſa vocantur, abſque manifeſta cauſa emiſſis.

19. Tremor in membris, & præcipuè in capite patientis cauſatus per præſentiam ſpiritualium rerum, vel perſonarum.

20. Inquietudo, qua aliquis nullo modo quieſcere poteſt, nec ſtando, nec ſedendo, nec decumbendo, & infirmitas nulla apparet.

21. Tuſſis ſicca valdè moleſta patienti, & aliis ſine pituitæ expulſione, quę numquam conſummatur ; ſed aggravatur, dum ſpiritualia adminiſtrantur.

22. Oſcitatio frequens cum maxima oris dilatatione ; & præcipuè dum aliqua ſacra lectio habetur.

23. Tumores ſubiti, qui in aliqua parte corporis citò oriuntur, & ſine aliqua cura naturali citò evaneſcunt.

24. Decurſus ſubiti caloris, vel frigoris exceſſivi per humeros, & renes.

✻ 25. Ventus quidam vehemens, qui decurrit per totum corpus ad modum formicarum : vel ad modum ſerpentis velociter quaquaverſum ſerpit : vel ſicut mus modò in hanc, modò in illam corporis partem ſe intromittit.

✻ 26. Deportatio corporis, & illius elevatio contra voluntatem patientis, & non videtur, à quo deportetur ; ſignum eſt evidens diabolicæ præſentię.

✻ 27. Vociferationes, clamores, ſciſſio veſtium, arrotationes dentium, & quæcumque corporis agitationes ſine ulla cauſa, ſi patiens non eſt ſtultus, & hæc ei diſpliceant, & cognoſcat illa, & nollet ; ſignum eſt evidens.

✻ 28. Vis, ſeù impulſus ſupra naturam patientis : ut cùm homo natura debilis non poteſt teneri à multis : cùm manibus, ac dentibus frangit ferrum, & alia ſimilia, de quibus ſuprà, ubi de ſignis ex parte Animę ; eſt ſignum evidens.

Signa, quibus cognoſcuntur pueri maleficio affecti.

Infantes autem, ac pueruli deprehenduntur eſſe maleficio affecti, vel à dæmone vexati ex ſequentibus ſignis.

1. Quando ſępiùs contremiſcunt nulla apparente cauſa ; maximè ſi adjungatur, quòd continuè flent, & non dormiunt, & priùs non erant tales.

2. Quando habent oculos timidos, ac pavidos, nec audent rectà aſpicere Exorciſtas, ac Religioſos devotos.

3. Quãdo repentè amiſſa bona faciei, ac totius corporis cõſtitutione fiunt pallidi, ac macilẽtes; & prȩcipuè ſi Mater, vel aliquis ex domeſticis eſſet maleficio affectus, & effectus cõſimiles pateretur. Nam aliquãdo tota una familia maleficio afficitur.

4. Quando non ampliùs volunt lac ſugere, & tenent os apertum.

Filii ſuppoſititii qui.

✠ 5. Quando numquam poſſunt lacte ſatiari, etiamſi continuè lac ſugant, nedùm ex una, ſed ex pluribus nutricibus, ac magis fiunt macilentes, ſignum eſt evidens. Si verò etiam habeant faciem ad modum hominis ſenis eunuchi, & ſint ponderoſiſſimi, periculum eſt, quòd filii ſint ſuppoſititii, ideſt à dæmone poſiti loco filiorum verorum. Hi autem filii ſuppoſititii, ſi ab Exorciſta benedicantur, quandoquè poſt aliquot dies moriuntur. Quod experientia comprobavi anno 1646.

6. Quando infantes videntur ſæpiùs mori, & non moriuntur.

7. Quando nullis peccantibus humoribus ex ſanis repentè fiunt infirmi: & præcipuè ſi in aliquo membro ſint compreſſi: vel appareat aliquod foramen in corpore, ut ſub lingua, in auribus, circa umbilicum, in pedibus, in cruribus, in naticis, vel cæteris corporis membris.

8. Quando circa renes, vel in pectore ſunt nigri propter decurſum ſanguinis, quem Saga ab ejus corpore ſuxit; ut docet Delrius *lib. 3. Diſquiſ. Magic. p. 1. q. 4. ſect. 1.* ac Spinæus Sacri Palatii Magiſter *q. 8. de Strigibus*.

163 *Signa deſumpta augente morbo.*

Dum morbus verò augetur, ſi non creſcit paulatim more naturalium morborũ, qui ſenſim ut plurimùm vires acquirunt, donec ad ſtatum perveniant, ſed ſubitò, & frequenter ſe prodit, & valdè inconſtans eſt, rarò periodos ſervando, licèt periodicorum naturam referat: undè licèt naturalibus morbis in aliquibus ſimilis eſſe videatur, in multis tamen diſcrepat: atq; adeò doctiſſimos etiam Medicos fatigare ſolet, qui in iis dijudicandis hæſitant, & hùc, illùcque animo agitantur ambigui, nec certi quidquam de his proferre audent, aut ſtatuere poſſunt, quo ſibi ipſis ſatisfaciant. Hoc enim ſignum eſſe maleficii, Medici communiter docent: Immò Daniel Sennertus *de morbis à Faſcino, & Incantatione à veneficio inductis* agens, & ſigna maleficiati *par. 9. lib. 6. cap. 9.* enumerans: illud primum aſſignat.

164 *Signa deſumpta morbo perſeverante.*

Denique ſi morbus in eodem ſtatu perſeverat poſt adhibita à medicæ artis peritis varia remedia, quibus infirmus juvari non valet: ſed morbus exaſperari, & in dies augeri comperitur. Nam hoc evidentiſſimum ſignum eſſe maleficii, fatetur Sennertus poſt alios celebriores Medicos. *Si enim, ait, naturalis eſſet morbus, utique naturalibus remediis, phyſiciſque medicaminibus ſolveretur.*

Sed hæc regula ſæpiùs fallit: quia multoties ſunt aliqui morbi intrinſeci incurabiles, puta alicujus organi, aut membri interni extenuatio, deſiccatio, vel putrefactio. Cui (cùm ſit intrinſecum) remedia naturalia ritè applicari non poſſunt: ideoque pharmaca à Medicis peritiſſimis adhibita aliqualiter ſublevare dolorem, ac mitigare, vitamque aliquandiù prorogare queunt: ſed ſanitatem nequaquam integram, ac perfectam conferre valent.

Cap. III.

De Exorciſta virtutibus ornato.

165 *Virtus definitur.*

CUM *virtus* juxta Ciceronem in Rhetor. *ſit affectio animi conſtans, convenienſque, laudabiles efficiens eos, in quibus eſt: & ipſa per ſe ſua ſponte, ſeparata etiam utilitate, laudabilis*: ſi in omnibus Eccleſiæ miniſtris virtutes tùm theologicæ, tum morales ſunt neceſſariæ, ut dignè, ac laudabiliter ſua valeant obire miniſteria, has maximè Exorciſtis, nedùm ut dignè, ac laudabiliter, ſed efficaciter, & tutò ſui muneris intentum conſequi valeant, neceſſarias eſſe quis audeat negare?

Virtus theologica ac morales qua ratione ſint neceſſariæ Exorciſtis.

Quod Joannes ſufficienter in Exorciſta indicat, cùm ſimilem filio hominis in medio 7. candelabrorum aureorũ ſtantem, & præcinctũ repræſentat. Ad quid enim ſtatus ille deſcribitur, niſi ut oſtendatur, illum ſemper eſſe paratum ad candelabra erigenda, ſi cadant: emungenda, ſi minus luceant; accendenda, ſi extinguantur, ut explicat Alcazar? Non ſedet otioſus, ſed ſtat ut laboris avidus: Non diſcinctus

eſt,

eſt, & implicatus veſtibus laxis, quæ iter impediant; ſed ſuccinctus, ut ſe quaquaverſum vertere poſſit, & accurrere, cùm neceſſitas, & opus vocant: Non ſtat in extremis anguli, undè longior via ad oppoſitos pateat; ſed in medio, ut breviori curſu opem ferat, & ſic ſtando totus ardere videtur vultu, manibus, pedibus, quaſi ſemper paratus cogitare, operari, & currere ad ea perficienda, quæ è re eſſe videntur. Sic Exorciſta ſeptiformi munere maximè debet fulgere virtutum, Fidei, nempè, Spei, Charitatis, Fortitudinis, Patientiæ, Perſeverantiæ, atque Prudentiæ; quarum unaquæque ſuo loco ſingulari modo typicè figurata demonſtrabitur, ut in medio Eccleſiæ conſtitutus, ac hujuſmodi virtutum ſplendore ornatus, hinc fideles tenebris circumfuſos illuminare, dejectos erigere, nutantes fulcire, ſtantes corroborare: illinc follicularios dæmones, aut obſidentes fugare, aut poſſidentes expellere, aut malefacientes cohibere, aut incantantes abigere; ut ſequentibus articulis manifeſtabitur.

ARTICULUS I.

De Fide.

CUm fides ſit præcipuum fundamentum, cui innituntur fideles ad dæmones expellendos juxta verba Chriſti Marci ult. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eiicient,* & Joannis 14. *Qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipſe faciet*: ut innoteſcat, quomodo Exorciſtæ fides ſit neceſſaria, de ea examinandæ ſunt ſequentes quæſtiones, ut ſic per fidem Exorciſta appareat ſimilis filio hominis in facie lucente ſicut Sol: Nam ſicut facies demonſtrat perſonam, quænam ſit, ita per fidem, quam unuſquiſque profitetur, cujus ſit religionis, & qualis ſit, oſtenditur. 166 *Exorciſta per fidem ſit ſimilis filio hominis in facie lucente ſicut Sol.*

QUÆSTIO I.

Quid nomine fidei intelligatur in hoc articulo.

REſpondetur, in hoc articulo non tractari de fide humana, ſeu fidelitate, quæ eſt quædam virtus moralis, quæ præbet conſtantiam in ſervandis promiſſis, & à Latinis vocatur fides, de qua Cicero *lib.* 1. *Officiorum*, ait: *Fides eſt dictorum, & conventorum conſtantia, & veritas.* Neque de fide gratia gratis data, quæ, ut docet Suarez *diſp.* 8. *de diſtinctione fidei ab omnibus donis, &c. ſect.* 2. *nu.* 4. datur homini, ut tam diſtinctè, & perfectè intelligat, & apprehendat res fidei, ut poſſit eas alios docere, ſimpliciter tamen, & ſine ornatu ſcientiæ, & ſapientiæ. Neque de fide, quæ accipitur pro fiducia: In qua ſignificatione multi Doctores putant ſæpè accipi in ſcriptura fidem pro fiducia; ita tenet Vega *quæſt.* 1. *de Juſtif. & lib.* 9. *in Trident. c.* 29. Janſenius *in Concord. cap.* 30. 32. & 35. Balthaſar Paes *in Epiſt. D. Jacobi cap.* 1. *verſ.* 1. Lyndanus *de quatripar. juſt.* 1. *part. lib.* 2. *c.* 3. & recentiores Theologi *ad initium* 2. 2. D. Thomæ. Hoc enim modo fiducia non eſt fides, de qua loquimur; ſed ſpes connotando quandam perfectionem, ſeu robur ejus; ut benè docet Suarez *diſp.* 1 *proœmiali de fide, ſect.* 1. *num.* 6. & 7. & Drexelius *de Conformatione voluntatis lib.* 5. *c.* 2. & de hac agitur *ſequenti articulo*. Sed tractari de fide theologica, ſeu divina, quæ per ſe includit habitum, ſeu lumen fidei, actum ejus, & objectum, quæ tria ſigillatim etiam ſumpta ſolent in ſcriptura nomine fidei ſignificari. 167 *Fides humana deſcribitur.* *Fides gratia gratis data quæ.* *Fides pro fiducia ſumpta.* *In hoc articulo agitur de fide Theologica.* *Fides divina includit tria.*

§. I.

DE objecto fidei intelligitur illud ad Galat. *cap.* 3. *Ex auditu fides*; & infra *At ubi venit fides*, & ad Epheſ. 4. *Unus Dominus, una fides*, & Apocalyp. 2. 168 *1. Obiectum.*

Non

Non negasti fidem meam; & ita etiam dicit Athanasius in Symbolo. *Hæc est fides catholica, quam nisi quisque fideliter, firmiterque crediderit*: nam fides, quę creditur, objectum est virtutis fidei; ut eruditè docet Suarez *loco cit. sect. 2. num. 3.*

2. *Actus.* De actu verò fidei intelligitur illud Matthęi 9. *Secundùm fidem vestram fiat vobis*; & illud ad Roman 1. *Fides vestra annunciatur in universo mundo*; & in toto capite undecimo ad Hebręos: eodem modo sumitur fides, cùm illi varii effectus tribuuntur, & quoties in scriptura præcipitur fides tanquam ad salutem necessaria, de hac fide sermo est; quia præcepta de actibus dantur: Ita Suarez *loco cit.*

3. *Habitus.* De habitu autem fidei rectè intelligitur illud 1. ad Corinth. 13. *Nunc autem manent tria hæc, fides, &c.* & in eodem sensu loquitur Trident. *sess. 6. cap. 7.* cùm dicit, in justificatione simul infundi Fidem, Spem, & Charitatem.

QUÆSTIO II.

Quodnam sit objectum fidei theologicæ.

169 *Objectum fidei triplex.* REspondetur, in objecto fidei tria distingui à D. Thom. 2. 2. *quæst. 1. art. 1.* scilicet objectum materiale, idest materiam, circa quam versatur virtus; & objectum formale, scilicet rationem, sub qua versatur, seu motivum, propter quod fides credit. Tertium vocat D. Thomas accidentale, & in solutionibus argumentorum explicat sub hoc membro includere omnia objecta creata, quæ secundariò, & quasi consequenter dicit pertinere ad fidem. Verumtamen Suarez *disp. 2. de objecto fidei*, omnia illa, quæ creduntur ex testimonio divino, comprehendit sub objecto materiali fidei. Sed ait, præter objectum materiale, & formale, requiri ad credendum sufficientem propositionem doctrinæ fidei, juxta illud: *Quomodo audirent sine prædicante?* Nam quia nec Deus testificans, nec res testificatæ videntur, ideò necesse est, ut per auditum sufficienter proponantur; nam ideò dicitur esse Fides ex auditu. Hæc ergo objecta à nobis breviter explicanda sunt sequentibus dictis.

Roman. 10. vers. 14.

§. I.

170 *Objectum primarium fidei quodnam sit.* DIco 1. Deus secundùm absolutam rationem Deitatis, & essentiæ suæ est primarium objectum fidei. Hęc est sententia D. Thomæ 1. *part. quæst. 1. art. 7. & quæst. 14 de veritate art. 8. & in 3. dist. 24. art. 1.* & idem tenet Scotus *distinct. 23. quæst. unica.* Durandus *dist. 24. q. 1.* Capreolus *quæst. 4. Prolog. art. 2.* Alber & alii *in 3. dist. 23.* Idem sentit Marsilius *in 1. quæst. 2.* ubi refert varias opiniones; Tenet etiam Henricus *Quodlib. 12. quæst. 1.* Alexand. Alens. 3. *par. q. 68. memb. 7. art. ult.* & Suarez *disput. cad. sect. 1. num. 5.*

Ratio est, quia Deus ipse, quatenus Deus est, est primarius scopus fidei, seu ratio, quæ principaliter intenditur per fidem. Quod videtur satis probari ex illis verbis Pauli Hebræor. 11. *Accedentem ad Deum oportet credere, quia est*: nam quia esse Dei est ejus substantia, & essentia, cognoscere Deum esse, idem est, quod cognoscere Deum esse verum Deum, atque adeò habere veram divinitatem; ergo hoc est primarium objectum, quod fides intendit. Et ideò dicebat Christus Joan. 14. *Creditis in Deum, & in me credite*: quia illud primum est fundamentum reliquorum: facit etiam illud Joannis 17. *Hæc est vita æterna, ut cognoscant te.* Hæc ergo absoluta cognitio Dei est intenta per fidem.

§. II.

171 *Deus quatenus sit objectum materiale fidei.* DIco 2. Inter objecta materialia fidei Deus est objectum maximè necessarium, & inseparabile à revelatione fidei: Ita Suarez docet *disput. 2. de objecto fidei sect. 1. num. 8.*

Ratio

Ratio eſt, quia nihil eſt credibile per fidem, niſi ſub teſtimonio divino, ut nunc ſuppono. Quiſquis ergo credit aliquid per fidem infuſam, credit illud revelatum eſſe à Deo, & teſtimonium Dei eſſe infallibile: ergo impoſſibile eſt credere aliquid fide divina, quod non ſit Deus, quin ſupponatur aliquid creditum de ipſo Deo, quod ut minimum eſſe debet, Deum eſſe, & eſſe veracem in his, quæ teſtificatur: ſic ergo Deus ut objectum materiale, ſeu cognitum habet neceſſariam connexionem cum fide, quam non habent alia objecta: nam poſſet Deus multa revelare de ſeipſo, & nihil de creaturis.

§. III.

172 *Obiectum materiale adæquatum fidei eſt quodlibet ens revelabile à Deo.*

DIco 3. Deus non eſt adæquatum ſubjectum, & (ut ſic dicam) directum fidei; ſed hoc eſt quodlibet ens revelabile à Deo obſcura revelatione: Ita ſumitur ex D. Thom. 2.2. *q.* 1 *art.* 1. *& dicta quæſt.* 14. *de Veritate, artic.* 8. docet Scotus *in* 3. *diſt.* 23. *q. unica*, ibi Gabriel, & alii communiter, partim ibi, partim *diſt.* 14. Anton. 3. *p. tit.* 8. *cap.* 4. & Abulenſ. *in cap.* 12. Matth. *q.* 301. Suarez *loc. cit. ſect.* 2. *nu.* 2.

Ratio eſt, quia & de creaturis multa per fidem creduntur, quia de illis & multa à Deo ſunt nobis revelata, & ideò etiam ipſæ ſub hac ratione, qua revelatæ ſunt, pertinent ad objectum adæquatum fidei.

§. IV.

173 *Deus eſt prima ratio credendi.*

DIco 4. Deus ipſe, quem credimus, eſt etiam prima ratio credendi. In hac aſſertione conveniunt Theologi, D. Thom. 2.2. *q.* 1. *ar.* 1. *& 1. par. q.* 1. *ar.* 3. *& 7.* & Reliqui *in Prologo ſentent. & in* 3. *diſt.* 24. Altiſiodor. ſtatim *in principio Summæ in proœmio*, & Alenſ. 3. *par. quæſt.* 68.

Hoc notum eſt; nam divina ſcriptura ſæpè docet, veram fidem ad ſalutem neceſſariam ipſi Deo innixi: ſic dicitur Gen. 15. *Credidit Abraham Deo, & reputatum eſt illi ad juſtitiam*; quod dicit Paulus ſcriptum eſſe propter nos; quia fidem illam, & credendi modum imitari debemus, ut juſtificemur. Similia ſunt frequentia in Scriptura; & ideò meritò dixit Ambroſius *lib. de Abraham cap.* 3. *& lib.* 2. *Epiſtolarum Epiſt.* 12. *ad Valentinianum*: *Cœli myſterium doceat me Deus ipſe, qui condidit; non homo, qui ſeipſum ignoravit. Cui magis de Deo, quam Deo credam?*

§. V.

174 *Deus qua ratione ſit obiectum formale fidei.*

DIco 5. Deus ut revelans, ſeu teſtificans res credendus per fidem eſt objectum formale fidei. Hæc eſt aperta ſententia D. Thomæ 1. *par. quæſt.* 1. *ar.* 3. Idem tenet Scotus *in* 3. *diſt.* 23. *quæſt. unica, & diſt.* 25. *q.* 2. *in fine*, Richardus *diſt.* 23. *art.* 4. *quæſt.* 3. & alii plures relati à Suarez *diſp.* 3. *de objecto form. fidei ſect.* 2. *n.* 3. colligitur ex ſcriptura juxta illud Joannis epiſt. 1. c. 5. *Qui credit in filium Dei, habet teſtimonium Dei in ſe*, & aliis locis.

Ratio eſt, quia Deus non movet ad credendum, niſi mediante teſtimonio ſuo. Quomodo enim ei credemus, niſi nobis loqueretur? Ergo non eſt objectum formale fidei, niſi ut teſtificans, & revelans.

QUÆSTIO III.

Quinam ſit actus fidei?

175 *Actus fidei definitur.*

REſpondetur, *actum Fidei eſſe aſſenſum firmum, in auctoritate Dei obſcurè revelantis fundatum*: ita colligitur ex D. Thom. 2.2. *q.* 2. *art.* 1. Dicitur *aſſenſus*: quia diſtinguitur actus fidei ab omni actu elicito à voluntate: qui non eſt actus eli-

Digitized by Google

elicitus à voluntate; ſed imperatus à voluntate. Diſtinguitur ab omni apprehenſione, vel inquiſitione intellectus, & ſignificat judicium, quo intellectus ad unam partem determinatur. Additur *firmus*, ut ab opinione diſtinguatur, quæ etiam præbet aſſenſum, ſed formidoloſum, & aliquo modo dubium; fides autem debet eſſe firma. Quia verò hoc ſolet etiam ſuo modo tribui fidei humanæ, & multò magis cuicumque aſſenſui evidenti; ideò additur ultima particula *in auctoritate Dei*, *&c.* per quam actus fidei infuſæ tam ab acquiſita fide, quàm ab actu ſcientiæ, & à quovis actu evidente diſtinguatur: Et præterea per illam particulam deſignatur ultima differentia eſſentialis, & ſubſtantialis actus fidei; nam hæc differentia ſumitur ex objecto formali, quod per illam particulam explicatur: Ita eruditè docet Suarez *diſp. 6. de Actu fidei, ſect. 1. num. 5.*

Ex hoc colligitur, actum fidei infuſæ eſſe actum ab intellectu elicitum, & imperatum à voluntate; ac proinde ſubjectari in intellectu; ut teſtatur Paulus 2. Cor. dicens: *In captivitatem redigentes omnem intellectum in obſequium Chriſti.*

QUÆSTIO IV.

Quomodo Fides Theologica definiri poſſit.

176 *Fidei Theologicæ definitio.*

RESpondetur, Fidem Theologicam definiri à D. Paulo Hebræor. 11. quòd *ſit ſubſtantia rerum ſperandarum argumentum non apparentium*: Ita Magiſter Sent. *in 3. diſt. 23. cap. penultimo, & ultimo* dicit hanc eſſe fidei definitionem. Conſentiunt cum Magiſtro Scholaſtici, qui planè affirmant hanc eſſe definitionem fidei, quæ eſt virtus intellectus. Bonavent. *eadem diſt. ar. 1. quæſt. 1.* Ricardus *art. 4. q. 1.* Paludan. *quæſt. 4. ar. 1. §. quantum ad tertium.* Major *quæſt. 8.* Albertus *art. 18.* & alii plures relati à Vaſquez *tom. 2. in 1. 2 quæſt. 113. diſp. 209. c. 2.* Dicitur *ſubſtantia rerum ſperandarum*: quia eſt fundamentum ſpei, & quatenus ſubſtat aliis; proprium enim eſt fidei, fulcire ſpem, & fiduciam: quia non poſſet homo ſperare, niſi crederet; ideò certitudo fiduciæ proportionata eſt certitudini fidei; nam eſt veluti baculum, in quo Viatores nituntur ad ſperandum. Unde Ambroſius *lib. de Cain, & Abel* ait: *Fides eſt radix omnium virtutum; & quod ſuper hoc fundamentum ædificaveris, hoc ſolum ad operis tui fructus, & virtutis proficit mercedem.* Dicitur *argumentum non apparentium*, ideſt firmus aſſenſus, quo intellectus convincitur, & inducitur ad credendum ea, quæ non videntur; ita exponit Suarez *diſp. 6. de Actu fidei ſect. 2. n. 5.* Vel dicitur *argumentum non apparentium*: quia ejus actus eſt inclinare intellectum ad actum credendi, ac eidem intellectui cooperari influendo in actum ipſius, quo actu intellectus firmiter aſſentit, ſeu adhæret revelatis à Deo.

QUÆSTIO V.

Quomodo Fides Theologica dividatur.

177 *Fides duplex, Univerſalis.*

RElictis variis diviſionibus, quæ à Theologis afferuntur, unicam referam, ut magis inſtituto noſtro convenientem. Fides ergo dividitur in univerſalem, & particularem.

Fides univerſalis dicitur illa, quæ per ſe neceſſaria eſt ad ſalutem, & communi uſu Eccleſiæ *Catholica* nominatur; tum etiam quia ipſum nomen *Catholicæ* univerſalitatem ſignificat. Hæc autem fides univerſalis eſt & quoad perſonas: quia pertinet ad omnes, qui placere Deo volunt; & quoad tempora: quia ſemper in Eccleſia fuit; & quoad loca: quia ubique prædicata eſt, & prædicatur; & quoad dogmata: quia eſt de omnibus particulis fidei, & conſequenter etiam de omnibus, quæ in illis continentur: Sic docet Suarez *diſp. cad. ſect. 3. num. 6.*

Fides

Digitized by Google

Fides autem particularis dicitur illa, quæ in aliqua privata revelatione fundatur, vel inſtinctu Spiritus S., qui illi æquivaleat. Et meritò particularis dicitur; quia in materia, perſona, & propoſitione privata fundata eſt. Hæc autem rurſus triplex eſt. Prima, qua aliquis credit ea, quæ ſibi peculiariter revelata ſunt. Quo pacto Prophetæ crediderunt multa, quæ non omnibus fidelibus, ſed ſibi tantum revelata fuerunt. Et Abraham credidit multa, quæ ſibi ſoli fuerunt per revelationem promiſſa. Secunda fides privata eſt miraculorum, qua aliquis certò ſibi ſtatuit, Deum facturum aliquid præter conſuetum ordinem. De qua dicitur Matthæi 17. *Si habueritis fidem ſicut granum ſinapis, dicetis huic monti, tranſi hinc illuc, & tranſibit, & nihil impoſſibile erit vobis.* Tertia fides huic eſt ſimilis, nempè qua quis credit ſe à Deo conſecuturum aliquid ſpirituale, vel temporale ad ſpiritualia pertinens, puta dæmonem ab obſeſſo expulſurum etiam ſine poteſtate exorciſtica; vel ſanitatem corporis in ordine ad ſalutem animæ obtenturum; vel quid ſimile animæ ſalutare à Deo impetraturum: Ita docet Vaſquez *q.* 113. *in* 1.2. D. Thomæ *diſp.* 209. *cap.* 5. ac Suarez *diſp. ac ſect. eadem num.* 7. *Particularis.*

QUÆSTIO VI.

An fides miraculorum, ac promiſſionum ſit eadem cum fide Catholica?

REſpondetur cum Suarez *diſp.* 8. *de diſt. fidei ab omnibus donis, &c. ſect.* 1. *nu.* 3. tria poſſe conſiderari in eo, qui facturus eſt miracula; vel aliquod beneficium à Deo miraculosè impetraturum. Primum eſt credulitas de omnipotentia Dei, & veritate promiſſionum ejus. Secundum eſt quædam quaſi applicatio hujus univerſalis fidei ad hoc factum in particulari, ita ut aliquis judicet certò, & credat ſe facturum hoc miraculum; vel obtenturum hoc beneficium miraculoſum hic, & nunc. Tertium eſt fiducia quædam, quæ inde reſultat in voluntatem. 178 *Tria conſiderentur in eo, qui facturus eſt miraculum.*

Primum eorum, certiſſimum eſt, omninò in opere miraculoſo eſſe neceſſarium: quia illud eſt fundamentum omnium cæterorum. Unde Matth. 9. quando Chriſtus Dominus illuminaturus erat quoſdam cæcos, exigens ab illis fidem neceſſariam dixit: *Creditis, quia hoc poſſum facere vobis?* Dixerunt: *Utique, Domine; tunc tetigit oculos eorum dicens: ſecundùm fidem veſtram fiat vobis*, & cap. 13. in fine: *Non fecit ibi virtutes multas propter incredulitatem illorum.* Erat ergo neceſſaria credulitas. *Actus fidei.*

Secundum ſi debito modo explicetur, dicimus, illud judicium non eſſe omninò impoſſibile: poſito enim firmo aſſenſu fidei, me obtenturum à Deo, quicquid petiero, ſi debitè petam, & cum conditionibus, quas Chriſtus in ſuis promiſſionibus requirit, fieri poteſt, ut aliquis hic, & nunc, & hoc in opere, non divina, ſed morali quadam certitudine judicet concurrere omnia neceſſaria ad impetrandum miraculum: ſive quia illa manifeſtè videt: ſive quia ſimul etiam juvatur interiùs auxilio Dei, ut poſſit ita exiſtimare; ex quibus elicitur illud judicium certum aliquo modo ſimile judicio theologico, vel prudentiali; quæ omnia non eſſe impoſſibilia per ſe patet. Non tamen credo hujuſmodi judicium eſſe ſimpliciter neceſſarium: tum quia nulla eſt ratio, quæ cogat ad exigendum illud: tum etiam quia ad debitam fiduciam, & excludendam omnem dubitationem reprehenſibilem, ſatis eſt firmiter judicare, non ſolùm in genere, ſed etiam in hoc facto me impetraturum, quod intendo, certitudine conditionata, *Si per me non ſteterit, &c.* *Applicatio illius actus.*

Tertium eſt fiducia illa, quæ ex hujuſmodi applicatione fidei univerſalis ad hoc factum in particulari reſultat in voluntatem, quæ neceſſaria eſt ad obtinendum, ut latè oſtenditur *articulo ſequenti.* Quæ fiducia ſæpiùs inſinuatur in divina ſcriptura, quæ interdum utitur nomine *credulitatis*: interdum nomine *confidentiæ*; & Chriſtus Dominus ſæpè dicit, *Confidite, confidite, &c.* Item quia nemo poteſt orare, ut *Fiducia exinde reſultans.*

opor-

Digitized by Google

oportet, niſi ſperet, & confidat etiam ut oportet: miracula autem maximè perficiuntur oratione convenienter facta.

§. I.

179 *Fides miraculorum & promiſſionum eſt eadem cum fide Catholica.*

AD quæſtionem ergo dicimus, Fidem illam, quam ſcriptura requirit ad patranda miracula, & alia beneficia miraculosè obtinenda, quoad ſubſtantiam, & eſſentiam eſſe ipſum actum Catholicæ Fidei ita elicitum, & applicatum ad hoc particulare factum, ut poſſit generare illam fiduciam, & actus alios neceſſarios ad impetrandum miraculum.

Suſtinent Theologi.

Hanc concluſionem ſuſtinent D. Thom. 2.2. *q.* 178 *ar.* 1. *ad* 5. Cajetan. Matth. 17. Soto 2. *de Natura, & Grat. cap.* 6. Et eſt aperta ſententia D. Cypriani *lib.* 3. *ad Quirin. cap* 42. & valde indicant Ambroſius *lib.* 8. *in* Luc. *ad illud Adauge nobis fidem*, & Hilar. *in* Matth. *canone* 17.

Conſtat ex divina ſcriptura.

Colligitur in primis clarè ex 1. ad Corinth. 13. *Si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam*; ubi Apoſtolus expreſsè loquitur de Fide Theologali, & Catholica, & eam comparat cum charitate. Unde poſteà concludit, *Manent hæc tria Fides, Spes, & Charitas*. Similis locus eſt ad Hebræos 11. Nam illa Fide, quam definierat, *eſſe ſubſtantiam, &c. & ſine qua* dixerat *eſſe impoſſibile placere Deo*, dicit patrata eſſe miracula. *Hac*, inquit, *fide ſuſceperunt mulieres de reſurrectione mortuos ſuos, &c.* ideſt obtinuerunt reſurrectionem ſuorum virorum.

Probatur ratione.

Ratio eſt: quia Fides, quæ ad miracula requiritur, non pertinet ad novum habitum, ſeu virtutem infuſam; neque conſtituit novum genus, aut ordinem actuum. Nam ex tribus enumeratis actibus, qui maximè poſſunt concurrere ad opus miraculoſum, primus manifeſtiſſimè eſt actus fidei. Tertius quoad ſubſtantiam eſt actus ſpei; quia ſpes, & fiducia non diſtinguuntur eſſentialiter. Secundus verò (ſi adſit) ejuſdem rationis eſt cum aſſenſu Theologico, & juvari poteſt à prudentia infuſa, vel acquiſita quoad applicationem generalis fidei, ad hoc particulare factum, vel has circunſtantias particulares. Et ex his tribus actibus primus fons eſt, & radix aliorum, & cùm aliàs ſit propriiſſimè actus fidei, ideò illi propriſſimè convenit ratio fidei miraculorum.

Præterea fides miraculorum, ac promiſſionum idem omninò habet objectum formale, nempè Deum ut revelantem, & notificantem res credendas per fidem; quod habet etiam fides theologica; non ergo inter ſe differunt eſſentialiter. Cur enim quis confidit, ſe aliquid miraculosè à Deo obtenturum? Certè quia credit, Deum eſſe omnipotentem, ſummè bonum, ac fidelem in ſuis promiſſionibus: hoc autem credit, quia Deus per divinas ſcripturas hoc revelavit.

§. II.

180 *Inſtatio.*

OBJICIES. Actus fidei Catholicæ, & quævis ejus perfectio eſt in noſtra poteſtate; hæc verò fides miraculorum non ita, ſicut nec patrare miracula. Unde Matthæi 17. Apoſtoli non potuerunt expellere dæmonem, cùm tamen fidem Catholicam haberent.

Diluitur.

Reſpondetur, aliud eſſe patrare miracula, aliud habere fidem de ſe ſufficientem ad ea impetranda. Primum non eſt in hominis poteſtate ſemper; tum quia completa poteſtas, quæ requiritur ad opus miraculoſum, non inhæret per modum habitus, etiam in illis, qui frequenter miracula edunt: ut docet D. Th. 2.2. *quæſt.* 172. tum quia præter fidem requiruntur multa ex parte Dei, quæ non ſemper dantur, etiam poſita fide, quia non expedit; attamen illud ſecundum (hoc eſt habere fidem) in hominis poteſtate poſitum eſſe cenſet Suarez *loco citato num.* 8. eſſeque actum verè liberum, & humanum; ac licèt pendeat ex auxilio gratiæ; illud tamen non deerit volenti credere, ut oportet: quod planè docet Paulus ad

He-

Hebræos 11. & 1. *Corinth.* 13. Et colligitur ex Matth. 14. & 17. Ubi Chriſtus reprehendit Apoſtolos, vel etiam quoſdam alios, quòd carerent hac fide: erat ergo in illorum poteſtate, aliàs non fuiſſent reprehenſione digni. Item Lucæ 10. & ſæpè aliàs conſulit, ut habeamus hanc fidem; & Jacob. 1. *Poſtulet in fide nihil hæſitans.* Eſt ergo in noſtra poteſtate. Tandem hujuſmodi fides in eo, qui impetrat miracula, eſt laude digna, & meritoria; ergo & libera.

QUÆSTIO VII.

Quomodo Fides Theologica poſſit eſſe major in uno, quàm in alio.

ANte ſolutionem tres præmittendæ ſunt diſtinctiones.

Prima diſtinctio. Quantitas habitus fidei poteſt conſiderari dupliciter: Uno modo ſecundùm rationem formalem objecti: Alio modo ſecundùm ea, quæ materialiter credenda proponuntur. 181 *Diſtinctiones circa fidem.*

Secunda diſtinctio. Fides poteſt attendi uno modo ſecundùm ea, quæ creduntur implicitè: Alio modo ſecundùm ea, quæ explicitè creduntur.

Tertia diſtinctio. Fides poteſt conſiderari ſecundùm participationem ſubjecti, & hoc dupliciter: nam actus fidei procedit ex intellectu, & ex voluntate, ut docet D. Thom. 2. 2. *q.* 4. *ar.* 1. His poſitis.

Dico primò. Fides Theologica ratione objecti formalis non poteſt eſſe major in uno, quàm in alio: quia formale objectum fidei eſt unum, & ſimplex, ſcilicet Veritas prima: Unde ex hac parte fides non diverſificatur in credentibus, ſed eſt una ſpecie in omnibus. *Aſſertio 8.*

Dico ſecundò. Fides ſecundùm ea, quæ implicitè creduntur, in omnibus credentibus eſt eadem. Ratio eſt: quia quando quis incepit credere, ſubjecit animum ſuum omnibus credibilibus, quæ Catholicorum tenet aſſertio, & quæcunque de novo à Deo fuerint revelata: & ita id, quod nunc ſibi revelatur, jam credebat implicitè: objectum enim fidei adæquatum, ut dictum eſt ſupra, eſt quodlibet ens revelabile à Deo obſcura revelatione. Unde actus fidei hoc modo neque augetur, neque diminuitur, neque major eſt fides in uno, quàm in alio. *Aſſertio 8.*

§. I.

DIco tertiò. Fides Theologica explicitè, non ratione objecti formalis, ſed materialis, ideſt ſecundùm ea quæ materialiter credenda proponuntur, poteſt eſſe major in uno, quam in alio: Ratio eſt: quia cùm credibilia plura ſint, & poſſint accipi vel magis, vel minùs explicitè, ſecundùm hoc unus homo plura explicitè, quàm alius poteſt credere; & ſic in uno poteſt eſſe major fides, quàm in alio ex parte objecti materialiter ſumpti ſecundùm majorem fidei explicationem: Et ſic fides in uno vel ad majora, vel etiam ad plura quàm in alio poteſt ſe extendere: Ita D. Thom. 2. 2. *q.* 5. *ar.* 4. 182 *Aſſertio 1.*

Unde quidam dicuntur habere magnam fidem: alii parvam: alii magnam reſpectu unius gratiæ obtinendæ; ſed exiguam reſpectu alterius conſequendæ: alii majorem in ordine ad unum beneficium ſecundùm unum modum impetrandum; ſed non ſecundùm alium. Conſtat ex verbis Chriſti Salvatoris noſtri, qui admiratus de verbis Centurionis, quando dixit: *Domine, non ſum dignus, ut intres ſub tectum meum, ſed tantùm dic verbo, & ſanabitur puer meus:* ſequentibus ſe dixit: *Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Iſrael!* Si ergo tantam fidem non invenerat, ſignum erat, quòd aliquam minorem hac invenerat; quod utique nemini eſt dubitandum. Nam alii plures ex Hebræis, ait Toſtatus *quæſt.* 165. *in cap.* 17. Matthæi, credebant quidem, quòd Chriſtus poſſet ſanare infirmos, ſed dummodo ad eos accederet, & manu tangeret eos. Sic Regulus in Jeſum credidit, & rogavit illum, ut ſana- *Diverſitas credentium.* Matth. cap. 8. verſ. 8. Ioan. 4.

Vers.49. sanaret filium suum; sed dixit ad eum, *Domine, descende priusquam moriatur filius meus*. Necessarium judicavit, quòd Christus accederet ad ægrotum. Sic mulier, quæ sanguinis fluxum patiebatur, credidit in Jesum, quòd à fluxu sanguinis sanaretur; sed dummodo tangeret saltem fimbriam vestimenti ejus. Unde dicebat intra se: *Si tetigero tantùm vestimentum ejus, salva ero*. Sic quidam Princeps rogavit Jesum pro filia sua defuncta, dicens: *Domine, filia mea modò defuncta est*; sed addidit: *Veni, impone manum tuam super eam, & vivet*. Sic plures alii credebant se à Christo beneficium aliquod vel sibi, vel alteri accepturos; sed quoad modum consecutionis nullus habuit tantam fidem, sicut Centurio. Credidit enim, quòd Christus solo suo verbo etiam in absentia sanaret servum suum, dicens: *Domine non sum dignus, ut intres sub tectum meum; sed tantùm dic verbo, & sanabitur puer meus*; quasi diceret: Domine, scio, ac credo, quòd tu es omnipotens, & in te est virtus infinita, non est ergo, cur descendas in domum meam, quia peccator sum, ut sanes servum meum; sed sufficit unicum verbum tuum, in quo facta sunt omnia, & illicò sanabitur puer meus. His ergo verbis auditis à Christo jure meritò admiratione repletus dixit: *Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Israel*.

Matth. 9. vers. 21. Ibid. vers. 18. Matth. 8. v. 8. Vers. 10.

§. II.

183 Assertio 4. DIco quartò. Fides Theologica secundùm participationem subjecti potest esse major in uno, quàm in alio, tum ex parte intellectus propter majorem certitudinem, & firmitatem: tum ex parte voluntatis propter majorem promptitudinem, seu devotionem, vel confidentiam: Ita D. Th. *artic. eodem*.

Probatur ratione. Ratio est: quia de ratione fidei est, ut Veritas prima omnibus præferatur; sed tamen eorum, qui eam omnibus præferunt, quidam certiùs, & devotiùs se ei subiiciunt, quàm alii. Et secundùm hoc etiam fides est major in uno, quàm in alio.

Exemplo. Matth. 15. vers. 22. Vers. 28. Hoc apertè constat in muliere Chananæa, quæ accedens ad Jesum rogavit eum dicens; *Miserere mei, Domine, fili David: filia mea malè à dæmonio vexatur*. Cui tandem Jesus dixit: *O mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut vis*. Sed cur Christus magnam vocavit ejus fidem? Non utique ratione petitionis: quia non erat aliquod magnum, quod petebat, cùm ferè quotidie Christus ab Energumenis (etiam non rogatus) dæmones expelleret; sed magnam appellavit ob firmitatem, ac stabilitatem in credendo; nec non ob promptitudinem, ac devotionem in perseverando. Licèt enim Christus non responderet ei verbum, immò eam repelleret, ac vocaret eam canem, nihilominus non infirmata est fide, non vacillavit, nec dubitavit de Jesu potentia, bonitate, ac fidelitate in tribulatis sublevandis, & obsessis à dæmone liberandis: ideò perseveravit in petendo dicens: *Domine, adjuva me: nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum*. In quo ostendit firmitatem fidei suæ, qua credebat Christum esse Dominum potentem filiam suam à dæmonio liberare, ac piissimum, ideòq; ejus tandem preces non despecturum; sed id, quod ipsa petebat, largiturum.

Vers. 25. Vers. 27.

QUÆSTIO VIII.

An Fides Theologica differat à Fide gratia gratis data, & consequenter à cæteris gratiis gratis datis?

Gratiæ gratis datæ quot, & quæ. ANte solutionem quæstionis sciendum, novem esse gratias gratis datas à D. Paulo enumeratas 1. Cor. 12. *Alii per Spiritum Sanctum datur sermo sapientiæ: alii sermo scientiæ secundùm eundem spiritum: alteri fides in eodem spiritu: alii gratia sanitatum in uno spiritu: alii operatio virtutum: alii prophetia: alii discretio spirituum: alii genera linguarum: alii interpretatio sermonum. Hæc autem omnia operatur unus, atque idem Spiritus dividens singulis prout vult*,

1. Ser-

Digitized by Google

1. Sermo sapientiæ est donum, quod datur homini, ut non solùm possit fidei doctrinam proponere simpliciter; sed etiam ex illa multas veritates reconditas elicere, & persuadere; & propterea per causas, vel altiores rationes divina mysteria explicare. *Describuntur.*

2. Sermo scientiæ est gratia, per quam homo rationibus naturalibus, vel exemplis fidem explicat, & quæ contra obiiciuntur, solvit.

3. Fides in eodem spiritu est gratia, per quam datur homini, ut tàm distinctè, & perfectè intelligat, & apprehendat res fidei, ut possit eas alios docere; simpliciter tamen, & sine ornatu scientiæ; & sapientiæ. Hæc ab aliquibus vocatur fides miraculorum.

4. Gratia sanitatum est illa, per quam quis, divina operante virtute, alicui sanitatem confert, quam naturaliter, vel saltem nisi post longum tempus, consequi non potuisset.

5. Operatio virtutum est gratia, per quam homo ad confirmationem fidei, nec non utilitatem aliorum, dæmones ab obsessis corporibus expellit, secluſa potestate exorcistica; & alia opera efficit, quæ naturam superant. Hæc ab aliquibus vocatur gratia miraculorum.

6. Prophetia est supernaturalis quædam cognitio in divina revelatione fundata, à qua locutio, vel prædictio prophetica procedit.

7. Discretio spirituum est revelatio cogitationum interiorum cordis.

8. Donum linguarum est gratia, per quam confertur homini recipienti illud linguas varias cognoscere, & intelligere.

9. Interpretatio sermonum est donum, quo quis ex speciali Spiritus Sancti motione ea, quæ legit, vel audit, ita benè intelligit, ut possit illa aliis interpretari juxta sensum loquentis, vel scribentis. Sic hæ gratiæ describuntur à Suarez *disp.* 8. *de distinct. fidei ab omnibus donis, &c. sect.* 2. & 3.

§. I.

185 *Fides Theologica distinguitur à fide gratia gratis data, & à cæteris gratiis gratis datis.*

AD quæstionem ergo respondetur, fidem gratiam gratis datam modo prædicto explicatam non idem esse cum Fide Catholica. In primis enim illa nullam requirit obscuritatem. Nam juxta certam August. doctrinam *Epist.* 57. & D. Thomæ 3. *part. qu.* 7. *art.* 7. In Christo fuerunt omnes gratiæ gratis datæ; non tamen in eo fuit Fides Catholica, seù obscura: ergo Fides Catholica distinguitur ab omnibus gratiis gratis datis.

Deinde fides gratia gratis data non videtur tàm consistere in judicio, quàm in apprehensione rerum fidei, quæ ita à Spiritu Sancto dirigitur, sicut expedit ad docendos alios. Et idem proportionaliter dicendum est de aliis gratiis gratis datis. Nam hujusmodi gratiæ gratis datæ ordinantur ad utilitatem aliorum per actus exteriores fidei manifestativos. Fides verò Catholica ordinatur ad justificationem, & salutem ipsius credentis.

QUÆSTIO IX.

Quomodo Fides necessaria sit Exorcistæ ad dæmones expellendos.

186 *Ad expellendam dæmonem Exorcistæ simpliciter, & absolutè fides non est necessaria.*

AD quæstionem dico primò. Ad expulsionem dæmonis (simpliciter, & absolutè loquendo) Fides Theologica Exorcistæ non est necessaria. Ratio est: quia sufficit, quòd in ministro sit potestas Ordinis Exorcistatus, intentio faciendi, quod Romana Ecclesia facit, ac ipse dæmoni præcipiat divino nomine interposito. Patet; quia Ordo Exorcistatus habet suam vim ex opere operato; sicut satis probatum est *num.* 9. Et ideò ad ipsius ministerium neque fides actualis, neque habitualis in ministro est absolutè necessaria, ut producatur effectus, nempè expulsio dæmo-

Digitized by Google

nis. Sic & in omnibus Sacramentis ad producendum ex opere operato ipſorum effectum ſufficiunt Materia, Forma, & Intentio Miniſtri, faciendi ſcilicet quod facit Eccleſia, ut ex Concil. Florent. colligitur: Ita teſtantur Alexand. Alenſ. 4. *part. q. 16. mem. 3. art. 5.* D. Thom. 1. 2. *qu. 64. art. 9.* Ricardus *in 4. diſt. 5. qu. 4. art. 3.* & Joſeph Angles *Flor. Theol. qq. in 4. qu. de Miniſtro Sacr. art. 7.*

§. I.

187 *Fides Theologica neceſſaria eſt Exorciſtæ, ut tutò, & efficaciter dæmones expellat.*

DIco ſecundò. Ut Exorciſta tutò, & efficaciter ab obſeſſis hominibus, & è rebus ad homines ſpectantibus dæmones valeat expellere, neceſſaria eſt ei Fides Theologica, qua firmiter aſſentiat nedum articulis Fidei, ac myſteriis noſtræ ſalutis, ſed etiam credat, ſe eſſe Miniſtrum Chriſti, & Eccleſiæ; & habere poteſtatem ſuper dæmones, ut in nomine Jeſu eos ab obſeſſis corporibus expellat, quando expulſio eſt ſalutaris: nec non Chriſtum per ſuam Paſſionem abſtuliſſe à dæmone hominibus nocendi facultatem pro eis, quos Deus vult protegere, ac præſervare; & maximè pro his, qui credunt, ac confidunt in Sanctiſſimo Nomine Jeſu; ut latè probatum eſt ſupra *num. 65. & ſequentibus*.

Hoc teſtatur Alphonſus à Caſtro *lib. 6. adversùs Hæreſes verbo Exorciſmus* dicens: *Quod autem non ſemper fiat, ut invocato nomine Jeſu dæmon egrediatur, minima fides ipſius invocantis eſt in cauſa. Nam ſi perfectè credidiſſet, hæc, & majora feciſſet. Et ad hos ſolos, videlicet in fide perfectos Dei promiſſio* (Marci ultimo *In nomine meo dæmonia eiicient*) *pertinere videtur; quia priùs dixerat; Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur, &c.*

Propterea maximopere juvat Exorciſtæ, ſæpiùs elicere actus fidei, credendo firmiter, quòd Deus ratione ſuæ infinitæ bonitatis, ac miſericordiæ, ac fidelitatis ſuæ invariabilis virtute ſua divina concurret ad dæmones expellendos, cùm ipſe Exorciſta in nomine ejus dæmoni præcepta faciet, ſi talis expulſio perſonæ obſeſſæ fuerit ſalutaris.

§. II.

188 *De facto nullus Hæreticus, vel infidelis dæmones eiicere, aut miracula, facere ſolet.*

DIco tertiò. De facto loquendo, nullus Hæreticus, vel Infidelis dæmonem eiicere ſolet; vel aliquod valet facere miraculum, ut docet Ægydius de Coninch *diſp. 11. de objecto fidei dub. 3. num. 85.* & Lupus *part. 3. Edicti S. Inquiſit. lib. 22. diſt. 3. art. 2. diffic. 2.* Ratio eſt: quia promiſſio facta à Chriſto Eccleſiæ eſt reſpectu credentium: *Signa autem eos, qui crediderint, &c. In nomine meo dæmonia eiicient.* Nec Eccleſia ſupplet pro eis: quia ipſi non ſunt membra Eccleſiæ, cùm ſint ab ea ſeparati; Nam hæc ſigna, nempè dæmones eiiciendi per fidem; variis linguis loquendi; ſerpentes tollendi; infirmos curandi; &c. divinitùs ſupra omnem vim naturæ operandi, in teſtimonium fidei noſtræ conceduntur; ut ait Marcus Evangel. cap. 16. poſt illa verba, *ſigna autem eos, &c. Apoſtoli*, inquit, *profecti prædicaverunt ubique Domino cooperante, & ſermonem confirmante ſequentibus ſignis*. Immò etiamſi inter Hæreticos ſit aliquis ordine exorciſtatus inſignitus, non valet dæmones expellere, ſi ei deficiat recta intentio, quæ eſt, faciendi id, quod Sancta Eccleſia Romana faciendum intendit: nam hìc potiùs intendit facere, quod ſua docet ſecta, cui adhæret.

Quid acciderit Hæreticis id attentare volentibus.

Quare dum iſti dæmonis aſſeclæ, quaſi alii Pharaonis Magi curare maleficia, & Energumenos à dæmone liberare, quandoque attentarunt, idem illis accidit, quod ſeptem filiis Scevæ, qui Paulum in exorcizando imitabantur (de quibus Actuum 19.) nempè Vanus labor, fruſtra adhibitis ſuis adjurationibus è cerebro confictis: Contemptus, inſultante dæmone, & clamante: nihil ſit timendum ab illis: Confuſio, ridentibus, & ſubſannantibus populis, qui aſſiſtebant: Et quod pejus eſt, vulnera acceperè, ad quæ evitanda fugam arripere coacti ſunt. Unus pro omnibus ſufficiat

Digitized by Google

ficiat Martinus Lutherus hujus sęculi Novatorum antesignanus, qui illa omnia expertus est, cùm velut simia Ministrorum Ecclesię in Sacrario Vvirtembergensi dęmonem exorcismis è suo, puta, Evangelio novo depromptis, voluit expellere. Etenim irrisiones, & insultus dęmoniacos, iterata, & repetita verbera, summas angustias, & alvi profluvium perpessus suo malo didicit, non usurpare amplius ea, quę sunt catholicę potestatis: & ridiculum suis sautoribus auctoritatis Lutheranę spectaculum prębuit; ut narrat Staphylus oculatus testis, tunc Lutheri sectator, postea Catholicę Ecclesię filius *in absoluta responsione contra Smidelinum*.

ARTICULUS II.

De Spe, seu Fiducia in Deum.

189 SEcunda virtus, qua prędituś esse debet Exorcista, ut tutò, & efficaciter suum valeat exercere ministerium, est Spes, seu Fiducia, vel Confidentia in Deum, quę prędidio non fulcitur humano, sed divino innititur auxilio; & decertante Exorcista assistere debet, ut quod suis viribus assequi non potest, hoc superna ope confortatus assequatur. Unde similis filio hominis pedes habebat similes aurichalco, ut ostendatur, Exorcistam suam spem, ac fiduciam totam debere fixam habere in Deum: pedes enim spem significant, ut docet D. Bernardus in verba illa Psal. 90. *Quoniam in me speravit, liberabo eum*, dicens: *Quemcumque locum calcaverit pes vester, vester erit. Pes vester utique spes vestra est, & quantumcumque illa processerit, obtinebit, si tamen in Deum tota figatur, ut firma sit, & non titubet*.

Spes, seu fiducia in Deum necessaria est Exorcistæ, ut tutò, & efficaciter dæmones expellat.

Quæ spes, (ut respicit tanquam objectum primarium formale, solam bonitatem Dei clarè visi, sivè beatitudinem nostram tàm objectivam, quàm formalem, quatenus nobis bona est) dicitur virtus Theologica. Hæc videtur esse sententia Scoti *in 3. dist. 26. quæst. unic. §. ad quæstionem*. Eandem tenet Gabriel *ibidem*, Suarez *in 3. part. tom. 1. qu. 7. in Commentario art. 4.* Bannez 2.2. *quæst. 17. art. 5. §. Cajetanus, &c. vers. Nota secundò*, & Ægydius de Coninch *disp. 19. de Spe dub. 4. num. 52.*

Objectum spei.

Sic autem definitur à D. Thoma *in 3. sent. dist. 26* quòd *sit expectatio certa futuræ beatitudinis, provenions ex Dei gratia, & ex meritis nostris*, à Filliucio verò *tract. 22. de præceptis Fidei, Spei, & Charitatis, &c. cap. 8. de virtute spei* sic describitur: *Spes est virtus Theologica divinitùs infusa, per quam certò expectamus futuram beatitudinem per merita ex divina gratia provenientia*.

Definitio spei.

Spes verò (quatenus respicit nedum bonitatem Dei clarè visi; sed ejus omnipotentiam, qua potest omnia nobis salutaria conferre bona, ac fidelitatem ejus in promissis servandis) dicitur fiducia; quæ essentialiter non differt à Spe Theologica; addit tamen supra spem firmitatem quandam, seu robur: undè Fiducia est spes perfecta, ac robustissima, ut benè docet Drexelius *lib. 5. de Conformatione hum. volunt. cum divina cap. 2. §. 1.* dicens, *Spem hoc superat Fiducia, quòd Fiducia non qualiscumque spes sit; sed robustissima, & perfecta*.

Objectum fiduciæ.

Hæc autem definitur à D. Thoma 2.2. *qu. 129. art. 6.* quòd *sit spes futuri auxilii concepta ex dictis aliorum: vel ex his, quæ sunt in se, vel in alio*. Expressiùs autem sic definiri potest. *Fiducia Theologica est spes firmissima, ac robustissima futuri auxilii concepta ex frequentatis actibus fidei Theologicæ, qua quis firmiter credit, Deum nedum posse ratione suæ omnipotentiæ; sed ratione etiam suæ infinitæ bonitatis, benignitatis, ac fidelitatis velle ei concedere quod animæ est salutare*: Ita colligitur ex Suarez *disp. 1. proœm. sect. 1. num. 8. & disp. 8. de dist. fidei ab omnibus donis, &c. sect. 1. num. 3.*

Fiducia definitur.

Digitized by Google

QUÆSTIO I.

Quomodo hujuſmodi Fiducia augeatur.

190 *Fiducia quomodo augeatur.*

QUoniam plura adducemus infrà *p. 3. ubi de ratione*, ex quorum conſideratione maximopere affectus in Deum moveri poteſt, ac fiducia erigi; hìc dumtaxat modus, ſeu actus, quo talis fiducia augetur, eſt explicandus. Fiducia ergo proportionaliter augetur in voluntate, prout in intellectu augetur fides; quod ſolet contingere dupliciter.

Uno modo, quando fides non tantùm præbet aſſenſum veritati revelatæ, nec in ea ſolùm cognoſcenda, ſeu credenda ſiſtit, ſed extenditur ad praxim, veritatem creditam applicando voluntati, ut ſecundùm illam moveatur, ſeu operetur; tunc in voluntate proportionalis augetur fiducia, & animus orantis erigitur in ſpe, eamque actu ipſe exercendo, in ea firmatur, ac roboratur, ita quòd animus ejus non fluctuat; nec deficit in petendo.

Alio modo, quando aliquis non tantùm habitu credit, ſed actu ſe exercet conſiderando promiſſionem Dei, ejus veritatem, fidelitatem, ac bonitatem infinitam; tunc in voluntate augetur devotionis fervor, aufertur tepiditas, magis, magiſque creſcit confidentia.

191 *Defectus fiduciæ unde proveniat.*

E converſò, quando intellectus deficit in applicanda practicè veritate credita voluntati, ut ſecundùm illam cum magna fiducia oret, licèt talis homo non habeat defectum in aſſenſu fidei, neque in certitudine, qua credit, Deum eſſe fidelem in ſuis promiſſis; attamen ex defectu talis applicationis provenit in voluntate proportionalis defectus in ſpe, & fiducia: nam interdum animus orantis non erigitur in ſpe, non quia deſperet; ſed quia non actu exercet ſpem; unde fit, ut animus fluctuet, & deficiat in petendo, ſicut oportet. Secundò quando quis deficit in exercitio, quia non actu conſiderat promiſſionem Dei, & veritatem ejus, licèt nullam habeat dubitationem contrariam certitudini fidei; ex defectu tamen actualis fidei provenit in voluntate proportionalis defectus; quia tepidè, & remiſsè exercet ſpem; idcò vel non perſeveranter petit; vel in ipſamet petitione nimis eſt remiſſus, & etiam plus hæſitat, vel dubitat, quàm ſecundùm rectam rationem poſſit, aut debeat; quod totum redundat in imperfectionem, & defectum fiduciæ debitæ: Ita docet Suarez *tom. 2. de Virtute, & ſtatu Religionis, lib. 1. de Oratione cap. 24. num. 8.* Propter autem hujuſmodi defectus Apoſtoli non potuerunt illum Lunaticum curare; quia tunc habuerunt fidem languidam, nec rectè illa uſi ſunt ad conſiderandum ea, quæ poſſent movere affectum, & fiduciam erigere.

QUÆSTIO II.

Quomodo Fiducia tollat hæſitationem.

192 *Fiducia tollit hæſitationem.*

REſpondetur, ſicut fides non excludit quoad intellectum niſi dubitationem certitudini fidei repugnantem; ita fiducia quoad voluntatem ſolùm excludit illum timorem, vel animi trepidationem, quæ excludat Theologicam ſpem: Ac proinde ſi oratio fiat ex vera fide, & ſpe, ex hac parte habet conditionem ſufficientem ad impetrandum infallibiliter ex vi promiſſionis; quantumvis vel ex parte intellectus interveniat aliquod genus formidinis, vel dubitationis indeliberatæ, quæ ad infidelitatem non perveniat: vel ex parte voluntatis intercedat nimius timor, vel puſillanimitas ex conſideratione proprii defectus concepta. Nam hi defectus vel non ſunt culpabiles; vel non graviter; unde non excludunt verum actum fidei, & ſpei; nec reddunt culpabilem ipſam orationem: Ita docet Vega *lib. 9. in Concil. Trid. cap. 28.* Gloſſ. ord. *ſuper epiſt. canon. D. Jacobi cap. 1.* & Suarez *loco citato num. 7.*

Verùm-

Digitized by Google

Veruntamen subdit Suarez *num. 8. in fine*; quòd debita fiducia in Deum deberet hujusmodi defectus superare, ac vincere: Quod præstaret, si orans consideraret nedum divinam promissionem; sed infinitam Dei bonitatem, providentiam, benignitatem, charitatem, liberalitatem, ac cætera Dei attributa. Ex qua consideratione licèt non perveniatur ad judicandum certò, & infallibiliter, Deum effecturum, quod petimus; sæpè tamen pervenitur ad judicium ita credibile, ac determinatum, ut excludat actualem hæsitationem, & animum orantis pacatum reddat: Ita Suarez *loco cit. num. 9.*

193 *Fiducia in miraculo operando qua.*

Quando verò Deus vult per aliquem operari miraculum, solet ita movere animum petentis, ut nihil hæsitet; sed firmiter credat, illud impetraturum: quæ ab aliquibus solet dici fides miraculorum, quæ præsupponit fidem Theologicam; & numeratur inter gratias gratis datas; provenitque ex quadam peculiari motione, & præveniente gratia, cui homo non potest resistere quantum ad illam particularem firmitatem intellectus, licèt quoad actum desiderandi, & petendi liberè operetur: Ita docet Abulensis *in cap. 17. Matth. qu. 165.* & Suarez *loco cit.*

Frequentiùs verò, licèt non tàm specialis gratia concedatur, datur major, vel minor præveniens gratia ita movens ad petendum cum fiducia, ut magis etiam, vel minùs hæsitationem tollat, vel animum petentis securum reddat: Quo modo dixit Cassianus *Collat. 9. cap. 32.* signum futuræ impetrationis esse, quando Spiritus Sanctus movet ad petendum cum magna fiducia, & quasi securitate impetrandi.

QUÆSTIO III.

Quos effectus efficere soleat hujusmodi Fiducia in suis possessoribus.

194 *Fiducia est armatura, ac veluti virga mosayca in manu confidentis in Deum.*

INnumeri sunt admirandi effectus, quos causare solet hujusmodi fiducia in eos, qui illam possidere studeant. Est enim in manu Exorcistæ, & omnium Christi fidelium veluti panoplia, seù omnis generis armatura; aut altera virga mosayca, qua valent nedum ab inimicis tàm invisibilibus, quàm visibilibus, & à quacumque re adversa seipsos, & omnia ad se spectantia tueri, ac conservare; verùm etiam, cùm opus est, ob Dei nomen sanctissimum glorificandum, Ecclesiæ splendorem augendum, ac totius Reipublicæ Christianæ utilitatem prosequendam (ad id specialiter Deo cor movente) admiranda opera operari. Hi autem effectus genericè collecti clauduntur, ac breviter ad sexdecim Fructus revocantur.

FRUCTUS PRIMUS.

Fiducia in Deum præservat à peccatis plurimis.

195 *Fiducia in Deum præservat hominem à vitiis, & à peccatis.*

PRimò hæc fiducia in Deum, ac firma confidentia in ejus tutissima protectione præservat eum, qui illam possidet, à vitiis, & à peccatis plurimis.

David Psal. 33. vers. 23. *Et non delinquent omnes, qui sperant in eo.*

Ubi Franciscus Titelmanus. *Qui in eo*, inquit, *spem suam jactatam, & benè firmatam habuerint, non cadent in peccatum tale, quo prorsus à Deo separentur. Sollicitè enim curabunt, ne peccatum ullum tale admittant: & si fortè contigerit incidere, sollicitè curabunt, ne in peccato permaneant; sed resurgent quantociùs in spe misericordiæ Dei.*

Joannes Baptista Folengius: *Qui spem*, ait, *omnem suam in Deo collocant, hi delinquere haud quaquam possunt ad mortem, quia ex Deo nati sunt, semenque Dei in se insitum habent. Nihil ergo damnationis*, clamat Paulus, *est his, qui sunt in Christo Jesu, qui non secundùm carnem ambulant. Et hi sunt quidem, qui sperant in eo, ut è spe tandem, fiduciaque in Deum copulata sanctificationem omnem nostram auguremur. Omnis*, inquit Joannes, *qui spem habet hanc in eum, sanctificat se.*

Rom. 8. ver. 1.

1. Jo. 3. ver. 3.

Idipsum confirmat Drexelius *de Conformatione voluntatis lib. 5. cap. 5. §. 4.* dicens: *Vera in Deum fiducia non tantùm inquieti pectoris agitationem, sed & huic contrarium torporem mentis, ac senium tollit. Quisquis hanc felicissimam artem callet, ac reipsa tàm voluntati divinæ, quàm providentiæ ejus perfectè se tradit, graves vitiorum insultus non metuit. Ita Deo innixum nulla vis, nulla fraus, nulla jam illecebra poterit, vel stantem deiicere, vel subiicere dominantem.*

Disertè hoc ipsum testatur D Bernardus *super eundem Psalmum*, dicens: *Ita animus, si non præsumat de se; sed si confortetur à Deo, poterit utique dominari sui, ut non dominetur ei omnis injustitia.*

196 *Diffidentia origo est plurium vitiorum.* E converso diffidentia de Deo est causa plurimorum vitiorum, ac scelerum execrabilium. *Deo diffidere*, ait Drexelius *loc. cit. c. 10. §. 7. aut est principium plurimorum scelerum, aut finis.* Ideò benè ait Folengius in Ps. 31. vers. 1. *Unde ambitio? unde cupiditas? unde dominandi libido, etiam in his, qui in intimis Ecclesiæ penetralibus, & claustris latitant? unde luxus? unde fastus, simultasque, simulatio, dissimulatio, atque omnis generis vitia emanant? nisi quòd in alia re, quàm in Deo suam collocant fiduciam, ac spem mortalium plerique?*

FRUCTUS SECUNDUS.

Non finit facilè homines cadere in tentationes.

197 *Fiducia in Deum non finit facilè cadere in tentationes. Confirmatur auctoritate Divinæ Scripturæ. Theologorum* SEcundò hæc fiducia in Deum est telum acutissimum in hostes invisibiles intorquendum, quo facillimè debellari queunt, ne inducant homines in tentationem. Aptissimè Folengius *in Psal. 26.* apud ipsum 27. explicans illa verba: *Si consistant adversùm me castra, non timebit cor meũ*; ait: *Multa sunt castra illa* (nempè vitia, quibus diabolus nos impugnare tentat;) *sed multa etiam nimis sunt castra Domini: hæc quidem fortia, illa verò debilia, parumque in Deo sperantibus extimescenda. Habet etiam & spiritus sua castra in cordis theatro, habet sua tela, suas acies, suasque testudines, atque arietes: quæ sanè omnia spirituali tantummodo viro sunt nota. Equidem nescio, an tela acutiora in hostes intorqueri possint, quàm ea, quæ hìc memorat Vates, nempè spem, ac confidentiam in Deo.* Unde Titelmanus in illa verba Psal. 90. *Quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium*, ait: *Tu namque es, Deus meus, qui tibi fidentem hactenus liberasti, & liberabis (uti non dubito) etiam imposterum, de laqueis, & insidiis omnium inimicorum meorum, qui ad modum venatorum paupercula m animam meam summo studio, & sedulitate maxima persequuntur, ut eam interimant, ponuntque laqueos multiplices, & varias insidias, ut illaqueatam in eis animam meam morte afficiant: quo modo solent venatores maximis laboribus persequi innoxia animacula, & laqueos ponere, foveas effodere, aliasque insidias struere tantùm, ut illa possint comprehendere, & vita privare,* & infrà *vers. 6.* in illa verba: *Non timebis, &c. à negotio perambulante in tenebris. Deus ita illæsum te servabit ab omni malo, quòd in tenebrarum latibulis obambulat, à tentatione gravi, molesta, & diuturna, quæ te multùm, & diù, quasi circumeundo, & circumambulando molestat, ut tandem vel importunitate vincat: aut ex occulto tandem aliquando te opprimat, si quando te videat minùs paratum,* & paulò infrà ait: *Ab inimicis hujusmodi sivè apertè per vim tentationum oppugnantibus æquè salvaberis in divino auxilio; non poterunt tibi adversarii dæmones prævalere propter divinam custodiam, quoscumque tandem modos adinveniant, quamcumque tandem viam experiantur, sivè occultè nocere cupiant, quasi in occulto tenebrarum, absque oppugnatione aperta, sub latibulo aliquo, sivè etiam apertam persecutionem, aut tentationem omni sibi concessa virtute adversùs te exsuscitent: etiamsi in omni sua virtute adversùm te conentur, & apertè te oppugnent, nihil patieris incommodi.*

Hoc idem testatur Dionysius Carthusianus in eundem Psalmum. *Aquatuor*, ait, *tentationibus liberatur, qui in adjutorio Altissimi habitat, scilicet à timore nocturno,*

Sturno, à sagitta volante in die, à negotio per ambulante in tenebris, ab incursu, & dæmonio meridiano: & ita nullam tentationem quantumcumque gravem, seù undique illatam veretur, dicens cum Apostolo: Omnia possum in eo, qui me confortat. Philipp. 4. 13.

Idipsum testantur omnes Patres Psalmum prædictum exponentes, Augustinus, Ambrosius, Hieronymus, Bernardus, Cassiodorus, Paraphrastes, & alii innumeri relati à Joanne Lorino *in eundem Psalmum*.

Diffidentes facis succumbere tentationibus.

E conversò qui solis suis viribus, & non divina protectione innituntur, cuicumque facillimè diabolicæ succumbunt tentationi; ut benè observat Drexelius *de Conformatione voluntatis l. 5. c. 4. §. 5.* dicens: *Porrò, qui hac fiducia sunt vacui humana tantùm circumspiciunt, omniaque humanis viribus metiuntur. Et ferè contingit, ut hos in manu consilii sui destituat Deus*. Ex quo dæmones suis telis, ac jaculis illos (Deo non obsistente) haud difficulter prosternere valent.

FRUCTUS TERTIUS.

Liberat, ac præservat à maleficiis, obsessionibus, ac molestiis diabolicis.

198 *Fiducia in Deum liberat, ac præservat à maleficiis.*

TErtiò hæc fiducia in Deum liberat, ac præservat homines in Deum confidentes à maleficiis, incantationibus, obsessionibus, ac vexationibus dæmoniacis; ut latè probavimus suprà *num. 66.* Quod experientia comprobavit anno 1648. mense Septembri hac fiducia munitus, dum filium suum Dominicum primogenitum annos natum 16. Energumenum à dæmone liberavit, Joannes de Fantinis à Castro Franco. Is enim, dum præfatum filium suum à dæmone obsessum ad me adduceret Venetias, ut à dæmonio liberarem, cæpit dæmon in itinere illum vexare, & acriter torquere; quare prædictus vir utique pius, prudens, atque devotus memor instructionis, quæ ante semestre à me fuerat imbutus, dum filiam ejus Franciscam annos 15. natam energumenam (Sanctissimo Nomine Jesu à me interposito) à dæmone liberaveram, divino fretus auxilio dæmonem objurgare cæpit, & increpare, ac suo modo vulgari sermone illi præcipere, ne vexaret filium; simulque filium excitare, ut in Deum confideret, quòd à dæmonio dubio procul fuisset liberatus. Propterea dæmon, divina virtute eum impellente ob fidem illius viri firmam, ac sinceram, coactus fuit è corpore juvenis exire; sed in egressu submissa voce in aure illius dixit: *procertò scias, quòd ex eo: quia Venetias nolo ad fratrem illum accedere, sed cùm ad patriam tuam redieris, iterùm in domum meam intrabo, unde exivi.* Cùm ergo coram me fuisset adductus, illum totaliter à dæmone liberum esse, comperi. Quare illum in fiducia benè instruxi, admonens, ut totam suam in Deo fiduciam collocaret, nec ullo modo dæmonem timeret: quia nihil potest contra eos, qui in Deum suam collocant fiduciam: qui ita benè instructus à quacumque dæmoniaca vexatione liber, ac illæsus permansit.

Exemplum relatum ab Auctore.

199 *Præservat à timore dæmonis, & apparitionibus, ac nocturnis terriculamentis.*

Sed non tantùm à maleficiis, ac dæmoniacis obsessionibus, qui in Deo suam collocant fiduciam; sed etiam à timore ipsorum dæmoniorum, ab eorum apparitionibus, ac nocturnis terriculamentis liberantur, ac præservantur.

Hoc probant Richelius, Eugubinus, Genebrardus, R. Abenezra, R. Kimmhi, qui exponentes illa verba Psalmi 90. *Non timebis à timore nocturno, à negotio perambulante in tenebris*, intelligunt de timore, quo solent aliqui nocturno tempore concuti, sivè naturali imbecillitate propriæ imaginationis, sivè somniorum tristium, ac turpium etiam objectu, sivè terriculamentis de industria à dæmonibus excitatis. Quæ vocantur, ut docet Joann. Lorinus in Psal. 90. vers. 5. & 6. *phantasmata, spectra terricula, terriculamenta, lemures, empusæ, species, umbræ, larvæ, manes, simulachra, dæmones nocturni.* Ab horum omnium timore liberantur, qui totam suam spem, ac confidentiam constituunt in Domino. Hoc probat eruditissimè S. Bernardus prædicta verba exponens: *Scuto circumdabit te, &c.* dicens: *Benè dicitur, non timendum à timore nocturno, & non dicitur à nocte: quia non ipsa afflictio*

tentatio est: sed magis timor ipsius. Nam & omnes laboramus, cùm tamen non omnes inde tentemur; & qui tentantur, multò magis timore futuræ pœnæ (intellige, ait Lorinus loco citato, pœnæ corporalis, puta maleficii, vel obsessionis) *quam præsentis dolore læduntur. Quia ergo timor ipse tentatio est, congruè dictum est ei, qui circundatur scuto Domini, quòd à tentatione hac non timebit.*

FRUCTUS QUARTUS.

Defendit ab inimicis, ac persecutoribus visibilibus.

200 *Fiducia in Deum defendit ab inimicis, ac persecutoribus. Testantur Patres.*

QUartò non tantùm Deus protegit in se confidentem ab inimicis invisibilibus; sed etiam à visibilibus, ab hominibus nempè iniquis, ac perversis, qui quærunt sanguinem ejus fundere, honorem deturpare, ac substantias ipsius disperdere, dissipare, aut usurpare.

Eruditissimè hanc veritatem testatur Titelmanus *in Psalmum 90. ad litteram* explicans illa verba: *Scapulis suis obumbrabit tibi*, dum ait: *Vox prophetæ est ad eum, qui habitat in adjutorio Altissimi. O tu quisquis es, qui sic (ut modò dictum est) tali confidentia habitas in adjutorio Altissimi, quàm benè tibi erit, & quàm eris securus in ista tua fiducia! Ecce Deus ipse, in quo habes fiduciam, suæ potentiæ fortitudine tibi obumbrabit, quasi scapulas suas super te expandet, suum auxilium super te faciet apparere; ut nocumentis nihil ad te possit pertingere: Quomodo, cùm pater scapulas suas, & humores obicit pro filio, ut is, qui parvulo nocere cupit, non possit, obstaculum præbentibus latis obumbrantis patris scapulis. Et sub expansis alis misericordiæ, ac bonitatis ejus securus ages, & confidendo tutus eris ab omni adversariorum nocumento; quomodo pulli gallinæ sub alis, & pennis maternis agunt securi, qui, cùm extra alas evagantur, accipitris, aliarumque rapacium avium patent unguibus, suntque direptioni, & morti expositi.*

201 Idem *in eundem Psalmum vers.* 14. loquens in persona Domini, rationem reddens, cur hominem in se confidentem protegat ab inimicis, ac persecutoribus suis, aliisque periculis animæ, & corporis; *Quoniam*, inquit, *in me speravit, liberabo eum, protegam eum, quoniam cognovit nomen meum. Ecce ego, ait Dominus, juxta Prophetæ verbum, eum liberabo, & salvum faciam ab omni malo propter quod in me spem, & fiduciam constituerit, secundùm fidem ipsius faciam illi, & non eum frustrabor, neque confundam ab expectatione sua, quoniam non novi ego in me sperantes derelinquere: Ego eum defendam ab omnibus adversariis, & omni malitia, eò quòd nomen meum cognovit, eò quòd in me credidit, & speravit, atque ut Patrem, Dominum, Protectorem, & Salvatorem invocavit.*

202 Huc appositè Chrysostomus *in Psal.* 124. initio, & paulò post initium in illa verba: *Qui confidunt in Domino sicut mons Syon*, &c. sic ait: *Montem dixit, spem in Deum incommutabilem, firmam, & constantem, invincibilem, & inexpugnabilem. Quemadmodum enim si quis innumerabiles adhibeat machinas, montem nec convellere, nec labefactare poterit; ita etiam qui eum aggreditur, qui spem in Deum collocavit, revertetur domum vacuis manibus. Sed cur non dixit absolutè*: Sicut mons, *sed montis Syon meminit? Docens nos non debere animum deiicere in calamitatibus, nec ab eis pessundari; sed à spe in Deum pendentes, omnia ferre fortiter & bella, & pugnas, & tumultus. Quemadmodum enim hic mons, qui fuerat quandoque desertus, & nudatus habitatoribus, ad priorem redierat prosperitatem, veteri statu recepto, cùm incolæ redissent, & miracula rursùs ostenderentur; ita etiam vir fortis, & generosus, licèt ab innumerabilibus invadatur calamitatibus minimè evertitur.*

Digitized by Google

§. I.

HInc juremeritò hæc confidentia in Deum à Drexelio *de Conformatione voluntatis lib. 5. c. 5.* vocatur galea, lorica, & anchora. *Hæc*, inquit, *in Deum fiducia est galea nullis rumpenda vulneribus, est lorica nulli penetrabilis telo, est anchora nulli obnoxia naufragio. Hanc sicut anchoram habemus*, ait Apostolus Hæbr. c. 6. *animæ tutam, ac firmam.* 203 *Fiducia in Deum est galea, lorica, anchora.*

Hac galea, lorica, & anchora firmata erat, ac roborata Susanna, nobilissimum, & Pudicitiæ, & Fiduciæ specimen. Hæc cùm ad capitis supplicium, & saxatiles nimbos jam duceretur, flens suspexit ad cœlum: *Erat enim cor ejus fiduciam habens in Domino.* Nec frustra: omnium calculo, Daniele judice, omni crimine, ac dedecore liberata est. *Hac roborata fuit Susanna.* Daniel. c. 13. vers. 35.

Hac non inferior Esther rem magnam aggressa est per hanc itidem in Deum fiduciam. Lex erat in Assueri aula, ut si quis ad Regem ingrederetur non vocatus, morte id luetet, nisi Rex virgam auream protendisset in signum clementiæ. Cùm verò Estherem hinc Mardochæus assiduis precibus urgeret, ut Regem adiret; illinc obstaret lex, & terreret; hoc demum iniit consilii: Judæi omnes jussi sunt triduum totum inter preces, & jejunia exigere: quod idem & Esther fecit cum suis virginibus: *Triduo sic exacto, Regina fiduciam in Deum amplissimam concipiens,* (docet Drexelius loco cit. cap. 4. §. 3.) *ingressa est ad Regem pro sua gente deprecatura. Ex voto cesserunt omnia.* *Hac fuit munita Esther.*

Nec illud silentio involvendum, quod fertur à C. Fabr. *histor. de Electoribus Saxoniæ.* Dux Saxoniæ Fridericus II. cognomento Placidus, Anno Christiano millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto obiit. Hic princeps aliquot ante obitum annis Friderico è Comitum stirpe Antistiti Magdeburgico litem, & ab ea bellum cæpit movere. Quod ut prudentiùs gereret, & cuncta cederent feliciùs, exploratorem misit, qui de apparatu bellico, & consiliis adversæ partis cognosceret. Factum exploratis omnibus renuntiatum est, nil opportunum bello parari, sed nec militem scribi: Antistitem prætereà dixisse, causam se commissurum Deo, qui pro servo suo arma sumeret. Hoc ut Elector audivit: *Alius*, inquit, *insaniat, & bellum inferat ei, qui confidit superiorem se futurum in causa sua, Deo defensore.* Laudandus Præsul, qui Dei patrocinio fisus: laudandus Princeps, qui positis armis Deum veritus est adversarium. 204 *Hac suffultus Antistes Magdeburgius.*

Tali confidentiæ lorica, ac galea munitus fuit S. Martinus Episcopus Turonensis, ad quem, ut refert Villegas *in vita ejus*, cùm quidam homo iniquus, ac perversus accessisset, ut ipsum occideret, & jam districto ense adversùs ipsius caput ictum jeciſſet, ut feriret, alio ensem retinente, & impediente, ne caput Sancti Episcopi attingeret, ipse inconcussus manens, & immutabilis existens nec timuit, nec tremuit, nec facies ejus ex pavore colorem mutavit: Ex quo à suis Clericis interrogatus, quomodo tam impavidus in tanto discrimine vitæ perstitisset? Respondit vir Dei; *Numquam tam modicus pavor me corripuit, sicut nunc; certissimum namque mihi est, quòd Deus meus, cui servio, & in quem omnem meam constitui fiduciam, numquam me in majoribus necessitatibus dereliquisset.* Dignissimum sanè tanto viro responsum. Nam teste Isaia c. 40. *Qui sperant in Domino, mutabunt fortitudinem* (i. humanam in divinam) *assument pennas sicut aquilæ: current, & non laborabunt: ambulabunt, & non deficient.* Sic animosissimus Rex David: *In Domino sperans*, inquit, *non infirmabor.* Optimè Theodoretus: *Gubernatorem*, inquit, *habeas Deum, & aurigam, & res tuæ ab illa providentia pendeant; nam hoc modo inconcussus manebis, & immutabilis.* 205 *Fiducia maxima D. Martini.* Vers. 31. Psalm. 25. Vers. 1.

Sed non solùm tuetur Deus in se confidentes in discrimine vitæ, & honoris; verùm etiam in periculis jacturæ bonorum temporalium, præcipuè contra incendiarios, fures, insidiatores. Sic Euthymius apud Lorinum explicans illa verba Ps. 90. à time- *Deus tuetur in se confidentes etiam in periculis jacturæ bonorum temporalium;*

Digitized by Google

timore nocturno, à negotio perambulante in tenebris ait: *Timor nocturnus, unà cum negotio perambulante in tenebris indicant fures, incendiarios, insidiatores, qui tali potissimùm tempore grassantur, & incautos adoriuntur.* A quibus Deus protegit, ac defendit omnes in se confidentes, ne possint eis ullum quamvis minimum inferre nocumentum. Ergo *viriliter agite, & confortetur cor vestrum omnes, qui speratis in Domino.*

Psam. 30. Vers. 25.

FRUCTUS QUINTUS.

Liberat, ac præservat à morsu, ac veneno brutorum animalium.

206 *Fiducia in Deum liberat, ac præservat ab innumeris periculis.*

QUintò liberat, ac præservat hæc fiducia in Deum ab innumeris periculis, quibus mortalis obnoxia est infirmitas, & à quibus homines quandoque solent inopinatò offendi; præcipuè tuetur à morsu, ac veneno brutorum animalium; ita ut non noceant iis, qui in Deum suam constituunt fiduciam (Deo illos protegente): Sic plures Doctores explicant illa verba Psalmi 90. *Super aspidem, & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem, & draconem.* Quæ licèt mysticè intelligantur de dæmonibus, vel etiam de hominibus iniquis; vel de vitiis, ac peccatis, ut plures exponunt Patres relati à Joanne Lorino in dicta verba: verumtamen ad literam accipiuntur de irrationabilibus, venenosisque brutis, quæ multis Sanctorum, præsertim in nova lege sine læsione calcaverunt, sicut eorum venena sine nocumento biberunt, juxta illud Marci 16. *Signa autem eos, qui crediderint, &c. Serpentes tollent, & si mortiferum quid biberint, non eis nocebit.*

Varia miracula hoc testantur.

Vers 2.

Serpentes tollent. Hoc patet de Paulo Apostolo Act. 28. qui percussus à vipera in nullo læsus fuit; sed viperam pendentem ad manum ejus in ignem excussit. Quod partim quoque contigit filiis Israel ex Ægypto gradientibus per eremum vastam, atque horribilem, & venenosis animalibus plenam, quæ nocumentum non intulerunt filiis Israel, quemadmodum Moyses scripsit Deuteron. 8. *Dominus dux tuus fuit in solitudine magna, & terribili, in qua erat serpens flatu adurens, & scorpio, ac dypsas.*

Vers 15.

Ita testatur Dionysius Carthusianus in illa verba Psalmi 90. Idipsum annuit Joa. Lorinus ibidem. Constat in Daniele, cui non nocuerunt ora Leonum, licèt existeret in medio eorum. Daniel. c. 6. & 15. In S. Francisco, cui Lupus vorax, qui plures homines occiderat, nedum non nocuit, sed ut agnus mansuetus humilis se subjecit, ac obedientiam præstitit; & in aliis pluribus, quos sacræ referunt historiæ.

Chronic. Fr. Minor. in vita ejus par. 1. libr. 2. c. 39.

207 *Confirmant Sacræ Scripturæ interpretes.*

Hanc apertè veritatem fatetur Franciscus Titelmanus in eadem verba: *super aspidem, &c.* loquens ad eum, qui totam in Deo suam constituit fiduciam. *Denique*, ait, *nec universum serpentum genus tibi quicquam nocere poterit; sed absque læsionis nocumento perambulabis super aspidem, & basiliscum, & similiter super aliarum specierum serpentes cujuscumque tandem malitiæ, aut interfectionis fuerint, nihil tibi mali illorum venenum inferet. Immò neque leonem, neque draconem in via timebis; sed securus, & imperterritus in via tua conculcabis eorum capita; etsi leo ferocissimum sit animal, draco astutissimum: tu tamen, & illius ferocem fortitudinem, & hujus nocivam astutiam æquè victor calcabis, atque superabis, hoc est, nulla virtus inimicorum, sive infirmorum, sive fortiorum, sive magnorum, sive parvorum tibi nocere poterit, aut prævalere. Ecce enim altissimus, in quem posuisti refugium, & spem tuam, dedit tibi potestatem calcandi super omnes serpentes, & scorpiones, & super omnem virtutem inimici.*

Sic ad literam transfert Felix: *Super leonem*, ait, *& aspidem iter facies, conculcabis catulum leonis, & draconem. His quidem ferarum vocibus*, ait Baptista Folengius in eadem verba, *rerum omnium, quæ vel morsu, vel veneno, vel alia ratione quælibet noxia, & lethalia obesse possunt, feritatem intelligi voluit; quas quidem non solùm Dei amicis nocere haud quaquam posse, asserit; verùm etiam illis fore usui, ac commodo. Ecce*, inquit Christus, *dedi vobis potestatem calcandi super serpentes, & scorpiones*,

Luca 10. vers. 19.

Digitized by Google

nes, & ſuper virtutem omnem inimici, & nihil vobis nocebit. Quæ enim res tam formidabilis eſſe poteſt cui non imperet Dei amicus, atque illi frænum ponat? Marci 16.

Et ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit. Conſtat de S. Joanne Evangeliſta, qui venenum mortiferum hauſit, & nihil ei nocuit. Idem præſtitit S. Antonius à Padua pro converſione quorundam hæreticorum: ut habetur *Chron. Fratr. Min. par. 1. lib. 5. cap. 20. in vita ejus*. Idipſum B. Jacobus à Marchia Pragæ in Boemia coram totius populi multitudine congregata ob Hæreticorum converſionem egit, & ſtatim poſt venenum hauſtum majori ſpiritus fervore ſine ulla animi, vel corporis moleſtia altiſſima de fide Catholica, ac Romana Eccleſia contra Hæreticos myſteria prædicare cæpit, ut narrat Marcus à Lisbona *Chron. Fratr. Minor. par. 3. lib. 6. cap. 12.* Quod etiam alii Sancti præſtiterunt: ut ſacræ ferunt Hiſtoriæ.

FRUCTUS SEXTUS.

Liberat à peſte.

208

Fiducia in Deum liberat à peſte.

SExtò, qui perſeveranti, fortique animo ſub Altiſſimi tutela, tanquam ſub ſcuto ſeſe texerint, dubio procul illorum protectionem aſſumet Deus, & præter alia mala, ac pericula, à quibus eos eripiet, liberabit etiam à peſte, & ab ægritudine repentina, prout magis expediens fuerit animæ eorum.

Teſtantur divinæ ſcripturæ interpretes.

Sic teſtatur Simeon de Muis *Comment. in Pſal. 90.* ubi explicans illum verſiculum. *A ſagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris*: legit: *A peſte perambulante, &c.* aitque *Peſtis, ſi eſt à cauſa frigida, noctu, ſi à calida, interdiu, ac præſertim de meridie, cùm vehementior eſt ſolis calor, infeſta maximè eſt.* Sic interpretantur R. Ezra, D. Hieronymus, & alii, ut tradunt Simeon, & Lorinus, *à peſte, ſeu lue, exterminio, extitiali morbo, ægritudine repentina, noxa vaſtante in meridie.* Rationem reddit Simeon: *quia ſicut ſagitta*, inquit, *pernici volatu magnum aeris tractum momentò permeat, ita peſtilentiæ venenum puncto temporis longè, latèque ſpargitur, præſertim de die, cùm ſolis calore fuſa, atque hiantia corpora virus promptiùs hauriunt.* *Cur peſtis vocetur ſagitta.*

Idipſum confirmat Folengius dicens: *Ex Hebræo ſic transferunt: A peſte in caligine ambulante, ab ægritudine repentina devaſtante in meridie. Nam illud exploratiſſimum eſt, quòd à quocumque peſtis genere, ſive occultum illud fuerit, ſive manifeſtum, immunis is erit, atque intactus, qui in protectione Dei cœli, hoc eſt ſummè potentis commorabitur.* Quare ſic Paraphraſtes: *A peſte, quæ clam invadere homines ſolet, & ab ea, quæ de improviſo exorta ſæviet, ſecurus erit.*

209

Fiducia hac munitus S. Bernardinus peſtem evaſit.

Hac confidentia vallatus S. Bernardinus Senenſis, ut refert Drexelius *par. 1. Roſæ virtutum c. 1. de Charitate proximi. §. 8.* prima ſanctitatis rudimenta per charitatis obſequia apud Cives ſuos deponens, cùm Senæ Hetruſcæ gravi peſtilentia vaſtarentur, Bernardinus duodenis juvenibus comitatus, quos ſibi delegerat, ægrotantium lectulos obire, graviter affectos conſolari, egeſtate laborantibus ſubvenire, ſepelire mortuos, paratus omnes ſubire caſus, quos tetra lues illa ſe temerè ingerentibus adducere potuiſſet. In eo autem ampliſſimæ charitatis munere magis verebatur; ne quid decedentibus officeret ad beatitudinem conſequendam, quàm quis ſibi morbus obreperet ad vitam auferendam. Cæterum tantæ pietatis vir in tam præſenti periculo ſanus, & incolumis meruit conſervari, dignuſque fieri, qui Religioni Seraphicæ adſcriptus multò magis prodeſſet hominibus concionando, quàm profuerat priùs miniſtrando. Poterat Bernardinus cum Joanne gloriari dicens: *Nos ſcimus, quoniam tranſlati ſumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres.* Et dicere cum Apoſtolo: *Spe ſalvi facti ſumus.* Chron. Fr. Minor. par. 3. lib. 10. c. 5. 1. Joan. c. 3. Verſ. 14. Roman. c. 8. Verſ. 24.

FRU-

Digitized by Google

FRUCTUS SEPTIMUS.

Illæsos, & securos servat in bello.

210 *Confidentia in Deum à vulneribus tuetur in bello.*

SEptimò, qui hujusmodi in Deum confidentia ad bellum muniti incedunt, quodammodo illæsi, ac securi redduntur, eo quòd Deus per Angelos suos à quocumque vulnere, aut noxa illos tuetur, prout eorum saluti, ac divinæ gloriæ magis convenit.

Testantur sacræ scripturæ interpretes.

Hoc apertissimè testantur R. Ezra, & R. Kimmhi illa verba Psal.90. *Cadent à latere tuo mille, &c.* exponentes de bello, ac sæviente prælio; *quo tempore*, ajunt, *qui se Dei misericordiæ committit, hinc inde millenis hominum corruentibus salvus emergit, nec ad eum ullum malum, aut hostis accedit.* Quibus se subscribit Simeon de Muis. *Commen. in eund. Psal.*

Idipsum confirmat Paraphrastes apud Baptistam Folengium illa verba exponens tam de pestilentia, quàm de bello, in quibus nullam patiuntur læsionem, qui in Deum suam constituunt fiduciam, firmiter credentes, ac confidentes, quòd Deus ob infinitam suam bonitatem, ac fidelitatem eos sit protecturus. *Etsi*, inquit, *tanta fuerit pestis calamitas, aut bellorum immanitas; ut hinc à latere sinistro mille, illinc à dextro decem hominum millia corruant; nihil tamen erit, quòd tu tibi metuas, siquidem te id mali non attingit.* Addit Folengius, *Vide justi hominis constantiam, qui, vel ruat æther, immobilis perstat in Deo.* Utrumque etiam fatetur Titelm. in illa verba: *Non accedet ad te malum*, dicens: *Quoniam ipsum, qui est Altissimus, Dominum posuisti refugium tuum; ideò non poterit tibi ullum malum appropinquare: nullum te malum valebit apprehendere, ut nocumenti quicquam inde sustineas: & nullum flagellum, nulla pestis, nullum verò malum poterit ad domum mansionis tuæ intrare. Is enim, in quo refugium tuum posuisti Altissimus te sibi fidentem ab omni malo servabit, & noxia omnia longè profligabit.*

211 *Hoc experti sunt belli duces.*

Hoc experientia in seipsis comprobarunt plures belli duces, qui hac divina protectione muniti innumeros exercitus absque ulla noxa, aut vulnere in proprio corpore inflicto profligarunt. Taceo de Davide, Josue, Ezechia, Gedeone, Amasia, Josaphato, & aliis, quos sacræ contestantur historiæ, innumeras inimicorum catervas constravisse, ipsosque divina fretos protectione prorsus illæsos extitisse: de unico referam Carolo V. augustissimæ memoriæ Imperatore: De hoc narrant Justus Lipsius *lib. 1. monit. polit. c. 7. n. 10.* & Franciscus Robortel. *in orat. funebr. Bononiæ dicta.* *Hæc fiducia Carolus V. illæsus servatus fuit in bello.* Cùm in Germania ad Ingolstadium copias haberet, cinxissentque eum ingenti exercitu fœderati hostes, & æneorum tormentorum copia ferream grandinem in castra ipsa non sine gravi pernicie immitterent; amicis monentibus, ut sibi prospiceret: Cæsar immutato vultu, & loco, arridens dixisse fertur: *Confidite, nullus umquam Imperator tormenti ictu interiit.* Hic idem Imperator, cùm intra vallum jam armatus staret in hostem proditurus ad prælium, magna eum balistarum vi repellere conabatur hostis. Itaque iterùm monebatur, ut saluti suæ consuleret, quibus animosè respondit: *Canes, qui valde latrant, non sunt valde metuendi. Nec est, quòd timeamus, cùm præsidio Dei satis vallati simus.* Nimirum *Angelis suis mandavit Deus de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis.* Ps.90. v.11.

212 *Deus protegit etiam quotquot sunt de familia in se confidentium.*

Sed quod mirum est, nedum protegit Deus à peste, & bello in se confidentes; sed quotquot sunt de familia eorum tuetur.

Hanc veritatem testatur Simeon de Muis Comment. in Ps.90. in illa verba: *Non accedet ad te malum*, dicens: *Non accedet* (Hebr. *accidet*) *ad te malum ullum: & flagellum*, Hebr. *plaga, pestis scilicet, aut alterius cujusvis mali, non appropinquabit tabernaculo tuo*, id est, *nec tibi, nec cuiquam è familia tua: transiliet* enim *Dominus juxta ostium, & non sinet percussorem*, seu *vastatorem ingredi domus vestras, & lædere*; ut est Exo 12. 23. *Tabernaculum* pro domo usurpat, uxoremque, & liberos intelligit, & quotquot domi agunt.

Idipsum

Digitized by Google

Idipſum apertè docet Folengius in eadem verba: *Tabernaculum pro tota domo*, ait, *& familia hìc poni judico. Et eſt perinde atque tuti erunt tui omnes, non modò tu ſolus ab omni malorum genere, ac plaga.* Unde ſic Paraphraſtes: *Quod ſi feceris*, ait, (dixerat enim verſiculo præcedenti, ſi poſuerit Altiſſimum refugium ſuum) *auſim tibi polliceri, non futurum, ut ullum inopinatum malum te corripiat, vel ulla plaga familiam tuam infeſtet. Nullum igitur fatum, nullumque inſperatum malum te, aut tuos opprimet liberos, & uxorem, ô tu qui fiduciam tuam in Domino collocaſti! Bellabunt adversùm te, & non prævalebunt, quia ego tecum ſum*, ait Dominus, *ut liberem te.* Hierem. c.1. Verſ.19.

FRUCTUS OCTAVUS.

Famem tollit, dans eſcam eſurientibus.

OCtavò, hæc confidentia in Deum ſufficienter ſuccurrit in his, quæ ad vitam ſunt neceſſaria.

Hoc probat illud David Pſ.54. *Jacta ſuper Dominum curam tuam, & ipſe te enutriet.* Immò ut diſcipulis ſuis, ac omnibus ſuis fidelibus Chriſtus magis inculcet, & urgeat ad hanc unam in Deo fiduciam collocandam, corvos, lilia, paſſerculos oculis ſubiicit: *Conſidera te*, inquit, *corvos, quia non ſeminant, neque metuunt, quibus non eſt cellarium, neque horreum, & Deus paſcit illos. Quantò magis vos pluris eſtis? Quis autem veſtrum cogitando poteſt adiicere ad ſtaturam cubitum unum? Si ergo neque quod minimum eſt, poteſtis, quid de cæteris ſolliciti eſtis? Conſiderate lilia, quomodo creſcunt: non laborant, neque nent; dico autem vobis, nec Salomon in omni gloria ſua veſtiebatur, ſicut unum ex iſtis. Si autem fœnum, quod hodie eſt in agro, & cras in clibanum mittitur, Deus ſic veſtit, quantò magis vos puſillæ fidei? Pater veſter ſcit, quia his indigetis.* Sic pluribus experimentis Diſcipulos ſuos probavit, ut eos edoceret, Deo ex toto corde fidere. Ita quaſi quinque millia hominum paſtu excepturus in vaſta ſolitudine Philippum interrogat, unde panes emendi ſint. *Hoc autem dicebat tentans eum.* Sic & quatuor millia hominum cibo refecturus Diſcipulos in eam rem conſultores adhibens: *Quot*, inquit, *panes habetis?* At illi non magnæ fiduciæ: *Unde illos quis poterit*, ajunt, *hìc ſaturare panibus in ſolitudine?* Quibus Drexelius *de Conformat. voluntatis lib.5. cap.1. §.3.* ait: *O viri, Deus poterit, qui nos ſibi in rebus omnibus vult fidere quàm integerrimè. Providentia divina falli non poteſt; fallere non vult: ſtabit Deus promiſſionibus ſuis.*

213 *Fiducia in Deum dat cibum eſurientibus.* Verſ 23. *Hoc docet ſcriptura ſacra.* Luc. 12. V.24. & ſeqq. Joan.c.6.v.6. Marci c.8.v.4.

Docemur hoc omnium ætatum exemplis: Ut annonam Deus præſtaret Eliæ in ſe confidenti primò quidem Prophetæ dapiferos juſſit eſſe corvos. 3. Regum. c.17. *Corvi quoque deferebant ei panem, & carnes manè, ſimiliter panem, & carnes veſperi. Ut magis, ac magis*, ait Drexelius, *Dei eluceſceret providentia in ſuos amicos, ac confidentes, eu aves rapaciſſimæ, quæ alioqui commiſſum ſibi commeatum conſumpſiſſent in via, niſi obſtitiſſet divina providentia, jamiam à dapibus ſunt, & ad cyathos ſtant.* Deinde hunc ipſum Eliam Deus per pauperculam viduam pavit, cujus omnes facultates erant pugillus farinæ, & parum olei, quo ungeretur, non quo veſceretur; & tamen quot farinæ modii, quot libræ olei in pauperrimo hoc penu relatebant? Tertiò cùm Elias egeſtatem ſuam ſecuro ſomno ſolaretur, adfuit alius Angelus è cœlo, panem, & aquam ferens; ut Habacuc Danieli meſſorum prandium attulit. 214 *Teſtantur omnium ætatum exempla.* *Hac ſuſſultus refectus fuit Elias Proph.* Drexel. lib. 5. c.7. Daniel. c.15.

§. I.

EAndem hanc ſingularem benevolentiam Deus ſexcentis aliis ſuorum amicorum in ſe confidentium exhibuit; farinam, panes, vinum occulta vi augendo; aut cùm hæc penitus deeſſent, inexpectata gratia ſubmittendo. 215

Paulo

S. Paulus Anachoreta. Paulo inter Anachoretas primo annis ſexaginta dimidium panem detulit corvus, integrum præſente Antonio.

Joannes Eremicola quatuordecim annis à nullo mortalium viſus, Cervæ lacte paſtus eſt.

S. Rochus. Beatus Rochus aliquanto tempore panem quotidie accepit à cane; quemadmodum Elias à corvo.

Non unus Eremicolarum illorum è palmis & cibum, & veſtem impetravit; una illis arbor & ſator fuit, & piſtor.

S. Franciſcus cum ſuis Frat. Seraphicus P. noſter S. Franciſcus tam firmam, & inhæſitantem habebat in Deo fiduciam, ut Rom. Pontifici de alimentis ſciſcitanti reſponderit: *Matrem quidem habemus pauperem, Religionem: ſed patrem ditiſſimum.* Et hanc confidentiam ſuis in viaticum dare ſolitus erat, inſinuans illud Pſaltæ. Pſal. 54. *Jacta ſuper Dominum curam tuam, & ipſe te enutriet.* Nec eum fefellit, aut confudit ſua ſpes.

Verſ. 23. Nam cum ſemel è Dalmatia Anchonam versùs navigaret, nec aliquid ſecum haberet ad manducandum, divina fretus clementia, nedum ſibi, ac ſocio, ſed pro omnibus in nave exiſtentibus à Deo meruit annonam per Angelum exhiberi: Ita *in vita ejus par. 1. Chronic. Fratr. Min. lib. 1. c. 3.*

Aliàs cùm ſibi, ac toti familiæ defeciſſet panis, ac tantùm tres panes eis remaniſſent, Fratreſque tunc eſſent numero triginta, & unum, facto ſigno Crucis ſuper tres illos panes, eos multiplicavit; ita ut ſufficerent nedum ad ſatiandum omnes illos Fratres; ſed etiam ex eis remanſerit cophinus fragmentorum. Ita *par. 1. lib. 2. cap. 17.*

Sic cum quidam homo in itinere illum comitans ex ſiti vehementi quaſi deficeret; priùs à Sancto ad Deum oratione effuſa, velut alter Moyſes ſuæ fiduciæ virga è petra aquam eduxit, qua ſitim illius hominis extinxit, ſtatimque fons ille exſiccatus eſt: Ita *par. 1. lib. 1. cap. 82.*

Sic aliàs fontem aquæ mutavit in vinum, ut plurium operariorum ſitim extingueret; & paulò poſt vas plenum aceto in vinum generoſiſſimum convertit: Ita *par. 1. lib. 2. cap. 52.* Alia plura hujuſmodi paſſim leguntur miracula, quibus Dei maxima oſtenditur clementia, ac providentia in ſervum ſuum in providendo illi victui neceſſaria ob ipſius in Deum maximam fiduciam collocatam.

§. II.

216 *S. Clara cum ſuis Monialib.* SImili fiducia filia ejus ſpiritualis primogenita S. Clara ſigno crucis panem, & oleum auxit, quantum pro tota ſua familia alenda ſatis erat: Ita *in vita ejus par. 1. lib. 8. cap. 9.*

Pari modo Seraphici Patris plures filii eadem fiducia imbuti, ſæpiùs ſibi neceſſaria ad vitæ ſuſtentationem à Deo per Angelos ſubminiſtrari meruerunt; ut ex variis Chronicorum locis facillimè colligi poteſt.

S. Didacus. Beato Didaco ſervo ſuo iter agenti menſam paravit Deus, & vero Iſraelitæ in deſerto cibaria miniſtravit: Ita *ex officio ipſius Sancti; & Chronic. par. 3. lib. 5. cap. 3.*

B. Joannes à Capiſtr. Beato Joanni è Capiſtrano Appenninos montes tranſeunti unà cum aliquibus ſociis præ fame ferè pereuntibus, nec habentibus, ex quo ſe reficerent, ab Angelo delatus fuit pro ſingulis panis recens, ac delicatus: *par. 3. lib. 4. cap. 2.*

Duo Fratres Minores. Alii duo Fratres iter agentes in deſerto ab Angelo ſub ſpecie Juvenis pulcherrimi hoſpitio recipiuntur, cibariis reficiuntur, ſuper fænum ad quietem capeſſendam adducuntur, ac mane diluculò idem Juvenis illos uſque ad ſemitam rectam comitatur, ſtatimque ab oculis eorum evaneſcit: *par. 2. l. 2. c. 21.*

Immò quibuſdam aliis Deus in ſe confidentibus ab ipſis dæmonibus ſub forma Monachorum provideri voluit: *par. 2. lib. 2. cap. 31.*

217 *Angelus hanc fiduciam inſinuavit duobus* Alia innumera leguntur exempla, nedum in Chronicis Fratrum Min. ſed omnibus hiſtoriis ſacris, eorum qui ob maximam in Deum fiduciam collocatam meruerunt ſibi à Deo victui neceſſaria adminiſtrari, quos longum nimis, ac tædioſum eſſet, re-

Digitized by Google

ſet, recenſere. Attamen non eſt reticendum hic unum memorabile dictu: Duo Fratres more apoſtolico iter agentes ſine pera, ſine edulio, cùm die quadam nihil ad manducandum inveniſſent, ob nimiam abſtinentiam cibi videbantur fame perire: petierant quidem oſtiatim eleemoſynam, ſed pro pane pacem, ac latratus canum audierant; idcircò quaſi diffidentes, omni ſpe vacui, mœrore, ac triſtitia affecti incedebant; ſed ecce obvium habent adoleſcentem, qui eis duos tradens panes, ac mœſtitiæ cauſa perquiſita, ſe Angelum manifeſtavit, eoſque acriter reprehendens dixit: *Modicæ fidei, quare dubitaſtis? Cur menti veſtræ non revocaſtis verba toties à veſtro Seraphico Patre repetita: Jacta ſuper Dominum curam tuam, & ipſe te enutriet? Si fidem habuiſſetis, majora vobis dona communicaſſet Deus.* Confidite ergo, quia *nullus ſperavit in Domino, & confuſus eſt.*

Fratribus iter agentibus. Par. 2. lib 2. Chron. Fratr. Min.

Eccl. c. 2. v. 11.

Quare optimè concludit Drexelius *de Conformat. volunt. lib. 5. c. 1. §. 3.* dicens: *Numquam nobis eſt deſperandum. Res anguſtæ domi ſunt? Dominum habemus divitem, qui numquam paſſus eſt ſuos extingui fame. Inimica inſurgunt agmina, ſive terris nata, ſive inferis excitata? Ducem habemus potentiorem, qui uno flatu regnorum diſperdet exercitus. Maledicæ premunt linguæ, & falſis onerant criminationibus? Deum intueamur judicem, vindicemque, & humana non metuemus. Neque enim ſe vinci ab homine patietur Deus, aut munificentiam ſuam ab humana fiducia ſuperari. Audet quis fidere? majora donare audebit Deus. Audet ſperare magna? vincet humanam ſpem Deus, & è locuplete cælorum theſauro, longè majoribus beabit: ita ut ad pellendam egeſtatem humanam ſatis ſit ſpem ſuam poſuiſſe in Deo, ac de illius liberalitate magna ſperaſſe.* Ergo fide Deo: nam *beatus vir, qui ſperat in eo. Spera in Domino, & fac bonitatem, & inhabita terram, & paſceris in divitiis ejus.*

FRUCTUS NONUS.

Infirmitates curat.

NOnò, hæc confidentia in Deum, ac fiducia in ejus infinita bonitate, ac indeficienti fidelitate ægritudines expellit, ac morbos ſanat. 218

Quam virtutem ſanandi ægrotos Chriſtus Marci 16. communicavit omnibus in ſe credentibus, ac confidentibus dicens: *Super ægros manus imponent, & benè habebunt. Quibus verbis*, ait Alphonſus à Caſtro, verb. Exorciſmus, *Chriſtus promiſit, ſe numquam illorum invocationi defuturum, qui nomen ipſius interpoſuerint.* Et Joan. 14. *Qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipſe faciet, & majora horum faciet.*

Pſal. 33. v. 8. Pſal. 36. v. 3.

Fiducia in Deum infirmitates ſanat. Conſtat ex poteſtate à Chriſto in Evangelio tradita.

Hac fiducia Apoſtoli, ac Sancti in nomine Jeſu cæcis viſum, ſurdis auditum, claudis greſſum, & curſum, ſermonem mutis, ſanitatem ægrotis dederunt. Hac mediante quicquid ſalutare à fidelibus ſive per Sanctos, ſive per orationem, ſive per res ſacras, puta, brevia, agnus Dei, cruces, coronas, benedictiones, & alia id generis petitur, obtinetur.

Verùm, ut hac fiducia homo obtineat id, quod petit, ea debet eſſe ſine ulla hæſitatione: ita ut ægrotus (ſi velit à Deo optatam conſequi ſanitatem) debeat primò credere, quòd Deus dubio procul poteſt eum à tali infirmitate liberare: ſecundò quod ratione ſuæ fidelitatis, (ſi ſanitas fuerit ſaluti animæ profutura) illam infallibiliter juxta promiſſiones ſuas ei communicabit: Ita Suarez *to. 2. de Religione, lib. 1. de orat. cap. 24. n. 4.* & nos latè infra *par. 2. ubi de orat.*

Quæ fiducia debet eſſe ſine hæſitatione.

Confirmat hanc veritatem Benedictus Juſtinianus in illa verba Jacobi Apoſtoli cap. 1. *Poſtulet in fide nihil hæſitans. Poſtulat*, ait, *hoc loco Apoſtolus confidentiam, hoc eſt, ſpem minimè hæſitantem. Hæſitatio enim, ut in rebus agendis actionem, ſic in re propoſita orandi ſtudium vel retardat, vel omninò impedit.* Ideò ſubiungit Apoſtolus: *Qui enim hæſitat, ſimilis eſt fluctui maris, qui à vento movetur, & circumfertur: non ergo æſtimet homo ille, quòd accipiat aliquid à Domino.* Quæ verba Apoſtoli expli- 219

cans

cans Titelmanus, ait: *Ut autem ſuæ petitionis conſequatur effectum, illud videat; ut fide poſtulet, nihil addubitans. Qui enim hæſitans orat Dominum, propter inſtabilitatem ſpei ſuæ comparandus venit fluctui maris, qui ab omni vento nunc huc, nunc illuc ſine ordine agitur.*

Apertè hoc docet idem Apoſtolus cap. 5. dicens: *Infirmatur quis in vobis, inducat Presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei ſalvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus: & ſi in peccatis ſit, remittentur ei.* Quæ verba clarè indicant, orandum eſſe ad Deum cum fiducia, ſi volumus in infirmitate impetrare ſanitatem.

§. I.

220 *Fiducia in Deum eſt neceſſaria ægroto adulto, ut ſanetur.*

HÆC autem fiducia nedum requiritur in curante; verùm etiam in eo, qui curandus eſt, (ſi ſit adultus rationis capax) ut docere videtur Suarez *diſp. 8. de diſtinctione fidei ab omnib. donis ſect. 1.* Quam regulariter etiam Chriſtus exigebat ab ægrotis, antequam illis impenderet ſanitatem: Sic illi languido piſcinæ Joan. 5. dixit: *Vis ſanus fieri?* ſic illi cæco nomine Bartimeo, qui poſt Jeſum clamabat: *Jeſu filii David miſerere mei*, dixit: *Quid vis, ut faciam tibi?* Marci 10. Sic aliis duobus cœcis Matthæi 9. dixit: *Creditis, quia hoc poſſum facere vobis?* A quibus omnibus conſenſu voluntatis præſtito, & actu fidei elicito, ipſe liberaliter eis ſanitatem largitus eſt, dicens: *Secundùm fidem veſtram fiat vobis; fides tua te ſalvam fecit.* Volebat enim, quòd ipſimet ægroti (ſi rationis erant compotes) peterent ſanitatem, ac crederent, quòd poſſet illis tale conferre beneficium: Idcircò ſecundùm fidem eorum gratias illis conferebat.

Hoc probat factum cuiuſdam cæci.

Hanc veritatem magis, ac magis probat id, quod accidit cuidam cæco à gentibus Bethſaidæ Chriſto oblato Marci 8. *in cujuſvis oculos Jeſus expuens, impoſitis manibus ſuis, interrogavit eum, ſi quid videret: Et aſpiciens ait: Video homines velut arbores ambulantes.* Ita quòd non perfectè cæpit videre; ſed tantùm confusè, & imperfectè cæpit diſtinguere objecta. *Deinde iterùm impoſuit manus ſuper oculos, & cæpit videre, & reſtitutus eſt, ita ut clarè videret omnia.* Sed cur ſtatim in principio perfectam non recepit viſionem? An Chriſtus fortaſſe tunc perfectam ſanandi non habebat facultatem, ut perfectè citò illum ſanare poſſet? Abſit, ut dicamus hoc! Cur ergo perfectam illicò non eſt aſſecutus ſanitatem, ſicut alii plures cæci, muti, ſurdi, claudi, paralytici, aliiſque ægritudinibus affecti? Theophilactus eruditè reſpondit: *Quia cæcus ille perfectam non habuit fidem, idcircò non ſtatim ipſum reſpicere facit; ſed ſenſim, utpotè integra carente fide. Juxta enim fidei magnitudinem & ſanitas datur.*

221 *Ægroti juxta fidei magnitudinem ſanitatem accipiunt.*

Hoc idem prorſus evenit ægrotis noſtri temporis, cùm deſiderio ſanitatis conſequendæ Sacerdotes advocant, ut ab eis ſacris benedictionibus muniantur. Nam juxta Chriſti ſententiam Joan. 14. *Qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipſe faciet, & majora horum faciet*, ſi ægroti maxima ſunt muniti confidentia, quòd Deus mediante illius Sacerdotis benedictione, nedum poſſit illos à tali ægritudine eripere; ſed ratione ſuæ infinitæ bonitatis, & fidelitatis invariabilis, eis dubio procul ſit ſanitatem præſtiturus (ſi ſit ſaluti animæ profutura) hi utique vel notatam obtinent ſanitatem, vel aliquod aliud donum: Immò quando infallibiliter vult talem conferre ſanitatem, *Non ſolùm*, ait Toſtatus quæſt. 165. in c. 17. Matthæi, *dat deſiderium petendi; ſed etiam confidentiam certiſſimam obtinendi, & tunc obtinent infallibiliter id, quod petunt. Cùm autem non dignatur concedere, quod petunt, etiamſi concedat deſiderium petendi, & ſpem aliquam obtinendi; non tamen donat fiduciam certiſſimam obtinendi. Et cùm petant ſine fide: quia hæſitant, non obtinent*: vel tantùm obtinent partim, & imperfectè.

Experientia docet.

Hoc centies experientia mihi evenit in variis nedum obſeſſis, ac maleficiatis; ſed etiam naturali ægritudine affectis Romæ, Venetiis, Bergomi, & alibi; Adultis enim

Deus

Digitized by Google

Deus ſecundùm fidem eorum ſanitatem impertiebat. Nam alii etſi in limine mortis exiſtentes, & à Medicis prorſus ut incurabiles derelicti: quia fide inhæſitanti confidebant, ſe à Deo mediante mea benedictione, & ad Deum deprecatione conſecuturos ſanitatem, à fiducia ſua non ſunt fraudati: alii verò, quia fiducia debita carebant, idcircò ſanitatem non ſunt aſſecuti: alii, quia modicam habebant fidem, incipiebant meliùs ſe habere, & pedetentim obtinuere ſanitatem. Ita quòd juxta fidei eorum magnitudinem & ſanitas illis dabatur. *Fili, ergo in infirmitate ne deſpicias te ipſum; ſed ora Deum, & curabit te*: quia *nullus ſperavit in Domino, & confuſus eſt*. Eccliſ. c. 38. v. 5. c. 2. verſ. 11.

FRUCTUS DECIMUS.

Defendit à terræmotu, fulmine, aquarum ſubmerſione aliiſque periculis inopinatis;

222 *Confidentia in Deum defendit A Terræmotu. Sic Antiochia ſervata fuit.*

DEcimò, defendit hæc fiducia in Deum à terræmotu, fulmine, aquarum ſubmerſione, incendiis, aliiſque periculis, quibus humana fragilitas ſubjacet. De terræmotu narrant Evagrius *lib. 4. c. 6.* Theophanes *Miſcell. lib.* 16. Cedrenus *in Annal.* & Nicephorus *lib. 17. cap.* 3. quòd Antiochia terræ motibus creberrimè erat quaſſata, præſertim anno quingenteſimo vigeſimo octavo, quo tempore Deus viro ſancto id conſilii dictavit, ut ædium foribus inſcriberetur CHRISTUS NOBISCUM: STATE. Quicumque hoc ſuis domibus inſcripſerunt, iis terræ tremores nihil obfuerunt. Inde urbs novo nomine dicta eſt Theopolis. Idem de homine illo affirmaveris, cujus pectori, ſeu cordi altiùs inſcriptum eſt: CHRISTUS MECUM; STO, ET ILLI FIDO. Ubi hæc ædium frons eſt, ibi Chriſtus propugnator eſt, qui calamitatem omnem amantiſſimis illis vocibus ſolatur, *Ego ſum, nolite timere* nec hoſtem ullum, nec ulla adverſa. Ego ſum adjutor in opportunitatibus, in tribulatione. Lucæ cap. 21. v. 36.

223 *A fulmine.*

De Fulmine refert Joan. Baptiſta Folengius Monachus Caſſinenſis, quòd cùm in excelſum Caſſinum montem crebra cadant fulmina, ideò hac de cauſa cùm ipſi Monachi ſoleant ad dæmones fugandos, ac Deum propitium habendum in ſublime cruces erigere, facere ſupplicationes, & vota; in Pſalmum. 18. ait: *Vidimus ſæpè, maximo cum ſpectantium miraculo, & ſtupore, ipſius fulminis telum jamjam terris propinquum vi precum in aere pendere, tandemque in mediis ipſis coruſcationibus unà cum nimbis in tenuiſſimum vaporem reſolvi*. Quis tenuit fulmen, ne terram pertingeret; ſed potiùs in vapores ſolveretur? Non utique aliud, quàm oratio cum maxima fiducia ad Deum directa. In Pſal. 77. *Sic Monaci in monte Caſſino ſervati ſunt.*

224 *Ab Aquarum ſubmerſione. Sic S. Elearius cum tota ſua familia ſervatus eſt.*

De aquarum ſubmerſione quomodo fiducia in Deum ſervet, teſtis eſt Elcearius Comes notæ ſanctitatis vir, de quo narrat Drexelius *de Confor. voluntat. lib. 5. cap. 4. §. 5.* quòd cùm mari ſe commiſiſſet Neapoli cum tota familia Provinciam repetiturus, maxima exorta tempeſtate, omnibus, qui in navi exiſtebant, nihil aliud deeſſe videbatur, quàm ſecum navim ſepeliri aquis. Solus Elcearius formidine abjecta forti animo perſtabat, eadem illi ſerenitas, idem oris color, eadem animi conſtantia. Nam dum alii cum iratis fluctibus luctabantur, ille ſuaviter cum Deo agebat, ac cælum fiducialibus fatigabat precibus. Tandem ſubducta in portum navi nonnullos è ſuis graviter incuſavit, quòd clamoribus, & lacrymis ſatis oſtendiſſent, perexigua ſeſe fiducia in Deo niti, nimiumque à morte abhorrere. Seorſum autem Dalphina conjux interrogabat Elcearium, an ipſe ſolus in tam præſenti periculo deſiiſſet eſſet homo, & mortem tam vicinam non timuiſſet? Cui ille: *Totum me*, inquit, *divinæ voluntati tradidi, paratus, ſi ſalvis omnibus, ſolus hauriret fluctibus*. Hoc eſt, quod Hebræus ſapiens monuit Prover. c. 3. *Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo*. Verſ. 5.

Digitized by Google

§. I.

225 HÆC enim fiducia est velut asylum securissimum, ad quod in omnibus periculis, tribulationibus, ac necessitatibus est confugiendum.

Fiducia in Deum asylum est securissimum in omnibus periculis.

Hoc elegantissimè docet Drexelius loco citato c. 3. §. 2 *Si quem calamitas feriat,* inquit, *fiduciam ille in Deum augeat. Quid enim, obsecro, mi homo agis, cùm te subitus imber opprimit? in urbe tectum, credo, subis, deprehensus in campo patulam circumspicis arborem, qua nimbum defendas. En tibi tectum, en arborem, en asylum securissimum, fiduciam in Deum: nec umquam opportunum esse potest in solitudine hospitium, in imbre tectum, in frigore ignis, aut balneum, atque tibi erit in omnibus adversis fiducia in Universi Dominum: quæcumque demum in te ruant procellæ, tutissimus stabis sub hoc imbricato tecto. Fide Deo, & uti nautæ, cùm omnia ad navigandum comparant, ventum à Deo præstolantur, ita tu officio tuo non desis, cætera curabit Deus: tu propositiones pone, conclusionem Deo relinque, fac antecedens, consequentiam faciet Deus. Fide Deo.*

226 Rationem reddit Titelmanus in Psalmum 45. vers. 1. Quia *Dominus Deus noster, in quem credimus, qui nobiscum est usque ad consummationem sæculi, ipse est tutissimum nostrum refugium, & nostra fortitudo, per quem ab obvenientibus quibuscumque periculis speramus salvari, ipso tanquam asylo intra sese nos concludente, & tanquam forti pugnatore pro nobis propugnante, adjutor est nobis magnus valde, semper paratus in omnibus tribulationibus, & malis, quæcumque nobis obvenerint, numquam*

Psal. 36. v. 5. *derelinquens servos suos in afflictionibus, atque periculis. Propter ergo fiduciam ejus non desperabimus, neque deficiemur, aut consternabimur animo, neque timebimus quicquam. Revela* igitur *Domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet.*

FRUCTUS UNDECIMUS.

Victoriam reportare facit de inimicis.

227 UNdecimò, hæc fiducia in Domino collocata præclaras reportare facit victorias de inimicis, prout ex eis exoritur gloria Dei, & animæ saluti magis expedit.

Fiducia in Deum vincit inimicos.

Hoc testatur David de seipso.

Hoc apertè fatetur ille strenuissimus belli dux, ac Judææ, Israelisque princeps David Psalmo 59. *Lætabor,* ait, *& partibor Sichimam.* Ego, ut rex, & princeps populi tui, ò Deus, lætabor in triumphis victoriæ, ex virtute dexteræ tuæ contra adversarios populi tui, & dividam terram Sichem, tanquam bello partam, populo meo: *Et convallem tabernaculorum metibor,* & vallem illam, quæ Sochot dicitur (ideſt tabernaculorum) ego dimetiar tanquam meo dominio, & juri subjectam.

Hinc præclara victoriæ recensentur.

Meus est Galaad, & meus est Manasses, & Ephraim fortitudo capitis mei. Populus Galaad item mihi subjectus est, similiter & Manasse: populus autem Ephraim præcipua, & velut capitanea est fortitudo mea, & qua robur, ac virtus capitis (ideſt principatus mei) utpotè aliis tribubus potentior, bellicosior, & numerosior. *Juda rex meus.* Tribus Judæ regnum mihi præstat, in qua & principium fuit regni mei. *Moab olla spei meæ. In Idumæam extendã calceamentũ meum: mihi alienigenæ subditi sunt.* Populus Moabitarum est mihi veluti olla, & lebes oblectationis, unde haurire possim delicias, & oblectationem, eisque liberè uti juxta desiderium meum. Super filias Edom extendam calceamentum meum, super illos calcabo tanquam perfecta subjectione plenissimè subjectos mihi Philistiim, Amalechitæ, & alienigenæ per circuitum facti sunt mihi tributarii. *Quis deducet me in Civitatem munitam? quis deducet me usque in Idumæam?* Et quis est, qui me perduxit usque in Civitates munitas, ut loca etiam tutissima obtinerem? Quis me deduxit in Civitates Idumeorum admodum robustas, & populosas, ut eas cogerem sub imperium regni

Dei?

Digitized by Google

Dei? *Nonne Deus, qui repulisti nos? & non egredieris Deus in virtutibus nostris?* Quis alius præter te Domine, qui olim videbaris abjecisse nos; nec volebas cum exercitibus nostris ad pugnam egredi, nolebas pugnare cum exercitibus nostris, nolebas tua præsentia defendere populum tuum pugnantem; sed quasi à prælio absens permisisti vinci exercitus nostros ab adversariis? Nunc idem ipse respexisti nos, & egressus nobiscum dedisti nobis præclaras victorias. *Da nobis auxilium de tribulatione.* Tu itaque, Domine, semper præsta nobis de tribulatione auxilium: cùm insurrexerint adversùm nos adversarii, & tribulatores populi tui, succurras tu nobis auxilio. Quid tot copiæ nos juvabunt, nisi tu præeas? *Quia vana salus hominis.* Prorsus vanissimum est auxilium, & salutem expectare ab humana potentia, cùm tu illam habeas in manu tua. *In Deo faciemus virtutem, & ipse ad nihilum deducet tribulantes nos.* Non, inquit, nostris copiis, ac viribus freti, quia prorsus imbecilles sumus, & impotentes; sed te solo, ò Deus, fortiter agemus, in tuæ virtutis fiducia, & auxilio validissimè agere poterimus magnæ virtutis opera, tua virtute confortati viriliter. Tu quoque facillimè hostes nostros prosternes, & conculcabis: tu absque omni labore, ac sine molestia nostra, aut periculo ad nihilum deduces omnipotenti fortitudine tua adversarios nostros, quanticunque tandem sive numero, sive fortitudine extiterint: propter quod in te semper fiducialiter perstare volumus, & tuo sancto cultui semper inhærere, neque abs te abscedere in perpetuum.

Prædicta verba ad literam sic exponunt, ac legunt Græcus, Latinus, Chaldæus, & Hebræus: ita Simeon de Muis, Franciscus Titelmanus, Jo. Baptista Folengius, Dionysius Carthusianus, Joannes Lorinus, & alii communiter. Non ergo mirandum, quòd David tot victorias de inimicis reportaverit, tot glorioſos egerit triumphos, cùm sæpiùs coram Deo se fuerit protestatus, pugnare non propriis innixus viribus, non de humana potentia confisus; sed sola Dei omnipotentia, ac virtute fretus. Sic Gigantem Goliath in nomine Domini prostravit: sic Philisthæos; sic cæteras nationes hac fiducia munitus ditioni suæ subjecit.

§. I.

SImili artificio divino illustrissimi viri de inimicis suis præclarissimos egere triumphos. 228 *Abraham in Deum fiducia.*

Abrahamus cum trecentis octodecim vernis quatuor Reges aggressus vicit summa in Deum fiducia. Genes. 14.

Moyses Deo nixus quæ non prodigia patravit? universos Ægypti exercitus uno maris sepulchro clausit. In Amalecitano bello, dum populus Israel contra Amalec pugnabat, ipse stans in vertice collis velut spectator ociosus, virgam Dei habens in manu sua totos prostravit exercitus. Exod. *cap.* 17. Moysis panoplia fuit virga, & in Deum fiducia. *Moyſis.* Verſ. 9.

Quid de Calebo memorem? qui tantæ fuit fiduciæ in Deum, ut tot centenis hominum millibus variè tumultuantibus, unus ille animosè obsistens proclamarit: *Nolite rebelles esse contra Dominum, neque timeatis populum terræ hujus, quia sicut panem, ita eos possumus devorare; recessit ab eis omne præsidium: Dominus nobiscum est, nolite metuere.* Numer. cap. 14. *Calebi.* Verſ. 9.

Et quantæ in Deum fiduciæ fuit Gedeon ad triturам potiùs, quàm ad militiam educatus, qui cum trecentis viris tot hostium millia & invadere est ausus, & vincere? Judic. cap. 7. *Gedeonis.* Verſ. 20.

Sic Ezechias ingenti fiducia plenus non tantùm quindecim annos vitæ suæ auctarium impetravit, solisque umbram per decem lineas revocavit; sed insignem de inimicis victoriam reportavit. Nam priùs cilicium, quàm loricam suasit induendum, quo armatus primus ipse templum adiit, & populum ad preces, & fiduciam concipiendam hortatus: *Viriliter agite*, inquit, *& confortamini: nolite timere, nec paveatis regem Assyriorum, & universam multitudinem, &c. Cum illo enim* *Ezechiæ.* 2. Paralipom. c. 32. v. 7. & 8.

Digitized by Google

eſt brachium carneum, nobiſcum Dominus Deus noſter, qui auxiliator eſt noſter, pugnatque pro nobis. En pleniſſimam fiduciæ adhortationem!

§. II.

229 *Joſaphati regis 2. Paral. c. 20. Verſ. 3. Verſ. 12.*

NOn eſt ſilentio prætereundum id, quod accidit regi Joſaphato, cùm ingens Moabitarum, & Ammonitarum exercitus ei immineret: Hic cum viribus nequaquàm par eſſet hoſti, ingenti fiducia *totum ſe contulit ad rogandum Deum.* Jamque prolixiùs precatus, præclariſſimam hanc clauſulam adjecit: *Cùm ignoremus, quid agere debeamus; hoc ſolùm habemus reſidui, ut oculos noſtros dirigamus ad te.* Hic Jahaziel divino afflatu æſtuans, proclamat è turba: *Attendite omnis Juda, & qui habitatis Jeruſalem, & tu Rex Joſaphat: Hæc dicit Dominus vobis: Nolite timere, nec paveatis hanc multitudinem; non enim eſt veſtra pugna, ſed Dei. Non eritis vos, qui dimicabitis; ſed tantummodò confidenter ſtate, & videbitis auxilium Dei ſuper vos.* His vocibus mirè animatus Rex Joſaphat exercitum duxit in hoſtem; ne verò ſui milites ad tantæ multitudinis occurſum trepidarent, inſtar ſtrenuiſſimi ducis omnium animos oratione præmuniens: *Audite me viri Juda*, inquit, *credite in Domino Deo veſtro, & ſecuri eritis.* Et mox contra quam fieri ſolet in prælio, *ſtatuit cantores Domini, ut laudarent eum in turmis ſuis, & antecederent, ac voce conſona dicerent: Confitemini Domino, quoniam in æternum miſericordia ejus.* En Regem cum milite in aciem, velut Epiſcopum cum Sacerdote ad templum prodeuntem! Res planè inſolita, & ridicula in bellis imbellem cantantium turmam in fronte agminis collocare. Sed adfuit Deus Joſaphato tanta Dei fiducia pugnaturo. Cùmque cæpiſſent, non milites tela jacere; ſed cantores ſacra carmina canere, hoſtes in ſeipſos verſi mutuis ſeſe vulneribus conciderunt. Porrò Joſaphati exercitus, cùm progrederetur, omnem campum cadaveribus ſtratum reperit, nec ſupererat, cui necem liceret effugere. In tanta verò cadaverum ſtrage ſpolia inventa ſunt tam opima, & copioſa, ut aſportandis iis nec triduum quidem ſuffecerit. En quid poſſit ſincera in Deum fiducia rerum omnium potens, inexpugnabilis!

Verſ. 15. Verſ. 17. Verſ. 20. Verſ. 21.

§. III.

230 *Plurimorum victoriæ.*

TAceo victorias, quas Deo pugnante pro ipſis, præclariſſimas obtinuerunt de inimicis ſuis. Eliſæus contra Milites Regis Samariæ: Judith de Holoferne, ejuſque milite ingenti: Debora prophetiſſa de Siſara, ac grandi exercitu Regis Aſſyriorum: Onias ſummus Sacerdos de Heliodoro, ejuſq; exercitu, illud duntaxat Judę Machabæi monitum referam memoria dignum, quod ipſe ſuis militibus multitudinem inimicorum timentibus tradidit 1. Machab. c. 3. *Facile eſt*, inquit, *concludi multos in manu paucorum, & non eſt differentia in conſpectu Dei cæli, liberare in multis, & in paucis: quoniam non in multitudine exercitus victoria belli; ſed de cælo fortitudo eſt. Ipſi veniunt ad nos in multitudine contumaci, & ſuperba, ut diſperdant nos, &c. Sed ipſe Dominus conteret eos ante faciem noſtram:* Et 2. *Mach* 6 b. c. 10. opus dignum geſſit, quod à quocumque milite Chriſtiano litteris aureis cordi inſcribatur. Hic cum adversùs exercitum peregrinæ multitudinis cum paucis militibus prælium eſſet commiſſurus, *priùs deprecatus eſt Dominum unà cum ſuis militibus, caput terra omnes aſpergentes, lumboſque ciliciis præcincti ad altaris crepidinem provoluti, ut ſibi propitius, inimicis autem eorum eſſet inimicus, & adverſariis adverſaretur, ſicut lex dicit. Primò autem Solis ortu utrique commiſerunt: iſti quidem victoriæ, & proſperitatis ſponſorem cum virtute Dominum habentes: illi autem ducem belli animum habebant. Sed cum vehemens pugna eſſet: apparuerunt adverſariis de cælo viri quinque in equis, frænis aureis decori, ducatum Judæis præſtantes; ex quibus duo Machabæum medium habentes armis ſuis circum-*

Judæ Machabæi maxima in Deum fiducia. Exod. 23. v. 20. Deut. 28. v. 7.

Digitized by Google

vicem septum incolumem conservabant: in adversarios autem tela, & fulmina jacie-bantur, quo & cæcitate confusi, & repleti perturbatione cadebant. En tutissimam Dei protectionem pro iis, qui in illo suam constituunt fiduciam; ab eoque omne expectant auxilium; illi omnem vim, ac fortitudinem tribuentes, ac consequenter victoriam non sibi, aut suo robori, sed ejus gloriæ, & honori referentes: sicut faciebat iste dux invictissimus, qui non suam, sed Dei victoriam appellabat: ut habetur c. 13 ejusdem libri: *Et dato signo suis Dei victoriæ!* Ex his autem enarratis quid aliud colligitur, *quàm eos omnes, qui in alios habent imperium, monere, ut fiduciam locent in solo Deo, qui animos hominum versat, jubetque summa, & ima medio cursu sistere?* ait Drexelius *de Conform. voluntat. lib. 5. c. 4.* Confide ergo in Deo christiane miles: *& bellabunt adversùm te, & non prævalebunt, quia ego tecum sum, ait Dominus, ut liberem te.* Hierem. c. 1. Vestigia sequere illius Judæ Machabæi qui hostilem apparatum considerans, *extendit manus in cælum, & Dominum prodigia facientem invocavit, qui non secundùm armorum potentiam; sed prout ipsi placet, dat dignis victoriam.* Nec ipse solùm dux ante congressum *os Domini interrogavit* ardentissimis precibus; sed & copias suas ad idem faciendum exemplo suo accendit. Ita, *qui cum eo erant, invocato Deo, per orationes congressi sunt.* Neque tantùm ad pugnæ initium; verùm etiam in ipso pugnæ furore Deum assiduè appellabant: *manu quidem pugnantes, sed Dominum cordibus orantes, prostraverunt non minus triginta quinque millia, præsentia Dei magnificè delectati.* Hoc est, os Domini seriò interrogare.

Vers. 19. 2. Machabæor c. ult. Vers. 21. Vers. 26. Ibid. v. 27.

FRUCTUS DUODECIMUS.

Neminem fallit, aut confundit.

231 *Fiducia in Deum neminem fallit, vel confundit.* Vers. 11. & 12. *Testatur divina scriptura.* Psal. 30. v. 1.

DUodecimò, hæc fiducia in Deum neminem fallit, vel confundit, aut pudore afficit. Id testatur Paulus Roman. cap. 5. *Spes non confundit,* quod monitum prius fuit à Sapiente traditum Eccles. cap. 2. *Scitote;* ait, *quia nullus speravit in Domino, & confusus est; quis enim permansit in mandatis ejus, & derelictus est? aut quis invocavit eum, & despexit illum?* In hanc fiduciam regius psaltes sese attollens: *In te, Domine, speravi,* ait, *non confundar in æternum.* Scitè Augustinus in Psalmum 38. conc. 2. ante med. *Quis est,* inquit, *qui confunditur? Qui dicit, ego quod sperabam non inveni non immeritò. Sperabas enim de te, aut sperabas de homine amico? maledictus autem qui spem suam ponit in homine. Confunderis, quia fefellit te spes posita in mendacio; omnis enim homo mendax. Si autem ponas spem tuam in Deo tuo, non confunderis: quia ille, in quo spem posuisti, falli non potest. Spes non confundit.*

Hic, obsecro te benigne Lector, fiduciam Moysis, quàm ea pudefacta non sit, attendas. Refero Joseph *lib. 2. Antiquit. Jud. cap. 7.* Cùm Hebræi ex Ægypto digressi, in arctum locum omnes conclusi essent, (jam enim à tergo hærebat hostis Pharao, in oculis montes, & mare fugam omnem negabant) Moyses has preces effudisse dicitur: *Domine, tuum est hoc mare, tuus & mons, qui nos claudit: & hic potest te jubente aperiri, aut in planitiem solvi: potest & mare in terram verti: possumus & nos per aerem sublimes effugere, si nos ita servari tibi placeat.* Hæc precatus, mare virga percussit, quo ictu repentè scissum transituris expeditissimum iter monstravit: sic experientia probavit, quòd spes non confundit.

Rom. c. 5. v. 5. *Moysis inconcussa in Deum fiducia.*

§. I.

232 *Spes mundo, vel viribus humanis innixa fallit, & confundit.*

EContrà spes, qua quis mundo, vel se ipso nititur, fallit, atque confundit. Pulchrè Plato: *Spes mortalium,* inquit, *somnia vigilantium, aut potiùs desipientium.* Anno Christi millesimo octogesimo quarto, refert Drexelius *de*

Digitized by Google

Conformat. volunt lib. 5. c. 5 §. 1. quòd Odo Antistes Guilielmi Angliæ Regis frater sortilegorum variciniis inductus, proximum (à Gregorio VII.) Pontificem se futurum credidit, & ut viam sibi muniret ad hoc solium per argenteos gradus, pecuniam per nefas undecumque contraxit, jamque Romanis arcibus spe imminens, à Fratre Guilielmo in carcerem conjectus est, ubi totum peregit triennium: hoc scilicet solium huic spei debebatur. Nec umquam Odo Romanam tiaram suo capite recepit. Ita multis aliis spes sua dedecori est, & damno, *Spes impii*, ait Sapiens.

Vers 15. Sap. c. 5. *tanquam lanugo est, quæ à vento tollitur: & tanquam spuma gracilis, quæ à procella dispergitur: & tanquam fumus, qui à vento diffusus est: & tanquam memoria hospitis unius diei prætereuntis.*

Experientia quotidiana hoc docet. Hoc experientia probant in dies, qui humanis favoribus nituntur. Est famulus, cui in suo Domino plurimùm fiduciæ: brevi mors Dominum rapit, & jam tota famuli spes ubi est? Alius patrono nititur opulento, ac potente; patronus moritur, aut ipsius opes, ac potentia imminuuntur; ita jam hujus spes ubi est? Jam ut lanugo à vento ablata: jam ut spuma à procella dispersa. Filii subinde parentum auctoritate, officiis, dignitate præclarè se defensos credunt; subitò Deus aufert hoc umbraculum, sicut hederam exsiccavit, subter cujus umbra Jonas Propheta quiescebat, & velut fumum illam dignitatem diffundit; ita ut miseri, contra quam sperarant, urantur à sole, & excæcentur à fumo: quia consilium Psaltes non servarunt, dicentis: *Nolite confidere in principibus: in filiis hominum, in quibus non est salus. Beatus* ergo, *cujus Deus Jacob adjutor ejus, spes ejus in Domino Deo ipsius,* quia *nullus speravit in Domino, & confusus est.*

Psal. 145. v. 3. Ibid. v. 4. & 5 Eccles. cap. 2. v. 1.

FRUCTUS TERTIUSDECIMUS.

Maximam vitæ affert tranquillitatem.

233 *Fiducia in Deum hominem quietas.* TErtiodecimò, qui Deo seriò fidit, officia sua, quamvis latissimè pateant, sine tumultu obit, etiam inter adversa lætus. *Lætentur omnes*, ait Psaltes Psal. 5. *qui sperant in te, Domine.* & Psal. 2. *Beati omnes, qui confidunt in eo.* & Paulus Rom. cap. 8. *Spe*, ait, *salvi facti sumus.*

Aug. tom. 8. *Explantur Psalmus.* Hoc testatur Augustinus pulcherrimè pro more suo in verba Psalmi 127. *Labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es, & benè tibi erit. Quasi perversè*, inquit, *videtur dicere non intelligentibus; debuit enim dicere, fructum laborum tuorum manducabis. Multi enim manducant fructum laborum suorum: qui laborant in vinea, ipsum laborem non manducant; sed quod de labore ipsorum nascitur, &c. Quid sibi vult labores fructuum tuorum manducabis? Modò labores habemus, fructus posteà erit. Sed quia & ipsi labores non sunt sine gaudio propter spem, de qua paulò ante diximus: Spe gaudentes, in tribulatione patientes: modò nos ipsi labores nostri jucundant, & lætos nos faciunt de spe. Si ergo labor noster potuit manducari, & potuit jucundari, manducatus fructus laboris ipsius qualis erit?*

Vers. 4. Id perpolitè Joan. Baptista Folengius in illa verba Psalmi 145. *Beatus, cujus Deus Jacob adjutor ejus, spes ejus in Domino Deo ipsius*, testatur dicens: *Felix nimirum, atque iterùm felix is est, cui Deus Jacob, Deus, inquam, ille, quem Sanctæ colunt animæ, & adorant, est præsidio, cujusque fiducia solùm Domino Deo suo, non conservis se interdum debilioribus nititur. Qui Deus cæli auctor est, terræque, marisque, atque omnium omninò rerum, quæ in illis insunt, conditor.* Idem repetit in illa verba Psalmi 33. vers. 8. *Beatus vir, qui sperat in eo*, dicens: *Felix ille, qui fidei illius sese committit penitus.*

234 Idipsum eruditè docet Titelmanus in eadem verba: *Verè beatus est*, ait, *vir ille, & securus est de bona salute, quisquis spem suam, & fiduciam in eo constituit, illique ex toto corde suam animam, & seipsum in benefactis commendat.* Eadem verba repetit in illa verba Psalmi 39. *Beatus vir, cujus est nomen Domini spes ejus*, & Psal. 145.

in il-

Digitized by Google

in illa verba: *Beatus, cujus Deus Jacob, &c.* supra relata, dicens: *Qui spem suam omnem, atque fiduciam constituit in Domino Deo suo, qui creavit de nihilo cælum, & terram, & maria, & omnia, quæ in eis sunt, cælestia, atque terrestria; per quam rerum creationem nota fit omnipotentia ejus, cui soli potestas competit veram salutem donandi. In hoc (inquam) quod speratur, beatus est, qui præter quòd est omnipotens, & salvare potens, est etiam fidelissimus in omnibus verbis suis, custodiens veritatem promissionum suarum, & fidem servans in sempiternum, ita ut mentiri aliquando non possit, neque fallere.* Fide ergo Deo ex toto corde tuo, & felix eris, tranquillus, atque beatus.

FRUCTUS QUARTUSDECIMUS.

Exaltat homines etiam in hac vita.

235 *Fiducia in Deum exaltat etiam in hac vita.*

QUartodecimò, qui fiduciam suam constituit in Deum, meretur à Deo etiam in hac vita honoribus decorari, ac favoribus ampliari. Id probat Folengius in illa verba Ps. 90. *Clamabit ad me, &c.* (*Invocabit me*, vertit Felix, *& respondebo illi.*) *Vide*, ait, *certam de Divino præsidio pollicitationem. Respondebo*, inquit, *illi: hoc est, illius voris annuam, adero, faveboque illi. Neque id satis quidem: ò cæcas mentes! illum illum (inquam) haud multò pridem mihi infensum: modò verò spe mihi, atque amore reconciliatum, non solùm à periculis illis vitæ continuis, & ærumnis eximam; verùm etiam inter homines honoratum, cunctisque verendum faciam.* Idipsum testatur Simeon de Muis in eadem verba ferè iisdem verbis.

Hac fuerunt exaltati Abraham. Rom. c. 4. ver. 18. 20. 22.

Sic Abraham, qui Deo fretus *contra spem in spem credidit*, ut ait Paulus, *qui in repromissione Dei non hæsitavit diffidentia, sed confortatus est fide, dans gloriam Deo, plenissimè sciens; quia quæcumque promisit, potens est & facere*, qui filium suum unigenitum divinæ voluntati mactare non recusavit, meruit fieri conscius secretorum Dei, ac nuncupari pater multarum gentium.

Joseph.

Josephus toties ad extremas devolutus miserias, & angustias, quia tamen non cecidit animo; sed cor ejus erat fiduciam habens in Domino, ad tam sublime solium meruit exaltari.

David.

David Rex Hebronis ad tantum sanctitatis fastigium, ac regium thronum evexit summa in Deum fiducia: hac ille virtute pollebat, si ullus unquam mortalium. Inspice Psalmos, & mecum senties, quàm ille assiduè & ore, & pectore versabat hæc talia: *Dominus illuminatio mea, & salus mea, quem timebo? Dominus protector vitæ meæ, à quo trepidabo?* Psal. 17.

Daniel.

Daniel ob fiduciam in Deum constitutam meruit nedum inter impastos leones illæsus, & tutus servari, sed princeps constitui super provincias, & regna.

Tobias.

Tobias in hoc genere admirandus: Facultates, & patriam, & oculorum visum perdidit, egenus, & exul; & cæcus; fiduciam tamen retinuit tenacissimè. Et licèt tam cognati, quàm uxor, & parentes ipsum irriderent, dicerentque. *Ubi est spes tua, pro qua eleemosynas, & sepulturas faciebas.* Manifestè vana facta est spes tua, ipse tamen eos increpans: *Nolite ita loqui*, ajebat, *quoniam filii Sanctorum sumus, & vitam illam expectamus, quam Deus daturus est his, qui fidem suam nunquam mutant ab eo.* Hæc ei fiducia & facultates, & patriam, & oculorum usum restituit, & præmium insuper contulit æternum. Tob. cap. 2. vers. 16. & 18.

236 *Job.*

Non minori fiducia in Deum præditus fuit Job. Adfuit dæmon (Deo permittente, ac facultatem dante) qui vastavit, mactavit, ac depopulatus est omnia. Ventus liberos, ignis partem pecudis, hostis cætera rapuit. Job ipse in fimetum è solio ejectus est. At ipse tam fuit incredibili constantia, ac fiducia præditus, ut dixerit. *Etiamsi Deus occiderit me in ipso tamen sperabo.* De futuris nil angor, *Deus providebit.* Sed audite denuo indicem bonorum Job. *Et facta sunt ei quatuordecim millia ovium* (pro septem millibus) *& sex millia camelorum* (pro tribus) *& mille* Job. c. 13. vers. 15. Idem c. 42. vers. 12.

Digitized by Google

juga boum (pro quingentis) *& mille asinæ*, cùm anteà quingentas solùm habuerit; geminato fœnore omnia redierunt. Immò & liberi sunt redditi. Nam iterùm *fuerunt ei septem filii, & tres filiæ*. Fidite ergo Deo, quia, ut ait Scribonius in Super. Relig lib. 1. c. 27. *Gaudet Deus in beneficiis dandis, & munificentiæ suæ dona spargit in eos præcipuè, qui in magnam exurgunt fiduciam. Benedictus vir, qui confidit in Domino, & erit Dominus fiducia ejus.* Hieremias cap. 17. vers. 7.

FRUCTUS QUINTUSDECIMUS.

Facit homines velut omnipotentes.

237 *Fiducia in Deum facit velut omnipotentes.*

QUintodecimò; Per veram in Deum fiduciam velut omnipotentes efficimur. Liberè proclamat Paulus Philip. c. 4. *Omnia possum in eo, qui me confortat*, Et quamvis cuique nostrum hic obiici possit: Tu longè sequere, & Pauli vestigia adora. Nihilominus tamen quis illorum, qui Deo fidunt, non animos addicat cum Job cap. 17. *Pone me juxta te, & cujusvis manus pugnet contra me?*

Vers. 3. Vers. 31.

Vel cum Paulo Apostolo Rom. c. 8. *Si Deus pro nobis, quis contra nos?* Sed quid opus testimoniis? Christus disertissimè: *Si potes credere*, inquit, *omnia possibilia sunt credenti.* In quæ Domini verba egregiè Bernardus: *Quidni*, inquit, *omnia possibilia sint innitenti super eum, qui omnia potest? Nil omnipotentiam Dei clariorem reddit, quàm quòd omnipotentes facit omnes, qui in se sperant. An non omnipotens, cui omnia possibilia sunt?*

Mar. c. 9. v. 23. Bern. ser. 85. in cantic. *Hoc testatur divina scriptura.*

Idipsum insinuavit Apostolis Matthæi 17. cùm enim ipsum interrogassent, cur non & ipsi lunaticum adolescentem illum à dæmone obsessum potuerint liberare: Christus causam omnem diffidentiæ ascribens: *Propter incredulitatem*, inquit, *vestram: Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem, sicut granum sinapis, dicetis monti huic, transi hinc illuc: & transibit, & nihil impossibile erit vobis.* Quæ verba explicans Drexelius *de Conformat. volunt. lib. 5. cap. 5.* ait: *Hìc non christiana solummodo fides commendatur; sed & illa fiducia, quæ divina se Omnipotentia sic induit, ut ardua quævis aggrediatur, & admiranda patret.* Quamvis Christus non dixerit: *Edite miracula*, sed *Habete fidem Dei*: querelas contra Dei dispositionem omittite, pusillanimitatem ad ardua trepidantem vincite, omnem à vobis diffidentiam expellite. *Amen dico vobis: quia quicumque dixerit huic monti: Tollere, & mittere in mare, & non hæsitaverit in corde suo; sed crediderit, quia quodcunque dixerit, fiat, fiet. Quod utique fieri potuisset*, ait Venerabilis Beda lib. 3. Comment. in Mar. *si id necessitas fieri poposcisset. Quomodo legimus factum precibus B. Gregorii Neocæsareæ Ponti Antistitis, viri meritis, & virtutibus eximii, ut mons in terra tantum cederet, quantum incolæ civitatis opus habebant. Cùm enim volens ædificare Ecclesiam in loco apto, videret eum angustiorem esse, quàm res exigebat, eò quòd ex una parte rupe maris, ex alia monte proximo coarctaretur: venit nocte ad locum, & genibus flexis admonuit Dominum promissionis suæ, ut montem longiùs juxta fidem petentis ageret. Et manè facto reversus invenit montem tantum spatii reliquisse structoribus Ecclesiæ, quantum opus habuerant. Poterat ergo hic, poterat alius quis ejusdem meriti vir, (si opportunitas exegisset,) impetrare à Domino merito fidei, ut etiam mons tolleretur, & mitteretur in mare.*

Confirmant Patres.

Marci 6. 11.

§. I.

238 *Creaturæ insensibiles obediunt ei, qui confidit in Deum.*

HAnc veritatem confirmat Alphonsus à Castro *lib. 6. adversùs Hæreses verbo Exorcismus*, illa verba explicans Lucæ 17. *Si habueritis fidem, sicut granum sinapis, dicetis huic arbori moro: Eradicare, & transplantare in mare, & obediet vobis. At arbor morus*, ait, *sensum non habet, & jussa fidelium præcipientium adimplet.*

Verùm

Digitized by Google

Verùm si hujusmodi creaturæ sensum non habent, quomodo possunt jussa fidelium præcipientium audire, nedum adimplere?

Huic difficultati eleganter respondet Suarez *tom. 2. de Religione l. 4. de Adjurat. num. 13.* dicens: *Possunt creaturæ irrationales adjurari per immediatam efficaciam supernaturalem, quæ directè, & immediatè versetur circa suum effectum, & quia hujusmodi efficacia solet per imperium explicari, ideò dicimus hoc modo posse has creaturas in secretiam adjurari imperio: non quia illæ percipere valeant morale imperium, aut sese movere ad intelligentiam illius, sed quia* (teste Hieronymo Matthæi 8.) *omnes creaturæ sentiunt Creatorem, non errore hæreticorum, qui omnia putant animantia; sed majestate conditoris, quæ apud nos insensibilia, illi sensibilia sunt.* Modus explicatur, quo creaturæ insensibiles iussu præcipientis intelligunt.

Sic enim exponit, quod de Christo ibi dicitur, quòd *surgens imperavit ventis, & mari*, & secuta est obedientia, ita ut videntes mirati fuerint, dicentes: *Quis est hic, quia venti, & mare obediunt ei? Quod ergo tunc fecit Christus virtute propria*, ait Suarez, *possunt facere servi ejus in fide, & virtute illius*: ut ipse dixit Joannis 14. *Qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipse faciet, & majora horum faciet. Possunt enim imperare huic monti, ut hinc transferatur, & faciet, & locustis, ut recedant, & obedient, non morali; sed (ut ita dicam) physica obedientia*: videlicet divina virtute impellente. Matt. c. 8. v. 26. Vers. 28. Mar. 4. v. 27. Hæc fiducia possunt mirabilia opera hominest ut fecerunt servi Dei.

Hoc modo Moyses imperavit aquis, ut converterentur in sanguinem; fluminibus, ut ranas emitterent; pulveri, ut produceret scinifes, & muscas; & sic de aliis signis, quæ fecit Moyses in eductione populi Israelis de Ægypto. 239 Moyses.

Sic Josue dux belli incredibili prorsus fiducia pollens, ausus est imperare soli, ac dicere: *Sol contra Gabaon ne movearis. Stetit itaque sol in medio cœli, & non festinavit occumbere spatio unius diei. Non fuit antea, & posteà tam longa dies, obediente Domino voci hominis, & pugnante pro Israel*: ideſt exaudiente Deo vocem hominis, ac pugnante pro Israel. Josue. Josc. 10. v. 12. 13. 14.

Sic Ezechias solis umbram per decem lineas revocavit. Sicut autem Josue Solem stitit: ita Ezechias Solem retroegit itinere prorsus immenso. *Nimirum animus Deo fidens Deum impellit, ut orbem turbet, & naturas mutet*, ait Drexelius *lib. 5. cap. 4.* Ezechias.

Hac fiducia Apostoli, Discipuli Domini, ac omnes Sancti miracula fecerunt, dantes cæcis visum, surdis auditum, claudis gressum, & cursum, sermonem mutis, vitam mortuis, ac dæmones ab obsessis corporibus effugantes. Apostoli Discipuli Domini.

Unde prout hac fiducia homines miracula operantur, dicuntur donati esse à Deo gratia miraculorum, seu (ut alii dicunt) operatione virtutum, ad quam reducitur etiam expulsio dæmonum solùm per fidem, secluſa exorcistica potestate: Nam expellere dæmones per potestatem Ordinis exorcistatus, non est miraculum; cùm sic fiat jure ordinario. Ut verò per hujusmodi fiduciam ægrotos sanant, dicuntur gratia sanitatum esse præditi, quæ licèt ratione formali non differat à gratia miraculorum, ut docet Suarez *disp. 8. de distinct. fidei ab omnibus donis, sect. 2.* attamen tam operatio virtutum, quàm gratia sanitatum peculiariter à D. Paulo numerantur, & distinguuntur; quia singularem quandam vim habent ad movendos homines, & ad afficiendas eorum voluntates: quia non solùm sunt miracula, sed etiam beneficia: ut D. Thomas docuit, *2. 2. q. 178. ar. 1. ad 4.* Fiducia hujusmodi dicitur gratia miraculorum, seu operatio virtutum.

§. II.

QUoquo modo autem sumatur fiducia: sive pro operatione virtutum ad expellendos dæmones, secluſa exorcistica potestate: sive pro gratia sanitatum ad ægrotos sanandos: sive pro fide miraculorum ad miracula facienda, ut per eam obtineatur id, quod petitur, debet esse firma, & non hæsitans, ut suprà docuimus *n. 192. & 193.* Præclarissimè hoc fatetur D. Bernardus in Psal. 90. serm. 15. post medium. *Dulcissima liberalitas*, inquit, *in se sperantibus non deest. Hoc enim est* 240 Fiducia quoquo modo sumpta debet esse firma, & sine hæsitatione. Testantur Patres.

totum

totum hominis meritum, si totam spem suam ponat in eo, qui totum hominem salvum fecit. In te speraverunt Patres nostri, speraverunt, & liberasti eos: ad te clamaverunt, & salvi facti sunt: in te speraverunt, & non sunt confusi. Sperate in eo omnis congregatio populi: quemcumque enim locum calcaverit pes vester, vester erit. Pes vester utique spes vestra est, & quantumcumque illa processerit, obtinebit, si tamen in Deum tota figatur, ut firma sit, & non titubet.

Idipsum eruditissimè docet Cassianus Collatione 19.cap.32. *Cùm orantes*, inquit, *nulla nos interpellaverit hesitatio, & fiduciam petitionis nostræ quadam desperatione dejecerit; sed obtinuisse nos hora ipsa orationis effusione, quod poscimus, senserimus, non ambigamus, preces vestras ad Deum efficaciter penetrasse. Tantùm enim quis exaudiri, atque obtinere merebitur, quantùm vel inspici se à Deo, vel Deum credidevit posse præstare: Irretractabilis namque est Domini nostri sententia: Quæcunque orantes petitis, credite, quia accipietis, & evenient vobis.*

Affirmant hoc Tostatus, ac Suarez *loco citato nu.*192.193. Quibus consentit Vasquez 1.2.*disput.*209.*cap.*4.*num.*26.

FRUCTUS SEXTUSDECIMUS.

Dat vitam longam in præsenti sæculo, & Beatitudinem in futuro.

241 *Fiducia in Deum dat vitam longam in hoc sæculo.*

ULtimò, qui in Deum ex corde in omnibus actionibus suis totam suam constituit fiduciam, vita longa à Deo donatur in hoc sæculo, & gaudiis æternis perfruitur in futuro.

Hæc est promissio Dei facta per Prophetam Regium Ps.90. illis verbis: *Longitudine dierum replebo illum, & ostendam illi salutare meum.* (*Longitudine dierum replebo eum in hac vita*) legit Simeon de Muis, *faciam, ut multos annos in terris vivat, tandemque deficiens moriatur in senectute bona, senex, & plenus, ac satur dierum instar Abrahami, Isaac, ac Davidis. Non solùm*, inquit, *faciam, ut senescat, sed etiam ut ad extremam senectutem perveniat: hanc enim vim habet* (*longitudine dierum replebo eum*). Promissio porrò, quæ hoc versu continetur, etsi prima fronte fallere interdum videatur, non tamen fallit. Nam hoc tenendum est, promissiones temporales semper esse intelligendas sub hac conditione; modò expediat, ut fiat, quod promissum est. Igitur quia pios citiùs interdum è vita migrare, & ipsis, & publicæ Ecclesiæ saluti utile est; rapiunturque, ne malitia mutet intellectum eorum: nihil mirum videri debet, si non semper ad extremam ætatem, sicut in hoc versu promittitur, pii annos perducant. Neque verò vir *justus si morte præoccupatus fuerit*, minùs propterea senex, & plenus dierum existimandus est. *Senectus enim venerabilis est, non diuturna, neque annorum numero computata: sed cani sunt sensus hominis. Et ætas senectutis vita immaculata.* Ac vir *consummatus in brevi explevit tempora multa.* Et quia *placita erat Deo anima illius: propter hoc properavit educere eum de medio iniquitatum.*

Hæc promissio Dei intelligitur conditionatè, semper si expediat.

Sapientiæ c. 4.

Et in futuro sæculo, ideſt in altera vita *ostendam illi*, ait Dominus, *salutare meum.* Ita ex R. Ezra, & R. Kimmhi. *Faciam illum*, ait Titelmanus in persona Dei, *meę salutis participem, meam salutem illum videre, gustare, experiri, & possidere faciam, & meam gloriam, meam divinitatem, (quę est salus, & vita omnium Beatorum) ego illi ostendam, ita ut facie me contueatur ad faciem, quomodo videt homo facie ad faciem amicum, & proximum suum, ut qui in hoc tempore in me speravit, quem non videbat, in æternitate perpetua meæ divinitatis visione, atque perfecta fruitione mecum lætetur per omnia sæcula sæculorum. Amen.*

Obtinet beatitudinem in futuro.

Hi sunt fructus sexdecim dulces gutturi illius, qui in Domino suam collocat fiduciam. Qui potest eos capere, capiat.

QVÆ-

Digitized by Google

QUÆSTIO IV.

Quomodo hæc Fiducia possit facilè acquiri.

QUoniam *par. 2. ubi de Oratione ad Deum*, ea, quæ maximoperè conducunt ad hujusmodi fiduciam comparandam, exactissimè pertractamus, hic dumtaxat ex omnibus prædictis fructibus parvam divinarum promissionum, quæ plurimum præstant ad talem fiduciam in nobis facillimè excitandam, sylvam formamus; ut nedum Exorcistæ, ac Parochi; sed cuncti sacrarum literarum gnari hujusmodi sententias sæpiùs præ oculis habentes, ac intellectu attentè contemplantes ad actus fiduciæ eliciendos promptiùs disponantur. Nam *quæcumque*, ait Apostolus Rom. c. 15. *scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt; ut per patientiam, & consolationem scripturarum spem habeamus*. In scripturis enim sanctis vix ullum invenitur caput, ut benè observavit P. Ludovicus Granat. *lib. 7. memoral. cap. 9.* in quo Deus opem, gratiam, & confidentiam omnibus illis non promittat, qui in illo confidunt. 242

Hæc fiducia facilè acquiritur per attentam, ac devotam lectionem, ac considerationem sacrarum scripturarum.

Sylva parva divinarum scripturarum.

Beatissimus Rex David hujus fiduciæ magister excellentissimus hanc unam pleno ore ingerit in Psalmis penè omnibus. Et quàm illa confidentis animi sunt? Quorum versiculi aliqui, sicut & aliorum sacræ scripturæ locorum sententiæ aliquæ hic subiiciuntur.

Beati omnes, qui confidunt in eo. Psal. 2. vers. 13.
Quoniam tu Domine singulariter in spe constituisti me. Psal. 4. vers 10.
Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus. Psal. 17. vers. 2.
Deus meus adjutor meus, & sperabo in eum. vers. 3.
Protector meus, & cornu salutis meæ, & susceptor meus. vers. 4.
Dominus illuminatio mea, & salus mea, quem timebo? Ps. 26. vers. 1.
Dominus protector vitæ meæ, à quo trepidabo? vers. 2.
Si consistant adversùm me castra, non timebit cor meum. vers. 5.
Si exurgat adversùm me prælium: in hoc ego sperabo. ibi.
In te, Domine, speravi, non confundar in æternum. Ps. 30. & 70. v. 1.
Et non delinquent omnes, qui sperant in eo. Ps. 33. vers. 23.
Spera in Domino, & fac bonitatem, & inhabita terram, & pasceris in divitiis ejus. Ps. 36. vers. 3.
Revela Domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet. vers. 5.
Beatus, cujus nomen Domini spes ejus, & non respexit in vanitates, & insanias falsas. Ps. 39. vers. 5.
Invoca me in die tribulationis, eruam te, & honorificabis me. Ps. 49. vers. 15.
Jacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet. Psal 54. vers. 23.
Qui habitat in adjutorio Altissimi, in protectione Dei cœli commorabitur. Ps. 90. vers. 1.
Quoniam Angelis suis Deus mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis. vers. 11.
Super aspidem, & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem, & draconem. vers. 13.
Quoniam in me speravit, liberabo eum, protegam eum, quoniam cognovit nomen meum. vers. 14.
Clamabit ad me, & ego exaudiam eum, cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum. vers. 15.

Lon-

vers.16. Longitudine dierum replebo eum, & ostendam illi salutare meum.

Ps.113. vers.11. Qui timent Dominum, speraverunt in Domino: adjutor eorum, & protector eorum est.

Ps.117. vers.8. Bonum est confidere in Domino, quàm confidere in homine.

vers.9. Bonum est sperare in Domino, quam sperare in principibus.

Ps.124. vers.1. Qui confidunt in Domino, sicut mons Syon, non commovebitur in æternum, qui habitat in Jerusalem.

Ps.146. vers.5. Beatus, cujus Deus Jacob adjutor ejus, spes ejus in Domino Deo ipsius.

Ps.146. vers.11. Beneplacitum est Domino super timentes eum, & in eis, qui sperant super misericordia ejus.

243 Erat quidem huic Regi cor amplissimum, & pleniſſimum ingenti fiducia in Deum: nimirum hos eructarat, quos biberat fontes.

Sed videas, eandem fiduciam sapientissimos, ac sanctissimos viros plurimùm semper commendasse? Illud sapientiæ miraculum Salomon ait:

Prover. vers.4. Habè fiduciam in Domino ex toto corde tuo, & ne innitaris prudentiæ tuæ.

vers.5. In omnibus viis tuis cogita illum, & ipse diriget gressus tuos.

Eccliſ.2. v.11. Nullus speravit in Domino, & confusus est.

c.11. vers.22. Confide in Domino, & mane in loco tuo.

cap.38. vers.9. Fili, in infirmitate ne despicias te ipsum; sed ora Deum, & curabit te.

Hierem.c.16. vers.19. Bellabunt adversùm te, & non prævalebunt, quia ego tecum sum, dicit Dominus, ut liberem te.

cap.17. vers.7. Benedictus vir, qui confidit in Domino, & erit Dominus fiducia ejus.

Dan.c.3.v.41. Non est confusio confidentibus in te.

c.13.v.60. Benedixerunt Deum, qui salvat sperantes in se.

1. Mach.c.2. vers.61. Cogitate per generationem, & generationem: quia omnes, qui sperant in eum, non infirmantur.

Considera, benigne Lector, quæ Christus, qui est veritas, quæ nec falli potest, nec fallere, sæpiùs docuit apud Evangelistas.

Matth.7. v.7.8. Luc.11.v.9.10. Petite, & dabitur vobis: quærite, & invenietis: pulsate, & aperietur vobis; omnis enim, qui petit, accipit; & qui quærit; invenit, & pulsanti aperietur.

Matth.9. v.28. Creditis, quòd possum facere hoc.

vers.29. Secundùm fidem vestram fiat vobis.

Matth.17. v.19. Si habueritis fidem, sicut granum sinapis, dicetis monti huic: Transi hinc illuc, & transibit, & nihil impossibile erit vobis.

Matth.21. v.22 Omnia, quæcumque petieritis in oratione, credentes, accipietis.

Mar.9. v.22. Si potes credere, omnia possibilia sunt credenti.

v.10. vers.51. Quid vis, ut faciam tibi?

c.11. vers.23. Habete fidem Dei. Amen dico vobis; quia quicumque dixerit huic monti: Tollere, & mittere in mare, & non hæsitaverit in corde suo; sed crediderit, quia quodcumque dixerit, fiat, fiet ei. Propterea dico vobis, omnia, quæcumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & evenient vobis.

c.16. vers.17. Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eiicient: linguis loquentur novis: serpentes tollent: & si mortiferum quid biberint, non eis nocebit: super ægros manus imponent, & bene habebunt.

vers.18.

Quis

Digitized by Google

Quis ex vobis patrem petit panem, numquid lapidem dabit illi? Aut piſcem: numquid pro piſce ſerpentem dabit illi? Aut ſi petierit ovum; numquid porriget illi ſcorpionem? Si ergo vos, cùm ſitis mali, noſtis bona dare filiis veſtris, quantò magis Pater veſter de cælo dabit ſpiritum bonum petentibus ſe? Luc. 11. verſ. 12.

Conſiderate lilia, quomodo creſcunt: non laborant, neque nent: dico autem vobis, nec Salomon in omni gloria ſua veſtiebatur ſicut unum ex iſtis. Si autem fœnum, quod hodie eſt in agro, & cras in clibanum mittitur, Deus ſic veſtit, quantò magis vos puſillæ fidei? Pater veſter ſcit, quia his indigetis. c. 12. verſ. 27.

Si habueritis fidem, ſicut granum ſinapis, dicetis huic arbori moro: Eradicare, & tranſplantare in mare, & obediet vobis. c. 17. verſ. 6.

Vis ſanus fieri? Joan. 5 verſ. 7.

Amen amen dico vobis, qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipſe faciet, & majora horum faciet: quia ego vado ad Patrem. Et quodcumque petieritis in nomine meo, hoc faciam. c. 14. verſ. 12. verſ. 13. verſ. 14.

Si manſeritis in me, & verba mea in vobis manſerint: quodcumque voluerit is, petetis, & fiet vobis. c. 15. verſ. 7.

Omnis, quicumque invocaverit nomen Domini, ſalvus erit. Act. 2. verſ. 21.

Spes autem non confundit: quia charitas Dei diffuſa eſt in cordibus noſtris per Spiritum ſanctum, qui datus eſt nobis. Rom. 5 verſ. 5.

Nihil eſt damnationis his, qui ſunt in Chriſto Jeſu, qui non ſecundùm carnem ambulant. cap. 8. verſ. 1.

Spe ſalvi facti ſumus. verſ. 24.

Si Deus pro nobis, quis contra nos? Qui etiam proprio filio ſuo non pepercit: ſed pro nobis omnibus tradidit illum: Quomodo non etiam cum illo omnia nobis donavit? verſ. 31.

Omnis, qui credit in illum, non confundetur. cap. 10. verſ. 11.

Idem Dominus omnium, dives in omnes, qui invocant illum. Omnis enim quicumque invocaverit nomen Domini, ſalvus erit. verſ. 12.

In quo habemus fiduciam, & acceſſum in confidentia per fidem ejus. Eph. 3. verſ. 12.

Adeamus cum fiducia ad thronum gratiæ ejus, ut miſericordiam conſequamur, & gratiam inveniamus in auxilio opportuno. Hebr. 4. v. 16.

Si quis veſtrum indiget ſapientia: poſtulet à Deo, qui dat omnibus affluenter: & non improperat, & dabitur ei. Poſtulet autem in fide nihil hæſitans. Qui enim hæſitat ſimilis eſt fluctui maris: qui à vento mouetur, & circumfertur. Non ergo æſtimet homo ille, quòd accipiat aliquid à Domino. Jacob. c. 1. v. 5. verſ. 6. verſ. 7.

Omnis, qui habet hanc ſpem in eo, ſanctificat ſe, ſicut & ille ſanctus eſt. Joan. c. 3. v. 3.

In hoc apparuit filius Dei, ut diſſolvat opera diaboli. verſ. 6.

Si cor noſtrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad eum, & quicquid petierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata ejus cuſtodimus: & quæ ſunt placita coram eo, facimus. verſ. 21. verſ. 22.

Et hoc mandatum eſt ejus: ut credamus in Nomine filii ejus Jeſu Chriſti. verſ. 23.

Hæc eſt fiducia, quam habemus ad eum: quia quodcunque petierimus ſecundùm voluntatem ejus, audit nos. verſ. 24.

Quæ

244 *Veritas dictarum sententiarum est infallibilis.*

Quæ sententiæ, ac verba sunt ita vera, quòd potiùs Cælum, & terra destruetur, quàm ipsa non adimpleantur: ut ait ipsemet Christus Matthæi 24. *Cælum, & terra transibunt, verba autem mea non præteribunt.* Quod priùs per David manifestaverat Psal.88. vers.35. dicens: *Neque profanabo testamentum meum; & quæ procedunt de labiis meis non faciam irrita*, & Ps.144. ipsemet David fatetur hanc veritatem vers.14. *Fidelis Deus in omnibus verbis suis, & sanctus in omnibus operibus suis.*

Quasi Exorcista ac Parochus non tantùm credere debent; sed eis firmiter voluntate adhærere.

Quare si Exorcista, vel Parochus, vel quicumque Christi fidelis sacrarum litterarum gnarus ad hujusmodi verba divina sæpissimè mentis oculos diriget, ac devotè meditabitur in corde suo, ea non tantùm implicitè credendo, sed circa singula, vel eorum aliqua fidei actus implicitè eliciendo, ac voluntate firma eis adhærendo, tunc fides, quæ est habitus, ac virtus theologica, in eo fiet major ex parte intellectus propter majorem certitudinem, & firmitatem: & ex parte voluntatis fiducia fiet major propter majorem promptitudinem, seu devotionem: quia secundùm majorem firmitatem fidei in intellectu, fiducia magis, ac magis augetur in voluntate; qua veluti panoplia armatus se, & suos ab inimicis tam visibilibus, quàm invisibilibus, & à quibuscumque rebus adversis tueri; ac veluti Mosayca virga omnia saluti animæ, & corporis necessaria obtinere, Deumque in cunctis necessitatibus propitium habere poterit. *Nolite itaque amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem.* Hæb.10.v.35.

ARTICULUS III.

De Charitate erga Deum, & Proximum.

245 *Charitas describitur. D.Th.2.2.q.23.*

TErtia virtus, qua fulgere debet Exorcista, est Charitas: quæ secundùm Augustinum *l.14.de Civitate Dei c.7.* & Theologos communiter *in 3. Sent. dist.27. est animi affectio, qua diligitur Deus propter se, & proximus propter Deum.*

Quod indicat typus similis filio hominis, qui oculos habebat tanquam ignis; faciem, sicut Sol lucet in virtute sua; & pedes similes aurichalco tanquam in camino ardenti. Nam quis est ille ignis caput, & pedes inflammans, & ardens in utraque hominis extrema parte, nisi charitas, quæ sursum in Deum dirigatur, & deorsum vergit ad proximum? Qua homo flagrans oculos habet ignitos, cognitione lucentes, & faciem ardentem amore, ut nihil aliud aspiciat in omnibus, quæ agit, quàm Deum, & ejus gloriam. Quare Exorcista, ac Parochi, ut tutò, & efficaciter dæmones profligare valeant, ægrotis sanitatem à Deo impetrare, illumque in cunctis suis actionibus propitium habere, hac carere non debent, sive prout sursum dirigitur in Deum; sive prout deorsum vergit ad proximum.

Hac munitus debet esse Exorcista, ut tutò, & efficaciter dæmones expellat.

§. I.

246 *Charitas, (ut respicit Deum) qua ratione sit necessaria Exorcistæ.*

CHaritas (prout hominem dirigit in Deum amore, ac dilectione) maximè Exorcistis, ac Parochis est necessaria, ut dignè, tutò, & efficaciter suas valeant adimplere partes. Nam licet ad dæmones expellendos in Exorcista simpliciter sufficiat potestas Ordinis Exorcistatus, intentio faciendi, quod Romana Ecclesia facit, & quod ipse præcepta formet ad præscriptum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, divino nomine interposito. Nihilominus, quia ad tutò, & efficaciter dæmones expellendos necessaria est fides, ac fiducia in Deum theologica, ut latè supra docuimus *num.*183. *& seqq.* consequenter est asserendum, ei necessariam esse charitatem; nam fides, ac spes, seu fiducia non possunt esse perfectæ sine charitate.

Erudite id probat Augustinus *lib.*14. *de Civit. cap.*9. dicens: *Boni animi motus, atque affectus* (quales sunt actus fidei, spei, ac confidentiæ in Deum robustissimæ) *ex amore, & sancta charitate veniunt:* quatenus scilicet quis sperat Divinum à Deo

(ut

Digitized by Google

ut ab amico) impetrare auxilium. Confirmant hanc veritatem D. Ambroſ. in illud Lucæ 17. *Si habueritis fidem, ſicut granum ſinapis, &c.* & D. Thomas 2.2.q.23.art.8. *ad* 2. ac communiter Theologi vocantes charitatem formam omnium virtutum.

247 *Charitas quid operetur in habente.*

Ratio ipſa dictat: Nam qui manet in charitate, in Deo manet, ut docet Joan. prima ſua canon. c.4. dicens: *Deus charitas eſt, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* Qui autem manet in Deo, quodcumque voluerit à Deo obtinere, obtinebit: ut ipſemet Chriſtus docet Joan. c.15. *Si manſeritis in me, & verba mea in vobis manſerint: quodcumque volueritis petetis, & fiet vobis.* Nam cùm charitas excludat vitia, & peccata, ut docet Caſſiodorus ſuper Pſalmos. *Charitas*, inquit, *eſt mors criminum, virtus pugnantium, palma vitiorum, concordia mentium, ſocietas electorum, quam fides concipit, ad quam ſpes currit, cui profectus bonorum operum ſervit*; qui illam poſſidet, (cùm ſit Deo gratus, nec illum alicujus mortalis noxæ conſcientia reprehendat) facilè confidere poteſt, ſe in ſuis functionibus divinum obtenturum auxilium. Quod docet Joannes prima ſua canon. cap.3. *Si cor noſtrum*, ait, *non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad eum: & quicquid petierimus, accipiemus ab eo*, & Caſſianus *Collationum lib. Collat. 9. c.33.* id docet dicens: *Hæc fiducia de conſcientiæ puritate creditur emanare.*

248 *Exorciſta ſeipſum purgare debet à vitiis.*

Quare Exorciſta, ut facilè ſuis præceptis dæmonem ſubjugare queat, ejus tyrannidem perfringere, ac tutò, & efficaciter illum in fugam vertere, per charitatem, & gratiam ſeipſum à vitiis expurgare debet, & à peccatis cunctis conſcientiam ſuam mundare, ut ſic gratus Deo in ſuis functionibus, ac miniſteriis divinum ejus auxilium ſecurè impetrare valeat. Quod benè admonet Stephanus Eduenſis Epiſcopus *tract. de Sacram. Altaris cap.3.* relatus tom.10. Bibliothecæ Veterum Patrum: *Exorciſtæ*, inquit, *debent coram Deo, & hominibus clarere munditia vitæ, ſordibus vitiorum expuliſis, Sancti Spiritus gratia mundante. Qui enim ſuper immundos ſpiritus habent imperium, eos oportet, habere ſpiritum mundum. Et qui tradita ſibi poteſtate malignos ſpiritus eiiciunt de corporibus obſeſſis, ſpiritu benignitatis, & operibus mundis vitia, & immunditias expellant de cordibus ſuis; & quorum medicina aliis proficit, ſibimet ſciant mederi. Non enim probatus eſt Medicus, qui alii medetur, neſciens curare morbum, quo læditur: præcipuè cùm eodem languore laborent ipſe, & ille, cui medetur.* Idcircò S. Cyprianus *tract.4. de Idolorum vanit.* ait: *Dæmones vel exiliunt ſtatim: vel evaneſcunt gradatim, prout fides patientis adjuvat: aut gratia curantis aſpirat.*

§. II.

249 *Exorciſta non poteſt amare Deum, niſi amet proximum.*

CHaritas verò, ut deorſum flectitur ad proximum, quàm maximoperè Exorciſtæ ſit neceſſaria, probat Joannes prima ſua canon. c.4. dum dicit: *Qui non diligit fratrem ſuum, quem videt: Deum, quem non videt, quomodo poteſt diligere? Et hoc mandatum habemus à Deo, ut qui diligit Deum, diligat & fratrem ſuum* quaſi dicat: Si Exorciſtæ neceſſaria eſt charitas, quæ ſurſum illum dirigat in Deum, ut dignè, tutò, & efficaciter ſuo valeat munere fungi: etiam illi neceſſaria eſt charitas, quæ deorſum vergat erga proximum: non enim poteſt amare Deum, & proximum non amare propter Deum: Nam qui diligit Deum, diligit & proximum: quia tam ſecundum, quam primum eſt præceptum Dei: immò teſte Gregorio in Paſtorali, *tunc ille ad alta mirabiliter ſurgit, cùm ad ima proximorum ſe miſericorditer attrahit; & qui benignè deſcendit ad infima, valenter incurrit ad ſumma.* Unde Exorciſta, ſeu Parochus pedes habet ignitos, & probatos, affectus nempè, qui igne charitatis ſplendent, quando cum aliis infirmatur; alios curat ædificare: alios erigit: ad alios inclinat: aliis blandus: nulli inimicus: omnibus omnia factus. Probantur verò in camino ardenti, cùm currit, ut opem ferat, non quæ ſua ſunt, quærendo; ſed quæ aliorum: nec proximo ob propriam utilitatem ſerviliter; ſed ad ejus commodum liberaliter obſequium exhibet. Quare neceſſaria

Quomodo charitas proximo ſit exhibenda.

eſt Exorciſtæ non tantùm ut à Deo obtineat fidem perfectam, ac firmiſſimam fiduciam, qua facillimè proximum à dæmone obſeſſum ab ejus tyrannide eripere poſſit; ſed etiam ut ejus ignea tela retundere valeat, ſuperbiam nempè, & avaritiam, quibus, ut plurimùm, eccleſiaſticos miniſtros oppugnare ſolet, ut ſic fructus liberationis impedire valeat.

§. III.

250 *Dæmon per ſuperbiam tentat Exorciſtam, patienter laudando.*

PRimum, quod eſt omnium ſcelerum cauſa, ſuperbia nempè, tanquam potentiſſimum telum à dæmone contorquetur in Exorciſtam, ut elatione vitioſa efferatur, quod facit duobus modis.

Aliquando miris illum laudibus effert, & ſe ejus humilitate torqueri, ſanctitate vexari, agitari charitate, cæteriſque virtutibus, quaſi tot tormentis immaniter uri: magnis clamoribus, & boatibus, variiſque exclamationibus ejus virtutes publicat: nunc ad iſtum, nunc ad illum: modò ad circunſtantes dirigendo ſermonem; ſed omnia fictè, ut Exorciſta ſe laudari audiens in hominum conſpectu, faſtu mentis intumeſcat.

Occultè ſuggerendo.

Aliquando tacitis ſuggeſtionibus illum adoritur; & tunc periculoſiùs illum laceſſit. Quòd ſi patientem aurem hujuſmodi occultis encomiis præbere videat, ambitioſo flabello ventum excitare, & vanitatem inducere non ceſſat, donec mens ejus infletur. Utroque modo ſæpiùs prævalet; quia ab homine ipſo ad ſuperbiam propria inclinatione propenſo adjuvatur. Ideò Exorciſta ſollicitè cavere debet, ne hujuſmodi laudibus publicis, aut occultis extollatur; ſed ardenti charitate deorſum feratur ad proximum ſublevandum propter Deum; Et ad gloriam ejus manifeſtandam, ac nomen ſanctum ejus glorificandum intentos habeat oculos, hujuſmodi vanitatis fumoſitates igne divinæ charitatis abſumendo, & opus ſuum humiliter, & charitativè proſequendo. Quod docet Chriſtus Dominus Lucæ 10. cùm diſcipulos exultantes de expulſione dæmonum, & dicentes cum gaudio: *Domine, etiam dæmonia ſubiiciuntur nobis in nomine tuo*, reprehendit dicens: *In hoc nolite gaudere, quia ſpiritus ſubiiciuntur vobis*. Si illos nolebat gaudere, quomodo gloriari? ut diſcant Exorciſtæ, poteſtatem in dæmones non ſibi, ſed Deo referre, aliàs parum proderunt; ut confirmatur exemplo relato à Cæſario *lib. 4. cap. 5.* cujuſdam adoleſcentis Monachi à Priore ſuo aſſumpti, eò quòd noverat eum virginem, ut dæmonem ab obſeſſo expelleret. Nam obſidens ſpiritus ab illo Priore interrogatus: an auderet remanere, ſi Monachus iſte virgo ei exire præciperet: Reſpondit: *Non illum timeo: quia ſuperbus eſt.*

§. IV.

251 *Dæmon per avaritiam, ut ſagittam, Exorciſtas ferit.*

SEcundum eſt avaritia, quæ tanquam ſagitta potentiſſima in eccleſiaſticos viros vibratur à dæmone. *Quorum aliqui*, inquit Bernardus in Cantic. ſermone 10. *Chriſti opprobria, ſputa, flagella, clavos, lanceam, crucem, & mortem, hæc omnia in fornace avaritiæ conflant, & profligant in acquiſitionem turpis quæſtus, & pretium univerſitatis ſuis marſupiis includere feſtinant.* Quod ſummoperè cavere debet Exorciſta, ne ſimilis ſit dominis Pythoniſſæ Act. 16. magnum quæſtum ex ipſius divinatione facientibus: Vel Simoni, qui ab Apoſtolis Spiritum Sanctum emere tentavit. Act. 8. verſ. 13. Caveat ergo, ne tam indignum, & intolerandum ſcelus admittat, Dei dono abutendo ad temporalia acquirenda. A quo ſi liberari velit, pedes habeat ignitos, affectus nempè charitatis igne fulgentes, & ab omni avaritiæ ſcoria purgatos; ut poſſit dicere cum Paulo 2. Cor. 12. *Non quæro quæ veſtra ſunt, ſed vos.* Et ſic charitativè ſe gerendo, victoriam contra dæmones conſequi valeat. Quia, ut benè Auguſtinus *de Doctrina Chriſtiana* dixit: *Sola charitas eſt, quæ vincit omnia, ſine qua nihil valent omnia, & quæ, ubicumque fuerit, trahit ad ſe omnia.*

A R-

Digitized by Google

ARTICULUS IV.

De Fortitudine, & ejus actibus.

252 *Fortitudo describitur.*

QUarta virtus est Fortitudo, quæ juxta doctrinam D. Thom. 2. 2. *qu.* 123. *art.* 4. *est firmitas animi in sustinendis, & repellendis his, in quibus, maximè est difficilè, firmitatem habere propter bonum virtutis.* Hæc secundùm Macrobium præstat fiduciam, securitatem, magnificentiam, magnanimitatem, constantiam, tolerantiam, ac firmitatem.

Unde duplex est fortitudinis actus, scilicet Aggredi, & Sustinere: ut eruditè docet D. Thom. 2. 2. *quæst.* 128. *art.* 1. *in Respon.* Ad actum aggrediendi requiruntur duo, quorum primùm pertinet ad animi præparationem, ut scilicet aliquis promptum animum habeat ad aggrediendum. Et quantùm ad hoc ponit Tullius Fiduciam, de qua supra *toto articulo* 2 Secundùm pertinet ad operis executionem, ne scilicet aliquis deficiat in executione illorum, quæ fiducialiter inchoavit. Et quantùm ad hoc ponit Tullius magnificentiam, *quæ est rerum magnarum, & excelsarum cum animi ampla quadam, & splendida propositione cogitatio, atque administratio*, ideſt, executio; ut scilicet amplo proposito non desit administratio. Et hanc probatur possidere, qui erga Deum, & proximum magna flagrat charitate; de qua *articul. præced.*

Magnificentia quid sit.

Ad alium actum Fortitudinis, qui est sustinere, duo requiruntur, quorum primùm est, ne difficultate imminentium malorum animus frangatur per tristitiam, & decidat à sua magnitudine, & charitate. Et quantùm ad hoc ponit Patientiam. Undè dicit, quòd *Patientia est honestatis, aut utilitatis causa rerum arduarum, aut difficilium voluntaria, ac diuturna perpessio.*

Patientiæ quid sit.

Aliud autem est, ut ex diuturna difficilium passione homo non fatigetur usque ad hoc, quòd desistat, secundùm illud ad Hebr. cap. 12. *Non fatigemini animis vestris deficientes.* Et quantùm ad hoc ponit Perseverantiam. Unde dicit, quòd *Perseverantia est in ratione benè instituta stabilis, & perpetua permansio.* Hæ igitur duæ virtutes, scilicet Patientia, & Perseverantia, si coarctentur ad propriam materiam Fortitudinis, erunt ipsius partes integrales.

Perseverantia quid sit.

§. I.

253 *Fiducia patientiæ, ac perseverantiæ innitur.*

SUnt autem veluti duæ columnæ, quibus innititur fiducia. Nam *Fiducia in Deum*, ait Drexelius *de Conformat. volunt. lib. 5. cap. 3. diù non stabit, nisi eam Patientia firmet, & Perseverantia. His columnis duabus Patientia, & Perseverantia fulcienda est Fiducia. Nimiam tristitiam reprimit Patientia. Perseverantia non nimis longum est, quicquid tempore clauditur.*

Quàm sint necessaria Exorcistæ.

At quis non videat, has maximè necessarias esse Exorcistæ? Quomodo poterit adversùs mundi rectores tenebrarum harum bellum movere; ejusque tyrannidem reprimere, nisi & ipse ad sustinendas persecutiones sit paratus?

Diaboli persecutiones gravissimæ contra Exorcistas.

Quas enim animi perturbationes, invidias, odia, ac furores adversùs eum commovere non tentabit antiquus ille superbus adversarius, dum se ab eo contemni, ac parvipendi experitur? Quibus contumeliis, subsannationibus, ac conviciis illum impetere non sataget? Videas, si Exorcista sit Ecclesiasticus sæcularis, per mulieres malæ famæ rixas, ac tumultus commoveri, ut ab aliis Presbyteris odio habeatur, & tanquam pacis, & quietis perturbator ad Episcopum denuncietur; atque à muneris hujusmodi executione suspendatur! Si verò Exorcista sit regularis, En versipellis hostis quot laqueos tendit? quot machinamenta struit? Nunc apud plebem eum nimis laudat, & extollit, ut sanctum, ut virginem, ac Deo valdè gratum proclamans, tum ut ipse superbia elatus seipsum magnifaciat, cæteros despiciat, ac virtutem humilitatis amittat, ut diximus *art. præced.* tum ut cæteri fratres videntes

Digitized by Google

illum sit laudatum, & exaltatum plùs quàm merita ejus exigunt, turbentur, eumque invisum habeant. Nunc adversùs eum suscitat mulierculas sagarum consanguineas, vel ipsas sagas, quæ tamen à simplicibus etiam Religiosis, ut bonæ, & sanctæ reputantur: Vel earum fautores excitat, qui omnes, ne opera sua mala per ministerium exorcisticum veniant ad lucem, lacrymis onerati ad præfatos Religiosos, vel etiam eorum prælatos accedunt, enixè rogant, ut tot tantisper rumoribus ab Exorcistis excitatis providere non differant, aliter multa, & maxima ex his eventura mala, & scandala prænunciant. Quapropter quandoque aliqui Superiores perterrefacti ad tollendos, & evitandos hujusmodi rumores prænunciatos, sæpiùs Exorcistas præceptis, mortificationibus, è conventibus mutationibus, comminationibus, & aliis hujusmodi infestationibus vexare non detrectant.

Patientia facit eas superare.

Quare Exorcistis *Patientia*, quæ est virtus, contumeliarum, & omnis adversitatis impetus æquanimiter portans, potissimùm *est necessaria, ut voluntatem Dei* in suo munere facientes, ex hoc juxta Apostoli monitum Hebr. 10. *promissionem reportare valeant.*

Vers. 36.

§. II.

254 *Perseverantia facit palmam obtinere.*

AB hac separanda non est ejus fidelissima soror Perseverantia, *sine qua* ait Bernardus epist. 129. *nec pugnans victoriam, nec victor palmam consequitur. Nutrix enim est ad meritum, mediatrix ad præmium: Soror est patientiæ, constantiæ filia; amica pacis, amicitiarum nodus, unanimitatis vinculum, sanctitatis propugnaculum. Tolle perseverantiam, nec obsequium mercedem habet, nec beneficium gratiam, nec laudem fortitudo.* Sola est, cui æternitas redditur, vel potiùs quæ æternitati hominem reddit, dicente Domino: *Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.*

Matth. 10, 22.

Quis autem non videat, sine hac Exorcistam triumphare non posse, cujus vox similis esse debet voci aquarum multarum, quæ continuè, & clamorosè extollitur? Nam etsi nihil aquis infirmius, & labilius; attamen nihil fortius, dum aliqua mole cursus impeditur, aut retardatur. Nam vires colligunt, ut obstaculum auferant: aut si pares non sint oneri tollendo, frementi clamore, & frequenti spuma circumquaque perstrepunt, & indesinenter vocem efferunt, quæ longiùs personat. Sic enim Exorcista homo labilis, & infirmus, sed divina virtute confortatus, fortis, & constans Ecclesiæ minister tandiù in officio perseverare tenetur, & in acie stare, vocemque attollere, quandiù rebellis inimicus stare, & obstare perseveraverit? Nec continua laborum perpessione, nec vehementi obtrectatorum infectatione fatigari, ac deterreri, donec superno favente Numine de infernali dracone, & tartareis aciebus glorioſos egerit triumphos.

255 *Documenta ad fortiter sustinendum, ac constanter perseverandum.*

Ne autem Exorcista, vel Parochus in adversis animo deficiat, & in hujusmodi charitatis, ac pietatis officiis exercendis terreatur; sed fortiter sustineat, & constanter perseveret, præ oculis habebit, & attentè observabit sequentia documenta ex Hieremia Drexel. desumpta.

Primum documentum.

1. *Deo tuam causam expone.*

CUM tibi malè est, quàm primùm, & eo statim momento ad Deum te verte, & illi expone quicquid dolet. Hic plerique graviter erramus: cùm nos urgent adversa, complurium aures querelis innumeris opplemus, omnium postremus Deus, cujus opem imploramus, ordine prorsùs præpostero. Longè aliter Rex David: *Levavi*, inquit, *oculos meos in montes, unde veniet auxilium mihi: auxilium meum à Domino.* Qui hoc non facit principio cujusque mali, ab ira, dolore, injuria fit occupatur, ut sui fiat impos. Quamprimùm ergo commotum te sentis, dic, *Domine, quid me vis facere?* & respondebit tibi divinæ voluntatis interpres: *Expecta Dominum,*

Psalm. 120.

Act. c. 9. vers. 6. Psal. 26, v. 14.

minum, viriliter age, & confortetur cor tuum, & sustine Dominum. Malignas cogitationes, quantùm potes, coerce, & hoc assiduè cogita: *Domine, quid me vis facere?*

Secundum documentum.

256 2. Os, & linguam contine. Psalm. 38. vers. 2. & 3.

TAce, & saltem os, & linguam contine, si minùs potes animum. A Rege sapientissimo hoc consilium accipe: *Dixi, ait, custodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea, Posui ori meo custodiam, cum consisteret peccator adversùm me: Obmutui, & humiliatus sum, & silui à bonis.* Ergo tace; Nam si inter ærumnas, aut injurias frænum dimiseris linguæ, certò scias in præceps te trahendum: vix incipies loqui, & offendes. Ergo tace præsertim de tuis adversariis. Non potes de iis benè loqui? Saltem ne loquaris malè. Tua te conscientia soletur, & æquissimus Judex Deus, cujus oculos nec adversarii tui, nec eorum machinationes vitare possunt, tui curam habebit. Deo fide, & sile.

Tertium documentum.

257 3. Divinæ voluntati te astringe. Gen 32. v. 26.

CUM ad Deum te verteris, & tacere cœperis, tunc te ipsum Deo devotè commenda: ac divinæ voluntati te totum quàm arctissimè adstringe, & devove. Sed & gratias Deo age, quòd dignum te judicet, qui patiaris innocens: aut si nocens, patientia tamen reparES innocentiam. In hoc divinæ voluntatis amplexu homo Deum velut brachiis stringat, dicatque, quod Jacob cum Angelo luctans dixit: *Non dimittam te, nisi benedixeris mihi.*

Quartum documentum.

258 4. Ad preces te compone. 2. Reg cap. 19. vers. 14. Ibi c. 18. v 22.

CUM tempestas non nihil cessaverit, ad preces te compone, Matrem Domini, Sanctosque Angelos ad causæ tuæ patrocinium invita, iisque omne negotium tuum commenda; nec id semel, iterumque fecisse satis est: compluribus diebus, annis, & lustris, (si res illud exegerit,) idem factita; nec cesses, donec pugnum, quem tibi Deus, velut vir robustissimus compressis digitis clausum ostendit, fiducia grandi, obsecratione constanti explices. Rex Ezechias, cùm impias Sennacherib litteras accepisset, *ascendit in domum Domini, & expandit eas coram Domino, & oravit.* Illud autem pectore, & ore assiduè versabat Ezechias: *In Domino Deo nostro habemus fiduciam* Expande & tu, bone Exorcista, & quisquis affligeris, tuas etiam litteras coram Deo, & quidquid querelarum habes, apud hunc æquissimum Judicem, & benignissimum patrem depone. Et videbis, quomodo tui protectionem assumet. Si verò aliquando, quod petis, non impetras, arcanissima Dei judicia, & certissimam ab æterno providentiam suspice, eique te totum committe. Feciſti quod in te erat, interim tu sustine, & persevera in benè operando, cætera curabit bonus Deus.

Quintum documentum.

259 5. Vtere consilio prudentis, ac probi viri.

UTere consilio prudentis, ac probi viri. Siracides monens: *Fili, ait, sine consilio nihil facias, & post factum non pœnitebis.* Eccles 32. v. 24. Summopere etiam cave, ne tuos affectus, tuumque impetum sequaris. Perdidisti mansuetudinem, perdidisti patientiam omnem, si Consiliarios admittis Affectum, & Impetum: Consiliarios sanè pessimos. Deus hanc telam, quam miraris, orsus est, & ipse omnium optimè novit, qua ratione illa sit pertexenda. Quòd si tu importunè intervenias, illudque ingemines:

Hoc volo, sic jubeo, sit pro ratione voluntas.

Digitized by Google

Suaviſſimam Dei diſpoſitionem quantum eſt in te, turbabis, & ideò eventus malos nemini, præterquam tibi, aſcribes. Omne nobis malum ex eo eſt: Quod Baruch ingemiſcens: *Non credidimus*, inquit, *diffidentes in eum: & non fuimus ſubjectibiles illi, & non audivimus vocem Domini Dei noſtri, ut ambularemus in mandatis ejus*. Idcircò habe fiduciam in Deo, ſuſtine, & perſevera in bono; tantò enim eris ab omni hoſte ſecurior, quantò fiducia tua in Deum fuerit robuſtior.

Baruch cap.2. v.17. & 18.

Sextum documentum.

260 *Si nihil ſuccedat è voto, credas, hæc eſſe experimenta.* Verſ.4.

QUòd ſi adhibita omni diligentia nihil ſuccedat è voto, ne indignationem in Deum, nec in ullam rem creatam convertas; hoc potiùs cogitato, ſcire Deum ad unguem omnia, quæ paſſus, aut paſſurus es, eumque velle, hæc eſſe conſtantiæ tuæ experimenta. Ea de cauſa quicquid Deo, hoc omne, & tibi quoque placeat. Nam verè, *Beati ſumus*, ait Baruch cap.4. *Iſrael, quia quæ Deo placent, manifeſta ſunt nobis*.

Verſ.13.14.

Nemo dicat: Ut video, fruſtra laboro. Petivi quidpiam à Deo magna in Deum fiducia, magna in divinam voluntatem reſignatione; ſed nihil impetro. *Quid enim novit Deus?* ait Job.cap.22. *& quaſi per caliginem judicat, nubes latibulum ejus, nec noſtra conſiderat, & circa cardines cæli perambulat*. Impiorum hæc cantilena eſt. Nullo modo fruſtra fit, quicquid benè fit. Num Deus unam ſolummodo arcam ærariam habet, ita ut qui ex ea nil doni accipit, nil ſperet ex alia? Fatui ingenii ſervus eſt, qui cùm Dominum ſuum habeat debitorem, monetam aliam, quàm ſeſtertios recuſat admittere. Quid, ſi Dominus moneta aurea, quid, ſi frumento ſelectiſſimo nomen velit expedire, num ſervus obſtinatè clamet: Seſtertios volo, ſeſtertios? Ita qui non impetrat à Deo, quod rogat, certiſſimus ſciat, non fruſtra ſe rogaſſe, ſed impetraturum certò alia, & meliora.

ARTICULUS V.

De Prudentia in erroribus vitandis.

261 *Prudentia deſcribitur. Effectus Prudentiæ.*

QUinta virtus, qua fulgere debet Exorciſta, eſt Prudentia, quæ ab Ariſtotele definitur 6. Ethic. *quòd ſit recta ratio agibilium. Cujus*, ut docet Plato in lib. Diffinitionum, *eſt, conſilium capere, & bona, malaque diſcernere, & petenda, fugiendave in vita dijudicare, & bonis iis, quæ quidem conceſſa nobis natura ſunt; præclarè uti, & rectè cum hominibus congredi, & opportunitatem rerum cernere, & rationem, orationemve ſagaciter adhibere, & eorum, quæ nobis poſſunt eſſe uſui, omnium experimentum, ſcientiamque tenere*.

Maximè Exorciſtæ, ac Parocho neceſſaria ad errores vitandos.

Hæc autem Exorciſtæ, ac Parocho maximoperè eſt neceſſaria, ut ſciat errorum ſcopulos evitare, per ſemitas rectas ambulare; bona, & mala diſcernere; diaboli inſidias fugere; ipſius technas, & machinamenta deſtruere; & in nihilum redigere; miſeros obſeſſos ab ipſius tyrannide eripere; ac de ejus iniqua poteſtate glorioſos triumphos reportare.

Ad ſemitas rectas eligendas.

Quod typicè figuratur in ſimili filio hominis caput, & capillos albos ad modum nivis, & lanæ gerente. Nam quid caput, & capilli albi referunt, quàm utramque ſenectutem, annorum, & morum, in qua maximè vigere ſolet prudentia? Qua ſenectute, ſi non prima, ſaltem ſecunda ornatus eſſe debet Exorciſta, ac Parochus, ut cum ſapientia, ac prudentia, non humanitùs parta, ſed acquiſita divinitùs ſuo fungatur officio; valeatque circa adjurationem errores evitare, de quibus in hoc articulo ſequentes formantur quæſtiones; ac ſemitas rectas in hoc munere ſequi, de quibus alter articulus infra inſtituetur.

Errores vitandos.

QUÆ-

Digitized by Google

QUÆSTIO I.

An licitum sit, aliquem exorcizare, nullo habito signo evidenti, vel probabili ipsius obsessionis?

ANte hujusce quæstionis solutionem præmittenda est duplex distinctio. Prima est: Signorum maleficii, seu obsessionis, aliud est evidens, aliud probabile. Evidens est, quod sumitur ab effectu, qui provenire non potest à causa naturali; sed necesse est, proveniat à causa superiori, puta à Dæmone. Signum verò probabile est, quod sumitur ab effectu, qui sæpiùs, vel ut plurimùm procedit à causa transnaturali, scilicet à Dæmone; aliquando tamen provenire potest à causa naturali.

262 *Signum evidens quale.*

Signum probabile quale.

Secunda distinctio est: Exorcizare, seu adjurare dæmonem, potest intelligi dupliciter: Vel per præceptum expulsivum, quo Exorcista absolutè dæmoni præcipit, ut exeat ex corpore obsessi: Vel per præceptum probativum, aut lenitivum, quod fit dæmoni; vel ad probandum, an sit in tali corpore: vel ad impediendum, ne noceat obsesso.

Quot modis Exorcista possit exorcizare dæmonem.

Quando debeat dæmonem adjurare.

His positis dico primò, quòd illicitum est, aliquem exorcizare præcepto dæmoni facto expulsivo, nisi prius habito aliquo signo evidenti præsentiæ dæmonis in tali corpore. Ratio est: quia Exorcista se exponit periculo artem exorcisticam infamandi, si talis infirmitas sit à causa naturali, dum astantes vident illum oleum, & operam perdere; nec ægrotum optatam consequi sanitatem. Numquam ergo Exorcista ad præcepta deveniat expulsiva, nisi prius habeat signum aliquod evidens dæmoniacæ præsentiæ in corpore ægroti; & ipse obsessus perfectam ad liberationem habeat dispositionem.

Dico secundò, inconveniens esse, devenire ad præcepta probativa, aut lenitiva, vel etiam instructiva, de quibus infra *num. 663 & sequentibus*, nisi prius Exorcista dæmoniacæ præsentiæ habeat aliquod signum probabile saltem leve. Ratio est: quia fit injuria ministerio exorcistico, dum nulla habita investigatione, an aliquis naturali, vel diabolica vexatione sit affectus, utitur Exorcista, præceptis ecclesiasticis: cùm materia, circa quam sunt dirigenda præcepta ab Exorcista facta, sit omninò incerta. Si tamen adsit aliquod signum probabile, potest Exorcista formare præceptum conditionatum contra dæmonem, per quod certitudinaliter in cognitionem deveniet veræ, & realis præsentiæ diabolicæ: ut docetur infrà *num. 620.*

QUÆSTIO II.

An utile sit, interrogare dæmonem, quo nomine vocetur?

QUamvis ferè omnes Doctores, qui de hac re tractant, asseverent, utile esse, dæmonem de nomine interrogare, ut ex nomine sciat Exorcista, ad quem suum dirigat sermonem; nihilominus dicimus, hanc interrogationem esse superfluam, & periculosam.

263 *Interrogare dæmonem de nomine, superfluum est.*

Nomina ut sunt imposita ad distinctionem personarum non sunt in { *Angelis, dæmonibus*

Superflua est: quia, ut docet Tostatus *qu. 62. in cap. 12. Matthæi*, dæmones propriè non habent nomina. Ratio ipsius est: quia nomina imponuntur ad notificationem: In dæmonibus autem, & Angelis non est talis notificatio; nam cognoscunt se in alterutrum perfectè per differentias, & rationes suas sivè specificas, sivè individuas; & ideò ad se notificandos nullis egent nominibus. Nihilominus aliqua nomina eis sunt imposita vel ratione ordinis, ut pro novem ordinibus bonorum Angelorum novem nomina: nam vocantur Angeli, Archangeli, Principatus, Potestates, Virtutes, Dominationes, Throni, Cherubin, & Seraphin: Sic dæmones aliqui vocantur à D. Paulo Eph. 6. principes, ac potestates. Vel ratione officiorum, seu operationum: ut Michael, Gabriel, Raphael. Sic enim vocantur, *ut signetur*, ait Gregorius

Nomina ea sunt imposita ratione Ordinum, & Officiorum.

Digitized by Google

homil.34.in Evang.ante med.*per vocabula etiam in operatione,quid valeant* Sic dicitur Michael *quis ut Deus:quia pro Deo præliatus est cum Dracone:* Gabriel *Fortitudo Dei; quia veniebat nunciare illum, qui ad debellandas aereas potestates humilis apparere dignatus est.* Raphael *medicina Dei: quia videlicet, dum Tobiæ oculos quasi per officium curationis tetigit, cæcitatis ejus tenebras terfit.* Sic dæmones variis nominibus vocantur, prout varia sunt vitia,de quibus nos tentant, ut docet Magister Sentent.*in 2.dist.6.* Unde Lucifer, qui inter spiritus infernales primarium locum tenet, superbiæ, quasi omnium peccatorum capiti,præesse dicitur: Mammon avaritiæ; Asmodæus luxuriæ;Sathan iræ;Beelzebub gulæ;Leviathan invidiæ:Beelsegor acediæ, & sic de cæteris.

Propterea satius est dicendum,superfluam esse hujusmodi interrogationem:quia Exorcista, ut cognoscat dæmonem adesse in obsesso, non per illius nominis notitiam sibi est deveniendum in cognitionem præsentiæ dæmoniacæ in corpore ipsius patientis; sed per operationes varias, quæ non à causa naturali, neque divina, seu supernaturali; sed à transnaturali, seu diabolica provenire dignoscuntur. Ideòque sat esse debet Exorcistæ, cognoscere in patiente esse dæmonem, ejusque officium, & operationem esse, illum tentare quoad animam, & acriter divexare quoad corpus. Nam cognitis ab Exorcista operationibus, quas dæmon in corpore obsessi exercere solet,posthabita nominis interrogatione, facillimè opportuna pro dæmonis expulsione remedia misero obsesso adhiberi possunt.

§. I.

264 *Obiectio communis. Refellitur.*

AT dicent fortasse antiqui Auctores: Ex nomine agnosci, ad quem nominatim dirigenda sint præcepta facienda ab Exorcista.

Sed valdè frivola est hujusmodi ratio; Nam sufficit vocare dæmonem possidentem nomine communi cum differentia aliqua singulari desumpta ab ejus operatione, nempè dirigere præcepta ad dæmonem existentem in tali corpore, & in eo has, vel illas causantem vexationes, sivè unus sit, sivè plures. Unde sicut etiam cùm homines alloquimur, non semper eos vocamus proprio nomine, cùm sæpè illud ignoremus; sed nomine communi cum aliqua differentia singulari, ut dicendo: *Tu ò homo,qui vides,veni hùc: Tu qui loqueris, silentium impone ori tuo: Tu qui saltas,quiesce: Vos omnes, qui estis in hac domo, statim egredimini ex ea:* Ita cum dæmonibus idem est observandum.

Interrogatio de nomine, Obsesso nocet.

Quare satius erit, quòd Exorcista nil prorsùs curet de nomine; sed præcepta dirigat ad dæmonem, vel dæmones existentes in corpore obsessi, ut exeant, nec ampliùs nocere præsumant. Nam velle interrogare de nomine,nil aliud præstat,quàm differre liberationem;magis,magisque obsessum miserum torquere: quia, cùm hoc non sit necessarium ad liberationem, dæmon non nisi difficulter respondebit: nec Deus tenetur virtute sua divina illum compellere ad suum explicandum nomen; etsi aliquando concurrat ob reverentiam Sanctissimi sui Nominis,quod ab Exorcista in suis præceptis interponitur.

§. II.

265 *Interrogatio de nomine periculosa est ipsi Exorcistæ.*

PEriculosa insuper est hujusmodi interrogatio. Nam cùm dæmon sit pater mendacii, nec ad aliud collimet, quàm homines decipere, & maximè Exorcistas, nonne potest aliquod ridiculum, aut obscænum Exorcistæ manifestare nomen, ut sæpiùs experientia comprobatum est;vel hebraicum,aut græcum, vel alterius idiomatis incogniti, quod in nostro idiomate sonet aliquod ridiculum, aut turpe, immundum, ac prorsùs detestabile, ut sic illud appositum exorcismis, ac sacris verbis admixtum,dæmonibus sit occasio Exorcistam irridendi, subsannandi, ac parvipendendi?

An

An fortaſſe Exorciſta advertere poterit, & cognoſcere dolum, cùm illius idiomatis ſit ignarus?

266 *Ad quid interrogatio Chriſti ſit ordinata?*

Nec obſtat illud Marci *cap.* 5. de Chriſto interrogante dæmonem dicendo: *Quod eſt tibi nomen?* Nam ſi reſponſum dæmonis dicentis: *Eſt mihi nomen legio*, conſideremus, & favente Deo, intelligemus, hoc factum eſſe ad noſtrã inſtructionem. Nam ait Apoſtolus Rom. 15. *Quæcumque ſcripta ſunt, ad noſtram doctrinam ſcripta ſunt.* Ob id Chriſtus dæmonem interrogavit, non ut ignarus; ſed primò, ait Gloſſa ſuper prædicta verba: *ut ipſe confiteretur ſuam peſtem.* Secundò, ut nos edoceremur, quòd ſicut Chriſto mentitus eſt, (ipſo permittente) nobis attendendum, quòd & nos ſua malitia decipiet. Nam hujuſmodi reſponſio de nomine, cùm dixit: *Eſt mihi nomen legio*, neque fuit ſecundùm nomen ſuæ naturæ; cum ſub nomine naturæ omnes vocentur ſpiritus: neque ſecundùm nomen officii, quo diverſimodè nominantur, ut ſupra diximus; idcircò veritati non reſpondit; cùm legio ſit multitudo ſpirituum, quæ in ſe non habet nomen, ſed multitudinem. Officium enim eſt, quod quemque pro conditione ſuæ perſonæ facere decet, obſervata locorum, temporum, & perſonarum ratione.

QUÆSTIO III.

An conveniens ſit, interrogare dæmones: An ſint multi, vel pauci: unus, vel plures in eodem corpore?

267 *Interrogatio de numero dæmonum in corpore obſeſſi eſt falſa.*

REſpondetur, hanc interrogationem eſſe fallacem, ac divinæ omnipotentiæ injurioſam. Videas ejus fallaciam. Quomodo poterit ſcire Exorciſta in uno corpore eſſe unum dæmonem, vel plures? An ex locutione? Nonne idem dæmon poteſt ſucceſſivè formare plures voces, atque diverſas, modò hanc, modò illam: nunc ſibi unum, nunc ſibi aliud imponendo nomen? Et qui unus eſt, nonne poteſt fingere ſe eſſe plures, ut ſic diutiùs in hiſce vanis, & ridiculis quæſtionibus detineatur Exorciſta, donec fatigatus, ac deſeſſus deſiſtat ab opere incæpto? Unde cognoſcet Exorciſta, quòd unus dæmon det locum alteri, & eo recedente alius vocari poſſit, à quo per præcepta veritatem extorqueat, ut docent tam antiqui, quàm moderni Auctores? An fortaſſe Exorciſta per præcepta poterit dæmones inviſibiles viſibiles reddere, & intueri, & agnoſcere, quiſnam eorum ſit major, aut minor? quis ſuperior, aut inferior? quis magis, vel minus obediens? Si dæmones eſſent oves, aut capræ, poſſet utique modò ab una, modò ab altera lanam tondere, vel lac mulgere, & iſtas ſegregare ab illis. At cùm dæmones ſint ſpiritus immateriales, & inviſibiles, in his, oportet, Exorciſta patris mendacii dictis totum ſe committat: quo quid abſurdius?

§. I.

268 *Divinæ omnipotentiæ eſt injurioſa. Ratio dicitur.*

PRætereà hujuſmodi interrogatio, ac praxis maximè divinæ eſt injurioſa omnipotentiæ. Nam qua virtute, aut poteſtate prætendit Exorciſta, dæmonem è corpore obſeſſi expulſare? An propria virtute, quæ finita eſt, ac limitata: vel virtute divina, quæ infinita eſt, & illimitata? Si putat eum expellere virtute propria, puta verbis opprobrioſis, ſecernat dæmones (ſi poteſt) unum ab alio, & nunc iſtum, nunc illum reprehendat, & tandem licèt fuerit ultimus, & infimus omnium dæmonum, ad illius congreſſum ſuccumbet; cùm non ſit poteſtas ſuper terram, quæ comparetur ei: ac perfectè noverit verſipellis dæmon modos, quibus valeat cum detrimento Exorciſtæ ipſius retundere objurgationes. Si verò intendit, dæmones virtute divina propulſare, nonne injuria Deum afficit, dum neceſſarium putat, ſegregatim dæmones eſſe aggrediendos, quaſi virtus divina, qua miniſter Eccleſiæ operatur, non ſit ſufficiens ad omnes infernales dæmones unico actu expellendos?

Digitized by Google

Cùm enim virtus omnium dęmonum, qui ſunt in aere, ſuper faciem terrę, & ſubter terram, ſit finita, & limitata, & virtus Dei, qua expellendi ſunt, infinita, & illimitata, tàm facilè Exorciſta in virtute Sanctiſſimi Nominis Jeſu expellet à corpore obſeſſo centum millia dęmoniorum, ac unum tantùm, ſi perfecta ſit diſpoſitio tàm ex parte Energumeni, quàm Exorciſtę. Unde Exorciſta pro certò tenere debet, quòd in curando vexatum nulla eſt differentia ex parte Dei, ac poteſtatis ab Eccleſia traditę, ſi dęmones expellendi plures ſint, vel unus tantùm: nec ſi vexatio ſit recens, aut diuturna. Unde non ſunt attendendi illi Auctores, qui dicunt, quoſdam eſſe dęmones aliis ad expellendum duriores: quia ſunt ad ſuſtinenda opprobria, ac verba divina contemnenda fortiores: Nam regulariter non expelluntur dęmones per opprobria, aut verba ſimplicia, ut verba ſunt; ſed per virtutem divinam operantem ad prędecepta facta ab Exorciſta in nomine Jeſu, dęmonem expellentem. Quòd autem dęmonum alii aliis videantur fortiores in reſiſtendo prędeceptis Exorciſtę, & obſeſſorum alii aliis difficiliùs liberentur, non provenit ex defectu divinę virtutis, ac potentię, vel eccleſiaſticę poteſtatis; ſed ex defectu vel miniſtri; ut latè demonſtratum eſt ſuprà *num.*20. *& ſequentibus*: vel obſeſſi, ut infra fusè declaratur *num.*710. *& ſequentibus:* vel quia talis liberatio non fuiſſet obſeſſo ſalutaris.

QUÆSTIO IV.

An licitum ſit inquirere à dæmone cauſam ingreſſus?

269 *Interrogatio de cauſa ingreſſus omittenda eſt, ad mala, quæ ſequuntur, evitanda.*

QUamvis licitum eſſe aſſeverent Leonardus, Leſſ., Sylveſt., Thyręus, Delrius, & Sanchez, dicentes: conferre, eam noſſe, ut ea remota (ſi tolli poſſit) minor ſit dęmonis in hominem poteſtas: & (ſi ſit aliquod peccatum) ut aſtantes à ſimilibus caveant; & eo expiato, faciliùs ſanetur energumenus. Nihilominus fatemur, ſatiùs hanc interrogationem ſilentio eſſe prętereundam, quàm ad praxim reducendam. Nam dęmon ex hac facillimè locum poteſt ſumere, aliquem, vel aliquos, qui erunt ſatis illęſę famę, ac bonę conditionis, infamandi, eiſque honorem detrahendi: Immò ipſummet Exorciſtam non difficulter in naſſam trahendi, dicendo (ut plurimùm conſuevit) ſe ingreſſum fuiſſe in tale corpus, quia ſic juſſus eſt à tali Malefico, vel tali Saga, quę poſuit ſigna maleficii, ſed abſcondidit ea; ideò non poſſe egredi à tali corpore, niſi priùs obſeſſi ad Sagam, vel ad Maleficum confugiant, & rogent, ut ipſe hujuſmodi tollat ſigna, quibus manet ligatus: ſicque maleficio affectos; vel obſeſſos in eam impellat neceſſitatem, ut quos certò noverint, Deo, univerſoque hominum generi infenſos, atque inimicos, ipſiſque (etiam privatim afflicta valetudine) injurios; eos tamen ſupplicitèr adire, obteſtari, atque etiam munerari non dubitent. Quod benè advertit Nicolaus Remigius *lib.*3. *dæmonol.cap.*2 dicens: *Hoc eò redit, ut prædonibus, ſuiſque inimicis, ac tortoribus gratiam habeant maleficiati, quòd ſpoliaverint, non etiam trucidaverint: ut Malefici ferociores, atque ad nocendum deinceps confidentiores reddantur, quòd pro ſupplicio præmium reportare ſe videant. Ut tandem corporis brevis, incertaque valetudo animæ ſempiterno, atque indubitato luatur interitu.* Noli ergo, mi bone Exorciſta, noli tam facilè à dęmone inquirere cauſam ingreſſus, niſi velis ab eo in naſſam trahi: Rarò enim Dęmon verùm fatetur, niſi cognoverit ſub ſpecie veritatis aliquid ad hominum perditionem plantare poſſe: ut docet S. Cyprianus *tract.*4. *de Idolorum vanitate*, dicens: *Dæmones falſa veris ſemper involvunt.*

Ratio dictat.

270 Si autem Exorciſta fortaſſe dubitat, dęmonem ingreſſum fuiſſe ob aliquod peccatum, ut dicunt prędicti Auctores, recurrat ad noſtras inſtructiones infrà poſitas *part.*3. & inveniet inter aliàs, quòd Exorciſta ſemper omnes maleficiatos, & obſeſſos (ſi rationis uſu ſint participes) hortari debet, ad deteſtandum ex corde

omnia

Digitized by Google

omnia ſua peccata; proximas peccati occaſiones relinquendas, integrè, ac fideliter cuncta ſua facinora confitenda; impoſterum vitam in melius commutandam; Deoque piè, humiliter, & ex totis præcordiis inſerviendum: hoc modo abſque periculo cauſam ingreſſus removebit, (ſi fortaſſe ſit peccatum) & cauſa remota, removebitur effectus.

Excepto aliquo caſu.

Verumtamen, quia poteſt dari aliquis caſus, in quo expediens eſt, dæmonem interrogare de cauſa ingreſſus (ut egomet feci in illo caſu relato ſupra *num.* 86. & quibuſdam aliis) tunc dæmonem non interroget, niſi paucis ipſius obſeſſi conſanguineis, vel parentibus præſentibus: nec verbis dæmonis credat, niſi veritati rei ſint conformia.

QUÆSTIO V.

An licitum ſit, quærere à Dæmone: Per quam perſonam, & per quem Sanctum ſit ab obſeſſo expellendus?

271 *Illicitum eſt, interrogare dæmonem de perſona, vel Sancto, à quo eſt expellendus.*

NOtum eſt omnibus exorciſticæ arti addictis, hujuſmodi interrogationem, ſicut & alias præcedentes, & ſubſequentes contineri in Exorciſmariis antiquorum Auctorum; caſque Exorciſtis in ſuis adjurationibus adhibendas inculcari nulla ratione ſuffultas. Nos tamen indubitanter aſſerimus, illicitam eſſe, ac perniciosam hujuſmodi interrogationem. Quis enim ſanæ mentis illam approbet? Proh dolor! Quot dæmon hoc medio perdidit Exorciſtas? Nonne hoc eſt, aſſumere ſibi dæmonem in Magiſtrum, & Exorciſtam fieri diaboli diſcipulum? An fortaſſe Chriſtus modum non tradidit in Evangelio, quo dæmones ſunt expellendi, ut neceſſe ſit, à dæmone quærere de tali modo? Nonne per has interrogationes, ô bone Exorciſta, fateris te ignorare auctoritatem, ac poteſtatem, quam à Chriſto, & ab Eccleſia accepiſti ad dæmones expellendos, dum quæris à dæmone, per quam perſonam, & per quem Sanctum ſit expellendus? Quid, ſi reſponderit dæmon, non poſſe expelli niſi per talem mulierem, quam vulgus vocat Sagam; ſed ipſe bonam, & ſanctam prædicaverit? An erit adimplendum hujuſmodi conſilium, & monimentum diabolicum? Quid ergo ſtultius, quàm Exorciſtam velle edoceri ab inimico, quibus armis ipſe uti debeat ad illum confodiendum? quærere à vulpe, quibus laqueis capi valeat? Quid gratius dæmoni, quàm Exorciſtam ejus diſcretioni, ac magiſterio ſe totum committere, ſeque coram eo imperitum fateri, ac præcipuè ſuæ poteſtatis exorciſticæ ignarum, apertè demonſtrare? quia ſic facillimè in naſſam ab illo trahi poteſt.

Ratio diſſat.

§. I.

JUxta hujuſmodi indubitatam veritatem inter alia, unicum exemplum animi gratia referam eorum, qui hoc noſtro ævo his interrogationibus à dæmone decepti ſunt.

272 *Comprobatur veritas. Exemplo relato ab Auctore.*

Quidam Prælatus ſpectatæ fidei mihi enarravit, quòd in adoleſcentia ſua in quadam Lombardiæ Civitate (utriuſque nomina reticeo, quia ſic expedit) pluries adfuit, dum quidam Exorciſta quandam adoleſcentulam à dæmone obſeſſam exorcizabat: ubi cùm pluries dæmonem interrogaſſet: *per quam perſonam, & per quem Sanctum eſſet expellendus, & à quo magis cruciaretur;* poſt repetitas conjurationes, poſt peremptoria facta, & multa addita tormenta (ut ipſe putabat Exorciſta) tandem obſtinatus dæmon, licèt coactè (ut fingebat) faſſus eſt veritatem more ſuo; dixitque magno cum ejulatu: Neminem magis, ac magis ſibi adverſari, quàm quendam Clericum adoleſcentem, qui ut plurimùm comitabatur Exorciſtam; nec per aliam perſonam, aut Sanctum eſſe expellendum, quàm per illum ob ejus puritatem, ac ſimplicitatem. Qua de re admonitus Exorciſta, impoſterùm quoties obſeſſam exorci-

Digitized by Google

exorcizabat, toties secum Clericum ducebat, cui præcipiebat, ut & ipse dæmoni præcepta faceret: Vel (si quandoque non aderat) dæmoni minabatur, se Clericum illum advocaturum, nisi à vexatione cessaret; ex qua comminatione dæmon magnos emittebat clamores, ostendens se ab illo Clerico nimis affligi; cui illicò exactissimam præstabat obedientiam. Quare Energumenæ parentes Clerum rogarunt, & obsecrarunt ut quotidie adolescentulam inviseret: cùm dæmon alteri, quàm illi obtemperare nollet; Qui satis diligentem, & assiduum in tali charitatis officio adimplendo sese exhibens, quotidie obsessam visitabat, soluſque cum sola in cubiculo morabatur. (Quis umquam aliquid mali suspicatus esset?) Nihilominùs quotidie postquàm per præcepta dæmonem sibi obedientissimum compresserat, & in digito pedis relegaverat, ab eodem spiritu tàm Clerici, quàm puellæ venereis partibus ad luxuriam excitatis, modestiæ, ac continentiæ laxatis habenis, corpus etiam Obsessæ comprimebat, & cum ea carnaliter commiscebatur. Quod peccatum per menses aliquot quotidiè perpetravit, quamvis publicè coram Exorcista, & Energumenæ parentibus, & consanguineis, aliisque circumstantibus dæmon clamaret, se nimis ab illo Clerico cruciari, atque torqueri; illumque ut purum, ut castum, ut simplicem, & sanctum proclamaret. Qui Clericus quibusdam suis condiscipulis secretò prædicta enarrans, eos invitavit, & obsecravit, ut & ipsi carnaliter Energumenam cognoscerent, nec timerent; quia ipse dæmonem in parvulo digito pedis relegasset; ita ut ab eo in carnali concubitu impediti non fuissent, nec ullum ab illo damnum, ac nocumentum recepissent. Qui recusantes tale perpetrare facinus, rem Energumenæ parentibus patefecerunt. Clericusque ille pœnas suos sceleri debitas persolvere fuit coactus.

Quæras modò, ò bone Exorcista, à dæmone: *per quam personam, & per quem Sanctum sit expellendus, & à quo magis crucietur*, quòd benè modum; & viam te edocebit, quibus facilius, ac citiùs in nassam cadas, & ad interitum traharis.

QUÆSTIO VI.

An licitum sit, quærere à dæmone, ut dicat: quinam sint sui inimici in Cœlo, & qui in Inferno?

273 *Interrogatio de Sanctis, qui sunt inimici dæmonis. Sanctis ipsa est iniuria.*

HÆc quæstio duas partes continet: Prima est, an licitum sit, interrogare dæmonem, *quinam sint sui inimici in Cœlo*; Altera; *quinam in Inferno*.

Si primam interrogationem apertis intellectus oculis consideratè volumus, statim agnoscemus, per hanc interrogationem maximam Sanctis ipsis inferri injuriam. Si enim quæras à dæmone, *quem Sanctum inimicum habeat in Cœlo*: si dæmon respondent: *S. Petrum*: quid de cæteris Sanctis erit judicandum? an fortasse, quòd ipsi sint dæmonis amici? nam lex docet, quod: *Inclusio unius est exclusio alterius. L. cum prætor. ff. de judic. L. Cùm maritus. ff. de procuratoribus L. quamvis ff. de pignoribus. L. ait prætor. §. Sed quod Papinian. ff. de minorib. cap. vonne. de præsumpt.* Si ergo dæmon nominat tantùm, ut inimicum suum talem Sanctum, videtur à sua inimicitia excludere alios Sanctos?

Verùm quia aliquis posset obiicere, quòd illa interrogatio intelligitur comparativè, idest *quinam Sanctus sit magis suus inimicus*, seu, *quem Sanctum major odio prosequatur*, ut videtur illam regulam juris interpretari Augustinus Barbosa *de Axiomatis Juris usu frequent. Axiom.* 120. *n.* 13. & 14. aliam adducam rationem.

274 *Ratio dubitat.*

Supponamus, maximum omnium diaboli inimicum esse Sanctum Ubaldum Episcopum Eugubinum: vel Sanctum Antonium Abbatem, qui de tot dæmonibus triumpharunt. Quid, si dæmon post longas, ac repetitas conjurationes, in quibus, oportet, miser, & infelix Energumenus multas sustineat torsiones, dixerit esse Sanctum Joannem Baptistam, vel S. Paulum Apostolum, vel S. Dominicum, aut S. Fran-

Digitized by Google

S. Franciſcum, vel alium ex primoribus Paradiſi Anteſignanis? Si credis, quod ait dæmon, credis falſum: quia (ex ſuppoſitione) inimicus ejus eſt S. Ubaldus; vel S. Antonius Abbas. Si non credis, quòd ſit aliquis illorum dæmonis inimicus, injuria afficis dictos Sanctos, quaſi ipſi non ſint diaboli inimici, ſed amici: vel quaſi ipſi non ſint ſufficientes ſuis meritis à Deo impetrare Obſeſſo à dæmoniaca vexatione liberari. Ceſſet igitur Exorciſta ab hujuſmodi interrogatione: Non ceſſet tamen ſeipſum, & obſeſſos commendare Sanctorum interceſſioni, & maximè Beatiſſimæ Deiparæ, Angelorum, & aliorum Sanctorum; non quos nominaverit diabolus ut inimicos; ſed ad quos propria magis inclinaverit devotio; & qui ſua humilitate, ac fiducia in Deum dæmonibus terribiliores extiterunt, nullum umquam excludendo; ſed omnes ſaltem implicitè, ac generaliter in cunctis ſuis neceſſitatibus implorando.

Secunda interrogatio refellitur infra *quæſt.* 13.

QUÆSTIO VII.

An ſit licitum quærere à dæmone: quibus verbis magis crucietur?

275 *Interrogatio de verbis, quibus dæmon magis crucietur, Exorciſtam ignarum manifeſtat. Ratio diſſat.*

REſpondeo breviter, hoc eſſe illicitum: Primò, quia Exorciſta ſeipſum prodit ignorantem. Si enim Chriſtus tradidit verba in Evangelio, quibus dæmones ſunt expellendi, nempè præcipere dæmoni in nomine Jeſu. (ut ſæpius diximus, & ſuo loco docetur infra *par.* 3.) cur quærit à dæmone, ut de hoc certior fiat? Nonne hac interrogatione ſe diſcipulum conſtituit diaboli? Secundò, cùm dæmon plenus ſit omni dolo, & aſtutia: oſtendet ſe graviſſimè torqueri, dum Exorciſta aliqua ſacra proferet verba, quæ directè non ſunt ordinata ad dæmones fugandos: cùm verò proferet verba ordinata à Chriſto ad dæmones pellendos, nulla oſtendet affici vexatione, ut ſic relictis ab Exorciſta verbis à Chriſto inſtitutis, præceptis nempè in nomine ipſius formatis, ipſe diù tale poſſideat corpus. Sic quidam Exorciſta anno Domini 1648. Venetiis mihi enarravit, ſe, dum exorcizaret quandam mulierem, quadraginta annis, & ampliùs à dæmone obſeſſam pluries obſervaſſe, quòd dæmon magis cruciabatur, dum ipſe recitabat illam antiphonam: *O Clavis David &c.* quæ legitur ad Veſperas una ex feriis ante Nativitatem Domini. Ita ut relictis præceptis factis in nomine Jeſu, legebat illam; non tamen dæmonem expellebat. Nimis eſſet longum, tædioſum, ac ridiculum, recenſere varias orationum lectiones, ac repetitiones, in quibus plures boni, ac ſimplices Exorciſtæ à dæmone admoniti inſudarunt, ut illum ab obſeſſis corporibus expellerent: ſed in caſſum, ſurdo verba facientes, ac dæmone illos irridente, & ſubſannante.

Probatur exemplo relato ab Auctore.

QUÆSTIO VIII.

An licitum ſit quærere à dæmone: Qua die, & hora ſit egreſſurus?

276 *Interrogatio de die, vel hora exitus dæmonis injurioſa eſt Divinæ Majeſtati, Ratio diſſat.*

LIcèt communiter hæc interrogatio facienda inſinuetur ab Auctoribus, qui de arte exorcizandi pertractant: verumtamen mihi videtur Divinæ Majeſtati, & eccleſiaſticæ poteſtati injurioſa. Optarem, non mediocriter ſapientes, ac prudentes profundiùs oculis intellectualibus attenderent, ac conſiderarent errores, qui ex tali interrogatione oriuntur. Dic mihi, quæſo, ò bone Exorciſta, Poteſtas, quam ab Eccleſia accepiſti in ordine Exorciſtatus ad dæmones adjurandos, & è corporibus obſeſſis expellendos, à quo dependet? A voluntate divina, vel à voluntate dæmoniaca? Si dicas: à voluntate dæmoniaca: te hæreticum manifeſtas: quia, cùm Eccleſia ſit ſponſa Dei, & Chriſtus ſit caput ejus, omnem poteſtatem habet ab ipſo Chriſto. Si ergo dependet à voluntate divina: nonne ipſius Dei eſt, dæmonem expellere, prout lubet! quem certè ex promiſſione facta Marci c. 16. *Signa autem eos, qui cre-*

Digitized by Google

qui crediderint, hæc sequentur, In nomine meo dæmonia eiicient, etiam primo præcepto facto ab Exorcista in nomine Jesu, ipse expellet, si tam Exorcista, quàm obsessus conditiones habuerint requisitas, de quibus infra *part.3. & supra cap.1.* & liberatio sit salutaris. Quod egomet pluries experientia comprobavi in variis energumenis, qui eo ipso, quo perfectam habuerunt fiduciam in Deum pro sua liberatione, illicò dæmon exiit ab eis, & perfectam consecuti sunt sanitatem. Immò ipsemet dæmon per vim præcepti sibi à me facti coactus est fateri hanc veritatem, nempe immediatè quòd persona obsessa habet perfectam fidem, & credit sine ulla hæsitatione, etiam ad primum præceptum dæmoni faciendum ab Exorcista, se à dæmone esse liberandam, indesinenter Deum compellere dæmonem exire, ac talem derelinquere personam; & si in fide perseverat, dæmonem nullo modo ei nocere posse. Quam veritatem etiam aliàs nonnulli dæmones fassi sunt Sancto Cypriano priùs mago, postcà Sancto, cùm illos interrogasset, cur non potuissent maleficio afficere Sanctam Justinam: responderunt: *Propter ejus fidem inhæsitantem: his enim, qui firmiter credunt, ac confidunt, se à Deo protegendos fore, nullo modo nocere possumus*: ut benè tradit Delrius *lib.6. Disq. Magic. c.2. q.3. sect.2.*

§. I.

277 *Error plurium Exorcistarum ostenditur.*

SEd vis scire, unde proveniat, quòd ferè omnes antiqui Auctores petunt à dæmone, quando velit exire? Hoc est in causa: quia putant, quòd præcepta contra dæmonem formata ab Exorcista sint sicut præcepta Decalogi, quorum observatio pendet à libero hominis arbitrio divina gratia adjuto; ideò sicut est in potestate hominis illa observare, & non observare; ita est in potestate dæmonis (ajunt isti Auctores) præceptis Exorcistæ vel obedire, vel obsistere. Attamen addunt *sicut Deus hominibus adhibet stimulos, ut velint obedire, per Prædicatores, adversitates, & hujusmodi; ita etiam malignis spiritibus adhibet stimulos urgentes ad suam obedientiam, qui sunt exorcismi, quibus dæmones ita spiritualiter cruciantur, sicut homines verberibus corporalibus*: Ita docet Hieronymus Menghus à Viadana in Flagello Dæmonum.

Prædictus error refellitur.

Sed graviter hallucinantur prædicti Auctores. Nam in exorcismis, & conjurationibus duo continentur, ut dicitur infra *n.355.* scilicet objurgatio, & præceptum. Quoad objurgationem, verum est, eam esse veluti stimulum, quo dæmonis audacia confringitur, (si recto modo fiat, ut habetur *n.659.*) sed falsum est, quòd præceptum maximè expulsivum (si fiat juxta regulas infra traditas *p.3.*) sit tantum sicut stimulus, ac veluti præcepta Decalogi: Nam contra stimulum potest dæmon calcitrare, & contra objurgationes obstinatus persistere; sed non contra præceptum, (si Energumenus perfectam habeat fidem, ut supra dixi.) Similiter falsum est, quod præceptum expulsivum dæmonis ab Exorcista formatum sit sicut præcepta Decalogi homini imposita, quæ possunt ab eo observari, & non observari; sed est sicuti forma Sacramentorum, vel sacramentalium, qua (si super debitam materiam proferatur,) fit Sacramentum, vel sacramentale, quod suum producit effectum. Quando enim Exorcista cum debita intentione format præceptum expulsivum contra dæmonem, si ipse habeat omnia requisita, & Energumenus per fidem, & confidentiam in Deum perfectè sit dispositus, ac liberatio ei sit salutaris, Deus concurrit, ac virtute sua dæmonem invitum expellit; & contra hunc stimulum dæmon calcitrare non potest, ut latè supra explicatum est *n.13. & sequent.*

Dæmon potest calcitrare circa objurgationes; sed non contra præceptum.

Quomodo.

Quando:

278 Advertat hic benevolus Lector, quicquid astrui *qu.2. de nomine dæmonum quærendo: q.3. de numero: qu.4. de causa ingressus: & q.8. de die, & hora egressus*; licet videatur refragari his, quæ in Rituali Romano præscribuntur; nihilominus si attentius consideretur, ac maturiùs juxta sequentem distinctionem discutiatur, nulla contrarietas adinvenietur.

Dicen-

Digitized by Google

Dicendum ergo, de egreſſu dæmonis ex corpore obſeſſi poſſe loqui dupliciter. Uno modo de eo, qui provenit ex induſtria humana, quatenus homo deſtruit ſigna maleficii, quibus deſtructis dæmon quandoque voluntariè egreditur, ut oſtendat Sagæ, aut Malefico, qui ſigna illa poſuit, ſe nulla moleſtia afficere obſeſſum, aut maleficatum, niſi quandiù ſigna maleficii permanent; ut ſic credant, ſigna illa aliquam vim habere homines divexandi. Alio modo eſt loqui de egreſſu dæmonis, qui fit per poteſtatem eccleſiaſticam divina virtute illum ad egrediendum compellente.

Primo modo non videtur illicitum, interogare dæmonem de nomine, ut homo ſciat, ad quem dirigat ſermonem: de numero, ut cognoſcat, an etiam plura ſigna repoſuerint: de cauſa ingreſſus, ut intelligat, cujus generis ſit illud maleficium, an ſit perpetuum, vel temporale: ac de die, & hora, qua ſit egreſſurus; quia talis egreſſus dependet à voluntate dæmonis ex pacto inito cum Malefico; Et hoc modo (ut puto) loquitur Rituale Rom. Nam Sancta Romana Eccleſia, quæ infirmantium mater eſt pia, ac clemens, ſæpiùs connivere videtur ſuorum filiorum neceſſitatibus, eos hortando non tantùm ad divina confugere ſubſidia; ſed etiam humana adhibere remedia: ſicut etiam jubet perquirere maleficii ſigna, eaque comburere; quod remedium utique humanum eſt cenſendum. At loquendo de dæmonis egreſſu, qui fit per poteſtatem eccleſiaſticam, dico, hujuſmodi interrogationes eſſe relinquendas iis de cauſis, de quibus ſuprà.

Verumtamen ſi prædicta mea doctrina aliquo modo his, quæ in Rituali Romano continentur, adverſetur, ea, ſicut & omnia, quę in hoc opere traduntur, judicio, & correctioni Sanctę Romanæ Eccleſię Catholicę ſubjecta ſunto.

QUÆSTIO IX.

An licitum ſit quærere à dæmone, in quo loco ſit egreſſurus?

279 *Illicitum eſt, quærere à dæmone, in quo loco ſit egreſſurus.*

HÆC quęſtio breviter reſolvitur, ſicut antecedens, dicendo, illicitum eſſe, quærere à dęmone de loco, in quo ſit egreſſurus. Ratio eſt; quia in hoc oſtendit Exorciſta, ſe credere, quòd ptoeſtas dęmones expellendi dependeat à loco: quod impium eſt aſſerere; non enim à loco, ſed à Deo dependet. Sed ſupponamus, quòd licèt talis poteſtas non dependeat à loco; attamen unus locus magis quam alius poſſit Exorciſtam, vel obſeſſum ad majorem excitare devotionem, ac confidentiam in Deum eliciendam, quòd per merita, puta, vel Beatiſſimę Virginis, vel Sancti alicujus, quem populi venerantur, ac colunt in tali loco, obſeſſus ſanitatem optatam ſit conſecuturus; Verumtamen ſi quandoque talis locus ſit eligendus, non inquirendum eſt à dęmone, ut ipſe eligat; ſed ab ipſomet Exorciſta eſt deputandus: nam hoc inquirere à dęmone, nil aliud eſt, quàm ejus laqueis capiendum ſe exponere.

Comprobatur exemplo relato ab auctore.

Vis inter multas deceptiones adversùs Exorciſtas inſtructas unicam tibi referam? Quidam Exorciſta vir utique bonitate prędituſ hoc noſtro ęvo aliquandiu quandam exorcizavit mulierculam obſeſſam: cùm autem dęmoni pluries prędecepiſſet, ut horam, diem, & locum ſui exitus patefaceret, dęmon (acſi coactus eſſet) dixit: *poſt menſem, tali die, hora meridiana, in tali Eccleſia*. Qua die, cum multitudo populi conveniſſet, dęmon poſt multos rumores, ſtrepitus, & ululatus tandem cachinnans Exorciſtam irridebat, & ſubſannabat, omneſque ejus defectus naturales, ac morales publicè ei obiiciebat, qui omnia patienter ſuſtinebat. Iterùm Exorciſta ei præcipiebat, & peremptoria faciebat, ut de die, hora, & loco ſui exitus veritatem fateretur, qui dæmon iterùm tempus prorogabat, jurando, quòd poſt tot dies, & in tali loco eſſet egreſſurus. Quod pluries promiſit, & ad varia loca duxit Exorciſtam; ſed ſemper more ſuo promiſſis ſtabat, Exorciſtam irridendo, & ſubſannando. Tandem magno ejulatu dixit, ſe amplius non poſſe ſuum exitum prorogare; non tamen poſſe exire, niſi Exorciſta unà cum Energumena, & Virginum comitatu Brixiam peteret, quæ à Vico, ubi morabatur Exorciſta, viginti circiter milliaria diſtat; & per viam Litanias Beatiſſimæ Virginis decantarent. Quòd ſi hæc obſervaſſent, ſe

tandem

tandem egressurum (licèt invitum) ante imaginem Sanctæ Mariæ Gratiarum, cujus sacellum pluribus donariis ditatum, ac ferè innumeris tabellis suspensis coopertum in ea urbe existit. Bonus Exorcista (his auditis) sic optimè à dæmone instructus (jam omnibus necessariis paratis) aggressus est iter unà cum muliere illa obsessa, ac nonnullis adolescentulis ex vili plebecula (omnibus se virgines prædicantibus;) quas, (ne tædio afficerentur in via) comitabantur earum amatores, qui omnes cantabant, & in itinere collaudabant B. Virginem juxta diaboli mandata. Cùm autem statuta die, & hora ante imaginem B. Virginis astitissent, dæmon post multos clamores, & ejulatus per os Obsessæ emissos, quibus asserebat, se valde cruciari, ac torqueri, tandem multis cachinnis irridere, ac subsannare cæpit Exorcistam, eò quòd tàm facilè credidisset, multisque, ac variis eum lascessivit injuriis, ac contumeliis. Quare bonus ille Exorcista confusione, & ignominia plenus domum regressus imposterum munus exorcisticum exercere recusavit. Crede modo diabolo, & te ignominia afficiet, ac confusum relinquet.

QUÆSTIO X.

An licitum sit, quærere à dæmone, si aliquo pacto, vel maleficio sit alligatus. Et quomodo hujusmodi maleficium possit destrui?

280 *Dæmon non potest ab homine alligari signis naturalibus.*

SIgna maleficii quærere, & inventa destruere, licitum esse supra diximus *nu.* 125. Attamen dæmonem interrogare, ut ipse annuat locum, ubi sunt talia signa; ac modum, quo hujusmodi maleficium sit destruendum, ut illicitum reprobamus.

Prima pars probatur. Dæmon non potest naturaliter, aut violenter ab homine rebus, seu signis naturalibus, vel artificialibus alligari: quia omnes res corporeæ sublunares naturaliter angelicis spiritibus subiiciuntur, ut docet Augustinus *libr. 3. de Trinit. c. 4.* in hæc verba: *Mali Angeli præponuntur potestate rebus visibilibus, & illis utuntur privato jure aliquando.* Quod privatum jus non est aliud, quàm potestas naturæ secundùm Alexandrum Alensem *par. 2. q. 112. mem. 2. art. 2.* Si ergo dæmon alligari non potest signis, vel maleficiis, ad quid quærere, ut dicat, an sit alligatus? nonne hæc est mera fatuitas? Sed fortasse quis dicet; sicut in maleficiis signa ponuntur, quibus positis dæmon malum, ac maleficium operatur; ita maleficium destrui nequit, nisi destruatur signum, quod sæpiùs inveniri non potest, nisi dæmon illud indicet. Respondemus, quòd credant hoc, (ut lubet) Sagæ, ac Malefici, qui jam suum corpus, & animam dæmoni crediderunt; quia nos, qui catholicè sentimus, hanc fatuitatem toto cœlo detestamur; & indubitanter asserimus, sine signorum maleficorum inquisitione, inventione, ac destructione dæmones posse expelli, ac maleficia destrui per remedia spiritualia, ut practicè tota tertia parte demonstratur. Illa enim alligatio dæmonis illis signis non est naturalis, nec coacta, seu violenta, sed libera, & voluntaria. Cogatur igitur dæmon ab Exorcista per præcepta illi facta in nomine Jesu, ut cesset homini nocere, & nihil nocumenti poterunt afferre illa signa.

281 *Cautè legendi sunt Auctores antiqui, ac moderni talia asserentes. Et quare.*

Hinc cautè sunt legendi illi Auctores tam priscí, quàm neoterici, qui ajunt, non posse maleficium destrui sine destructione signi; sed stante maleficio materiali in loco, ubi positum fuerat, durare maleficium formale: & addit quidam Neotericus: *hac de causa Saulis divexatio iterabatur, & perseverabat.* At horum Auctorum positio ita falsa est, sicut falsum est, dæmonem subiici naturaliter, aut coactè illis signis materialibus. Non enim subiicitur naturaliter; quia cunctæ res sensibiles sublunares subjectæ sunt dæmonibus, ut dictum est *numero præcedenti*; non ergo possunt detinere dæmones. Neque coactè subiicitur: quia dæmon ipse est, qui præcipit Sagæ, aut Malefico, ac docet, talia signa ponere; ergo doceret ponere contra seipsum, quod asserere, est ridiculum.

Vexatio Saulis unde.

Quòd autem Saulis vexatio iteraretur, non proveniebat ex eo, quòd signum, seu ma-

Digitized by Google

ſeu maleficium materiale non eſſet deſtructum: quia dæmon non poſſidebat Saulem per maleficium; ſed ex Dei permiſſione, vel juſſione propter ipſius peccata, ob quæ receſſerat ab eo Spiritus Domini; & ideò exagitare eum cæpit ſpiritus nequam à Domino, ut habetur 1. Regum c. 16. Id teſtatur Abulenſis q. 33. in dictum caput, *Spiritus iſte Domini*, inquit, *erat Dæmon, & datus eſt in pœnam Sauli, ut vexaret eum, ſicut faciunt dæmones in arreptitiis*. Iterabatur autem vexatio; quia iterabatur cauſa primaria vexationis, nempè peccata, maximè malitia, & invidia, ob quam conabatur Davidem è medio tollere; ideoque metebatur iterum magis, ac magis à dæmone torqueri.

§. I.

ALtera pars probatur. Nam præcipere dæmoni, ut dicat, quomodo maleficium poſſit deſtrui, eſt beneficium à dæmone requirere; Hoc autem eſt illicitum: ut docent D. Thom. 2. 2. *q.* 90. *art.* 2. & ibi Cajetan. *ar.* 1. D. Anton. 2. *par. tit.* 10. *c.* 8. Sylveſt. *verb. adjuratio. q.* 7. & ibi Angelus *n.* 2. & 4. Tabiena *n.* 6. Sotus *libr.* 8. *de Juſt. q.* 3. *ar.* 2 Suarez *to.* 2. *de Relig. lib.* 4. *de Adjuratione c.* 2. *num.* 8. & 9. Leonard. Leſſ. *lib.* 2. *de Juſt. c.* 42. *dub.* 13. *n.* 70. & 71. & latiſſimè probans ex multis ſcripturis, Sanctorum teſtimoniis, & rationibus, ſolvenſque contrarias, & dicens, eſſe de fide. Valentia 2. 2. *diſput.* 6. *q.* 8. *punct.* 2. *q.* 2. 282

Illicitum eſt petere à dæmone modum, quo maleficium deſtruatur.

Ratio verò, cur non imperativè liceat, eſt: quia Chriſtus non reliquit poteſtatem Eccleſiæ adversus dæmones, niſi ad eos arcendos, vel repellendos tanquam hoſtes, ne nobis noceant. Quod eſt ab eorum ſocietate recedere: ut docent Sanchez *tom.* 1. *in præcepta Decalogi lib.* 2. *cap.* 42. *num.* 19. Et Ferdinandus de Caſtro Palao *de Adjuratione Diſp.* 4. *punct.* 4. *num.* 8. At velle petere à dæmone, ut dicat, quomodo maleficium poſſit deſtrui, idem eſt, quòd ei præcipere, ut nos doceat modum, quo deſtrui poſſit maleficium: ſic eſt uti ejus miniſterio, & obſequio, quod pertinet ad quoddam pactum, & ſocietatem cum ipſo, ſaltem implicitam.

QUÆSTIO XI.

An licitum ſit, quærere à dæmone, ut dicat: quis ſit eorum princeps in illo corpore?

HÆC quæſtio remanet ſoluta ex dictis ſupra *quæſt.* 3. *hujus articuli.* & infra *quæſt.* 13. ad quæ remitto Lectorem. 283

QUÆSTIO XII.

An licitum ſit, quærere à dæmone, ut dicat, an talis perſona, quam poſſidet, ſit verè vexata?

QUàm ſit ridiculum hoc quæſitum, & totaliter ſibi contrarium, audias. Volunt iſti Auctores, quòd Exorciſta interroget dæmonem exiſtentem in corpore Energumeni; & illum cogat ad veritatem fatendam per os Obſeſſi, dicendo: *Si talis perſona ſit verè obſeſſa, necne?* Quis non irrideat hujuſmodi nugas indignas prorſus, quæ ab ore Miniſtri Eccleſiaſtici enuncientur! Si tu vis, ut dæmon per os Obſeſſi loquatur, nonne ſupponis, jam dæmonem verè, ac realiter talem perſonam poſſidere? Cur igitur vis quærere, ut ipſe dicat, an ſit verè vexata? Quid, ſi dæmon reſponderit, quòd non; ſed humore melancholico eſſe affectam: quia (cùm ſit adoleſcentula) maritum habet ſenem: vel dixerit, humoribus matricalibus eſſe perturbatam. An fortaſſe his verbis erit credendum? Facilè hoc crederent, qui negant 284

Ridiculum eſt quærere à dæmone, ut dicat, an perſona obſeſſa ſit verè obſeſſa, necne.

Digitized by Google

gant maleficia, obsessiones, ac possessiones dæmonum reales; quia hi, ut plurimùm, negant etiam esse dæmones, & Infernum, & Paradisum. At cùm supponamus, dæmonem loqui per os Obsessæ, consequenter supponimus, dæmonem esse in tali corpore ex dictis, & probatis supra *n.99*. Qui ergo audiret dæmonem loquentem per os Obsessæ, & crederet ei dicenti, Obsessam non esse Obsessam; sed humore melancholico, aut matricali affectam; potiùs scutica dignus esset, quàm munus exorcisticum exercere. Quis non apertè agnoscat, hujusmodi interrogationes ad aliud non proficere, quàm ad ignarum Exorcistam confundendum, & confusione refertum ad ultimum exitium perducendum?

QUÆSTIO XIII.

An licitum sit Exorcistæ, præcipere Dæmoni superioris ordinis, ver. gr. Lucifero, ut dæmones sibi inobedientes excruciet in Inferno. Item spiritui principali in corpore obsesso, & quòd secum educat totam societatem suam?

285 *Plures Auctores docent, licitè posse dæmoni superiori imperari, ut inferiores expellat.* *Refellitur ab Auctore.*

HOC licitum esse, sustinent Sylvester Prieras *tract. pro Exorcistarum instructione*, Zacharias Vicecomes *in Comp. artis Exorcist. doctr.2.* Hieronymus Menghus *in Compend. artis Exorcist. lib.1.cap.4. & Fuste dæmonum cap.6.* & alii.

At quia horum opinio nulla probabili ratione fulcitur, dico, illicitum esse, ac superstitiosum, præcipere dæmoni superiori, sive existenti extra corpus, sive existenti intra corpus, ut cæteros inferiores spiritus expellat. Hoc apertè constat, sive consideremus hujusmodi præcepta respectu dæmonum, ad quos diriguntur: sive respectu potestatis, quam accepit Exorcista ab Ecclesia dæmones expellendi.

Ratione sumpta à parte dæmonum.

Si considerentur respectu dæmonum, quis non videat illa prorsus à dæmonibus parvipendi? Nam etsi in dæmonibus sit aliqua prælatio, & superbiæ instinctu unus alteri aveat dominari; (ut dicunt dicti Auctores, & concedunt omnes Theologi.) Hæc tamen prælatio, & aviditas dominandi non est in ordine ad bonum, & utilitatem hominis, qualis esset, si superiores expellerent inferiores; sed in ordine tantùm ad hominis perditionem. Immò licèt dæmones non se diligant mutuò, sed potiùs oderint; magis tamen odit quilibet dæmon homines, quàm alios dæmones: ut eruditè probat Abulensis *q.61. in cap.12. Matthæi. vers. Dicendum igitur.*

Quomodo ergo poterit Exorcista expellere dæmones inferiores mediante ministerio superiorum? An fortasse Exorcista majorem potestatem habet præcipiendi dæmonibus superioribus, quàm inferioribus? Quis hoc asseret? Si non potest compellere dæmones inferiores, ut sibi obediant, & exeant è corpore obsessi, quomodo poterit Luciferum evocare ex orco, ut veniat, & expellat illos dæmones, & eos excruciet in inferno? Vel compellere dæmonem superiorem in illo corpore, ut inferiores spiritus inobedientes expellat? An fortasse dæmones superiores sunt melioris conditionis, & inferiores sunt pejores, perversiores, & in malo obstinatiores? Sed hoc est falsissimum: quia dæmones superiores, cùm sint natura perfectiores, sunt etiam sapientia excellentiores, potentia strenuiores, & malitia iniquiores; ideòque cæteris inferioribus perversiores, ac in malo obstinatiores; sapientia enim, ac potentia utuntur, non ab bonum; sed duntaxat ad malum operandum. Quomodo ergo superiores obedient Exorcistæ, dum illos præsumit vel ex inferno evocare; vel (si sunt in corpore) eos compellere, ut secum trahant suam societatem, si in istis major inobedientiæ adest ratio? Nonne hoc apertè rationi rectæ repugnat?

§. I.

286 *Non efficit, dæmones hoc præstare iussos à Magis.*

ESTÒ, quòd quandoque dæmones superiores ad præcepta Magorum, ac Maleficorum è corporibus obsessis expellant dæmones inferiores. si faciunt hoc, non

alio

alio fine faciunt, quàm ut maleficium minus majori ſolvant maleficio, maleficium transferendo ab una in aliam perſonam (ut faciunt Magi, & Malefici) & ab homine malefico transferente adorationes, oblationes, proſtrationes, cæteraque obſequia ſibi exhibita recipiant. Nullo tamen pacto unus dæmon alteri præeſſe cupit, nec unus ſuper alterum principatum affectat, ut homini prodeſſe queat; ſed duntaxat ut malefaciat, ei damnum inferat in anima, vel in corpore, & tandem ad exitium perducat; ut docet Toſtatus loco citato.

Conſtituat ergo Exorciſta juxta monita dictorum Auctorum, dæmonem principem ſuper alios, ac præcipiat dæmoni principi conſtituto; ut ſuo utatur jure, cæteros inferiores è corpore obſeſſo expellendo, magna promittet; ſed nulla ſervabit; nondum tempus adeſſe talis ejectionis, ſed opportuno tempore omnia executurum, aſſeverabit: priùs oportere, talem herbam quærere, ut ejus ſuffitu rebelles torqueantur ſpiritus: talem lapidem inveſtigare, ut ad collum appenſum deferat, qui non poterit inveniri niſi cum maxima difficultate: Maleficum compellere, ut ſigna maleficii deſtruat: tot Eccleſias viſitare: tot candelas offerre: adversùs orientem brachiis extenſis tot vicibus orare: tot nomina incognita Angelorum proferre: cacumina montium ſcandere, ubi ſit ædicula Deiparæ Mariæ dicata: aliaque id generis, quæ aliquam admixtam habent ſuperſtitionem, adimplere jubebit. Quinimmò quandoque unus, & idem ſpiritus ſe plures eſſe, finget: ac modò luciferi, modò alterius principis, nunc officiarii ſubalterni, nunc ſubditi vices geret, hiſque aliiſque hujuſmodi technis incautum, decipiet Exorciſtam; ipſumque nonniſi irriſionibus, contumeliis, conviciis, & ignominia affectum relinquet; ut experientia ſæpiùs comprobarunt nimio ſuo malo, & dedecore plures Exorciſtæ hujuſmodi Auctorum quaſdam ſuperfluas, & illicitas ſequentes traditiones: cùm genium diaboli non ſit cæteris dæmonibus præeſſe, eoſque coercere in hominis utilitatem, & ſolatium; ſed tantùm in ejus ruinam, perniciem, ac damnationem.

287 *Praxis deſcribitur.*

In qua ſæpiùs concurrunt multæ ſuperſtitiones.

§. II.

SI verò conſiderentur præcepta in ordine ad poteſtatem, quam Exorciſta à Deo, & ab Eccleſia accepit in Ordine Exorciſtatus ad dæmones expellendos, illicitum eſt præcipere dæmoni exiſtenti ſive in inferno, ſive alibi extra corpus obſeſſi, ut inferiores dæmones expellat. Ratio eſt: quia hoc eſt petere beneficium à dæmone, ad quod præſtandum cogi non poteſt præceptis: Non enim Exorciſtæ data eſt poteſtas à Chriſto, cogendi dæmonem ſuperiorem, ut inferiorem expellat; ſed ſolùm data eſt poteſtas expellendi dæmones, qui in corporibus extiterint. Ergo petere illam expulſionem à dæmone ſuperiori (etiamſi fiat præcipiendo) eſt velle ab eo beneficium habere: ac proinde eſt illicitum: Ita etiam tenet Ferdinandus à Caſtro Palao *de Adjuratione diſp. 4. punct. 4. num. 9.*

288 *Ratione ſumpta à poteſtate Exorciſtæ.*

Si autem dæmon ſuperior, cui præcipis alios expellere, ſit in corpore obſeſſi unà cum aliis dæmonibus inferioribus, quæro à te, ò bone Exorciſta: qua virtute, putas, quòd ille dæmon ſuperior ſit inferiores expulſurus? an divina, vel dæmoniaca? Non divina: quia Deus non promiſit Eccleſiæ, nec docuit, ſe velle virtutem ſuam dæmonibus communicare ad dæmones expellendos, cùm potiùs conveniens fuiſſet, hoc per Angelos Beatos adimplere; quod tamen non fecit; ſed quando Eccleſiæ communicavit poteſtatem dæmones expellendi; id ſe facturum promiſit, non per dæmonum miniſterium; ſed per Eccleſiæ idoneos miniſtros; vel quoſcumque fideles perfectè credentes in nomine ſuo; à quo ſtatu, ac conditione dæmones penitùs ſunt extorres.

289 *Sive divina virtute ſit expulſurus. Quod non conceditur.*

Si tandem dæmon ſuperior eos ſua virtute naturali expellat: vel hoc facit invitus, & coactus à Deo: vel voluntarius. Non invitus: quia etſi Deus quandoq; utatur miniſterio dæmonum ad aliquod opus peragendum; in miniſteriis tamen eccleſiaſticis non utitur miniſterio dæmoniaco; nec convenit illos cogere ad aliquid

290 *Sive naturali ſua virtute. Quod eſt illicitum.*

Digitized by Google

operandum in hominis obsequium, & utilitatem, cùm hoc possit vel per seipsum, vel per Angelos bonos: (nisi aliquando ob aliquam specialem sanctitatem alicujus hominis, vel singularem rationem, quæ in continuis ministeriis ecclesiasticis non præsumitur.) Ergo si superiores dæmones aliquando obediunt Exorcistæ, inferiores expellendo, hoc faciunt voluntariè, ut Exorcistas incautos decipiant; cùm præceptis divinis, ac Sanctissimo Dei nomine abutuntur, virtutem divinam suopte Marte ad diabolicam applicantes, & seipsos saltem implicitè dæmoni quodammodo mancipantes, dum à dæmone beneficium postulant. Consequenter arguunt, adjurationes Ecclesiæ insufficientes esse ad dæmones inferiores expellendos, dum pro eorum expulsione confugiunt ad dæmones superiores; Ergo nulla ratione hoc licere potest.

Licita tantùm sunt Exorcistæ, quæ ex potestate à Christo acceptæ expulsioni dæmonum conducunt.

Neque obstat, hanc petitionem, seu præceptum conducere expulsioni, ut indè inferas tibi licere: quia solùm ea, quæ expulsioni conducunt ex potestate à Christo accepta, licita tibi sunt; non ea, quæ ex voluntate dæmonis conducunt, qualis est hæc petitio, vel præceptum: quia (ut suprà dixi) Christus non dedit potestatem dæmones expellendi per alios dæmones, ergo nec Exorcista potestatem habet præcipiendi: Et ita tenet Sotus *lib.8.de Justitia, quæst.3.ar.2.* Suarez *tom.1. de Religione. lib.2.de Superst.cap.18.n.8.* Lessius *lib.2.cap.44.dub.6.n.46.* Sanchez *lib.2. sum. c.42 num.21.* & Ferdinan. à Castro Palao *loco cit.*

291 Potes tamen, ò bone Exorcista, præcipere dæmoni superiori, ut perfectè exeat cum omnibus satellitibus suis: quia tunc non solùm ipsi, sed omnibus ejus satellitibus expulsionem præcipis. At si superiori dæmoni præcipias, ut exeat è corpore, & exeundo pellat secum quemcumque dæmonem inferiorem ibidem existentem, videtur non licere: quia illo modo petendi convinceris, te non expellere dæmones inferiores; sed dæmonem superiorem illos ad tui petitionem expellere; tequè indigere auxilio dæmonis ad illos expellendos. Eaque de causa Sotus, Suarez, Lessius, Sanchez, ac reliqui Doctores absolutè affirmant, non licere præcipere dæmoni superiori, ut inferiorem pellat. Præterquam quod tale præceptum superfluum est. Nam si virtus adjurationis efficax fuit ad pellendum superiorem dæmonem, à fortiori inferiorem pellere poterit. Nulla ergo necessitas est, petendi à superiori, ut inferiorem pellat.

QUÆSTIO XIV.

An sit licitum Exorcistæ, dæmonem in locis desertis alligare?

292 *Illicitum est, velle dæmonem in desertis alligare.* *Constat ex verbis Evangelii.* Dico absolutè, hoc esse illicitum. Ratio est: quia potestas Exorcistæ sive ratione Ordinis Exorcistatus, sive per fidem in Nomine Jesu, est tantùm ad dæmones eiiciendos, & non ad terminum, seu locum ejectionis assignandum; ut constat ex verbis Evangelii Marci 16. *In nomine meo dæmonia eiicient*; Ita tenet etiam Castro Palao *loco cit. n.* 12. Nec Deus promisit concurrere, nisi ad ejectionem, non ad alligationem in desertis locis, aut alibi. Constat etiam ex potestate, quam Christus tradidit suis Discipulis dæmones eiiciendi Matthæi 10. Marci 3. & Lucæ 9. ubi sic habetur; *Convocatis duodecim Discipulis suis, dedit illis potestatem spirituum immundorum, ut ejicerent eos.* ubi Tostatus *qu* 16. *super cap.* 10. *Matthei*, ait, *Potestas eorum se extendebat solùm ad ejicien los eos è corporibus*, idest ab hominibus, & rebus ad homines spectantibus. Nihil enim aliud facere poterant. Idem dicendum de iis, qui dæmones alligant in parvo digito pedis.

293 *Nihil obstat objectio de Asmodæo alligato ab Angelo Raphaele in deserto.* At dicent aliqui, Asmodæum, à quo Sara filia Raguelis, & uxor Tobiæ junioris obsessa erat, fuisse alligatum in deserto superioris Ægypti per aliquod temporis spatium. Sed de hoc sanè non est mirandum, cùm unus Angelus sive bonus, sive malus (si alio superior sit virtute) illum alligare, idest detinere possit in aliquo loco sua virtute naturali; ut docet Delr. *Disq. Magic. lib.2. q.30. sect.2.* Si verò sit

rò sit Angelus sanctus, etiamsi sit inferior dæmone virtute naturali, nihilominus per gratiam à Deo acceptam (quamvis sit minimus Angelus Paradisi) superior est omnibus dęmonibus: ideò virtute divina, ac supernaturali potest alligare quemcunque dęmonem cujuscumque ordinis sit, ac conditionis. Exorcista autem nullam habet facultatem; non naturalem, cùm longè sit inferior quocumque dęmone, cui nulla potestas super terram comparari valet. Non supernaturalem, ac divinam; quia non constat per Scripturam sacram, Deum promisisse, se ad hujusmodi præcepta facta ab Exorcista virtute sua divina præstò adfuturum ad dæmones alligandos, ubicumque placuerit Exorcistę.

Quòd verò à Sanctis Viris aliquando dęmones fuerint alligati: ut docet Tostatus *q.* 132. *in c.* 8. *Matth.* & ex eo Sanchez, Thyreus, & alii recentiores, quando hoc factum sit, & quomodo, hoc non dicunt, nisi de Raphaele (de quo suprà) qui non erat Exorcista, nec homo, sed Angelus.

Sed estò quòd ab aliquibus aliquando factum fuerit, hoc ex Dei speciali inspiratione, & singulari ipsius auxilio ob eorum maximam sanctitatem, & sub conditione divini beneplaciti factum esse, credendum est.

QUÆSTIO XV.

An Exorcista potestatem habeat dæmones mittendi in Infernum?

294 SI antiquorum Exorcistarum mentem sequi vellemus, dubio procul quęstionem solveremus affirmativè. Nam passim in exorcismis ab ipsis collectis, quos quotidie prę manibus habent Exorcistę, legunt sequentia verba; *Præcipio vobis dæmones, &c. ut statim recedatis ab hac creatura Dei, numquam ad eam redeuntes; ad locum, ubi drinceps nullam creaturam Dei lædere possitis, protinus ire festinetis, &c. alioquin in virtute D. N. Jesu Christi in stagnum ignis, & sulpburis vos præcipito, & æternaliter condemno.* Et sępiùs repetunt hujusmodi verba in suis conjurationibus, quibus mittunt dęmones in profundum abyssi: dicentes: *Conjuro te, &c. ut dicas mihi: quis est ille, qui debet te hinc expellere, & eiicere: Alioquin mittam te in profundum inferni, & abyssi cum sequentibus tuis, &c.* Passimque repetunt sequentia verba: *Cedite hinc maledicti dæmones, alioquin mittam vos in profundum inferni in loca pœnarum magnarum, de quibus non exibitis.* Et addunt aliqui: *Et in casu inobedientię, nisi vis incurrere illicò pœnam annorum centum mille, & alias maledictiones arbitrio meo, &c.*

Antiqui Exorcistæ putant, se posse mittere dæmones in infernum.

295 At dicant mihi isti Exorcistę, qui hujusmodi ediderunt exorcismos: in qua parte Evangelii, vel in quo divinę Scripturę loco invenerunt, sibi hanc à Deo communicatam esse facultatem, ut ad gehennam infernalem dęmones mittere, ac detrudere, eisque pœnas ad arbitrium suum imponere, & augere valeant? Qua virtute, qua ratione, quo jure, & qua potentia illùc eos mittere, ac deportare prętendunt? Estò ex Evangelii Marci ultimo verbis illis: *In nomine meo dęmonia eicient:* & ex Ordine Exorcistatus potestatem habeat Exorcista dęmones eiiciendi ex corporibus obsessis, & è rebus ad usum hominis spectantibus: non tamen facultatem accepit eos mittendi in infernum, & pœnas illis ibi augendi: Hoc enim est solius Judicis supremi, qui Joanni apparens in Apocalypsi c. 1. ait: *Fui mortuus, & ecce sum vivens, & habeo claves mortis, & inferni:* quę verba explicans Primasius apud Cornelium à lapide ait: *Habeo potestatem, diabolum, qui est auctor, & præses mortis, & inferni, judicandi, & condemnandi.*

Opinio eorum est temeraria, & vana.

Sacra Scriptura testatur.

Quibus verbis, Pannonius, Alcazar, & alii dicunt, Christum seipsum & mortis, & inferni herum, & dominum manifestasse; ac se liberum, ac plenum habere dominium, & imperium in mortem, & infernum; illaque Christo quasi Domino suo per omnia obsequi; nec quemquam invadere, nisi ex Christi nutu, ac imperio. Ideò temeritate non vacat, Exorcistam hanc sibi velle usurpare potesta-

rem. Nec mirum, si à dæmonibus maxima præditis sapientia sæpiùs subsannetur, & irrideatur, omnesque ejus conatus fiant irriti. Quod benè probat Tostatus *quæst. 60. in cap. 10. Matthæi.* dicens: *Potestas data Apostolis super dæmones non fuit absoluta, ita ut possent quicquid vellent super dæmones; sed solùm ut possent eos eiicere:* ut colligitur ex littera Evangelii eodem capite, ubi habetur: Christum dedisse illis potestatem spirituum immundorum, ut eiicerent eos. Nec major potestas datur Exorcistis ab Ecclesia, quàm à Christo suis Discipulis communicata fuerit.

§. I.

296 *In præceptis præmissis sibi contradicunt dicti Auctores.*

SED quæso, sapiens lector, videas, & attentè prædictorum præceptorum consideres confusionem, ac contradictionem. Dicunt, ac minantur dæmoni isti Exorcistæ his verbis: *Cedite hinc, & exite ex corpore istius Creaturæ Dei, alioquin mittam vos in profundum abyssi, &c.* & alibi: *Conjuro te, &c. ut dicas, quis est ille, qui debet te hinc expellere: Alioquin mittam te in profundum inferni, & abyssi, &c.* *Ratio dubitat.* Dic mihi, bone Exorcista: si dæmon noluerit obedire exeundo ex corpore obsessi, vel tibi respondendo, ac dicendo: quis sit ille, qui debeat eum expellere? quid facies, ut valeas illicò eum mittere in infernum? forsan eum ligabis funè, vel catena ferrea? Si non vult tibi obedire in his, quæ videtur esse tui juris, quomodo obediet in his, quæ tuam excedunt facultatem? An aliquo adunco fereo illum extrahes ex corpore obsessi, & ligatum per tuos satellites mittes in infernum? Nonne hæ sunt minæ puerorum? Tu non vales auctoritate tibi tradita ab Ecclesia dæmonem expellere ab obsesso, & putas illum detrudere in infernum, quod munus est solius Judicis supremi! Si dæmon non exibit ex illo corpore, permanebit utique in illo, nisi à virtute superiori expellatur. Ubi inveniſti, quòd Deus umquam promiserit, ad præcepta Exorcistæ divina sua virtute dæmonem detrudere in infernum? Quare scias, mi Exorcista, quòd licèt Deus concurrat virtute sua ad dæmones expellendos, quando debito modo Exorcista præcipit, & omnia adsunt requisita, nedum ex parte Exorcistę; sed etiam ex parte obsessi, & expulsio est salutaris: Non tamen Deus concurrit ad omnia quæcumque voluerit Exorcista dæmonibus præcipere; Idcircò antequam præcepta formes, sis valde cautus, & priùs consideres omnia, quæ ad dæmonis conducunt expulsionem, ne pro expulsione irrisionem, ignominiam, ac confusionem consequaris.

QUÆSTIO XVI.

An peccatum sit grave, de vanis, & inutilibus, & fortè nocivis, & ils, quæ ad expulsionem non conducunt, dæmonem interrogare?

Peccatum esse, de vanis, & inutilibus dæmonem interrogare.

RESpondetur, dubio procul peccatum esse: Quia ad ea interroganda non est data potestas Exorcistis. An verò hoc semper sit grave peccatum, non ita certum est. Et quidem in aliquibus casibus indubitatum est, grave esse peccatum.

Quibus casibus sit grave peccatum.

Primò: Si ex interrogatione aliquod occultum peccatum proximi timetur manifestandum: quia dare occasionem absque necessitate, ut proximus infametur, injustum est.

Secundò: Si interrogatione longos etiam vanarum rerum, & inutilium sermones multiplices: quia adest periculum, quòd dæmon iis interrogationibus aliquos errores misceat; & præcipuè, quia signum est amicitiæ, absque necessitate cum dæmone longos miscere sermones.

Tertiò: si adsit finis addiscendi, quia est dæmonis honoratio, eum velle habere in magistrum. Quod à fortiori procedit, si certam fidem ejus responsis concedas.

Nam

Digitized by Google

Nam licèt dæmoni fides dari poſſit in iis, quæ exorciſmis Eccleſiæ coactus manifeſtat, dummodo non contrarientur veritati Sancti Evangelii, auctoritati Sanctorum Patrum, rectæ philoſophiæ, ac bonis moribus; In aliis tamen, quę ipſe ſponte dicit, ei fides non eſt præſtanda: Dixi, dummodo non adverſentur veritati Sancti Evangelii, &c. quia multoties dæmon fingit, ſe dicere aliqua coactum, quę adverſantur veritati evangelicæ, &c. Dum enim Exorciſtæ dæmones interrogant, *per quem Sanctum, per quam perſonam, per quæ verba ſit expellendus: qua die, hora, & loco ſit egreſſurus: quomodo maleficium ſit deſtruendum, & alia, de quibus ſupra*, licèt Exorciſta hoc faciat per præcepta nomine Jeſu interpoſito; nihilominùs dęmon multa reſpondet à veritate aliena: quia hujuſmodi interrogationes ſunt illicitæ: in eo ſenſu, quem poſuimus ſupra *n.*278. idcircò illi fides non eſt pręſtanda.

Quartò: Si deprecativè, & non imperativè interroges: quia interrogatio deprecativa eſt ſignum amicitiæ, & nota ſubjectionis. Subiicit enim ſe dæmonibus, qui dæmones precatur: ut quoſdam feciſſe Exorciſtas in Civitate Penarum, narrat Zacharias Vicecomes *par.*1. *Complem. art. Exorciſt. doct.*8. Quo ſcelere quid gravius? Eſt enim velut quoddam transfugium ad Dei, & hominum hoſtes, cum quibus per conſequens nullum fœdus, neque implicitum eſt ineundum; ſed perpetuę gerendæ inimicitiæ; ut numquam fas ſit, aut deprecando, obſequium: aut rogando, receſſum ab eis quoquomodo poſtulare. Ita tenent D. Thom. 2.2 *q.*9. *ar.*2. D. Antonin. 2. *par. tit.* 12. *c.*1. §. 5. Sotus *lib.*8. *de Juſt. c.*3. *ar.*2. Navarrus *c.*11. *num.*28. Suarez *tom.*2. *de Religione tract.*4. *de Superſt. lib* 4. *de Adjurat. c.*2. Sanchez *lib.* 2. *in præcepta Decalogi cap.*42 *n.*19. & 25. Layman. *tom.*2. *lib.*5. *tract.*9. *c.*14. *nu.*7. Ferdinandus à Caſtro Palao *de Adjuratione diſp.*4. *punct.*4. *n.*6. & Bonacina *tom.*2. *diſp.*4. *quæſt.*1. *punct. ult. num.*9.

298

§. I.

299 *In materiâ levi tantùm eſſe veniale, cenſent plures Auctores.*

VErùm ex levitate, & curioſitate in materia levi unam, vel alteram rem vanam interrogare non deprecando, ſed imperando, neque fidem certam adhibendo: ver. gr. quòd Exorciſta imperet dæmoni, ut moveat lapidem, vel aliud ſimile, plures, graviſſimique Doctores cenſent, non excedere culpam venialem. Sic Sylveſt. *verbo Adjuratio quæſt.*5. *in fine*, & *q.*7. Cajetanus 2.2 *q.*90. *ar.*1. *ad finem.* Sotus *lib.*8. *de Juſtitia q.*3. *ar.*2. *circa ſolutionem ad* 2. Navarrus *ſum. c.*12. *num.*28. Valent. 2.2. *diſp.*6. *qu.*8. *punct.*2. *circa finem, verſ. ad tertium.* Suarez *loco citato cap.* 2. *nu.* 9. Leſſius *lib.*2. *cap.*42. *dub.*13. *n.*71. Sanchez aliis relatis *lib.*2. *ſum. cap.*42. *n.*25. Bonacina *loco citato n.* 25. Ratio eſt: quia hæc interrogatio non videtur notabile ſignum benevolentiæ, & amicitiæ cum dæmone.

300 *Mortale eſſe peccatum, docet Caſtro Palao.*

Cęterùm verius exiſtimat Ferdinandus à Caſtro Palao *de Adjuratione diſ.*4. *punct.* 4. *n.*8. (per ſe loquendo) quamlibet interrogationem, quę ad expulſionem non conducit, quamlibetq; petitionem vani operis præſtandi, mortale peccatum eſſe: Quia hoc petere non potes imperio, ſed deprecatione. Non enim habes poteſtatem compellendi dæmonem ad hoc pręſtandum: Quia non habes poteſtatem naturalem, ut de ſe conſtat. Nulla enim humana poteſtas ei comparari poteſt. Neque etiam habes poteſtatem à Chriſto acceptam: qui ſolùm ad expulſionem, & conculcationem dęmonis eam conceſſit. Ergo non imperio, ſed deprecatione petis; tametſi verbis imperativis utaris. Petere autem deprecando, ipſemet Sanchez docet, ſemper eſſe mortale. Ergo ſemper eſt mortale illa interrogatio, & petitio; Et confirmo: Dæmon nec cogitur interrogationi reſpondere, neque opus illud poſtulatum præſtare; ſed ſponte reſpondet, & poſtulatum præſtat. At cùm nihil dæmon ſponte faciat, quod ob ejus obſtinationem non ſit ex odio Dei, & ad obſcurandam ejus gloriam, & noſtram perd tionem procurandam, grave peccatum eſſe videtur, abſque neceſſitate occaſionem dare, hæc peccata tam gravia committendi, quibus dehoneſtatur Deus, & nos offendi poſſumus. Hæc Caſtr. Pal.

Digitized by Google

QUÆSTIO XVII.

An licitum sit Exorcistæ, præcipere dæmoni sub pœna excommunicationis, ut Energumenum amplius non divexet?

301 *Illicitum est, præcipere dæmoni sub pœna excommunicationis.*

NON desunt Exorcistæ, qui in suis exorcismariis talia præcepta formant, passimque veluti prælati formidabilem totius auctoritatis machæram depromentes, excommunicationis majoris, & minoris latæ sententiæ mucrone dæmonem compellere tentant, ut è corpore Obsessi exeat aut nubes, animalia, bruchos, & id generis irrationalia insectantur, quasi dæmones, ac illa irrationalia sint excommunicationis capacia.

Ratio est manifesta. Illicitum ergo est dæmoni præcipere sub tali forma: cùm dæmon, & irrationalia sint extra Ecclesiam militantem: *De his, quæ foris sunt, nihil ad nos. c. Gaudemus. de Divort. seu Consort.* Blasphemum insuper est, hanc sacram Ecclesiæ censuram sic derisui, & ludibrio habere: non secus ac si quis sub pœna excommunicationis latæ sententiæ juberet canibus, ne latrarent, & lupis, ne ululârent; aut vulpem absolveret à rapinis gallinarum, &c. Ita docent Suarez *tom. 5. par. 3 disp. 5. sect. 1.* Sanchez *lib. 2 in præcepta Decalogi c. 42. num. 32.* Baucius *in Miscellaneis pract. tract. 1. ibi Quartò petes*, & Lupus *Comment. Edicti S. Inquis. par. 3. lib. 22. dist. 4. art. 1. diffic. 3.*

QUÆSTIO XVIII.

An sit licitum Exorcistæ, dæmoni præcipere, vel irrationabilibus per terminos judiciarios?

302 *Superstitiosum est instituere litem cum dæmonibus.*

SOlent nonnulli, ut dæmonem expellant ab aliquo loco: vel ab ejus jurisdictione aliquem Magum, vel Maleficum volentem se ad Deum convertere, eripiant, ac in libertatem asserant, litem instituere, constituere Judicem, & duos Advocatos, qui litem contestentur, in qua servantur processus ordinarii, & cætera acta judiciaria perficiuntur. Sic hoc nostro ævo in variis Italiæ Civitatibus actum fuisse, à testibus fide dignis audivi. At hoc illicitum esse, ac superstitiosum, ratio ipsa dictat. Nam quo jure, aut qua ratione autumant dæmonem compellere, à tali loco exire, ac Magum pœnitentem derelinquere? An humana, vel divina? Si humana; hallucinantur utique: quia dæmon, cùm sit sapientissimus, & doctrina super omnes homines maximè polleat, Advocatum, qui partem suam gerit, subtilibus instruet rationibus, & in somnis phantasiæ, imaginativæ, ac memoriæ sensitivæ subtilissima, ac validissima suppeditabit argumenta; immò ipsemet scripturis hoc præstabit, (sicut alicubi præstasse quidam referunt) quibus alter domini loci, vel Magi pœnitentis Advocatus obrui, necesse sit; Sicque uterque manifesto se periculo exponunt, iste, ut diaboli technis, ac fallaciis confundatur, & confusus nesciat, quid loqui: ille verò auxilium à dæmone, favorem, & obsequium expectandi, ac recipiendi: quod gravissimum superstitionis est peccatum: ut docent D. Thom. 2a. *q. 90. art. 9.* & ibi Cajetanus *art. 1.* D. Anton. *2. par. tit. 10. c. 8.* Sylvest. *verb. Adjuratio q. 7.* Tabiena *num. 6.* Sotus *lib. 8. de Just. quæst. 3. ar. 2.* Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 4. de Adjurat. c. 2. num. 8. & 9.* Lessius *lib. 9. de Just. c. 42. dub. 13. num. 70. & 71.* Armilla *verb. Adjuratio in fine*, & Sanchez *lib. 2 in præcepta Decalogi cap. 42. num. 19.*

Sive rationi humanæ fiat.

303 *Sive auctoritate divina.*

Si verò putant ratione, & auctoritate divina dæmonem compellere è tali loco discedere, Magum pœnitentem in libertatem asserere: tunc, cùm hæc potestas competat Exorcistæ à jure divino, & ipsi communicata sit ab Ecclesia independenter à voluntate dæmoniaca, cur ponere sub lite, quod certum est? Nonne

Eccle-

Digitized by Google

Ecclesiam maxima afficiunt injuria? Nam si loquamur de loco à dæmone possesso: cùm possessio hujusmodi sæpè fiat, divina permittente voluntate, ob aliquod dominorum, vel incolarum ibi patratum crimen: hortetur Exorcista loci dominos, vel habitatores, ut per pœnitentiam, orationem, & eleemosynam divinæ justitiæ vindicanti satisfaciant, ex præcordiis ad Deum confugiant, & totam suam in Deum collocent fiduciam; & confidant, quòd Deus, mediante potestate Ecclesiæ suis ministris communicata, Dæmones vertet in fugam; ideòque talem locum deserent. Nec sub lite ponat Dei, & Ecclesiæ potestatem: quia sic & Deo, & Ecclesiæ maximam infert contumeliam. Si verò loquamur de Mago, aut Malefico ad Ecclesiam confugiente: tunc si credas, hominem viatorem, (etsi diabolo per pacta, ac publicas conventiones se devoverit, eique & corpus, & animam tradiderit, promiseritque nunquam ad Deum se conversurum, ac peccatorum suorum actum pœnitentiam,) adhuc per liberum arbitrium posse dæmoni abrenunciare, ad cor redire, pacta scindere, syngraphum destruere, peccata deflere, ac detestari, à dæmoniaca se eripere potestate, & à Deo peccatorum suorum veniam obtinere, (sicut verè, & infallibiliter Deus veris promittit pœnitentibus, Ezech. c. 18. dicens: *Si impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est, & custodierit omnia præcepta mea, & fecerit judicium, & justitiam: vita vivet, & non morietur: omnium iniquitatum ejus, quas operatus est, non recordabor.*) Si credis, inquam, quòd Magus, & Maleficus per actus liberi arbitrii divina adjutus gratia verè possit pœnitere, & à diaboli tyrannide se subducere, cur vis ponere sub lite, ac dubio, quod certum est, ac de fide tenendum? Dum ergo vis litigare de hoc, quod Catholica docet fides, ostendis te nutare in fide.

Tunc fit præjudicium potestati Ecclesiæ.

Ac libertati arbitrii.

§. I.

304 IDipsum prorsus fatendum de iis Adjuratoribus, qui vindicant sibi artem quandam, aut potestatem peculiarem, ut à Deo concessam, expellendi, necandique campi bruchos, locustas, cantaros, & alia infecta, atque vermina, quæ fructus, radices, & semina depascuntur, & spem agricolarum deludunt: & tales multis in locis, ut refert Delrius *Disquis. Magic. lib. 3. par. 2. q. 4. sect. 8.* solent à rusticis quotannis magno pretio accersiri.

Superstitiosum est, litem instituere contra irrationalia.

Praxis esse solet hujusmodi: Impostor iste se judicem constituit: comparent coram eo duo procuratores: Unus causam populi agens fungitur vice accusatoris. Alius à Vicario Episcopi, vel Regio officiato loci constitutus vicem subit Rei pro locustis, vel aliis insectis: Litem contestantur, & servantur processus ordinarii, omnes tricæ, ac moræ, ac dilatorii termini.] Tandem in causa concluditur, & bellus Judex fert sententiam, qua insecta illa, jubet, intra certum dierum spatium terminis illis territorii excedere, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, &c.

Praxis quorundam esse ridetur.

Quis autem est tam ignarus, qui dictam artem non judicet prorsus illicitam, & superstitiosam? Apertior enim est hic superstitio, quàm ut queat tegi. Quare juremeritò ab omnibus Doctoribus Sanctis condemnatur: eò quòd iis instituatur contra creaturam irrationalem, quæ quid agatur, nec scit, nec sentit, nec potest intelligere; propterea quis non agnoscat, injustam esse excommunicationem latam in eas creaturas, quæ nec mortaliter, nec venialiter peccare possunt? Et si lis intentetur adversùs dæmones, à quibus fortasse moventur, adhuc illicitum est, illos accusare: aut defendere: ut supra latè probavimus *nu.* 302. & 303. Et ita docent Sotus *lib. 5. de Just. et. quæst. 12. art. 2. in fi.* & *lib. 8. quæst. 3. art. 3. in fi.* Navar. *lib. 5. Consil. tit. de sent. excommu. in 1. edit. toto consil. 5. in 2. toto consil. 2.* Cirvelus *de Superst. 3. par. c. 10.* Valentia 2. 2. *disq. 6. q. 8. punct. 2.* Delrius *Disquisit. Magic. lib. 3. par. 2. quæst. 4. sect. 8.* & *in Anacephaleosi monit. 11.* Sanchez *lib. 2. in præcepta Decalogi cap. 42 num. 39.* & Henriquez *lib. 13. de excomm. cap. 25. num. 1.*

305 *Improbantur Ratione.*

Auctoritate.

Digitized by Google

QUÆSTIO XIX.

An licitum sit Exorcistæ medicinas corporales obsessis, ac maleficiatis applicare?

306 *Scientia requisita in perfecto Medico.*

AD quæstionem dico, neminem licitè posse, ac sine peccato artem medicam exercere, nisi in ea sit peritus, ac communiter à peritis illius facultatis reputetur idoneus. Qui sic reputari dicitur, si non secundùm propriam voluntatem; sed juxta artis medicæ scientiam regulatur, attentè, & diligenter considerando, & observando.

Respectu personarum.

Primò in personis complexiones corporum, dispositiones humorum, varietates temporum, discretiones sexuum, ac diversitatem ætatum: Quia alia medicina danda est debili, alia forti propter constitutionem corporum. Alia cholerico; alia phlegmatico; alia sanguineo; alia melancholico propter diversas dispositiones humorum. Alia in hyeme; alia in æstate; alia in vere; alia in autumno propter varietatem temporum. Alia viro; alia mulieri propter diversitatem sexuum. Alia tandem juveni; alia seni propter varietates ætatum.

Raynerius de Pisis in Pantheologia de pœnitentia à cap. 29. usque ad 33.

307 *Respectu infirmitatum.*

Secundò in infirmitatibus considerando Diuturnitates; quia quantò morbus est diuturnior, ac prolixior, eo fortiori, ac validiori indiget medicina. Diversitates: nam simplex morbus medicina simplici, & per contraria est curandus. Contrarietates: contra enim causam infirmitatum calidam, frigida debet esse medicina; & è converso; ita quòd semper contraria contrariis curentur. Quantitates: quia secundùm quantitatem morbi debet esse quantitas medicinæ. Qualitates denique: nam quando morbus causatur ex repletione, cura debet esse per evacuationem; & è contrà quando infirmitas causatur ex inanitione, tunc cura debet esse per restaurationem.

308 *Respectu medicinarum.*

Tertiò in medicinis attendendo varietatem, nempè quæ medicina sit morbi corporalis ad extra attractiva: quæ immutativa: quæ digestiva; quæ laxativa: quæ constrictiva; quæ curativa: quæ aperitiva: & quæ sanitatis conservativa.

309 *Respectu herbarum medicinalium.*

Quartò considerando in herbis medicinalibus vires: eorum qualitatem, ac graduum diversitatem, videlicet quæ medicinalis sit calida; quæ frigida; quæ humida; quæ sicca: & in quo gradu habeat ista: an in primo: vel in secundo; vel in tertio: aut in quarto.

310 *Respectu curatum.*

Quintò denique considerando in curis qualitates, & varietates, ac cætera, de quibus latissimè Medici tractant in suis pharmacopæis, ac medicis institutionibus.

Quorum omnium sufficientem debet habere notitiam, qui prætendit licitè, ac tuta conscientia ægrotis medicinas exhibere corporales; ut docet Sylvest.

§. I.

311 *Exorcista ignarus pradictorum illicitè ægrotis corporales medicinas exhibet. Error gravissimus Exorcistarum ostenditur.*

EN modò, mi curiose Exorcista, qui in alienam messem falcem mittere præsumis: tu te ipsum judica, an licitè, ac tuta conscientia valeas obsessis, ac maleficiatis medicinas exhibere corporales. Edissere, quis te edocuit, agnoscere corporum constitutiones, dispositiones humorum, & id generis in personis alia necessariò attendenda? Cujus Doctoris præceptis fuisti imbutus ad cognoscendas infirmitatum diversitates, contrarietates, quantitates, & qualitates? In qua palæstra medica secernere didicisti medicinas attractivas ab immutativis: digestivas à curativis: laxativas à constrictivis; aperitivas à conservativis? Quas pharmaceuticas institutiones, pharmacopæas, sive antidotaria pervolvisti, ut herbarum medicinalium vires, qualitatem, ac graduum diversitatem probaveris? Quanto tempore ægrotorum curis operam navasti, ut de eorum qualitatibus, ac varietatibus periculum feceris; ægrotisque necessaria ad sanitatem consequendam, ac conservandam præcepta tradideris? A quo Collegio, vel Universitate concessa est tibi medendi facultas?

Digitized by Google

tas? Quid reſpondes ad hæc? Neſcis quid loqui! Nonne vides, dum ſecundùm tuam voluntatem; non ſequendo artis medicinæ regulas, ægrotis medicamina præſumis exhibere corporalia, cæcus es, & dux cæcorum? Cæcus inquam: quia operaris ſine lumine rationis; nec artis medicæ ſcientiam, ac præcepta calles. Et licèt videaris in cœlum lœvam porrigere, aſtraque indice notare, dum cæleſtium influxum, ac rerum medicinalium exploratorem, expertumque te jactitas; te tamen prodis caput aſini habentem: quia non capit mens tua res humanas, nec ſenſus res divinas; abuteriſque ratione ad intelligendum, atque ipſo corpore ad operandum. Fis dux cœcorum; nam ægroti, dum ad te confugiunt exiſtimantes, propriis conſulere morbis, cæci ſunt, & palpitant in tenebris, fiuntque Corebo ſtultiores. Nullum enim diſcrimen ponunt inter album, & nigrum, inter lyncem, & talpam, inter luſciniam, & upupam, inter ſapientem, & ignorantem. Hinc ſequitur, *Dum cæcus cæco ducatum præſtat, ambo in foveam cadunt*: (ut Jeſus Servator noſter admonet Matthæi 15.) Exorciſta in foveam lethalis culpæ: Ægroti necis corporeæ.

§. II.

EXorciſta in foveam tunc cadit lethalis culpæ: cùm ex notabili ignorantia, vel imperitia in ſua cura nocet infirmo. Facit enim contra illud: *Non occides: de pœnit. d. 1. cap. homicidium*. Ubi teſte Auguſtino lib. 19. contra Fauſtum cap. 23. *Aperuit Dominus omnem iniquum motum ad nocendum fratri in homicidii genere deputari*. Et ſecundùm Ricardum tenetur infirmo ad œquivalens, ex quo non poteſt reſarcire principale; immò etiamſi ſanitas ſequatur, peccat mortaliter: quia expoſuit ſe periculo peccati mortalis, ideſt operi, unde ſequi poteſt notabile damnum proximo: Ita docet Sylveſter *ver. Medicus q.* 1. & Jacobus de Graffiis *l.* 2. *Deciſ. aurear. cap.* 61. *num.* 57. Nec eum excuſat ignorantia juxta illud Ovidii *Epid.* 19.

312 *Exorciſta quando peccet mortaliter ægrotis medicinas erradendo corporales.*

Præteritæ veniam dabit ignorantia culpæ.

Neque involuntarium detrimentum: quia licèt hoc non intendat, nec velit directè; Voluntariè tamen exponit ſe ad illud, unde hoc natum eſt ſequi, ut habetur 15. *q.* 1. *c. meritò*, & §. *obiicitur de Lamech*: quia non ſequitur traditiones artis: ut notat Petrus *in auth. Sed hodie, C. de judiciis*. Ideò ejus imperitia, & ignorantia culpæ annumerantur. *L. ſi quis fundum*, §. *Celſus*, *ff. loc.* & *l. imperitia*, *ff. de reg. jur.* Hoc tamen Panormit. *in c. ad aures, de ætat. & qualit.* limitat, quando aſſumit officium voluntariè. Secus ſi ex neceſſitate bona fide fecerit, quod potuit deficientibus Medicis: Ita Sylveſt. & Jacobus de Graffiis *loco citato*.

Nec ipſum iuvat alia excuſatio; niſi quòd medicinæ in libris ſic ordinatæ inveniuntur. Sed & in hoc ſuam ipſemet Exorciſta prodit ignorantiam, dum medicinas in libris ordinatas legens, documenta præpoſita pro talium medicamentorum uſu neceſſaria omittit; legitque antecedens ſine conſequente: vel conſequens ſine antecedente: Vel neſcit connectere antecedens cum conſequente. Vel non novit diſtinguere inter propoſitiones de poſſibili, & de facto: inter univerſales, ac particulares: inter indefinitas, & ſingulares; ideò in penè innumeros incidit errores; ac tam imprudenter circa hoc ſe gerit, quòd ſine aliqua cognitione; an talis perſona ſit maleficiata, vel aliqua naturali laboret ægritudine, prædictas medicinas, quas deſcriptas in libris reperit, illis præbet; & quot videt infirmos, tot maleficiatos eſſe judicat. Hoc teſtantur Valerius Polidorus *par.* 2. *Diſperſ. dæmonum, cap.* 9. Maximilianus ab Eynaten *in Manuale Exorciſmorum par.* 1. *inſtruct.* 3. Hoc illicitum eſſe, ait Sanchez *lib.* 2. *in præcepta Decalogi*, *c.* 42. *num.* 31. Guilielmus Philiarcus *de off. Sacerdotis tom.* 1. *par.* 2. *lib.* 3. *cap.* 11. & Hieronymus Menghus de *Fuga dæmonum cap.* 10.

313 *Ignorantem ſe prodit.*

Nec

§. III.

314 *Avarum se ostendit.*

NEc tantùm ignorantes; sed pecuniæ servientes, & avaritiæ studentes se ostendunt. Nam instar circulatorum aquas, oleum, & pulveres, alioſque liquores vendunt maleficiatis ad ipsorum maleficiales curandas infirmitates, nihilque honorem Dei, & clericalem dignitatem existimantes, de Exorcistis, qui debent esse, evadunt Simplicistæ, Pseudomedici, & Circulatores, hanc, vel illam herbam contra dæmones quærentes, medicinas, pulveres, & his similia maleficiatis, & à dæmone obsessis absque alio consilio Medicorùm præbentes, etiam contra præcepta, regulas, & ordines in libris hujus artis præscriptos temerariè sibi officium Medicorum usurpant, ut magis possint augere pecuniam: sic mundum scandalizant, hoc sacrum exercitium deturpant, & reputationem, honoremque à veris auferunt Exorcistis. Ideò jure meritò dici possunt in foveam cadere lethalis culpæ; præter irregularitatem, quam incurrunt, dum cum ipsis spiritibus immundis quandoque etiam animas quorundam ex ipsis corporibus excutiunt: Ita etiam contra hujusmodi Exorcistas invehitur, ac de eis conqueritur Menghus *loco citato*.

§. IV.

315 *Ægroti ut cæci in foveam necis corporeæ cadunt.*

PAri modo Ægroti ab hujusmodi Exorcistis ducti, ut cæci cadunt in foveam necis corporeæ. Experientia enim rerum magistra docet in dies, eorum, qui ab hisce Exorcistis, vel Religiosis, vel etiam mulierculis, aliisque hujusmodi pseudomedicis alexipharmaca sumpserunt, puta anthimonium præparatum, cataputiam, scammonium, elleborum, colocynthidem, ac cætera hujusmodi medicamina pro sanitate consequenda, plures festinanter viam universæ carnis esse ingressos. Sic fatetur Zacharias Vicecomes *in Complem. art. Exorcist. loco cit.* se vidisse aliquos Exorcistas sine consilio Physicorum medicamina ægrotis exhibentes, eos occidisse. Unde etiam Alexander Albertinus *in suo Malleo dæmonum in epistola nuncupata, Documentum ad vexatum*, sic eum admonet: *Te hortor, si quis Religiosus tibi vellet corpoream exhibere medicinam; quòd eam omnino vespuas, nec ullo modo sumas: quia ego propriis oculis vidi nonnullos juvenes vesperè à quodam Religioso aliqua sumpsisse medicamina, qui post sex, vel septem horas ultimum obiere diem; quod mihi maximum fuit scandalum.* Hoc idem evenisse in territorio Bergomensi egomet audivi.

Quare cùm maleficio additur morbus naturalis, sive à causa naturali, sive à dæmone excitatus, infirmus se committat Medico, qui disponat sicut expediens judicaverit. Et licèt varii Auctores suis exorcismariis varia corporalia apposuerint medicamina; multas tamen circunstantias addiderunt, quæ nec observantur, nec intelliguntur à multis.

§. V.

316 *Exorcista, quãvis in arte medica periti, prohibentur corporeas medicinas exhibere.*

SEd esto quòd plenam, atque perfectam habeat Exorcista artis medicæ notitiam, adhuc illi onus medicinas corporeas exhibendi, non incumbere nemo est, qui ambigat. Clericis enim, qui sunt in sacris, vel etiam in minoribus constituti (dum tamen sint sufficienter beneficiati) secundùm Raynutium non licet operari in medicina physica, nisi gratis, pro miserabilibus personis, vel consanguineis; nec tunc ubi posset esse periculum. Quod etiam in claustralibus districtiùs est observandum, ut habetur in titulo *Ne Clerici, vel Monachi sæcularibus negotiis se immisceant.*

Hoc idem in Rituali Romano (ubi de forma exorcizandi obsessos agitur) Exorcistis

ciſtis cavetur his verbis: *Caveat proinde Exorciſta, ne ullam unquam medicinam infirmo, vel obſeſſo præbeat; aut ſuadeat; ſed hanc curam Medicis relinquit.* Hujuſmodi Exorciſtarum inconvenientia etiam Epiſcopus Parmenſis Anno Domini 1621. teſte Bordono *Reſolut.7.* ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto incurrenda præcepit ſuis ſubditis Exorciſtis, ne auderent ullo modo præbere anthimonium, oleum, aut quodvis gentis medicinæ, niſi de conſenſu Medici.

QUÆSTIO XX.

An ſit licitum Exorciſtæ, cum ægrotis, obſeſſis, aut maleficiatis Chirurgi munere fungi?

HÆc quæſtio juremeritò eſt examinanda: quia experientia docet, in dies plures Exorciſtas ſæpiùs hoc ſibi vendicare munus.

317 Alii enim Obſeſſos, ac Maleficiatos, præcipuè adoleſcentulas, ac juvenculas manibus ſuis tangunt, & partem vexatam palpant, modò vultum, modò pectus: nunc brachia, nunc manus: ſæpè collum, ſæpè pectus perfricando, donec dæmon ad manuum ſacerdotalium contactum aufugiat: ſic à teſtibus omni exceptione majoribus audivi, quoſdam Exorciſtas tales exercuiſſe functiones, ad quorum contactum, ac perfricationem fingebat dæmon maximam percipere vexationem, ſed utinam per talem actum tam in juvencula, quàm in Exorciſta alteram vexationem, carnalem nempè delectationem, non exercitaſſet, ob quam multoties Exorciſtæ ab baſatrum peccati pervenerunt.

Varii Exorciſtæ manus Chirurgi ſibi aſciſcunt. Quorum alii partem vexatam palpant.

Quis audebit talem exorcizandi modum approbare? Si dæmon compoſitus eſſet ex humoribus, ita ut in corporis ſuperficie abſconſus ſtaret, poſſet utique Exorciſta manibus corporis læſas partes contrectare; ſed cùm dæmon ſit ſpiritus immaterialis, ad quid tangere partem corporis vexatam? Quare juſtiſſimè hoſce tractus prohibuit S. Carolus Borromæus *in Synodo 4. Provinciali*. Ideòque Exorciſta oculis, & manibus, & in omnibus ſuis motibus, & actionibus debet eſſe pudicus, & cautus non ſolùm propter ſeipſum; verùm etiam propter Obſeſſam; & eò magis, quò minus ejus cogitatus agnoſcit: tum etiam ne ſcandalizentur circunſtantes.

Hoc prohibitum eſt à S. Carolo Borromæo.

§. I.

318 Alii unctionibus, ac lenimentis partes à dæmone vexatas inungunt. Quarum unctionum uſus licèt ſit licitus, & bonus, ſi rectè exerceatur, ut fecerunt plures Sancti; Verumtamen valdè periculoſus eſt. Nam dæmon verſipellis, qui præſentialiter Obſeſſum, ac Maleficiatum vexat in corpore, retorquendo nunc caput, nunc collum: modò brachia, modò pectus: nunc renes, nunc ventrem: ſæpè coxas, ſæpè crura, ac cæteras partes corporis etiam verecundas, ad unctionem olei, dummodo unctio fiat manibus Exorciſtæ, illicò aufugit: nec aliter à vexatione ceſſare vult, quicquid remedii adhibere tentent. Undè, cum (ut plurimùm) mulieres juvenculæ, & adoleſcentulæ pulchræ, ac venuſtæ hujuſmodi vexationibus dæmoniacis afficiantur, tunc dæmon aſtutiſſimus data occaſione magis, magiſque ſuos tendit laqueos, ſuaque expandit retia, ut in naſſam incautos trahat Exorciſtas. Ideòque tales mulierculas vexare incipit in collo; nec ceſſat à tali vexatione, donec Exorciſta ſuis ſacratis manibus oleo ſacro collum inùgat: dæmon è collo velut fulgur fugit ad pectus, & illud torquet: iterùm neceſſe eſt, ad dæmonem fugandum, Exorciſta manibus ſuis pectus oleo liniat; ſed cece repente ut ventus validiſſimus dæmon ſub mamilla ſe abſcondit, & vexat, quam denuo oportet, Exorciſta manibus tangat, & ungat, devotè tamen, & honeſtè. Hinc ſtatim fugit, ac recedens ſe recipit ad matricem, & eam acriter torquet: tunc Exorciſta caſtitatis

Alii partes vexatas inungũt. Uſus unctionum etſi licitus ſit, ſi rectè fiat; tamen eſt periculoſus. Experientia docet.

tatis amator renuit illas tangere partes; ſed clamat adoleſcentula, ac ſuppliciter rogat, ut tangat, quia neceſſitas urget, citò ungendi, & liniendi, quia dolor nimis cruciat, & urit, affirmans nullum in tantis pœnis aliud ſentire levamen, quàm ex tactu ipſius manuum ſacerdotalium. Quare bonus Exorciſta charitate ductus, ac pietate impulſus, tangit partes illas verecundas, ungit, & lenit cum maxima tamen verecundia. Sed ecce follicularius dæmon interim, qui adoleſcentulam torquebat, ex tali manuum contactu magnum ei affert oblectamentum, & dirum, durumq; angorem in carnalem mutat ardorem, ac ſimul in tangente Veneris faces accendens, non ceſſat, donec ex unctione eos trahat ad conjunctionem. Quod hoc noſtro ævo nonnullis Exorciſtis etiam animarum Parochis in quadam Lombardiæ dioeceſi nimio ſuo damno, totius populi ſcandalo, artis exorciſticæ infamia, & Chriſtianæ Religionis ignominia eveniſſe, in comperto eſt; qui etiam pœnas tanto ſceleri debitas ſolvere coacti ſunt.

§. II.

319 *Alii utuntur balneis, ſed cum magna patientis detrimento.*

ALii balnea adhibent: alii ſuffumigia ex ſulphure, ex ruta, ex limatura ungulæ aſini, ex ſtercore canis, & aliis hujuſmodi; ſed utique cum maximo Obſeſſi, aut Maleficiati detrimento.

Nam qui balneis utuntur, illa parant ex lixivio cum cinere olivarum, & aqua fluminis, in quibus ebulliant ruta ſabina, hypericon, artemiſia, verbena, palma Chriſti, & ariſtolochia rotunda, in quibus jubent totum corpus Obſeſſi, vel Maleficiati immergi, & ablui. Sed, ſi putant his balneis dæmonem fugare, valde hallucinantur: quia nulla res corporalis agere poteſt in dæmones actione ſive phyſica, ac reali; ſive intentionali ſenſibili, aut phantaſtica. Immò ſæpiùs Obſeſſo, ac Maleficiato maximo ſunt detrimento: cùm balnei uſus juxta Medicorum placita tot expoſcat conditiones tum ex parte morbi, & ægrotantis: tum ex parte balnei, & miniſtrorum, ut difficillimum ſit, omnes ſimul convenire. Quare ſatius erit Exorciſtæ, balnea Medicis relinquere paranda, prout ipſi expediens judicaverint: ut bene admonet Codroncus *de morbis venef. lib.4. cap.5.*

320 *Alii ſuffumigia adhibent, quæ varias in patiente aegritudines cauſare poſſunt.*

Qui verò ſuffumigia adhibent, recipiunt galbanum, ſulphur, aſam fœtidam, ariſtolochiam, hypericonem, rutham, carnam, vel limaturam ungulæ aſini, canis, ac diaboli ſtercora, ut videre licet in Flagello dæmonum Hieronymi Menghi, & Compendio Artis exorciſticæ Zachariæ Vicecom. *par.1. de rebus corporalibus*: ex quibus facto fœtido ſuffumigio maleficiati, aut obſeſſi nares fumigant; ut dæmon tali perculſus odore in fugam verſus ab obſeſſo recedat. Sed quid hiſce ſuffumigiis operantur iſti Exorciſtæ? Mortuos incenſant, & lapides elixant. Ipſi enim dæmones de nulla re magis delectantur, quàm de rebus fœtidis: ut patet in omnibus eorum apparitionibus corporeis, in quibus ſemper fœtores percipiuntur. Fingit tamen verſipellis dæmon, hiſce ſuffumigiis magna ſe affici moleſtia, ut ignarus Exorciſta diaboli aſtutiam non præcavens, iterùm, & iterſim ea repetat, ac replicet; quæ, (cùm ſint calida, & calidi natura ſit aſcendere) ad ægroti caput aſcendunt, ſecumque alios vapores adducunt, qui ſimul illud implentes, in eo gravitatem efficiunt, ac cum maximo ipſius patientis detrimento ſua caliditate quandoque inflammationem progignere, & humores frigidos fundendo epilepſiam, apoplexiam, convulſionem, & alios graves morbos excitare poſſunt: ut docet Codroncus *lib.4. de morbis veneficis cap.6.* Quare Exorciſta à ſe procul abiiciat talium ſuffumigiorum uſum, ac remediis ſpiritualibus, de quibus in toto hoc tractatu peragitur, utatur, ac pro virili dæmonem in fugam vertat.

QVÆ-

Digitized by Google

QUÆSTIO XXI.

An licitum sit Exorcistæ, Energumenum vexare flagellis, & deboneſtare opprobriis, aliave ſimilia facere?

BReviter reſpondent Petrus Thyreus *de dæmoniacis cap.46.nu.31.* Sanchez *lib.2. de præcepta Decalogi cap.42.n.30.* Bonacina *tom.2.diſp.4. de Juram. part. ult. nu.12.* & Ferdinandus à Caſtro Palao *de Adjuratione diſp.4 punct.4. nu.25.* licitum eſſe, ſi prudenter, & moderatè fiat, ea, inquam, moderatione, ut potiùs in conculcationem dæmonis, quàm in afflictionem Energumeni cedat. Nam cùm illæ actiones ea ſolùm ratione ad expulſionem dæmonis conducant, quatenus dæmon illis conculcari ſe ſentit, videns ob ſuam cauſam Energumenum vilipendi, ejuſque corpus malè tractari, (eſtò graviter Energumeno moleſta non ſint) effectum habere poſſunt.

321 *Aliqui ſentiũt, licere flagellis vexare Energumenum, ſi honeſtè, & moderatè fiat.*

Verè prædicti Auctores benè locuti ſunt, addentes illa verba: *ſi prudenter, & moderatè fiat, &c.* Sunt enim aliqui Adjuratores, qui non Exorciſtæ, ſed tortoris fævitiam exercent, ac crudelitatem, graviter Energumenum exagitantes flagellis, & alapis, ac pugnis percutientes, boum nervis, ac fuſtibus cædentes, longa terræ ſpatia lingua vertere jubentes; addenteſque doloribus dolores, vexationem internam dæmonis, vexatione externa dira, & crudeli, faciunt & prolixiorem, & intolerabiliorem. Heu miſeri illi arreptitii, qui talium tortorum diſcretioni ſe committunt. Nam grave ſatis eſſet, tortorem dæmonem habere internum, abſque eò quòd carnificem etiam Adjuratorem haberent externum. Ideò hoc juremeritò damnant plures Auctores: Ita Jacob. Simanc. *de Cathol. inſtit. tit. 63. n. 32. allegato Bartholomæo Sibilla.* Delrius *lib.2. Diſquiſit. Magic. q. 30. ſect. 3.*

Sunt aliqui Adjuratores Obſeſſorum carnifices, ac tortores.

Satius ergo erit Exorciſtis, omninò ſe ab hujuſmodi pœnis afflictivis miſeris Energumenis infligendis abſtinere. Nam cùm dæmon ſit ſpiritus incorporeus, non afflictionibus corporeis, ſed verbis contumelioſis, & objurgatoriis eſt conculcandus; ut latè docetur infra *n.* 355. Energumenus verò, ac Maleficiatus verbis blandis ſuavitate conditis, ac conſolatoriis ſublevandus, pro ſua liberatione in ſpem erigendus, & excitandus ad fiduciam in Deo collocandam, nec non ad dæmonem deteſtandum, & conculcandum; ut infra *par. 3.* docetur.

Satius eſt totaliter à prædictis abſtinere.

QUÆSTIO XXII.

An Exorciſta licitè poſſit fictionibus uti, ad probandum, an aliquis ſit verè, vel imaginariè, aut fictè obſeſſus?

HÆc quæſtio movetur propter eos Exorciſtas, qui ad probandum, an aliquis ſit à dæmone obſeſſus verè, vel tantùm fictè, aut imaginariè, pro Reliquiis Sanctorum ad illum benedicendum, utuntur oſſibus animalium brutorum, vel hominum mortuorum, qui ab Eccleſia non ut ſancti ſunt reputati: Vel pro Reliquiario adhibent parvulum horologium: vel quid aliud ſimile: pro libro exorciſmorum librum poetarum, vel fabularum, vel id generis fictiones præſtant, attendentes, ſi dæmon hujuſmodi res fictas agnoſcat. Nam ſi perſona obſeſſa ad talium applicationem, nedum ullum ſentiat dolorem, aut moleſtiam; ſed potiùs ſubrideat, dolum, ac fictionem manifeſtans, tunc concludunt, eam verè, ac realiter eſſe à dæmone obſeſſam. Si verò ad eorum applicationem clamet, ac dicat ſe nimis aduri, & roget, ut illa auferant, tunc argumentantur, eam non eſſe verè; ſed tantùm fictè, vel imaginariè obſeſſam.

322 *Quidam fictionibus utuntur ad veros, aut fictos obſeſſos agnoſcendos.*

Veruntamen dicimus, illicitum eſſe Exorciſtæ hiſce fictionibus uti. Ratio eſt:

Hoc illicitum eſſe probatur.

tum

tum quia illicitum est, & inconveniens, ministros Ecclesiasticos in suis functionibus, ac ministeriis ecclesiasticis, fictiones, ac simulationes adhibere: Tum etiam quia dæmon, qui est astutissimus, cùm talia fictitia novit applicari, potest clamare fingendo se nimis cruciari, & aduri ab hujusmodi rei fictæ applicatione, ut tam Exorcista, quàm parentes personæ Obsessæ hujusmodi clamores audientes, ac scientes res illas esse fictitias, ac simulatas, existiment eam non verè, ac realiter, sed dumtaxat imaginariè, aut fictè esse obsessam: Sic impositorum remedia sacra totaliter abiiciant, nec ampliùs per exorcismos, ac ministeria ecclesiastica eam à dæmoniacis vexationibus liberari curent. Prorsùs ergo fictiones fugiant Exorcistæ, & ad probandum, an aliquis sit verè, vel fictè, aut imaginariè obsessus, servent documenta, quæ habentur infra *num.* 375.

QUÆSTIO XXIII.

An Obsessi, seu Energumeni, ac Maleficiati per solum dissensum voluntatis possint seipsos à quacumque dæmoniaca vexatione totaliter liberare?

323 *Hoc tuentur aliqui Exorcistæ Theologi ex Rationibus.*

HUnc modum se à dæmone eripiendi per dissensum, tuentur nonnulli moderni Exorcistæ Theologi rationibus, & auctoritatibus; simulque experientia suam probant assertionem. Qui modus, cùm doctrinæ à me in hoc opusculo allatæ adversetur, necessariò eò attentiùs, maturiùs, ac diligentiùs est discutiendus, quò magis inusitatus, & tamen à quibusdam viris doctis probatus, & ab aliquibus Exorcistis famosioribus in praxim ductus; & ab eis, ut mirabilis prædicatus. Expendamus ergo hujusce opinionis fundamenta principalia posita in quodam opusculo manuscripto, cujus exemplar à pluribus exorcistis conservatur; ejusque quidditatem medullitùs inquiramus; & utique inveniemus, eam non super stabilem petram doctrinæ evangelicæ, sed super arenam eorum propriæ imaginationis esse fundatam, coloribusque adulterinis dumtaxat concinnatam; & latere anguem in herba.

§. I.

Fundamenta dictæ opinionis.

324 *Prima ratio sumpta à consensu voluntatis.*

PRimum fundamentum, quod est eorum Achilles, ad quod in omnibus suis responsis confugiunt, hoc est: In regularibus vexationibus non potest dæmon sine consensu ipsius hominis (saltem interpretativo) suggestioni diabolicæ priùs præstito ingredi corpus ejus, illudque actualiter vexare. Quia, cùm dæmonis potestas per passionem Christi fuerit alligata, immò totaliter ablata; nec Deus præcisè permittat (ut ipsi dicunt) in regularibus vexationibus aliquem vexari, nisi in casibus particularibus, qui per divinam manifestantur revelationem, non potest dæmonis potestas relaxari, nisi priùs ipse homo diabolicę consentiat suggestioni: quòd potest esse multipliciter, puta, Vel credendo, dæmonem habere potestatem corpus suum intrandi, illudque vexandi: Vel dæmonem timendo, ita ut patiens credat, esse periculum maleficiorum: Vel imaginando se esse maleficiatum, aut obsessum: Vel alteri id generis suggestioni diabolicæ consentiendo.

Ejus confirmatio. Sumpta à Credulitate, Timore. Imaginatione.

Ab oppositis ergo (ajunt) si ab huisce suggestionibus homo dissentiat, vel credendo, dæmonem adversùs ipsum nihil posse: Vel nullum periculum adesse maleficiorum: Vel imaginando se non esse maleficiatum, aut obsessum: Vel ab alia simili suggestione dissentiendo, dæmon nentiquam poterit eum possidere, aut vexare. Et si corpus suum fuerit ingressus, eò quòd alicui ejus consenserit suggestioni, per hujusmodi dissensum illicò exire, ac recedere cogetur: quia sicut posita causa ponitur effectus: ita remota causa removetur effectus, *c. cum cessante de appellat. & L. generaliter, C. de Episc. & Cleric.*

Secun-

Secundum fundamentum. *Deus fecit hominem rectum, & reliquit eum in manu consilii sui.* Eccliſ. c. 15. hoc eſt in ſua libertate, non ſolùm quoad operationes animæ; ſed etiam corporis, prout anima eo, ut organo uti, neceſſe habet. Sicut ergo contradicentibus nobis non poſſunt dæmones animæ nocere, ita nec corpori; aliter fieret præjudicium libero arbitrio; quod non convenit ordini divinæ Providentiæ: quia cùm corpus ſubditum imperio voluntatis, (quod eſt ſibi naturale) non poteſt dæmonis imperio (quod eſt accidentale) ſubjacere, ſi voluntas ipſa contradicat: cùm non poſſit idem corpus ſimul duplici imperio ſubjacere, niſi imperia ſint ſubordinata: vel unum cedat alteri. 325 *Secunda ratio ſumpta à libertate arbitrii.*

Tertium fundamentum. Natura providit omnibus creatis neceſſaria non ſolùm quoad ſufficientiam victus, & veſtitus; ſed etiam quoad congruentem defenſionem ſuppoſiti, ut ab inimicis propriis præſervetur: Ergo ſicut alia animalia habent, quo naturaliter poſſunt ſe defendere: ita & homo debet habere, quo naturaliter poſſit dæmonis poteſtatem impedire, ne ſibi noceat. Hoc autem aliud non eſt, quàm ratio, ſeu liberum arbitrium. 326 *Tertia ratio ſumpta à providentia naturæ univerſalis.*

Nec eſt dicendum (addunt) quòd remedia dederit ſpiritualia: quia adhuc ſequitur, quòd natura defecerit in neceſſariis. Nam cùm dæmones pugnent viribus naturæ, nempè intellectu, & voluntate contra hominem, ad hoc ut bellum ſit juſtum, debet eſſe ejuſdem generis armorum; ideoque & homini naturæ viribus, intellectu nempè, & voluntate adverſus dæmonem eſt pugnandum, aliter Auctor naturæ defeciſſet in neceſſariis, quod eſt inconveniens.

§. II.

Auctoritates, quibus ſuam probant opinionem.

AUctoritatibus inſuper ſuam conantur probare opinionem, adducentes verba D. Petri Chryſologi ſerm. 16. dicentis: *Dæmones lædere non valent, niſi juſſi.* S. Ambroſii in Pſalmum 118. *Adversùs diabolum non vocis magnitudine, ſed magnitudine cordis utendum eſt.* D. Auguſtini ſerm. 197. de tempore. *Fratres, quàm ſtultus eſt homo ille, quem canis in catena poſitus mordet. Tu te illi per voluntatem noli conjungere, & ille ad te non præſumet accedere: latrare poteſt, ſolicitare poteſt, mordere omninò non poteſt, niſi volentem.* Chriſtus etiam cùm Paralyticum ſanavit, priùs conſenſum ab eo expiſcatus eſt, dicens: *Vis ſanus fieri?* Et in ſanitatibus conferendis requirebat conſenſum infirmorum, ergo, &c. 327 *Auctoritatibus.*

§. III.

Fundamenta prædictæ opinionis deſtruuntur.

HÆc ſunt profectò hujuſce opinionis fulcimenta, hæc ſunt illuſtria, ac valida munimenta, quibus mirabilis apparet. Sed modò ingenioli mei acie ferar ad ea, & funditus eorum ſtabilitatem, firmitatemque experiri conabor. 328 *Prima ratio impugnatur.*

Primum fundamentum, quàm ſit infirmum, ac debile, non mediocriter ſcienti non eſt ignotum. Suppoſita enim divina permiſſione, qua mediante, abſque ulla alia particulari revelatione, ac manifeſtatione quodlibet maleficium, ac quævis à dæmone vexatio fieri ſolet, ut latè probatum eſt ſupra *c. 2. ubi de divina permiſſione.* Dico, Diabolum ex vi naturæ ſuæ, (cùm ſit ſpiritus) poteſtatem habere naturalem ſuper omnia corpora ſublunaria, illaque movere poſſe motu locali è voto ſuo ſine hominis conſenſu, immò ipſo contradicente: (eò quia, ut docet Auguſtinus *lib. 8. 83. qq. q. 79. & lib. 3. ſuper Geneſ. ad lit.* quem ſequuntur communiter omnes Theologi, materia corporalium ſublunarium obedit Angelis ſive bonis, ſive malis quoad motum localem;) quo motu etiam activa paſſivis applicando, illam move-

re,

Digitized by Google

re, turbare, & alterare poteſt, ut lubet, niſi à Deo impediatur per ſe, vel per Angelos, ut benè probatum eſt ſupra *num.*147. *& ſequentibus*.

329 *Inſtantia refellitur.* Nec obſtat, quòd dęmonis poteſtas religata ſit in pęnam peccati ſui, & per paſſionem Chriſti totaliter ablata: quia non eſt religata, & ablata pro omnibus abſolutè, & efficaciter, aliter dęmones nunquam poſſent alicui nocere, etiamſi illis ſuum præſtaret conſenſum, ſed reſpectivè pro illis, qui in potentia, virtute, ac bonitate Dei; vel efficacia Sanctiſſimi Nominis Jeſu ſuam conſtituunt fiduciam, in adjutorio Altiſſimi habitantes: Vel etiam Beatiſſimæ Virginis Mariæ, ac Sanctorum Angelorum ſuffragia, ac protectionem implorantes: Vel pro his quoque, quibus Deus ob aliquod bonum publicum, vel privatum, dęmones nocere non permittit; ut ſupra docui *num.*66.

330 Et quis tam mente captus invenitur, qui crudeliſſimum hoſtem in ſuo proprio corpore inhabitare, conſentire velit, ac crudeles torſiones, ac vexationes, quæ ſępiùs etiam ſpiritualia impediunt exercitia voluntariè appetat? Eſtò multi diabolicis, quæ in peccatum inducunt, conſenſum præſtent ſuggeſtionibus: At hæc ſub ſpecioſo velamine boni ſenſibus obiiciuntur. Sed vexationes diabolicæ nihil boni naturalis, neque apparentis ſecum admixtum habent. Nemo ergo niſi deſperatione ductus: vel aliquo ſpiritualis deſiderii exceſſu patiendi pro amore Dei: vel pro brevi tempore, ut exinde ſumatur occaſio poſteà totaliter ab illis ſe eximendi, conſenſum præſtabit. Immò Vexati vellent omnes ſe eripere à dæmoniacis vexationibus, ideò remedia quærunt. In quo expreſsè oſtendunt, ſe explicitum habere diſſenſum, ac nolitionem talium vexationum.

§. IV.

331 *Objectio eorum.* SEd dicunt iſti Theologi in ſua Theorica *quæſt.*18. *in reſponſione ad* 7. Vexatos velle quidem omnes liberari, & hac de cauſa quærere remedia, ut ſanentur: quia propriam nolunt vexationem. At quia volunt illam implicitè, ideò non curantur, donec etiam conſenſus implicitus fuerit revocatus, atque remotus.

Reprobatio. Verùm quis non videat hoc nullatenus conſiſtere poſſe? Nam ſicut conſenſus explicitus, ſeu volitio explicita alicujus rei includit conſenſum, ſeu volitionem implicitam, ſive interpretativam ejuſdem: ſic diſſenſus, ſeu nolitio explicita includit diſſenſum, & nolitionem implicitam, ſeu interpretativam reſpectu ejuſdem rei. Modò conſenſus, & diſſenſus, ſeu volitio, & nolitio ſunt duo actus poſitivi voluntatis contrariè oppoſiti; ita quòd poſito uno removetur reliquum, ut docet Ariſtot. *in Poſtprædicam*: quia non poſſunt ſtare ſimul reſpectu ejuſdem, eodem tempore; Ergo ſi vexatus habet diſſenſum, ſeu nolitionem explicitam reſpectu dæmoniacæ vexationis, & obſeſſionis, habet etiam nolitionem implicitam reſpectu ejuſdem: Ergo ſicut poſita nolitione explicita removetur, ac deſtruitur volitio explicita reſpectu ejuſdem: ſic etiam poſita nolitione implicita, removetur, ac deſtruitur volitio implicita: quia non poſſunt eſſe ſimul eodem tempore reſpectu ejuſdem. *Poſito enim uno contrariorum removetur reliquum* ex Ariſtotele *loc. cit.* Si ergo obſeſſi habent nolitionem explicitam, cùm hæc includat nolitionem implicitam, quæ contrariæ opponitur volitioni implicitæ, impoſſibile eſt, quòd explicitè Vexati nolint ſuam vexationem, & ſimul eodem tempore implicitè velint eandem, aliter ſimul, & ſemel aliquis obſeſſus, & vexatus eſſet obſeſſus, & non obſeſſus, vexatus, & non vexatus. Obſeſſus, & vexatus: quia implicitè vult obſeſſionem, & vexationem. Non obſeſſus, nec vexatus: quia explicitè non vult vexationem, & obſeſſionem. Sicut qui actualiter, & explicitè omnia ſua peccata deteſtatur, non eſt dicendum, quòd velit ea implicitè, & interpretativè, aliter contradictoria ſimul, & ſemel verificarentur de eodem; quia ſimul ea deteſtaretur, & non deteſtaretur, quod implicat contradictionem. Falſum eſt ergo, quòd per conſenſum interpretativum homo velit à dęmone vexari, aut poſſideri.

Eo

- Digitized by Google

§. V.

EO autem magis convincuntur, ac ſuis ſe confodiunt armis, quò in reſponſione ad 14. ejuſdem quæſtionis aſſerunt: Si Vexati formaſſent verum, & efficacem diſſenſum ſicut formarunt conſenſum, dæmon ceſſaret à vexatione; atque etiam de corpore exiret: quia remota cauſa, removetur effectus. Quod fatentur, ſe multoties expertos eſſe: Ergo per ipſos, ut dæmon ex corpore expellatur, ſufficit minimus Obſeſſi diſſenſus interpretativus. Nam in reſponſione ad 4. 5. 6. & 7. arg. & alibi paſſim in toto illo ſuo opuſculo ſæpiùs repetunt, non eſſe credibile, quòd quis explicitè velit, corpus ſuum proprium à dæmone inhabitari, & crudeliter vexari; ſed credibile eſt, quòd hoc velit implicitè, & interpretativè, in quantum vult id, ex quo ſequitur vexatio, nempè prout diabolicæ conſentit ſuggeſtioni; & ita per minimum conſenſum interpretativum (ut mordicùs ſuam tueantur opinionem) ajunt, dæmonem corpora ingredi humana, eaque acriter divexare. Ergo ſecundùm ipſos, & per minimum diſſenſum interpretativum dæmon ex corpore exire cogetur. Sed per ipſos in reſponſione ad 7. Vexati omnes habent non tantùm diſſenſum implicitum, & interpretativum; ſed explicitum, & efficacem: quia vellent omnes à dæmone liberari, ideò remedia quærunt ad liberationem opportuna; Ergo ex eorum aſſertione nullus Obſeſſus obſidetur, ac nullus Vexatus vexatur: quia omnes habent diſſenſum vel explicitum; vel ſaltem implicitum, & interpretativum, quo illicò, ac ſine mora à quacumque obſeſſione, ac vexatione dæmoniaca liberari, neceſſe eſt. Sic ſuperfluus per ipſos eſt Ordo exorciſtatus à Chriſto inſtitutus, ſupervacanea Eccleſiæ poteſtas, inanis in Chriſti nomine fiducia ad dæmones expellendos ab ipſomet Chriſto ſuis fidelibus inſinuata, ab Apoſtolis practicata, & à tot Dei præconibus publicata. Et quomodo ſuis ipſiſmet rationibus, & argumentis ſuum coguntur fateri errorem, dum tam apertè in ſuis dictis ſibi contradicunt!

332 *Oſtenditur in dictis eorum contradictio.*

§. VI.

AD primam confirmationem de credulitate, qua dicunt, hominem conſentire dæmoni, ut ingrediatur corpus ſuum, ac illud vexet, cùm credit, dæmonem poſſe illud poſſidere, ac vexare: Reſpondeo non ſequi: quia homo credit ſe poſſe à dæmone poſſideri, ac vexari, ergo vult ab eo poſſideri, & vexari: Ibi enim fit tranſitus ab actu intellectus ad actum voluntatis, ideſt, à credere ad velle: ſeu potiùs à timore concepto, dæmonem poſſe vexare, ad velle ab eo vexari.

333 *Confirmatio prima impugnatur.*

Sed dicunt iſti in eodem Opuſculo *quæſt.* 22. *Credere* ex D. Thoma 2. 2. *eſt alicui aſſentire ex præcepto voluntatis.* Aſſentire verò idem eſt, quod conſentire, & approbare ea, quæ dicuntur, vel fiunt. Dum ergo quis credit, dæmonem poſſe poſſidere corpus ſuum, illudque vexare, conſentit ei, & approbat ſuggeſtionem, & per conſequens dæmon acquirit poſſe ſuper corpus ejus. Verùm ſi quis apertis oculis intellectualibus veritatis lucem intueatur, erroris quidem tenebras conſpicere, ac comprehendere, ſibi dabitur. Concedo utique D. Thomam ſapientiſſimè locutum eſſe, dicendo: *Credere eſt alicui aſſentire ex præcepto voluntatis*, aliter actus fidei non eſſet meritorius, niſi concurreret voluntas. Veruntamen D. Thomam ab iſtis Theologis non eſſe rectè expoſitum, ejuſque doctrinam non benè intellectam, aſſerere non ambigo. Cùm enim quis credit, dæmonem poſſe corpus ſuum poſſidere, atque vexare, concurrit voluntas, & ſuum præbet conſenſum per actum imperativum, ut benè explicat D. Thomas illis verbis: *Ex præcepto voluntatis*: quia voluntas convertitur ſuper actum intellectus, imperatque intellectui, ut id, quod agnoſcit credendum, firmiter, ac ſine ulla hæſitatione credat. Modò, dum quis credit dæmonem poſſe ſuum corpus poſſidere, atque vexare, voluntas converti-

Digitized by Google

tur ſuper actum intellectus, eique ſuum præbet conſenſum imperando, ut hoc firmiter teneat, nempè in dæmone reſidere talem poſſidendi, ac divexandi potentiam quoad actum primum: Non tamen conſentit ſuper actum obſidendi, aut vexandi, ſeu (ut aliis verbis utar) ſuper potentiam poſſidendi, atque vexandi quoad actum ſecundum, ſcilicet quòd actu corpus ſuum ſit poſſeſſurus, ac vexaturus; cùm potiùs contrarium velit. Sicut dum credo, *poſſe Deum creare mille mundos, & me poſſe damnari*, concurrit mea voluntas, & conſentit prædictis propoſitionibus, tanquam veris, ac indubitatis, imperatque meo intellectui, ut firmiter illis adhæreat, & ſine ulla hæſitatione credat, ita eſſe, nempè in Deo eſſe talem creandi potentiam: quia poteſt quicquid non implicat contradictionem: Et in me talem damnationis poſſibilitatem: cùm adhuc ſim in via, nec in gratia confirmatus. Non tamen voluntas mea concurrit ſuper creandi, ac damnandi actum ſecundum, videlicet, quòd Deus creet, vel ſit creaturus mille mundos; neque quòd ego ſim damnatus, vel damnandus: Immò potiùs oppoſito adhæret, nempè Deum non alium creaturum mundum, ac me ſalvandum, divino favente auxilio, ſperat, & optat. Quamvis ergo voluntas conſentiat, dæmonem poſſe poſſidere, & vexare corpus meum, non tamen ſuum præſtat conſenſum ſuper actum poſſidendi, atque vexandi; nec dæmon acquirit aliquod dominium ſuper illud: quia nemo, niſi ſit rationis impos: vel deſperatione ductus, vel maximo patiendi pro amore Dei deſiderio impulſus, vult à dæmone poſſideri, atque vexari.

§. VII.

334 *Confirmatio ſecunda ſolvitur eodem modo.*

AD ſecundam confirmationem de timore, in qua dicunt: Qui timet periculum maleficiorum, dat conſenſum dæmoni. Dico, quia hoc probant per ſupradictam rationem de fide, ideò per eandem ſolvitur reſponſionem. Quomodo autem dæmon dicatur corpora ingredi per timorem, declaratum eſt ſupra *num.* 83.

335 *Confirmatio tertia deſtruitur.*

Ad tertiam confirmationem, qua dicunt, per imaginationem præſtari conſenſum; cùm quis imaginatur, ſe eſſe maleficiatum, dum illa imaginatio fiat (ut dicunt) per præcedentem diabolicam ſuggeſtionem, cui voluntas aſſentiatur; Reſpondeo, hujuſce confirmationis falſitatem ſatis ex eorummet aſſertionibus apparere. Nam ſecundùm ipſos *in eodem ſuo Opuſculo quæſt.* 31. nullam habent dæmones facultatem in corpus noſtrum, nec habere poſſunt ullam actionem in illud, niſi ex præcedente ſuggeſtione, ac conſenſu à nobis illi præſtito: quia, ut ajunt, facultas naturalis dæmonum adversùs nos eis per paſſionem Chriſti eſt ablata. At quis non videat, ad hoc ut dæmones aliquid nobis ſuggerant, oportere, ut rerum ſpecies ſenſibus affingant exterioribus, obtrudant eis ſpectra, & imagines; deinde receptas in exteriori ſenſu ad interiorem reducant: vel nova excitent ſpectra, obiiciantque in phantaſmate, quo tanquam ſpeculo talium rerum ſimilitudines repræſententur; eaſque componant, vel dividant; ſic compoſitas, vel diviſas imaginationi proponendo: vel jam per naturam formatas phantaſiæ ſub aliquo ordine obiiciendo? Sed quis talem dedit dæmoni operandi in corpore facultatem? Non à divina accepit permiſſione; quia ſecundum ipſos Deus non permittit, dæmonem aliquid in nobis poſſe, niſi in caſibus particularibus, qui per divinam manifeſtantur revelationem. Non à ſe ipſo: quia ei poteſtas operandi in hominem per paſſionem Chriſti eſt ablata. Reſpondebunt ergo, habere talem facultatem ex præcedenti ſuggeſtione, & conſenſu; ergo non poteſt dæmon movere phantaſiam, vel imaginationem, eique aliquid ſuggerere ſine præcedenti ſuggeſtione. Et tunc de illa eſt quærendum: quomodo potuit dæmon operari in corpore, ac ſuggerere, ſi nullam habet facultatem operandi in eo ſine præcedenti ſuggeſtione? Sic debet dari proceſſus in infinitum: vel tandem eſt deveniendum ad unam ſuggeſtionem primam factam ſine alia præcedenti ſuggeſtione, in qua dæmon potuerit, & de facto operatus ſit in corpore ſine alia præcedenti ſuggeſtione, ac conſenſu; ac conceden-

Digitized by Google

dendum, dæmonem posse operari in corpore humano, illud movendo, alterando, obsidendo, possidendo, atque vexando sine ipsius hominis consensu præcedenti, prout sibi à Deo est permissum; quod est contra prædictum eorum fundamentum. Idemque asserendum de somniis à dæmone excitatis, in quibus in vigilia nullus præcessit consensus. Sic de illis, qui diù fuerint maleficiis affecti, vel à dæmone obsessi, ipsis hoc ignorantibus, nec umquam de maleficiis, aut dæmoniaca obsessione cogitantibus, existimantibus, morbum esse à causa naturali inductum; & per consequens non est dicendum, eos priùs aliquem præstitisse consensum: quia consensus quomodo accipiatur, cum sit actus voluntatis, non fertur nisi in prænotum. Quomodo autem possit dæmon dici per imaginationem ingredi corpora humana, declaratum est supra *num.* 88.

§. VIII.

336 *Secunda ratio principalis refellitur.*

Secundum fundamentum, in quo dicunt: Deum fecisse hominem rectum, seumque reliquisse in manu consilii sui (hoc est in sua libertate) &c. non minùs primo mancum est, ac defectivum. Concedo namque, hominem plenum habere dominium super corpus suum quoad ea, quæ cadunt sub imperio voluntatis. Sed quia non omnia, quæ sunt in corpore humano, possunt imperari à voluntate; ideò respectu eorum non potest dici homo perfectum habere dominium: ut sunt potentiæ vegetativæ, & etiam sensitivæ interiores quoad aliquas functiones. Non enim potest voluntas imperare nutritivæ, ne post cibum sumptum nutriat corpus: vel augmentativæ, ne augeat: Vel mulier accepto in matrice semine virili, ne fiat conceptus fœtus: Vel memoriæ, ut illicò scientias, aut alia præterita reminiscatur: vel ne obliviscatur eorum, quæ percepit: Vel phantasiæ, ne componat, vel dividat; licèt possit aliqualiter eas à suis functionibus distrahere per intensam alterius potentiæ ex his, quæ sub ipsius cadunt dominium, & imperium, applicationem.

337 *Instantia reiicitur.*

Nec officit id, quod asserunt, has potentias esse sub dominio liberi arbitrii, de verò, & pleno jure, sicut animalia, agri, campi, & domus, &c. sub potestate domini: quia si hoc esset verum, posset liberum arbitrium è suo corpore expellere malos humores, & noxios, febrim, apoplexiam, paralysim, & alios id generis morbos, sicut dominus agri ab eo potest expellere animalia noxia, potest vendere, vel destruere aurum, equum, domum, &c. quod non potest licitè, ac justè homo facere respectu suorum corporis membrorum: quia nemo est dominus suorum membrorum. *L. Liber homo. ff. ad L. Aquiliam, &c. contingit. 1. de sent. excommunic.*

Ampliùs, si homo plenum haberet dominium sui corporis, sensus numquam posset ullo modo rationi repugnare; nec aliquod dominium rationi contrarium operari; quod expresè divinæ Scripturæ adversatur. Nam Paulo Apostolo datus est stimulus carnis Angelus Satanæ, qui eum colaphizabat: & dicit: se rogasse Deum, ut auferretur ab eo; ergo caro spiritui repugnabat; nec stimulo illi ipse assentiebat, ut potè qui expresè legi mentis adversabatur; ideòque non sui corporis habuisse dominium dici potest. Quod apertiùs testatum reliquit Roman. 7. *Quod enim operor*, ait, *non intelligo. Non enim quod volo bonum, hoc ago; sed quod odi malum, illud facio*; & parum infra subdit: *Non enim quod volo bonum, hoc facio: sed quod nolo malum, hoc ago.* Deinde: *Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ, & captivantem me in lege peccati, quæ est in membris meis.* Poterat ne clariùs Apostolus in humano corpore ostendere contrarietatem, qua caro, & sensus repugnant, ac se opponunt arbitrii libertati, multaque ratione contradicente operantur? Quid ergo si etiam dæmon, qui est spiritualis substantia facillimè se potens obtrudere in cor-

pus, multa operetur in eo, & in ſenſu, libero arbitrio repugnante, rectaque ratione renuente? Eò magis quòd dominium acceptum à dæmone non eſt naturale, ac verùm, ſed tyrannicum, ac falſum, quod facillimè per divinam virtutem per ſe, vel mediantè poteſtate Eccleſiaſtica tollitur, atque deſtruitur.

§. IX.

338 *Tertia ratio principalis improbatur.*

TErtium denique fundamentum, quo aſſerunt, Naturam providiſſe omnibus creatis neceſſaria etiam quoad defenſionem, quis non videat non benè rationi rectæ ſe accommodare? Concedo enim naturam providiſſe homini neceſſaria ad ſe ipſum naturaliter tuendum contra omnia adverſa, quæ intra naturæ corporeæ, ac ſenſibilis limites continentur. Nam homo pro ſtatu iſto, quia animam habet corpori alligatam, non poteſt aliquid operari, niſi per ſenſibilia: nihil intelligere, velle, & amare naturaliter, niſi ſub aliqua re ſenſibili priùs ſenſibus exterioribus præſentetur: deinde interioribus per ſpecies phantaſticas; poſteà per intelligibiles intellectui: & tandem voluntati obiiciatur. Modò dæmones, cùm ſint puri ſpiritus, non eſt dicendum, cadere ſub ſenſus, & per conſequens poſſe per ſenſibilia ab homine cognoſci; ſed per ea, quæ per divinam habentur revelationem. Ideò ſicut naturæ corporeæ limites tranſcendunt: ita ab eis non ſe poteſt homo defendere naturaliter. Quare Auctor naturæ; qui non deficit in neceſſariis, ſicut ei naturalia dedit auxilia, quibus contra hoſtes ſe tueatur naturales: ſic ſupernaturalia illi tradidit adjutoria, nempè Angelos Cuſtodes, qui illum defendant, ac protegant contra ſpiritus nequitiæ; ut docet per Prophetam Pſal. 90. dicentem: *Angelis ſuis Deus mandavit de te, ut cuſtodiant te in omnibus viis tuis. In manibus portabunt te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum*. En angelica protectio, quæ inviſibiliter ab inviſibilibus hoſtibus defendit! Sed quid inde? *Super aſpidem, & baſiliſcum ambulabis, & conculcabis leonem, & draconem*. En victoria ab homine hujuſmodi angelico tutamine de hoſtibus reportata! Nam per aſpidem, baſiliſcum, leonem, & draconem allegoricè intelliguntur dæmones: quos licèt homo in tentationibus poſſit iiſdem intellectus, & voluntatis, quibus ipſi pugnant, armis impugnare, eis reſiſtendo per deteſtationem, ac nolitionem; non tamen eiſdem naturaliter in corpore ſe tueri poteſt: cùm occultè inſidias in eo tendat ſubdolus hoſtis, quarum prorsùs ille eſt ignarus, niſi per intellectum fide illuſtratum, & per frequentatos fidei actus elevatum: ac per voluntatem charitate Dei, & proximi inflammatam elicientem actus ſpei firmiſſimæ, ac confidentiæ inhæſitantis in Dei bonitate infinita, ac fidelitate immutabili collocatæ, Beatiſſimæ Deiparæ interceſſione, Angelicæ cuſtodiæ tutela, ac Sanctorum ſuffragantibus meritis ab omni diabolica vexatione, & incurſu dæmoniaco ſe eximat, ſecurumque liberum, & illæſum ſe præſervet.

Dyonif. Carthuſian Pſ. 90.

§. X.

339 *Sanctorum auctoritates explicatur.*

DEnique illas Sanctorum auctoritates à prædictis Theologis relatas dico, *intelligendas* eſſe de tentationibus diabolicis, quibus nullus ſuccumbere cogitur, niſi voluntarium eis ſuum præbeat conſenſum; ut ex verbis ipſas antecedentibus, & ſubſequentibus facilè eſt colligere: non autem de vexationibus corporalibus, quibus, non eſt neceſſe, ut homo vexatus ſuum præſtet conſenſum.

Ad illud D. Petri Chryſologi. Quòd *dæmones non poſſunt lædere, niſi juſſi*: Dico, quòd intelligitur, niſi à Deo permiſſi: Non enim Chriſtus dæmonibus juſſit intrare in porcos, ſed permiſit, ut latè docet Toſtatus *in cap. 8. Matthæi qu.* 130. Aliquando tamen nocent etiam juſſi, quando vult Deus per ipſos dæmones, homines punire propter aliquod grave peccatum ab eis patratum; ut probatum eſt ſupra *num. 82.*

Ad id,

Digitized by Google

Ad id, quod ait D. Ambroſius, quòd *magnitudine cordis adversùs dæmonem eſt pugnandum*. Dico, verum eſſe, prout voluntas nititur divina protectione, & elicit actus ſpei, ac confidentiæ in Deum; non autem prout ſimpliciter elicit actus naturales.

Auctoritas verò D. Auguſtini intelligitur de tentationibus ad peccandum, quibus nemo, niſi volens, ſuccumbere poteſt.

Quod autem dicitur de Chriſto, qui cùm Paralyticum, Languidum, ac cæteros ſanavit infirmos, conſenſum ab eis requirebat, facili negotio ſolvitur: 340
Nam aliud eſt, conſenſum requiri ad ſanitatem obtinendam per remedia opportuna: aliud conſenſum requiri ad obſeſſionem, & vexationem dæmoniacam incurrendam. Primum facillimum eſt præbere; Hujuſmodi enim conſenſum, ac fiduciam pro ſanitate obtinenda de lege ordinaria (ut præviam diſpoſitionem) requiri in adultis: in ratione verò carentibus ſupplere Eccleſiam, probavimus ſupra *num.*13. & infra latiùs declarabitur *part.*3. Quod quidem Chriſtus docebat, cùm infirmos à languoribus ſanabat dicens: *Vis ſanus fieri? Creditis, quia hoc poſſum facere vobis?* & ſimilia: quia volebat, ut ægroti remedium quærerent, & ſe ab eo ſanitatem obtenturos ſine hæſitatione crederent. Conſentire autem dæmoni, ut proprium corpus poſſideat, ac vexet, hoc eſt difficillimum, ac rarò evenire ſolet; ac valdè pauci à dæmone vexarentur, ſi talis conſenſus eſſet neceſſarius, cùm omnes naturaliter velint oppoſitum. Sicut ad ſe liberandum à dæmonis obſeſſione, ac vexatione non ſufficit diſſenſus à vexatione, & obſeſſione; ſed inſuper remedia requiruntur à Deo nobis tradita, & ordinata, de quibus toto agitur hoc tractatu. Sic Chriſtus, poſtquàm ægroti conſenſum præſtiterant, ut ab eo ſanitatem impetrarent, verbo virtutis ſuæ eis optatam largiebatur ſanitatem, dicens Leproſo: *Mundare*: & Languido: *Surge, tolle grabatum tuum, & ambula*, cæteriſque ſimilia verba.

Joann.c.5.v.7. Matth.v.9.v.28. Matth.c.1.v.4. Joann c.5.v.8.

De poteſtate tamen abſoluta potuit, & de facto ejecit dæmones, etiam non requiſito conſenſu ab ipſo obſeſſo. Non enim legitur conſenſum exquiſiiſſe ab illis Energumenis, qui habitabant in ſepulchris. Matthæi 8. & Marci 5. Nec ab illo, de quo dicitur Lucæ 11. *Erat Jeſus eiiciens dæmonium*. Nonne etiam Paulus Coloniæ in Macedonia ejecit à Puella ſpiritum pythonem non ſolùm abſque conſenſu ipſius; ſed etiam ejus parentibus contradicentibus: quia exierat ſpes quæſtus eorum, quem eis maximum præſtabat divinando, propter quod ſimul cum Barnaba eum, ut ſeditioſum apprehenderunt, ac Magiſtratibus puniendum obtulerunt? 341 Actuum c.16.

Quare indubitanter eſt concludendum; ſicut ad obſeſſiones, ac vexationes dæmoniacas in corpore hominis inducendas ipſius conſenſus non requiritur: ſic ad eas tollendas, ac totaliter removendas ipſius non ſufficere diſſenſum. Quòd ſi prædicti Theologi Exorciſtæ plures à dæmonibus, ac maleficiis ſe liberaſſe hoc modo, aſſeverent: hoc non per purum Obſeſſi, aut Maleficiati diſſenſum, ac nolitionem; ſed potiùs per poteſtatem exorciſticam, remedia divina, & eccleſiaſtica ejeciſſe: vel dæmonem voluntariè exiiſſe, ut in hujuſmodi errorem Eccleſiaſticos induceret miniſtros, facilè eſt credendum.

QUÆSTIO XXIV.

An ſit neceſſe, in exitu dæmonis è corpore, ei præcipere, ut juret, ſe exiturum, nec amplius regreſſurum?

REſpondetur negativè. Ratio eſt: tum quia dæmon eſt pater mendaci, ideò quamvis juraret, tamen adhuc juramentum non ſervaret: Tum quia ſervare juramentum dependet à voluntate jurantis; ſed exitus diaboli à corpore Obſeſſi dependet à voluntate Dei, qui virtute ſua dæmonem expellit, cùm obſeſ- 342 *In exitu dæmonis è corpore non eſt neceſſe ei præcipere, ut juret, ſe exiturum.*

Digitized by Google

obsessus perfectam habet fiduciam in Dei bonitate, ac fidelitate ejus volentis dæmonem expellere, & expulsio salutaris est animæ suæ. Sic etiam dæmonis non regressus non dependet ex vi juramenti dæmonis; sed ex protectione Dei hominem in se confidentem à diabolicis vexationibus custodientis, ac præservantis.

QUÆSTIO XXV.

An licitum sit, annuere dæmoni offerenti egressum ex homine, si ei permittatur in alium ingredi?

343 *Illicitum esse, sustinent aliqui, dæmoni permittere, ut corpus alterius ingrediatur, nisi quadruplici conditione concurrente.*

REspondet Sanchez *lib.2. in præcepta Decalogi cap.42. num.36.* cum Thyræo *de dæmoniacis cap.ultim.à num.8. & sequentibus*: Carolo Baucio *in Miscellaneis practicis tract.2. ibi petes 7.* regulariter non licere: quia est in proximi damnum: At licitum esse quadruplici concurrente conditione. Prima: ut is, quem dæmon possessurus est, sit pessimus, & eo supplicio dignus. Secunda: ut adjurans habeat imperium in eum, quem dæmoni traditurus est; atque potestatem in ipsum dæmonem, summumque jus ad ipsum expellendum quandocumque libuerit. Tertia: ut adsit boni majoris spes: quia scilicet speratur fore, ut hac ratione proximus juvetur, qui aliis rationibus juvari posse non videbatur. Quarta: ut absit voluntas placendi dæmoni; sed id tantùm fiat ad utendum ipso tanquam lictore, & carnifice. Ratio autem, quare concurrentibus iis conditionibus, licitum esse videatur petitioni dæmonis annuere, ea est, quia rem de se honestam petit, & quæ, secluſa illa occasione, solùm ob bonum proximi præstari poterat. Sed hæ conditiones nullæ sunt, ut mox dicam.

QUÆSTIO XXVI.

An secluſis illis quatuor conditionibus à Sanchez adductis, adhuc liceat petitioni supradictæ connivere?

344 *Secluſis illis quatuor conditionibus adhuc licere, id permittere putat Castro Palao. Ratio eius adducitur.*

HUic quæstioni videtur respondere affirmativè Ferdinandus à Castro Palao *de Adjuratione disp.4. punct.4. vers. Verùm*. Ratio ipsius est: quia ex duobus malis minus est permittendum. Additque, consensum illum Exorcistæ non esse cooperationem, aut inductionem ad ingressum; sed solùm illius permissionem, & acceptationem, quæ ob vitationem majoris mali sufficienter videtur honestari. Neque ob id inhonorari exorcismos Ecclesiæ: Non enim negas illis virtutem ad expellendum dæmonem: sed illa concessa, experiris expulsionem impediri ob causam tibi ignotam, & ad vincendam illam difficultatem admittis petitionem dæmonis. Nec dicendum est, dæmonem sponte antiquum domicilium relinquere; sed coactum exorcismis Ecclesiæ petere loco domicilii relinquendi, ut aliud succedat. Non igitur in acceptatione hujus petitionis apparet clara turpitudo, posito, quod ingressus de novo petitus minus nocivus sit, quàm possessio de præsenti habita. Hæc Ferdinandus.

345 *Refellitur prædicta positio Ferdinandi.*

Verumtamen hæc positio mihi probanda non videtur. Non enim sunt facienda mala, ut eveniant bona. Nec valet ratio de vincenda illa difficultate. Nam cùm dæmon à corpore obsessi non viribus humanis, sed virtute divina sit ab Exorcista expellendus, non potest aliquod dari impedimentum ex parte dæmonis, quin egredi cogatur, si illa expulsio obsesso sit profutura, & adsint cætera requisita, tum ex parte Ministri, tum ex parte ipsius Energumeni; ideò ecclesiasticæ potestati fit injuria, dum integrum esse censetur, ad hoc ut dæmon facilius egrediatur, Exorcistam ei connivere, ut corpus alterius ingrediatur, quasi Ecclesia sufficientem non habeat

Digitized by Google

beat potestatem dæmones expellendi, nisi Exorcista eis concedat facultatem corpus alterius ingrediendi.

Nec illæ quatuor conditiones à Sanchez positæ *quæstione præcedenti* alicujus sunt roboris; Nam prima quoad secundam partem cuilibet Exorcistæ prorsùs est ignota; non enim potest sine speciali Dei revelatione scire, an iste, vel ille maximus peccator tali supplicio dignus sit. Secunda numquam adesse potest: nullus enim purus homo habet tale imperium in alium hominem quantum ad istum effectum: nec absolutum habet dominium in dæmones, nisi hoc habeat ex speciali Dei auxilio, quod non præsumitur in Exorcista. Tertia est frivola: non enim sunt facienda mala, ut eveniant bona. Quarta non sanat malitiam hujus actionis. 346 *Conditiones à Sanchez adductæ reprobantur.*

Non videtur tamen inconveniens, posse Exorcistam dæmones objurgare obiiciendo illis, cur non vexent Magos, ac Maleficos, qui voluntariè animam, & corpus suum illis tradiderunt, dicendo per modum objurgationis, ut potiùs istos suos asseclas, ac mancipia, quàm homines justos, ac pios vexent, ac castigent; sed juxta Dei voluntatem; & eo modo, quo permiserit illis Deus.

ARTICULUS VI.

De Prudentia in rectis semitis eligendis circa adjurationem.

UT rectè, ac prudenter se gerat Exorcista in suo ministerio, diligentissimè considerare debet omnia media necessaria ad finem suum consequendum, qui est dæmonem expellere è corpore obsessi, ut ex hoc Deus magis, ac magis laudetur, ac glorificetur, ac splendor Ecclesiæ ejus sponsæ magis illucescat. 347 *Exorcista considerare debet media necessaria ad dæmonem expellendum.*

Primò ergo ei est attendendum, quid sit Adjuratio: quotuplex sit: & in quo differat à juramento, & oratione. *Adjuratio qui sit.*

Adjuratio, teste D. Thoma 2. 2. *qu.* 90. *art.* 1. *est*, *aliquam personam imperando, aut obsecrando inducere ad aliquid faciendum, omittendumve invocatione alicujus rei sacræ*: ut Paulus ad Roman. fecit: *Obsecro vos per misericordiam Dei.* Cap. 12. v. 1.

Duplex autem est: quædam deprecativa, quæ fit deprecando: quædam imperativa, quę fit imperando. *Quotuplex sit.*

Convenit verò adjuratio cum juramento: quia sicut hoc adhibetur ad veritatis affirmatę confirmationem; aut majorem promissionis factę firmitatem: ita adjuratio fit, ut postulatio, aut jussio sint efficaciora. Differt verò ab illo, quòd in juramento adducatur Deus, ut testis veritatis, aut quasi fidejussor promissionis: In adjuratione verò ut objectum amoris, vel timoris ejus, quem adjuramus, ut inde ejus amore, vel timore ducatur ad rem petitam concedendam: Ita Sanchez *l.* 2. *in præcepta Decalogi cap.* 42. *num.* 1. *Quomodo conveniat cum juramento.* *Quomodo differat.*

Differt tandem ab oratione: quia per orationem aliquid à Deo petitur, sed propter Deum; & ita potest id peti à Deo, & tunc conjunguntur adjuratio, & oratio: Aut ab hominibus, & tunc non est oratio aliqua; & aliquando nihil petitur, sed imperatur; Ita Sanchez *loc. cit.* *Quomodo differat ab oratione.*

Secundò, Exorcista observare debet, tria concurrere in adjuratione, nempè adjurantem, adjuratum, & id, per quod fit adjuratio. 348 *In adjuratione tria concurrunt.*

Adjurans debet esse necessariò res intellectualis, cujus solius est rogare, aut jubere. Potest autem adjurare Deus ipse; ut ob nomen suum aliquid præcipiendo. Possunt etiam Angeli, & dæmones; ut Marci cap. 5. dæmon Christum adjuravit: *Adjuro te per Deum, ne me torqueas.* *Adjurans.*

Res adjurata debet quoque necessariò esse intellectualis: ut clariùs patet ex dicendis. Possunt autem Deus, Angeli, & Sancti, & dæmones, & quicumque homines adjurari. Quando autem deprecativè, & quando imperativè, constabit ex solutione sequentium quæstionum. *Res adjurata.*

Digitized by Google

Res, per quam fit adjuratio.

Res, per quam fit adjuratio, sunt Deus, Angeli, & Sancti, & homines justi viatores; non autem per creaturas inferiores in natura, aut in statu gratiæ, fit adjuratio: Ita optimè docet Suarez *tom.2.de Religione tract.4. de Adjuratione cap.2. & 3. per totum*. Nos autem hanc doctrinam clariùs elucidabimus sequentibus quæstionibus.

QUÆSTIO I.

Quomodo Deus à nobis rectè adjurari possit.

349 *Deus licitè, & rectè à nobis deprecativè adjurari potest.*

DEus licitè, ac rectè à nobis deprecativè adjurari potest; ita quòd ejus adjuratio inter partes orationis collocari debet, & obsecratio appellatur. Hæc assertio est D. Thomæ *qu.83.art.17.ad 1.& qu.90.art.1. ad 3.* quem sequitur Suarez *loc.cit. cap.1.num.3.* & Sanchez *lib.2.in præcepta Decalogi cap.42.num.12.*

Prima pars constat: Quia erga Deum non habet locum adjuratio per modum imperii; Ejus enim est imperare, & non imperari: ergo tantùm deprecativè adjurari potest.

350 Altera pars probatur: Sicut enim possumus orare Deum, ac illum deprecari; ita possumus aliquid divinum illi repræsentare, ob cujus nomen, aut merita, nostras orationes exaudiat; ut constat ex Scriptura, in qua legimus Moysen, & alios Prophetas oràsse Deum propter semetipsum, & propter Abraham, & alios justos sibi dilectos; & Ecclesia semper orat per Christum. Hic ergo orandi modus quandam Dei adjurationem continet; quia exoratur Deus, & ad impetrandum ab illo interponitur, vel ipsemet Deus: vel aliquis nomine ejus, qui potentior sit, quàm nos ad impetrandum, ut per eum oratio nostra juvetur: ratio autem adjurationis *in hoc* perficitur.

Adjuratio, obsecratio quædam est.

Hoc autem totum pertinet ad obsecrationem, in qua proponitur Deo ratio aliqua obtinendi aliquid ab ipso: ut cùm per Christum, vel per ipsammet Dei bonitatem, ac fidelitatem ejus postulamus. Hæc ergo adjuratio obsecratio quædam est; solùmque videntur ratione, & denominatione differre. Nam obsecratio dicitur, quatenus dat vires orationi: adjuratio, quatenus est peculiaris actus reverentiæ illius personæ, per quam Deus adjuratur: Ita Suarez *de Adjuratione loc.cit.*

QUÆSTIO II.

An Beati, & Sancti Angeli licitè possint à nobis adjurari?

351 *Sancti, & Angeli licitè, ac rectè à nobis adjurantur. Probat usus Ecclesiæ.*

REspondetur, licitè, ac sanctè posse à nobis adjurari, si debito modo fiat. Hoc tradit D. Thom. 2.2. *qu.90. art.1.* & est receptum apud omnes. Rectè enim Sancti, & Angeli possunt à nobis orari, & consequenter etiam obsecrari; Et ita habet communis usus Ecclesiæ, & fidelium: nam petimus à Virgine per Filium, & per Nativitatem, vel assumptionem; & proportionali modo possumus ab aliis Sanctis petere. Non possumus tamen Sanctos adjurare cum imperio; sed cum reverentia, & honore humiliter eos precari, non ut auctores bonorum; sed ut intercessores: eodem modo ergo possumus illos adjurare: Ita docet Suarez *loc.cit. cap.2.num.4.*

QUÆSTIO III.

An dæmones sanctè, & licitè adjurari possint ab hominibus?

352 *Dæmones sanctè, ac licitè*

REspondetur affirmativè, si debito modo adjuratio fiat. Conclusio est certa secundùm fidem: nam Ecclesia ab initio consuevit adjurare dæmones;

nes; ut teſtantur Patres, Lactantius *lib.4. c.27.* Tertull. *in Apologet. c.32.* Cyprianus *in lib. de Idol. vanit. circa medium, & ad Demetriadem.* Fundatur autem hic uſus in Chriſti verbis, ac virtute: Dixit enim Marci ult. *In nomine meo dæmonia eiicient*, & Matthæi 10. Marci 3. Lucæ 9. Dedit diſcipulis ſuis poteſtatem, ut dæmones eiicerent, quam eis conceſsam declaravit Lucæ 10. *Ecce dedi vobis poteſtatem calcandi ſuper ſerpentes, & ſcorpiones.*

adiurari poſſunt ab hominibus, ſi debitè fiat. Hoc fides docet.

Ut autem debitus in adjuratione teneatur modus, hæc obſervanda videntur; ut benè docent Suarez *tom.2. de Religione tract.4. de Adjurat. c.2. n.6. & 7.* & Sanchez *lib.2. in præcepta Decalogi cap.42. n.15. & 19.*

Primò requiritur, ut finis adjurationis ſit, expellere dæmonem, non verò aliquid ab illo obtinere, vel ſocietatem aliquam cum illo inire: Hoc docuit D. Thom. 2.2. *q.90. ar.2.* Et conſtat primò: quia Chriſtus non dedit Eccleſiæ ſuæ virtutem, niſi ad fugandos, & coercendos dæmones juxta illud: *In nomine meo dæmonia eiicient*, & Lucæ 10. cùm Apoſtoli gloriarentur, quòd etiam dæmones ſibi ſubiicerentur, Chriſtus declaravit eis, poteſtatem ipſis eſse datam ad calcandos ipſos, eorumque virtutem, ut nihil nocere nobis poſsent; ergo non aliter licet nobis adjurare dæmones. Conſequentia probatur: tum quia non valemus id facere, niſi per poteſtatem à Deo conceſsam; naturaliter enim dæmonibus longè inferiores ſumus, tum etiam, quia aliàs periculo exponimur, ut multùm nobis noceant; cùm tamen finis adjurationis eſse debeat, dæmonis inſidias, & artes nocendi fugere, vel fugare.

353 *Exorciſta nihil dæmoni præcipiat, niſi quæ conducunt ad expulſionem.*

§. I.

SEcundò neceſsarium eſt, ut non rogando, vel amicè petendo; ſed imperando, objurgando, & cogendo dæmon adjuretur. Hoc enim docuit D. Thom. 2, 2. *quæſt.90. art.2.* Et tam hanc, quàm præcedentem aſsertionem complexus eſt D. Auguſtinus lib.10. de Civit. Dei c.22. dicens: *Vera pietate homines Dei aeream poteſtatem inimicam, contrariamque pietati exorcizando eiiciunt, non placando: omnes tentationes, adverſitateſque ejus vincunt orando non ipſam, ſed ſuum Deum adversùs ipſam.* Et Tertullianus lib. de Anima c.57. *Spiritualia*, inquit, *nequitiæ non quidem ſocia conſcientia; ſed inimica ſcientia novimus, nec invitatoria operatione; ſed expugnatoria dominatione tractamus.*

354 *Dæmon eſt adiurandus, non rogando; ſed obiurgando, & imperando.*

Ex his colligitur primò, nulla ratione eſse licitum alicui, dæmones adjurare adjuratione deprecativa, ideſt ipſum deprecando dæmonem, ut ob Dei nomen exeat è corpore obſeſſi: nec etiam imperativè, aut deprecativè præcipiendo, aut rogando, ut nobis dæmones aliquod obſequium, qualiſcumque generis ſit illud, aut qualecumque beneficium præſtent. Quod docent D. Thom. 2.2. *q.90. art.2.* & ibi Cajetanus *art.1.* D. Anton. 2 *par. tit.10. c 8.* Sylveſt. *verbo adjuratio, q.7.* & ibi Ang. *num.2. & 4.* Tabiena *num.6.* Sotus *lib.8. de Juſtit. q.3. art.2.* Suarez *tom.2. de Religione lib.4. de Adjuratione c.2. num.8. & 9.* & Leonard. *lib.2. de Juſt. c.42. dub. 13. num.70. & 71.* qui latiſſimè probat ex multis Scripturæ, Sanctorumque teſtimoniis, & rationibus, ſolvenſque contrarias dicit eſse de fide. Valentia 2.2. *diſp.6. q.8. punct.2. quæſt.2.* Et Sanchez *lib.2. in præcepta Decalogi cap.42. num.19.* omnes prædictos DD. referens. Et contrarium facere eſt culpa mortalis graviſſima; Ut benè docent Cajetanus ibi, Sylveſt. *ead. q.7. & q.5.* Tabiena *eod. num. 6. concluſ.6.* Armilla *verb. Adjuratio in fin.* Navarrus *ſumma cap.11. Hiſpane nu. 27. Latinè num. 28.* Et ratio eſt, cur non imperativè: quia Chriſtus non reliquit poteſtatem Eccleſiæ adversùs dæmones, niſi ad eos arcendos, vel repellendos tanquam hoſtes, ne nobis nocerent; quod eſt ab eorum ſocietate recedere. At velle uti eorum miniſterio, & obſequio, pertinet ad quoddam pactum, & ſocietatem cum ipſis. Cur autem non etiam deprecativè liceat petere, ut exeant à corpore, ex ſe conſtat: Quia tunc beneficium ab eis liberaliter conferendum expectatur;

Digitized by Google

ctatur; quod est quædam pacti, & societatis cum ipsis inchoatio. Item quia quidquid dæmon sua sponte in nos confert, id omne ab hostili ejus animo in nos, & in ipsummet Deum proficiscitur: Semper enim eò spectat, ut Dei gloria obscuretur, & nos ipsum offendentes æternam damnationem incurramus. Ita Sanchez *loco citat.*

§. II.

355 *In Conjuratione duo sunt.* (*Objurgatio.* (*Præceptum.* *Objurgatio describitur.*

COlligitur secundò, in conjuratione, qua dæmones adjurantur, duo principaliter inveniri, Objurgationem scilicet, & Præceptum.

Objurgatio (ut sumitur hic) *est dæmonis increpatio, ac operationem ejus reprehensio, quæ ejus superbiam coercet, & impedit, ne actu ita Vexatum, seù Energumenum tentet, vel affligat.* Dum enim ab Exorcista dæmoni crimina ipsius objiciuntur: ut fit in Rituali Romano, in quo Sathanas vocatur *inimicus Dei, hostis humani generis, mortis adinventor, vitæ raptor, justitiæ declinator, malorum radix, fomes vitiorum, seductor hominum, incitator invidiæ, origo avaritiæ, causa discordiæ, spiritus immundus, serpens antiquus, seductor pessimus, plenus omni dolo, & fallacia, draco nequissimus, &c.* facilè desinit vexare Obsessum, ac tentare illum, & ignominia plenus confunditur; faciliùsque Exorcistæ obedientiam præstat: quia Vexatus facilius actus fidei, ac confidentiæ elicit, cùm possidentis dæmonis cessat tentatio; atque vexatio minùs cum affligit. Maximè cùm illi objicitur sui status origo, rebellio, apostasia à suo Creatore, à paradisi sedibus dejectio; pœnæ, quas sustinet, nempe divinæ visionis privatio, passiones vehementes iræ, odii, tristitiæ, desperationis, & hujusmodi, quibus acriter affligitur; & ignis gehennalis, quem sustinebit in æternum. Quænam autem objurgationes sint aptiores; & quomodo sint faciendæ, patebit infra *par.3. n.560.*

356 *Præceptum describitur.*

Alterum, quod principaliter in adjuratione continetur; est præceptum, *quod est ordinatio, seu mandatum, quo divina virtute efficaciter astringitur dæmon ad Exorcistæ, ut ministro Christi, & Ecclesiæ præstandam obedientiam.* Dico *efficaciter*: quia suppositâ dispositione necessaria in patiente, dæmones adjurati non possunt non obedire, à divina virtute compulsi ex promissione facta *Marci ult.* à Deo in se credentibus: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eiicient*, quando expulsio dæmonis obsesso est profutura.

Quemplex sit.

Præceptum autem, quod juxta artem exorcisticam dæmonibus fieri potest, est quintuplex, videlicet Commune, probativum, lenitivum instructivum, & expulsivum. De singulis agetur infra *num 662. & sequentibus.*

QUÆSTIO IV.

An Creaturæ irrationales, ut locustæ, nubes, sal, aqua, &c. licitè adjurari possint?

357 *Creaturæ irrationales secundùm se non possunt propriè adjurari. Ratio dicitur.*

REspondetur, hujusmodi creaturas secundùm se non posse propriè adjurari: Ita docet D. Thom. 2. 2. *quæst.90. art.3.* Sotus *libr.8. de Just. qu. 3. art. 3.* Suarez *tom. 2. de Religione libr.4. de Adjuratione cap.2. num. 12.* & Sanchez *libr.2. in præcepta Decalogi cap.42. num.37.* Ratio ea est: quia, cùm adjuratio respectu illius, qui adjuratur, sit quædam obsecratio, petitio, aut imperium, & creaturæ irrationales non sint capaces talium actionum: quia tam petitio, quàm præceptum propriè sumptum non percipitur nisi intellectu, & ratione, ergo ex hac parte non possunt creaturæ irrationales propriè adjurari. Non enim hæ creaturæ movere se valent ex intentione ad nocendum nobis: ut

evenit

evenit in animalibus irrationalibus: vel in nubibus, tempestatibus, & his similibus.

At integrum est, ea omnia adjurare, quatenus ab alio moventur. Cùm ergo possint, & à Deo, & à dæmone ad id moveri, quando moventur à Deo, adjuranda sunt deprecando Deum, ut id malum avertat; quando verò à dæmone, imperando illi, ne moveat, sed nocere desistat: Ita D. Thom. 2. 2. *quæst.* 90. *art.* 3. ab omnibus receptus. Quare in exorcismis, etsi quandoque verba adjurationis ad ipsasmet creaturas irrationales dirigantur, ut dicendo: *Exorcizo te creatura salis: conjuro te, creatura aquæ: conjuro vos, nubes, &c.* non est intentio dirigendi ad ipsas, quasi ipsæ adjurationi connivere debeant, avertendo malum; sed verè adjuratio ad motorem dirigitur, quasi dicatur: *Conjuro vos dæmones, ut ab hoc sale, ab hac aqua recedatis, ne tempestates excitetis, &c.* Ad ipsas autem aliquo modo, dirigitur utpotè ad illas, in quibus recipitur illa operatio, seu effectus nobis adversus, quem per adjurationem avertere conamur: Ita Valent. 2. 2. *disp.* 6. *qu.* 8. *punct.* 2. *ad fin.* Sanchez *loco cit. num.* 38.

358 *Ville est eas adjurare, ut moventur ab alio.*

Quomodo.

QUÆSTIO V.

An Adjuratio debeat fieri per Deum solùm, an etiam per creaturas?

PRimò dico, Deum adjurari posse per Deum ipsum. Nam sæpè obsecratio fit ad Deum per ipsum: ut Daniel. c. 9. *Ne moreris propter temetipsum Deus meus*, & Psal. 24. *Dirige me in veritate tua, & doce me, quia tu es Deus Salvator meus, &c. Et reminiscere miserationum tuarum Domine, &c.* & infra: *Propter nomen tuum, Domine, propitiaberis peccato meo.* Et alii Prophetæ sæpe hoc modo orabant. *Per temetipsum fac hoc, Deus.* Illa autem verba habent vim, & formam adjurationis. Item rectè à Deo petimus propter ipsius infinitam bonitatem, clementiam, pietatem, ac misericordiam: Sæpè per fidelitatem, & veritatem ejus vim faciendo in promissis ejus, quæ ejus fidelitati innituntur, ut ferè in omnibus illis actibus confidentiæ erga Deum posui *par.* 3.

359 *Deus adjurari potest per Deum ipsum. Vers.* 11.

§. I.

SEcundò dico, Deum adjurari posse per Christum. Constat ex illis Ecclesiæ precationibus, *Per admirabilem ascensionem tuam; &c.* in quibus censetur adjuratio contineri; quæ potest dupliciter intelligi. Uno modo, ut deprecatio sit ad Deum, ut Deus est; sed ratio obsecrandi sumatur à mysteriis factis circa Christum, ut hominem: sic adjuratur Deus, ut Deus, per opera humanitatis, seu opera in humanitate, vel per humanitatem facta: sic adjuratur Deus per aliquid creatum. Alio modo potest intelligi, ut tota petitio, & obsecratio immediatè referatur ad Christum hominem, ut homo est; & sic adjuratur (propriè loquendo) Christus ipse propter seipsum, repræsentando illi aliquam rationem largiendi, quod postulatur, ex ipsomet sumptam, eo modo, quo dicebamus Deum per semetipsum adjurari: Ita Suarez *loco cit. c.* 3. *n.* 3.

360 *Deus adjurari potest per Christum.*

§. II.

TErtiò dico, Deum adjurari posse per Angelos beatos, & sanctos non solùm jam cum Christo regnantes; sed etiam per Viatores, qui justi reputantur, & per eorum merita, vel intercessiones. Ratio est: quia Deus sæpe vult per hujusmodi rationes beneficium concedere, & non aliter. Non quia (cùm in tempore adjuratur) incipiat ab illis moveri; sed quia ab æterno sæpe statuit dare intuitu illorum,

361 *Deus adjurari potest per Angelos, & Sanctos regnantes in Cœlo. Etiam per Viatores, qui justi reputantur.*

Digitized by Google

lorum, & non aliter; ideòque etiam voluit à nobis sic obsecrari. Præterea quia inter viventes justos voluit Deus esse communicationem aliquam in bonis operibus, ac meritis, & uni solet benefacere propter alios: ideò etiam potest per Viatores justos adjurari vel in communi (si oratio sit publica, quomodo Ecclesia sæpe Deum adjurat propter omnes Sanctos: vel propter justos in communi, & in confuso:) Vel in oratione privata propter talem, vel talem personam, quam orans existimat esse sanctam. Sicut enim unus Viator potest se alterius orationibus commendare: ita potest per ipsum petere, & adjurare Deum: Ita docet Suarez *loco supra citato num.* 3. & Sanchez *libr.* 2. *in præcep. Decal. cap* 42. *num.*2.

§. III.

362 *Deus non potest adjurari per alias creaturas inferiores. Ratio dictat.*

QUartò dico, Deum non posse adjurari propter alias creaturas inferiores vel in natura, vel in statu gratiæ: Ratio est: quia nec dignitas talis creaturæ, nec opera aliquid valere possunt apud Deum ad impetrandum aliquid ab ipso. Immò si quis rectè consideret, quando adjuratur Deus per rationem creatam, seu per creaturam aliquam, semper est, in quantùm includit aliquam singularem participationem divinæ bonitatis, quæ interdum habet adjunctam promissionem; vel saltem respicit majorem gloriam, & honorem Dei, qui ex tali opere resultare potest. Unde sicut juramentum per creaturas resolvitur in Deum earum Auctorem: ita dici potest de adjuratione Dei, quoties fit per commemorationem alicujus effectus creati, ibi involvi Deum ipsum, ut auctorem ejus, qui ratione sui honoris, ac majestatis; vel verbi, aut misericordiæ ex uno opere suo quasi inducitur ad aliud faciendum: Ita eruditè docet Suarez *loco citat. num.*4.

§. IV.

363 *Dæmones per Deum ipsum vel expressè, vel tacitè adjurandi sunt. Constat ex usu Ecclesiæ.*

QUintò dico, dæmones per Deum ipsum vel expressè, vel tacitè, & non aliter adjurandos esse. Conclusio habetur ex usu Ecclesiæ; Consuevit enim adjurare dæmonem *per Deum vivum*, *per Deum verum*, *per Deum sanctum*. Item per Christum, qui est verus Deus: item per Crucem ejus; sed præcipuè per Sanctissimum nomen Jesu: ut ipsemet docuit Marci ult. dicens: *In nomine meo dæmonia ejicient*. Et licèt in adjuratione per crucem, & nomen ejus explicitè non invocetur Deus ipse; tamen implicitè ibi continetur: quia crux est instrumentum Divinitatis, & per habitudinem ad illam habet virtutem contra dæmones: Nomen autem Jesu est nomen salutis, seu Salvatoris, qui est Deus, & homo; immò est nomen, in quo non tantùm dæmones ejiciuntur; sed etiam in quo oportet nos salvos fieri, ut docet D. Petrus Act. c.4. Et eodem modo interdum adjurantur dæmones per Sanctos, quos ipsi magis timent; non propter eorum naturalem virtutem, immò nec propter gratiam infusam præcisè spectatam, ut habentem sanctificat, & bonum reddit: quia per illam virtutem non possunt homines cogere, aut arcere dæmones; nisi Deus Sanctis suis, vel Ecclesiæ suæ peculiarem virtutem ad hoc conferat.

364 Hac ergo ratione adjuratio dæmonis semper fit per Deum vel in se, vel in Sanctis suis, aut in suis instrumentis invocatum: quia (ut supra diximus *num.*354.) dæmon non adjuratur prece; sed coactione, & imperio, quæ non est in re creata, nisi virtute Dei: quia ut dicitur Job.41. *Non est potestas super terram, quæ comparetur ei*. Immò probabile est, neque Angelos Sanctos posse virtute naturali dæmones cogere saltem comparando maximum ad maximum, & multitudinem ad multitudinem cum proportione: quia plures dæmones (ut creditur) perfectiores sunt

Digitized by Google

res ſunt in naturalibus aliquibus Angelis cum dicta proportione loquendo, ut breviter annuimus ſupra *n.* 149. Ob hanc ergo cauſam adjuratio dæmonum fieri debet in virtute ipſiuſmet Dei, ut recta fide, & efficaciter fiat: Ita eruditè docet Suarez *tom.* 2. *de Religione*, *lib.* 4. *de Adjuratione cap.* 3. *n.* 7.

QUÆSTIO VI.

Quænam cautelæ ſint ſervandæ ab Exorciſta, ut adjuratio ſuum habeat effectum.

PRimò Exorciſta ſeipſum maximoperè parare debeat per orationem, & jejunium eo modo, quo docetur infra *part.* 2. ubi *de Ægroto orante, & jejunante*; ac præcipuè captivando intellectum in obſequium primæ veritatis, quæ eſt ſapientia increata; ac voluntate firmiter ei adhærendo, quæ manifeſtatur in divinis Scripturis, quarum parva ſylva ſupra *num.* 242. *& ſeqq.* fuit propoſita, credendo firmiter, ac confidendo, quòd Deus, ratione ſuæ infinitæ bonitatis, ac fidelitatis infallibilis concurret cum ipſo Exorciſta, cùm dæmoni præceperit ea, quæ ad ejus expulſionem à corporibus obſeſſis, & à rebus ad homines ſpectantibus pertinere dignoſcuntur, ſi talis expulſio fuerit ſalutaris, ac cætera extiterunt requiſita.

365 *Exorciſta vacare debet orationi, & ieiunio.*

§. I.

SEcundò poſt efficaces orationes, & precationes ad Deum effuſas, & actus fidei, ac confidentiæ in Deum efficaciter elicitos, (conſideratâ facultate ſibi à Chriſto, & ab Eccleſia tradita, Beatiſſimæ Deiparæ, ac Sanctorum patrocinio implorato; obſeſſoque ſeu maleficiato circa ea, quæ credenda ſunt, & adimplenda perfectè inſtructo, & probato (ut docetur infrà *part.* 3.) tunc accedat ad ſuum munus exequendum, non ut miles ad pugnandum contra validiſſimum hoſtem, ut communiter loquimur, (hæc enim pugna in oratione debet fieri) ſed ut judex à Deo, & ab Eccleſia delegatus: Non ad omnia adverſùs dæmonem pro voto ſuo adimplenda, ut ſupra dictum eſt, ſed tantùm ad illum, ut reum jam per fidem obſeſſi, vel maleficiati victum, ac convictum per poteſtatem Exorciſtæ à corpore obſeſſi, vel maleficiati; & à rebus ad homines ſpectantibus expellendum.

366 *Accedere debet ad dæmonem expellendum ut judex. Quomodo.*

§. II.

TErtiò, Exorciſta antequam aliquod adverſùs dæmonem formet præceptum, breviter inſtruat Energumenum, ut credat, ipſum eſſe miniſtrum Dei, & Eccleſiæ, & habere à Deo, & ab Eccleſia poteſtatem ad dæmones expellendos ab hominibus, & à rebus ad homines ſpectantibus: Moneatque, ut attendat inſtructionibus, ac præceptis ab ipſo Exorciſta dæmoni faciendis, aliter diabolus difficulter obediet Exorciſtæ; Nam dæmones operantur in corpore patientis magis, vel minùs juxta imperfectionem fidei, ac confidentiæ in Deum majorem, vel minorem ipſius patientis. Si obſeſſus accedat ad Exorciſtam cum fide inhæſitante, quòd à Deo, mediante præcepto ab Exorciſta dæmoni faciendo, ſit liberandus, iſte facillimè liberabitur, & dæmon Exorciſtæ obediet juxta fidem ipſius. Si autem accedat ad Exorciſtam cum fide hæſitante, dæmon niſi cum difficultate obediet Exorciſtæ. Unde aliquando evenit mihi, quòd, dum ad me acceſſiſſent aliqui Maleficiati maximam habentes fidem, quòd à maleficio liberarentur, ut cognoſcerem, an verè à dæmone eſſent vexati, aut maleficiò affecti, dæmoni præcepi latino idiomate, ut

367 *Inſtruendus obſeſſus, ut credat, Exorciſtam habere poteſtatem dæmonem expellendi.*

Digitized by Google

re, ut coram me illicò in eos aliquam levem efficeret vexationem; sed totum oppositum evenit: Nam ad illud præceptum, dæmon sine mora maleficium abstulit, & à Maleficiatis aufugit, ipsique Maleficiati pristinæ restituti sunt sanitati. Mihi autem ab eis scisitanti, quid per illa verba, quæ enunciaveram, intellexissent, & credidissent. Responderunt, se credidisse, quòd dæmoni præcepissem, ut recederet ab eis, nec ampliùs eos divexaret. Quare utile erit, ut priùs explicetur Vexato præceptum, antequam fiat, ut magis ac magis in eo fides augeatur, sic magis, magisque dæmonis potestas diminuatur: ut docet S. Cyprianus *tract 4. de Idolor. vanit.* dicens: *Dæmones vel exiliunt statim: vel evanescunt gradatim, prout fides patientis adjuvat: aut gratia curantis aspirat.*

§. III.

368 *Præcepta fieri possunt vulgari idiomate. Quare.*

QUartò, etsi decentius sit formare præcepta latino idiomate propter ipsius gravitatem, & elegantiam; attamen si patiens illud non intelligat, melius erit ea proferre in lingua materna patientis. Cùm enim ex præcipuo fundamento hujus artis difficulter possit dæmon ad aliquid compelli, non existente in patiente dispositione, sequitur, quòd si ipse patiens præceptum non intelligat, non poterit ad ipsum ita benè esse dispositum, & per consequens diabolus non ità facilè obediet Exorcistæ, maximè in his, quæ spectant ad ejus expulsionem.

§. IV.

369 *Præcepta non fiant, si patiens sit aliqua passione turbatus.*

QUintò, cùm aliquid dæmoni est præcipiendum, attendat Exorcista, quòd Vexatus non sit aliqua passione perturbatus: quia tunc mens Energumeni attendens suggestioni dæmonis, non est ita benè disposita per fidem, ac confidentiam in Deo, ac in potestate exorcistica; sicque diabolus Exorcistæ præceptis difficulter præstabit obedientiam. Idcirco priùs, (si opus sit) seorsum patientem interroget: an aliqua passione, ac tribulatione sit turbatus; vultum ejus consideret, an sit hilaris, vel mœstus, quod facilè ex oculis cognoscet. Nec ad ultimum dæmonem expellendi præceptum deveniat, nisi priùs ille ad quietem, & attentionem, & fiduciam perfectam seducatur.

§. V.

370 *Non permittatur dæmon diu obsessum vexare.*

SExtò, quando Exorcista, ad dignoscendum, an vexatio patientis sit à dæmone; vel à causa aliqua proveniat naturali: vel etiam ad instruendum in fide Obsessum, vel Maleficiatum, (si ita sit) vult dæmoni aliquod facere præceptum, puta ut aliquam ex foliis levem in Patiente causet vexationem, dæmonem diù illum vexare non permittat; sed citò ei præcipiat, ut patienti gravamen, seu molestiam inferre prætermittat.

371 *Nec usum sensuum impedire.*

Si verò dæmon Energumenum actu vexet, eumque ab usu sensuum alienet, illicò Exorcista magna fide suffultus in nomine Jesu dæmoni præcipiat, ut Energumenum divexare cesset, nec sensuum usum impediat, ut necessarias de fide instructiones devotè, & attentè percipere valeat. Et si opus sit, objurgationes adhibeat inferiùs positas *n.660.* ut dæmonis audaciam faciliùs confringere valeat, ac ipsius contumaciam refrenare.

§. VI.

Digitized by Google

§. VI.

SEptimò, si dæmon per os Energumeni loqui præsumat, Exorcista silentium illi imponat exemplo Christi Lucæ 4. qui dæmoni dicenti: *Quid nobis, & tibi, Jesu Nazarene, veniſti perdere nos? Scio te, quòd Sanctus es*, Dei silentium imposuit, licèt veritatem fateretur. *Et increpavit illum Jesus dicens: Obmutesce, & exi ab eo.* Unde Marci 1. & Lucæ 4. habetur, quòd *non sinebat ea loqui.* 372 *Silentium dæmoni imponatur.*

Potest tamen quandoque Exorcista dæmones interrogare, quo tempore in corpus Obsessi sunt ingressi, ut ex hoc agnoscat: an cruciatus à Patiente tolerati à causa naturali, vel præternaturali fuerint excitati: ut egomet cum illo dæmone feci, à quo vexatus fuerat homo ille, de quo supra *num.* 86. Quod aliàs etiam cum aliis præstiti dæmonibus, antequàm illos in virtute Dei ab obsessis corporibus expellerem; ut scirem, quomodo, & quando ingressi essent in corpora illa, ut sic etiam Energumenis illis ad se ipsos imposterum à dæmonibus cavendum, ac præservandum remedia traderem opportuna. 373 *Potest quandoque interrogari de tempore ingressus.*

Verumtamen priùs interrogandi sunt ipsius Obsessi parentes; deinde ipse Obsessus dæmoni in nomine Jesu præcipiendo, ne internis, vel externis Energumeni sensibus impedimenta ingerat. Sic Christus Marci 9. cùm sibi filius quidam habens spiritum mutum fuisset adductus, interrogavit Patrem ejus dicens: *Quantum temporis est, ex quo ei hoc accidit;* At ille ait: *Ab infantia.* Ubi D. Petrus Chrysol. serm. 51. de Dæmoniaco ait: *Revolvit infantiam Christus, ut tanti mali causa non tangat sobolem, sed parentem.* 374 *Priùs interrogandi sunt parentes sicut, & ipse obsessus.*

§. VII.

OCtavò, si Exorcista, personam, quæ tanquam obsessa ad eum confugit, ut exorcizetur, non esse verè, ac realiter; sed tantùm imaginariè, aut fictè obsessam vereatur, in eam exorcizando cautelam mox infra ponendam adhibebit. 375 *Quinam sint obsessi tantùm fictè, & imaginariè.*

Sunt enim aliqui, qui non verè, sed duntaxat secundùm suam imaginationem sunt obsessi: ut aliquando in mulieribus menstruorum defectum patientibus accidit, de quibus supra *num.* 88. Alii sunt, qui se à dæmone obsessos, sed ob diversos fines effingunt. Nam aliqui, ut astantium viscera ad pietatem commoventes, eleemosynis eorum suam propriam sublevent paupertatem: Quidam, ut ab aliqua se oppressione, vel afflictione diripiant: ut mulieres juvenculæ, quæ quandoque senibus nuptæ maritis, cùm ob nimiam zelotipiam quasi captivæ teneantur; ut aliquali valeant perfrui libertate, se à dæmone obsessas testantur, die, nocteque clamant, variasque præstant insanias, ut maritus modò huc, modò illuc: nunc ad istum, nunc ad illum Exorcistam eas ducere compellatur. Alii se dæmoniacos simulant, ut ecclesiasticos ritus contemnant, Exorcistas subsannent, eorum artem Exorcisticam inflament, obsessosque veros, ac maleficio affectos remedia sacra ab Ecclesiasticis ministris quærendo, & adhibendo avertant. Hoc præstant aliqui Magi, Malefici, ac Sagæ, sicut experientia pluries comprobavi: Fingunt enim se à dæmone obsessos; unà cum aliis, (& fortasse eorum opere) maleficio affectis, aut obsessis ad Exorcistas accedunt: astant, dum alii exorcizantur, laudantque ac magnificant opera Exorcistæ, dicuntque se maximam habere fidem, quòd procul dubio à quacumque dæmoniaca liberabuntur vexatione genuflexi ante Exorcistam ei membra corporis indicant, in quibus affligi se à dæmone dicunt: Exorcista, (si cautus non est) more solito dæmoni, ut è corpore exeat, nec ampliùs illos vexet præcepta imponit; sed ipsi omnibus audientibus, ex ejus præceptis, & exorcismis *Experientia comprobatur.*

nullum

Digitized by Google

nullum ſentire levamen, nec ceſſare dolores, nec dęmoniacas vexationes remitti, aut diminui, quamvis maximam habeant fiduciam audacter reſpondent: ſic contra Exorciſtam murmurantes, ejus famę, honori, & arti detrahentes recedunt, cęteris poſteà à maleficio liberatis, & à dęmone ereptis, dicentes: *Heu quàm ſtulti nos ſumus, biſce credere impoſtoribus, & incantatoribus! Maxima cum fide acceſſi ad iſtum Signatorem, nec tamen ejus ſignamenta quicquam mihi profuerunt: ſic quoque de vobis erit: videbitis, quòd brevi tempore eiſdem vexationibus, ac doloribus eritis affecti.* Hoc autem dicunt, ut illorum fidem diminuant, ac de Dei protectione diffidant: qui ſi patientes aures illis prębeant, iterùm (dęmonis operante virtute) novis afficiuntur maleficiis: & ſic magis Maleficorum, ac Sagarum verbis, quàm Exorciſtarum eruditionibus, ac monitis ſacris fidem pręſtantes, (Deo permittente) novis à dęmone affici vexationibus promerentur.

Verba obtrectatorum.

§. VIII.

376 *Cautela ſervanda cum huiuſmodi ſuſpectis.*

UT ergò Exorciſta iſtorum obſeſſorum fictiones agnoſcere valeat, eos prius interroget, in quibus corporis membris vexationes ſentire conſueverint; deindè, ſi vexatus prętenſus latini idiomatis ſit ignarus, tali idiomate pręcepta formet. Si verò gnarus ſit, ut pręceptum tale minimè intelligat, formet illud voce ita ſubmiſſa, quòd ipſe audire nequeat, pręcipiendo dęmoni (ſi in illo corpore adſit) ut aliquam ex illis, quibus, ait obſeſſus ſolere in ſe affici, cauſet vexationem, unam tantùm pręcisè nominando, prout expediens eſſe judicaverit: quòd ſi dęmon aderit, pręceptum quidem intelliget, cui, etſi non facilè obedierit in recedendo à malo, cùm ab obſeſſo, aut maleficiato præceptum non percipitur; attamen cùm ſibi ab Exorciſta pręcipitur, ut vexet, faciliùs obtemperat pręcepto, quamvis illud à patiente non intelligatur. Si ergò verè ac realiter patiens à dęmone fuerit obſeſſus, dęmon illum in ea corporis parte vexabit, quam vexandam ab Exorciſta per pręceptum fuerit ei imperatum: & tunc patientem, quid ſentiat in corpore ſuo interrogare valebit, ut an patientis verba veritati pręcepti ſint conformia dignoſcat. Si autem patiens non verè, ac realiter; ſed tantùm imaginariè, aut fictè obſeſſus fuerit, cùm Exorciſtæ pręceptum non intellexerit, nec in eo ſit ulla vexatio, cùm Exorciſta ipſum interrogaverit, in qua parte corporis dæmoniacam ſentiat vexationem, unum pro alio reſpondebit; ſicque tolletur larva diabolo, ac omnis dolus aperietur.

§. IX.

377 *Dæmon ab obſeſſo non motu corporis, ſed actibus fidei ad obedientiam eſt compellendus.*

NOnò, cùm Exorciſta aliquod præceptum dæmoni faciat, admoneat obſeſſum (ſi adimpleri deſideret) quòd nullo corporis motu, aut actu ſive interiori, ſive exteriori dæmonem ad obedientiam compellere debet; ſed potiùs actibus fidei, & confidentiæ in Deum, intelligentiæ, & attentionis ad id, quod præcipitur ab Exorciſta. Diabolus enim, cùm ſpiritus ſit, ſpiritu, & non aliquo corporis geſtu, eſt compellendus. Et interim obſeſſus membra corporis ſui, ac ſi ſua non eſſent, relinquere debet, & qualiter diabolus juxta præceptum ab Exorciſta factum operetur in illis obſervare, & de tanta dæmonum ſubjectione lætari, ſimulque divinam majeſtatem, ac potentiam, qui nobis tot, tantaque beneficia contulit, collaudare.

§. X.

Digitized by Google

§. X.

DEcimò, quando plures ſunt exorcizandi, probationes, & experientiæ, (de quibus infrà *par.* 3.) primò in his, qui majorem poſſident fidem, ac capacitatem, magis, magiſque intentioni Exorciſtæ ſe conformant, ſunt faciendæ, ut id alii obſeſſi videntes, fidem in Exorciſmo requiſitam, ac confidentiam in Deum faciliùs concipiant. Et interim prudens Exorciſta omnium motus, attentionem, ac diſpoſitionem conſideret, eoſque aliquando interroget; & juxta ea, quæ propriis oculis vident, ad actus fidei firmæ, ac inhæſitantis confidentiæ pro ſua liberatione eliciendos doceat, ac confirmet. 378 *Experientiæ in quibus priùs ſint faciendæ.*

In hac enim arte plures vexatos ſimul ad exorcizandum admittimus contra regulas antiquorum Exorciſtarum credentium, unum vexatum impediri per alium; & dæmones ſe invicem adjuvare; quod falſum eſſe experientia oſtendit. Immò ex multorum ſimul obſeſſorum adjuratione multa bona dimanare probantur. Primum: quia unico actu eandem doctrinam omnes capere poſſunt; ſicut ab uno Concionatore totus populus edocetur. Secundum: quia plures experientiæ, quæ ſecundùm diverſitatem patientum fiunt, videntur. Tertium: quia plures dæmonum malitiæ aperiuntur. Quartum: quia magis oſtenditur divina liberalitas, Eccleſiæ ſplendor eniteſcit, & Miniſtrorum ejus auctoritas manifeſtatur. Quintum: quia vexati magis animantur ad reſiſtendum dæmoni, & minori verecundia afficiuntur videntes alios ejuſdem conditionis. Sextum: quia dæmones magis confunduntur, dum omnes ſimul obedire tenentur. Et tandem, quia majus eſt commodum Exorciſtæ, qui uno die decem, aut quindecim, & amplius poteſt liberare vexatos, quos ſeparatim non poſſet uno menſe. Major etiam apparet modeſtia, & minus periculum ſcandalorum. Præceptum tamen ultimum dæmonum expulſivum, licèt contra omnes dæmones in variis corporibus exiſtentes unicum proferri poſſet: attamen ſingulum ſuper ſingulos Obſeſſos enunciari debet: ſicut etiam inveſtigatio, & probatio particularis pro unoquoque diſtinctè præſtanda eſt: quia ſic meliùs per fidem, & confidentiam in Deum vexatus ad ſuam diſponitur liberationem.

§. XI.

UNdecimò, quia Vexati non omnes ejuſdem ſunt conditionis; non eodem modo cum omnibus eſt procedendum. Quidam enim ſunt rudiores, & cum his magna patientia, prudentia, ac dexteritas requiritur, ut doctrinam capiat. Alii ſunt timidi, & hi ad curandum ſunt difficillimi: quia difficulter actus fidei firmæ, & inhæſitantis pro ſua liberatione elicere queunt. Quidam ſunt duri capitis, & propriæ cervicis: & hos facilè diabolus decipit, ne Exorciſtæ inſtructionibus fidem præſtent. Quidam ſunt verecundi, & ſub verecundia diabolus maliciam ſuam occultat. Alii aliarum ſunt conditionum, ac proprietatum. Cum rudibus pedetentim, & paulatim procedendum eſt. Cum timidis ſemper ad eo: roborandum, animandum, & confortandum intendendum eſt. Duris, & in propria ſententia obſtinatis, debere eſſe humiles, & in omnibus judicio Exorciſtæ ſubjacere eſt oſtendendum. Verecundi, non in loco publico, aut coram perſonis, de quibus verecundari poſſint, ſunt exorcizandi: & omnibus accommodare ſe debet Exorciſta. 379 *Non eodem modo cum omnibus Vexatis eſt procedendum.*

Quoad locum autem, in quo adjurandi ſunt obſeſſi, licèt ſecundùm regulas antiquorum Exorciſtarum ſit Eccleſia; nihilominus ad inconvenientia vitanda, quæ ſæpiùs ex populi multitudine aſſiſtente evenire ſolent, qui non devotionis gratia; ſed curioſitatis cauſa confluunt, ſanum erit conſilium, ſi Exorciſta paucis præſentibus, puta conſanguineis, domeſticis, aut amicis perſonæ obſeſſæ, & uno ſaltem (ſi poſſibile ſit) Eccleſiaſtico, aut Religioſo, & non coram totius populi multitudine congregata, in aliquo ſecreto Oratorio; vel etiam ipſius obſeſſi domo ante 380 *Locus magis aptus ad exorcizandum quinam ſit.*

Digitized by Google

imaginem Domini Noſtri Jeſu Chriſti, ac Beatiſſimæ Virginis munere ſuo fungatur. Idipſum etiam ſuis ſubditis ſuadere videtur Reverendiſs. P. F. Franciſcus à Longobardia Ordinis S. Franciſci Miniſter Generalis; ut habetur apud Peirinum *in Formul. Prælat. litera E.*

§. XII.

381 *Interrogandus Obſeſſus de accidentibus tempore inſtructionis.*

DUodecimò, in toto illo tempore, in quo explicatur inſtructio, & fit actus exorciſmi, Exorciſta ſæpiùs patientem quid ſentiat interroget, & quid audiat: quidve ſibi ſuggerat dæmon: cui rei attendat: quid cogitet: quid denique timeat; ut ex hoc illuſiones, & tentationes dæmonum, quæ illo tempore ſunt innumerabiles, cognoſcantur. Patientem inſuper, qualiter ſe habere debeat tempore illo intermedio, ideſt inter actum inſtructionis, & exorciſmi, edoceat; ut videlicet Sacramenta frequentet; ſe à peccato abſtineat; virtutum actus, humilitatis nempè, patientiæ, charitatis erga Deum, & proximum, conformitatis divinæ voluntati, & hujuſmodi exerceat; recordetur eorum, quæ ſibi ab Exorciſta fuerunt imperata, ut ea opere compleat, præcipuè de contemnendo, ac deteſtando dæmones, de non timendo illos, de eliciendo ſæpiùs fidei, ac confidentiæ in Deum actus, ipſum humiliter, ac devotè pro ſua liberatione deprecando, ut infrà *par.* 3. ſæpiùs tradetur.

382 *Exorciſta ſemper ſit paratus ad vitæ munus ſuum obeundũ.*

Ipſe verò Exorciſta ſingulis diebus, quibus exorcizare vult patientem, ordinem habendum in tali actu, puta quàm velit tradere inſtructionem, quam facere experientiam, quid præcipere, quid obſervare priùs præmeditetur: & quicquid eſt faciendum, prudenter, ac ſapienter ordinet, ac diſponat, ſedulè orationi, ac jejunio corporali, ac ſpirituali incumbendo eo modo, quo *parte ſecunda* docetur; ne ad tantum miniſterium obeundum imparatus accedat.

Quare ex omnibus in hac prima parte diſputatis facilè colligitur, Exorciſtam ut rectè, tutò, & efficaciter ſuum valeat exercere munus, debere eſſe ordinis exorciſtici, vel ſacerdotalis: juriſdictionis ordinariæ, aut delegatæ poteſtate donatum; Scientia præditum, qua maleficiorum cauſas efficientem, cooperantem, inſtrumentalem phyſicam, vel moralem, ac permittentem cognoſcat: nec non ſigna probabilia, & certitudinalia, ex quibus morbos maleficos à naturalibus diſcernere valeat: ac optimè ſuam poteſtatem, & remedia ſpiritualia, quibus ad dæmones expellendos, & eorum opera deſtruenda ſibi eſt utendum noſcere debet: Virtutibus, fide, ſcilicet ſpe, confidentia, charitate erga Deum, & proximum, fortitudine, patientia, perſeverantia, ac prudentia præditum, ut errores vitando, ac ſemitas rectas eligendo, finem, quem intendit, nempe dæmonum confuſionem, & expulſionem, ac tandem Sanctiſs. Nominis JESU gloriam, & honorem conſequi mereatur.

Finis Primæ Partis.

MANUA-

Digitized by Google

MANUALIS EXORCISTARUM, AC PAROCHORUM.

PARS SECUNDA.

DE ÆGROTO.

VIDIMUS, quisnam sit Exorcista Medicus spiritualis per similem Filio hominis designatus: consequenter de Ægroto obsesso, aut maleficiato; vel etiam morbo naturali detento, aut in quacunque necessitate constituto agere, est consentaneum. Quem possumus asserere à Joanne aliquo modo repræsentari eo modo, quo S. Augustinus *tract. 49. in Joannem*, Lazarum hominis in peccato sordescentis typum referre docet. Etenim Joannes à ministris diaboli persecutionem patitur: quia imperatorio Domitiani mandato in Patmos relegatus ærumnis afficitur: Ægrotus obsessus vexationem sustinet ab ipso dæmone, qui obsidendo, & possidendo interiùs, & exteriùs totum hominem torquet. Joannes statim ac videt similem Filio hominis, timore corripitur, & cadens ad pedes ejus tanquam mortuus jacet: Obsessus, qui absente Exorcista nullum timere videtur, ad ejus præsentiam cedit adjuranti, obedit imperanti, voces degeneres emittit insultanti, conculcanti collum præbet, & mortis instar in terra volutari non dedignatur. Joannes erigitur à Filio hominis, qui voce potenti, & contactu dexteræ animum dat paventi: Obsessus per impositionem manuum, & rerum sacratarum applicationem (divina operante virtute) roboratur, erigitur, & vivificatur.

383 *Ægrotus obsessus figuratus per Joannem in Patmos relegatum.* *Ærumnis affectum.*

Hic autem ægrotus debet esse in seipso debitè præparatus, ut virtute exorcismorum sanitatem consequi possit: cum idem in curatione divina, ac in naturali contingat: Nam sicut corporum Curatores antequàm pharmacis utantur, solent ægros levioribus purgationibus primò disponere, & dispositis normam vivendi assignare, quam non decet prætergredi, si sanitatem obtinere prætendunt: Ita animarum Medici sollicitè curare debent, ut Arreptitii, ac Maleficiati prætet desiderium, quo flagare debent suæ liberationis, & obedientiam, quam in omnibus Exorcistæ exactè præstare, ipsiusque consilium adimplere tenentur, debitam etiam, antequàm exorcizentur, habeant præparationem, ut optatam salutem consequi mereantur.

384 *Obsessus debet esse benè dispositus.*

Quòd si quæras, quænam sit dispositio immediata necessaria ægro ad Exorcistam accedenti, audi Christum illam Matth. 17. breviter edocentem. Obtulerat Apostolis unus ex Judæis filium suum habentem spiritum spumantem, allidentem, stridentem, & arescentem, ut illum expellerent. Quod cùm frustra tentassent, ægrum adduxit ad Christum, ac genibus provolutus ante eum dixit: *Domine, miserere filio meo, quia lunaticus est, & malè patitur; nam sæpè cadit in ignem, & crebrò in aquam; & obtuli eum discipulis tuis, & non potuerunt curare eum. Respondens autem Jesus ait: O Generatio incredula, & perversa, quousque ero vobiscum? usquequò vos patiar?* quasi diceret: O Generatio sine fide, ac sine confidentia: Non enim homo ille firmiter credebat, quòd Jesus posset sanare filium ejus: unde dixit ei: *Si quid potes, adjuva nos misertus nostri.* Non enim

385 *Dispositio requisita in obsesso est fides theologica, ac fiducia in Deum.* Matt. 17. v. 15. Marci 9. v. 22.

dixit: Scio, quòd potes salvare filium meum: Sed *si quid potes*, ubi per illam particulam conditionalem, *Si*, ostendit, se ignorare, in Christo esse virtutem certam, & infallibilem ad dæmones expellendos. Quare Christus ostendit ei, ac docuit, fidem theologicam, nec non fiduciam inhæsitantem necessariam esse, nedum Obsesso, ac Maleficiato, sed quacumque ægritudine detento, & in quacumque necessitate constituto, (si à Deo liberationem à malo; vel quodvis aliud ab eo beneficium animæ salutare infallibiliter obtinere prætendat) qua firmiter, & sine hæsitatione credat, Deum nedum posse, ac scire; sed velle quodcumque salutare petitur, ratione suæ bonitatis infinitæ, ac fidelitatis immutabilis, infallibiliter largiri tempore opportuno: Ideò dicit: *Si potes credere, omnia possibilia sunt credenti:* Quod benè testatur etiam Beda Venerabilis dicens: *Impossibilitas curandi non ad imbecillitatem curantium; sed ad eorum, qui curandi sunt, fidem referenda est.* Apertè S. Cyprianus tract. 4. de Idolorum vanitate: *Dæmones vel exiliunt statim: vel evanescunt gradatim, prout fides patientis adjuvat; aut gratia curantis aspirat.* Et S. Athanasius orat. 1. contra Arianos: *Omnes*, ait, *qui legitimè in Christum fiduciam habent, pedibus conculcant eum, qui hæc verba dicebat* Isaiæ 14. *In cælum conscendam, super astra Dei exaltabo solium meum*, &c. Latissimè de modo omnibus accommodato quodcumque à Deo salutare cupientibus obtinere, actum est supra, ubi *de Fiducia in Deum* collocanda.

Qualis esse debeat.

386 Hanc autem fiduciam, quia tunc Apostoli perfectam quoad praxim, & exercitium non habuerunt, ideò dæmonem ab illo juvene ejicere non potuerunt. Quare convenienter Christus posuit secundo loco: *Hoc genus dæmoniorum non ejicitur, nisi per orationem, & jejunium;* quasi diceret: quia non orastis, nec jejunastis, illum ejicere non potuistis; ut notat Abulensis q. 171. *in c.* 17. *Matthæi*, ut ostenderet, & Exorcistam, & Obsessum orationi, & jejunio debere esse intentos: cùm hæc maximè disponant animos; ut fidei, ac confidentiæ in Deum, qua dæmones expelluntur, ac cætera beneficia à Deo obtinentur, actus facillimè eliciantur. Quare utrumque Obsesso, ac Maleficiato, seu alia ægritudine detento, & in quacumque necessitate constituto necessarium est, ut ex illa theoria Christi, & practica Joannis *sequentibus capitibus* demonstrabimus.

Infra num. 463. & 464.

Cap. I.

De Ægroto orante Deum.

387 DIgnum sanè Joannis exercitium, orationi vacare, dum similis Filio hominis sese ejus conspectui offert. Nam illam sublimem, & excellentem fuisse, quis dubitat? cùm Persona sit dignissima, Joannes nempè, apostolatu, prophetia, martyrio, doctoratu, virginitate, contemplatione, amore, & gratia insignis. Locus solitarius, Patmos Insula longiùs à tumultuaria hominum habitatione semota. Tempus opportunum, dies Dominica ecclesiastica institutione pietati consecrata. Causa sancta, martyrium nempe, ac tolerantia persecutionum propter verbum Dei, & testimonium Jesu Christi. Denique modus excellens: *Fui in Spiritu*, inquit; Sic enim orat, ut intra se raptus excessum mentis patiatur. Ideò ægroti est, sive Obsessi, sive maleficio affecti, sive quocumque morbo detenti, aut in quacumque necessitate constituti, ut maximam valeat assequi fiduciam, qua omnia petita beneficia salutaria à Deo obtinentur, assiduè Deum exorare modo sequentibus articulis explicato.

Ægroti exercitium debet esse oratio, ut maximam in Deum fiduciam eliciat.

ARTI-

Digitized by Google

ARTICULUS I.

Contemplando Divinam Providentiam.

QUàm utillimum sit hic agere de Dei Providentia, ex eo colligitur, quòd nemo confidentiam in Deum perfectè assequi potest, nisi qui & Providentiam Dei probè cognoverit. An sit Providentia, fugimus quærere: nam rectè Clemens Alexandrinus lib. 5. Stromat. sub init. *Sunt*, inquit, *quæstiones quædam dignæ, quæ puniantur: cujusmodi est quærere probationes, An sit Providentia; cùm sit manifesta Divina Providentia ex aspectu omnium, quæ videntur, effectorum, quę arte, & sapientia constant.* Est ergo Providentia. 388 *Ex contemplatione divinæ providentiæ emanat perfecta in Deum fiducia.*

Sed dices quid est Providentia? *Est ipsa*, inquit Boetius lib. 4. de consolat. philos. prof. 6. paulò à princip. *divina ratio in summo principe constituta, quæ cuncta disponit.* Optimè de hac re Damascenus l. 2. de fide Orthodoxa c. 29. *Providentia*, inquit, *est voluntas Dei, per quam res omnes aptè, congruèque gubernantur.* Rem sic faciliùs intelligemus: Vidit Deus ab æterno, qua ratione quævis res creata suum finem posset assequi; simul etiam omnia impedimenta vidit, quæ in assequendo fine obicem ponere valebant. *Providentia Dei describitur.*

Deinde hic idem optimus Deus sanctissima sua voluntate ea delegit subministranda auxilia, per quæ omnes homines ad suum finem quàm optimè ducerentur; ideò quamvis Providentia Dei consistat in actu intellectus divini; illum tamen comitatur actus voluntatis, ut benè docet Drexelius *de Conformatione voluntatis lib. 5. cap. 6. §. 1.* Hæc verò statim ab Orbis ortu proposuit, & in opus deduxit per immensam suam potentiam: Ita *Divina Providentia*, ut Dorotheus loquitur, *fons est omnium bonorum.* Hanc omnes philosophorum turbæ agnoverunt. Hinc illa: *Deum sequere; Cum Diis pugnare noli; Id superis curæ; Viderit Jupiter: Hoc in genibus Jovis situm;* aliaque talia priscis usitata. Habet enim Deus providentiam omnium omninò rerum creatarum. Res certissima est. Clamat Sapientia Sap. c. 6. *Pusillum, & magnum ipse fecit, & æqualiter cura est illi de omnibus. Ita te, ita me, ita singulos curat providentissimus Deus sicut universos*, ait Drexelius loco citato; *neque tantùm quod melius, sed quod optimum est semper & tibi, & mihi, & singulis, & omnibus vult.* Gregorius pulcherrimè lib 16. moral. c. 5. *Sic*, inquit, *intendit omnibus, ut adsit singulis; sic adest singulis; ut simul omnibus numquam desit: sic summa regit, ut ima non deserat; sic imis præsens est, ut à superioribus non recedat. Cura est Deo de omnibus.* *Declaratur.*

§. I.

HAnc veritatem (Ab avibus sumpto argumento) nobis ingerit Christus Matth. c. 6. *Respicite*, inquit, *volatilia cæli, quoniam non serunt, neque metunt, neque congregant in horrea, & Pater vester cælestis pascit illa: Nonnè vos magis pluris estis illis?* Hoc ipsum sæpiùs inculcans hic è cælo Magister: *Nonne*, inquit, *duo passere asse veneunt, & unus ex illis non cadet super terram sine Patre vestro? Vestri autem capilli capitis omnes numerati sunt. Nolite ergo timere; multis passeribus meliores estis vos.* In his animantibus, quę citrà omnẽ sollicitudinem pascuntur, vult sapientissimus Magister, discamus amplitudinem divinę Providentiæ, in quam recumbamus. *Hanc. n.* ait Drexelius loco cit. *ut apertissimam faciat, non adducit pastum in deserto Israelem annis quadraginta: non laudat Eliam à corvis nutritum; sed brutas animantes obiicit, idque non leones, ursos, elephantes, aut alia id generis grandia animalia, quæ & ipsa divinitùs pascuntur; sed animalium minima, aviculas, quæ cùm cantui ferè vacent, & veluti obiter sumant cibum, maximè à sollicitudine liberę videntur. Et homo, qui pluris est innumeris aviculis, Deumque & non Dominum tantùm, sed & Patrem agnoscit, sic angatur animo?* 389 *Probatur sumpto argumento ab avibus.* Matth. c. 10. vers. 29. & Lucæ c. 12. vers. 7.

Digitized by Google

390 *A sollicitudine circa victum & vestitum.*

Idipsum inculcat idemmet Servator noster Lucæ eodem c. vers. 23. sumpto argumento à sollicitudine pessima circa vestitum, & victum; docetque in alma Dei Providentia unicè confidendum: *Nonnè*, inquit, *anima plus est, quàm esca, & corpus plus quàm vestimentum?* Deinde vers. 28. ejusdem c. quam circa flosculos Deus providentiam gerat, ostendens: *Considerate*, inquit, *lilia agri, quomodo crescunt: non laborant, neque nent. Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex istis. Si autem fœnum agri, quod hodie est, & cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit, quantò magis vos modicæ fidei?* Videte igitur, quàm non solliciti sint agrestes flosculi de suo, quo triumphant, vestitu: nam omnem decorem suum uni Deo referunt acceptum, apertè profitentes, se nihil debere humanæ curæ. Vos jam ipsi judicate, si Deus contemptissimos flores, & vilissimas herbas brevi demetendas, & in furnum rapiendas tam pulchrè amicit, ut magnificentissimi Regis Salomonis exquisitus, atque ad miraculum usque ornatus, ac pretiosus cultus eorum elegantiam neutiquam exæquet, quantò magis vos immortalitati à se conditos vestiet, curabitque necessaria non tegendo tantùm corpus; sed (si opus est) ornando; nec ornando tantùm corpus, sed animam, & corpus à dæmoniacis insultibus liberando, ac protegendo, ab infirmitatibus sanando, ab inimicis tuendo, & in cunctis necessitatibus sublevando? Quod benè testatur Sapiens Siracides Eccliſ. c. 34. *Oculi Domini*, inquit, *super timentes eum, protector potentiæ, firmamentum virtutis, tegimen ardoris, & umbraculum meridiani, deprecatio offensionis, & adjutorium casus, exaltans animam, & illuminans oculos, dans sanitatem, & vitam, & benedictionem.* Ideò Augustinus in Soliloq. c. 15. *Constanter*, inquit, *Deo crede, eique te totum committe quantùm potes: ita enim ipse te ad se sublevare non desinet, nihilque tibi evenire permittet, nisi quod tibi prosit, etiamsi nescias.*

§. II.

391 *Providentiæ contemplatio animæ quietem affert.*

HÆC ergo divinæ Providentiæ quotidiana contemplatio maximam in nobis erga Deum ingerit fiduciam; altissimam animo pacem conciliat; omnem hominis voluntatem subiicit divinæ, idque suavi negotio. Quisquis enim divinæ providentiæ totum se regendum committit, is jam liber ab innumeris molestiis *sedet in pulchritudine pacis, in tabernaculis fiduciæ, & in requie opulenta*, ait Isaias c. 32. vers. 18. Hinc Allois Abbas (ut refert Dorotheus doctr. 7.) dicere solebat: *Non habebit homo requiem, nisi dixerit in corde suo: Ego, & Deus soli sumus in hoc mundo.* Hoc ipsum Augustinus lib. 3. Confeſs. c. 11. *Sic curas, ô Deus, unumquemque nostrum*, inquit, *tanquam si solum cures, & sic omnes tanquam singulos.* Ipsissimum hoc & Gregorius lib. 25. Moral. cap. 19. asserit: *Sic Deus intendit singulis, ac si vacet à cunctis, & sic omnibus simul intendit, ac si vacet à singulis.* Ita mi homo, te curat, ita tibi providet Deus, ac si aliud quod curet, prorsus non habeat. Hominum multitudo divinam providentiam non turbat, idem illi unus, & mille homines. *Quemadmodum*, ait Drexelius *de Noe cum aliis septem hominibus arca concluso, aut de unico in Elysiis campis Adamo ei curæ fuit; sic de omnibus nunc est. Idcirco huic providentissimo curatori suo proborum quivis dicere poterit illud Cantic. cap. 2. Dilectus meus mihi, & ego illi: Ego Deum, & divinos nutus sic observo, perinde si aliud in Orbe non sit, quod observem, aut æstimem, mea vicissim salus sic Deo curæ est, tanquam si aliud in Orbe non sit, quod curet, aut rogitet; ille mihi, & ego illi: ille Dominus gubernans me, ego servulus ad dominicos jussus paratus; nam ita ille pactus est mecum: Cogita tu de me, & ego continenter cogitabo de te: obliviscere tu tui, & memineris mei, sic ego memor promissi mei vicissim jugem tui curam habebo.*

Drexel. de Conform. voluntat. lib. 5. c. 6. §. 1. Vers. 6.

392 *Deus ea providentia gubernat omnes, qua singulos.*

Hic illud solatii, ac consolationis plenum est: Deus non sic gubernat nos, ut Princeps provinciam, Rex regnum, Summus Pontifex Christianum orbem, quibus

bus opus est tot aliorum opera; Pontificis curas tot Archiepiscopi, tot Episcopi, tot alii magistratus sacri sublevant: Regibus proreges, Principes, Consiliarii, Senatores sunt, in quos illi suæ gubernationis curas partiuntur: Non ita Deus; ea providentia gubernat universos, qua singulos; ita unumquemque hominum peculiari, sicut omnes generali cura complectitur. *In omni loco*, ait, Sapiens Proverb. c. 15. *oculi Domini contemplantur bonos, & malos.* & c. 5. *Respicit Dominus vias hominis, & omnes gressus ejus considerat:* ac Sap. c. 8. *Providentia ejus attingit à fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter.* Vers. 3. Vers. 22. Vers. 1.

Utinam ergò in singularissimæ hujus, planèque paternæ providentiæ abyssum liberrimo nos jactu præcipites rueremus. Haud enim dubiè sibi quisquam in hoc omnis plenitudinem boni compromittere posset; ac dictis innixus davidicis dicere: *Dominus solicitus est mei. Dominus regit me, & nihil mihi deerit.* Nam si verè animi tranquillitatem diligimus, in Deo confidere debemus, & in eo nostram fiduciam collocare, cujus suffragio à dæmoniacis vexationibus (divina cooperante virtute) eruemur, ac protegemur; ab imminentibus necessitatibus sublevabimur; omniaque nobis proficua, & salutaria animæ consequemur. Psal. 39. ver. 8. Psal. 22. vers. 1.

§. III.

HInc quanta digni sint reprehensione, qui de Deo diffidunt, ac sibi ipsis tantùm fidunt, nemo non videt. Nam Salomon Proverb. c. 28. vocat eos stultos: *Qui confidit in corde suo*, inquit, *stultus est: Ne innitaris prudentiæ tuæ: Ne sis sapiens apud semetipsum.* Nimirum prima stultitiæ rudimenta sunt, se sapientem credere. Quis autem ille Phœnix est, qui res suas non æstimet, qui parvipendat, qui non aut vires, aut formam, aut opes, aut eruditionem, aut prudentiam suam subinde blandis oculis circumspiciat? Sed suo damno. Nam, *qui confidit in cogitationibus suis impiè agit.* Quapropter Deus, ut à nobis hanc impietatem depellat, sæpe nos graviter punit: aut indociles disciplina sua penitus excludit: Sic Gigantem Goliathum tantoperè sibi fidentem, ac juvenem David contemnentem certissima sua manu quasi fastuosam turrim lapillo unico dejecit. Sic Holofernes æquè præfidens sibi, tanti non erat Deo, ut virili dextra caderet, sed de omni illius arrogantia fœmina triumphavit. Sic Regis Assyriorum Nabuchodonosor nimia sua fidentia ipsum in feram mutavit. Sed audi, ut è fera in hominem remigravit, & Deo, non sibi fidere didicit: *Igitur post finem dierum ego Nabuchodonosor oculos meos ad cœlum levavi, & sensus meus redditus est mihi, & Altissimo benedixi, & viventem in sempiternum laudavi, & glorificavi: quia potestas ejus potestas sempiterna, & regnum ejus in generatione, & generationem. Et omnes habitatores terræ apud eum in nihilum reputati sunt: juxta enim voluntatem suam facit tam in virtutibus cœli, quàm in habitatoribus terræ: & non est, qui resistat manui ejus, & dicat ei: Quare fecisti?*

393 *Qui ac Deo diffidit, ac sibi fidit, stultus est.* Prov. c. 28. v. 6. & c. 3. v. 5.

Prov. c. 12. v. 2.

Daniel. c. 4. v. 31. & 32.

Qui ergò per orationem optata beneficia impetrare cupit, non roborì suo, non arti, non eloquentiæ, non prudentiæ, non ingenio, non stemmati, non divitiis, non eruditioni, non sapientiæ fidat, quæ omnia levi flatu corruunt: ut monet Hierem. c. 9. sed semper in oculis summam Dei habeat providentiam, suamque sœpiùs redarguat de Deo diffidentiam, ac sibi fidentiam: sicut suam correxit August. lib. Soliloq. c. 15. *Credebam*, inquit, *me sufficere per me, nec perspiciebam, quoniam tu regebas me, donec aliquantulum elongasti à me, & cecidi statim in me, & vidi, & cognovi:* Sic tu si quotidiè memoraveris, quòd *cura est Deo de omnibus*, Deoque fideris, ac tibi diffideris, quicquid salutare petieris, impetrabis. Vers. 13.

Digitized by Google

ARTICULUS II.

Meditando infinitam Dei bonitatem.

394 *Providentia in meditando non est separanda Dei bonitas.*

A Divina Providentia infinitam Dei Bonitatem, ac liberalitatem Ægrotus, vel quicumque alius devotus Orator in orando separare non debet; sed intellectu contemplari, ac toto affectu meditari, ac firmiter, sineque ulla hæsitatione credere, Deum nedum omnipotentem esse: *in cujus ditione cuncta sunt posita*, ut loquitur Mardochæus Hest. c. 13. *cujus non est, qui possit resistere voluntati*: ac sapientissimum, *in quo sunt omnes thesauri sapientiæ, & scientiæ absconditi*, ut ait Paulus ad Colos. c. 2. sed summè bonum; qui ita bonus est, ut ipse solus sit bonus per essentiam: sicut ipsamet Veritas Jesus Christus Dominus noster testatur dicens: *Nemo bonus, nisi unus Deus*. Et 1. Regum. c. 2. *Non est sanctus, ut est Dominus*: quia in ipso, & ab ipso absolutè, & principaliter est omnis bonitas, & sanctitas. Cùm enim bonitas, ac sanctitas sit diffusiva sui ipsius juxta boni naturam à D. Dionysio *cap. 3. de divin. nomin.* descripti, nec per essentiam possit se diffundere ad extrà, se diffundit per communicationem, varia creaturis (præcipuè rationabilibus) bona communicando spiritualia, ac temporalia, juxta uniuscujusque propriam capacitatem, exigentiam, ac dispositionem: cùmque infinita sit illa bonitas, nec umquam ex sui ipsius communicatione exhauriri possit, quantùm est ex parte sui semper parata est, se communicare secundùm quòd expedit bono creaturæ, & quidem majori bono, nisi impediatur per obicem positum ab ipsa Creatura: ut eruditissimè docet Hieremias Drexelius de Conformatione voluntatis *lib. 5. cap. 8. §. 5.* sub fin. *Tam rectæ Deus voluntatis est*, inquit, *ut semper velit, ac possit id, quod nobis bono est, & quidem majori bono. Quid ni velit hoc Deus? Optimus est. Quid ni possit? Maximus est. Adeòque vires nullæ sunt supra ipsum, uti nullæ, nisi ab ipso. Undequaque, & ex omni parte, bona Dei voluntate ita circummuniti sumus, ut ad nihil, nisi per providentiam divinam, per ipsum Deum possit pertingere. Verè, ut scuto bonæ voluntatis tuæ coronasti nos.*

Marci 10. Lucæ 18. 1. Reg. c. 2.

Voluntate conditionata Deus vult, quod nobis majori bono est.

§. I.

395 *Deus vult, nos participes fieri suæ bonitatis.*

HInc Deus piissimus, ut hujusce divinæ suæ Bonitatis participes efficiamur, per divinas scripturas nos sæpiùs admonet, vocat, & invitat, ut in cunctis necessitatibus, angustiis, & tribulationibus ad eum confugiamus, & in omni opere nostro quicquid nobis expedierit, postulemus: *Petite* ait Matth. 17. & Lucæ 11. *& dabitur vobis; quærite, & invenietis; pulsate, & aperietur vobis. Omnis enim, qui petit, accipit; & qui quærit, invenit; & pulsanti aperietur*. Immò tam maximè avet nobis benefacere, quòd nedum varia nobis communicat beneficia, gratiasque, ac favores innumeros elargitur, verùm ex ipsismet nostris petitionibus, orationibus, & invocationibus se fortè honorandum, ac glorificandum profitetur: *Invoca me*, ait Psal. 49. *in die tribulationis, eruam te, & honorificabis me*. & Joan. 14. *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio*. Hac de re S. Fulgentius in Prolog. p. lib. ad monim. ait: *Deus beneficium ducit, cùm ab eo beneficium petitur: jucundius dat, quàm alii accipiant*.

396 *Qui petit à Deo aliquid confidenter, facit Deum esse Deum.*

Nec mirum: cùm enim quis Deum orans, & aliquid ab eo petens, firmiter credit, ac sine ulla hæsitatione confidit, Deum ob suam infinitam bonitatem, clementiam, ac liberalitatem, quod ei fuerit proficuum, ac salutare largiturum, hic (quantum est ex se) facit, Deum esse Deum; non quòd det ipsi Deo esse, nec Deus esse incipiat; sed quia ipsum judicat, prædicat, fatetur, ac manifestat Deum omnipoten-

Digitized by Google

potentem, ſapientiſſimum, clementiſſimum, ac ſummè bonum. Quam veritatem ipſemet Deus docet Exodi 29. dicens: *Et habitabo in medio filiorum Iſrael, eroque eis Deus.* Ibi Septuaginta legunt: *Invocabor in filiis Iſrael, & ero eorum Deus.* Sed bone Deus! Quid ſi non invocaberis? An deſines eſſe Deus, cùm dicas: Ero eorum Deus? Utique quantùm eſt ex parte eorum, ſi non invocaberis, non eris eis in Deum, ut tradit Sanctas Pagninus. Hoc ipſum Sancta Eccleſia ipſiſſimis verbis in perſona Dei profitetur *in Introitu Miſſæ Domin. 19. poſt Pentec.* dicens: *Salus populi ego ſum, dicit Dominus: De quacumque tribulatione clamaverint ad me, exaudiam eos, & ero Dominus illorum in perpetuum.* Ratio eſt: quia qui Deum orat, & eum non tantùm eſſe omnipotentem, ac ſapientiſſimum credit, ut poſſit, ac ſciat dare, quod ipſe petit; ſed etiam ſummè bonum, piiſſimum, ac liberaliſſimum, ut velit, quod ſalutare poſtulatur, elargiri, eo actu, & modo orandi confitetur, Deum eſſe Deum: quia ejus proprietatem, quæ eſt bonitas, & miſericordia, ut Marci 10. *Nemo bonus niſi unus Deus*; & in quadam Collecta tradit Eccleſia dicens: *Deus, cui proprium eſt miſereri:* prædicat, fatetur, ac manifeſtat: ipſumque Deum Optimum, Maximum, omnibus divitiis affluentem, benigniſſimum, ac magnificentiſſimum publicat, & enunciat: uti etiam illum proclamat Paulus ad Roman. c. 10. *Idem Dominus eſt omnium*, inquit, *dives in omnes, qui invocant illum.* Quomodo.

§. II L

HOc optimè agnoſcens Propheta Regius alloquens animam ſuam Pſal. 103. dicebat: *Benedic, anima mea, Domino.* Sed quid inde, ô Rex, poſtquam Deus benedixeris, ad eumq; oraveris? *Ecce, Domine Deus, meus magnificatus es vehementer*: ſed quomodo Deus poteſt magnificari, ſi *magnitudinis ejus non eſt finis?* ut ipſemet David teſtatur Pſal. 144. Quomodo ergò magnificatus eſt vehementer? Eruditiſſimè hoc exponit D. Auguſt. in Pſal. 103. *Ex me*, inquit, *magnificatur Deus meus: ex me ergo magnus fit. Docet nos aliquid, & quotidiana oratio ſalutis noſtræ, ſanctificetur nomen tuum. Quotidie petimus, quotidie rogamus, ut fiat. Si nos quiſquam interroget, quid eſt, quod petis, ut ſanctificetur nomen Dei? Aliquando enim ſanctum non eſt, ut ſanctificetur? Et tamen niſi vellemus fieri, non peteremus, ut fieret. Alia eſt enim gratulatio: alia oratio: gratulamur ex eo, quod eſt: oramus, ut ſit, quod nondum eſt.* Hæc Auguſt. Quibus verbis inferre vult Auguſtinus, quòd licèt Deus ſanctus ſit, & bonus, & non ſic ſanctus, ut eſt Dominus, nec bonus per eſſentiam, niſi unus Deus; vult tamen Deus etiam ut Sanctus agnoſci, nomenque ſuum ſanctum ubique terrarum prædicari, & glorificari. Hac de re ſtatuit, ut in oratione Dominica prima petitio eſſet: *Sanctificetur nomen tuum:* non quòd nomen Dei indigeat, ſanctum fieri: quia jam ſanctum eſt; nec nos illud ſanctificare poſſumus: Nam ſicut Deo non poteſt aliqua ſanctitas augeri, eò quòd in infinitum ſanctus eſt: ita nomen ejus non poteſt aliquam acquirere ſanctitatem, quam ſemper non habuerit. Sed vult Deus, ut ſanctificetur nomen ſuum, ideſt, ut ſanctum reputetur juxtà illud Pſal. 110. *Sanctum, & terribile nomen ejus*; & ut ſanctum ab omnibus honoretur, ac glorificetur. Quod maximè fit, cùm aliquis ad Deum fiducialiter confugiendo aliquod petit beneficium, ſive ſpirituale, ſive corporale ob infinitam ejus bonitatem, ac liberalitatem; ex cujus conſecutione ab eo agnoſcitur, ut Deus, ac prædicatur nedum ut omnipotens, ac ſapientiſſimus; ſed ut pientiſſimus, clementiſſimus, magnificentiſſimus, ac ſummè bonus: ſicque glorificatur, ut pater benigniſſimus, & ſanctum nomen ejus à ſuis devotis oratoribus humiliter, ac devotè laudatur, honoratur, glorificatur, ac colitur.

397 *Qui fiduciali-ter orat Deum, ipſum honorat.* Matth. 6. Vers. 9.

§. III L

QUid autem in ægrotis obſeſſis, vel maleficiatis, aut in quacunque neceſſitate conſtitutis magis, ac magis petita beneficia impetrandi fiduciam augere po-

398 *Meditatio divinæ Bonitatis fiduciam auget,*

Digitized by Google

poteſt, quàm Deum ſummè bonum, ſummè pium, ſummè liberalem, & talem, quòd ſe honorari reputat, dum nobis in tribulationibus auxilium præſtat, meditari? beneficium ducit, dum ab eo beneficium petitur? ſe Deum conſtitui fatetur, dum ſibi à nobis gratiæ poſtulantur? Magnificari ſe dicit, dum anima noſtra illi benedicit? Quid ampliùs in nobis confidentiam à Deo obtinendi quidquid animæ fuerit ſalutare, excitare poteſt, quàm patrem, & non Dominum vocare eum, à quo petita expectamus, dicendo: *Pater noſter, qui es in Cælis?* Servi enim non ſemper impetrant, ſed filii. Si filium Dei te credis, illa pete, quæ tibi expediunt; nam illum decet ea elargiri. Unde D. Bernardus ſuper illa verba orationis domin. Pater noſter, &c. *Oratio, quæ Patris dulceſcit nomine*, inquit, *omnium petitionum mearum impetrandarum fiduciam mihi præſtat.* Quod ipſamet veritas docet Matthæi c.7.& Lucæ 11. *Quis ex vobis*, ait, *patrem petit panem, numquid lapidem dabit illi? Aut piſcem: numquid pro piſce ſerpentem dabit illi? Aut ſi petierit ovum, numquid porriget illi ſcorpionem? Si ergo vos, cùm ſitis mali, noſtis bona data dare filiis veſtris; quantò magis Pater veſter de Cælo dabit ſpiritum bonum petentibus ſe?* Hanc veritatem confirmat elegantiſſimè Drexel. de Conformat. volunt. l.5. c.2. *Hoc ſcimus*, inquit, *Deum eſſe ſummum Bonum, & quidem tam immensè bonum, ut nil penitùs vel petere liceat, vel optare, quod ab hoc tanto Bono non poſſimus impetrare, certè ſuo tempore conſecuturi omnia, modò tantiſper non cadamus animo; ſed maxima in Deum fiducia erecti ſciamus præſtolari cum ſilentio ſalutare Dei. Nam Gemma gratiſſima expectatio præſtolantis, quocumque ſe vertit, prudenter intelligit. Bonus eſt Dominus ſperantibus in eum, animæ quærenti illum.*

Matth.6

Thren. c. 3. v.26.
Prov.c.17. v.8.
Thren. c. 3. Vers.25.

QUÆSTIO I.

Cùm Deus tam pientiſſimus ſit, ac ſummè bonus, cur tot homines de ejus divino auxilio diffidant?

399 *Plures ſunt in Orbe, qui de Deo diffidunt.*

JUremerito movetur hęc quæſtio: quia plures in Orbe ſunt, qui de Deo diffidunt: Alii enim putant, illum ſuis hoſtibus nimiùm indulgere, & laxare omnes habenas: Alii diffidunt, ſe impetraturos à Deo, quod rogant, præſertim ſi per commiſſa olim peccata conſcientiæ angoribus urgeantur, metuantque, ne Deus veniam ſit negaturus etiam petentibus: Alii de Deo diffidunt, ne fortè ſubtrahat victui neceſſaria. Alii jam fruges, ne nivibus ſuffocandæ ſint, verentur: aut in herba neandæ à ſiccitate, jam pluviis mergendæ, aut grandine ſternendæ, vel fulmine exurendæ: Alii jam aliundè vexandam annona m timent: Alii ne valetudine, aut incertis caſibus deſint neceſſaria, formidant: Nonnulli ad rumores bellicos conſternuntur, & ſpem omnem abiiciunt: Jam ad funerum, aut aliarum cladium nuntios penitus exanimantur; in quocunque tandem, cùm laboris aliquid, ac difficultatis ſentiunt, de eo mox diffidunt. Unde ergo tanta in hominibus diffidentia, ſi Deus tam bonus eſt, & tam immensè bonus, ut nil omninò ab eo piè poſtulari liceat, vel deſiderare, quod facillimè tempore opportuno obtinere non poſſimus?

Difficultatem ſolvit Hieremias Drexelius l.5. de Conformat. volunt. c.10. §.7. *Ex hoc inde evenit*, inquit, *; quia Dei bonitate, ac potentia parum rectè, parumve liberaliter ſentiunt: hinc illa animi de rerum temporariarum proſpectu nunquam ſecura, ſemper diffidens cura Confitentur, ſe noſſe Deum*, ait Paulus ad Titum c.1. *factis autem negant*: quia ejus divinam providentiam, bonitatem, ac liberalitatem vel actu negant, vel contemmunt, omnia metientes ſuo judicio, & propria æſtimatione. Unde de his ait Auguſtinus Hipponenſis præſul in Pſal. 31. propè finem *Pravi corde*, ideſt, *diſſorti corde tres habent ſententias: aut non eſt Deus, dixit enim ſtultus in corde ſuo, non eſt Deus: Aut injuſtus Deus eſt, cui hæc pla-*

Magna enim impietas.

Digitized by Google

placent, & qui hæc facit, ſcilicet mala, quæ nobis eveniunt: *Aut non gubernat res humanas, nec cura eſt illi de omnibus. In iſtis tribus ſententiis magna impietas.* Quare ut hujuſmodi homines de divina providentia, bonitate, ac liberalitate diffidentes à ſua avocet diffidentia, & impietate, in eorum oculis ponit Dei bonitatem, benignitatem, ac liberalem providentiam, qua cuncta gubernat, ſic ratiocinando in Pſal. 145. *Fecit Deus*, inquit, *cælum, & terram, & mare, & omnia, quæ in eis ſunt. Si ergo omnia, quæ in eis ſunt, & te; parum dico, te, paſſerem, locuſtam, vermiculum, nihil horum non ille fecit, & cura eſt illi de omnibus. Nolite ergo dicere. Non pertineo ad Deum. Pertinet ad Deum anima tua, pertinet ad Deum corpus tuum; quia Deus fecit & corpus tuum, Dicis fortè: Non numerat me Deus in magna multitudine. Te non numerat, qui etiam capillos capitis tui habet numeratos?*

§. I.

400 *Obiiciuntur miſeriæ, quibus involvimur: Difficultatem ſolvit Auguſt.*

SEd fortaſſe dicet aliquis: Subinde iis miſeriis involvimur, adeò ſolatiis omnibus, & auxiliis deſtituimur, ut mirum non ſit, quandoque fiduciam nonnihil vacillare. Hic etiam Auguſtinus eodem loco pro me reſpondebit. (Et obſecro vos omnes, qui hæc legitis, aut legi auditis, ut ſanctiſſimi viri reſponſum altiſſimo pectore reponatis:) *Quidquid ergo*, inquit Auguſtinus, *hìc accidit contrà voluntatem noſtram: noveris non accidere niſi de voluntate Dei, de providentia ipſius, de ordine ipſius, de nutu ipſius, de legibus ipſius: & ſi nos non intelligimus quid quare fiat, demus hoc ipſius providentiæ, quia non ſit ſine cauſa:* Hoc ipſum idem Beatiſſimus Pater divinus ſcriptor confirmans lib. 11. de Civit. Dei cap. 22. *Nos*, inquit; *divina providentia admonet, non res inſipienter vituperare, ſed utilitatem rerum diligenter inquirere, & ubi noſtrum ingenium, vel infirmitas deficit, ita credere occultam, ſicut errant quædam, quæ vix potuimus invenire: quia & ipſa utilitatis occultatio, aut humilitatis exercitatio eſt, aut elationis attritio.* En bonitas Dei infinita, quæ in omnibus ſemper, quod nobis magis eſt proficuum, quærit! Si enim ſæpiùs mentis oculis divinam ejus providentiam contemplaremur, ac infinitam ejus bonitatem, clementiam, ac liberalitatem, ac cætera ejus attributa meditaremur, *In nobis fiducia multùm confirmari poſſet*, ait Suarez tom. 2. de Religione l. 1. de Oratione c. 24. n. 9. *ex qua licèt non perveniatur; ad judicandum certò, & infallibiliter Deum effecturum, quod petimus; ſæpè tamen pervenitur ad judicium ita credibile, ac determinatum, ut excludat omnem actualem hæſitationem, & animum orantis pacatum reddat.* Et hoc modo quod magis animæ ſalutare eſſet, ſemper obtineremus. *Neſcire enim non poteſt divina providentia* ait Drexelius de conformat. volunt. lib. 5. c. 2. §. 3. *quid nobis potiſſimùm conducat: nec poteſt æterna benignitas non velle concedere, quod nobis cognoverit expedire.*

Verùm cur non tantùm peccatores, qui de mundo ſunt, ac de mundo loquuntur; ſed etiam homines juſti docti, ac pii (etſi de divina providentia, ac bonitate Dei benè ſentiant), hac confidentia ſæpiùs carere conſpiciantur, altiùs, & profundiùs eſt inveſtigandum.

QUÆSTIO II.

Cur plures Juſti etiam docti, ac pii perfecta fiducia in Deum ſæpè careant?

401 *Plures fiducia in Deum carent.*

OMiſſis, quæ ſequenti articulo explicabuntur, (Quorum intelligentia pro ſolvenda hac difficultate plurimùm valet) Dico, hoc eſſe in cauſa, quia dum in via ſumus, & anima noſtra hiſce corporeis ſenſibus eſt alligata cum intellectus noſter ſit finitus, & limitatus, omniaque intelligat per ea, quæ ſenſibus percipiuntur, ut ait Paulus Romanc. 1. *Inviſibilia enim ipſius à creatura mundi per ea, quæ* Verſ. 20.

facta

facta ſunt intellecta conſpiciuntur: ſempiterna quoque ejus virtus, & divinitas: dum aliquid ſpeculatur, id ſub ratione finiti, ac limitati intuetur. Hinc, cùm Deum deprecamur, ejuſque divinam clementiam, ac pietatem imploramus, cum in cælis dumtaxat regnantem, ac in throno ſublimi Majeſtatis ſuæ ſedentem (ut Sculptores, ac Pictores ejus ſimulacrum oculis noſtris obiiciunt) & ab hiſce inferioribus mundi plagis diſtantem contemplamur, ideòque illius bonitas, liberalitas, ac providentia nimis parva videtur, utpotè nimis diſtans, & eminùs exiſtens, & conſequenter in nobis difficulter illam fiduciam firmam, ac perfectam cauſare poteſt; quia viſio intellectualis, qua Deum intuemur, & ejus divina attributa contemplamur, niſi tenuis, ac debilis exiſtit. Illuſtro rem à ſimili. Quemadmodum cùm aliquis turrim intuetur, quò magis à turre procul recedit, eò brevior, ac minor turris apparet: quò verò magis turri approximatur, eò altior, ac major videtur: quia (ut docent Perſpectivi) linea viſualis formatur ad inſtar pyramidis, cujus baſis eſt objectum viſum, & conus eſt in oculo; idcircò quò magis oculus à turri diſtat, eò linea viſualis longior fit, & acutior; ſic angulus coni, qui eſt in oculo, tenuior fit, ac debilior, baſis verò pyramidis viſualis minor, ac brevior apparet. E converſò verò quò magis oculus turri approximatur, lineæ viſuales, quæ à baſe pyramidis viſualis, (Nempè ab imo turris, & apice ejuſdem incipiunt, & progredientes ad oculum pertingunt) eò magis à ſe invicem recedere videntur, ſic baſis pyramidis viſualis, quæ eſt objectum viſum, nempè turris, altior fit, ac major, & conſequenter angulus coni, qui eſt in oculo latior, & amplior evadit. Ita cùm Deum, ejuſque divinam providentiam, ac bonitatem, non ut præſentem, ſed ut abſentem, ac nimis diſtantem meditamur, ejus infinita magnitudo nobis non apparet: quia conus viſionis intellectualis nimis eſt tenuis, ac debilis, baſiſque viſionis, quæ eſt objectum viſum, ſcilicet divinæ providentiæ, ac bonitatis infinitas, excellentia, ac magnitudo nobis nimis tenuis, ac brevis apparere dignoſcitur. Et hæc eſt ratio, ob quam divinæ providentiæ, ac bonitatis Dei infinitæ uberrimos non experimur fructus, & ideò multoties nos fiducia denudamus. Quod rectè annuere videtur P. Drexelius de Conformat. volunt. lib. 5. c 2. *Miſeri nos*, ait, *quàm tenuem de Deo notitiam habemus! vix per rimulam aliquid divinis luminis haurimus. Hoc ſcimus, Deum eſſe ſummum Bonum, & quidem tam immensè bonum, ut nil penitus vel petere liceat, vel optare, quod ab hoc tanto bono impetrare non poſſimus.* Quod autem ſæpiùs non impetremus, hoc eſt: quia, cum illum ut à nobis nimis diſtantem contemplemur, difficulter actus perfectæ confidentiæ in Deum elicere valemus.

Quia Deum non ut præſentem, ſed abſentem meditantur.

Excitare.

§. I.

402 *Contemplari Deum, ut præſentem, fiduciæ parit, & amoris.*

QUare, mi devote Orator, ſi ex divinæ Bonitatis meditatione in te confidentiam in Deum excitare cupis, noli Deum, ut abſentem contemplari: noli eum dumtaxat, ut in cœlis regnantem meditari; ſed intellectu lumine fidei illuſtrato totum in toto, & totum in qualibet etiam minima parte univerſi per eſſentiam, per præſentiam, ac per potentiam exiſtentem ſaltem per ſpeculum, & in enigmate eum meditare: *Non enim*, ait Paulus, Act. 17. *longè eſt ab unoquoque noſtrum; In ipſo enim vivimus, movemur, & ſumus*: eum ut omnia gubernantem, tibi ſemper præſentem, & aſſiſtentem, innumera beneficia tibi conferentem quotidie toto affectu conſidera, ac contemplare: ſic David Pſal. 15. dicebat: *Providebam Dominum in conſpectu meo ſemper, quoniam à dextris eſt mihi, ne commovear.* Noli, noli dicere: Deus oblitus eſt mei, non meas miſerias vult intueri; ſed dicas cum Regio Propheta: *Si aſcendero in Cœlum, tu illic es: ſi deſcendero in infernum, ades; Si ſumpſero pennas meas diluculo, & habitavero in extremis maris, etenim illuc manus tua deducet me, & tenebit me dextera tua.* Vis, ut Deus tuas ſublevet miſerias, tu ad Deum præſentem, ac tibi auxilium ſuum pollicentem tuos oculos dirige, ſicut Auguſtinus in illa verba Pſ. 31. *Firmabo*

Ve. Pſ. 138.

Pſal. 138. v. 5. 10.

ſuper

Digitized by Google

ſuper te oculos meos, teſtatur ſe feciſſe, dicens: *Non auferam oculos meos: quid, & tu non aufers à me oculos tuos.* O tu, qui dicis, Deum tui eſſe oblitum, audi D. Bernardum *cap.6. Medit.* ac D. Ambroſium *de dignit.condit.humil.c.2.* dicentes: *Sicut nullum eſt momentum, quo homo non utatur, vel fruatur Dei bonitate, & miſericordia, ſic nullum debet eſſe momentum, quo eum præſentem non habeat in memoria.* Si ergo divinæ providentiæ, ac infinitæ Dei bonitatis, ac liberalitatis ubertimos, ac continuos vis experiri fructus, *in omni actu, vel cogitatu tuo tibi Deum adeſſe memorare*, ut docet idem Bernardus *in Specul. Monach.* Sic divinam Providentiam, ac Bonitatem meditando, ac contemplando, maxima ac perfectiſſima in te enaſcetur fiducia, qua omnia ſalutaria à Deo petita facillimè impetrabis. v. 3.

§. II.

EX hujuſce divinæ Bonitatis meditatione ille, qui orat Deum, ſuam debet arguere malitiam, improbitatem, & perverſitatem, & ſi aliquo mortali peccato detinetur, illud, ſicut & cætera omnia peccata deteſtari debet: quia quòd aliquis peccator cognoſcat ſuum ſtatum, & conſideret, & nullo modo de illo doleat neque illum mutare proponat; ſed voluntariè in eo permaneat, difficillimum eſt, quòd iſte confidentiæ firmæ, ac perfectæ in Deum actus elicere poſſit: ut benè docuit Joannes primæ ſuæ Epiſt.can.c.3. *Si cor noſtrum*, ait, *non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum.* Quamvis enim hæc fiducia principaliter bonitate, ac liberalitate Dei, & promiſſione divina, nitatur, ut dicetur *articulo ſequenti*; non tamen totaliter propria merita excludit: ut docet Suarez *tom. 2. de Relig. l.1. de oratione cap.24. num.11.* Nam pſal.33. habetur: *Oculi Domini ſuper juſtos, & aures ejus ad preces eorum*, & Jo. Caſſian. *Collat. lib.9. c.33. Hæc fiducia*, ait, *de conſcientiæ puritate creditur emanare*: Quomodo enim peccator voluntariè in peccato manens, & totaliter per peccatum à Deo aversus confidere poteſt, à Deo beneficia obtinere, cùm inimicus ſit Dei? cùm Deum odio habeat? Ideò juremeritò Sapientiſſimus Proverbiorum 28. dixit: *Qui declinat aures ſuas, ne audiat legem, oratio ejus erit execrabilis.* Sic Joan.c.9. dixit ille cæcus: *Scimus, quia Deus peccatores non audit.* Et licèt Auguſtinus interdum ſignificet, illi non eſſe integram fidem dandam; tamen idipſum videtur dicere Deus per Iſaiam cap.1. *Cùm multiplicaveritis orationem, non exaudiam, manus enim veſtræ ſanguine plenæ ſunt.* Quæ ſententiæ, ait Suarez *loco cit.c 25.nu.7.* ſunt intelligendæ tantùm de peccatoribus obſtinatis in peccato, qui habent propoſitum nunquam pœnitendi. Nam peccatores, qui habent animum aliquando pœnitendi, & interim orant, & interdum interceſſiones Sanctorum implorant, & nonnunquam peculiarem, & pium affectum, vel devotionem habent, hi animandi potiùs, quàm deſperandi ſunt; nam ſæpè Deus orationes illorum benignè exaudit, & illos interdum miraculosè convertit, ut ex hiſtoriis Sanctorum conſtat; Maximè ſi peccatores pia intentione, & firma fide, ac fiducia perſeveranter petant neceſſaria ad converſionem, non eſt improbabile, ait Suarez, quòd tandem exaudiantur, niſi multùm gratiæ Dei reſiſtant; hoc enim ſemper in eorum poteſtate relinquitur.

403 *Qui divinam contemplatur Bonitatem, debet ſuam arguere malitiã.* Verſ.9. Verſ.13.

Quare Ægrotus, ſive obſeſſus, ſive maleficiatus, vel quacunque ægritudine, aut neceſſitate detentus, ut ex divinæ Bonitatis, aliorumq; Dei attributorum meditatione fiduciam firmam, ac perfectam, qua efficaciter beneficia optata, ac petita ſalutaria à Deo conſequi valeat, in ſeipſo concipere, ejuſque actus frequentiſſimè elicere poſſit, in mentis oculis habeat monitum traditum ab Angelo Cuſtode S. Hermæ, ſeu Hermeti diſcipulo D. Pauli Apoſtoli, quod habetur tom.1. Biblioth. Veterum Patrum lib.2. mand.9. *Purifica*, ait, *cor tuum ab omnibus vitiis hujus ſæculi: obſerva verba tibi à Deo data, & accipies omnia bona, quæ petis, & omnibus petitionibus tuis nihil deerit tibi, ſi ſine dubitatione petieris à Domino.* Et paulò antè idem Angelus, ut eum ad majorem excitaret confidentiam, dixit illi: *Tolle à te dubi-*

404 *Super omnia cor ſuum à vitiis purgare.*

Digitized by Google

dubitationem, & nihil omninò dubites. Petens aliquid à Domino, ne dicas intra te; quomodo possum aliquid petere à Domino, & obtinere, cùm sim peccator tantorum malorum in Dominum? Noli hoc cogitare, sed ex totis præcordiis convertere ad Dominum. Pete sine dubitatione, & scies misericordiam Domini, quòd non te derelinquet; sed petitionem animæ tuæ adimplebit. Non est enim Deus sicut homines memores injuriarum; sed est immemor injuriarum, & miseretur figmenti sui.

ARTICULUS III.

Considerando Dei Veritatem, & Fidelitatem in suis promissis.

405 *Maxima fiducia enascitur ex consideratione fidelitatis Dei.*

SIcut ex divinæ Providentiæ, ac Dei Bonitatis contemplatione, ac meditatione magna in orante enascitur fiducia, salutaria beneficia à Deo petita obtinendi; ita eandem fiduciam ex consideratione Dei veritatis, ac fidelitatis in suis promissionibus servandis exoriri, in comperto est. Ut ergo, qui Deum orat, possit credere Deum esse veracem, & fidelem in suis promissis, debet priùs cognoscere divinas promissiones.

Promissiones Dei quæ.

Hæ autem promissiones ex divina scriptura accipiuntur Psal.49. *Invoca me in die tribulationis, eruam te, & honorificabis me.* Psal.90. *Clamabit ad me, & ego exaudiam eum, cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum.* Jeremiæ 33. *Clama ad me, & ego exaudiam te, & annunciabo tibi grandia, & firma.* Matthæi 18. *De quacumque re, quam petierint, fiet illis à Patre meo, qui est in cœlis,* & c.21. *Omnia quæcumque petieritis in oratione credentes, accipietis,* & Marci 11. *Quæcumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & evenient vobis,* & Joan.c.14.15. & 16. *Quicquid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis.* Et alibi tam in veteri, quàm in novo testamento habentur hujusmodi promissiones: In speciali quo ad dæmonum expulsionem, &c. habentur Marci ultimo. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eiicient, &c.* Quæ promissiones ad unam hanc reducuntur: quòd quicquid salutare petierint spe firma, atque robusta, impetrabunt.

§. I.

406 *Deus exigit ab orante, ut credat Deum esse veracem, ac fidelem in suis promissionibus.*

UNde cùm Deus adeò liberalis fuerit in promittendo, ac fidelis sit in suis promissionibus servandis, ut testatur David Psal.144. *Fidelis,* inquit, *est Dominus in omnibus verbis suis, & sanctus in omnibus operibus suis.* Et ipsemet Christus docet Matthæi 24. dicens: *Cælum, & terra transibunt: verba autem mea non præteribunt;* Juremeritò talem etiam ab homine exigit fidem, ut videlicet credat, Deum esse veracem, & fidelem in verbis suis. Ex actibus enim fidei theologicæ, qua quis firmiter credit, Dei promissionem esse infallibilem, Deumque in suis promissionibus mentiri non posse, exoritur fiducia, ac confidentia in Deum obtinendi id, quod ab eo salubriter postulatur.

Hac de causa in prædictis omnibus promissionibus Deus vel præmittit aliquam particulam, vel aliquam includit significantem fidem esse necessariam: ut Matthæi 17.& 21. *Si habueritis fidem, & non hæsitaveritis, &c.* & Marci 11. *Habete fidem Dei, &c. Qui non hæsitaverit in corde suo, sed crediderit, quodcumque dixerit, fiat, fiet ei,* & Marci 16. *Signa autem eos, qui crediderint, &c.* Et aliis ponit illas particulas: *credite, creditis, credentes,* ut ostendat eos, qui volunt aliquod salutare animæ, vel corpori infallibiliter à Deo obtinere (inter alia, quæ necessaria requiruntur, de quibus agetur *articulis sequentibus*) debere firmiter credere, non solùm Deum esse omnipotentem, sapientissimum, ac summè bonum; sed etiam summè veracem, atque fidelem in verbis suis, suisque promissionibus; ideòque non tantùm posse, & scire; sed ratione nedum suæ bonitatis, sed

pro-

Digitized by Google

promissionis, ac fidelitatis id, quod ab eo salutare petitur, elargiri velle. Quam fidelitatem, ac veritatem Dei benè fatetur Folengius in illa verba Psal. 144. *Fidelis Deus, &c.* dicens: *Dominus in omnibus pollicitationibus suis verax est, ac dignus, cui constans habeatur fides.* Idipsum docet ibi Titelmanus: *Fidelis, ac verax est Deus in omnibus verbis suis, nihil promittens, quod non fidelissimè adimpleat in tempore suo; neque falsum quicquam, aut vanum loquens, quod à veritate sit alienum.* Apertè, & eruditè testatur Scribonius in Super. Relig. lib. 1. c. 27. *Non enim*, ait, *spousionibus, quàm factis locupletior est Deus. Etiam montes promisit transferendos, mortuos ad vitam revocandos. Audeat proinde sperare homo; majora qui potest largietur Deus.* Hanc uno ore viriliter fassi sunt tres illi pueri Sidrach, Misach, & Abdenago in fornace Babylonica dicentes: *Benedictus es Domine Deus Patrum nostrorum, & laudabile, & glorioſum nomen tuum in sæcula: quia justus es in omnibus, quæ fecisti, & universa opera tua vera, & viæ tuæ rectæ, & omnia judicia tua vera.* En quomodo fatentur, se firmiter credere, Deum esse veracem in promissionibus suis, ideò non derelinquere sperantes in se: sicut ipsi verè à Deo non fuerunt derelicti; sed in medio flammarum illæsi præservati. Habenti ergo sufficientem notitiam divinæ promissionis, nemini est dubitandum, necessariam esse fidem ejus, idest, debere credere Deum esse veracem, & fidelem in suis promissionibus. Hoc solùm dubitandum remanet. Daniel. 3.

QUÆSTIO I.

An oporteat petentem distinctè habere notitiam hujus promissionis, & ex fide illius petere, ut oratio habeat conditionem requisitam ad impetrandum infallibiliter?

407

RAtio difficultatis est: quia difficile est, in hoc sensu hanc conditionem postulari ab omnibus piè orantibus; sunt enim multi fideles, & idiotæ, & ignorantes, qui nunquam de tali promissione quicquam audierunt: vel vim ejus, & efficaciam nunquam satis intellexerunt propter ruditatem suam; & nihilominus magna fide, & pietate orant, credentes Deum esse omnipotentem, & misericordem, & hoc satis esse ad postulandum ab illo cum magna fiducia.

Ratio dubitandi quæ.

Multi promissionem ignorant, & tamen impetrant.

Huic difficultati respondet Suarez *tom. 2. de Religione, lib. 1. de Oratione cap. 24. num. 3.* dicens: per se teneri omnes Christianos ad sciendam, & intelligendam hanc divinam promissionem, ut ex fide explicata illius orationes possint. Nam hoc planè Christum Dominum voluisse videtur in locis citatis *num. 405.* Nihilominus tamen censet, si quis habeat ignorantiam invincibilem talis promissionis, & petat, credendo firmiter, Deum posse dare, quod petitur, & esse bonum, ac misericordem ad dandum, (si & nobis expediat; & ex parte nostra non sit impedimentum) illam esse sufficientem fidem, quam videtur etiam postulasse Christus Matthæi 9. quando dixit: *Creditis, quia hoc possum facere vobis?* Qui enim sic orat, vult certè orare ex perfecta fide, & eo modo, quo Deus vult orari; (ideòque habet implicitam fidem, & promissionis, & effectus ejus) ut conditio impleatur. Item qui sic credit in Deum, credit illi tanquam primæ veritati, ergo implicitè credit, illum esse fidelem, ac veracem, ac proinde impleturum promissiones suas, quamvis fortè ignoret in particulari, an fecerit.

Orantes tenentur habere notitiam promissionis.

Orantes tenentur habere notitiam promissionis.

Ignorantia invincibilis excusat.

Cur autem aliqui (licèt in orationem divinam contemplentur providentiam, meditentur bonitatem, ac considerent veritatem, ac fidelitatem) non impetrent id, quod petunt, provenit ex defectu alicujus ex conditionibus ad impetrationem infallibilem requisitis, de quibus *in sequenti articulo* pertractabitur.

AR-

ARTICULUS IV.

De Conditionibus ad impetrationem infallibilem requisitis.

408 *Oratio (ut petitio est) ex se est apta ad impetrandum.*

ANtequam ad conditiones orationis ad impetrationem infallibilem requisitas deveniatur.

Primò est observandum, orationem ex hoc peculiari capite, quo est petitio, habere propriam, & peculiarem aptitudinem ad impetrandum: nam petitio ex natura sua ad hoc ordinatur, ut animum alterius inducat ad dandum id, quod petitur, non quia emitur, nec quia solvitur, nec quia aliquis illud meretur; sed solùm quia petitur, & rogatur: quatenus consentaneum est bonitati, vel liberalitati ejus, qui rogatur, moveri ad dandum solùm, quia rogatur: hoc ergo modo aptitudo ad impetrandum propria est orationis inter omnia virtutum opera. Unde licèt alia virtutum opera possint orationem juvare ad impetrandum, ut jejunium, eleemosyna, &c. nihilominus in aliis operibus non potest esse propria impetratio absque oratione propter rationem factam; sed per se solùm benè disponunt, aut merentur. Ita docet Suarez *to.2.de Relig.lib.1.de Orat.c.23.num.1.*

409 *Vt oratio infallibilem consequatur effectũ, requiritur promissio.*

Secundò certum est, orationem habere peculiarem Dei promissionem, ratione cujus hæc impetratio est suo modo certa, & infallibilis. Si enim spectemus solam rationem petitionis, habet quidem oratio ex illa aptitudinem, ut dixi, ad impetrandum, quæ potest appellari sufficientia; non tamen habet talem efficaciam, quæ certum, & infallibilem reddat effectum: quia non est causa necessitatem inducens, ut rectè dixit D.Thom. 2. 2. *quæst.*83. *art.*1. Ut ergo oratio habeat hanc efficaciam in impetrando, necessaria fuit promissio. Hæc ergo promissio frequenter repetitur in scripturis: ut habetur supra *in parva sylva num.*243. *& articulo præcedenti num.*405.

410 *Promissio Dei non est absoluta, sed conditionata.*

Tertiò certum est, hanc promissionem Dei non esse omninò absolutam; sed sub aliqua, vel aliquibus conditionibus, quibus positis, erit infallibilis impetratio, non verò absque illis. Ratio est: quia quod Deus promittit, eo modo, quo promittit, infallibiliter implet: ut enim ait Apostolus 2.Timot.2. *Fidelis Deus est, seipsum negare non potest.* Videmus autem (vt notavit Augustinus *tract.*73. *&* 81. *in Joannem,*) non omnia, quæ petimus, nobis concedi; ergo signum manifestum est, promissionem non esse absolutam: Nam si esset ita absoluta, ut in oratione nullam aliam conditionem postularet, præter petitionem, semper impleretur; nam hoc pertinet ad veritatem, & infallibilitatem promittentis. Signum est ergo, promissionem esse conditionatam: quia inter illa duo membra non datur medium. Unde fit, orationem (si non habeat conditiones necessarias ex vi promissionis) non impetrare: quia promissio conditionata, non impleta conditione, non inducit obligationem; quia conditionalis nihil ponit in esse. Dico autem, talem orationem non impetrare ex vi promissionis: quia non repugnat impetrare ex benignitate Dei; sicut posset impetrare oratio, quamvis Deus nihil promisisset, solùm ob congruentiam, quam habet cum divina bonitate, & liberalitate; quamvis ad hoc ipsum aliquas conditiones requirat, ut videbimus; plures tamen conditiones requiruntur, ut ex *vi* promissionis impetret; & tunc si illas habuerit, erit infallibilis impetratio: quia conditionalis, impleta conditione, transit in absolutam: Ita erudite docet Suarez *loc.cit. n.*3. Tota ergo difficultas est in explicandis conditionibus, sub quibus facta est talis promissio. Nicolaus de Lyra *in c.*11. *Lucæ*, & Ugo Cardinalis *in cap.* 15. *Joannis* tres assignant conditiones, scilicet quòd petat piè, perseveranter, & pro se. D. Thomas autem 2.2.*q.*83.*ar.*15. ad quatuor illas revocat, scilicet ut quis necessaria petat ad salutem, & piè, & perseveranter, ac pro se petat. Nos ergo pariter ad quatuor revocabimus, nempè ut quis petat piè, & ex fide inhæsitante, & perseveranter, & pro se petat.

Oratio ex vi promissionis non impetrat, nisi conditione adimpleta.

Con-

Digitized by Google

Conditio prima ad impetrationem infallibilem requisita.

411 *Oratio impetratoria debet esse de re bona, & honesta.*

PRima ergo conditio est, ut quisque piè petat, idest, ut oratio sit de re bona, & honesta, atque adeò, ut ipsa oratio bona, & honesta sit, necessaria, vel ad salutem utilia poscat: quod est petere secundùm divinæ voluntatis beneplacitum, ut ait Joann. primæ suæ can. c. 5. *Hæc est fiducia, quam habemus ad eum: quia quodcumque petierimus, secundùm voluntatem ejus, audit nos. Et scimus, quia audit nos, quicquid petierimus.* Voluntas autem Dei est, ut docet ipsamet Veritas Lucæ 12. ut primò regnum Dei, deinde alia necessaria ad victum, & vestitum inquiramus: *Verumtamen, ait, quærite primùm regnum Dei, & justitiam ejus, & hæc omnia adjicientur vobis.* Quem ordinem in petendo habemus in Oratione Dominicali: ut ipse Joannes admonet eodem c. *Scimus, ait, quoniam habemus petitiones, quas postulamus ab eo.* In quibus primò gloriam Dei quærimus; secundò quæ saluti animæ sunt necessaria; tertiò quæ ad sustentationem corporis ordinantur. In primis ergo præmittitur quasi prologus orationis illud verbum.

Petitiones Dominicales exponuntur.

Pater noster.

412 *Cur Deum vocamus Patrem.*

PRimò, ut sciamus, ad quem verba dirigantur; quod utique nesciretur, si absolutè inciperemus in prima petitione dicentes: *Sanctificetur nomen tuum.* Secundò ad captandam benevolentiam: quia cum vocamus Patrem eum, à quo petimus, inclinare volumus affectum ejus, ut nobis tanquam filiis ea, quæ petimus, largiatur: quia Pater nomen amoris, & dulcedinis est, teste Aristotele 3. *Polit. c.* 1. Dicitur autem Deus *Pater noster* per creationem, & gubernationem. Deuter. 32. *Nunquid non ipse est Pater tuus, qui possedit te, fecit, & creavit te?*

Cur Deus vocetur Pater noster, & non meus.

Nec voluit dicere *Pater meus*, quod soli Christo convenire potest, qui est Dei filius per naturam; sed *Pater noster*, quod omnibus est commune; quia nos omnes convenimus in una ratione filiationis, scilicet per adoptionem: ita benè docet Abulensis *qu.* 103. *in c.* 6. *Matthæi.* Immò aliam rationem addit *eodem loco* dicens: *Quia Christus voluit charitatem constituere inter omnes homines, ita quòd ad invicem sibi communicarent spiritualia bona; ideò dixit* noster, *ita quòd necesse sit ex forma orandi pro omnibus orare* Idipsum testatur D. Cyprianus Lde orat. dom. dicens: *Non autem dicimus* Pater meus, *sed* Pater noster; *quia pacis, & unitatis Magister noluit singillatim, & privatim precem fieri, ut quis cùm precatur, pro se tantùm precetur;* publica est enim nobis, & communis oratio, & quando oramus, non pro uno tantùm, sed pro toto populo preces fundimus: quia totus populus unum sumus.

Qui es in Cælis.

413 *Qua ratione Deus dicatur esse in cælis.*

DIcitur *qui es in cælis*: non quia Deus in cælo tantùm existat: quia ubique non localiter, sed immensivè existit: sed ad patris nostri carnalis differentiam dicitur; quia nos patrem habemus in terris, ad quem tamen preces nequaquam dirigimus; cùm ea bona, quæ in Oratione Dominica recluduntur, nobis concedere nequeat: eo quòd ipse pariter horum bonorum, quæ petimus, egestate laboret: ut ergo ad quem preces dirigimus, planè constet, dicimus: *Pater noster, qui es in cælis*, quasi dicatur, quòd cælestem Patrem, & non terrestrem obsecramus: ita Abulensis *loc. c.* Vel ut homo desideria sua à terrenis subtrahat, cùm patrem in cælis habeat: ita inquit Chrysost. super Matth. *ut sciamus nos habere patrem terrestrem; & erubescant se terrenis rebus substernere, qui patrem habent in cælis.*

PETITIO I.

Sanctificetur nomen tuum.

313 *Quomodo nomen Dei à nobis sanctificari possit.*

HÆc est prima petitio, in qua honorem Dei perquirimus; & ista aliis jure præmittitur: nam cùm homo magis Deum, quàm se ipsum teneatur diligere, priùs Dei bonum, idest, honorem Dei, & gloriam, quàm propria commoda debet postulare: ita inquit Chrysostomus: *Digna est enim Deum precantis oratio, nihil petere ante Patris gloriam; sed omnia ejus laudi postponere.* Nomen autem Dei sanctificari petimus,

mus, ideſt, ſanctum haberi, vel ab omnibus gentibus reputari, ita quòd nihil Dei nomine ſanctius eſſe exiſtiment; illudque in omnibus, & ſuper omnia debitis honoribus proſequantur; & hoc eſt, quod ante omnia eſt petendum: Ita dicit Auguſtinus lib. de ſerm. Dom. *Poſtquam dictum eſt, qui eſt, qui petitur, & ubi habitat, jam videamus, quæ ſint petenda. Primùm autem omnium, quæ petuntur, hoc eſt, ſcilicet* ſanctificetur nomen tuum, *quod non ſic petitur, quaſi non ſit ſanctum Dei nomen; ſed ut ſanctum habeatur ab omnibus, ideſt, ita inneteſcat Deus, ut non æſtimetur aliquid ſanctius, quod magis offendere timeant.*

PETITIO II.

Adveniat regnum tuum.

415 *Quid per regnum Dei intelligatur.*

Gloſſa ordin. *Hìc ſpiritus intelligentiæ petitur, quo mundatur cor, ut Deus videatur: duritia, & poteſtas diaboli excluditur.* Et congruè ſequitur: *ut poſt adoptionem filiorum regnum petamus, quod filiis debetur.* Unde ſequitur: *adveniat regnum tuum.* Quod ita dictum minimè eſt, quaſi modò Deus non regnet in terra, ſemperque in ea regnaverit. *Adveniat* ergo accipiendum eſt, ac ſi dicat, ut omnibus manifeſtè hominibus pateat, à quibus tanquam ſplendor à cæcis non contemplatur, quod ignorare nemo valebit, cùm Dominus ad judicandum venerit.

PETITIO III.

Fiat voluntas tua ſicut in cælo, & in terra.

416 *Quomodo voluntas Dei fieri poſſit ab hominibus in terra, ſicut in cælo.*

Auguſtinus: *ſicut in Angelis, qui ſunt in cælo voluntas tua fit, ut te perfruantur nullo errore obnubilante eorum ſapientiam: nulla miſeria impediente eorum beatitudinem; ita fiat in Sanctis tuis, qui in terra ſunt, & de terra (quantum ad corpus attinet) facti ſunt.* Item: *fiat voluntas tua*: rectè intelligitur, *obediatur præceptis tuis ſicut in cælo, & in terra*, ideſt, *ſicut ab Angelis, ita ab hominibus; non quòd ipſi faciant, ut velit Deus; ſed quia faciunt, quod ille vult, ideſt, faciunt ſecundùm voluntatem ejus.* hæc Auguſt. *lib. de ſerm. Dom.* Poſtquam enim in præcedenti petitione beatitudinem propter ſe appetendam Chriſtus ſupra innuerat, hic illa inſinuat, per quæ ad beatitudinem pervenitur. Primum autem, ac præcipuum, quod nos æternæ vitæ beatitudinem conſequi facit, eſt noſtræ cum divina voluntatis conformatio, ut taliter nempè vivamus, qualiter ipſe nos vivere ordinavit.

PETITIO IV.

Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie.

417 *Quid per panem quotidianum petant Chriſtifideles.*

Et ſi Doctores nonnulli verba hæc tam de ſacramentali, quàm naturali, ſeu materiali pane exponant; meliùs tamen, inquit, Toſtatus *qu. 3. in cap. 6. Matth.* de materiali (ut pluribus probat rationibus) intelligenda eſſe videntur. Dicendum eſt ergo, quòd hic materialis panis, ideſt, ſuſtentatio in omnibus neceſſariis poſtulatur: Homo enim, qui viatoris more ad terminum æternæ vitæ progreditur, ad illum niſi per hanc vitam, in qua tantùm illius beatitudinis præmia promeremur, nequit pervenire. At mortalis hæc vita ſine multarum neceſſitatum gravamine peragi nequit, & ſicut (ut nobis benè ſit) in æternam ingredi expedit vitam, ita ſuſtentationem habere, quandiù vivimus, expedit, ut ſic viventes beatitudinem mereri poſſimus; quod autem appetere licitum eſt, etiam petere licitum judicatur. Itaque nobis ad vitam neceſſaria poſcimus, & omnia panis nomine intel-

Digitized by Google

intelligenda censentur: quia sacræ Scripturæ modus est, quidquid in cibum, & potum venit, per panem intelligere: unde 1. Reg. 14. dixit Saul: *maledictus homo, qui comederit panem usque ad vesperam*; & tamen Jonatas Saul filius, quia mel comedit, vibratam maledictionem luendo pœnas incurrisse clarè patet; sic videtur, quòd etiam mel panis nomine intelligeretur; & sic eandem rationem de omnibus aliis ad cibum spectantibus prorsùs militare (ut probat Tostatus quæst. eadem) est censendum. In præsenti autem panis nomine omnia tam ad victum, quàm ad vestitum necessaria intelligi docet Hieronymus super Matth. *Alii putant*, ait, *panem simpliciter secundùm Apostoli sermonem dicentis; habentes victum, & vestimentum his contenti sumus*. Sensus igitur est: *panem nostrum quotidianum*, idest, alimentum in cibo, & potu quotidianum, quod nobis ad vitæ sustentationem quotidie necessarium est, *da nobis hodie*, pro isto nempè die, & sic de cæteris ordinatim.

PETITIO V.

Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.

418 *Homo, quia quotidie peccat, quotidiè petere debet sibi dimitti peccata.*

Qui peccata non dimittit proximo, petit à Deo sibi peccata non remitti.

POst subsidium cibi petitur & venia delicti, inquit Cypr. l. de or. Dom. *ut qui à Deo pascitur, in Deo vivat, nec tantùm præsenti vitæ; sed æternæ consulatur, ad quam venire non potest, si ei peccata non donentur*; quæ debita Dominus appellavit; sicut alibi dixit: *Dimisi tibi omne debitum, quia rogasti me*, unde sequitur (*dimitte nobis debita nostra*) *quare necessariè, & salubriter admonemur, qui peccatores sumus, quòd pro peccatis rogare compellimur; & ne quis sibi quasi innocens placeat, & se extollendo plùs pereat, instruitur se peccare quotidiè, dum pro peccatis quotidie jubetur orare*. Nec valet alicujus in hac oratione adimpleri petitio, qui proximo in se peccanti haud noxam dimiserit; nam dum dicitur: *Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris*: tunc orans hoc verbis propriis clarè profitetur, & dicit: *dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris*: idest: dimitte nobis peccata nostra eo modo, quo nos inimicis nostris in nos peccantibus culpas dimittimus. Unde egregiè Chrysostomus super Matth. *cum qua spe orat, qui inimicitiam servat adversùs alterùm, à quo forsitan læsus est? sic enim ipse orans mentitur; dicit enim, remitto & non remittit, sic & à Deo petit indulgentiam, & non illi indulgetur*: Ita August. in Enchiridio, inquit: *quisquis autem roganti & deprecanti, seu pœnitenti ex corde non dimittit, nullo modo æstimet à Domino sua peccata dimitti*.

PETITIO VI.

Et ne nos inducas in tentationem.

419 *Qua ratione fidelis petat, non induci in tentationem.*

HÆc sexta petitio est, in qua à tentationum procellis liberari exposcimus, in quantùm tentatio quoddam malum est, per quod homo privatur felicitate; quia qualiter per patrata peccata ad beatitudinem nobis recluditur aditus, & ita debita nobis dimitti perquirimus; taliter per tentationum flatus de proximo in peccata, per quæ à beatitudinis gaudio arcemur, ruere dubitamus: Ita Tostatus *quæst. 118. in cap. 6. Matth.* Sciendum autem, quòd hìc, ne tentemur, vel ne nos tentari permittat, à Deo non quærimus; sed ne nos in tentationem induci, idest, in ea succumbere permittat; quia tentari nobis aliquoties est utile; & per hoc ab hoc bono privari non quærimus; sed cum tentationi succumbere per se nec bonum, nec utile sit; ideo hoc à nobis auferri postulamus: ita inquit August. lib. de serm. Dom. *Aliud est induci in tentationem, & aliud tentari: nam sine tentatione probatus nemo potest esse sive sibi, sive alteri: Deo autem ante omnes tenta-*

Digitized by Google

tiones quisque notissimus est; non igitur oratur hìc, ut non tentemur; sed ut non inferamur in tentationem: ut si quispiam sit, cui necesse est, ipse examinari, non orat, ut igne non contingatur; sed igne non exuratur.

PETITIO VII.

Sed libera nos à malo. Amen.

420 *De quo malo petat fidelis liberari.*

PEtitio ista septima est, quam plurimi de interiori malo, de fomite scilicet, à quo tentatio, ac peccatum trahit originem, volunt interpretari. Alii pro dæmone, quem propter malitiæ excellentiam malum vocant, malunt usurpari. His non obstantibus, meliùs cum Tostat. *in c. 6. Matth. ad litter. & q.* 119. *eod. c.* petitionem hanc de quovis malo, (exceptis peccatis præteritis, ac tentationibus ad peccata inducentibus: quia de illis in anteactis petitionibus est pertractatum) intelligendam esse videtur de adversitatibus nempè, infirmitatibus, ac fortuitis malis, ut ferro, & igne, aquarum submersione, terræmotu, peste, subitanea morte, maleficiis, obsessionibus, diabolisque vexationibus, cæterisve periculis, quibus subjacet fragilitas humana: nam ab his homo liberari nequit, nisi eum Deus liberum abire permiserit: quia etsi se diligentissimè custodiat, in tutissimis locis commorando, attamen pericula omnia evadere nequit, quin aliquibus casualibus succumbat; & sic à malis quibuscumque, quæ ab extrinseco inferuntur, generaliter liberari postulamus: Ita August. *lib. de serm. Dom. in monte* ad probandum hoc ultimum, quod in oratione dominica habetur: *Tam latè patet*, inquit, *ut homo christianus in qualibet tribulatione constitutus in hoc gemitus edat, in hoc lacrymas fundat.*

Amen. Idest, ita fiat: sic dicit Hieronymus super Matthæum. *Amen enim, quod in fine conflat scriptum, signaculum est Dominicæ orationis*, quod Aquila interpretatus est, *fideliter*, & nos *verè* possumus dicere, idest, *verè sic erit, ut petimus.*

421 *Bona alia spiritualia, alia temporalia.*

Ex petitionibus prædictis colligitur, bonorum duplex esse genus: quædam enim bona spiritualia dici possunt, alia temporalia: Spiritualium, alia ad Deum pertinent; alia nobis conveniunt. Quæ ad Deum pertinent, sunt honor, & gloria; quæ à nobis desiderantur ipsi Deo in prima petitione cùm dicimus: *Sanctificetur nomen tuum.* Quæ verò nobis conveniunt, sunt beatitudo, quam petimus, dum dicimus: *Adveniat regnum tuum*; & auxilium ad faciendam voluntatem Dei, ejus mandata observando; quod petimus, dum dicimus, *Fiat voluntas tua, &c.* Sic pariter petimus, ut removeat impedimenta, nempè peccata, & lapsum in tentationes, seu in peccata, quæ petimus in quinta, & sexta petitione.

Bona spiritualia.

Bona temporalia.

Sub bonis spiritualibus comprehendimus omnia bona honesta, quibus nemo potest malè uti, sive sint gratia, & supernaturales virtutes, ac earum opera: sive sint virtutes morales acquisitæ cum actibus suis. Sub temporalibus verò comprehendimus omnia bona fortunæ, & bona corporis; ut sunt vita, & salus; & bona etiam animi, quibus malè uti possumus; ut virtutes intellectuales, scientia, ars, &c. Horum verò bonorum quædam sunt per se convenientia naturæ, ac proinde per se appetibilia secundùm rectam rationem propter bonum, & convenientem statum naturæ, nisi aliquid per accidens obstet: ut vita, salus, & scientia. Alia verò sunt bona de se indifferentia, quæ propter se appetibilia non sunt; sed tantùm propter utilitatem ad alia bona per se, & honestè appetibilia; ut sunt honor, fama, potentia, divitiæ, &c. Unde inter hæc quædam sunt vel simpliciter, vel moraliter necessaria ad consequenda, vel ad conservanda alia bona per se naturæ convenientia; ut est victus necessarius, & vestitus, & bonum nomen necessarium ad vitæ tranquillitatem: & de his bonis omnibus intelligitur petitio quarta, dum dicimus: *Panem nostrum quotidianum, &c.* & ultima petitio; *Sed libera nos à malo*, eis oppositio: Ita docet Tostatus *q.* 120. *in c. 6. Matt.* Quædam verò superabundantia, ut divitiæ, magni honores, &c. & hæc bona Christus non docuit, nec voluit in oratione dominicali postulari.

Bona temporalia per se appetibilia secundùm rectam rationem.

Bona indifferentia necessaria ad conservanda bona per se naturæ convenientia.

Bona indifferentia superabundantia.

Hoc

Digitized by Google

Hoc ſolùm remanet ſtatuendum, quænam prædictorum bonorum ſint à Deo petenda abſolutè, & quænam ſub conditione, videlicet ſi conducant ad beatitudinem, & futura ſint inſtrumenta virtutum. Quod præſtabitur ſequentibus quæſtionibus.

QUÆSTIO I.

An ſpiritualia bona indiſtinctè, & abſolutè à Deo peti poſſint?

REſpondetur, hæc bona abſolutè, & ſimpliciter petenda eſſe, nec neceſſarium eſſe aliquam conditionem nos adjungere. De hoc nulla eſt controverſia; quia per ſpiritualia bona intelligimus vitam æternam, & omnia bona, & media, quæ ad illam obtinendam conferre poſſunt. 422 *Spiritualia bona abſolutè petenda ſunt.*

Primò, hæc omnia maximè à Deo eſſe petenda, conſtat ex oratione Dominica ſupra explicata, in qua ferè omnes petitiones ſunt de his ſpiritualibus bonis; illa autem oratio eſt quaſi exemplar, & ſumma omnium, quæ à Deo peti poſſunt. Propter quod dixit Auguſtinus Epiſt. 121. c. 12. *Si rectè, & congruenter oramus, nihil aliud dicere poſſumus, niſi quod in hac oratione Dominica poſitum eſt.* Et ſermone 128. de Tempore: *Hæc oratio compendioſis verbis ſeptem petitionibus omnes ſpecies orationis comprehendit.* Idem, *Sermone 22. ad Fratres in Eremo.* Nam ad bona ſpiritualia pertinet in primis, ut Deus in nobis glorificetur; deinde ut æternam beatitudinem conſequamur; ac ſubinde, ut dum hic vivimus, voluntatem Dei impleamus. Et quia hoc ſine divinæ gratiæ auxilio præſtari non poteſt, hoc etiam à nobis ſemper, & ubique ac maximè poſtulandum eſt. Unde conſequenter etiam petimus remiſſionem peccatorum, utique cum diſpoſitione neceſſaria ad illam obtinendam. Ac denique ob fragilitatem noſtram victoria contra tentationes, & defenſio ab omnibus malis petenda eſt; hæc enim omnia in illa oratione continentur. Et per univerſam Scripturam ſparſæ ſunt hujuſmodi orationes, ac petitiones, præſertim *per totum corpus Pſalterii*, ut dixit Innocentius primus *epiſt. 25. quæ apud Auguſtinum eſt nonageſima prima*. Eccleſia etiam in ſuis orationibus hoc frequentiſſimè orat: ut Deus actiones noſtras aſpirando præveniat, & adjuvando proſequatur. Item ut gratiam mentibus noſtris infundat, ut tandem ad reſurrectionis gloriam perveniamus. Sic ut omnibus adverſis, vel contra omnia adverſa muniamur: ut à pondere peccatorum noſtrorum liberemur: ut noſtras rebelles compellat, ideſt, efficaciter moveat voluntates, & ſimilia. *Orationes Eccleſiæ præcipuè de quibus ſint.*

§. I.

HOc docent omnes Theologi, D. Thomas 2. 2. *qu.* 83. *art.* 5. Medina *Codice de Oratio. quæſt.* 5. Alexander. Alenſ. 4. *part. quæſt.* 26. *memb.* 3. D. Antonin. 4. *part. tit.* 5. *cap.* 3. Sylveſter *verbo Oratio num.* 5. Navarrus *in Enchirid. de Oratione cap.* 1. Joſeph Angles *Flor. Theolog. qq. in* 4. *ſent. tract. de Oratione quæſt.* 9. *diffic.* 4. Suarez *tom.* 2. *de Religione lib.* 1. *de Oratione cap.* 20. & alii communiter. Ratio eſt: quia hæc bona ſunt maximè per ſe honeſta, & amabilia, & præcipuè à Deo ipſo intenta, & in gloriam ſuam, ac bonum noſtrum deſiderata; ergo oratio pro talibus bonis, & ex objecto eſt maximè honeſta, & divinæ voluntati conformis. D. Thomas in generali quæſtione, qua interrogat: *An aliquid determinatè in oratione ſit petendum*, concludit, illa bona, quibus malè uti non poſſumus: (quia illis, aut beatificamur, aut beatitudinem meremur,) determinatè petenda eſſe. Intellige autem determinatè, ideſt, abſolutè: id enim probat: *quia*, inquit, *hæc bona Sancti orando abſolutè petunt, ſecundùm illud Pſalmi* 79. *Oſtende faciem tuam, & ſalvi erimus.* Et illud *Pſalmi* 118. *Deduc me in ſemitam mandatorum tuorum*. Ratio etiam indicatur ab eodem D. Thoma in ſolutionibus argumentorum: quia nulla conditio neceſſaria eſt ex parte noſtra, cùm hæc ſint maximè bona noſtra; nam 423 *Docent Theologi.* *Ratio dicitur.*

in eis noſtra ſalus, & felicitas poſita eſt. Nec ex parte rei poſtulatæ: quia, cùm hæc bona de ſe talia ſint, ut nemo eis malè uti poſſit, injuria quodammodo illis fieret, apponendo conditionem (*Si nobis expedit*) vel aliam ſimilem. Nec ex parte Dei: tum quia ſcimus eſſe conforme divinæ voluntati, quòd hæc bona habeamus, ut ait Paulus 1. Theſſal. 4. *Hæc eſt voluntas Dei ſanctificatio veſtra*: tum etiam quia ipſemmet Spiritus Sanctus inſpirat nobis abſolutum deſiderium talium bonorum; & hoc modo, *adjuvat*, teſte Paulo Rom. 8. *infirmitatem noſtram*; & talia bona nos poſtulare facit: tum denique quia hæc bona maximè in Divinam redundant gloriam, quam ipſe Deus in ſuis operibus præſertim intendit.

Vers. 26.

QUÆSTIO II.

An bona temporalia abſolutè à Deo peti poſſint?

424 ANte quæſtionis ſolutionem priùs advertendum eſt, aliud eſſe petere aliquid propter ſe, vel propter aliud: aliud petere abſolutè, vel ſub conditione.

Petere propter ſe quid ſit.

Petere propter ſe, eſt petere tanquam bonum propter ſe amabile, cui opponitur petere propter aliud; hæc igitur duo idem valent, quod petere ut finem, vel ut medium. Unde ſicut duplex eſt finis, ſcilicet ultimus, & proximus; ita dupliciter poteſt aliquid propter ſe peti, ſcilicet tanquam finis ultimus: vel tanquam finis proximus.

Petere propter aliud quid ſit.

Aliquid poteſt peti tantùm propter ſe,

Similiter aliquid duobus modis dici poteſt eſſe propter aliud, ſcilicet ex formali, aut virtuali relatione operantis; vel ex vi operis, ſeu modi operandi; eodem duplici modo poteſt aliquid peti propter aliud. Unde fit, ut aliquis modus petendi aliquid propter ſe repugnet cum omni modo petendi propter aliud, ut quando aliquid petitur tanquam ultimus finis: ut beatitudo non poteſt peti niſi propter ſe.

Aliquid poteſt peti propter ſe, & propter aliud.

Aliquando verò idem poteſt ſimul peti propter ſe, & propter aliud, vel ex vi operis, vel ex relatione operantis; ut contingit in bono, quod propter ſe petitur ſolùm tanquàm finis proximus, ut ſcientia, quæ eſt bonum honeſtum propter ſe appetibile, quæ tamen poteſt etiam ordinari ad finem ultimum, nempè ad conſequendam beatitudinem: Vel ſanitas corporis, quæ poteſt peti & propter ſe (ut eſt quid bonum utile, & honeſtum;) & propter aliud, ſcilicet ut poſſit ea uti ad Deum laudandum, puta ad verbum Dei enunciandum; vel confeſſiones peccatorum audiendas, vel aliud quid ſimile operandum.

425 *Tam bonum propter ſe, quam propter aliud poteſt, & abſolutè, & conditionatè peti.*

At verò petere abſolutè, vel ſub conditione quoad utrumque membrum cadere poteſt tam in bonum propter ſe, quàm propter aliud poſtulatum: quia utrumque poteſt ſub conditione aliqua deſiderari, vel abſolutè. Nam licèt ego non deſiderem ſalutem corporis, niſi propter divinam gloriam; nihilominus poſſum abſolutè illam deſiderare: quia & abſolutè deſidero finem, & abſolutè etiam cupio per hoc medium illum finem conſequi; atque ideò poſſum etiam abſolutè petere, ut Deus & illud bonum mihi tribuat, puta ſanitatem; & ad illum finem conferre faciat; qui videtur eſſe modus valdè uſitatus, & vulgaris petendi hæc bona temporalia, quando in aliqua abundantia, vel excellentia non deſiderantur.

§. I.

426 *Bona temporalia convenientia naturæ licitè poſſunt peti propter ſe ut fines proximi. Quomodo.*

DIco ergo primò. Quædam ſunt bona humana, ac temporalia, de quibus ſupra *num.* 420. & 421. quæ licitè poſſunt propter ſe peti tanquam fines proximi (dummodo ſecundùm rectam rationem deſiderentur, ac petantur) ſicut ex ſe amabilia ſunt; ut conſervatio vitæ, corporis integritas, & ſanitas, ſcientia, ſeu cognitio veritatis, & ſi quæ ſint alia hujuſmodi bona. Nam aliqua ex his bonis licitè amantur, & deſiderantur propter ſe, ideſt, propter convenientiam, quam habent

bent

bent cum natura rationali; convenientiam (inquam) recta ratione regulatam; nam ratio recta dictat, conſervandam eſse naturam, & procurandam corporis ſanitatem, vel ſcientiam, aut aliquid hujuſmodi; & hæc bona eſſe per ſe appetibilia, (per ſe loquendo;) ergo eodem modo ſunt petibilia; (ut ita dicam), quia ex Auguſtino *illud honeſtè petitur, quod honeſtè deſideratur.*

Ampliùs declaratur. Illa licitè, & rectè peti poſsunt abſolutè, & ſine ulla conditione, in quorum petitione nulla eſt circunſtantia mala per ſe, & ex intrinſeca ratione ejus, ac præterea materia petitionis bona eſt; ut ſanitas, ſcientia, liberatio à maleficiis, & aliis periculis (ut dictum eſt) ergo licitè ſine ulla conditione peti poſsunt. Hoc manifeſtè clarum eſt: quia in petitione dictorum bonorum temporalium nulla eſt circunſtantia mala; nam ſi aliqua eſset, maximè eſset, quia talia bona non petuntur propter beatitudinem: At hoc non ita eſt, ergo, &c. Major ſupponitur: quia etiam ſupponimus ex aliis circunſtantiis orationem rectè fieri, ſcilicet convenienti tempore, loco, & modo, & ex recta fide, &c. Minor verò probatur: quia vel ille defectus non invenitur: vel prout invenitur, non eſt privativus, (ut ſic dicam;) ſed negativus tantùm, ideſt, non eſt de circunſtantia neceſsaria ad benè eſse; ſed tantùm ad meliùs eſse Nam vel eſt ſermo de beatitudine naturali; vel de ſupernaturali? Item vel eſt de relatione operantis; vel de relatione, ſeu tendentia ipſius operis ex ſe. Si ſermo ſit de relatione operantis, verum eſt, tale bonum peti poſse abſque morali malitia ſine tali relatione ad beatitudinem: quia hæc relatio operantis non eſt intrinſecè neceſsaria ad moralem bonitatem; ut patet de opere eleemoſynæ facto ex naturali miſericordia ſine ulla memoria beatitudinis, nec relatione formali, aut virtuali operantis. At loquendo de relatione operis; talia bona ſatis petuntur propter beatitudinem eo ipſo, quòd propter intrinſecam convenientiam honeſtam petuntur: Sic enim dicitur ad gloriam Dei facere, quiſquis, quod honeſtum eſt, operatur, etiamſi aliam relationem ipſe non adjungat: ut docet Suarez *tom. 2. de Religione lib. 1. de Oratione, cap. 17. nu. 7.* ex D. Thom. 1. 2. *qu. 1.* dicente: *Quiſquis amat bonum, amare illud propter beatitudinem, ſaltem in communi:* multò ergo magis, qui verum aliquod bonum, & honeſtum petit, cenſetur petere propter beatitudinem: quia vel petit partem aliquam, ſaltem minùs principalem, beatitudinis naturalis; vel accidens quoddam completæ beatitudinis ſupernaturalis. Confirmat hanc veritatem, præter D. Thomam 2. 2. *qu. 83. art. 6.* & Suarez *loc. cit.* Alexander Alenſ. 4. *part. quæſt. 26. art. 3. §. 1.*

Ratio dictat.

§. II.

SEd dicent aliqui: Etſi bona ſint per ſe appetibilia, nihilominus talia ſunt, ut eis malè uti poſſimus; ergo temeritas quædam eſt, illa abſolutè petere; ut ergo prudens ſit petitio, neceſse eſt, ut actu, vel virtute includat conditionem, *ſi talia bona nobis profutura ſint ad beatitudinem,* ſeu *ad ſalutem animæ;* vel ſaltem *ſi nocitura non ſint.* Quod ſignificare videtur D. Th. *loc. cit. art. 5.* ubi relata ſententia Socratis ſubjungit: *Quæ quidem ſententia aliqualiter vera eſt quantùm ad illa, quæ poſſunt malum eventum habere, quibus etiam homo poteſt malè, & bene uti.* Et *in articulo 6.* ait: Licitum eſse, deſiderare bona temporalia, non principaliter; ſed ut quædam adminicula, quibus adjuvemur ad tendendum in beatitudinem. Unde conſequenter ſignificat, ſolùm ſub ea ratione, & conditione peti poſse. 427 *Obiicitur ex D. Thoma.*

Huic difficultati reſpondetur, nullum eſse in hac vita bonum, quo homo pro ſua libertate non poſſit malè uti aliquo modo. Nam licèt virtutibus non poſſimus uti tanquam principiis ad malos actus aliciendos; poſsumus tamen ex illis ſuperbire, & ita illis aliquo modo malè uti; idemque eſt de peculiaribus auxiliis, aut favoribus gratiæ; & nihilominus ex ſententia omnium hæc bona poſsumus abſolutè deſiderare, & petere; ergo illa ratio non ſufficit, quominus etiam alia bona per ſe convenientia naturæ poſſimus abſolutè petere: Ita eruditè docet Suar. *loc. cit. cap. 17. nu. 9.* 428 *Satisfit obiectioni.*

§. III.

429 *Non est temeritas absolutè petere bona temporalia convenientia naturæ.*

DIco ergo secundò. Non est temeritas, hujusmodi bona temporalia absolutè petere: quia qui hæc bona honestè desiderat, hoc ipso quantum est ex se illa desiderat ad benè, & honestè illis utendum: unde non oportet, ut sub conditione illa petat, puta dicendo: *Domine, da mihi sanitatem mentis, & corporis, libera me ab hoc maleficio, à dæmonis obsessione, à febre, vel ab alio malo, si sit animæ meæ profuturum: vel si tu scis, quòd sit expediens animæ meæ*: Sed potiùs ut simul petat talem conditionem in se impleri, videlicet, ut talia bona obtineat ad benè, & honestè illis utendum, prout ipsa per se, & ex natura sua postulant: hoc modo petitio non est conditionata, sed absoluta: ut dicendo: *Domine, da mihi sanitatem mentis, & corporis; sed simul da mihi auxilium efficax, ut sanitate benè utar ad laudandum, & glorificandum nomen sanctum tuum: Libera me à dæmonis obsessione, ut tibi magis, ac magis in Ecclesia tua gratiarum referam actiones.* Istæ enim petitiones sunt absolutæ, in quibus homo petit bona temporalia; sed simul quærit auxilium, ut illis benè utatur ad beatitudinem consequendam. Unde dicimus, omnes fateri, hujusmodi actum absolutum (prout nos declaravimus) esse licitum; etiamsi ex particulari intentione operantis, vel præsenti, ac formali; vel præterita, & virtualiter manente conditio non apponatur: quia nimirum operans nihil umquam de illa cogitant. Si quis autem contendat ex natura operis interpretativè includi illam conditionem, non esset fortasse contradictio in re ab eo, quòd ait D. Thomas; nam certè qui hæc bona honestè desiderat, semper habet hanc animi præparationem, ut, si virtutem sint impeditura; vel si futura sint in occasionem ruinæ, ea nolit; hæc verò conditio magis esse intelligitur in bona dispositione subjecti, quasi habituali, quam in ipsomet actu petendi; & ideò illum absolutum vocamus: Ita Suarez *eod. cap. num.* 10.

Ratio dictat ex Suarez.

430 *Confirmat usus Ecclesiæ.*

Hoc confirmat usus Ecclesiæ, quæ bona temporalia petit sine ulla conditione, ut in multis Collectis videre licet: ut pro sanitate infirmis obtinenda ait: *Omnipotens sempiterne Deus, salus æterna credentium, exaudi nos pro infirmis famulis tuis, pro quibus misericordiæ tuæ imploramus auxilium, ut reddita sibi sanitate, gratiarum tibi in Ecclesia tua referant actiones.* In oratione pro pluvia: *Ut præsentibus subsidiis sufficienter adjuti sempiterna fiduciàliùs appetamus*: Sic in orationibus contra persecutores, contra pestem animalium, pro frugibus, vineis, ac messibus ab universis malis præservandis Deum rogamus absolutè, & sine illa conditione, *si hujusmodi bona temporalia sint saluti animæ profutura, vel non.* Illa tamen actu ordinamus ad gloriam Dei, ac postulamus cum expressa habitudine ad spiritualem fructum; quod æquivalet, ac si conditio illa esset apposita.

§. IV.

431 *Bona indifferentia petita cum moderatione honesta possunt absolutè peti. Testatur divina scriptura.*

DIco tertiò. Quando bona indifferentia, ut divitiæ, & similia non simpliciter, nec cum excessu petuntur; sed cum hac moderatione, scilicet quantùm ad hujus vitæ commoditatem necessaria sunt, tunc eodem modo peti possunt, quo ipsa bona corporalia, vel intellectualia, quæ per se expetibilia sunt.

Hoc rectè probari potest ex illo Proverb. *cap.* 30. *Divitias, & paupertatem ne dederis mihi; sed tantùm victui meo tribue necessaria.* Item ex illa petitione orationis Dominicæ: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*, per quam supponimus ex supradictis *num.* 417. peti panem etiam corporalem, ut ait etiam Chrysost. Consonat etiam illud Geneseos 28. *Si fuerit Dominus mecum, & custodierit me in via, per quam ego ambulo, & dederit mihi panem ad vescendum, & vestimentum ad induendum, reversusque fuero prosperè ad domum patris mei, erit mihi Dominus in Deum*: ubi petitio moderata talium bonorum non solùm absoluta est; sed etiam voto confirmata.

Hoc

Hoc sentit Augustinus *Epist. 121. ad Probam c. 6. & sequentibus*. Cum enim dixisset: *Si optant sibi, ac suis sufficientiam rerum necessariarum, &c.* subjungit: *Hanc ergo sufficientem non appeti propter seipsam, sed propter salutem corporis, & congruentem habitum personæ hominis, quo habitu non sit inconveniens eis, cum quibus honestè, & officiosè vivendum est*. Additque sequentia verba, quæ hanc, & præcedentem conclusionem confirmant. *In his itaque omnibus incolumitas hominis, & amicitia propter seipsas appetuntur: sufficientia vero rerum necessariarum non propter seipsam; sed propter duo superiora quæri solet, cùm decenter quæritur*. 432 *Augustinus dicit.*

Hoc confirmat usus Ecclesiæ; nam in litaniis, & collectis sæpe postulat temporalia bona, ut pluviam, vel serenitatem, nulla adjecta conditione, ut dixi *numero præcedenti*. Id testantur D. Thom. 2. 2. *q.* 83. *art.* 6. & Alexander Alensis 4. *part. q.* 26. *art.* 3. §. 1. *Confirmat usus Ecclesiæ.*

§. V.

RAtio ex his verbis facilè confici potest: quia eo modo, quo petitur aliquid propter se, potest etiam peti medium necessarium ad illud obtinendum. Si enim potest absolutè peti sanitas, ut finis proximus, idest ut finis sub fine, etiam possunt absolutè peti bona temporalia, ut media necessaria ad talem finem consequendum. Item illa petitio jam habet finem honestum; unde licèt materia ex se sit indifferens; honestatur tamen ex fine; & eo ipso, quòd cum dicta moderatione petitur, tollitur morale periculum, quod in abundantia harum rerum temporalium esse solet; ergo ex omni capite honesta est talis oratio. Est autem talis oratio absoluta eo modo, quo dictum est de præcedenti; semper tamen habet intrinsecè subintellectam limitationem illam, ut hæc ipsa quantumvis moderata sufficientia non desideretur cum discrimine virtutis: seu si futura sit occasio alicujus peccati. Quæ limitatio in omni honesto amore creaturæ includitur, quatenus non amatur super omnia, neque ut ultimus finis, nec sine fine honesto. 433 *Ratio dicitur.*

§. VI.

DIco quartò. Hæc bona indifferentia divitiarum, honorum, & hujusmodi non sunt absolutè petenda, quando cum excessu aliquo, vel abundantia, aut sine moderata limitatione petuntur. Hanc veritatem docet Suarez *cap. cod. n.* 12. Ratio est: quia in primis, ut hæc bona honestè petantur, necesse est, ut non propter se, sed propter honestum finem petantur, vix autem possunt ita peti. nisi petantur cum moderatione, & limitatione accommodata honesto fini; & tunc jam petentur modo explicato in fine præcedentis numeri; nam illa moderatio, & sufficientia non potest esse una in omnibus; sed pro ratione status, vel finis convenientis homini juxta conditionem suam. 434 *Bona indifferentia sine moderata limitatione non sunt moderatè petenda.*

QUÆSTIO III.

An postulare à Deo peculiarem protectionem, & curam in præstando nobis hæc bona, sit tentare ipsum?

REspondeo cum Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 1. de Orat. cap. 18. num. 8.* non esse tentare Deum, vel ejus potentiam; sed supernaturalem ejus providentiam recognoscere. Eò vel maximè quòd non absolutè petimus extraordinarias illas actiones divinæ providentiæ; sed solùm quatenus ad effectum consequendum sunt necessariæ. Sæpe enim effectus à nobis desideratus, ac postulatus eveniet per communem cursum causarum naturalium; & tunc satis exaudit Deus orationem pro tali effectu, si cum hujusmodi causis concurrat, & non permittat per actionem dæmo- 435 *Petere à Deo singulare auxilium in omnibus rebus nostris, est supernaturalem eius providentiam recognoscere.*

dæmonum impediri, prout interdum poteſt; quod etiam nos poſtulamus, quando hæc bona petimus.

Licitum eſt, etiamſi ad impetrationem miraculum requiratur.

Denique, quoniam interdum fieri poteſt, ut ad obtinendum bonum poſtulatum, verbi gratia, corporis ægrotantis ſanitatem, neque ordinaria, neque extraordinaria naturalis providentia ſufficiat; ſed miraculoſa neceſſaria ſit; nullum eſt inconveniens, quòd ad hoc totum extendatur orantis intentio, & petitio: quia hoc non eſt tentare Deum: nam non petitur ſimpliciter miraculum; ſed ſub conditione, ſi fuerit neceſſarium, & ſuppoſita convenientia beneficii poſtulati. Et hoc modo credendum eſt, oraſſe Ezechiam, quando ſalutem poſtulavit, & obtinuit; & in Scriptura inveniuntur plures orationes ſimiles; & orationes Eccleſiæ pro hujuſmodi bonis temporalibus, præſertim generalibus ita poſſunt convenienter intelligi. Sic etiam ſolent fideles petere ſalutem, vel ſimilia bona in locis piis, in quibus ſolet Deus ea miracula operari in Chriſti honorem, vel B. Virginis, vel alicujus Sancti per ejus interceſſionem, & interdum impetrant ea miraculoſo modo juxta rationem fidei ſuæ: vel prout eis expedit, aut communi Eccleſiæ bono. Ita ergo ſatis conſtat, quomodo hæc bona (licèt aliàs naturalia ſint) per orationem convenienter petantur.

Iſaiæ 38. & 4. Reg. c. 20.

QUÆSTIO IV.

An temporalia mala in oratione peti poſſint?

436 *Non eſt intrinſecè malum, petere mala pœnæ ſibi, vel alteri.*

REſpondeo breviter, non eſſe intrinſecè malum, petere hujuſmodi mala vel ſibi, vel aliis. Hoc conſtat ex uſu Scripturæ, & Sanctorum. Paulus enim Philip. 1. ajebat: *Cupio diſſolvi, & eſſe cum Chriſto.* David Pſal. 25. *Proba me, Domine, & tenta me, vire renes meos, & cor meum.* Ubi Auguſt. *Adhibe medicinale purgatorium, quaſi ignem delectationibus, & cogitationibus meis*, & Hieron. *Proba me, Domine, in tentationibus, & tenta me, ne aliquid in me delicti remaneat:* Unde Auguſtinus *ſer. 30. de Sanctis* ponderans illud, *Ure renes meos, & cor meum*, ait: *Ad comprobandam devotionem ſuam geminum ſibi ignem poſtulat* (ſcilicet renum, & cordis) *ut luctamine habito, oſtendat, in ſe plus poſſe amorem Chriſti, quàm pœnam tyranni.* Ratio verò eſt: quia hujuſmodi mala non ſunt ſimpliciter mala, ſed ſecundùm quid: unde reſpectu boni honeſti; vel mali turpis illi contrarii, ſunt indifferentia; eruntque ſimpliciter bona, ſi honeſta ratione, & propter finem ſimpliciter bonum appetantur; ergo ex tali intentione licitè etiam peti poſſunt; ergo petitio talium malorum non eſt per ſe, & intrinſecè mala.

Licitè peti poſſunt propter finem ſimpliciter bonum.

437 *Hic modus tamen non eſt ſæpiùs conſulendus.*

Quamvis autem hic modus orationis, quo quis ſibi mala temporalia petit, licitus ſit; non eſt omninò tamen conſulendus: quia non omnes apti ſunt, vel idonei ad hoc genus probationis; & interdum eſſe poſſet præſumptio illam appetere, aut poſtulare ſibi; & maximè ſi quis peteret, ſe à dæmone poſſideri; cùm dæmon hominem, quem poſſidet, ad multa inducat mala, ut ad blaſphemias, ad actus inhoneſtos, ad præcipitia: impediat multa bona; ac multis domeſticos obſeſſi afficiat perturbationibus, & afflictionibus. Unde melius eſt, Paulum regulariter imitari, qui cum ſtimulo carnis affligeretur, & ignoraret, quid ſibi magis profuturum eſſet, *ter Dominum rogavit, ut auferretur ab eo*; non enim nos Paulo perfectiores ſumus, ut petamus per afflictiones à Domino tentari; vel per obſeſſiones, ac poſſeſſiones à dæmone probari; ſed in dubio potiùs de noſtra fragilitate, & imbecillitate timere debemus: Ita etiam admonet Suarez *lib. eod. c. 19. n. 2. ſub fine.*

QUÆSTIO V.

An liceat in oratione petere, ut malum pœnæ proximo eveniat?

438 *Quando ſit licitum, malum ma-*

DIco primò. Si proximus jam ſit defunctus, & damnatus, licitum eſt illi imprecari vindictam æternam, juxta illud Pſal. 57. *Lætabitur juſtus, cùm viderit vindi-*

vindictam. Si autem proximus jam ſit defunctus, & nobis non conſtet ipſum eſſe damnatum, imprecari illi damnationem æternam deſiderando, ut damnatus ſit, & de illo ſumatur æterna vindicta, manifeſtum odium eſſet: quia illud per ſe non eſt neceſſarium ad juſtitiam Dei; unde ſolùm poſtulatur in ſummum malum proximi; Ita docet Alexander Alenſ. 4. *par. q. 93. art.* 2. Thom. 2. 2. *q.* 83. *art.* 7. D. Bonav. Ricard. Sot. *in* 4. *diſt.* 45. & 46. Medina *hac quæſt.* Suarez *cap. eod. n.* 3. Joſeph Angles *in* 4. *tract. de Orat. q.* 9. *diffic.* 2.

Iam imprecari, & quando non.

§. I.

DIcò ſecundò. Si proximus ſit viator, nunquam licet illi imprecari vindictam, quæ involvat damnationem æternam, etiam ſub titulo divinæ juſtitiæ: quia de nullo viatore deſperandum eſt, & Deus poteſt aliam vindictam ſumere de peccatore, per quam ſuæ juſtitiæ ſatisfaciat, & miſericordiam habeat adjunctam; quam vindictam ſumit, mediante pœnitentia; & hanc Deus ipſe (quantùm ex ſe eſt) magis exoptat; Et ideò imprecari illi, quandiu eſt in via, vindictam æternam, eſt peccatum contra proximi charitatem; ut teſtatur S. Gregorius *l.* 2. *moral.* dicens: *Homo peccato ſubjacet, qui hoc petit à Deo fieri, quod omnimò facere non poteſt; vel ſi poteſt, minimè decet.* Idem docent DD. ſuprà relati.

439 *Numquam licet imprecari vindictam æternæ damnationem æternam.*

§. II.

DIco tertiò. Integrum, & catholicum eſt, orando petere aliquod malum proximo, quando illud petitur propter aliud bonum, quod juſtè, & ſecundum ordinem charitatis præfertur illi malo, puta ad utilitatem peccatorum, ut convertantur, & non pereant: nam eo ipſo non agitur contra charitatem; ſed ſecundùm illam; nec petitur malum, ut malum; ſed ut bonum, non qualecunque ſed præferendum tali malo.

440 *Catholicum eſt, orando, petere aliquod malum proximo ob majus bonum.*

Hanc concluſionem probant innumera ſacræ ſcripturæ teſtimonia. Pſ. 82. *Imple facies eorum ignominia, & quærent nomen tuum, Domine:* & paſſim Prophetæ hoc petebant, ut corrigerentur, & converterentur peccatores; quod eſt opus miſericordiæ; & hæc quoque mala ſæpiſſimè populo nunciabant, non imprecando, ſed prædicando; non optando, ſed prophetando, & D. Auguſt. *in quadam homilia de martyribus* dicit: *Ultus ſum eos, &c. quomodo me vindicavi? occidendo in eis errorem, ſuſcitando fidem.*

§. III.

DIco quartò. Licitum eſt, à Deo petere, ut mittat mala, & damna temporalia, & mortem ipſam homini pernicioſo Reipublicæ, aut publico hoſti Eccleſiæ; ut Turcæ, Hæreſiarchæ, Mago, Malefico, Sagæ, & ſimilibus, præferendo commune bonum, nempe tranquillitatem Reipublicæ, honorem Dei, & Eccleſiæ privato incommodo: vel poſtponendo corporale detrimentum ſpirituali: In hujuſmodi autem oratione ſemper involvitur conditio, *ſi aliter vitari non poteſt malum*; quod interdum ſupponitur tanquam moraliter certum ex pertinacia, vel obcæcatione talis perſonæ.

441 *Licitum eſt, petere à Deo, ut damna temporalia, & mortem ipſam immittat homini pernicioſo Reipublicæ; aut publico Eccleſiæ hoſti.*

Hoc teſtantur divinæ ſcripturæ Pſ. 54. *Veniat mors ſuper illos, & deſcendant in infernum viventes,* & ſubdit infra: *Exaudiet Deus, & humiliabit illos, qui eſt ante ſæcula,* & Pſal. 58. *Intende ad viſitandas omnes gentes, non miſereris omnibus, qui operantur iniquitatem.* Et interdum effectu ipſo Deus talem orationem confirmabat, ut 4. Reg. 1. dixit Elias, *ſi homo Dei ſum, deſcendat ignis de cœlo, & devoret te, & quinquaginta tuos,* quod ſemel, & iterùm factum eſt. Ita docent prædicti Doctores *n.* 438.

§. IV.

§. IV.

442 *Quatuor modis possunt intelligi huiusmodi imprecationes.*

HÆc, & similia loca interpretantur Patres uno ex quatuor modis, quos attigit D. Thom. 2. 2. *q.*83. *art.*8. *ad primum, & secundum* ex Augustino *lib.* 1. *de serm. Dom. in monte, & lib* 2. *de Quæst. Evangel. cap.*45. quos etiam attigit Alexander Alens. 4. *par. q.*93. *art.*2.

Primus est, quòd sæpe sub forma precationis prophetiam proferunt; norunt enim illam esse voluntatem Dei, & definitam sententiam, quam pronunciant.

Secundus, quòd imprecantur malum, non homini, sed peccato; & perseverantibus in illo petunt vindictam, conformando voluntatem suam justitiæ divinæ: vel sub ea conditione, si perseverent: vel quia præsciunt conditionem esse implendam.

Tertius, quia optant, ut per temporalia mala peccatores corrigantur.

Quartus (& ferè in idem redit) quia optant per eadem mala destrui regnum peccati.

443 Addi præterea potest ex Hieronymo *Epist.*151. *ad Algasiam quæst.*5. *in veteri Testamento*, terruisse Deum homines rigore justitiæ; & ideo etiam voluisse per Prophetas suos, ac Prædicatores interdum visibiliter ostendere vindictam suam, ut in facto Eliæ supra relato.

Denique addi potest sæpe intelligi illas orationes modo jam dicto, quo ordinariè fieri possunt, scilicet ad emendationem ipsorum peccatorum, vel ad commune bonum, & pacem Reipublicæ.

QUÆSTIO VI.

An omnium prædictorum bonorum, vel malorum petitiones infallibilem habeant impetrationem ex vi divinæ promissionis?

444 HÆC est quæstio principaliter intenta ad explicandam primam conditionem ad impetrationem infallibilem requisitam; quæ cùm non possit unico verbo explicari, sequentibus dictis, seu assertionibus enodabitur.

Petitio bonorum spiritualium habet infallibilem impetrationem,

Dico ergo primò. Oratio, seu petitio bonorum spiritualium habet infallibilem promissionem, & impetrationem: Id docet Joannes primæ suæ can.c.5. *Hæc est fiducia*, inquit, *quam habemus ad eum: quia quodcunque petierimus secundùm voluntatem ejus, audit nos*: sed bona spiritualia, ut beatitudo, & gratia, & virtutes, & dona, quæ necessaria sunt ad salutem, sunt secundùm voluntatem Dei; ut ait Paulus 1. Thess. 4. *Hæc est voluntas Dei sanctificatio vestra*; & constat supra ex petitionibus orationis dominicalis, *& n.*422. *& sequentibus*, ergo dictorum bonorum petitio infallibilem habet promissionem, & consequenter infallibilem habet impetrationem, cùm Deus mentiri non possit; ut latè probavimus supra *n.*406. *& sequentibus*, suppositis aliis conditionibus ad impetrationem infallibilem requisitis.

§. I.

445 *Petitio bonorum temporalium, si utilia sint ad salutem, habet infallibilem promissionem.*

DIco secundò. Petitio bonorum temporalium, (si utilia sint ad salutem) promissionem habet infallibilem: Constat ex generalitate verborum Christi Jo. 14. 15. & 16. *Quicquid petieritis Patrem, in nomine meo, dabit vobis*. Hoc suadere possumus argumento Augustini: quia quod est utile ad salutem, aliquid est, & magni momenti, ac ponderis apud Deum, & quantùm est ex se) petitur in nomine Salvatoris; ergo comprehenditur sub illa promissione: *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis*. Et ut utar verbis ipsius Augustini in Joannem cap.15. *Hoc petimus*, inquit, *in nomine Salvatoris, quod pertinet ad rationem salutis*, & c.14. in

illa

verba: *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam*, ait: *In nomine meo, quod eſt Chriſtus Jeſus, Chriſtus Regem, Jeſus Salvatorem ſignificat; ac per hoc quodcumque petimus adversùs utilitatem ſalutis, non petimus in nomine Salvatoris.* Item 1. Joan. c. 5. dicitur: *Quodcumque petierimus, ſecundùm voluntatem ejus, audit nos.* Circa quem locum adverto, dupliciter poſſe conſtrui illa verba: primò conjungendo determinationem illam *ſecundùm voluntatem ejus* cum verbis præcedentibus. Et ſic conſtat, promiſſionem limitari ſolum ad ea, quæ ſunt ſecundùm voluntatem Dei; & ita legit D. Thomas. Alio verò modo poteſt diſiungi illa determinatio à verbis præcedentibus, & conjungi ſequentibus (prout fit in nova editione vulgata) & ita videtur promiſſio magis univerſalis. Utroque autem modo probatur id, quod intendimus; quia cùm petimus aliquid utile ad ſalutem, petimus ſecundùm voluntatem ejus; ergo exaudimur.

§. II.

446 *Vile eſt ad ſalutem, quod aſſu eſt cauſa alicujus boni, nec occaſio eſt peccati; nec impedit majus bonum.*

CUM autem dicimus: id, quod petitur, debere eſſe utile ad ſalutem; non intelligimus ſolùm de utilitate, quam poteſt res ex ſe habere, puta de ſanitate, quæ etiam in peccatore poteſt utilis eſſe ad ſalutem, ſi convertatur ad Deum, & pœniteat; ſed quam de facto habitura eſt, puta, quia illa perſona, cui ſanitas eſt communicanda, bona opera actualiter, & de facto præſtitura eſt. Multa enim poſſunt eſſe ſecundùm ſe utilia, quæ novit Deus futura eſſe noxia poſtulanti; & hoc ſatis eſt, ut miſericorditer non dentur; ac proinde ut oratio ex ea parte non ſit infallibilis, nec ſub promiſſione comprehendatur; ut conſtat ex oratione Pauli 2. ad Corinth. 12. Et ita notarunt Auguſtinus *tract.* 32. 73. & 81. *in Joannem*; & Chryſoſtomus *hom.* 30. *in Geneſ.* Dicetur autem id, quod petitur futurum eſſe noxium, non ſolùm ſi futurum ſit occaſio alicujus peccati; ſed etiam ſi impediturum ſit profectum ſalutis: quia tunc non ſolùm utile non eſt ad ſalutem, ut conſtat; ſed etiam eſt aliquo modo nocivum: Ita Suarez *tom.* 2. *de Relig. lib.* 1. *de oratione cap.* 23. *num.* 7.

§. III.

447 *Bona temporalia licèt per ſe non conferant ad ſalutem, aliquando habent impetrationem infallibilem. Et quando.*

DICO tertiò. Petitio alicujus boni honeſti (quod tamen per ſe non eſt conferens ad ſalutem; neque etiam illam impediens, aut profectum ejus; ut ſunt bona temporalia neceſſaria ad conſervationem vitæ, evaſio periculorum, & alia hujuſmodi, de quibus ſupra *in quarta, & ultima petitione orationis Dominicalis*) habet certam impetrationem, ſi adſint tres aliæ conditiones ad impetrationem infallibilem requiſitæ. Probatur ex verbis ipſius Auguſtini *in illis tractatibus in Joannem*, quos ſupra citavimus: Ibi enim numquam dicit, eum non petere in nomine Chriſti, qui non petit neceſſaria, aut utilia ad ſalutem æternam; ſed eum, qui petit huic ſaluti contraria: *Non petitur*, ait, *in nomine Salvatoris, quicquid petitur contra rationem ſalutis.* Nam ſi quod petitur, bonum eſt, & honeſtum, & non eſt contrarium ſaluti: quia non impedit ſalutem, nec ejus profectum, aut majus bonum, licèt tantùm petatur propter commoditatem naturæ, & non propter ſalutem animæ; nihilominus eo ipſo, quòd petitur ex vera fide, & Religione (quod eſt ſecunda conditio ad impetrationem infallibilem requiſita) quantum eſt de ſe poteſt eſſe aptum ad ſalutem; & poteſt in nomine Salvatoris poſtulari: Nam gratia fidei, qua petitur, illud pertinet ad rationem ſalutis.

§. IV.

448 *Conſtat ex oratione dominic.*

AMPLIUS probatur. Nam in primis quicquid ipſe Chriſtus in oratione ſua petere docuit, poteſt propter ipſum, ſeu in nomine ejus poſtulari; ſed ipſe docuit

docuit petere etiam ſubſidium temporale dicens: *Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie*: major eſt clara: quia in ea oratione manifeſtavit ſuam voluntatem ita eſſe: minor conſtat ex dictis ſupra in illis petitionibus, & probatur à D. Baſilio *in Conſtitutionibus Monaſticis c.*2. ergo, &c.

Item eo ipſo, quòd aliquid petitur ſub vera ratione boni honeſti, vel in ordine ad illud, etiamſi ab eo petente non referatur in altiorem finem, ex ſe eſt aptum referri; & poteſt eſſe medium, vel inſtrumentum, aut occaſio ſpiritualis fructus, ut puta ex ſanitate accepta locus ſumatur Deo gratias agendi, ac nomen ejus laudandi, & glorificandi, ſicut ipſamet Eccleſia in ea Collecta pro infirmis tali modo rogat, nempe, *ut reddita ſibi ſanitate, gratiarum tibi in Eccleſia tua referant actiones*: & ex parte Dei ſemper datur propter hunc finem; ergo juſta ratione poteſt propter Chriſtum, ſeu per merita ipſius poſtulari. Accedit, quòd talis oratio ex vi motivi includit (ut ſupra dicebamus *n.*333. virtualem conditionem, *ut, ſi illud, quod petitur, ſit nociturum ſaluti, nobis non concedatur: quia hoc magis expedit nobis*. Et qui prudenter petit, ſemper intendit obtinere id, quod petit, quatenus ſibi magis expedit; ergo hoc ſatis eſt, ut talis petitio per Chriſtum, ſeu in nomine Salvatoris fiat. Tandem quicquid petimus ex vera fide, petimus fundati in promiſſione ejuſdem Chriſti; ergo totum id poſſumus poſtulare propter Chriſtum, ſeu in nomine Chriſti.

Docet uſus Eccleſiæ.

§. V.

449 *Chriſtus nobis meruit omnia bona honeſta Et quæ.*

QUare exiſtimo cum Suarez *lib. eod. cap.*18. *n.*12. Chriſtum nobis meruiſſe bona honeſta, etiamſi naturalis ordinis videantur. Et quamvis à nobis, quando illa recipimus, vel appetimus, in altiorem finem non referantur, ſemper de ſe conferunt ad illum finem, & à Deo ſub ea ratione conferuntur. Et hoc etiam confirmat uſus Eccleſiæ; nam ſemper per Chriſtum petit; (etiamſi interdum temporalia petat, non facta expreſſa mentione ſpiritualium bonorum:) ut in multis Collectis contra perſecutores Eccleſiæ, vel contra peſtem animalium, & ut in aliis videre licet. Et in quadam oratione pro quacumque neceſſitate hac utitur orandi forma: *Deus refugium noſtrum, & virtus adeſto piis Eccleſiæ tuæ precib. auctor ipſe pietatis, & præſta, ut quod fideliter petimus; efficaciter conſequamur, per Chriſtum Dominum noſtrum*. Hæc autem orandi forma locum habet in omni honeſta, & Religioſa oratione; nam ſi ex Religione eſt, profectò pia eſt, & ſalutaris; & ſi ex fide eſt, fideliter in ea petimus; ergo quicquid per eam ſic petimus, poſſumus per Chriſtum petere, ut efficaciter conſequamur. Dicendum ergo cenſeo, ex bono honeſto ſic accepto, & tali modo petito non reddi orationem, ſeu petitionem inefficacem, neque excludi à promiſſione divina, ſi alias habeat conditiones.

§. VI.

450 *Petitio rei indifferentis non relatæ ad honeſtatem non habet impetrationem infallibilem.*

DIco quartò. Petitio rei indifferentis, ideſt nec turpis, neque honeſtæ, nec relatæ ad honeſtatem; ſed ſolùm ob jucunditatem, vel humanam utilitatem, quam habet (nulla exiſtente vera neceſſitate talis rei) ſine dubio promiſſionem non habet infallibilem. Ratio eſt: quia ſecundùm probabiliorem ſententiam bona non eſt, neque honeſta: quia ex vi rei poſtulatæ non habet honeſtatem: cùm ſupponatur illam indifferentem eſſe, neque etiam ex fine; quia ſupponimus non referri eandem rem indifferentem in finem honeſtum; ergo nullo ex capite bona eſt; indifferens autem in individuo eſſe non poteſt; ut docet Suarez *lib. eod. cap.*23. *n.*5. ex probabiliori D. Thomæ ſententia; ergo peccaminoſa eſt, ac proinde indigna, ut exaudiatur, nedum ut infallibilis impetrationis promiſſionem habeat.

451 Nec talis petitio dici poteſt pertinere ad divinum cultum: quia continet petitionem

nem rei indecentis à Deo. Nam illa petitio proficiſcitur ex deſiderio, & poſtulat à Deo, ut illud impleat. Deſiderium autem habendi rem indifferentem propter ſeipſam, & ſine intuitu honeſtatis, eſt turpe deſiderium; & ideò petere à Deo, ut illud deſiderium impleat, turpe etiam eſt: qua de cauſa non poteſt ad Dei cultum pertinere. Fallitur ergo, ſi quis dicat, ſe ita petere propter cultum Dei; (non enim petit niſi propter concupiſcentiam ſuam, ut illi ſatisfaciat:) vel etiamſi aliquo modo cultum intendat, practicè errat; quia utitur medio, ſeu materia improportionata ad cultum; & ita non verum, ſed fictum, & apparentem cultum intendit.

§. VII.

Dico quintò. Qui aliquam rem malam petit, non ſolùm non meretur à Deo exaudiri; ſed mortaliter peccat, juxta id, quod ait David Pſal. 108. *Oratio ejus fiet in peccatum*. Ratio eſt: quia rem omninò indignam, & indecentiſſimam à Deo petit, nimirùm, ut ipſe auctor peccati fiat. Quapropter licèt id, quod petitur, de ſe non ſit mortale peccatum; ſed veniale tantùm; nihilominùs illud petere à Deo, mortale eſt peccatum: quia in hac materia reſpectu Dei non poteſt dari materia levis; ſed tota eſt gravis. Ergò talis oratio non ſolùm inefficax eſt; ſed etiam valdè nociva: vel (ut aliqui loquuntur) non tantùm mortua, ſed mortifera: Ita docet Suarez *tom. 2. de Religione lib. 1. de Orat. cap. 23. num. 4.* 452 *Qui petit à Deo aliquam rem malam, mortaliter peccat.*

Eodem modo dico, petere hæc bona temporalia (quæcumque ſint) propter ſe, ultimum finem in eis conſtituendo, peccatum eſt mortale. Hoc per ſe notum eſt: tum quia affectus ad temporale bonum, & ad ultimum finem relatus, eſt peccatum mortale contrarium dilectioni divinæ ſuper omnia: tum etiam quia à Deo complementum hujus deſiderii, ſeu affectus petere, ſpeciale peccatum eſt contra Religionem: quia eſt à Deo pravi deſiderii complementum poſtulare. Si quis autem attendat, hæc aſſertio locum habet in omnibus bonis creatis: quia in nullo eorum, cujuſcumque ordinis ſit, licet ultimum finem conſtituere. 453 *Petere bona temporalia, ut ultimum finem, eſt peccatum mortale.*

Conditio ſecunda ad impetrationem infallibilem requiſita.

Secunda conditio, quæ orationi ad impetrandum infallibiliter, quod petitur, eſt neceſſaria, eſt ex fide theologica, ac ſpe, ſeu fiducia, ac confidentia in Deum petere, de quibus latiſſimè ſupra *à n. 166. inclusivè uſque ad numerum 245. exclusivè*. Neceſſe eſt enim, ut oratio ex fide procedat, & ex ſpe, ut per eam id, quod poſtulatur, infallibiliter obtineatur. Hanc conditionem docuit Chriſtus Dominus Matthæi 21. dicens: *Omnia quæcumque petieritis in oratione credentes, accipietis*. Et præmiſerat: *Si habueritis fidem, & non hæſitaveritis, &c.* Et Jacobus cap. 1. *Poſtulet in fide nihil hæſitans*: & Paulus Romanus 10. ait: *Quomodo invocabunt, in quem non crediderunt?* & Epheſ. 3. inquit: *In quo habemus fiduciam, & acceſſum in confidentia per fidem ejus*. Nam orationis promiſſio per ſe primò ad aſſecutionem Beatitudinis ordinatur juxta illud Matthæi 6. *Quærite primùm regnum Dei, & juſtitiam ejus, & hæc omnia adjicientur vobis*. Fides autem principium, & fundamentum ſalutis eſt; & ideò promiſſio non ſit orationi, niſi ex fide procedat. 454 *Petitio, ut impetret, infallibiliter, debet eſſe ex fide theologica, ac confidentia inhæſitante.*

Quare ſicut Exorciſtæ, ut tutò, & efficaciter ab hominibus obſeſſis, & è rebus ad homines ſpectantibus dæmones expellere, eorumque opera malefica deſtruere valeat, neceſſaria eſt fides theologica, ac fiducia ſeu confidentia in Deum, quatenus actus ſpei ab actibus fidei excitantur; ut docuimus ſupra *num.* 190. & 191. Ita ægroto obſeſſo, vel maleficiato, aut in quacumque neceſſitate conſtituto, aut quodcumque beneficium ſalutare poſtulanti primò neceſſaria eſt fides theologica, qua Deum poſſe, ſcire, ac velle ſibi concedere, quod fuerit expediens, ac ſalutare, credat; ſecundò neceſſaria eſt fiducia, ſeu confidentia certa, & inhæſitans, 455 *Obſeſſo, & ægroto ut ſanitatem impetret, neceſſaria eſt fides, ac fiducia in Deum.*

qua

qua ſperet. Deum ratione ſuæ infinitæ bonitatis id, quod ſalutare petitur, concedere velle, & ratione ſuæ veritatis, & fidelitatis invariabilis juxta ſuas promiſſiones illud largiturum.

§. I.

456 *Aliud eſt impetrare à Deo ratione ejus bonitatis, aliud ex vi promiſſionis divinæ,*

UNde aliud eſt aliquid à Deo ratione ejus bonitatis, & clementiæ impetrare; aliud ex vi divinæ promiſſionis. Nam primo modo ob quandam congruentiam, quam habet oratio cum divina bonitate, & clementia obtinetur; Conſentaneum enim eſt divinæ bonitati, ac liberalitati ejus, qui rogatur, moveri ad dandum ſolùm, quia rogatur: ut eruditè docet Suarez *tom 2.de Religione lib.1.de Oratione c.23. n.1.* Non tamen ex ſola petitione judicari poteſt, aut credi, Deum certò, & infallibiliter id, quod petimus effecturum. Alio modo obtinetur, quatenus nos non ſolùm Deum Omnipotentem, Sapientiſſimum, ac Summum Bonum, ſed veraciſſimum, ac fideliſſimum in ſuis promiſſionibus eſſe credimus; ideòque ratione ſuæ promiſſionis certò, & infallibiliter largiturum id, quod petitur. Sic impetratio ex vi promiſſionis ſupra orationem, ac impetrationem, quæ fit ratione divinæ bonitatis, addit actum fidei, quo quis inhæſitanter divinis promiſſionibus credit, de quibus latiſſimè ſupra *à n.192. inclusivè uſque ad nu.245. exclusivè, & num.405. & ſequentibus.*

§. II.

457 *Ad impetrandum infallibiliter petitio debet fieri non tantùm ratione bonitatis, ſed ratione promiſſionis divinæ.*

HInc colligitur, ſi quis aliquid à Deo infallibiliter obtinere deſiderat ſibi ſtudendum in oratione eſſe, non tantùm primam ſervare conditionem ad impetrationem infallibilem requiſitam, nempe ut res, quam petit, bona, & honeſta ſit, ſcilicet ſalutaris animæ, vel corpori; ſed ſecundam etiam, videlicet fidem poſſidere, qua firmiter credat Deum non tantùm poſſe dare, quod petitur; & eſſe bonum, ac miſericordem ad dandum (ſi nobis expediat, & ex parte noſtra non ſit impedimentum;) ſed ratione ſuæ promiſſionis infallibiliter daturum id, quod petitur. Et qui ſic credit, ac ſine ulla hæſitatione confidit, utique infallibiliter, id quod petit, vel aliud majus bonum obtinebit.

458 *Monitum utiliſſimum pro Miſſionariis Apoſtolicis.*

Unde hic unicum tradam monitum pro iis, qui inter Infideles ad prædicandum Chriſti Evangelium auctoritate miſſi Apoſtolica extraneæ linguæ uſum non callent; ſi poſt adhibitam diligentiam ut novam linguam diſcant, illam non poſſideant: ac denuò homines eis occurrant, quorum idiomatis ignari ſint, ac neceſſitas urgeat eorum ſermonem capeſſendi, ut in Chriſti fide eos inſtruant; vel peccatorum eorum confeſſionem audiant, nec eis ob idiomatis ignorantiam Chriſti doctrinam explicare, ac veritatem Chriſtianæ Religionis ſuadere valeant; tunc ad orationem confugiant; ac divinæ promiſſionis meminerint, qua credentibus Chriſtus promittit, quòd novis loquentur linguis, Marci *16. Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eiicient: linguis loquentur novis:* & S. Gregorii Thaumaturgi exemplo Deum de promiſſione ſua admoneant; neceſſitatem animas ad ovile ipſius reducendi exponant; dicantque ei, ut juxta petentis fidem agat, ita ut ſibi ipſis novæ linguæ donum concedat, quo veritatem poſſint pateſacere evangelicam: vel ipſis pœnitentibus, & audientibus donum novam linguam intelligendi impertiatur. Si enim firma, & inhæſitanti fide hoc petierint, infallibiliter utique obtinebunt: nam *fidelis eſt Dominus*, ait Propheta Pſal.144. *in omnibus verbis ſuis:* nec fallere, aut mentiri poteſt. Hoc adimpletum vidimus in Apoſtolis, qui *loquebantur variis linguis magnalia Dei.* Act.2. Hoc in D.Antonio à Padua Romæ concionante coram Summo Pontifice factum eſt cunctis audientibus eum in lingua ſua, Græcis, Gallis, Hiſpanis, Germanis, Theutonibus, Britannis, Helvetiis, & aliis, ut habetur *par.1. Chronic. Fratrum Minor. lib.5. c.21.* Quod potuit iſte, &

iſte, & quicunque alius poterit, ſi opportunitas exegerit, ac divinæ promiſſioni ſine hæſitatione crediderit: *Qui enim non hæſitaverit, ſed crediderit*, ait ipſemet Chriſtus Mar. 11. *quodcumque dixerit, fiat, fiet ei. Irretractabilis namque eſt*, ait Caſſianus Collat. 19. cap. 32. *Domini noſtri ſententia: Quæcumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & evenient vobis.*

Conditio tertia ad impetrationem infallibilem requiſita.

459 *Perſeverantia in oratione ad infallibiliter impetrandum eſt neceſſaria. Probatur ex doctrina Chriſti.*

TErtia conditio orationi neceſſaria ad id, quod poſtulatur, infallibiliter obtinendum, eſt perſeverantia in orando, & id, quod deſideratur, poſtulando.

Hæc conditio in Scriptura divina multùm commendata eſt, & repetita, & ad explicandum non facilis; difficilior verò ad exequendum. Hanc nobis explicuit Chriſtus Dominus duabus illis parabolis, quarum altera de illo eſt, qui tres panes ab amico, teſte Luca 11. poſtulavit. Altera de vidua, quæ à judice vindictam petiit, & per importunam perſeverantiam impetravit. Lucæ 18. Primi petitionem ob indefeſſam perſeverantiam importunitatem, ſeu improbitatem Chriſtus nominavit dicens: *Amen amen dico vobis: ſi ille perſeveraverit pulſans, & ſi non dabitur illi, eò quòd amicus ejus ſit; propter improbitatem*, ideſt importunitatem *tamen ejus, ſurget, & dabit illi quotquot habet neceſſarios*. Ad quam perſeverantiam nos adhortans Abbas Iſaac apud Caſſianum Collat. 9. cap. 34. *Per hanc ſolam*, ait, *ſi non prò amicitiarum merito, atque virtutum, interpellationis aſſiduitate daturum ſe Dominus quicquid oratus fuerit, repromittit. Et idcircò abſque hæſitationis infidelitate precibus inſiſtendum eſt, obtenturoſque nos earum jugitate cuncta, quæ ſecundùm Deum poposcerimus, minimè eſt dubitandum.* Et paulò infrà ſubdit. *Si nulla alia exauditionis cauſa adſit, ſaltem animæ importunitatis inſtantia non deficiat; quæ abſque vel meriti, vel laboris difficultate in cujuſcumque volentis ſita eſt poteſtate.*

Lucæ 11. v. 18.

§. I.

460 HAnc pari modo perſeverantiam probat per conſtantem orationem illius viduæ dicens: *Judex erat in Civitate, qui Deum non timebat, & hominem non reverebatur. Sed & vidua in eadem civitate, quæ aſſiduis precibus vindicari cupiebat ab adverſario*. At Judex longiſſimam moram interponebat improbus cunctator. Demum tam conſtante illius viduæ importunitate devictus controverſiam dijudicavit. *En robuſtam prorsùs, & contumacem ſpem*, ait Drexelius de Conform. volunt. l. 5. cap 2. §. 2. *quæ viduæ illi aſſiduè hoc inſtillabat: hodie tibi jus dicetur: ubi ſpes hodierna decollaſſet, craſtina monebat: Cras fiet, aut perendie hac hebdomada, hoc menſe, hoc certè anno ſententia dicetur. Vicit demum perſeverans fiducia, quam Chriſtus in argumentum trahit hoc modo: Si tantarum eſt virium oratio apud improbiſſimum quemque; quantarum erit apud ipſam miſericordiam?* Ita etiam ponderavit Baſilius *in Conſtitutionibus Monaſticis cap. 2. & in Regulis brevioribus in centeſima ſexageſima prima*, & D. Cyrillus, quem D. Thomas refert *in Catena* Lucæ 18. Atque in hoc ſenſu dixit Chriſtus in cap. 18. Lucæ: *Oportet ſemper orare, & non deficere*, ideſt à petitione, etiamſi non ſtatim concedatur, nunquam deſiſtere; ſed inſtanter iteratis vicibus petere, ut ex Auguſtino colligitur *lib. 2. Quæſt. Evang. cap. 45. ſerm. 36. de verbis Domini*. Quod etiam Caſſiodorus *lib. 5. cap. 24.* ac D. Gregorius *in Pſalm. 129.* teſtantur dicentes: *Chriſtum velle ſuos oratores omnimodè importunos. Deum velle cogi, & quadam importunitate vinci.*

Lucæ 18.

§. II.

461 *Ratio sumitur ex divina Providentia.*

HUjus autem conditionis ratio ex divinæ providentiæ ordine colligi potest: nam sæpiùs expedit, Deum non statim, quæ petuntur, concedere, vel quia, qui petit, ad postulata recipienda dispositionem non habet; sed paulatim acquiret (Quod sæpiùs evenisse experientia probavi pluribus in Ægrotis, & Obsessis, quorum Deus preces non statim; sed non nisi post longam orationem eorum exaudivit:) Vel quia tunc quod petit illi utile, minimè est; erit autem posteà: *Quicquid enim oremus*, ait Paulus, *sicut oportet, nescimus, nisi ipse*, addit Glossa in 1. Joannis cap. 5. vers. 14. *suam ostendat voluntatem, qui melius, quàm nos ipsi nostram intelligit voluntatem*: Vel differt, ut res postulata in majori habeatur æstimatione, & desiderium ejus crescat: Vel denique ut fides exerceatur; nam si statim, quicquid postulatur, daretur, potiùs experientia quædam esset, quàm fides; ut ait Suarez *tom. 2. de Religione lib. 1. de Oratione, cap. 26. num. 1.*

Rom. 8. v. 26.

462 *Testantur Patres.*

Hæc ferè complexus est Augustinus serm. 5. de verbis Domini dicens: *Cùm aliquando tardiùs dat, commendat dona, non negat. Diù desiderata dulciùs obtinentur, citò autem data vilescunt. Petendo, & quærendo crescis, ut capias. Servat tibi Deus, quod non vult citò dare, ut & tu discas magna magnè desiderare.* Alia apud ipsum videri possunt *tract. 73. 81. & 102. in Joannem*. Optimè Chrysostomus homil. 30 in Genesim sic inquit, *An non potest præstare Deus priùs quàm petamus? verùm propter hoc differt, & expectat, ut occasionem accipiat, qua justè nos sua cura dignos faciat.* Et infrà: *Et relinquendum hoc est omnium Conditori; magis enim scit, quid nobis prosit, quàm ipsi nos. Ipse novit quomodo salus nostra paranda. Nostrum ergo sit opus, continuis insistere precibus, & non ægrè ferre, si differatur, quod petimus, sed longanimes esse. Neque enim renuens preces nostras differt; sed hac arte sedulos nos efficiens ad semetipsum attrahere vult.* Sic etiam S. Nilus *libro de Oratione cap. 32. Ne petas*, ait, *à Deo imperiosè, quod statim velis impetrare, vult enim te beneficio afficere in oratione perseverantem. Quid enim excellentius; quàm cum Deo colloqui, & usu ejus detineri?* Et hæc est vis Deo grata, de qua loquitur Tertullianus *in Apolog. cap. 39.* & indicat Hieronymus *Epist. 57. ad Damasum*. Tandem hæc est instantia humilis orationis, quæ apud Deum potens est, de qua loquitur Concilium Lugdunense *in cap. Ubi periculum, de Electione in 6.*

Verùm pro majori hujus doctrinæ intelligentia utillimum erit, sequentes difficultates expedire.

QUÆSTIO VII.

Cur plures, etsi dicant se habere fidem aliquid à Deo obtinendi; non tamen in eo postulando perseverent?

463 *Fiducia, & perseverantia sunt sibi invicem coadiutrices.*

PRo hujusce difficultatis expeditione diligentissimè attendendum est, fidem, & perseverantiam in benè essendo, & conservando sibi invicem esse coadiutrices. Nam sicut perfectissima, ac robustissima fides ex perseverantia in orando provenit: ita perseverantia in orando ex frequentatis fidei, ac confidentiæ actibus originatur. E converso sicut perfectæ fidei defectus ex perseverantiæ defectu in actus fidei eliciendo procedit; ita perseverantiæ defectus ex fidei defectu tum ex parte intellectus potiùs practici, quàm speculativi; tum ex parte exercitii actus potiùs, quàm ex parte specificationis emanat. Quod ita declaro: Fides quatenus tantùm revelatæ veritati præbet assensum, & in hoc sistit, speculativa est: quia solùm veritati cognoscendæ, seu credendæ incumbit; extenditur autem ad praxim, quando veritatem creditam voluntati applicat, ut secundùm

dùm illam moveatur, ſeu operetur. Et ita fieri poteſt, ut aliquis in aſſenſu fidei defectum non habeat; neque in certitudine, qua Deum credit eſſe fidelem in ſuis promiſſis; & quòd ex hac parte non ſit inefficax oratio; & nihilominus in applicanda practicè hac veritate voluntati, ut ſecundùm illam cum magna fiducia oret, deficiat; ſicque deficiente obtinendi fiducia, deficiat perſeverantia in petendo.

Multi habent fidem ſpeculativam, ſed carent practica.

Rursùs quamvis aliquis in habitu credat, & nullum actum, vel dubitationem actualem contrariam certitudini fidei habeat; nihilominus in actuali fide, non quoad ſpecificationem, ſed quoad exercitium ejus deficere poteſt: quia nimirùm non actu promiſſionem Dei, nec ejus veritatem conſiderat; ex quo defectu contingit, ut hæſitet in petendo, ſolùm ad difficultatem, ſeu magnitudinem rei poſtulatæ, vel ad propriam indignitatem attendendo.

464

Multi habent fidem habitualem: ſed carent actuali quoad exercitium.

Ex hoc duplici defectu intellectus provenit in voluntate proportionalis defectus in ſpe, & fiducia; nam interdum orantis animus ſpe non erigitur; non quia deſperet; ſed quia ſpem actu minimè exercet: unde fit ut ejus animus fluctuet, & in petendo, ſicut oportet, deficiat. Interdum verò licèt ſpem exerceat; tamen tepidè, & remiſsè, & ideò perſeveranter non petit: vel in ipſamet petione nimiùm eſt remiſſus, & etiam plus hæſitat, vel dubitat, quàm ſecundùm rectam rationem poſſit, aut debeat: quod totum in imperfectionem, & debitæ fiduciæ defectum redundat; quamvis hæſitatio ſit ſub colore, quòd non ex parte Dei, ſed aliis ex capitibus concipitur: quia debita fiducia illum defectum vincere deberet, ac ſuperare; ut ſuprà docuimus *num.* 192. *& ſequentibus*: Ita eruditè docet Suarez *lib. eod. de Orat. cap.* 24. *num.* 8. dicens, fortaſſe hanc fuiſſe rationem, ob quam Apoſtoli non potuerunt liberare illum lunaticum; quia non perſeverarunt in orando, ideò defecerunt in fiducia. Ex hac ergo cauſa, nempè ex exercitii, & applicationis fidei defectu provenit defectus perſeverantiæ in petendo.

Idem defectus ſecundùm proportionem occurrit in ſpe, ſeu fiducia.

Deficiente fiducia firma, deficit perſeverantia.

QUÆSTIO VIII.

Quanto tempore perſeverandum ſit in oratione, ac petitione, ut quod petitur, obtineri poſſit.

DIfficultatis hujus ratio eſt: quia ex prædictis ſequi videtur, nunquam à petitione eſſe deſiſtendum: quia neque certum tempus deſignatum eſt, nec certus orationum numerus, cui impetratio infallibiliter promiſſa ſit; erit ergo eidem petitioni, ex quo ſemel inchoata eſt, inſiſtendum; nam ſi quis illam omittat: quia ejus effectum per multùm tempus non videt, eo ipſo in oratione, & in fiducia ad Deum debita deficiet: conſequens autem videtur difficilè, ac laborioſum.

465

Ratio dubitandi ſua.

Ad hoc reſpondeo cum Suarez *lib. eod. cap.* 26. *num.* 3. in hoc certam regulam de tempore, aut numero actuum, quo in petitione perſeverandum ſit, dari non poſſe, quandiù conſtat, non eſſe obtentum id, quod petitur; ſed ſolùm quaſi negativè dicere poſſumus, numquam ob diffidentiam, aut animi dejectionem, vel quaſi impatientiam eſſe deſiſtendum.

Nunquam eſt deſiſtendum ab oratione, ſi petitio ſit utilis ad ſalutem.

Unde ſi oratio pro temporalibus bonis ſit, puta pro ſanitate acquirenda; vel pro dæmoniaca obſeſſione evadenda, aut pro aliquo periculo evitando, vel alio hujuſmodi malo fugiendo; vel bono honeſto conſequendo, interdum ex dilatione temporis in beneficio impetrando, vel ex aliis ſucceſſibus, aut effectibus ſumi poteſt conjectura, Deo pro tunc illa concedere beneplacitum minimè eſſe; & tunc ab oratione deſiſtendum non eſt: quia multa Deus citò non dat, quæ diſponit dare poſt longam orationem, ut docent dicti Patres *num.* 462. eò magis cùm aliquo modo id, quod petitur rationem aliquam habet ad ſalutem. Si verò id, quod petitur, nullam rationem ad ſalutem habeat, tunc poſt longam orationem, qua nihil obtinetur, non eſſe Deo beneplacitum illud concedere, conjecturari poteſt; & tunc à tali petitione deſiſti cum humili ſubmiſſione, & conformitate cum divina volunta-

Vel aliquo modo rationem habeat ad ſalutem.

te; ſemper ita nobis expediens fuiſſe credendo; ſicut in univerſum faciendum eſt, quando evidenter conſtat, ſecundùm noſtrum deſiderium, & petitionem rem ſucceſſiſſe. Quando verò petitio de bonis eſt ſpiritualibus, non adeò faciliter eſt deſiſtendum: quia talis oratio ſemper per ſe utilis eſt: tum etiam quia ſemper impetrat, & habet effectum, quamvis nos lateat: ut ſi quis, v. g. amoveri à ſe talem tentationem poſtulet, quam nihilominus ſemper patitur, non propterea deſiſtere debet: quia vel fortaſſe propter illam orationem impediuntur aliæ tentationes, quæ magis noxiæ eſſent; vel etiam ſuo tempore tolletur, quando expediens fuerit, aut ſi duraverit, etiam per talem orationem impetrata victoria perſeverabit. Conſtat de Paulo Tarſenſe, qui ter Dominum, ut à carnis ſtimulo liberaretur, rogaverat; ſed voluntas Dei non fuit, eum pro tunc à tali tentatione liberari; nihilominus pro tali oratione maximum ei contulit favorem, ei revelando, quòd gratiam Dei ita vigoroſam poſſideret, ut abſque impatientia infirmitatem tolerare poſſet, & tentationem ſuperare; Et ſic infirmitas, vel tentatio ad augmentum gratiæ ei cederet: Ita Liran. in illa verba: *Sufficit tibi Paule gratia mea.*

2. Cor. 12. v. 9.

QUÆSTIO IX.

An diù perſeverandum ſit in petitione?

466 *Ratio dubitandi quæ.* VIdetur hoc modo, & cum hac conditione, quòd ferè fruſtretur tota hujus promiſſionis efficacia, & fiducia in illa: quia non obſtante promiſſione, Deus largitionem pro toto vitæ tempore differre poteſt.

Longa perſeverantia in oratione non minuit, ſed auget fiduciam. Reſpondetur falſum eſſe, quòd fiducia in divina promiſſione per hanc longanimitatem, & humilem expectationem impediatur, vel minuatur: nam potiùs hinc augeri debet fiducia, dum certò ſcimus, Deum petitiones noſtras niſi in bonum noſtrum non differre: *Cùm enim voluntas noſtra*, ait Gloſſa in 1. Joann. cap. 5. verſ. 14. *per ignorantiam à voluntate Dei recedit, bona voluntas Dei noſtram ſtultam corrigit. Quid enim oremus, ſicut oportet neſcimus, niſi ipſe ſuam oſtendat voluntatem, qui melius, quàm nos ipſi noſtram intelligit utilitatem*: Sicut etiam interdum petitionum noſtrarum mutat effectum, alium, quem non petimus, concedendo: quia ita expedit, ut benè teſtatur D. Iſidorus: *Creberrimè*, inquit, *non exaudit Deus ad voluntatem; ſed exaudit ad ſalutem.* Nec refert, quòd interdum impetratio per totum vitæ tempus differatur: nam longè major eſſe debet expectatio in Deum; & multis redditur in fine vitæ, quod in hac vita diſpenſatoriè eſt negatum; ut ait Bernardus *ſerm. 3. de Circumciſ. in fine.*

Ex longa oratione ſæpiùs concedit Deus beneficia poſt ora, quàm nos petimus.

Conditio quarta ad impetrationem infallibilem requiſita.

467 *Quando quis præmiſſis conditionibus munitus orat pro ſeipſo, oratio habet impetrationem infallibilem.* ULtima conditio adhiberi ſolet, ut oratio pro ſeipſo, & non pro alio ſit; nam pro ſe (aliis concurrentibus conditionibus præmiſſis) ex promiſſione infallibilis impetratio eſt: pro aliis verò hanc certitudinem non habet, etiamſi omnes aliæ concurrant conditiones; non enim ſemper homo pro alio petens exauditur. Ratio eſt, ut ait D. Hieronym. ſuper Jeremiam: *quia fruſtra rogat quis pro alio, cùm ille demeretur, pro quo oratur.* Et iterùm Auguſt. *tract. 73. & 102. in Joannem*, quem D. Thom. 2. 2. *qu. 83. art. 15. & 16.* ſequitur, & multi Scholaſtici: *Exaudiuntur*, inquit, *quippe omnes Sancti pro ſeipſis, non autem pro omnibus: quia non unicuique dictum eſt*: dabit: *ſed*, Dabit vobis. Ponderat enim, dixiſſe Chriſtum: *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* Joann. 16. Non igitur (infert Auguſtinus) utcumque promiſſum eſt; ſed pro ipſis petentibus, & non pro aliis. Sicut etiam habetur Matthæi 21. & Marci 11. *Propterea dico vobis, omnia quæcumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & evenient vobis.*

468 Veruntamen hanc conditionem ſuperfluam eſſe putat Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 1.*

lib.1.de Orat.cap.27.num.1. & 2. Aſſerit enim promiſſionem Dei abſolutam eſſe in aliis locis, ut Joannis 14. *Quodcumque petieritis in nomine meo, hoc faciam.* Et alibi: *Omnis, qui petit accipit, & qui quærit invenit, &c.* idcircò univerſalem eſſe, ſive unus pro ſe, ſive pro aliis oret. Quam ſententiam docuit Toletus *Joann.16. Annot. 30.* & pro ea refert Baſilium *in Regulis brevioribus regula 261.* expenditque verba Joannis 1.Canonic.cap.5. *Hæc eſt fiducia, quam habemus ad Deum; quia quodcumque petierimus ſecundùm voluntatem ejus, audit nos.* Et infrà: *Qui ſcit, fratrem ſuum peccare peccatum non ad mortem, petat, & dabitur ei vita peccanti non ad mortem.* Nam hoc in loco ſignificat Joannes, generalem eſſe promiſſionem non ſolùm pro nobis, ſed etiam cùm pro fratribus oramus.

Superfluam hanc conditionem putat Suarez.

Matth.7. Lucæ 11. 1.Joann.cap.5. Vers. 14. Vers. 15.

§. I.

EX priori Joannis ſententia argumentum ſumi poteſt: quia, quando pro fratribus oramus, ſecundùm voluntatem Dei petimus: quia ipſe hoc nobis maximè in Scriptura commendat; unde eſt illud Jacobi 5. *Orate pro invicem, ut ſalvemini, multùm enim valet deprecatio juſti aſſidua.* Sic Paulus navigans pro incolumitate eorum, qui ſecùm navigabant oravit, unde Angelus dixit ei Actor. 27. *Ecce donavit tibi Deus omnes, qui navigant tecum, &c.* Sic & pro Paulo Stephanus, ut converteretur, oravit; ideò S. Fulgentius ſerm. de S. Stephano: *Charitatis virtute*, ait, *ſubnixus vicit Saulum crudeliter ſævientem: & quem in terra habuit perſecutorem, in cælo meruit habere conſortem.*

469 *Orare pro fratribus eſt ſecundùm voluntatem Dei.*

Ex poſteriori verò Joannis ſententia argumentum ſumi poteſt: quia (niſi ex parte alterius ſit incapacitas, qualis eſt in eo, qui in peccato obſtinatus eſt) effectus orationis, etiamſi pro alio fiat, promittitur: Eandem ſententiam in re tenet Valentia *in 3.tom.diſp.6.qu.2.punct.4.* nam licèt priùs illam conditionem, quam nos poſuimus, ponat; ita tamen poſteà objectioni reſpondet, ut revera, non eſſe neceſſariam dicat. Hoc magis confirmat Suarez loco citato, *Satisfactio enim noſtra*, inquit, *pro aliis præſertim viatoribus infallibilis eſt, cur ergo non erit impetratio, cùm in Scriptura expreſſiùs ſint monitiones, & promiſſiones de iſta, quàm de illa, & nulla, peculiaris ratio obſtare videatur.*

Oratio pro alio habet ſuum effectum, niſi ille ſit incapax ad recipiendum.

§. II.

SEd aliqui fortaſſe dicent, orationem pro alio omninò efficacem eſſe non poſſe: quia non ſemper alius, pro quo oramus, idoneus eſt, ut accipiat.

470

At certè ſimili argumento probaretur, uniuſcujuſque orationem pro ſeipſo infallibilem promiſſionem non habere; nam non ſemper, qui pro ſe petit, idoneus eſt ad recipiendum, quod petit; unde etiam oratio pro ſe ipſo ſubintellectam illam conditionem habet, *niſi ipſe reſtiterit, ſeu poſuerit impedimentum.* Quare argumentum retorquere poſſumus; nam oratio unius pro alio debitè facta ex parte orantis (ni aliter obicem ponat) exauditur, ut planè ſentit Baſilius *in Regulis brevioribus regula 261.* ergo ſervata proportione promiſſio generalis eſt tam in oratione pro aliis, quàm pro ſe.

Eadem ratio valet pro ipſo orante.

Verùm quidem eſt, orantem cum divina gratia, & per frequentatos fidei, ac Religionis actus, nec non meditationis divinæ providentiæ, ſummæ Dei bonitatis, ac fidelitatis invariabilis ad impetrandum quod petit, faciliùs ſeipſum quàm alium reddere idoneum; & hac ex parte orationem pro ſe, quàm pro alio magis eſſe certam, ac frequentiùs ſuum infallibiliter obtinere effectum; ſed nihilominus hoc non ad novam, ſed ad illam generalem conditionem ſpectare videtur, *ſi ille, pro quo oratur, non ponat impedimentum.*

Orans facilius p teſt ſeipſum, quàm alium reddere idoneum ad impetrandum.

Hìc unum commune dubium remanet expediendum.

QUÆSTIO X.

An aliquis pro se, vel pro alio possit absolutè petere aliquod bonum temporale, & credere se illud infallibiliter obtenturum?

471 *Ratio dubitandi quæ.*

DUbitandi ratio est: quia cùm pro bonis temporalibus, *quid oremus, sicut oportet nescimus*, ut monet Paulus Rom.cap.8.quomodo quis à Deo absolutè petere potest, ut det sibi, vel alteri sanitatem, si ignorat, an Dei voluntas sit illam elargiri? Insuper quomodo quis absolutè pro se, vel pro altero petere potest, ut Deus se, vel alium ab inimicis tueatur, si credere debet, persecutiones, & afflictiones sibi, vel alteri ab inimicis illatas, sicut & omnia mala pœnæ à divina providentia provenire? ut bene docet Sapientissimus Siracides Eccles.cap.11. *Bona, & mala, vita, & mors, paupertas, & honestas à Deo sunt.* Et si absolutè petere nequit, eò minùs credere potest, ac sine ulla hæsitatione confidere se tale beneficium infallibiliter à Deo impetraturum. His difficultatibus alteram addo à Drexelio motam de Conform. volunt.l.1. cap.1.§.5. sic argumentante; *Si malum omnium origo est voluntas Dei, quid ergo reluctamur? quid morbis pharmaca opponimus? quid hosti armatos cuneos obiicimus? cur portas non illicò pandimus, & intra mœnia recipimus nostrum exitium? cur non Sanctissimum Pontificem Leonem imitamur, & illius vocibus mala nostra omnia, sicut ille Attilam, salutamus? Salve flagellum Dei?* Si enim tuæ infirmitati medicinas carnales adhibeas, quas certa experientia hujusmodi contrarias esse ægritudini præcognoscis, nonnè Dei voluntati, à quo talis ægritudo est immissa, te opponis? Si milites numeras, & arma colligis, quibus ab hostibus te tuearis? nonne divino beneplacito, à quo hujusmodi hostium divexationes sunt inflictæ, obniteris?

Vers. 14.

§. I.

472 *Mala omnia bona nobis inflicta à Deo prorsùm.*

HIsce, & similibus objectionibus cum eodem Drexelio loco citato respondemus: Decorum esse, mi homo, *non plus sapere, quàm oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem*, ut ait Paulus Roman.cap.12. Bellum, infirmitates, & omnia mala pœnæ à Deo esse, jam res liquida est; sed inferre: ergo hosti non resistendum; ergo morbis pharmaca non adhibenda; ergo dæmonibus obsidentibus, vel possidentibus corpora nostra non occurrendum; ergo Deus non rogandus, ut hujusmodi mala tollat, malæ consequentiæ sunt; & hoc asserere insanæ mentis est. Dicendum ergo, aliud esse voluntatem Signi (cum Theologis loquor) aliud voluntatem Beneplaciti. De illa voluntate Signi per leges nobis explicata, ut plurimùm satis nobis constat; At verò de hac Beneplaciti non item, neque continuè scire licet, quousque se ista extendat. Nunc sit pro exemplo *Morbus*. Hic à quavis causa procedat, divinæ voluntatis est; neque hac in re quidquam ambigendum. Cùm autem ægrotus, quamdiù se Deus in morbo vexati velit, ignoret, statim ad voluntatem signi, quæ per divinas Scripturas se manifestat, recurrere debet, cùm dicat Ecc cap. 38. *Fili in infirmitate ne despicias te ipsum; sed ora Deum, & curabit te.* eodem cap. *Altissimus creavit de terra medicamenta, & vir prudens non abhorrebit illa.* Idipsum, ad seipsos ab inimicis tuendum, & à cæteris malis eripiendum docet. Hoc tradit in oratione dominicali *quarta, & ultima petitione*, ut latè supra demonstravimus *num.*417. & 420. si ergo voluntas Dei est, ut & inimicis resistamus, & morbis remedia adhibeamus, ac cætera pericula caveamus, licitè utique unusquisque hostibus resistere potest, & recuperandæ sanitati quicquid est legitimorum remediorum tam spiritualium, quàm corporalium adhibere. Sic ergo est ratiocinandum: Vult te Deus, mi æger, ægrotare: at quia, an etiam te numquam sanare velit ignoras, ea de causa licitè remediis uteris; Si autem morbum perpetuari velit pharma-

Non constat. Deum velle nos continuò malis affligi.

Vers. 9. *Constat, Deum velle nos uti remediis ad mala avertenda, & expellenda.*

Deus exoratus fiducialiter ab ægroto paratus est ei dare sanitatem, si futura sit animæ salutaris.

cis

cis efficaciam ſubtrahet, ne ſaneris. Et ſicut voluntas Dei eſt, cùm ægrotaveris, ut ad Deum confugiendo, ſanitatem petas, remedia quæ etiam humana adhibeas opportuna, ut convaleſcas: ita Deum ſanitatem tibi infallibiliter præſtiturum, ſi animæ tuæ illa fuerit ſalutaris, eſt credendum.

§. II.

473 *Vt ſanitas ſit ſalutaris, debet ager.*

QUi ergo Deum orat, ſi pro alio, ut ei conferat ſanitatem, orat, (ſi ille capax ſit rationis,) illum modo ſequenti benè diſponere contendat. Si verò pro ſe ipſo, ut ſanitas ſibi ſit ſalutaris, ſic pariter ſequenti orandi modo ſe diſponat.

1. *Contemplari Dei Providentiam.* Auguſt. in Pſal. 61. medio ferè.

Primò ad divinæ providentiæ contemplationem, quæ omnium bonorum fons eſt, & æqualiter cura eſt illi de omnibus, ſe recipiat, dicatque cum Auguſt *Quod vult Deus, hoc agat: Venit dolor meus, veniet & requies mea. Venit tribulatio mea, veniet & purgatio mea. Numquid lucet aurum in fornace aurificis? in monili lucebit, in ornamento lucebit: patiatur tamen fornacem, ut purgatum à ſordibus veniat ad luxem. Fornax iſta, ibi palea, ibi aurum, ibi ignis, ad hanc ſtat aurifex. In fornace ardet palea, & purgatur aurum. Illa in cineres vertitur, à ſordibus illud exuitur. Fornax mundus, palea iniqui, aurum juſti, ignis tribulatio, aurifex Deus. Quod vult ergo aurifex, facio; ubi me ponit aurifex, tolero. Jubeor ergo tolerare, novit ille purgare. Ardeat licèt palea ad incendendum, & quaſi conſumendum me; illa in cinerem vertitur, ego ſordibus careo. Quare? Quia Deo ſubiicitur anima mea.* En vera ſubjectio humanæ voluntatis erga divinam omnis boni origo eſt. Rectiſſimè dixit pius ille ſcriptor Ludovicus Granat. lib. 1. part. 2. cap. 22. *Non eſt ſacrificium majus, aut Deo gratius, quàm in omni tribulatione ſeſe conformem facere divinæ voluntatis beneplacito.*

§. III.

474 2. *Meditari divinam bonitatem.* Lib. 3. de Imit. Chriſti cap. 17. num. 1. 2. 3.

SEcundò ad meditationem divinæ Bonitatis, ac infinitæ Dei liberalitatis confugiat, & quod D. Hieronymus ſcripſit ad Paulam de obitu Breſillæ conſideret: *Bonus eſt Deus*, inquit, *& omnia, quæ bonus facit, bona ſint, neceſſe eſt*; ideò ut tantæ bonitati, ac liberalitati aliqualiter reſpondeat, cùm illo divinæ voluntatis devotiſſimo ſcriptore Thoma de Chempis, dicat: *Domine, dummodo voluntas mea recta, & firma ad te permaneat, fac de me quicquid tibi placuerit. Non enim poteſt eſſe niſi bonum, quicquid de me feceris. Si me vis eſſe in tenebris, ſis benedictus, & ſi me vis eſſe in luce, ſis iterùm benedictus: Si me dignaris conſolari, ſis benedictus: & ſi me vis tribulari, ſis æquè ſemper benedictus. Domine, libenter patiar pro te quicquid voluerit venire ſuper me. Indifferenter volo de manu tua bonum & malum, dulce & amarum, lætum & triſte ſuſcipere; & pro omnibus mihi contingentibus gratias agere.* Hìc eſt enim, ò Chriſtiane, verus devotè precandi, ac devotè agendi modus. *Totius humilitatis ſumma*, ait Bernardus, *in eo videtur conſiſtere, ſi voluntas noſtra divina (ut dignum eſt) ſubjecta ſit voluntati.* Hoc modo conſequenter à Deo remiſſio, & indulgentia peccatorum obtinetur, ut bene docet Joannes Gailer à Kaiſersperg. de ſpirit. peregrino proprietate 7. *Si te*, inquit, *quotidie ex integro divinæ voluntati ad omnes illius nutus promptum, paratumque offeras, veniam noxis obtines, tantùmque gratiæ mereris, ut poſſis non tantùm inferorum rogos; ſed & piaculares flammas non timere. Sincera hæc tui oblatio ad omnem Dei voluntatem exequendam, pœnitentiarum, & indulgentiarum, & eleemoſynarum loco eſt.* Et Ludovicus Bloſius: *Unius eſſe*, inquit, *cum Deo voluntatis, id virtutes omnes excellit, & in hoc perfectio eſt.*

3. *Eius divinæ voluntati ſe conformare.*

Ser. Quomodo voluntas noſtra divinæ &c.

Inſtit. Spirit. cap. 2.

§. IV.

475 *4. Conſiderare divinas promiſſiones ac fidelitatem Dei in illis ſervandis.*

TErtiò divinas promiſſiones, & in illis ſervandis fidelitatem Dei invariabilem conſideret; ſic enim per Prophetam Pſalm. 33. juſtis liberatio à tribulationibus promittitur. *Multæ quidem*, ait, *tribulationes juſtorum: at de omnibus his liberabit eos Dominus. Cuſtodit Dominus omnia oſſa eorum, unum ex his non conteretur. Clamaverunt juſti, & Dominus exaudivit eos, & ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos.* Et de ſe ipſo ipſemet David ait: *Exquiſivi Dominum, & exaudivit me, & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me.* Si ergo Deus de tribulationibus, & anguſtiis ſervos liberare promittit, & de facto liberaſſe eos, veriſſimum eſt, in magnam exurgat fiduciam, ſe ab hujuſmodi infirmitate, vel tribulatione, qua premitur, eripiendum; conſideretque ſæpiùs, quæ dicta ſunt *num.* 405. *& ſequentibus. Nam hoc totum eſt*, ait Bernardus, *hominis meritum, ſi totam ſpem ſuam ponat in eo, qui totum hominem ſalvum fecit. In te ſperaverunt Patres noſtri, ſperaverunt, & liberaſti eos: ad te clamaverunt, & ſalvi facti ſunt: in te ſperaverunt, & non ſunt confuſi.* Sic firmiter credat, quòd Deus ratione ſuæ promiſſionis illis ſanitatem, (ſi ſaluti animæ ejus futura ſit ſalutaris) communicabit.

pro Pſal. Qui habitat ſerm. 15. poſt med.

§. V.

476 *5. Proponere ſibi firmiter velle benè uti ſanitate. Ad Deum laudandum. Ad proximo benefaciendum:*

UT ergo ſanitas poſtulata (quantum eſt ex ſe) ſibi ſit ſalutaris, & conſequenter ſecundùm beneplacitum divinæ voluntatis ſit, firmiter in mente, ſe velle benè uti ſanitate proponat, nempè ad Deum laudandum, honorandum, & glorificandum, ac divinæ miſericordiæ operibus incumbendum, ac pro virili inſudandum, ut Deus etiam ab aliis laudetur, ac nomen ſanctum ejus glorificetur; ſic ſanitatem, nedum ut finem proximum, & propter ſe petat; ſed maximè propter aliud, nempè in ordine ad finem ultimum, ad gloriam Dei ſcilicet, & ad beatitudinem conſequendam: itaut coram Deo ſe petere ſanitatem non niſi ut medium ad Deum laudandum, & glorificandum proteſtetur; ſimul Deum, ut ſuum auxilium tribuat ad benè illa utendum, deprecetur, aliter ſe ſanitatem nolle, niſi ſimul cum ea hujuſmodi efficax communicare dignetur auxilium. Hoc modo oratio primam conditionem ad infallibilem impetrationem requiſitam habebit: quia res petita bona, & honeſta erit, ac animæ, & corpori ſalutaris.

6. Credere firmiter, Deum ratione ſuæ infinitæ bonitatis, ac liberalitatis, quod animæ eſt ſalutare infallibiliter elargiturum. Si non obtinebit, quod petit, aliquod majus impetrabit.

Huic conditioni alteram addere debet, nempè firmiter credere, Deum ratione ſuæ infinitæ bonitatis, ac liberalitatis, necnon ratione ſuæ fidelitatis, id quod ſalutare petitur, liberaliter, ac gratioſè fore elargiturum. Quòd ſi in petendo perſeverans fuerit, cùm illa ſui ipſius in divina voluntate perfecta reſignatione, ac firma in Deum confidentia, pientiſſimus Deus illi ſanitatem (ſi fuerit animæ illius ſalutaris impertietur; Si verò pro tunc ſalutaris non fuerit, Deus, qui nullum bonum irremuneratum relinquit, pro illa perſeveranti oratione, humili petitione, ac perfecta in ipſius divino beneplacito reſignatione; majus aliquod donum, quàm petierit, ei benigniſſimè impertietur.

§. VI.

477 *Hoc probatur oratione Judith.* Judith. c. 8 v. 9 v. 11. 12. 13.

HIc orandi modus, & petita infallibiliter impetrandi probatur oratione illius conſtantiſſimæ Viduæ Judith. *Hæc cùm audiſſet, quoniam Ozias promiſſet, quòd tranſacto quinto die traderet civitatem*, Presbyteros reprehendens dixit: *Qui eſtis vos, qui tentatis Dominum? Non eſt iſte ſermo, qui miſericordiam provocet; ſed potiùs qui iram excitet, & furorem accendat. Poſuiſti vos tempus miſerationis Domini, & in arbitrium veſtrum diem conſtituiſtis ei.* Verè

illi

illi magna increpatione, & animadversione digni censendi erant; quia terminum quinque dierum divino adjutorio posuerant, quasi Deum cogere vellent, ut intra quinque dies suum eis impenderet auxilium: vel quasi Deum posse, ac velle etiam citò suum illis præstare adjutorium non crederent: sed attendamus modum orandi traditum ab ista famosissima muliere. *Humiliemus*, ait, *illi animas nostras, & in spiritu constituti humiliato servientes illi, dicamus: ut secundùm voluntatem suam sic faciat nobiscum citò misericordiam suam:* ut legitur in Bibliis vetustioribus. Sed bone Deus, quomodo orat hæc mulier? Dic mihi, ò sapientissima mulier, si Deum, ut secundùm voluntatem suam vobiscum faciat misericordiam suam, & secundùm beneplacitum suum vobis ferat auxilium oras, cur dicis, *citò?* Quid, si Deus adhuc expectare quatuor, vel quinque dies voluerit, & tunc solùm voluntas Dei esset, vobis ferre auxilium? ad quid *citò?* Si citò, & immediatè absque ulla mora de manu inimicorum liberari petis, nonnè hoc est secundùm voluntatem, ac beneplacitum tuum, & non Dei petere? *Citò* enim tempus adjutorii à voluntate tua præfixum ostendit.

§. VII.

478 *Fiducia maxima Iudith.* AT si attentè, ac devotè hujusce mulieris verba contemplati fuerimus, illa utique ex firmissima, ac perfectissima fiducia ab ea in Deum constituta, quæ illam utique non fefellit, provenire videbimus: nam immediatè post Orationem *Dominus contulit ei splendorem, illique* juxta petitionem suam, qua dixerat in oratione: *capiatur laqueo oculorum suorum in me; pulchritudinem ejus ampliavit*, ut statim captus fuerit in oculis suis Holofernes. Sed undenam tanta fiducia enata fuit in hac muliere? Non aliunde, quàm ex suo perfectè orandi modo ortum habuit. Judith 9. v. 13. c. 10. vers. 4.

Contemplatur divinam providentiam. Primò enim divinam Providentiam, quæ omnia ob bonum nostrum disponit contemplata est: quia tam rectæ voluntatis est Deus, ut nisi quod nobis bonum est, non velit: unde postquam tribulationes, quibus Deus probavit Patres suos Abraham, Isaac, Jacob, Moysen (per quas Deo placuerunt) repræsentavit, dixit eis: *Nos ergo non ulciscamur nos proximos, quæ patimur: sed reputantes peccatis nostris hæc ipsa supplicia, minora esse flagella Domini, quibus quasi servi corripimur ad emendationem, & non ad perditionem nostram evenisse, credamus.* Sic in oratione sua dixit Domino: *Omnes viæ tuæ paratæ sunt, & tua judicia in tua providentia posuisti.* Drexelius supra num. 394. in fin. Cap. 8. ver. 26. ver 27. Cap. 9. ver. 5.

§. VIII.

479 *Meditatur divinam bonitatem.* NEc solùm divinam providentiam meditandam proponit; sed infinitam misericordiam insinuat considerandam dicens: *Quia patiens est Dominus: in hoc ipso pœniteamus, & indulgentiam ejus fusis lachrymis postulemus. Non enim quasi homo Deus sic comminabitur; neque sicut filius hominis ad iracundiam inflammabitur; & ideò humiliemus illi animas nostras.* En quomodo divinam pietatem, ac misericordiam magnificat, nec aliud deesse ad impetrandum ostendit, nisi ut se Deo humilient: sed quid inde? tunc *in spiritu constituti humiliato servientes illi dicamus flentes Domino:* non ut intra quinque dies misereatur nostri; sed *ut secundùm voluntatem suam*, quæ pientissima est, & summè bona, nec in se confidentibus se denegare potest; *sic faciat nobis citò misericordiam suam*, immediatè, illicò sine ulla mora nobis ferat auxilium, sed eo modo, quo divinæ voluntatis suæ beneplacito magis videbitur conveniens. Cap. 8. ver. 14. ver. 15. 16. Vers. 17. Vers. 17. *Verba conciliantur.*

§. IX.

§. IX.

480 *Conſideravit Dei fidelitatem.* cap. 9. verſ. 8. Verſ 18. Verſ. 11.

SEd quod magis, ac magis hujuſce mulieris fiduciam corroboravit, divinæ fidelitatis, ac veritatis meditatio fuit; omnia enim, quæ fecerat Deus pro filiis Iſrael contra caſtra Ægyptiorum, conſideravit, quomodo *tenuit pedes eorum abyſſus, & aquæ operuerunt eos*: ac cætera mirabilia, quæ operatus eſt Deus cum patribus eorum: & tandem ait: *Memento Domine teſtamenti tui*, ideſt promiſſionis tuæ, ac verbi, in quo nobis ſpem dediſti: *Erige brachium tuum ſicut ab initio, & allide virtutem eorum in virtute tua*. Et cùm in proximo eſſet, ut caput Holoferni abſcinderet, ad Deum orans dixit: *Confirma me, Domine Deus Iſrael, & reſpice in hac hora ad opera manuum mearum: ut ſicut promiſiſti, Hieruſalem civitatem tuam erigas: & hoc quod credens per te poſſe fieri cogitavi, perficiam*: En quomodo Deo ejus promiſſionem, repræſentat, & petit, ut faciat juxta fidem petentis, ſicut ipſe promiſit.

cap 13. verſ. 7.

§. X.

481 *Oratio ejus habuit omnes conditiones ad impetrationem infallibilem requiſitas.* cap. 9. ver. 18. ver 19. Ibid. verſ. 17. cap 8. ver. 20.

ET ut petitio ſua infallibiliter impetraret, eam omnibus conditionibus ad impetrationem infallibilem requiſitis cohoneſtare voluit. Ideò licèt petitio ex natura ſua bona eſſet, ac honeſta; nihilominus ut ſalutaris eſſet, illam ad gloriam, & honorem Dei ordinavit, dicens: *Domine da verbum in ore meo, & in corde meo conſilium corrobora: ut domus tua in ſanctificatione permaneat: Et omnes gentes agnoſcant, quia tu es Deus, & non eſt alius Deus præter te*. En prima conditio ad impetrationem infallibilem requiſita! Nec ſecunda caruit, quæ eſt ex fide, & confidentia petere; dixit enim: *Deus cælorum creator aquarum, & Dominus totius creaturæ exaudi me miſeram deprecantem, & de tua miſericordia præſumentem*, ideſt confidentem. Tertia ſimiliter, perſeverantia videlicet ornata fuit: dum ait: *Expectemus humiles conſolationem ejus*: & quatriduo orans die ac nocte, nedum pro ſe ipſa; ſed & pro totius populi multitudine jam per humilem orationem, ac jejunium benè diſpoſiti perſeveravit: ſic oratio ejus omnibus conditionibus decorata à Summo cælorum Opifice exaudita eſt; ac propterea crudelis hoſtis Holofernis capite amputato de inimicis triumphavit; ſe & ſuos ab obſidione redemit; omnemque populum ad Deum laudandum, ac miſericordiam ejus, & fidelitatem confitendam hortata eſt, dicens: *Laudate Dominum Deum noſtrum, qui non deſeruit ſperantes in ſe: & in me ancillam ſuam adimplevit miſericordiam ſuam, quam promiſit domui Iſrael, & interfecit in manu mea hoſtem populi ſui in hac nocte: Confitemini illi omnes, quoniam bonus: quoniam in ſæculum miſericordia ejus*.

cap. 13. ver 17. ver. 18. ver. 21.

ARTICULUS V.

De ſignis, quibus in rebus omnibus cognoſci poteſt Dei voluntas.

482 *Regulæ, quibus divina voluntas explorari poteſt.*

QUoniam perfectus orandi, atque à Deo id, quod petitur, impetrandi modus ex cognitione divinæ voluntatis maximè pendet, in fine hujus capituli ſigna ponere, quibus in rebus omnibus Dei voluntas facillimè agnoſci poſſit, utillimum duxi; quæ ex ſequentibus regulis ex Hieremia Drexelio *de Conform. volunt. lib. 1. cap. 4.* deſumptis patefient.

Prima regula divinæ voluntatis cognoſcendæ.

483 *Prima.*

QUidquid abducit à Deo, contra Dei voluntatem eſt: quidquid ad Deum invitat, ad divinam ſpectat voluntatem. *Hæc eſt enim voluntas Dei, ſanctificatio*

catio vestra, ut abstineatis vos à fornicatione, &c. Itaque si quis tale quid in se deprehendat, ut fateri cogatur: Hoc officium, hæc societas, hoc mercimonium, hoc vivendi genus me non reddit sanctiorem; sed sensim, & lentis gressibus abducor à Deo; ergo nec officium istud, nec illa societas, nec mercimonium istud, nec ista vivendi forma divinæ voluntatis est. 1. Thessal. c. 4. vers. 3.

II. Regula.

VOluntas Dei per legem Dei, & Ecclesiæ luculentissimè nobis declaratur. Ideò in omni ambiguitate non tantùm, quid Dei, aut Ecclesiæ leges velint; sed quid iisdem magis, aut minùs conforme sit, est quærendum. Christus olim opulento juveni, qua proxima via ad cœlum iretur scisscitanti, hunc optimum divinæ voluntatis interpretem designans: *Mandata*, inquit, *nosti?* Sanè, *nihil dulcius, quàm respicere in mandatis Domini.* Hunc ipsum divinæ voluntatis internuncium Abrahamus Epuloni commonstrans: *Habent*, ait, *Moysen, & Prophetas: audiant illos.* Divinus Paulus Roman. c. 12. *Nolite*, inquit, *conformari huic sæculo, &c. ut probetis, quæ sit voluntas Dei bona, & beneplacens, & perfecta. Bona* Dei voluntas Decalogo comprehenditur, *Beneplacens*, consiliis Evangelicis, *Perfecta*, desiderat à se imperata perfici in terra, sicut in cœlo. 484 *Secunda.* Luc. c. 18. Vers. 20. Eccles. c. 23. vers. 37. Luc. c. 16. v. 29. Rom. 12. v. 2.

III. Regula.

HÆc à Beato Paulo 1. Thess. c. 5. describitur: *In omnibus gratias agite, hæc est enim voluntas Dei in Christo Jesu in omnibus vobis.* Primum hic notatu dignissimum, In rebus omnibus gratias agendas, etiam turbatissimis, & maximè improsperis. Pulchrè Chrysostomus in illum locum dixit: *Passus es aliquid mali? Si velis, malum non est: Age Deo gratias, & jam malum mutasti in bonum.* Hoc animi est Philosophici. Prisci Germani optimè liberos instruebant, ut si quando digitum igne læsissent, mox dicerent: *Deo gratias.* Breve, sed nobile præceptum. Quicquid demum, mi Christiane, te premat, uratve, quicquid affligat, dic centies, dic millies: *Deo gratias.* Addit Paulus: *Spiritum nolite extinguere.* Suus sit divinis instinctibus locus. Non raro Deus voluntatem sua occultis alloquiis explicat, quibus ut verè divinis tunc tutò creditur, cum solius Dei gloria sectanda proponitur. Sed & illud Paulus addidit *Prophetias nolite spernere:* Divini voluminis explanationes, sacras in templis conciones, præsagas fidorum hominum explanationes negligi ab eo minimè convenit, qui divinæ voluntati approbare se cupit. Qui audire non vult, non vult Dei voluntatem intelligere. Demum præcipit Paulus; *Ab omni specie mali abstinete vos.* Quemadmodum boni nummularii monetam adulterinam aut à tinnitu, aut à signo, & inscriptione noscunt, & reiiciunt: ita nos quidquid vel tenuem umbram vitii præsefert tanquam divinæ voluntati contrarium abominemur. 485 *Tertia.* Vers. 17. & sequentib. Ibidem v. 19. Ibid. ver. 20. Ibid. vers. 22.

IV. Regula.

PRæter Dei, & Ecclesiæ leges, alii quoque divinæ voluntatis, maximè in rebus dubiis interpretes sunt. Inter hos Magistratus tam politicus, quàm sacer, isque omnes, qui aliis legitimè præsunt, censendi sunt: his annumerandi sunt Curiones, Confessarii, Majores, & Præsides. Cùm Saulus jam paratus divinæ voluntati parere, quæsiisset: *Domine, quid me vis facere?* non illum Dominus præceptis oneravit, neque illi subitò scientiam omnem infudit; sed ut discipulum ad Ananiam mittens: *Surge*, inquit, *& ingredere civitatem, & dicetur tibi, quid te oporteat facere.* Ananias Paulo divinæ voluntatis paraphrastes fidelissimus fuit, sicut Cornelio Petrus. Ita vult Deus voluntatem suam homini ab homine explicari. 486 *Quarta.* Act. c. 9. v. 6. Ibid. vers. 7.

Hinc

Vers. 19. Vers. 24. Vers. 15. & sequent. Vers. 20.

Hinc illæ tam crebræ admonitiones: Tobiæ c.4. *Consilium semper à sapiente perquire*: Eccliſ. c.32. *Sine consilio nihil facias, & postquam non pœnitebis*, & c.37. *Anima viri sancti enunciat aliquando vera* (magis) *quam septem circumspectores sedentes in excelso ad speculandum. Et sic in his omnibus deprecare Altissimum, ut dirigat in veritate viam tuam*: ut monet etiam Tobias c.4. *Omni tempore*, ait, *benedic Deum, & pete ab eo, ut vias tuas dirigat, & omnia consilia tua in ipso permaneant*. Eccliſ. c.37. Ergo *cum viro sancto assiduus esto, quemcumque cognoveris observantem timorem Dei, &c. Et cor boni consilii statue tecum. Non est enim tibi aliud pluris illo*. In omnibus igitur dubiis circa voluntatem divinam à nemine potiùs, quàm à Confeſſariis, & Majoribus noſtris, quibus aut conſcientiam, aut omnem vitam commiſimus, conſilium eſt petendum. Qua in re universè omnium Dominorum, aut Majorem, aut Præſidum voluntas (peccantem excipio) Dei voluntas dici poteſt. Quod ergo cujuſque Dominus, quod Majores, aut Præſides juſſerint, non aliter quàm certum divinæ voluntatis interpretamentum eſt accipiendum.

Superiorum voluntas Dei est voluntas.

V. Regula.

487 *Quinta.*

QUòd ſi conſilium petere, nec tempus permittat, nec locus, diſpiciat homo ſecum ipſe, & omnem dubitationem circa divinæ voluntatis notitiam facili negotio ſic poterit explicare. Solerter attendat, utrùm è duobus, in quibus hæſitat, voluntati propriæ ſit acceptius; quid gratius carnis appetitui; quid exiſtimationi propriæ optabilius. Ubi hoc, quod facilè indagaverit, & ſeriò ſecum actiones ſuas voluntati divinæ exactiſſimè conformare ſtatuerit, tunc profectò ſecurè illud, quod voluntati ſuæ minùs erit acceptum eliget, quod minùs carnis appetentiæ gratum, quod denique pompæ minùs habuerit, ac ſplendoris. Nam illa electio ad propriæ voluntatis, ad carnis, ad exiſtimationis propenſionem cuivis meritò nimis quàm ſuſpecta, & errori proxima videri debet; at hoc alterum proclivitati ſuæ plerumque eſt tutiſſimum reluctari: *Dum non facis vias tuas*, inquit Iſaias c.58. *& non invenitur voluntas tua*. Sit hoc pro exemplo. Et, qui maligno, aut frigido eſt ſtomacho, exploratè hoc modo ſuaderi poteſt: Id, quod tu maximè appetis, hoc tibi minimè conducit; pepones, cucumeres, fungi, potus intemperanter frigidus, recentes ab horto fructus, & id genus edulii, gulæ irritamenta, plurimùm nocent; quæ tamen non rarò cupidiſſimè ingeruntur. Idem in re propoſita: plerumque quod corporis ſenſibus tam gratum, & ſuave, ſpiritui noxium quod humanæ voluntati ſic placet, Deo diſplicet. *Mortificate ergo*, ait Paulus Coloſs. c.3. *membra veſtra, quæ ſunt ſuper terram, fornicationem, immunditiam, libidinem, concupiſcentiam malam, &c. propter quæ venit ira Dei*. Ergo *poſt concupiſcentias tuas non eas, & à voluntate tua avertere*: (monet Siracides Eccleſ.c.18.) ut ad Dei voluntatem convertaris.

Vers. 13.

Vers. 5. & 6.

Vers. 30.

VI. Regula.

488 *Sexta.*

QUòd ſi quid planè indifferens, & adiaphorum ſit, ut ſi duo mendici occurrant æquè fortunæ inopes, eleemoſyna tamen non ſuppetat in utrumque partienda, da cui volueris, animo divinam voluntatem exequendi; & non errabis. Quòd ſi res adiaphora majoris ſit momenti, conſiliis eſt opus, & precibus. Si verò de una aliqua, pluribuſve actionibus ſuſcipiendis penitus non liqueat, quid divinæ voluntatis ſit, non facilè ulla earum ſuſcipiatur, dum, utcumque illas divinæ voluntati non fore contrarias, patefiat. In omni tali deliberatione plurimùm Ratio, & Conſcientia poteſt, non mali in incerto conſiliarii, qui ſi paulò circumſpectiùs agere velint, facilè, quid melius ſit factu, pronunciabunt. Fieri autem poteſt, ut verecundæ conſcientiæ homo in talem deveniat labyrin-

Ratio, & conſcientia in incerto non ſunt mali conſiliarii.

rinthum, in quo ſpiritus, & caro ſic inter ſe luctentur, ut miſer, ne forſan divinæ voluntati ſe oppoſuerit, trepidare incipiat. Hic ſolatio ſit, quod nonnumquam evenit Eccleſiaſtæ. Rem ſic explicamus. Concionator pomeridianus videt pleroſque omnes ſuorum auditorum dormientes, turbatur non nihil tot ſibi annuentibus; id tamen tolerabilius videtur, quàm ſi totidem impudenter garriant. Itaque ſi duo, treſve non dormitent, ait ipſe ſecum: ſatis id mihi, & eſt cur pergam: unus pro millibus eſt. Non aliter ratiocinetur quomodocumque turbatur: Modò duo vigilent oculi *Ratio, & Voluntas*. Modò hi vigiles voluntatem Dei obſervent, ſuſque deque vertantur alia, ego verò inconcuſſus ſtabo, & quamvis divinos nutus non proximè aſſequar, aſſequi tamen conabor.

VII. Regula.

AD divinam explorandam voluntatem plurimùm valet cum Paulo rogare: *Domine, quid me vis facere?* Hic Sanctorum mos eſt, in rebus dubiis, & perplexis confugere ad orationis præſidium, ut olim Moyſes, & Aaron ad fœderis tabernaculum. Et ſicuti cùm nubes adeò ſtipatæ coeunt, ut cœlum tonare, ac mugire incipiat, campanæ ad diſſipanda nubila quatiuntur in turribus: ita quotieſcumque ſol divinæ voluntatis oculis noſtris ſubducitur, ut penè quid faciendum ſit, ignoremus, proximum eſt, cœlum pulſare precibus. Ita Saulus à ſubita tempeſtate mediis deprehenſus in campis exclamat: *Domine, quid me vis facere?* Hanc precatiunculam ſæpiùs iterandi opportuniſſimum tempus eſt, cùm cœleſte epulum aditur, & Dominicum corpus jam lingua ſuſtinetur, tunc ardenter ingeminandum: *Domine, quid me vis facere?* Immò ſub re divina quotidiè, cùm Euchariſtiam Sacerdos ſupra verticem attollit, hoc omnium ardentiſſimum votum ſit: *Domine, quid me vis facere?* A viris religioſis votorum formulam ſub ſacro quotidiè recitari eſt conſultiſſimum. Jacobus Lainez alter à Sancto Ignatio Societatis Jeſu Præpoſitus Generalis, cunctis diebus ſub Sacri finem poſt Centurionis verba (*Domine, non ſum dignus*) Chriſtum manu tenens ajebat: *Placet, Domine, quod promiſi*. Ita quibuſcumque aliis, dum cœleſtis panis in alto monſtratur eſt precandum: *Domine ſicut vis, ita & ego volo; quod rectè ſtatui, non revoco*. Hæc quotidiana ſui in divinam voluntatem oblatio præclariſſima eſt ad ultimum in morte luctamen diſpoſitio.

489 *Septima.* Act. c. 9. ver. 6.

Res geſtæ P. Lain.

VIII. Regula.

MOrtalium nemo divinam voluntatem certiùs explorat, quàm qui ſinceriùs ad illam in omnibus ſe conformare deſiderat. Hoc deſiderium profectò ad omnium labyrinthorum errores extricandos filum eſt; omnis hinc circa divinam voluntatem ambiguitas tollitur; ſi quis ignoret quidem, quid velit Deus: aut utrùm malit è duobus licitis; ita tamen animo comparatus ſit, ut mente ſinceriſſima dicere poſſit: *Domine, ſi ſcirem, quid tu in hac re fieri à me velles, ego utique id facerem*. Hac ſponſione facta, liberè, quod volet, faciat, & perturbare ſe deſinat; divinam voluntatem non facilè offendet. Hunc talem filium amantiſſimus pater non deſerit, nec à ſua voluntate graviùs aberrare permittit. Si deſit homo, per quem erudiat, Angelum mittit; ut miſit Joſepho in re gravi, quid factu foret optimum deliberanti; ita tribus ex Oriente Magis poſt oblatam divino Infantulo in gramineis cunis adorationem, miſſus Angelus fuit, qui de Herodianis fallaciis ſibi cavere, & alia in patriam via redire edoceret. Sic Abrahami ancillæ Agari, aliiſve innumeris ad errores vitandos Angeli, aut Angeli vice, fidi hominis præſidium fuit aſſignatum. Ita Deus voluntatis ſuæ notitiam ſincerè petentibus minimè negat: *Benignus ſpiritus ſapientiæ* hujus altiſſimæ omnibus ſeſe quàm liberaliſſimè impertitur. *Adeſt Deus omnibus exquirentibus ſe in veritate*, & voluntatem ſuam tam mirabili, quàm

490 *Octava.* Sap. c. 1. v. 1. Eccliſiaſt. v. 23.

li, quàm ſuavi magiſterio iis omnibus explicat, qui vera ſubmiſſione ſe hic diſcipulos gerunt. Voluntatem Dei optimè noſſe diſcimus faciendo.

Cap. II.

De Ægroto orante Dominos Cæli, & terræ.

491 *Non ſunt ſeparandi Jeſus & Maria.*

SUB uno invocationis titulo nobiliſſimas Jeſu Chriſti D. N. & Beatiſſimæ Virginis Genitricis Dei Mariæ perſonas complectimur; cùm illos dividere æquum non ſit, quos natura, & gratia arctiſſimis vinculis copularunt: ut benè docet Arnoldus Carnotenſis tract. de laudibus Deiparæ: *Una eſt*, inquit, *Mariæ, & Chriſti caro, unus ſpiritus, una charitas; & ex quo dictum eſt: Dominus tecum, inſeparabiliter perſeverant promiſſum, & donum. Unitas diviſionem non recipit, non ſecatur in partes; & licèt ex duobus factum ſit unum, illud tamen ultra ſcindi non poteſt, & Filii gloriam cum Matre non tam communem judico, quàm eandem.* Quod etiam ſancta fidelium conſuetudo confirmat, quibus frequentiſſimum eſt, cum aliqua ſpirituali, aut corporali calamitate jactantur iterata Sanctiſſima eorum nomina inſimul inclamare; ſed præcipuè cùm dæmoniacas patiuntur vexationes, contra quas tum Exorciſtæ, tum Maleficiati, aut Arreptitii corde, & ore Jeſu, & Mariæ proferunt nomen, auxilium poſtulantes. Nec immeritò, cùm efficaciſſimum ſit remedium; ut ſequentes articuli declarabunt.

Dei eorum nomina ſunt invocanda.

ARTICULUS I.

Jeſum Chriſtum D. Noſtrum.

492 *Sanctiſſimi Nominis Jeſu gloria extenditur ad Angelos.*

CUM Sanctiſſimum Jeſu nomen, teſte Paulo ad Philipp. 2. ſit ſuper omne nomen, & Chriſto à Patre impoſitum fuerit, ut in eo omne genu flecteretur, æquum eſt, creaturas omnes ei honorem, gloriam, & obſequium conſecrare.

Si quidem Cæleſtes novum canticum canunt, cùm nomen illud novum, quod os Domini nominavit, pronunciant, & reverenti animo immaculato acclamantes ei ſe ſubiiciunt; ut dicitur Apocal. 5. *Virtutem, & Divinitatem, & ſapientiam, & fortitudinem, & gloriam, & honorem, & benedictionem; eò quòd vicerunt in ſanguine Agni.*

Homines.

Terreſtres huic nomini genuflectunt; atque illud reverenter pronunciant: quia, ut ait Bernardus, *lucet prædicatum, paſcit præcogitatum, lenit, & ungit invocatum. Nec eſt enim aliud nomen*, ait Petrus Act. 4. *datum ſub cælo hominibus, in quo oporteat nos ſalvos fieri.* Et 1. Joan. c. 3. *Hoc eſt mandatum ejus; ut credamus in nomine Filii ejus Jeſu Chriſti.*

Dæmones.

Infernales verò hoc revereri coguntur: cùm ſit nomen, de quo Propheta Iſaias cap. 8. ait: *Voca nomen ejus: Accelera ſpolia detrahere; feſtina prædari.* Chriſto Domino impoſitum, *quis expolians principatus, & poteſtates*, inquit Paulus Coloſs 2. *traduxit confidenter palam triumphans illos in ſemetipſo.*

493 *Feſto D. Pauli manifeſtat gloriam Sanctiſſimi nomini Jeſu.*

Hinc S. Bernardinus ſerm. 49. Dominic. Palmar. ait. *Cùm Paulus Apoſtolus raptus fuerit uſque ad tertium cælum, & viderit divinam eſſentiam, in præfata viſione poſſumus meditari, quòd ipſe, cùm viderit glorioſum Dominum in gloria Dei Patris conſtitutum in cæleſtibus ſuper omnem principatum, poteſtatem, virtutem, & dominationem, & ſuper omne nomen, quod nominatur non ſolùm in hoc ſæculo, ſed etiam in futuro; ac cerneret illum in tanta gloria ſublimatum, quodam ſpirituali clamore inflammatus, totus ex amore illius exclamavit dicens: Jeſus, Jeſus, amor meus. Ad cujus nominationem, & clamorem omnes cives beati genuflexerunt adorantes Jeſum in nominatione illius. In eodem nomine intellexit; quòd in nominatione Jeſu genuflectebant ſe omnes ſpiritus infernales, ac ſic debere facere omnes ſpiritus viatores. Proinde è*

inde è cælo rediens, ac prædicta recolens in spiritu Dei præcipiens universis scripsit illud verbum: Philipp. c. 2. *In nomine Jesu omne genu flectatur cælestium, terrestrium, & infernorum. Cælestes per gloriam, terrestres per gratiam, & infernales per justitiam sempiternam.* Hæc Bernardinus.

§. I.

AT quia infernales honorem, & obsequium huic nomini invitè impendunt; nec nisi reluctantes illud nominari audiunt, nullum adest efficacius infernalibus hostibus expellendis remedium, quàm devotè, & reverenter sanctissimum istud nomen invocare. 494 *Dæmones invitè honorem huic nomini impendunt*

Christus hoc Apostolis, ac Discipulis suis remedium contulit Matth. 10. Marci 3. & Lucæ 9. *Cùm dedit illis potestatem spirituum immundorum, ut eicerent eos, & curarent omnem languorem, & omnem infirmitatem.* Quod experientes septuaginta duo Lucæ 10. *reversi sunt cum gaudio dicentes: Domine, etiam in nomine tuo dæmonia subiiciuntur nobis.* Sed audiamus responsum, quod dedit illis Christus: *Videbam*, ait, *Sathanam, sicut fulgur de cælo cadentem:* Ubi S. Bernardinus *loco citato art. 1. c. 1.* loquens in persona Christi: *Nolite*, inquit, *mirari, si nomen meum diaboli expavescunt, & eos ab homine pellat: cùm virtute ejus Sathanas cum omnibus Angelis suis de cælo expulsus ceciderit sicut fulgur. Unde Apoc. 12. Post prælium factum in cælo à Michaele cum Dracone, & ab eodem illa victoria obtenta, ejectoque illo in supplicia sempiterna, exultantes clamaverunt jam beati dicentes: Facta salus est, & virtus, idest ex nomine Jesu salvifica virtus, & potestas Christi ejus.* *In virtute hujus nominis Discipuli Christi dæmones ejiciebant.*

§. II.

HOc salutiferum omnibus in se credentibus, ac confidentibus pharmacum Christus communicavit, cùm dixit Marci 16. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur. In nomine meo dæmonia eiicient.* Unde Alphonsus à Castro l. 6. *adversùs Hæreses verb. Exercismus: Dominus ascendens*, inquit, *in cælum promisit, se numquam ad invocationem nominis sui illis defuturum. Quod autem non semper fiat, ut invocato nomine Jesu, dæmon egrediatur, minima fides ipsius invocantis est in causa. Nam si perfectè credidisset, hæc, & majora fecisset;* ut pollicitus est Christus Joan. 14. *Amen, amen dico vobis, qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipse faciet, & majora horum faciet.* Confirmat Alphonsus Tostatus *tom. 1. in 1. Regum cap. 16. quæst. 41* affirmans in illis verbis sub ea forma à Deo datis: *In nomine meo dæmonia eiicient*, virtutem, & efficaciam ad expellendos dæmones, quantum est ex parte Dei; proculdubio esse infallibilem, sicut in omnibus Sacramentis; ut latè suprà *num.* 10. 495 *Omnes Christi fideles p. r fidem in nomine Jesu possunt dæmones eiicere.*

Idipsum Ecclesia docet, dum in Sequentia Missæ festi istius Sanctissimi nominis canit: *Eius virtutem non possunt dæmones sustinere.*

Huis nominis virtute
Superborum sunt destructæ
Dæmonum potentiæ.

Nec mirum, cùm ejus fortitudinem, & virtutem sustinere non possint; ut benè Jeremias testatur: *Magnus es*, inquit, *Domine* Jesu, *& magnum nomen tuum in fortitudine*, & Regius Psaltes: *Sanctum, & terribile nomen ejus: Sanctum* quidem Angelis bonis, & hominibus justis; *sed terribile* dæmonibus, & viris impiis; unde Ecclesia eodem loco addit: Jer. c. 10. Psal. 110.

Simulachra idolorum
Sunt eversa: Tyrannorum
Fractæ violentiæ.

§. III.

§. III.

496 *In dæmonibus eiiciendis Apostoli hoc nomine utebantur.*

HOc facto demonstravere Apostoli, ut Paulus, qui Act. 16. unum ex illis in Pythonissa garrientem expulit: *Præcipio*, inquit, *tibi in nomine Jesu Christi exire ab ea; & exiit eadem hora*. Et Petrus, teste S. Clemente dicebat: *Non curo, quomodo intraveris; sed ut exeas, impero in nomine Jesu Christi*, & Act. c.3. illi claudo ad portam templi, quæ dicitur Speciosa, existenti dixit: *Argentum, & aurum non est mihi, quod autem habeo, hoc tibi do: In nomine Jesu Christi Nazareni surge, & ambula*. Sic S. Joannes Evangelista: *Interdico tibi in nomine Jesu Christi Nazareni, ne ultra hìc habites*, Item, *In nomine Jesu Christi hinc exite numquam redituri*.

497 *Testantur Patres eius mirabiles virtutes.*

Hoc docent omnes Patres: S. Justinus Martyr *adversùs Triphonem*, Origenes *contra Celsum lib.1.* Tertullianus *de corona militum ad Scapul.* Cyprianus *adversùs Demetriadem*. Athanasius *de Incarnatione Verbi*. Cæterique omnes unanimiter, qui de hoc Sanctissimo Nomine in suis sermonibus, homiliis, tractatibus, vel meditationibus sunt locuti.

§. IV.

498 *Probat praxis Sanctorum Patrum.*

HOc praxis comprobat Sanctorum Patrum, qui innumeros Energumenos hujus salutiferi nominis virtute liberarunt, ut eorum acta testantur. Ex quorum multitudine unicum de S. Bernardo Abbate adducam relatum à S. Bernardino *serm.49. Domin. Palmar.*

Exemplum de D. Bernardo.

Cùm Beatus Bernardus Papiam de Mediolano veniſſet, quidam homo uxorem ſuam dæmoniacam ad illum adduxit: tunc diabolus per os ejus dicere cæpit: *Non me de hac anicula mea hic parvulos edens, & brassicas devorans pellet*. Cui ſervus Dei reſpondit: *Non Bernardus te pellet; ſed Dominus noſter Jeſus Chriſtus*. Mox autem, ut ille orationem effudit, ſpiritus nequam dixit: *quàm libenter egrederer; ſed non poſſum. Non vult enim magnus Dominus*. Cui Sanctus: *Et quis eſt Dominus magnus?* Cui ille: *Jeſus Nazarenus*. Ad quem vir Dei: *Vidiſtine unquam eum?* Quo Reſpondente; *Etiam*. Cui iterùm ait: *Ubi vidiſti eum?* Et ille ait: *in gloria*: Et Sanctus: *Et tu in gloria fuiſti*: Qui reſpondit: *utique* (ſed illum fuiſſe in gloria intellige, ideſt, in beatitudine per fidem ſupernaturalem, ſpem, & charitatem inchoata; non autem perfecta, quæ per claram Dei viſionem habetur) Cui Bernardus: *quomodo inde exiſti?* Et ille ait: *Cum Lucifero multi cecidimus*. Hæc quidem omnia voce lugubri per os vetulæ omnibus audientibus loquebatur. At illi vir Dei: *Numquid id illam gloriam redire velles?* At ille miro modo cachinnans, ait: *tardè eſt*. Tunc autem viro Dei orante, de muliere dæmon eſt egreſſus. Sed cùm D. Bernardus inde abiret, eo jam elongato, iterùm diabolus eam invaſit. Vir autem ejus poſt illum currens, quid acciderat, indicavit. At ille collo ejus chartulam alligari præcepit, in qua hæc verba conſcripta erant: *In nomine Domini Jeſu Chriſti præcipio tibi dæmon, ne hanc mulierem contingere præſumas*. Quod cùm factum fuit, ad eam impoſterum accedere non eſt auſus.

499 *Docent Exorciſtæ.*

Idipſum omnes Exorciſtæ in ſuis exorciſmariis teſtantur lucidè, & clarè, præcipuè Carolus Oliverius Vincentinus *in ſuo Baculo dæmonum c.3.*

Matthæi c.7. Verſ.22.

Peccatorum etiam, & operariorum iniquitatis experientia conteſtatur, qui in die Judicii ovantes dicent: *Domine nonnè in nomine tuo dæmonia ejecimus*. Ideò ſæpiſſimè invocandum eſt tam ab Exorciſtis, quàm ab Energumenis, & maleficiatis exemplo Joannis noſtri, qui in fine ſuæ ſcriptionis apocalypticæ c.22. illud devotè compellit dicens: *Veni Domine Jeſu*: orent & ipſi, ut veniat, & renitentis inferni ſatellitem ſua virtute diſpergat.

§. V.

Digitized by Google

§. V.

VErùm ad hujus Sanctissimi Nominis gloriam, & honorem, & cunctorũ Christi fidelium utilitatem addimus, hoc nomen non tantùm datum esse hominibus, ut credentes in virtute ejus dæmones eiiciant; sed ut multa alia mirabilia operentur; ideò post illa verba: *In nomine meo dæmonia eiicient*, subjungit Christus: *Linguis loquentur novis: serpentes tollent: & si mortiferum quid biberint, non eis nocebit: super ægros manus imponent, & bene habebunt.* Quæ verba (relictis moralibus intelligentiis, quibus explicantur à D. Gregorio *homil. 29. in Evangel.*) dico, in sensu literali intelligi, ut supra explicavimus *num.* 206. 218. & 458. 500 *Multa mirabilia operantur in nomine Jesu.* Marci c. 16.

In primis enim *nomen hoc sanctissimum est infirmantium*, ait S. Bernardinus, *generale remedium*, hoc est, contra concupiscentiæ malum. Nam originali culpa dempta remanet in nobis concupiscentiæ morbus, & ægritudinis languor; ideò ad hoc nomen Jesu est recurrendum: quia, ut ait S. Petrus Ravennas, *hoc est nomen, quod dedit cæcis visum, surdis auditum, claudis gressum, & cursum; sermonem mutis, vitamque mortuis, & etiam totam diaboli potestatem de obsessis corporibus effugavit.* Proindè subdit S. Bernardinus loc. cit. *Si quæ infirmitas tibi, vel tuis occurrat, non respreto remedio corporali, aut naturali, recurre ad invocationem nominis Jesu. Sæpe quoque contingit, quòd non possunt remedia infirmantibus adhiberi naturalia, vel propter eorum carentiam: vel propter morbi, aut infirmitatis ignorantiam; seu quia est quasi irremediabile malum per ipsam naturæ viam; ideò fidelibus est recurrendum ad hoc remedium; quo serpentes tolluntur, venena non nocent, & infirmitates fugiunt.* Unde Incognitus in illa verba Psal. 39. *Beatus vir, cujus est nomen Domini spes ejus*, ait: *Hæc est illa theriaca, de qua dicit Avicenna can. 2. quòd est sublimior medicinarum, & melior propter multitudinem sui medicamenti.* & addit, quòd *illi, qui ea utuntur, in hora sanitatis non nocent venena, & sunt securi ab ægritudinibus pestilentialibus. Revera sic est hoc nomen Jesu, quòd non solùm circa præsentia mala; sed etiam circa futura repellenda, & universaliter contra omnia mala valet.* Bernardus super cantic. confirmat: *Electuarium*, ait, *habes ò anima mea absconditum in vasculo nominis hujus, quod est Jesus, salutiferum certè, quodque nulli unquam invenitur pestilentiæ ineffica.* Serm. 49. pr. 1. c. 3. Serm. 15. in cant.

§. VI.

HInc S. Mater Ecclesia in sequentia, quæ habetur in missa celebritatis Sanctissimi hujus nominis de eo canens ait:

Fugat morbos, & livores,
Sed & animi languores,
Jesus ubi venerit.

501 *Testatur Ecclesia.*

Quod practicè Apostoli probarunt. Quot enim ægroti hujus Sanctissimi Nominis virtute à Petro Apostolo, à Paulo, à Joanne, à Barnaba; cæterisque Apostolis, à D. Francisco, a D. Antonio à Padua, aliisque Sanctis, & viris justis sanitati fuerunt restituti? Quot claudi, quot cæci, muti, surdi, hydropici, paralytici, nervis dissoluti, variisque languoribus vexati etiam hoc nostro ævo, quorum testis fui oculatus, hoc Sanctissimo nomine salutem sunt assecuti? *Quo*, ut ait Propheta, *salvavit Deus propter nomen suum, ut notam faceret potentiam suam.* *Cùm non sit aliud nomen*, teste Petro, *sub cælo datum hominibus, in quo oporteat, nos salvos fieri.* Quod jam priùs insinuaverat dicens: *Omnis, quicunque invocaverit nomen Domini, salvus erit.* *Practicè probarunt Sancti: ac probant in Deũ confidentes.* Psal. 105. Actuum c. 4. Ibid. c. 2.

§. VII.

302 *S. Dionisius adhuc paganus invocato nomine Jesu cæcum illuminavit.*

SEd quod mirabilius est, non solùm fideles; sed & infideles ad hujusce nominis invocationem ægrotos sanasse, & miracula fecisse manifestè comprobatur. De S. Dyonisio Areopagita refert S. Bernardinus *ser. 49. de glorioso nomine Jesu*; quòd, dum cum D. Paulo per viam disceptaret, ante eos quidam cæcus transibat, ac statim Dyonisius, qui tunc infidelis erat, Apostolo ait: *Si dixeris huic cæco: In nomine Dei tui vide, & viderit, statim credam: sed ne utaris magicis verbis, ego tibi præscribo formam verborum dicens: In nomine Jesu Christi de Virgine nati crucifixi, & mortui, qui resurrexit, & ascendit in cælum, vide.* Et respondens Paulus: *Ad hoc, ut omnis suspicio tollatur, vola, ut eadem verba tu ipse proferas.* Sic in eadem forma verborum Dyonisius dixit cæco, ut videret, & statim vidit, & Dyonisius in Christum Jesum Dominum Nostrum se credere est confessus. Videas modò, quòd Dyonisius, cum adhuc peccator, & infidelis esset, ad invocationem hujus Sanctissimi Nominis cæcum illuminavit. *Et sic plerique hoc idem in se, & in aliis*, ait S. Bernardinus, *nostris temporibus experti sunt, licèt essent peccatores*, ut verificetur, quod de hoc nomine prædictum est: *Salvavit eos propter nomen suum, ut notam faceret potentiam suam: & omnis, quicumque invocaverit nomen Domini, salvus erit.*

Psal. 105. v. 8. Act. 6. 2.

§. VIII.

303 *Nomen Jesu suffragatur in omnibus necessitatibus.*

NEc in infirmitatibus tantùm nomen hoc hominibus; verùm in adversitatibus, ac necessitatibus cunctis suffragatur. Hac de re B. Laurentius Justinianus *de Circumcisione*, relatus etiamà Joanne Carthagena *lib. 5. de Sanctis. Nominis Jesu excellentia homil. 6.* nos hortatur ad Sanctissimum hoc nomen cunctis in necessitatibus nostris invocandum: *Si tentaris*, inquit, *à diabolo, si opprimeris ab hominibus, si conficeris ab ægritudine, si doloribus fatigaris, si desperationis agitaris spiritu, si concuteris formidine, si dubietate pulsaris, Jesu nomen edicito, & repentè lumen consequeris, & gratiam. In arduis, in periculis, in terroribus, in domo, in via, in solitudine, in fluctibus, ubicumque extiteris, Salvatoris profer nomen. Invoca salutis nomen, cor, & os subitò clamet: Jesus: Speret in Adjutorio Altissimi, qui ait: Clamabit ad me, & ego exaudiam eum, cum ipso sum in tribulatione: eripiam eum, & glorificabo eum.* Et versiculo antecedenti rationem reddit, cur auxiliabitur clamanti ad se dicens: *Quoniam in me speravit, liberabo eum, protegam eum, quoniam cognovit nomen meum.* D. Bernardus verbis dulcissimis idipsum suadet *ser. 15. in Cantic. Cui enim*, ait, *in periculis palpitanti, & trepidanti invocatum virtutis nomen non statim fiduciam præstitit, depulit metum? Cui in adversis diffidenti, jamjamque deficienti, si nomen adjutorii sonuit, defuit fortitudo? Tristatur aliquis vestrum? Veniat in cor ejus Jesus, & inde saliat in os. Et ecce ad exortum nominis lumen nubilum omne diffugit, redit serenum. Labitur quis in crimen? Currit insuper ad laqueum mortis desperandæ? Nonne si invocet nomen vitæ, confestim respirabis ad vitam?*

Beatus Laur. de Compunct. & complan. Christian. perfection. in Circunc. Domini pag. mihi 263. Psal. 90.

§. IX.

305 *Hoc memoriale Christus nobis tradidit, ut in omni adversitate invocetur nomen eius.*

NEc mirandum sanè, hos Sanctos Doctores Christifidelibus, ut suam in hoc Sanctissimo Nomine collocent fiduciam, ab eoque auxilium in cunctis adversitatibus, ac necessitatibus postulent, tam efficaciter suadere, cùm ipsemet Christus hanc doctrinam, & hoc memoriale illis instillaverit, ac sæpiùs inculcaverit, præcipuè Joan. 14. dicens: *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio. Si quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam.*

faciam. & c. 16. *Amen, amen dico vobis, ſi quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Uſque modò non petiſtis quicquam in nomine meo. Petite, & accipietis, ut gaudium veſtrum ſit plenum.* Sed cur toties repetit, ut petamus in nomine ejus, & id, quod petitur, ſe largiturum promittit? Non alia utique de re, niſi quia, dum gratias favore, ac beneficia in nomine ejus à Deo impetramus, nobis nomen ejus laudandi, glorificandi, ac ſanctificandi, ideſt Sanctum confitendi, ac manifeſtandi datur occaſio; ex quo nobis maximum in hoc ſæculo, ac plenum in futuro gaudium enaſcetur.

§. X.

QUod, ut adimpleatur, ad hoc præſtandum ſummoperè S. Eccleſia ejus Sponſa in prædicta ſequentia miſſæ, quæ celebratur in feſto hujus Sanctiſſimi Nominis nos hortatur, dum in ea canit: 505 *Ad hoc nos ipſa hortatur Eccleſia.*

In adverſis nomen ſanctum
Invocetur: Jeſu tantùm
Aderit præſentia.
Præſentia Deitatis:
Et totius bonitatis
Dulcis Jeſus aderit.
Nomen ergo hoc amandùm
Toto corde & adorandum
Omni reverentia.

ARTICULUS II.

Beatiſſimam Virginem Dei Genetricem Mariam.

EXcellentiſſimum Mariæ nomen, quod lingua Syriaca Dominam ſignificat, 506 antonomaſticè Sanctiſſimæ Deiparæ convenire, ampliſſima ejus poteſtas, quam in toto Filii regno exercet, probat. Non enim Angelis ſolùm, & hominibus; ſed etiam dæmonibus dominatur, ut ipſa apud ſapientem Siracidem Eccliſ. 24. *Superborum*, inquit, *& excellentium corda virtute calcavi.* Nam quinam magis ſuperbi, & excellentes, quàm ſpiritus, qui ambitioſo, & tumido conatu in cælo divinam ſimilitudinem aliàs concupierunt? Et quinam excellentes, niſi iidem, qui in terris ſacrilega, & vana oſtentatione divinis honoribus colli voluerunt? Hos Maria propria virtute calcat, cum ab initio inimicitiæ inter illam, & hos veteranos angues poſitæ fuerint, ut habetur Geneſ. c. 3. *Inimicitiam ponam inter te, & mulierem, & ipſa conteret caput tuum.* Nec in progreſſu temporum capita illorum calcare, & conterere ceſſat, cùm ſit mulier illa ſublimis Sole amicta, Lunam calcans, duodecim ſtellis redimita, quæ tanquam ſignum magnum Joanni noſtro apparens glorioſos de inſidiante dracone triumphos reportavit; Ideò ad eam confugiendum eſt, quoties ab hoc hoſte vexamur, ejuſque ſuaviſſimum nomen invocandum. *Maria interpretatur Domina.* *Dominatur dæmonibus.* *Nomen ejus invocandum.*

§. I.

HOc teſtatur D. Bernardus ſerm. in miſſus eſt. *Dæmones*, ait, *non ſolùm Virginem pertimeſcunt; ſed audita hac voce (Maria) contremiſcunt.* Et ſuper Cant. *Ubi nomen Mariæ invocatur, dæmonum nocumentum effugatur: quia Maria terribilis ut caſtrorum acies ordinata.* Et rationem reddit ſuper illa verba: *Ipſa conteret caput tuum*, ſcribens ſic: *Maria contrivit caput venenatum, quæ omnimodam maligni ſerpentis ſuggeſtionem ad nihilum deduxit.* Confirmat hanc veritatem 507 *Doctri Patres.* Homil. 2. ſup. Miſſ. eſt.

tem S. Birgitta l. 1. Revelationum c. 9. *Omnes*, ait, *dæmones verentur hoc nomen, & timent; & audientes hoc nomen (Maria) statim relinquunt animam, quam tenebant*. Consentit D. Bonaventura in Speculo Virg. c. 3. *Non sic*, ait, *timent hostes visibiles quasi castrorum aciem copiosam, sicut dæmones Mariæ vocabulum, patrocinium, & exemplum: fluunt, & pereunt sicut cera à facie ignis ubicumque inveniunt crebram hujus nominis recordationem, devotam invocationem, solicitam imitationem*. Sic Richardus de S. Victore in Cantic. loquens de Maria: *Deterrebat eos*, inquit, *scilicet, dæmones flamma charitatis, incendebant orationes, & fervor devotionis*.

Ex D. Bernar.

Et si, dum hoc in sæculo vitam agebat, eos terrebat, quantò magis nunc in cælis apud Altissimum coronata, & ut Regina exaltata illos terrefacere est judicandum? Hac de re S. Germanus *orat. 3. in Zonam Deiparæ*, eam alloquens sic, ait: *Tu nequissimi hostis invasiones sola tui nominis invocatione repellens, tutos, atque incolumes servas*. Unde coneludit Dyonisius Carthusianus revelationem S. Birgittæ à Maria Virgine factam referendo, in persona ejus alloquens his verbis: *Nullus*, ait, *in hac vita tam frigidus ab amore divino, qui si invocaverit nomen meum cum integro proposito pœnitendi, statim ab illo non recedat diabolus*.

§. II.

508 *Jesus aliquando facilius invocato nomine Mariæ, quàm suo proprio, dona concedit.*

NEc exemplis comprobare hoc opus esse dijudico, cùm passim apud Auctores plurimos ad ejus devotam nominis prolationem non tantùm universas dæmonum acies prostrasse, sed multa à Deo ejus intercessione beneficia obtinuisse, referatur. Immò quandoque aliquis facilius per ipsam favores, quàm per invocationem ipsiusmet proprii Filii legitur impetrasse; Cujus rei nos mentiri non sinit S. Anselmus lib. de Excellentia Virginis c. 6. *Velocius*, ait, *est nonnumquam salus memorato nomine Mariæ, quàm invocato nomine Domini Jesu unici Filii sui. Et id quidem non ideò fit, quòd ipsa major, & potentior eo sit: nec enim ipse magnus, & potens est per eam, sed illa per ipsum. Quare ergo propitior salus in recordatione ejus, quàm Filii sui sæpè percipitur? Dicam, quid sentio. Filius ejus Dominus est, & Judex omnium discernens merita singulorum: dum igitur ipse à quovis suo nomine invocato non statim exaudit, profectò id justè facit. Invocato autem nomine Matris, & si non merita invocantis mereantur, ut exaudiatur: merita tamen Matris intercedunt, ut exaudiatur: quia eam decrevit sic honorare, ut sciant homines, omnia per ipsam obtineri posse à Deo*. Ideò S. Bernardus serm. de Assumptione B. Virginis ad ipsam conversus ait: *O Felix Maria, qui te diligit, Deum honorat: qui tibi adhæret, à Deo numquam derelinquetur: qui nomen tuum puro corde invocat, quicquid postulat indubitanter, consequitur*.

§. III.

509 *Ab obsessis, & ægrotis omnibusque Christifidelibus est invocanda.*

QUare tum Exorcista, ut faciliùs dæmonem pellat, & in fugam vertat: tum Energumenus, vel Maleficiatus, ut citiùs à dæmoniaca eripiatur vexatione, tum quilibet alius à quacumque detentus ægritudine, ut pristinæ reddatur sanitati: tum quicumque Christifidelis, ut in omnibus suis tribulationibus, angustiis, ac necessitatibus securiùs divinum mereatur obtinere auxilium, sæpiùs puro, ac sincero cordis affectu Mariam invocet. Si tentationum venti exurgant: si dæmoniacarum vexationum fluctus intumescant: si in tribulationum scopulos illidatur, portum respiciat, & Mariam invocare non desistat. In periculis, in angustiis, in rebus dubiis, & in omnibus necessitatibus Mariam cogitet, Mariam invocet: non recedat ab ore, non recedat à corde. Sic enim per ejus intercessionem facillimè ab ejus Unigenito Filio fidem, ac confidentiam in Deum perfectam impetrabit, qua sine ulla hæsitatione petens, nedum si vexatus à dæmone fuerit,

Bernard. hom. 2. sup. missus, est.

rit, liberari merebitur; ſed quæcumque popoſcerit, ſalutaria obtinebit; & quodcunque dixerit, fiat, fiet ei.

Cap. III.

De Ægroto orante hominum Mediatores.

511 *Mediatores hominum ſunt Angeli, & Sancti.*

TErribilem ut caſtrorum aciem ordinatam eſſe Eccleſiam, Divinus Sponſus enunciat Cant. 6. ut quæ ex innumera Beatorum multitudine congregata potentiſſimum format exercitum in duas quaſi diviſum partes. Alterum Angelicorum Spirituum: Alterum Beatorum in Cælo regnantium. Sed eandem Medicorum eſſe congregationem, & medicamentorum officinam, probant Dei per Jeremiam c. 8. conquerentis verba: *Super contritione filiæ populi mei*, inquit, *contritus ſum, & contriſtatus, ſtupor obtinuit me, numquid reſina non eſt in Galaad? Aut Medicus non eſt ibi? Quare igitur non eſt obducta cicatrix filiæ populi mei?* Ubi vides Deum conteritum, contriſtatum, & ſtupentem, quòd in tanta Medicorum, & medicamentorum multitudine, quibus Galaad ſpirituale abundat, infirmitates humanæ ſanatæ non fuerint, & vulnera noſtra ligata.

Militis, ac Medici munere funguntur.

Nec immeritò. Nam quotquot Angeli, & Sancti in Eccleſia reperiuntur, militum, & Medicorum officio funguntur. Militum, ut contra dæmones pugnent, & ſequaces eorum maleficos, & peccatores, qui nos perſequuntur deprimant. Medicorum, ut morbos curent, maleficia ſolvant, & dæmoniacas infeſtationes ſanent. Ex quo illorum opem ægroti ſæpius implorare tenentur, quàm libentiſſimè præbent, quoties noſtris precibus excitantur; ut ſequentes articuli declarabunt.

ARTICULUS I.

Angelicos Spiritus.

512 *Angeli ſuperiores variæ exercent miniſteria in hominum obſequium.*

QUamvis primarium Angelorum ſtudium ſit, continuis Divinam Majeſtatem proſequi laudibus, & famulantium more ad ejus thronum aſtare, ut Joannes noſter *Apoc.* 5. demonſtrat; tamen varia obſequia hominibus exhibere, illos protegendo, & ſanando non dedignantur. Hoc in principibus primis videmus, qui utrumque officium libentiſſimè exhibent. Michael Anteſignanus cum dracone pugnat in cælo *Apoc.* 12. & cum eodem in terra luctatur (ut Judas in ſua canonica refert) cum illo de Moyſi corpore in Judæorum beneficium decertando. Raphael unus de principibus primis ſplendidi juvenis formam aſſumens, juniorem Tobiam in Rages deducit, à piſce liberat, & opibus onuſtum in domum reducit; Saram ejus uxòrem à dæmonio liberat; & ſeniori Tobiæ viſum reſtauravit. Ex quo primus generoſi militis: Secundus verò peritiſſimi Medici nomen aſſumpſit. Nam Michael *quis ut Deus* ſignificat. Raphael verò *medicina Dei*.

§. I.

513 *Angeli inferiores in neceſſitatibus hominibus occurrunt.*

QUòd ſi hæc militaria, & medicinaria officia tanti duces, & principes præſtare non dedignantur, quid inferiores Angelos facturos putamus, ſi illorum opem in dæmoniacis pugnis, in infirmitatibus, ac cunctis neceſſitatibus invocemus? Nonnè unicuique noſtrum occurrent, ut alteri Jacob de Meſopotamia redeunti, & ſe ad bellum contra Eſau accingenti, cui obviam fuere quaſi belli duces, & comites? Unde nomen loci illius *Mahanaim*, ideſt, *caſtra* appellavit Geneſ. 32. Aut ut alteri Eliſæo, ad cujus cuſtodiam, cum à Rege Syriæ quæreretur, Spiritus illi beati in ignitorum equitum forma venerunt? Quod viſio Abbati Moy exhibita probat: Nam ut in vitis SS. Patrum refertur §. 9. cum à diabolo vexatus 4. Reg. c. 6.

Moyſes Abbas viſione dæmonum, & Angelorum fugat venationem.

Abbatem Iſidorum remedium petiturus adveniſſet, nec poſt longos de rebus ſpiritualibus ſermones quieſceret, Iſidoro jubente, cellulæ ſuperiora conſcendit, & oculos ſuos pervolvendo primò ad occidentem innumerabilem dæmonum multitudinem, qui cum furore præparabantur ad prælium, inſpexit: tum vultum ad orientem convertens Angelorum ſplendentem ſine numero turbam tamquam cæleſtium virtutum exercitum vidit: *Ecce*, inquit Iſidorus, *qui ad occidentem ipſi ſunt, qui nos impugnant, qui verò ad orientem hi ſunt, quos in adjutorum noſtrum mittit Dominus.* Quibus viſis, & auditis turbatus Moyſes eſt confortatus.

§. II.

514 *Hoc probant ſacræ ſcripturæ interpretes.* *Ex Cantico Debboræ.* Judic. c. 5.

HAnc veritatem faſſa eſt ſapientiſſima illa, ac prudentiſſima mulier nomine *Debbora prophetiſſa, quæ judicabat populum in illo tempore*, ut habetur Judicum c. 4. Poſtquam enim filii Iſrael de Siſara duce exercitus Jabin Regis Chanaan, à quo viginti annos fuerant oppreſſi, victoriam reportaſſent, Debbora cum gaudio, & lætitia cecinit inter alia dicens: *De cælo dimicatum eſt contra eos: ſtellæ manentes in ordine, & curſu ſuo adversùs Siſaram pugnavérunt.* Sed quomodo de cælo dimicatum eſt? An fulmina, vel ſagittas ignitas omnipotens Deus ab æthere in eos vibravit? An Sol & Luna influxus in eos malignos, & noxios, ut illos interimerent, emiſerunt? Quomodo enim ſtellæ adversùs eos pugnaverunt? Nonnè Siſaram interfecit Jahel uxor Haber Cinæi, quæ ſupra capitis ejus tempora dormientis clavum abſconditè, & cum ſilentio impoſuit, adeòque malleo defixit in cerebrum, ut humi conclavatus jaceret, qui ſoporem mortis ſocians defecit, ac mortuus eſt? Quænam ſunt hujuſmodi ſtellæ, quæ adversùs Siſaram pugnaverunt? Jacobus Alvarez *l. 1. de victoria tent. par. 3. c. 7.* eruditè: *Cælum*, inquit, *contra adverſarios noſtros pro vobis dimicat, quando auxilia, quæ nos tuentur, quaſi fulgura, & grandinum lapides in eos jactat.* Ubi apertiſſimè Iſraelitas ab Angelis liberatos fuiſſe de manu inimicorum ſuorum oſtendit. Idcircò Debbora, ac Barac cecinerunt: *De Cælo dimicatum eſt*, ideſt, auxilium Dei deſcendit ſuper nos, *& ſtellæ manentes in ordine, & curſu ſuo*, Angeli, nempe, divinam contemplantes eſſentiam, eaque fruentes, nec umquam ab ejus viſione, ac fruitione deficientes *adversùs Siſaram pugnaverunt*, cumque cum ſuo exercitu conſtraverunt, & ad nihilum redegerunt. Cui veritati ſe Rupertus Abbas adſcribit ſuper Judicum cap. 5. dicens: *Angeli manentes in ordine, & curſu ſuo pro hominibus pugnant, cùm dæmones in nos inſurgentes fugant, & terrent.*

§. III.

515 *Ex Juda Machabæo.*

APertè hac protectione Angelica munitus fuit Judas ille Machabæus dux populi Iſraelitici, de quo 2. Machabæorum c. 10. habetur. Hic, cùm adversùs innumerabilem exercitum cùm paucis militibus prælium eſſet commiſſurus, priùs aſſidua oratione ſuppliciter unà cum ſuis militibus Deum eſt deprecatus, in eo omnem ſuam fiduciam conſtituendo. Propterea *cùm vehemens eſſet pugna, apparuerunt adverſariis de cælo viri quinque in equis aureis decori, ducatum Judæis præſtantes: ex quibus duo Machabæum medium habentes armis ſuis circumſeptum incolumem conſervabant: in adverſarios verò tela, & fulmina jaciebant, quo & cæcitate confuſi, & repleti perturbatione cadebant.* En angelicam protectionem tutiſſimam pro iis, qui in Deo ſuam conſtituunt fiduciam; nec non ad Angelos ejus miniſtros in ſuis neceſſitatibus confugiunt.

516 *Hoc promittit Deus in ſe confidentibus.*

Hæc namque eſt Dei promiſſio iis, qui in adjutorio Altiſſimi habitant; ut teſtatur Propheta Pſ. 90. dicens: *Angelis ſuis Deus mandavit de te, ut cuſtodiant te in omnibus viis tuis.* Quæ verba Felix ſic legit: *Præcepit Deus Angelis, ut illos ſuis in itineribus, & actionibus, quas ſecundùm Deum agere inſtituunt, dirigant, tuten-*

tutenturque, ac veluti manibus adeò inoffensè gerant, ut ne vel leviter quidem in lapillum illorum impingere queat pes. Titelmanus in eadem verba: *Ipse enim* (inquit) *cui solicitam curam gerens, mandatum, præceptumque dedit angelis spiritibus ministris suis, de tua diligenti, & firma custodia: videlicet, ut te diligenter custodiant, atque observent in omnibus viis tuis, quocunque perrexeris, ut in omnibus actionibus, ad quas volueris manus extendere, assistant tibi, teque ita observent, & illuminando, perficiendoque dirigant, ut in nullo à via recta devies, neque ad dexteram, neque ad sinistram declinans, neque ab ulla adversariorum potestate te patiantur nocumentum accipere; ita videlicet angelicos suos ministros tibi administratorios, & custodes constituens: quomodo solet pater filio unicè dilecto assignare custodes, suisque ministris solicitissimè mandare de filii observatione, atque custodia.* Postea subjungit super illa verba, *in manibus portabunt te*, dicens: *Atque hi administratorii spiritus, accepto hoc Dei mandato, solicitissimè, perfectissimèque jussa complere satagent, teque fidelissimè omni cura, & studio custodient; ita ut quasi in manibus te portent per viam, quam ambulare volueris, in cunctis actionibus tuis, ita tibi suo adjutorio assistendo, ita manifestum præstando auxilium, ut in ulnis te gestare videantur.*

§. IV.

517 *Testantur Patres.*

HOc probant eruditissimè Patres; Augustinus Soliloq. lib. un. c. 27. de Angelis deputatis. *Hi sunt*, inquit, *cives beatæ Civitatis supernæ Jerusalem, quæ sursum est mater nostra, in ministerium missi propter eos, qui hæreditatem capiunt salutis, ut haberent eos ab inimicis suis, & custodiant in omnibus viis suis.* Beda Venerabilis super Lucam: *Quoniam*, ait, *immundi spiritus ad pacis eversionem ubique versantur, ad tutelam nostram constituit Deus exercitus Angelorum, quorum præsentia dæmonum confringatur audacia.* D. Basilius in psal. 33. simili per polito. *Quemadmodum*, inquit, *Urbium muri undequaque hostium insultus arcent propulsantes hostiles incursus: sic etiam Angelus & à tergo, & à fronte custodit te; & ne utriusque lateris partes incustoditas relinquat, Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis: quoniam Angelis suis Deus mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis.* D. Chrysostomus apertè super cap. 21. Matthæi hoc demonstrat loquendo de vinea illa, quam plantaverat paterfamilias: *Quid est sepis*, inquit, *nisi Angeli in circuitu custodientes populum Dei, ne in vineam Christi invisibiles latrones irrumpant. Et hom. 40. ibi in opere imperfecto* ait: *Hi sunt custodes super muros civitatis tuæ Jerusalem custodientes vigilias noctis super gregem tuum, ne quando rapiant ut leo animas nostras, dum non esset, qui eriperet.* Et B. Laurentius Justinianus de spirituali animæ resurrectione: *Dæmones*, ait, *arcent Angeli, ne ad libitum noceant. Quis (quæso) nisi angelico fultus esset auxilio, tam immanissimorum hostium valeret superare rabiem, effugere laqueos, tentationes vincere, fraudesque detegere? Custodia siquidem sua vias nostras sepiunt, ne in lapidem offensionis petram scandali spiritualem animæ impingamus pedem.* Post medium lib. 2. pag. mihi 361.

Ex quibus omnibus luce meridiana clarius est, Angelos nostros custodes milites esse robustissimos, quibus Deus mandavit, ut nos die, noctuque custodiant, atque ab inimicis nostris invisibilibus, ac visibilibus, cæterisque periculis animæ, & corporis observent, ac tueantur.

§. V.

518 *Angeli sunt Medici magis solicitis nobis benefacere, quàm dæmones malefacere.*

SEd & jure meritò Medici sunt dicendi: ipsi enim magis sunt soliciti, ac potentiores in infirmitatibus nostris ad nobis præstanda beneficia, quàm dæmones ad maleficia inferenda: Ratio est: tum quia Angelus bonus, qui naturæ ordine inferior est, præest dæmonibus etiam ordine naturæ superioribus: quia divinæ justitiæ virtus, cui boni Angeli adhærent, naturali Angelorum

virtute multò est potentior, atque ita potentiùs operatur: tum quia sollicitior est circa custodiam, qui ex ea commodum, quàm qui pœnam consequitur; Angeli autem boni ex bonorum custodia gaudium accidentale assequuntur: & mali Angeli ex malorum damnatione majorem pœnam accidentalem sibi promerentur: ergo, &c. Ita testantur Alexander Alen. *de Angelis quæst.* 41. *mem.* 6. *art.* 2. S. Thom. 3. *par. quæst.* 113. *ar.* 7. S. Bonav. *in* 2. *d.* 11. *art.* 2. *q.* 2. Joseph Angles *ibi quæst. unica de Angelorum custodia diffic.* 15. & 16. Propterea si dæmones ad Magorum, Maleficorum, ac Strigarum nutum corporibus humanis varia ingerunt nocumenta, ut supra docuimus *à num.* 82. *usque ad* 119. è conversò Angelos beatos ad Beatissimę Virginis nutum, Sanctorum, ac Servorum Dei, (Deo sic volente, ac præcipiente) nedum animabus, sed & corporibus humanis varia afferre commoda, malos, ac noxios sæpiùs ab illis expellendo humores; & salubres, ac proficuos excitando; cicatrices, ac vulnera sanando; & à diversis egritudinibus liberando, quis dubitabit? Unde benè de illis ait Petrus Blessensis *in* serm. de Angelis. *Tanquam Medici majorem solicitudinem infirmis impendunt, quàm sanis.* Verùm hic nobis occurrit dubitatio.

QUÆSTIO UNICA.

Cur igitur tot homines justi vexentur, & quandoque à dæmonibus superentur, licèt ab Angelis protegantur?

519 *Ratio difficultatis quæ. Angeli nō semper dæmones totaliter repellunt; quia eis nos ipsos quotidie non commendamus.*

DUbitandi ratio ex præcedenti doctrina sumitur: Nam quicquid dæmones circa hominem efficere possunt, & boni Angeli multò perfectiùs, & potentiùs, & pleniùs præstare possunt, cùm ipsi magis soliciti, ac potentiores sint dæmonibus: cur ergo homines non protegunt?

Respondetur, ex defectu custodiæ hoc non provenire. Et ratio est: quia si obstinatos peccatores totaliter minimè deserunt, ut Theologi communiter fatentur; multò minus bonos derelinquent. Cæterùm hoc accidit: vel quia nos illos repellimus, dum eorum consiliis, & internis motionibus non acquiescimus; cùm supra nostram arbitrii facultatem non possint: vel quia circa nos tantum pro viribus agunt, quantum eis ex justitiæ, & providentiæ divinæ ordine est permissum. Hinc si eorum consilia admitteremus, eisque quotidie & animam nostram, & corpus nostrum, omnesque nostras actiones, & operationes devotè, ac suppliciter commendaremus, à Deo permitteretur, ut secundùm ultimum suæ potentiæ ad illuminationem, & justificationem nostram, ac defensionem, dæmonumque expulsionem agerent, ac parvo temporis spatio quantumcumque perversos, & malos ad veritatis agnitionem adducerent, in amorem virtutis excitarent, & inflammarent, nobisque plura beneficia tam spiritualia, quàm corporalia à Deo impetrarent: Ita etiam testatur Joseph Angles *Flor. Theol. qq. in* 2. *d.* 11. *quæst. eadem, diffic.* 17. *d.* 7.

Ab omnibus Angeli sunt invocandi.

Quare Exorcistæ generosos hos milites, Energumeni, Maleficiati, & Ægroti peritos hos Medicos, & in quacumque necessitate constituti diligentissimos, ac validissimos hos tutores invocare non cessent, Custodes præcipuè, qui inimici dæmonis cùm sint, & hominis suæ curæ concrediti amici, libenti animo, & robur Exorcistæ, & salutem ægro conferunt, & cuicumque fideli Christiano suam tutelam impendunt, si devota mente, & sedulis precibus invocentur.

ARTICULUS II.

Beatos in Cælo regnantes.

520 *Sancti imitantur Angelos in charitate erga homines.*

SI Angelorum sortem consecuti sunt Sancti, quotquot agunt triumphos in cælis, illorum etiam actus, & aspectus imitantur erga homines, quibus se mili-

milites, & Medicos exhibent, ut indicare videtur Joannes Apoc. 5. cùm eorum choros describendo asserit, *illos tenere citharas, & phialas aureas in manibus*.

Citharas, ut cantent canticum Domini, cujus visione lætantur, beatificantur amore, & possessione delectantur: Et cantando non solùm ejus laudent Majestatem; sed etiam contra adversarias potestates pro hominibus prælientur. Laudes enim à Sanctis emissæ non solùm citharæ sunt; sed etiam gladii: ut testatur David Psal. 149. *Exaltationes Dei in gutture eorum, & gladii ancipites in manibus eorum. Ad faciendam vindictam in nationibus, increpationes in populis. Ad alligandos Reges eorum in compedibus, & nobiles eorum in manicis ferreis*. Unde S. Basilius homil. 2. de Sanctis Martyribus ait: *Hi sunt, qui quasi quædam turres contra adversariorum incursum refugium nobis exhibent: O sacrum chorum, ò communes generis humani custodes, qui apud Deum potentissimum legati astra mundi sunt, & flores Ecclesiarum!*

Sancti dicuntur gladios habere ad nos tuendum contra inimicos.

§. I.

PHialas verò, ut hominibus beneficia conferant, cùm sit odoramentorum, & medicamentorum spiritualium plenæ, quibus universæ sanantur infirmitates. Nam quisnam tam grandis, & inveteratus morbus hominem obsidet, ac cruciat, qui Sanctorum precibus non abscedat? Hoc in seipsa comprobavit experientia S. Agatha Virgo, & Martyr, cui, cùm Quintiani Prætoris jussu fuisset mamilla amputata, sequenti nocte in carcere existenti quidam senex apparuit, sanitatem ei se offerens largiendum. Cui Agatha dixit: *Quis es tu, qui venisti ad me curare vulnera mea? Ego sum*, inquit ille, *Apostolus Christi, nihil in me dubites filia. Ipse me misit ad te, quem dilexisti mente, & puro corde. Nam & ego Apostolus ejus sum, & in nomine ejus scias te esse curandam*. Quæ sanitate accepta, ac mamilla sibi restituta, statim Deo gratias referens dixit. *Benedico te Pater Domini mei Jesu Christi: quia per Apostolum tuum mamillam meam meo pectori restituisti. Gratias tibi ago Domine, Jesu Christe: quia memor es mei, & misisti ad me Apostolum tuum curare vulnera mea*. Sic etiam videmus sæpissimè ante Sanctorum imagines, & eorum reliquias cæcos videre, surdos audire, mutos loqui, sanari ægros, energumenos liberari.

Phialas tenent, ut nobis beneficiant.

Sanitas collata D. Agatha à S. Petro.

Quare tam ab Exorcistis, quàm Maleficiatis, & Ægrotis, & in quacumque necessitate constitutis, iteratis precibus, eorum sunt imploranda suffragia, quorum præcipuè specialis honor in iis locis habetur, in quibus ægroti habitant: vel qui ob speciales favores exhibitos peculiari honore celebrantur, ut sunt patroni locorum, & personarum, quorum omnium erga nos pietas maxima viget; ideò ad eorum protectionem confugiendum nos Petrus Damianus hortatur Serm. in festo Omnium Sanctorum: *Nec nos deterreat enormitas peccatorum: quia major est illorum pietas, quam impietas nostra*.

Ab Exorcistis, & Ægrotis Sancti invocandi.

Verùm, ut doctrina hæc de Sanctorum invocatione clariùs, ac perfectiùs nobis innotescat, sequentes sunt quæstiones expediendæ.

QUÆSTIO I.

An Sancti tam homines, quàm Angeli licitè à nobis sint orandi?

REspondetur, certum esse de fide, Sanctos tam homines, quàm Angelos jam beatos nedum licitè, sed utiliter, & sanctè à nobis orari, si talis oratio debita intentione, ac modo (ut ab Ecclesia, & ejus membris recta fide utentibus fieri solet) exerceatur. Hæc veritas probatur primò ex usu Ecclesiæ, quæ columna, & firmamentum veritatis est, quæ ad certam fidem illius faciendam sufficiens esse debet. Propter quod dixit Augustin. Epist. ad Januarium: *Insolentissimi est contra universalem*

521 *Homines sanctos iam beatos, & Angelos certo modo utiliter, & sanctè à nobis orari posse, fides Catholica docet.*

ſalem Eccleſiæ praxim diſputare. Hæc nihilominus veritas fundamentum habet in ſcriptura, nam ex illa Sanctos Angelos orare pro nobis, & orationes noſtras Deo offerre intelligimus. *Tobiæ* 12. *& Apoc.*8. Unde non immeritò idem eſſe officium hominum Sanctorum colligimus; ex quo Angelis quoad beatitudinis ſtatum aſſimilantur. *Matthæi* 22. *Lucæ* 20. *& Apoc.*21. Unde quia veteris legis tempore homines juſti ad beatitudinem uſque ad Chriſti mortem non admittebantur; ideò in veteri Teſtamento non legimus conſuetudinem fuiſſe Sanctos, mortuos illo tempore exorandi; quamvis quoſdam fideles orationes aliorum viventium petere ſolitos fuiſſe legimus, quæ etiam in novo Teſtamento (ut infra dicemus *num.*527.) commendantur.

522 *Ab Eccleſia hoc eſt definitum.* Secundò hæc veritas ex definitionibus Eccleſiæ habetur: nam in Concilio Gangrenſi, c.20. conventus, & oblationes, quæ ad Martyrum memorias fiunt, approbantur, in quibus vel expreſsè, vel virtualiter orationes ad Martyres continentur. Et ob id Concilio Nicæno ſecundo *Actu ſexto* fit invocatio ad ſanctiſſimam Virginem, & alios Sanctos; quod etiam in aliis Conciliis frequens eſt; & in multis Conciliis Litaniæ, quæ expreſſam, & ſpecificam Sanctorum invocationem continent, approbantur: ut in Concilio 1. Aurelianenſi *c.*29. in Concilio Gerundenſi *c.*3. Bracharenſi 11.*c.*9. Toletano 5.*c.*1. Toletano *6. cap.*2. Lugdunenſi, & Moguntino *cap.*32. de quibus videri poteſt Suarez *tom.*2. *de Relig. lib.*3. *de Oratione cap.*9. *num.*24. Ac tandem Concilium Tridentinum *ſeſſ.*25. decernit *retinendum eſſe Apoſtolicæ Eccleſiæ uſum à primævis Chriſtianæ Religionis temporibus receptum, Sanctorumque Patrum conſenſionem, & Sacrorum Conciliorum decreta de Sanctorum interceſſione, & invocatione*. Hanc autem Sanctorum conſenſionem latiſſimè Bellarminus oſtendit *lib.*1. *de cultu Sanctorum cap.*15. *& ſequent.* Videri poteſt etiam Sotus *in* 4. *d.*45. *q.*3. & Echius *in Enchiridio cap.*15. Caniſius *in Catechiſmo*, & alii moderni.

§. I.

523 *Oratio ad Sanctos eſt actus bonus, & utilis.* RAtio potiſſima eſt: quia oratio ad Sanctos ex ſuo genere actus bonus, & honeſtus eſt, & non Deo, aut Chriſto injurioſus, nobiſque multis modis utilis eſſe poteſt. Primò, quia actum virtutis exercere, per ſe bonum, ac utile eſt. Secundò, quia hoc modo, mediante oratione, colloquium cum Sanctis habemus. Tertiò, quia hinc ad amorem, & imitationem Sanctorum provocamur. Quartò, quia hoc modo noſtra oratio ad Deum efficacior fit ad impetrandum: quia Sancti potentiores ſunt apud Deum, & magis familiares illi; ergo oratio ad Sanctos ex ſe honeſtiſſima eſt, ejuſque uſus maximè approbandus.

524 *Qua ratione Deum exoramus, & qua Sanctos.* Aliter tamen Deum, & aliter Sanctos oramus. Nam Deum, ut principalem gratiæ, & gloriæ, omniumque beneficiorum auctorem, quæ ad illam conferunt, & ut cauſam primam, & aliquo modo propriam omnis boni per honeſtam orationem poſtulati, oramus, ut latè ſupra. At verò Sanctos non pari modo; ſed ut interceſſores, & mediatores apud Deum ſint, & pro nobis impetrent, exoramus. Hanc differentiam obſervavit, & docere nos voluit Eccleſia in litaniis; nam ad perſonas divinas, & SS. Trinitatem orat: *Miſerere nobis*. Ad Virginem autem, & reliquos Sanctos dicit: *Ora pro nobis*. Et ſimiliter cùm in Miſſa, vel oratione publica aliquid per Sanctos petit, à Deo directè per merita, & interceſſionem Sanctorum expoſcit; Immò interdum à Deo ipſe petit, ut Sanctus aliquis pro nobis intercedat, ſicut in Collecta Sancti Lucæ dicitur: *Interveniat pro nobis, quæſumus Domine, Sanctus tuus Lucas Evangeliſta, &c.*

§. II.

525 *Poſſumus orare Sanctos, ut ne-* ADdit hic Suarez *lib.*1. *de Oratione cap.*10. *num.*7. interdum poſſe Sanctum cooperari Deo ad aliquod beneficium nobis præſtandum non ſolùm oran-

orando, ſed etiam miniſterium aliquod ſibi à Deo collatum exhibendo. Et tunc licitum eſſe petere à Sancto, ut ipſe nobis illud beneficium conferat, non ſolùm orando; ſed etiam, prout poteſt, vel quantum ei à Deo eſt, commiſſum cooperando. Sic unuſquiſque ſuum Angelum Cuſtodem orare poteſt, ut eum illuminet, juvet, ac protegat, ſaltem plantando, & rigando: quia hoc munus commiſſum eſt Angelis à Deo *Pſal.*90. & Matthæi 18. Sic etiam à Sancto aliquo (ſi credamus habere à Deo virtutem miraculorum, vel ſanitatum) ut id faciat ſecundùm gratiam ſibi à Deo conceſſam, poſtulare poſſumus. Quod ſignificare videtur Auguſtinus *lib.*22. *de Civitate Dei c.* 10. Ubi de miraculis, quæ ad Sanctorum memoriam fiunt, ait: *Faciunt autem iſta Martyres, vel potiùs Deus, vel orantibus, aut cooperantibus eis*. Ubi duplicem cauſalitatem tribuit Sanctis, orationem, & cooperationem: utramque ergo poſſumus ab eis poſtulare. Patet ſuprà de D. Petro, qui B. Agatham divina virtute, nedum deprecans Deum; ſed etiam ipſo cooperante ſanavit.

Bis aliquod præſtent beneficium etiam cooperando.

QUÆSTIO II.

Cur Deus nos Sanctos orare velit, cùm ipſe promptiſſimus ſit ad dandum id, quod petimus.

DIfficultatis hujus ratio eſt: quia, ut diximus ſupra *nu.*395. *& ſeqq.* promptior eſt Deus ad dandum id, quod nos à Sanctis, vel per Sanctos petere poſſumus, quàm Sancti ipſi parati ſint ad dandum, quod poſſunt, vel ad petendum pro nobis, quod per ſe dare non poſſunt; ergo ſuperfluum videtur, & inutile Sanctos orare; & contra fiduciam, quam de Deo ipſo habere debemus; maximè cùm ipſe quicquid ab eo petierimus, dare promiſerit; & de oratione per Sanctos facta nullam ſpecialem fecerit promiſſionem. 526

Ratio dubitandi quæ.

Reſpondetur, falſam eſſe conſequentiam primam: quia Deus promptior eſt ad dandum, ergo &c. Nam ſi vera eſſet, ſequeretur etiam illo modo, orationes noſtras pro nobis ipſis eſſe ſuperfluas: quia Deus majorem habet voluntatem conferendi nobis beneficia, quàm nos recipiendi. Dicendum ergo, Deum paratiſſimam habere ad dandam voluntatem; ſed ordinato modo juxta diſpoſitionem ſuæ providentiæ dare velle: Unde quædam non rogatus; alia rogatus à nobis tantùm: alia & à nobis, & ab inimicis viventibus rogatus: alia exoratus etiam à Sanctis cùm ipſo regnantibus vult exhibere. Unde nos haud Sanctos oramus, quia de divina voluntate diffidamus; ſed ut ordinem providentiæ ſuæ impleamus; neſcimus enim, quomodo diſpoſuerit aliquid nobis dare, & ideò plures interceſſores adhibemus; nam Sanctos ejus colendo magis per hoc diſponimur ad beneficia, quæ petimus, recipienda. Atque ita per hoc nihil contra fiduciam agimus, quam in verbis Chriſti habere debemus: *Petite, & accipietis, &c. Si quid petieritis in nomine meo, hoc faciam*: quia hæc promitto non excludit, quin hæc petitio per nos, vel per alios fieri poſſit; neque etiam excludit, quin facilius petitio per unum facta, vel oblata, quàm per alium exaudiatur. Nam hæc promiſſio, ut ſupra diximus, ut infallibilis ſit, conditiones ſupra aſſignatas requirit, quæ interdum inveniri poſſunt, vel accedente Sanctorum interceſſione ſuppleri, & non ſine illa, propter defectum noſtrum: Ita docet Suarez *tom.*2. *de Religione lib.*1. *de Oratione cap.*10. *num.*21.

Deus vult concedere nobis beneficia, ſed juxta diſpoſitionem divinæ providentiæ.

Deus aliqua diſpoſuit dare rogatus, quæ nō vult dare non rogatus. Ideò reſtè à nobis rogandi ſunt Sancti.

QUÆSTIO III.

An licitè à nobis ſint orandi Juſti Viatores?

REſpondetur breviter, Juſtos viventes à nobis orari poſſe; ſicut etiam ipſi poſſunt orare pro nobis. Hoc de fide certum eſt, & ex divina conſtat Scri- 527

Juſtos Viatores rectè à nobis rogari poſſe, fides docet.

Scriptura, in qua hortantur fideles, ut alii pro aliis orent 1.ad Timoth.2. *Obsecro fieri orationes, postulationes, &c. pro omnibus, &c.* Jacob.5. *Orate pro invicem: ut salvemini.* Et Paulus sæpè à fidelibus, ut pro ipso orent, exposcit, *ad Colos.* 4.2. *ad Thessal.* 3. *ad Hebræos* 13. Neque in hoc ulla difficultas est: quia & à viventibus hoc facilè petere possumus: nam ex parte petentis est actus humilitatis; ex parte verò alterius erit charitatis, & Religionis officium pro alio exorare: Ita docet Joseph Angles *Florib.qq.Theol.in* 4.*tract.de orat.quæst.*7. *diffic.*8. plures citans Doctores, & Suarez *loco cit. num.*24.

Ex prædictis omnibus patet, qualis esse debeat oratio, qua Energumenus, maleficiatus, vel alia ægritudine tentus, aut in alia necessitate constitutus se ipsum disponere debet ad perfectam impetrandum à Deo fidem, qua dæmonem expellere valeat: vel seipsum à quacumque alia tribulatione eripere juxta Domini nostri Jesu Christi promissionem Matthæi 21. & Marci 11. *Quæcumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & evenient vobis.*

Cap. IV.

De Ægroto Jejunante.

528 *Jejunium obsesso est necessarium. Quare. Matth.c.17.*

IDem Domini discipulus, qui orationis normam ægrotantibus dæmoniaco opere, præbuit, jejunii formam tradit; quod secundò in illis, qui à dæmone possidentur, requiritur, ut ad firmam fidem, ac perfectam confidentiam, qua integrà curatio obtinetur, disponantur ad Domini præscriptum: *Hoc genus dæmoniorum non ejicitur, nisi in oratione, & jejunio.* Etenim non aliter Joannes se divinis visionibus, & scriptionibus apocalypticis, & evangelicis, quàm jejunando disposuit, ut testatur Hieronymus *præfat.in Evangel.Matthæi.* Et copiosiùs Metaphrastes apud Lippoman.tom.1. *Cùm solutus*, inquit, *lege exilii Ephesum esset reversurus, Insulani precibus agunt, ne recedat; ne scilicet totum seipsum auferret; sed seipsum loquentem assiduò suis scriptis relinqueret; ut quæ Christi Evangelii, & ea, quæ ipse viderat de Christo, scriberet. Annuit ille, & antequam opus aggrederetur, tum sibi, tum aliis indixit jejunium; & Procborum sequi jubet; ac cum eo montis ascendit verticem.*

Pari modo quicumque diabolicas patiuntur vexationes, se curationi divinæ aptare debent, triplex jejunium observando.

529 *Abstinentia à peccato.*

Primum: abstinentiam ab omni peccato; quod jejunium magnum, & generale vocat D.Augustinus in Joannem, ut habetur, *c.jejunium, de consecrat. d.* 5. quod Dominus Isaiæ 58. suadet: *Numquid tale est jejunium, quod elegi, per diem affligere hominem animam suam? Numquid contorquere quasi circulum caput suum, & saccum, & cinerem sternere? Numquid istud vocabis jejunium, & diem acceptabilem Domino? Nonne hoc est magis jejunium, quod elegi? Dissolve colligationes impietatis, solve fasciculos deprimentes, dimitte eos, qui confracti sunt, liberos, & omne onus dirumpe.*

530 *Abstinentia ab illicitis voluptatibus.*

Secundum: abstinentiam ab illicitis voluptatibus, quæ corporeis sensibus percipiuntur, ut benè S. Bernardus docet *Serm.*3. de *Quadrag. Si sola gula peccavit*, inquit, *sola jejunet, & sufficit. Si verò peccaverunt & membra cætera, cur non jejunent & ipsa? Jejunet igitur oculus, & à curiosis aspectibus, & ab omni petulantia, ut benè humiliatus coerceatur in pœnitentia, qui malè liber vagabatur in culpa. Jejunet auris nequiter pruriens à fabulis, & rumoribus, & quæcumque ociosa sunt, & ad salutem minimè pertinentia. Jejunet lingua à detractione, & murmuratione, ab inutilibus, vanis, & scurrilibus verbis; Interdum quoque ob gravitatem silentii, & ab ipsis, quæ videri poterant necessaria. Jejunet manus ab ociosis signis, & ab operibus omnibus, quæcumque non sunt imperata. Sed & multò magis anima jejunet à vitiis, & à propria voluntate sua. Etenim sine*

jeju-

jejunio hoc cætera à Domino reprobantur: ſicut ſcriptum eſt: Quia in diebus jejuniorum veſtrorum voluntates veſtræ inveniuntur. Unde S.Eligius hom.11. *Qui à cibis abſtinent, ait, & pravè agunt, dæmones imitantur, quibus eſca nõ eſt, nequitia sẽper eſt.*

Tertium: afflictionem carnis ſecundùm guſtum, & tactum, quæ in vigiliis, flagellis, mortificationibus, & jejuniis proprie dictis conſiſtit, quibus à cibo, & potu abſtinetur. *In omnibus*, inquit Apoſtolus 2.*Cor.6.exhibeamus nos ſicut Dei miniſtros in laboribus, in vigiliis, in jejuniis*, &c. Quæ tria jejunia Chriſtus uno verbo complectitur, cùm dicit: Dæmones exire non poſſe, niſi in oratione, & jejunio. Ideòque obſervanda ſunt ab iis, qui obſeſſione dæmoniaca, vel maleficio fatigati ſanari deſiderant; & ſi non tertium, eò quòd ſint viribus impotes, ſaltem primum, & ſecundum; ut ſic ad Deum placandum; in bono proficiendum; ſeipſos ſanandum, ac roborandum: & hoſtes viſibiles, ac inviſibiles expellendum, ac profligandum; ut ſequentibus articulis clariùs demonſtrabitur, diſponantur.

531 *Afflictio carnis ſecundùm guſtum, & tactum.*

ARTICULUS I.

Ad Deum placandum?

CUm Deus ab iis, qui ſuis iniquitatibus Majeſtatem ſuam ad iracundiam provocarunt, placari non poſſit, niſi convertantur, & pœniteant, neceſſe eſt, qui dæmoniacas vexationes in pœnam ſcelerum juſto ipſius judicio ſuſtinent, ad pœnitentiam confugere, quæ internam cordis contritionem, & externam corporis maceracionem includit; ut ſic dum meus flendo compungitur, caro, quæ delectationibus ſubjacuit, affligatur. *Convertimini ad me*, ait Deus per Joelem c.2. *in toto corde veſtro, & jejunio, & fletu, & planctu.* Quibus verbis utramque pœnitentiæ partem demonſtrat. Ex corde pœnitet, qui patrata mala cum emendationis propoſito plangit, & odit; atque plangenda, & odienda ulteriùs non committere proteſtatur. *Inanis eſt enim pœnitentia*, ut benè ait S.Auguſtinus in Soliloq. *quam ſequens culpa coinquinat: nihil proſunt lamenta, ſi multiplicentur peccata: nihil valet à malis veniam petere, & mala denuò iterare. Quare ſit pœnitendum*, ait Ambroſius, *ut illud amarum ſapiat in anima, quod ante dulce fuit in vita; & quod priùs oblectabat in corpore, cruciet in corde.* In jejunio, & fletu, & planctu pœnitet, qui pœnalibus pœnitentiæ operibus crimina aut excedere, aut æquare conatur. Nam *ad agendam pœnitentiam*, ait Auguſtinus lib.de Pœnit.*mores in melius commutare non ſufficit, & è malefactis recedere, niſi de iis, quæ facta ſunt, ſatisfacias Deo per pœnitentiæ dolorem, per humilitatis gemitum, per contriti cordis ſacrificium, cooperantibus eleemoſynis, & jejuniis.* Quod *tunc illi offers*, ait Gregorius homil.33.in Evangelia, *quando tot de te juvenis holocauſta, quot habuiſti oblectamenta, ut totum ſerviat Deo in pœnitentia, quicquid ex ſe Deum contempſit in culpa.* Unde & Jacobus Billius Authol. ſacr. cecinit:

Quem ſceleris, noxæque gravis benè pœnitet, illi
Perpetuus lacrymis obruit ora dolor.
Nam qui poſt lacrymas ad inania gaudia ſeſe
Tranſtulit, ex lacrymis commoda nulla tulit.

532 *Ab obſeſſis, ac cæteris Vexatis peccatoribus Deus per pœnitentiam eſt placandus.*

D.Ambroſius in quodam ſer.

Aug.ſerm.de pœnit. habetur de pœn. diſt. 1. can. Non ſufficit.

§. I.

QUare, ut pœnitentia vera, ac feria ſit, opus eſt, ut hi, qui languoribus dæmoniacis, Deo permittente, aut jubente in præteritorum criminum caſtigationem vexantur, utramque pœnitentiæ partem exerceant, non ſolùm interiùs peccata deflendo per actus contritionis; ſed etiam exteriùs puniendo per ſatisfactoria opera; inter quæ jejunium tanquam præcipuum cenſetur à Domino, cùm dicit: *In oratione, & jejunio:* quia ejus virtute ira divina in peccatores exar-

533 *Quæ completè debet dolorem internum peccatorum, & externam membrorum punitionem.*

exardeſcens protinùs extinguitur: ut Davidis, Achab, Judęorum, & Ninivitarum nota nobis exempla demonſtrant. Quòd ſi graviorum criminum ſe conſcios eſſe cognoverint, ſeveriori jejunio illa caſtigare enitantur: Quia, ut benè docet Ambroſius ad Virginem lapſam cap.18. *Grandi plagæ alta, & prolixa opus eſt medicina, grande ſcelus grandem habet neceſſariam ſatisfactionem.* Nam difficillimè actus fidei, ac confidentiæ in Deum, quæ ad liberationem à dæmoniacis vexationibus, aliiſque tribulationibus regulariter neceſſaria eſt, elicere poſſunt illi, qui ante obſeſſionem multis fuerunt criminibus inquinati: cùm eos illorum conſcientia reprehendat, ac pro ſuæ liberationis conſecutione potiùs deſperare faciat. Cùm autem per pœnitentiæ longitudinem expiata ſunt ſcelera, facilius homo ad actus fiduciæ eliciendos eſt diſpoſitus: ut benè docet Joannes primæ ſuæ canon.c.3. *Charissimi*, ait, *ſi cor noſtrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum: & quicquid petierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata ejus cuſtodimus; & ea, quæ ſunt placita coram eo, facimus.*

534 *Hæc duplici pœnitentia quidam Sacerdos obſeſſus ſeipſum à dæmoniaca eripuit vexatione.*

Hinc reparationis noſtræ anno 1649. ad me ſecretò quidam Sacerdos Theologus exteræ nationis à dæmone obſeſſus acceſſit, à quo tamen nec in ſenſitivis internis, vel externis potentiis poſſidebatur, vel diverabatur; ſed velut mus dumtaxat per corporis ipſius membra dæmon nunc ad hunc, nunc ad illam partem diſcurrebat: modò in toto corpore tremorem magnum, modò ſudorem irriguum; & aliquando in ventre efficiendo rumorem; ſæpè quaſi loquendo in auribus ejus; ſæpiùs capitis tempora ita ſtringendo, ut dolores acerbiſſimos ſuſtinere cogeretur. Probavi, an verè eſſet à dæmone obſeſſus; & ex certis, & evidentibus ſignis ita eſſe comperiens, ab eo de origine, ac progreſſu vexationis quæſivi; qui de omnibus ordinatè, ac ſummatim me conſcium reddens, ſimul lacrymas profundens, mihi ſe toto tempore, quo rationis uſum habere cœperat, ſemper eo abuſum fuiſſe, vitamque ſuam omnibus iniquitatibus, ac præcipuè carnalibus ſpurcitiis inquinatam duxiſſe; nec fuiſſe pratum, quod non pertranſiſſet luxuria ſua, enarravit. Nec ſeipſum tantùm innumeris facinoribus, ac maculis fœdaſſe, ſed & alios plures ad varia ſacrilega, & abominanda crimina induxiſſe; ſe nihilominùs paratiſſimum eſſe, ad eam pœnitentiam, quam ſibi perſolvendam dediſſem, lubenti animo adimplendam.

535 *Conſilium ei ab Auctore traditum.*

Quibus auditis, licèt eadem die alii maleficio affecti à dęmoniacis vexationibus per præcepta à me dæmoni facta divina fuiſſent virtute erepti; ſtatim attamen adeò in corde meo diffidentia, ac repugnantia de ejus liberatione percrebuit, ut protunc hunc à dæmone liberandum non fore crediderim: cùm ille dæmon à Deo nedum permittente, ſed (fortaſſe) jubente immiſſus in corpus ejus fuiſſet, ut illum à tot criminibus patrandis revocaret. Quare ei dixi: *Pro certò ſcias, hanc dæmoniacam vexationem pro animæ tuæ ſalute tibi à Deo datam eſſe, ut ex ea locum ſumas à viis tuis peſſimis retrahendi, ac vitam in melius commutandi: propterea nolo dæmoni præcipere, ut te deſeras, ac vexare deſinat; quia præceptis meis non obediret: quia Deus illum ad obediendum non compelleret. Priùs enim per prolixam pœnitentiam, divinam opus eſt placare Majeſtatem, ſatisfaciendo divinæ ejus juſtitiæ. Tu es Sacerdos, ſicut ego: tu es Theologus, ſicut ego, & eandem dęmones eiiciendi facultatem habes, ſicut ego, ac me major natu: elige ergo pœnitentiam agere, prout ſpiritus Dei te illuminabit, ac tibi ſuppeditabunt vires tuæ; Nam quò magis Deum placabis oratione, & jejunio, eò magis, Deo adjuvante, in te fiducia de tua liberatione augebitur: ac dæmon vires amittet. Et qui priùs dominabatur tui, tu poſteà dominaberis illius:* ut eruditè docet Sanctus Cyprianus tract.4. de Idolorum vanit. *Dæmones*, ait, *vel exiliunt ſtatim, vel evaneſcunt gradatim, prout fides patientis adjuvat: aut gratia curantis aſpirat:* Qui ſecundùm majorem, vel minorem fidei, ac fiduciæ perfectionem, quam patiens in Deum conſtituit, magis, vel minùs Deus cohibet diaboli poteſtatem. Tunc ſtatim ille ad confeſſionem generalem ſuorum, quæ patraverat, criminum paratum ſe præbuit: corpus ſuum

ter

ter in hebdomada diſciplinis caſtigare propoſuit: carnem aſperitate cilicii, ac jejunio trium dierum in hebdomada non ſolùm per annum integrum, ſed quouſque vires ſui corporis validæ perduraſſent, edomare: quotidie flexis genibus recitare ſeptem Pſalmos pœnitentiales, nec non officium Defunctorum, niſi aliqua gravi occupatione, aut labore fuiſſet præpeditus: orationi aſſiduè pro ſuo poſſe incumbere, aliaque exercitia ſpiritualia, prout à ſuis Majoribus injuncta fuiſſent, adimplere.

Quæ opera, poſtquam ille aggreſſus fuit, me continuò trimeſtre aliquoties inviſens, ac ſecretò ſuas operationes pateſaciens, totus hilaris, ex talium operationum exercitio continuè minores ſentire vexationes mihi aſſeruit; & quò magis ſe oratione, ac pœnitentia exercebat, eò ampliùs majorem in Deum pro ſua liberatione concipere fiduciam; magis magiſque dæmonis vires reprimere, ac tale ſuper illum ſe accepiſſe dominium, ut ad præcepta illi facta in nomine Jeſu, prout à me fuerat inſtructus, illicò ipſe reſiliret, deſineretque eum toraliter divexare, aſſerebat. Tandem quinto menſe, cùm ad patriam ſuam recedere vellet, mihi gratias referens: ferè omnes dæmoniacas vexationes eſſe extinctas, faſſus eſt: Idcircò Deum benedicebat, ac glorificabat, quòd per hujuſmodi tribulationem ad eum ire, ac ſe convertere compuliſſet. Ex quo videas, quomodo ab obſeſſis, ac maleficiatis, ægrotis, & in quacumque neceſſitate conſtitutis Deus eſt placandus oratione, ac jejunio, ut confidenter auxilium ejus implorantes, faciliùs quod petunt, valeant impetrare. 536 *Præſati Collieſi profectus.*

ARTICULUS II.

Ad proficiendum in bono.

QUòd ſi quis putet ſe maleficiis affici, aut quacumque alia tribulatione in venialium culparum ultionem, in quas quotidie infirmitas humana prolabitur, detineri exiſtimet: aut in exercitium virtutum, ut his vexationibus ad certiora Chriſtianæ perfectionis incrementa, quaſi tot calcaribus provocetur, juxta monitum D. Chryſoſtomi dicentis hom. 41. in Act. Apoſt. *Datur talis poteſtas dæmonibus, ut meliores, & modeſtiores boni efficiantur; & ut pœnas peccatorum noſtrorum hîc dantes puri ad Dei conſpectum migremus*, ad jejunium confugiat: Hoc enim remedium valdè efficax eſt, & ad levium culparum veniam obtinendam, & ad carnalem ſedandam concupiſcentiam, & ad virtutes exercendas, & ad continuè in via Dei proficiendum. Hoc eruditiſſimè docet S. Leo Papa Serm. 2. de jejunio decimi menſis. *Quid enim*, ait, *poteſt efficaciùs eſſe jejunio, cujus obſervantia appropinquamus Deo, & reſiſtentes diabolo, vitia blanda ſuperamus? Semper enim virtutibus jejunium fuit. De abſtinentia denique prodeunt caſtæ cogitationes, rationabiles voluntates, ſalubriora conſilia: & per voluntarias afflictiones caro concupiſcentiis moritur, virtutibus ſpiritus innovatur.* Unde qui jejunium frequentat, videtur inter Angelos eſſe numerandus, ut benè teſtatur D. Athanaſius lib. de Virginitate, *Jejunium enim*, inquit, *Angelorum cibus eſt, & qui eo utitur, ordinis angelici eſt cenſendus.* Immò aliquod divinum aſſecutum cenſebis, ſi conſideres Moyſen, *qui dierum quadraginta jejunio*, ait Cryſologus ſerm. 166. *ita humano defecatus eſt, & exinanitus à corpore, ut totus divinitatis mutaretur in gloriam, & adhuc in noſtri corporis obſcuro toto fulgeret lumine Deitatis: neque intueri eum mortalium viſus poſſet, qui ſubſtantia Dei diù paſtus tota mortalis cibi oblitus fuerat adjumenta.* 537 *Jejunium efficax eſt ad leves culpas delendas, & in via Dei viriliter progrediendum.* Serm. primæ Dom. Quadr.

§. I.

PRopterea obſeſſi, maleficiati, aut quacumque alia detenti tribulatione, qui pro leviculis ſuis culpis expiandis jejunium aſſumunt, non eſt, cur putent, 538 *Jejunantes non debent à demon*

ne vex ari ob leves culpas purgandas.

tent, Deum velle eos pro peccatis ſuis purgandis dæmoniacis vexationibus, vel quibuſcumque aliis punire afflictionibus. Qui enim talia putant, quodammodo Deo injuriam inferunt, quaſi Deus velit eundem pro iiſdem peccatis bis punire. Non enim Deus bis idipſum judicat. Unde Paulus 1. Cor. 11. *Si noſmetipſos judicaremus*, nempè per jejunia, mortificationes, ac voluntarias afflictiones, noſmetipſos caſtigando, *non utique à Deo judicaremur*, ideſt pro eiſdem delictis iterùm punirem.ur.

539 *Obſeſſis alia media eligentibus ad progrediendum in ſchola perfectionis auferentur à Deo vexatio diabolica.*

Inſuper ſi voluntariè per abſtinentiam, nedum ab omni crimine; ſed ab illicitis voluptatibus, quæ ſenſibus percipiuntur corporeis, per continuas afflictiones, diſciplinas, mortificationes, ac jejunia in via Dei progredi contendimus; ac ad majora chriſtianæ perfectionis incrementa ex nobis ipſis hiſce mediis, quaſi tot calcaribus provocamur, non eſt quòd credere debeamus, Dei voluntatem eſſe, nos diabolicis vexationibus cruciari, ut magis, ac magis in via Dei progrediamur. Non enim unicum eſt medium, quo in ſchola perfectionis nobis eſt proficiendum: *quia non una eſt ſemita, qua itur ad Olympum*, ut ait Paulus Sherlogus in Cant. Anteloqu. 12. ſect. 2. Eſto quòd à Deo permittantur maleficia, & obſeſſiones; ut homines & à vitiis purgentur, & in via perfectionis exerceantur, non tamen voluntatem Dei eſſe, ut purgentur, aut exerceantur per tale medium, nempè per vexationes diabolicas, eſt inferendum; ſed potiùs ut ab hujuſmodi diabolicis vexationibus excitentur, & ad eligenda media, quibus in exercitio virtutum magis proficere queant, provocentur.

540 Nam ſi obſeſſiones, ac vexationes occaſionem in bono proficiendi iis, qui eas ſuſtinent, præbere poſſunt: regulariter etiam multa bona impediunt; & ad multa mala inducunt. Nam videmus ſæpiùs etiam in perſonis ſpiritualibus obſeſſis dæmones impedire, ne peccata Confeſſario in ſacramentali confeſſione aperiant; ne miſericordiæ opera exerceant; ne orationi vacent; nec alia hujuſmodi, quæ honorem, ac gloriam Dei reſpiciunt, ac ſalutem animæ concernunt, valeant adimplere; ſed ad quot mala inducunt? Nonnè ſæpiùs ad blaſphemias, ad præcipitia, ad ſubmerſiones, ſuffocationes, & alia mala eos tentant ſibi inferenda? Nonnè perturbant domos, inquietant domeſticos, & omnia pervertere conantur? Ad quid ergo homines eligere, aut ſibi retinete tales vexationes volunt, ut in bono proficiant, ſi ad multa mala etiam culpæ inducere poſſunt? Hinc datur nobis locus quærendi.

QUÆSTIO UNICA.

An vexationes diabolicæ, quæ hominibus eveniunt tantùm ad probationem, & exercitium virtutis, proveniant à Deo volente, & jubente: vel tantùm permittente, & non impediente?

541 *Mala pœna, quæ tantùm ſunt ad exercitium virtutis, ſunt à Deo permittente, ſed non jubente.*

REſpondeo breviter cum Suarez *par. 2. Summæ Theol. lib. 8. de Angelis c. 20. n. 8.* quando pœna eſt tantùm ad probationem, & virtutis exercitium, non eſſe à Deo volente, & jubente; ſed tantùm permittente, & non impediente: Ratio ea eſt: quia licèt hujuſmodi pœna generalem ſtatum naturæ lapſæ ſupponat; non tamen proprium reatum talium pœnarum ex proprio, ac perſonali peccato contractum ſupponit: ut in afflictionibus Job videre licet; ideò talis pœna, cùm in ſe intrinſecè æquitatem juſtæ punitionis, ac vindicationis non habeat, non eſt dicenda fieri ex divina juſſione, ac volitione; ſed tantùm permiſſione. Tunc enim non ſe gerit Deus ut judex, ſed ut Dominus, qui ſine culpa poteſt malum permittere propter alias rationes ſuæ divinæ providentiæ. Quod teſtatur etiam D. Anſelmus *lib. 1. Cur Deus homo cap. 7.*

542 *Quia ſunt tentationes etiam*

Hoc magis ac magis probatur; quia hujuſmodi vexationes diabolicæ ſunt quædam tentationes etiam ad malum culpæ inducentes, ideò non poſſunt à Deo juben-

jubente provenire. Hoc docet Suarez loco cit. nu. 3. dicens *Ideò enim dæmon hoc modo nocet homini, ut illum ad impatientiam, deſperationem, blaſphemiam, vel aliud ſimile vitium inducat. Undè ſicut eadem facultas eſt, qua intendit finem, & media ad illum eligit; ita ſub poteſtate, vel licentia tentandi homines, comprehenditur ſæpè licentia inferendi ei nocumenta, vel alias pœnas: ſicut in Job manifeſtum eſt. Quapropter ſicut facultas tentandi non eſt ex poſitiva Dei ordinatione; ſed ex permiſſione: ita hæc poteſtas nocendi in ordine ad talem finem tantùm eſt ex permiſſione divina, ſuppoſita naturali poteſtate, quam dæmon ad nocendum habet: eſt enim in utraque licentia eadem ratio.* *ad malum culpæ inducentes, ideò non poſſunt à Deo jubente provenire.*

§. I.

HInc colligitur, licèt valdè gratum Deo ſacrificium ſit, dum quis à dæmone actu vexatur, libenter pro Chriſto talia mala pati; nihilominus non eſſe credendum, Deum velle, eum diù in tali vexatione manere, niſi aliter per divinam conſtet revelationem; ſed recurrendum eſſe ad voluntatem ſigni, quæ, Deum velle energumenos, ſi perfectè crediderint in nomine ſuo, à quacunque dæmoniaca vexatione liberare, docet; ut ſæpiùs probatum eſt: Idcircò media ab eis eligenda eſſe, nempe jejunia, abſtinentias, ac mortificationes, quibus, nedum levium culparum diluant pœnas, & majora chriſtianæ perfectionis incrementa aſſequi poſſint; ſed fidem perfectam, firmam fiduciam, ac inhæſitantem in Deum confidentiam, qua & à dæmoniacis vexationibus, & à quacumque anguſtia, ac tribulatione ſalubriter eripiantur, valeant impetrare. 543 *In cunctis vexationibus recurrendum eſt ad remedia, à Deo, & ab Eccleſia tradita.*

ARTICULUS III.

Ad ſeipſum ſanandum, & roborandum.

PAradoxum fortè videbitur aſtruere velle, totum hominem ſanari, ac roborari à jejunio, & corpus ab infirmitatibus, & animam à peccatis ejus virtute liberari; & tamen veritas certiſſima eſt. Propone tibi ob oculos unum ex iis, quibus ingluvies dominatur: quid tanta voracitate conſequi putas, niſi craſſum, & obeſum corpus innumeris morbis devorandum enutrire, quibus vitam præſcindit, & adducit mortem? ut monet Sapiens Eccliſ. 37. *Propter crapulam multi obierunt.* Et Seneca ad Lucillum: *Multos morbos fercula multa ferunt.* Unde natum proverbium: *Plures occidit gula, quàm gladius.* 544 *Ingluvies morbos efficit.*

Animam verò quantis exponat ægritudinum periculis, quis poterit enunciare? cùm, dominante gulæ vitio, dum venter non reſtringitur, omnia introducantur, & virtutes obruantur; & dum corpus in refectionis delectatione reſolvitur, cor ad delicias, & concupiſcentias relaxetur: ut benè teſtatur S. Baſilius Magnus *hom. 1. de jejunio*, oſtendens gulam Iſraelem ad idololatriam deduxiſſe, & contaminaſſe: *Uno temporis momento*; inquit, *ob gulam populus ille per maxima prodigia Dei cultum edoctus, in Ægyptiacam idololatriam turpiſſimè devolutus eſt.* Quare epulonum deus venter eſt, templum coquina, altare menſa, miniſtri coqui, immolatæ pecudes coctæ carnes, fumus incenſorum odor ciborum. Idcircò ipſe guloſus cùm nimia mole ſaginam tendit, utràque morte jugulatur. 545 *Animam vitiis replet.*

§. I.

AQuibus malis jejuniis cultores liberantur. *Jejunium namque eſt ſanitatis, mater*, ait Baſilius hom. 1. de laudibus jejunii, *& corporalis infirmitatis levamen, & alimentum ſalutis*, ut ſubjungit Ambroſius lib. de Elia c. 8. *Morbos ſanat, deſtillationes corporis exſiccat*, addit D. Athanaſius Epiſc. lib. de Virginitate. 546 *A morbis corporalibus ieiunantes liberantur.*

Quod oſtendunt tot Patres Eremicolæ, qui annis ſaginati ferè ſimplici naturæ defectu vitam cum morte commutarunt: quia ſimpliciſſimo victu ſemel in die, & aliquando tardiùs reficiebantur.

Confirmant hoc Medici, qui ægrotis dietas, & rigidam abſtinentiam præſcribunt, ut evacuata morborum cauſa, remedia faciliùs, & efficaciùs operentur. Sic Hippocrates, ut refert D. Hieronymus *in Epiſtola ad Paulinum in Aphoriſmis* docet, craſſa, & obeſa corpora, quæ creſcendi menſuram impleverunt, niſi citò ablatione ſanguinis minuantur, in paralyſim, & peſſima morborum genera erumpere; & idcircò ablationem neceſſariam eſſe, ut rurſum habeant, in quæ poſſint creſcere, & augmentari. Non enim in uno ſtatu corporum natura manere poteſt; ſed aut creſcere ſemper fas eſt, aut decreſcere, nec aliàs vivere poteſt, niſi creſcendi capax ſit. Unde & Galenus in exhortatione medicinæ ait: *Quorum vita, & ars ſagina eſt, eos nec vivere poſſe diù, nec ſanos eſſe; animaſque ita nimio ſanguine, & adipibus quaſi lucro involutas nihil tenue, nihil cæleſte; ſed ſemper de carnalibus eructare, & ventris ingluviem cogitare.*

§. II.

547 *Ieiunium eſt pharmacum efficax in abolendo peccato. Hoc docent Patres.*

SImiliter jejunium eſt pharmacum efficax ad abolendum peccatum, ut illud vocat Baſil. homil. 1. de jejunio. Nam *purgat mentem, ſublevat ſenſum, carnem ſpiritui ſubiicit, concupiſcentiæ nebulas diſpergit, cor facit contritum, & humiliatum, libidinis ardores extinguit, peccatorum ſordes purgat, ſentinam vitiorum deſiccat, mollit furorem, compeſcit iram, divitias ſuperfluitatem judicat, ſuperbiam ſpernit, humilitatem commendat.* Inſuper homil. eadem ante medium. *Jejunium*, inquit, *legislatores ſapientes facit: animæ optima cuſtodia, corporis ſocius, ſecurus, fortibus viris munimentum, & arma athletis, & certantibus exercitatio. Hoc præterea tentationes propulſat, ad pietatem armat, cum ſobrietate habitat, temperantiæ opifex eſt: in bellis fortitudinem affert, in pace quietem docet: Nazaræum ſanctificat, ſacerdotem perficit.* S. Athanaſius *de Virginitate* ait: *Videſne, quid faciat jejunium?* & poſt illa verba ſupra relata, *morbos ſanat, &c.* addit: *Pravas cogitationes expellit, mentem clariorem reddit, cor mundum efficit, corpus ſanctificat, denique ad thronum Dei hominem ſiſtit.* Tertullianus *lib. adversùs Pſychicos cap. 4. Jejunium*, ait, *de Deo benè mereri naturæ mutationem.* S. Ephrem in oratione de pœnitentia Ninivitarum vocat illud *Vehiculum ad cælum*; ut in Elia, & Moyſe videtur. Ab eodem vocatur *Frœnum Monachi, quod qui reiicit, equus inſanus comperitur.* Denique S. Joannes Chryſoſtomus homil. 2. in Geneſim, *Tamquam pedagogus*, ait, *totum hominem componit*, ut non ſolùm perfectam virtutem; ſed cæterarum virtutum fundamentum eſſe, & ſanctificationem, aſſerat Hieronymus ad Demetriadem. Quare languens animus ita ab illo ſanatur, & roboratur, ut tanquam alter Elias per quadraginta dierum ſpatia chriſtianæ perfectionis, & viam Domini decurrere poſſit, & ad cæleſtis Horeb verticem pervenire; apertè hoc docente, ac concludente S. Leone Papa *Serm. 2. de jejunio ſeptimi menſis. Præſinivit*, ait, *nobis Eccleſia per temporum decurſus quoſdam jejuniorum dies, in quibus caſtigatione corporum virtus roboraretur animorum.*

§. III.

548 *Ieiunium colendum ab obſeſſis. Maxime à Vexatis, ab incubò, vel ſuccubit.*

CUm ergo tam potens jejunium ſit in utriuſque hominis ſanando infirmitates corporales nempe, ac ſpirituales, ipſumque exteriùs, & interiùs roborando, diligenter, & exactè ab iis colendum eſt, qui maleficiis, ac diabolicis vexationibus infeſtantur, maximè ab obſeſſis viris, ac mulieribus, qui à dæmonibus ſuccubis, vel incubis divexantur: Hi namque, cùm ex frequentatis actibus ſe carnaliter cùm dæmone commiſcendi, ſpiritui diabolico ſubjacendi habitum fecerint,

cerint, cui, ſi non explicitum, ſaltem implicitum præſtare ſolent conſenſum, ita infirmati ſunt mente, & corpore, ut vix actus fidei, ac confidentiæ, ſe umquam à dæmoniaca fore poteſtate eripiendos elicere valeant; & iſti difficillimè ab hujuſmodi vexatione liberari queunt; nam mens eorum, quæ pro ſtatu iſto cùm phantaſia, & imaginativa quandam in operando habet colligationem, propter continuas carnalium objectorum ſpecies, quæ imaginationi, ac phantaſiæ eorum à dæmone præſentantur, ad cogitandum de hujuſmodi objectis ſibi oblatis adducitur, ac conſequenter nedum appetitus ſenſitivus adhæret; ſed & voluntas ipſa non tantùm implicitum, ſed ſæpè etiam explicitum illis præbet conſenſum. Corpus verò ex continua carnali cum dæmone commixtione continuè humoribus alteratur carnalibus, & igne venereo aduritur; ita ut loca ex profeſſo quærant ſolitaria, ut commodiùs, & delectabiliùs carni, ac ſenſui juxta dæmoniacas ſollicitationes valeant correſpondere.

§. IV.

549 *Exemplum relatum ab Auctore.*

HOc practicè cuidam evenire comperi anno à Chriſti natali 1643. Cùm à meis Superioribus miſſus ad quoddam Caſtrum pro quadam Adoleſcentula viginti annos nata à dæmone incubo vexata liberanda acceſſiſſem: illùc profectus una cum præfatæ Juvenculæ Confeſſario domum ipſius petii: Vix nobis domum ingredientibus, dæmon, qui tunc illam comprimere cæperat; ſtatim ab incæpto opere ceſſavit. Quam ego allocutus, ipſa omnia nefaria opera, quæ in corpore ſuo dæmon præſtare conſueverat, diſtinctè mihi enarravit. Ex cujus verbis eam ſaltem implicitum dæmoni præſtaſſe conſenſum, quamvis negaret, faciliter comperi. Nam cùm dæmonem ſentiebat ſibi venereas partes dilatare, ac pruritum excitare vehementem, non ad orationem confugiebat, ut divinum imploraret auxilium: non Sanctiſſima nomina Jeſu, & Mariæ invocabat: non Angelum ſuæ pudicitiæ cuſtodem, ut eam à ſpiritu nequam cuſtoditet, exorabat; ſed ſtatim ſola ad cubiculum ſe recipiens ſuper lectulum ſuum decumbebat, ut ſic commodiùs, ac delectabilius ab incubo comprimi valeret. Idcircò cùm ad actus fidei firmæ, ac confidentiæ inhæſitantis in Deum pro ſua liberatione eliciendos eam excitarem, arida, ac ſine ulla animi devotione, ac cordis compunctione perſiſtebat; ac continuè quandam in corde ſentiebat repugnantiam ſibi dictantem, quòd à dæmoniaca vexatione non foret liberanda. Quare eam dimittens, nonnulla ejus Confeſſario, ac ipſius parentibus de pœnitentiis afflictivis, aliiſque exercitiis ab ea adimplendis tradidi monimenta; præcipuè ut jejuniis, & abſtinentiis corpus ſuum domaret, aliaque obſervaret, de quibus infrà *num. 722. & ſequentibus*.

§. V.

550 *Jejunium optimum eſt remedium ad dæmonem ſuperandum.*

NEc immeritò; *Jejunia namque*, ait S. Leo Serm. 5. de jejunio ſeptimi menſis, *nos contra peccata faciunt fortiores, concupiſcentias vincunt, tentationes repellunt, ſuperbiam inclinant, iram mitigant, & omnes bonæ voluntatis affectus ad maturitatem totius virtutis enutriunt*. Hoc pharmaco etiam D. Paulum contra tentationes carnales uſum fuiſſe, commemorat Caſſianus lib. 5. c. 18. *Pugnat*, inquit, *in jejuniis, & afflictione carnali, non quaſi aerem verberans, ideſt continentiæ ictus porrigens, per quos non aerem vacuum; ſed illos ſpiritus, qui in eo verſantur, caſtigatione ſui corporis verberabat. Et quia hæc certaminum genera ſuperarat, & ditatus multarum coronarum ſtipendiis incedebat, non immeritò robuſtiorum incipit hoſtium ſubire luctamina, dicens: Jam non eſt nobis colluctatio adversùs carnem, & ſanguinem; ſed adversùs principes, & poteſtates*. Quæ verba explicans Marcellinus de Piſe Matiſconenſis Dominica 2. poſt Epi-

tum eſt jejunium. Et *homil.* 1. *in Geneſim : Jejunium*, ait, *arma miniſtrat contra diabolum*. D. Ambroſius *Serm.* 25. *in Quadrag. Caſtra ſunt*, ait, *noſtra jejunia, quę nos à diaboli oppugnatione defendunt*. Et paulò infrà : *Murus quidem eſt Chriſtiano jejunium, inexpugnabilis diabolo, intranſgreſſibilis inimico. Diabolus enim terretur pallore jejunii, debilitatur inedia, infirmitate proſternitur*. Et *lib.* 6. *Hexameron c.* 4. *Nullum*, inquit, *remedium majus contra inimicum ſerpentem poteris invenire, quàm jejunium*. Caſſiodorus ſuper *Pſalm.* 50. *Hoſtis inſidiæ non videntur; & adverſarius nec labore deficit, nec victus aliquando diſcedit; attamen illud feliciter conficimus, ſi jejunii clypeo muniamur*. Tertullianus apertiſſimè hoc fatetur *lib. adversùs Pſychicos cap.* 6. *Jejunium*, inquit, *ſcutum noſtrum eſt ad retorquenda jacula diaboli*. Origenes idipſum docet *homil.* 4. *in diverſ.* in Matth. *Cùm jejunatis*, inquit, *dęmones vincitis, omnemque illius claſſem malignam retrorſum agitis, mala deſideria effugatis*. Et D. Hieronymus *lib.* 2. *contra* Jovin: *Pulchra*, ait, *res eſt jejunium, quod dæmones terret.*

Quare S. Antonius ille veteranus dux ſuis commilitionibus ſæpiùs hoc inculcabat dicens : *Mihi credite, pertimeſcit Sathanas piorum vigilias, orationes, jejunia; & iis debilitatus aufugit*. Quod docuit etiam S. Maximus *homil.* 4. *de jejunio* : *Jejunemus*, inquit, *fratres, & hoſtes noſtros in fugam convertemus*.

§. II.

HInc veriſſimum eſt Chriſti dictum Matthæi 17. dicentis: *Hoc genus dæmoniorum non eiicitur, niſi per orationem, & jejunium*. Ubi Hieronymus *lib.* 1. *contra* Jovinian. *Acriora*, inquit, *dæmonia docuit Dominus nonniſi oratione, & jejunio poſſe ſuperari*. Quam veritatem nos admonet Auguſtinus *Serm.* 65. *de tempore*. *Videte*, inquit, *charissimi, quanta ſit jejunii virtus, ut id facere jejunium valeat, quod Apoſtoli nequiverunt*. Inde pulcherrimè, atque validiſſimè ratiocinatus Ambroſius *Ser.* 25. *Videte ergo*, ait, *quæ ſit jejunii vis, quantam homini ſuo præeſt gratiam, quod tantam præſtat alteri medicinam: videte, quomodo proprium ſanctificet hominem, quod ita purificat alienum. Mirum, ter mirum: alter jejunat, & alteri prodeſt jejunantis abſtinentia, iſte pharmacum ſumit, & ille vi pharmaci curatur*. Quod etiam D. Leo Pontifex admiratus : *Tam grata eſt*, inquit, *Deo, quàm terribilis diabolo jejunantis oratio*. 557 *Docet Veritas increata.*

Quòd *ſi ea eſt virtus* jejunii, *ut qui illo munitur, in ſeſſorem dæmonem ex alieno pellat corpore, quantò magis*, (ait Drexelius Niceta lib. 2. cap. 7.) *poterit impugnatorem è ſuo? Alieni vim jejunii in eo, quem jam occupat, non ſuſtinet cacodæmon, & quomodo ſuſtinebit proprii in eo, quem tantùm impugnat?* Quare D. Athanaſius lib. de Virginitate concludit dicens : *Quiſquis igitur ab immundo ſpiritu vexatur, ſi hoc animadvertat, & hoc pharmaco utatur, jejunio, inquam, ſtatim ſpiritus malus oppreſſus abſcedet, vim jejunii metuens*. Quod & ab Exorciſta, & ab obſeſſo ſervandum eſſe, affirmat etiam Theophilatus in c. 17. Matthæi, *Oportet*, ait, *jejunare eum, qui curat, & eum, qui curari debet*. Cui jejunio ſi accedat oratio, habebunt diſpoſionem in Theoria Chriſti, & Practica Joannis requiſitam; ut ſic per fidem firmam, ac confidentiam inhæſitantem in Deum poſt diabolicas obſeſſiones, vexationes, & maleficas infeſtationes, vi eccleſiaſticæ poteſtatis per remedia ſpiritualia optatam valeant conſequi ſanitatem. 558 *Jejunium ab Obſeſſis frequentandum.*

Finis Secundæ Partis.

MANUALIS EXORCISTARUM, AC PAROCHORUM.

PARS TERTIA.

DE REMEDIIS.

559 *Dei remedia ſpiritualia infirmis ſanandis hominibus.*

SI contraria contrariis curantur, ut monet tritum communi ſermone proverbium, & probat diſciplina Medicorum, quibus medicaminibus, putas, obſeſſiones, maleficia, & id generis mala dæmoniorum cacozelo in orbem invecta poſſint licitè curari, niſi ab iis, quæ ordinatione divina inſtituta ſunt, & tanquam divina virtute præſtantia ægrotis miniſtrantur? Siquidem mirandum divinæ bonitatis exemplum in hoc elucet, quòd tantis ſine numero morborum generibus, quibus homines agitantur, convenientia oppoſuit medicamenta, vel ut futura impediantur; vel ut præſentia mala removeantur. Et alia curandis corporibus, alia ſanandis mentibus ordinata. Prima à rebus corporeis deſumuntur, atque actione naturali eis rebus inſita, ex quibus componuntur, infirmis corporibus ſanitatem adducunt. Secunda ſumuntur à rebus ſpiritualibus, atque actione divina languentibus animabus medelam afferunt; Et iſta in obſeſſionibus, ac vexationibus diabolicis deſtruendis Exorciſta adhibere debet: Quæ ſunt aut Generalia, de quibus agitur in 1. & 2. capite: aut Specialia, de quibus infra *cap.* 3. & 4. pertractatur.

orum.

Alia Generalia. Specialia.

560 *Remedia generalia ſunt Sacramenta, & Sacramentalia*

Generalia remedia voco ea, quæ non ſolùm maleficiis, ſed etiam omnibus ſpiritualibus infirmitatibus curandis proſunt: ut ſunt Sacramenta, & Sacramentalia, quibus ſanguis Chriſti applicatur. Nam pretioſum illum ſanguinem generalè, & efficax pharmacum mali, & *panaceam celeberrimam* verè dices, cujus ſuccus potiori jure *opopanax* à ſanandis omnibus morbis nuncupatur, quàm ille, quem tantis encomiis profana celebravit Antiquitas: quia ejus virtus non ſolùm in animas, ſed etiam in corpora infunditur, ut utraque ſanitas ægro reſtituatur. Quare oleum, & vinum pientiſſimus Samaritanus eum appellat, à magno, qui de cœlo venit Medico infuſum in languentis hominis vulnera, quirin dæmoniacos latrones inciderat, Lucæ 10. Quo etiam Eccleſiaſtici Miniſtri dæmonibus expellendis, ſolvendiſque maleficiis uti debent, illum tum per Sacramenta, tùm per Sacramentalia applicando.

Cap. I.

De Remediis generalibus Sacramentorum.

561 *Virtus Sacramentorum magna.*

VIrtutem Sacramentorum eſſe divinam, admirabiles ejus teſtantur effectus, qui ad omnia mala propulſanda, & bona conferenda mortalibus extenduntur. De quibus latiſſimè Theologi omnes pertractant *in* 4. *Sentent.* Quare ſunt generalia pharmaca omnibus infirmitatibus ſanandis idonea; ideòque ad pellendos dæmones, & ſolvenda maleficia virtute divina pollentia, prout proximè diſponunt

nunt ad fidei, ac confidentiæ in Deum actus eliciendos, quibus & dæmones expelluntur, & maleficia deſtruuntur. Quæ ſeptem ſtellis in dextera ſimilis filio hominis reſidentibus deſignantur. Unde ab Exorciſtis, ac Parochis in manu teneri, & ab illis applicari debent iis, qui à dæmonibus divexantur: ut totidem articulis declarabitur.

ARTICULUS I.

De Baptiſmo.

PRima ſtella aptiſſimè Baptiſmum Sacramentorum primum repræſentat, qui confertur in aquis, ut homines hinc originalis peccati infirmitate languentes ſanentur: illinc, ut dæmones, quorum ſubduntur tyrannidi, propellantur, juxta verbum Davidicum Pſal. 73. *Contribulaſti capita draconum in aquis.* Unde potiſſimum remedium eſt contra dæmones, & dæmoniacas operationes iis, qui nondum ſalvi facti ſunt per lavacrum illud regenerationis, & renovationis. 562 *Baptiſmi virtus contra dæmones.*

Experientia ipſa teſtatur quàmplurimis exemplis antiquioribus, & recentioribus, quorum hic tria tantùm commemorabo. *Exemplis comprobatur.*

In Bungo anno 1596. aderat gentilis fœmina à dæmone obſeſſa, cui indicatum eſt, ſe à dæmone liberari non poſſe, niſi fieret chriſtiana. Cùm illa annueret, & jam ſe ad Baptiſmum præpararet, nocte ſequenti dæmon ei, ne chriſtiana fieret, diſſuaſit dicens: *Hactenus tanta familiaritate tanto tempore mihi es conjuncta, & nunc me deſeris? non abibis profectò inulta.* Dormienti itaque, nec ſentienti capillos, uno tantùm capillorum flocco relicto, abſcidit. Illa verò cùm ſummo mane ſibi ademptos capillos deprehenderet, & arundini lecto oppoſitæ implexos, calcar ea fraude ſibi additum putavit, ut citiùs ad Baptiſmi antidotum advolaret. Quod & factum eſt; atque eo ſuſcepto manſit ab omnibus dæmonis moleſtiis immunis: Ita refert P. Ludovicus Frois *in lit. Japon. illius anni*, relatus à Delrio *l. 6. Diſqu. Magic cap. 2. q. 2. ſect. 3.* Ex eodem ſunt ſequentia. 563

In Ciazzurana Inſula Gentili adoleſcentulo octodecim annorum ſe crebrò viſendum offerebat canis ingens, horribilis, & rufus, qui eum alloquebatur, & per montes in loca abditiſſima deducebat, eum ibi biduo, vel triduo detinens, atque ad ſe manibus ſublatis adorandum, aliaque ſcriptione indigna faciendum impellens. Adoleſcens miſer videns ſe tantas moleſtias à capitali humani generis hoſte perpeti, tandem ad Eccleſiam fugam arripuit, ubi Doctrinam Chriſtianam audiens didicit, ac per Baptiſmi Sacramentum ſe Chriſti militiæ adſcripſit, cui impoſterum tartareus ille canis inſidias tendere non eſt auſus. 564 *Iuvenis gentilis, Sacramento Baptiſmi ſuſcepto, liberatur à dæmone.*

Bungi circa annum 1549. quidam homo ancillam habebat dæmoni familiarem; nam dæmon ad eam accedens vulpis figura ſingulis noctibus domo educebat. Verùm per Baptiſmum ſuſcepta fide ab hoc ſpectro liberata eſt: Ita literæ Japonicæ illius temporis. Alia plura refert Delrius *loco citato*, ad quem remitto Lectorem. 565

§. I.

HAnc veritatem comprobat ritus in hujus Sacramenti collatione obſervatus, quo dæmon primò exorciſmis cohibetur, *ne impediat proceſſum ad Baptiſmum*, ait Alexander Alenſ par. 4 q. 10. *& ne noceat baptizando, in quem habebat poteſtatem.* Quod antea docuerat Auguſtinus de Symbolo, ut habetur de Conſecrat. diſt. 4. *Sicut noſtis*, ait, *Fratres chariſſimi, parvuli exſufflantur, & exorcizantur, ut tollatur ab eis poteſtas inimica diaboli, qui decepit hominem, ut poſſideret homines. Non ergo creatura in infantibus exorcizatur, aut exſufflatur; ſed ille,* 566 *Hoc oſtendit ritus obſervatus in collatione huius Sacramenti.*

ſub quo ſunt, qui ſub peccato naſcuntur. Quamobrem ſi quis ex parvulis, aut etiam adultis probabiliter non baptizatus exiſtimaretur, & aliquo eſſet maleficio affectus; vel à dęmone ipſo agitaretur, nullo efficaciori remedio ſanari poſſet, quàm lavacro Baptiſmatis, in quo dæmon cum ſuo exercitu ratione fidei, quæ in ipſo infunditur, ac ſuſcipitur, quaſi alter Pharao ſuffocatur.

ARTICULUS II.

De Confirmatione.

567 *Confirmatio hominem corroborat contra dæmonem.*

SEcunda ſtella Confirmationis Sacramentum denotat, per quod unctio interna confertur, dum externa per ſanctificationem Chriſmatis fit in fidelium fronte; ut intùs, & extrà quaſi ſpirituales athletæ delibuti ſecutiùs ad bella contrà diabolicas poteſtates incedant, quæ illos interiùs, exteriùſque aggrediuntur.

568 *Exemplo comprobatur.*

Quare hujus virtute Sacramenti fideles corroborari debent contra infernalem hoſtem, ſive interiùs pugnet per tentationes, & ſuggeſtiones varias: ſive exteriùs per obſeſſiones, poſſeſſiones, maleficia vexet, & infirmitates. Nam ad hæc propulſanda efficaciter in corporibus, & mentibus operari docet experientia, & luculento exemplo oſtendit Thomas Cantipratenſis *lib. 2. Apum cap. 57. par. 33.* ſequentibus verbis.

Venerabilis Bonifacius quondam Laudanenſis Epiſcopus, me audiente, eventum ſequens recitavit. Aderat in quadam Villa cæcus, qui totius villæ vaccas ad paſtum deducebat, repellebat à frugibus, & ad certa loca paſcuis uberiora provocabat. Et quod majoris prodigii eſt, colores, & ſtatum ſingularum vaccarum ſpecialiter diſcernebat, ut ver. gr. ſi vaccam coloris rubei, vel nigri, aut albi ab eo petiviſſes, ſine difficultate vaccam talem tibi apprehenſam in cornibus obtuliſſet. Ad quem locum cùm quidam Epiſcopus adveniſſet, & de caco talia audiſſet, ac experientia ita eſſe didiciſſet; quæſivit ab eo, an Confirmationis Sacramentum ab Epiſcopo ſuſcepiſſet. At ille: Non, inquit: & ſtatim Epiſcopus cæcum hoc Sacramento munivit, & mox ab eo vaccarum diſcretio eſt ablata: quoniam dæmonis operatione, & miniſterio hoc operabatur.

§. I.

589 *Hoc Sacramento muniri debent pueri, ac puellæ maleficio affecti.*

QUare cùm coràm Exorciſtis, ac Parochis præſentantur obſeſſi, vel maleficiati, & maximè pueri, vel puellæ, qui vel ſyncoparum accidentia ſtatutis diebus, vel horis advenientia patiuntur: vel tremorem in membris, & præcipuè cauſarum in capite ex præſentia ſpiritualium rerum, vel perſonarum: vel noctu voces, ſeu vociferationes inſolitas clamoroſas emittunt: vel alia hujuſmodi patiuntur accidentia, de quibus ſupra, ubi *de Signis*, diligentiſſimè eſt obſervandum, ac inveſtigandum, an ſalutari Confirmationis Chriſmate ſint delibuti. Quòd ſi hujuſmodi firmiſſio clypeo muniti non ſint, ad Epiſcopum ducantur, ut hoc Sacramento roborentur; & ſic faciliùs omnia ſathanica machinamenta deſtruentur.

ARTICULUS III.

De Pœnitentia.

570 *Virtus Sacramenti Pœnitentiæ contra dæmones.*

TErtia ſtella Pœnitentię Sacramentum denotat, cujus virtute quantum infernales hoſtes terreantur, quis valeat enunciare? Si enim per peccatum latent in anima, per Pœnitentiæ Sacramentum exire compelluntur; ut ſæpè ſigno externo indicatum eſt, cùm viſi ſint buſones, vermes, ſerpentes, & id generis animalia ex ore pœnitentis proſilire. Si verò obſeſſionibus, ac maleficiis homines

vexant

vexant in corpore, sæpiùs sedes mutare, & à vexatione cessare coguntur, cùm vexati per Confessionem vitam mutare incipiunt; ut innumeris constat exemplis, quorum aliqua hìc subiiciam.

Hector Boethus *lib.8.rerum Scoticarum*, refert, anno christianæ salutis 1486. navigantibus è Phortea æstuario in Flandriam negotiationis causa, tantam subortam esse ventorum vim, ut velis, malo, armamentisque ruptis, navique fædè inter tumentes undas jactata, certissimam mortem cuncti expectarent. Naviculario tantam, tamque insolitam aeris inclementiam eo temporis demiratus (suberat enim solstitium æstivum) cùm id non siderum, sed malorum dæmonum, qui hominibus semper sunt infesti, insidiis magnis tribueret; clamoribus mulieris ex imo navis vox reddita est se miserè incusantis, se incubo dœmoni sub humana effigie, cum quo multis ante actis annis habuerat consuetudinem, jam tunc fuisse commixtam, & ab eo subactam: mari ergo se tradendam exhibuit, ut ipsa pereunte, quæ tanti mali imminentis causam præstitisset, cæteri Dei benignitate incolumes permanerent. Accedens ad lacrymantem fœminam (jubente ita naviculario) Sacerdos, ejus, atq; cæterorum saluti consulendi causa, crimen jam palàm fatentem, horrentemq; tam dirum scelus, vehementer ex imo pectore suspiria trahentem, pœnitentemq; piè est hortatus, ne sibi deesset; sed in Deo suam fiduciam collocaret; Tanta enim est miserentis Dei clementia erga mortales, ut alios peccatores etiam in profundum malorum lapsos resipiscentes nonnunquam ad majorem longè, quàm unquam ante habuerint, gratiam admittat. Media pii Sacerdotis hortatione, cum multis suspiriis mulier admissum facinus deploraret, à cunctis visa est atra nubes è navis fentina prosiliisse, ingentiq; sono, flamma, fumo, atq; fœtore sese dejecisse in mare, ac ex tunc serena cœli facies visa est, & tranquillitas in mari est oborta. 572

Joannes Diaconus tria narrat exempla eorum, qui à dæmone possessi mox ut peccatum B. Gregorio sunt confessi, se peccati pœna liberatos sentire. Et eorum quidem unum, cùm octies negasset, octies sic à dæmone renovata vexatione fatigatum, nona demum vice, qua furtum est fassus, percepta pœnitentia penitus fuisse redditum immunem. Plura alia & vetera, & recentiora refert Delrius *lib.6. Disquis.Magic.c.2.q.3.sect.3.* sed his omissis inter plura ab experientia mihi suppeditata unicum hìc subiiciam. 573

571 *Exemplis comprobatur.*

Anno reparatæ salutis 1649. in quodam Territorii Tarvisini Oppido ad me accessit quidam homo annos natus 45. duplici maleficio amoris nempè, & odii affectus. Amoris erga mulierem meretricem, quam carnaliter ferè quotidie (etsi intrinsecùs hoc sibi displiceret) cognoscebat, à cujus mulieris matre, quæ vulgò saga putabatur, per indicia ferè evidentia ita se malè affectum, arbitrabatur. E converso odii erga propriam uxorem, quam ita ægrè ferebat, ut unà cum illa familiariter conversari nequiret; quam tamen antea unicè diligebat: continuèq; veluti quendam bolum, à quo valdè afflictabatur, in stomacho sentiebat. His omnibus ab ipso mihi enarratis, illi jussi, ut statim ad Confessarium accederet, adulterium, ac cætera peccata sua ex præcordiis detestando integrè, fideliter, & humiliter confiteretur; Quo peracto iterùm eo ad me accedente, ac coram me genuflexo denuo peccatum adulterii cùm reliquis ore, & corde detestante, ac protestante, se imposterum (Deo adjuvante) non aliam, quàm propriam uxorem cogniturum, ipsamque (ut decet virum christianum) unicè dilecturum, dæmoni à me præcepto facto, ut ab eo recederet, statim bolus ille à stomacho abscessit, ac perfectæ sanitati restitutus est: cæpitque unicè propriam diligere uxorem, ac mœchain prorsùs abhorrere. Quod utique evenisse credendum est: quia priùs per confessionem delicta expiaverat perpetrata. 574 *Exemplum ab Auctore relatum.*

Quare Exorcistis, ac Parochis hoc maximè est attendendum, ut cùm sibi obsessi, aut maleficiati adulti præsentantur, illis in primis suadeant, omnia peccata sua nedum ex totis præcordiis detestari; sed etiam ea fideliter, & humiliter in Confessione sacramentali Sacerdoti idoneo aperire; ac pœnitentias sibi ab eo imposi- 575 *Suadendum obsessis, ut per Sacramentum pœnitentiæ peccata sua expurgent.*

positas adimplere: cùm hoc Sacramentum in adultis maximè sit dispositio ad perfectam à Deo fidem, ac inhæsitantem confidentiam, qua infallibiliter à quacumque dæmonis vexatione liberari valeant (quando hujusmodi liberatio animæ suæ saluti est profutura) faciliter impetrandum.

ARTICULUS IV.

De Eucharistia.

576 *Virtus Eucharistiæ contra dæmones.* QUarta stella Eucharistiæ Sacramentum designat, cujus efficacia contra dæmones, ac dæmoniacas operationes maximè valet; omnia enim tenebrarum opera hoc Sacramentum veluti solaribus gratiarum radiis tanquam spiculis percussa dissipat in momento. Unde S. Jo. Chrysost. *homil. 61. ad Populum Antiochenum* dixit: *Tanquam leones ignem spirantes ab illa mensa recedamus facti diabolo terribiles.*

577 *Exemplis comprobatur.* Hoc antiqui quoque Patres unanimiter contestantur. Cassianus de quodam à dæmone nocturnis illusionibus graviter infestato meminit, qui cùm seniorum consilio hujus salutaris remedii medicina usus fuisset, ita omnis diabolicæ tentationis scena detecta est, ut mox Dominici corporis virtute protegente, illa præteritæ illusionis consuetudo cessaret.

578 B. Prosper narrat, suis temporibus Carthagine hoc portentum diabolicum evenisse. Quædam juvencula natione Araba ancillæ Dei habitum gestans, cùm se in balneo lavans quoddam Veneris simulacrum impudicè aspiceret, seipsam ei consimilans in dæmonis domicilium consecravit: statimque ille leo, qui rugiens circuit, quem quærebat, adinvenit. Meatus igitur gutturis ejus occupans, nullum cibum, nullum potum traiicere septuaginta fermè diebus, totidemque noctibus diabolus ei permittebat. Hinc parentes puellæ hujusmodi portentum ulteriùs tolerare nolentes, simul cum filia ad Sacerdotem accesserunt, quæ acta erant fideliter explicantes. Hoc tantùm puella fatebatur, avem quandam media nocte apparere, quæ sibi in os nescio quid infundebat. Stupor tunc inerat cunctis, puellam nullis indiciis diuturni jejunii fœdatam, nullo pallore, seu tabe, vel debilitate confectam; sed potiùs robustam intueri.

579 Cùmque incredibilia viderentur, habito consilio, in Monasterio puellarum in quo reliquiæ S. Stephani colebantur, Sacerdos puellam Præposito commendavit. Illic primò tantùm diem apparuisse illam avem asseruit, seque increpasse, quòd neque fame, neq; siti compulsa illum appeteret locum, quo sibi accedere non liceret. Per duas sanè hebdomadas nihil cibi, vel potus sumens in Monasterio mansit, ubi accidit, ut cùm quintusdecimus Dominicus illucescceret dies, ascendente nobiscum Sacerdote, ut matutinum illic sacrificium solitò offerret: puellam Præpositus ad altare perduxit eo incessu, & habitu, quo solent rubore perfusæ ex epulis, poculisque mulieres advenire. Sed statim ac se illa ante altare prostravit, sui fletus clamore cunctis astantibus gemitus, lacrymasque induxit, quibus tantum malum auferendum (erat enim jam indecens murmur in populo) plebs Dominum exorabat. Peracto itaque sacrificio, cùm eadem inter cæteras brevem particulam corporis Domini tinctam à Sacerdote perciperet, semihora mandens traiicere non valuit, nondum illo fugato, de quo dicit Apostolus: *Quæ consonantia Christi ad Belial?* 2. Cor. 6. Et iterùm: *Non potestis calicem Domini bibere, & calicem dæmoniorum: non potestis mensæ Domini participes esse, & mensæ dæmoniorum.* 1. Cor. 10. Manu igitur faciem ejus sustentante Sacerdote, ne Sanctum proiiceret, à quodam Diacono suggestum est, ut calicem salutarem gutturi ejus Sacerdos applicaret. Quod ut factum est, statim ac locum illum, quem diabolus obsederat, Salvatoris imperio reliquit, Sacramentum, quod ore gestabat, cum laude Redemptoris transglutisse puella clamavit. Hinc lætitia, hinc voces in gloriam

Dei,

Dei, quòd poſt octoginta & duos dies, diabolo expulſo, puella de poteſtate fuerit eruta inimici. Hactenus B. Proſper.

Eodem modo Mediolani D. Bernardus in Eccleſia S. Ambroſii aliam perſonam, ſuper caput ejus poſita Euchariſtia, ab eodem humani generis hoſte liberavit: ut refert Guilhelmus Abb. *l. 2. in vita D. Bernardi c. 3.* Alia plura exempla de hac re referunt Joan. Molinet. *in Chronicis Belgicis*, Bernardus Luxemburgicus *in Catalogo Hæret. lit. G.* Cæſarius Ciſtercienſis *l. 9. Mirac. c. 12.* Picus Mirandulanus *l. de Strigib. & aliis* relati à Delrio *lib. 6. Diſquiſit. Magic. c. 2. q. 3. ſect. 3.* 580

§. I.

QUare his paucis ſufficiat, indicaſſe, ut qui diabolica operatione vexantur, ad illam menſam accedant, quam Davide teſte Pſal. 22. paravit Dominus in conſpectu noſtro adverſùs omnes, qui tribulant nos, ac conturbant, ut panem illum Sanctiſſimum dignè ſumentes ſentiant illum quaſi ſubcinericium Gedeonis panem in gladium converti, volvi intus, & extra ſumentem deſcendere in caſtra ſpiritualium Madianitarum, & tabernacula eorum percutere, ſubvertere opera eorum malefica, ac penitùs in nihilum redigere. Hac de re Abbas Serenus apud Caſſianum *Collat. 7. c. 30.* loquens de Arreptitiis ait: *Communionem eis ſacroſanctam à ſenioribus noſtris nunquam meminimus interdictum: quinimmò, ſi poſſibile eſſet, etiam quotidie vis impertire eam debere, cenſebant. Quæ ab homine percepta, eum, qui in membris ejus inſidet, ſpiritum, ſeu in ejus corpore latitare cognoſcitur, velut quoddam exurens fugat incendium.* Quod inſinuatur etiam in canone 1. Concilii Arauſicani, in quo dicitur: *Energumeni jam baptizati, ſi de purgatione ſua cupient, & ſe ſollicitudini Clericorum tradant, monitiſque obtemperent, omnimodè communicent Sacramenti ipſius virtute, vel muniendi ab incurſu dæmonum, quo infeſtantur; vel purgandi, quo jam oſtenditur vita purgatior, &c.* Et hic videtur uſus Eccleſiæ, ut patet ex Rituali Romano, & aliis, in quibus exorciſmi traduntur, & frequens confeſſio, & communio commendantur. 581

Hæc muniendi ſunt obſeſſi, ac malefico affecti adulti.

Docent Patres.

Concilium Arauſicanum.

Veruntamen Scholaſtici diſtinguunt inter eos, qui ob delicta poſſidentur à dæmone; & eos, qui ad majorem purgationem, ſeu ob meritum ab iiſdem Dei permiſſione torquentur. Alenſis *p. 4. q. 11. mu. 2. ar. 3.* D. Th. *in 4. diſt. 9. q. unica, ar. 3. quæſtiunc. 5. ad 2.* Armilla verbo *Communio.* Sylveſt. verbo *Euchariſtia* docent, iis, qui frequenter in blaſphemias, & ejuſmodi peccata incidunt, communionem non eſſe exhibendam. Cæterum D. Th. *3. p. q. 80. art. 2.* mutavit ſententiam, quam ſequitur Sotus *in 4. diſt. 12. q. 1. ar. 9.* Vaſquez *diſp. 212. cap. 4.* & Antonius Hiquæus *in 4. Sent.* Scoti *diſt. 8. q. 3. n. 8.* qui ait: *Quia communio multum detrahit viribus hoſtis, & facit ad purgationem peccatorum, ideò ſequendi rituales libri, & eorum præſcriptum.* Quare Exorciſtæ, ac Parochi obſeſſos, ac male ficiatos adultos excitare non negligant, ut hoc tantum Sacramentum ſæpiùs devotè, ac fervidè percipiant, quo mediante ad fidei perfectæ, ac confidentiæ in Deum inhæſitantis actus eliciendos excitati à quacumque dæmoniaca vexatione liberari mereantur.

Variæ ſententiæ Scholaſticorum.

ARTICULUS V.

De Ordine.

QUinta ſtella Ordinis Sacramentum repræſentat, quo miniſtri Eccleſiaſtici inſigniti cæteris hominibus virtute divina ſunt potiores, ideòque majora etiam præſtare poſſunt, præcipuè in hoſtes infernales, ſi ſaltem Ordinis Exorciſtatus poteſtate ſint ſuffulti. Unde cùm munere exorciſtico fungentes iis, quæ ad Dei gloriam, & hominum ſpectant utilitatem, vacant, videmus eorum præ- 582

Viri Eccleſiaſtici Ordine Exorciſtatus inſigniti potentiſſimi ſunt contra dæmones.

præceptis dæmones obedire, ad manuum impositionem timere, ad eorum adjurationes torqueri, & ad eorum imperium effugari. Quod benè testatur S. Cyprianus ad Demetrian. *O si audire velles*, inquit, *& videre, quando à nobis dæmones adjurantur, & torquentur spiritualibus flagris, & verborum tormentis de obsessis corporibus eiiciuntur: quando ejulantes, & gementes voce humana, & potestate divina flagella, & verbera sentientes venturum judicium confitentur. Veni, & cognosce vera esse, quæ dicimus.* Propterea quicumque dæmoniacis vexationibus, ac maleficis infestationibus afficiuntur, ad eos recurrere debent: cùm ipsi ordinis exorcistatus potestate sint donati, qua dæmones ab obsessis corporibus valent exulare.

§. I.

583 *Arreptitii non possunt suscipere ordinem, nec susceptum administrare.*

VEruntamen hoc cavendum, ut nec arreptitii ordinem suscipere audeant, nec exercere susceptum, ut habetur expressè ex *cap. maritum, c.communiter, c.Clerici, dist.*33. Ubi Glossa, Archidiac. Albericus, & communiter DD. asserunt, esse irregulares. Immò etiamsi convalescant, non possunt arreptitii ad ordines sacros promoveri; quia vix de eorum plena liberatione constare potest; ut docet Naldus *in Summa*: Si verò ordinati sint, ex multorum sententia ordines exercere non debent, nisi per annum hos liberatos esse probetur: ut post Glossam docet Gregorius Sayrus *lib.*5.*cap.*9. *num.*14.

584 *Arreptitii qui sint.*

Per arreptitios intelliguntur non maleficio affecti, neque quicumque à dæmone obsessi, aut possessi; sed tantùm illi, qui aut in terram à dæmone arrepti eliduntur: aut quolibet modo incursibus efferuntur: ita dicto *c.communiter dist.*33. ut cùm sensibus abalienantur: vel sæpiùs veluti mortui cadunt, vel id generis graves sustinent molestias: Et ut brevi complectar: Arreptitii sunt ii, qui ita impediuntur à dæmone in suis potentiis sensitivis sive interioribus, sive exterioribus, ut ad libitum, & è voto suo suas nequeant naturales exercere operationes: vel unum pro alio operari (præsertim in ordine ad ministeria ecclesiastica) cogantur. Hi quidem irregulares sunt censendi. Et licèt liberentur, adhuc tamen probandi sunt, ut dictum est supra ex mente dictorum Auctorum.

585 Hoc confirmant dicti Auctores facto Clerici Aquinensis Ecclesiæ. Hic enim, ut narrat S.Gregorius *l.*2.*Moralium c.*16. cùm à S. Constantio Episcopo Aquinate per multa Martyrum loca fuisset transmissus, tandem ductus fuit ad S.Benedictum, & ab illo liberatus est; cum hoc tamen præcepto, ne in posterùm carnes comederet, & ad sacrum ordinem accedere non præsumeret; cujus post longum tempus oblitus, statim ac promoveri tentavit, illicò à diabolo correptus est, & vexatus, donec animam exhalaret. Veruntamen putat idem Naldus post Glossam in *c.communiter dist.*33.& Navarrus *Consil.*35.*de tempor.ordinat.* id licere, & posse ordinatum suos ordines post perfectam sanationem exercere.

ARTICULUS VI.

De Matrimonio.

586 *Virtus Sacramenti Matrimonii contra dæmones.*

SExta stella Matrimonii Sacramentum designat, quod licèt principaliter institutum sit ad humani generis propagationem, certitudinem prolis, cognationum amicitias, auxilium mutuum viri, & mulieris, & vagarum libidinum remedium, ad quæ omnia specialem gratiam confert, ut docet Navarrus *cap.* 22. *num.*79. Bonacina *tract.de Matrimonio quæst.*4.*punct.*6.*num.*1. & communiter Doctores, ubi *de Matrimonii fine honesto*; attamen illud ad diabolica dissolvenda machinamenta, quæ ejus usum impediunt, virtutem habere docet Raphael Angelus Tobiam alloquens: *Audi me*, inquit, *& ostendam tibi, qui sunt, quibus*

præ-

prævalere poteſt dæmonium. Hi namque qui conjugium ita ſuſcipiunt, ut Deum à ſe, & à ſua mente excludant, & ſuæ libidini ita vacent, ſicut equus, & mulus, quibus non eſt intellectus, habet poteſtatem dæmonium ſuper eos. Nam ex his verbis colligitur, illum tali poteſtate carere in eos, qui modo debito conjugium, eò quòd *contrariorum eadem eſt diſciplina.*

Quare conſulendum eſt iis, qui diabolicas colligationes ante ſuſceptum matri- 587
monium pertimeſcunt, ut ſe rectè ad illud debitè ſuſcipiendum diſponant: quia ſic virtute ſacramentali ſe diſponent ad hoc, ut omnes dæmonis conatus in nihilum redigantur. Quòd ſi poſt celebratas nuptias tales vexationes ab hoſte patiantur, videant an jure matrimonii honeſto fine utantur, nec ne; & poſt petitam veniam, aliaque ſervata, de quibus infra *n.* 693. ſancta ſanctè impoſterum adminiſtrent, ac ſacra benedictione muniti, divino opitulante Numine, ab illis impedimentis ſe liberos eſſe probabunt.

ARTICULUS VII.

De Extrema Unctione.

SEptima tandem ſtella Extremæ unctionis Sacramentum repræſentat, quod ho- 588
mini in mortis periculo ſive per morbum, ſive per ſenium conſtituto ad certaminis ſpiritualis ultimum impetum ſuſtinendum, & ad victoriam de dæmone reportandam confertur: cùm ad hoc vires, & robur chriſtiano athletæ ad coronam properanti ſubminiſtret. *Virtus Sacramenti Extremæ Unctionis ad tentationes diabolicas repellendas.*

Neque hunc effectum ſolùm operatur in anima, cùm etiam ad corporis conferat ſanitatem, quam ſæpè affert laborantibus in extremis. Hoc uſi ſunt Apoſtoli, ac Diſcipuli Domini, de quibus legitur Marci 6. *Et exeuntes prædicabant, ut pœnitentiam agerent; & dæmonia multa eiiciebant, & ungebant oleo multos ægros, & ſanabantur.* Quod fieri docuit etiam D. Jacobus Epiſt. ſuæ canon c. 5. dicens: *Infirmatur quis in vobis, inducat Presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, ungentes eum oleo in nomine Domini.* Et habetur *c. ad abolendam, extr. de hær.* & Conc. Florent. *in Decreto unionis*, ac Concil. Trident. *ſeſſ. 7. c. 1. & ſeſſ. 14. de Extrema Unctione can. 1.* *Ad ſanitatem ægris conferendam.*

Quare ii, qui ſe in extremis poſitos vident vi morbi, aut à naturali cauſa, aut 589
à dæmone illati, ſollicitè curent, ut Sacramentum hoc cum debita præparatione ſuſcipiant, ut ejus effectus non ſolùm in anima; ſed etiam in corpore conſequantur.

Ex quibus collige, quanta ſit Dei in homines maleficio affectos benevolentia, cùm tot Sacramenta non terreſtria, ſed cæleſtia inſtituerit; ideòque ſeptem ſtellis comparata, quaſi generalia remedia, ut ſint manu Exorciſtarum, ac Parochorum, & facili negotio, ſicut ea, quæ in manibus ſunt, exhibeantur.

Cap. II.

De Remediis generalibus Sacramentalium.

ETſi Sacramentalium cum Sacramentis non ſit æqua dignitas, par uſus, & ſi- 590
milis efficacia; attamen in his tribus ad illa accedere videntur. *Sacramentalium Dignitas.*

Dignitas in hoc apparet, quòd omnia ſunt ſacra: vel quia ſeipſis ad ſanctitatem pertinent: vel quia inſtitutione eccleſiaſtica ſanctitati deputantur. Non enim hic ſacramentale ſtricto modo ſumimus pro illo, quod eſt ad Sacramentum ordinatum; ſed lata ſignificatione pro omni re quoquo modo ſanctificata, & ob ſanctificationem reverentia proſequenda.

Uſus

Usus. Usus eorum facilior est, cùm aliqua ex Sacramentis sine sacrilegio reiterari non possint: alia verò non ita frequenter: At sacramentalibus quotidie, & continuè præmuniri possumus.

591 *Efficacia.* Efficacia eorum in homine tam interno, quàm externo sentitur: in interno quidem: quia peccata venialia ex opere operantis delent, ad actum contritionis, seu amoris, per quem peccata venialia immediatè delentur, excitando: Ita S. Bonaventura *in 4. d. 21. ar. 1. qu. 2.* Paludan. *loco cit.* Coninch. *qu. 71. ar. 3. num. 28.* Suarez *disp. 32. sec. 2. num. 20.* & alii relati à Bonacina *de Sacram. disp. 5. q. 6. sect. 2. pu. 2.* In externo autem: quia bona spiritualia, & temporalia conferunt, atque mala, dæmoniacas præcipuè infestationes, maleficia, incantationes, aliaque infernalia machinamenta avertunt, quorum vires sacramentalium virtute pereunt, ac destruuntur.

Quæ probantur in Cruce, Evangelio, Agnis Dei, & liquiis SS. imaginibus SS. Aqua benedicta, Pane, & oleo benedicto.

Quare remedia generalia, seu potius stellæ in manibus positæ ad maleficio affectorum solamen jure nuncupantur. Quæ, cùm innumeræ sint, & stellis minutioribus similes, quæ in firmamento lucent, ex tanto numero septem seligemus, quorum virtutem totidem articulis breviter declarabo.

ARTICULUS I.

De Cruce.

592 *Crucis signo dæmones expelluntur.* CUm Christus in Cruce, & per Crucem inferas potestates prostraverit; ut ait Paul ad Col. c. 2. *Delens, quod adversùs nos erat chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, & ipsum tulit de medio, affigens illud cruci: & expolians principatus, & potestates, traduxit confidenter, palàm triumphans illos in semetipso:* nihil mirum, si ejus virtute dæmoniaca opera destruantur. De qua virtute eruditissimè scripserunt S. Cyprianus *Ser. de Passione Christi.* Origenes *lib. 3. in Job.* Lactantius *lib. 3. cap. 24.* D. Antonius apud Athanasium *de Incarnatione Verbi*, dicens: *signum Crucis tollit omnem magiam.* D. Gregorius Nazianzenus *orat. 1. in Julianum, & ad Nemesium*, D. Chrysost. *homil. 8. in Epist. ad Coloss. & homil. 50. in Matthæum.* D. Cyrillus *Catech. 4. de Ascensione.* Nissenus *in vita Thaumaturgi.* Hieronymus *in vita S. Hilarionis.* Augustinus *lib. 2. de Symbolo ad Catechumen. & serm. 81. de temp.* Theodoretus *in vita Macedonii, & lib. 3. hist. cap. 3. & lib. 5. cap. 21.* D. Gregorius *lib. 2. Dialog. cap. 10.* Joannes Diaconus *lib. 2. vitæ D. Gregorii cap. ultimo.* Thomas Cantipraten. *lib. 2. cap. 57. à parte 34.* Landulphus Carthusianus *de vita Christi*, ubi *de Passione ejus*, & alii plures, quos nimis longum, & tædiosum esset recensere.

§. I.

593 *A Sanctis.* SAncti salutifero hoc crucis signaculo mirabilia operati sunt ad morbos tollendos, ad incendia extinguenda, ad tempestates sedandas, calamitates avertendas; sed ad dæmonum præcipuè dissipanda præstigia, maleficia abolenda, & arreptitios liberandos; ut de S. Remigio narrat Hincmarus *in vita ejus*: de B. Vedasto Albinus Flaccus: de D. Auxentio, ac de S. Patapio Metaphrastes: de S. Albino Fortunatus: de S. Suitberto Marcellinus: de Beato Caluppano, de S. Portiano, ac de S. Nicetio Trevirense Gregorius Turonensis: de S. Niceta Theocteristus ejus discipulus: de S. Macario Patriarcha Antiocheno Anonymus: de S. Theodoro Archimandrita Georgius ejus discipulus: de Beato Godefrido Nicolaus ejus discipulus: de S. Maximo Regiense Dinamius Patricius: de S. Maurilio Fortunatus: de S. Aichardo Fulbertus: de B. Nonno Jacobus Diaconus: de S. Jacobo Alemanno Antonius Flaminius: de S. Gallo Abbate V Valafridus Strabus: de S. Daniele Stylite Metaphrastes: de Beato Vincentio Ferrerio Rauzanus:

nus; de S. Eligio Noviomenſe S. Audoenus ejus æqualis, qui refert, dictum Sanctum ſolitum fuiſſe ſuos edocere his verbis: *Chriſtiano nec auguria, nec alia quælibet figmenta poſſunt officere: quia ubi ſignum crucis cum timore, & fide Dei præceſſerit, nihil ibi inimicus nocere poterit*: & de S. Eutychio Patriarcha Euſtathius ejus diſcipulus, qui & crucis ſignum vocat *telum dæmonibus formidabile*: & alii innumeri; ut ex Sanctorum Patrum ſcriptis, & hiſtoriis variis probant, qui de ejus laudibus ſalutaribus ſcripſerunt. Unde S. Antonius Abbas, ut in ejus vita habetur, dæmones inſultabat his verbis: *Si quid poteſtis, cur me non offenditis? Si unus ex vobis me offendere poteſt, cur innumerabiles concurritis? Signum crucis, & fides paries formidabilis, & horribilis vobis eſt.*

§. II.

NEc Sancti tantùm, ſed quicumque fideles illo uſi ſunt, præcipuè cùm dæmon in humana, aut in horribili belluarum forma apparens, aut præſtigioſa fallacia nummos, veſtes, vaſaque offerens, eos ad res nefandas incitare tentavit: ſtatim namque crucis ſigno formato præſtigiorum auctor emiſſo ſibilo, ſtrepitu, fragore, fumo, ac fœtore, aufugere coactus eſt: ut paſſim in hiſtoriis Eccleſiaſticis invenitur. 594 *A Fidelibus.*

Immò pueri, dum frontem innocenter chriſtiano more illo ſigno inſigniunt, mirabilia operantur: ut ille, qui (referente Thoma Cantipratenſe *lib.* 2. *Apum, c.* 36. *par.* 4.) in Mechlinia Brabantiæ Corrizatricem à dæmone obſeſſam liberavit, & dæmonem in hirſuti vermis forma ex ejus ore compulit proſilire. *A Pueris.*

Quin etiam Judæi ſalubriter hoc ſacro ſignaculo uti ſunt: ut ille, qui ex Campaniæ partibus Romam veniens, cùm in Apollinis Templo pernoctaret, & ſpirituum malignorum turbam videret, ſe crucis ſigno munivit, cujus virtute fugati ſunt, dicentes: *Veh veh vas vacuum, ſed ſignatum*: ut refert D. Gregorius *lib.* 3. *Dialog. c.* 7. *A Judæis.*

Idipſum experti ſunt Hæretici: ut Julianus apoſtata, qui à Mago ad nocturnum dæmonum conventum ductus, ſubito horrore perterritus, *ad crucem*, ait Gregorius Nazianzenus orat. 3. n. 19. *vetuſq; remedium confugit; hocq; ſe adverſùs tortores conſignavit.* *Ab Hæreticis.*

§. III.

FAtentur hoc ipſimet dæmones à S. Patapio expulſi apud Metaphraſtem *menſe Novembris*, clamantes: *Verè terribilis es, ô Nazarene, verè terribilis es, & ubique in omnes obtines imperium. Quò ergo proficiſcar? Si in deſertum, ſi in civitatem, ſi ubicumque duxerit aliquis, tu illic prævenis, ſola crucis figura, ſolo tuo nomine nos expellens.* 595 *Hoc fatentur ipſi dæmones.*

Quinimmò ipſa animalia ejus virtutem experta ſunt: ut probat exemplum à Vincentio Belvacenſe relatum *tom.* 4. *hiſtor. lib.* 10. *c.* 29. Dæmon enim à S. Regulo Silvanectenſi Epiſcopo, & Sancti Dionyſii ſocio è corpore filii cujuſdam expulſus, cùm ſe in veſpertilionem mutaſſet, & in aſinum, quo Sanctus ille Præſul vehebatur, ingredi tentaret; ſicut ſimilis ſpeciei beſtia Prophetam Balaam aliàs increpans, humana verba (Deo os ejus aperiente) protulerat: ita bellua hæc Sancti Reguli meritis ſalutis ſignum, quod nunquam cognoverat, efformavit, pede in terra figuravit, & quaſi Deum adjutorem invocaret, erecto in cælum capite, plus ſolito rudere cæpit: ſicque divina potentia ab hoſtis malignitate eſt erepta. *Animalia ipſa experta ſunt.*

Quare frequentiſſimè ſalutis ſignum in maleficiis ſolvendis adhibendum eſt, ſicut in Rituali Romano, & Canonibus ordinatur, *c. Eccleſiaſticarum, diſt.* 11. ibi Gloſſa docens, in quibus membris crucis ſignaculum fieri debeat, *de conſecrat. diſt.* 4. cùm illud dæmones valde pertimeſcant, & nihil tam ſollicitè ejus miniſtri malefici caveant, quàm ne ſignum illud ſalutare à circumſtantibus efformetur. *Ideò ab obſeſſis ſæpiſſimè adhibendum.*

Pro-

Gabr. Gigi

Propterea concludit S. Ephrem Syrus *in ſermone de ſancta, & vivifica cruce apud Petrum Caniſium p. 4. Auctoritatum S. Script. & SS. PP.* nos adhortans ad pingendum illud ſignaculum in omnibus, quæ ad nos ſpectant, ad dæmones fugandos. *Nos Chriſtiani*, inquit, *à Gentilibus, & à Judæis declinemus, poſteſque noſtros pretioſa, ac vivifica cruce coronemus, dicentes cum Apoſtolo: Mihi abſit gloriari, niſi in cruce Domini noſtri Jeſu Chriſti. Pingamus in januis, atque in frontibus noſtris, & in ore, & in pectore, atque in membris omnibus vivificum ſignum. Armemur inſuperabili hac chriſtianorum armatura. Hoc enim ſigno conſpecto adverſariæ poteſtates conterritæ, trementeſque recedunt.*

ARTICULUS II.

De Sancto Evangelio.

596 *Evangelii virtus contra dæmones.*

DIvinam Sancti Evangelii vim luculenter declarat Paulus Roman. 1. cùm dicit: *Non erubeſco Evangelium: Virtus enim Dei eſt in ſalutem omni credenti. Judæo primùm, & Græco.* Cujus verba à fidelibus devotè recitata: vel typis, aut ſcripto exarata, apud ſe ab eiſdem fiducialiter delata maximopere juvant contra dæmones.

Sive verbo proferatur.

Primùm ex praxi Eccleſiæ patet, quæ, dum ſacra myſteria peraguntur, Evangelium publicè recitat, multis cæremoniis adhibitis, quæ miſticas continent rationes; inter quas una ex præcipuis eſt converſio Diaconi ad Aquilonem. Quid enim per Aquilonem, niſi diabolus deſignatur? Quid per ventum ex parte aquilonari flantem, niſi machinamenta diabolica? *Ab Aquilone*, inquit Propheta Jeremias c. 1. *pandetur omne malum.* Ideò illud propulſare vult ſponſa, tanquam horto Eccleſiaſtico ſuis impuris flatibus noxium, cùm dicit Cantic. c. 4. *Surge aquilo, veni auſter, perfla hortum meum*, ideſt fugiat diabolus, & Spiritus Sanctus accedat. *Rectè verò*, ait Guilielmus Mimatenſis in ſuo Rationali cap. 24. *contra diabolum legitur Evangelium, ut illum ſua virtute expellat: quoniam diabolus nihil tantùm odit, quantùm Evangelium. Aquilo ventus frigidus diabolum ſignificat: cùm ergo fides in Evangelio contineatur, quæ eſt armatura noſtra contra diabolum, meritò legitur contra illum.* Quod etiam ab Eccleſiaſticis Miniſtris privatim agitur, dum contra dæmonem corpora poſſidentem, aut morbos inferentem colluctantur. Nam ex Rituali Romano Evangelium legunt, præcipuè ex Marci 16. Lucæ 10. & 11. deſumptum.

§. I.

597 *Sive ſcripto exaretur.*

OB eandem rationem Evangelium ſcriptum in ſolvendis maleficiis adhibetur. Sic S. Barnabas infirmos, Evangelium ſupponendo, ſanabat; ut refert D. Thom. *in c. 1. Epiſt. ad Rom.* S. Simeon cognomento Salum mulieri Magæ amuletum ex Evangelio conſcripſit, quo in collo appenſo illa non potuit ampliùs divinare: ut refert Leontius Epiſcopus *apud Surium*. S. Antonius infeſtantem dæmonem verbis evangelicis membranulæ inſcriptis, & in cubiculo ante Beatæ Virginis imaginem affixis depulit, *apud Surium*. Et antiquorum Chriſtianorum mos fuit, Evangelii Sancti Joannis initium quaſi totius Evangelii compendium collo ſuſpenſum geſtare.

S. Julii.

§. II.

598 *Nomina Dei contra dæmones.*

SImili ratione varia Dei nomina deferuntur, de quibus S. Iſidorus *lib. 7. Ethymolog.* & D. Hieronymus *in Epiſt. ad Marcellum tom. 3.* quæ communiter ſunt ſequentia. Primum *Hel*, quod interpretatur, *Fortis*. Secundum *Eloym*. Tertium *Eloye*, vel *Heloa*, quod utrumque dicitur *Deus*. Quartum *Sabaoth*,

quod

quod latinè dicitur *Exercituum*, ſeu *Virtutum*. Quintum *Elyon*, quod latinè *Excelſus* dicitur. Sextum *Eſercheye*, quod in Exodo legitur. *Qui eſt, miſit me*. Septimum *Adonay*, quod nos *Dominum* generaliter appellamus. Octavum *Ya*, ideſt, Dominus, vel Dominator. Nonum *Tetragrammaton*, quod Hebræi *Jehova* interpretantur, & latinè dicitur: *Ero, qui ero: vel ego ſum, qui ſum: vel ineffabilis*. Decimum *Saday*, quod interpretatur, *Robuſtus*, vel *Omnipotens*.

Sunt alia nomina, quæ non ſunt ſimpliciter ignota; ſed tantùm reſpectu neſcientium linguam græcam: ut *Agyos, Otheos*, ideſt, *Sanctus Deus: Agyos Iſchyros*, ideſt, *Sanctus fortis: Agyos Athanatos, Eleyſon imas*, ideſt, *Sanctus immortalis miſerere nobis*: Ita colligitur ex Miſſali Romano in die Paraſceve. *Sother*, quod eſt nomen græcum, & tantùm ſonat, quantum apud Hebræos *Jehova*, quod eſt nomen apud eos *ineffabile*, & ſignificat nudam, & ſimpliciſſimam Dei eſſentiam. *Agla* eſt nomen hebraicum, & ponitur inter nomina magni Dei; & tantùm ſonat apud Hebræos, quantum apud nos *Tu es Deus potens in æternum*. *Homoſion* eſt nomen græcum, & tantùm ſonat, quantum *conſubſtantialis*; quod Chriſto tribuitur, qui conſubſtantialis eſt Patri, & Spiritui Sancto.

§. III.

599 *Verba nonnulla ſacra contra dæmones.*

NEc tantùm Sancti Evangelii verba, ac Dei Nomina; verùm etiam, & alia ex variis divinæ ſcripturæ locis, & Apoſtolorum Symbolo deſumpta ad id plurimùm valere, experientia docet: ut illa Deutoronomii 32. *Deum, qui te genuit, dereliquiſti, & oblitus es Dei Creatoris tui*. Et Apoc. 5. *Ecce vicit Leo de tribu Juda, radix David*. Et alia Symboli Apoſtolici Chriſti Nativitatem, Paſſionem, Mortem, Reſurrectionem, ac Judicium finale denotantia. Quæ omnia, cùm dæmonibus ſtatum felicisſimum, à quo ceciderunt, Chriſtique virtutem, ac fortitudinem, qua eorum diſſipatæ ſunt vires, obiiciant: hi ſuperbiſſimi ſtatum ſuum miſerrimum, impotentiam, ac virium imbecillitatem ad mentem ſibi revocantes, ſummoperè triſtantur, à qua triſtitia ut ſeipſos eripiant, quos vexatos homines detinent, quandoque derelinquunt: vel ſaltem confuſi non adeò graviter lædunt, aut acriter torquent: Immò, ſi hujuſmodi verba maxima devotione, humilitate, ac confidentia in Deum proferantur, vel ſecùm deferantur, Deus ipſe ſecundùm fidem, quam legentes, vel deferentes in Dei protectione habent, tam ſancti nominis ſui in illis Brevibus ſcripti virtute divina dæmones in fugam convertit.

600 *Res geſta Sancti Antonii à Padua.*

Hoc probat factum cujuſdam mulieris relatæ *Chronic. Ord. Min. par. 1. in vita S. Antonii à Padua*. Santaren in Portugalliæ Regno quædam mulier Energumena à dæmone graviſſimè torquebatur, qui variis ſub formis ei apparens, illam ad mortem ſibi inferendam hortabatur, quam Sanctus Antonius à Padua ab ea invocatus, apparens, his verbis allocutus eſt; *Aſpice*, inquit, *in ſinu tuo, ac lege eam ſcripturam, quam ibi invenies, qua lecta non ampliùs vexaberis à dæmone*. Quibus auditis à ſomno expergefacta ſcripturam hæc verba continentem invenit:

Ecce ✠ crucem Domini, fugite partes adverſæ.
Vicit Leo de tribu Juda radix David. Alleluja Alleluja.

Quibus devotiſſimè lectis, illicò dæmon in fugam verſus eſt. Quæ ſcriptura poſteà à Dionyſio Portugalliæ Rege in ſuis theſauris fuit conſervata.

§. IV.

601 *Brevis oratio ab Auctore aliàs typis edita efficax contra maleficia, & alia periculæ.*

EX prædictis omnibus ſimul collectis, ritèque diſpoſitis infraſcriptam brevem orationem compoſui, quam variis ex eventibus ad maleficia, & quævis mala expellenda, & evadenda juxta legentis, vel deferentis fidem, ac confidentiam in Deum conſtitutam (in qua Sanctum ipſius nomen invocatur) efficaciſſimam eſſe, comprobavi. Quæ à Superioribus Diœceſis Brixienſis, ad quos ſpectat approbata anno Domini 1646. typis fuit mandata.

Oratio deprecativa efficax ad maleficia, & quævis mala expellenda, & evadenda.

ECce crucem ✠ Domini, fugite partes adverſæ ſpiritus apoſtatici, qui ſuperbia ducti, Deum, qui vos genuit, dereliquiſtis, & obliti eſtis Dei Creatoris Veſtri. Vos vicit Leo de tribu Juda radix David Jeſus Nazarenus Rex Judæorum, Qui Verbum caro factum eſt, & habitavit in nobis, natus ex Maria Virgine, paſſus ſub Pontio Pilato, ac crucifixus, ſurrexit à mortuis, venturus finaliter judicare vivos, & mortuos: ipſe ob immenſam clementiam ſuam, ac bonitatem: Ob honorem, & gloriam Sanctiſſimi Nominis ſui: Propter merita cunctarum actionum ſuarum, quas operatus eſt in hoc mundo: Nec non Beatiſſimæ Virginis Genitricis ejus Mariæ, & omnium Sanctorum dignetur dextera ſuæ Majeſtatis me liberare, ac defendere ab omni oppreſſione, infeſtatione, ac vexatione Dæmonis, ac miniſtrorum ejus, à cunctis inſidiis inimicorum tàm viſibilium, quàm inviſibilium, & à quocumque malo mentis, & corporis, intercedentibus Beatiſſima Deipara, Seraphico P. S. Franciſco, ac D. Antonio à Padua. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

§. V.

602 *Oratio prolixior ab ipſo Auctore edita ad eundem effectum.*

POſteà anno 1648. ſequentem ampliorem orationem cum admonitione de modo illam recitandi, aut geſtandi compoſui; ut id, quod petitur, faciliùs obtineri poſſit, additis illis Pſalmorum verſiculis maximam efficaciam ad impetrandum à Deo divinam protectionem habentibus, quàm Tarviſii à Reverendiſſimo P. F. Carolo Veliterrano dictæ Civitatis, ac Diœceſis Inquiſitore Generali approbatam typis mandare curavi.

Oratione da recitare, ò portar ſeco, efficaciſſima per impetrar da Dio la liberatione, e preſervatione da' maleficii, e moleſtie de Demonii, dalla febre, inſidie de' nemici, altri mali, e pericoli dell' anima, e del corpo.

Oratio ad Jeſum Chriſtum.

DOmine Jeſu Chriſte, qui cum Patre, & Spiritu Sancto bonis innumeris mundum reples univerſum: quia prædítus bonitate ad volendum, ſapientia ad inveniendum, & potentia ad exequendum, cùm ſis infinitè potens, perfectè ſapiens, & ſummè bonus: & ut bonus velis, ut ſapiens ſcias, ut potens valeas omnibus bona facere ad tuam voluntatem; qui ut hanc tuam potentiam, ſapientiam, ac bonitatem in nobis demonſtrares, de ſinu Patris ad terram deſcendens, Verbum caro factum in nobis habitaſti, pro nobis natus ex Maria Virgine, paſſus ſub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, ac ſepultus, tertia die à mortuis ſurrexiſti, partes adverſas, Spiritus apoſtaticos, qui ſuperbia ducti te Deum Factorem ſuum dereliquerunt: ac tui oblitiſunt Domini Creatoris ſui, in fugam convertens, ac confundens, eos ut Leo de tribu Juda radix David viciſti, ac ſuperaſti: caputque ipſius Draconis infer-

nalis

nalis confregiſti : A quorum omnium morſibus , laqueis , & inſidiis ut nos eriperes , ſalvares , ac tuereris , noſtriſque ſpiritualibus , ac corporalibus languoribus medereris, Diſcipulis tuis euntibus ad prædicandum acies hujuſmodi tartareas eiiciendi , iſtoſque noſtros inſenſiſſimos fugandi hoſtes , ac omnem curandi ægritudinem , poteſtatem dediſti , quam cunctis quoque in te credentibus communicaſti,dicens apud Divum Marcum : *Signa autem eos , qui crediderint , hæc ſequentur : In nomine meo dæmonia eiicient : linguis loquentur novis : Serpentes tollent : & ſi mortiferum quid biberint , non eis nocebit : Super ægros manus imponent , & benè habebunt* . Nec non in cunctis anguſtiis , tribulationibus , ac neceſſitatibus nomen Sanctum tuum invocantibus , ac in te confidentibus auxilium , & ſolamen præſtare ſpopondiſti per Prophetam dicens : *Invoca me in die tribulationis , eruam te , & honorificabis me* . Et apud Joann. *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo , hoc faciam , ut glorificetur Pater in Filio* . Et iterùm apud eundem: *Amen amen dico vobis , ſi quid petieritis Patrem in nomine meo , dabit vobis :* Te ſupplices exoramus , ac humiliter obſecramus , pro tua immenſa clementia , ac bonitate ; pro veritate verbi tui , in quo nobis ſpem dediſti ; ob honorem , & gloriam Sanctiſſimi nominis tui , propter merita cunctarum actionum , quas operatus es in hoc mundo ; nec non Beatiſſimæ , & immaculatæ Virginis Genitricis tuæ Mariæ, & omnium Sanctorum , digneris dextera Majeſtatis tuæ nos liberare , defendere , ac præſervare à cunctis peccatorum maculis , ab omni maleficio , ligatura , ſignatura , incantatione , apparitione , deceptione , & oppreſſione , & vexatione Dæmonis , & miniſtrorum ejus , ab inſidiis inimicorum tàm viſibilium , quàm inviſibilium , ab aquarum inundatione , & ſubmerſione , ventorum cuncuſſione , igniſque devoratione , à febre quartana , tertiana , quotidiana , & continua , à veneno , peſte , fame , bello, terræmotu , fulmine , tempeſtate , ſubitanea morte , æternaque damnatione , & à quocunque malo, & periculo mentis , & corporis , Suppetias ferentibus Sanctiſſima Deipara Maria , Seraphico P. S. Franciſco , ac Divo Antonio à Padua ; ut ſic in omnibus protectionis tuæ muniti præſidio , ruiſque ſpiritualibus , ac corporalibus favoribus ditati, & ampliati, quas tibi debemus, gratias referamus in hoc ſæculo, tuoque divino aſpectu perfruamur in futuro . Qui vivis , & regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus per omnia ſæcula ſæculorum . Amen.

Cap. 16. v. 17.

Verſ. 18.

Pſalm. 49. v. 15.

Cap. 14. v. 13. Verſ. 14.

Avvertimento dell' Autore.

QUalſivoglia Chriſtiano, ſe una volta 'l giorno almeno, dopò d'haver fatto un' atto di dolore, e contritione de' ſuoi peccati, e procurato per quanto può dalla parte ſua per coſtituirſi in gratia di Dio, reciterà detta oratione : overo , non potendo recitarla, farà da altri recitarla , ò dirà in vece almeno trè Pater noſter con trè Ave Maria ad honore, e gloria del Santiſſimo Nome di Gieſù , portando ſeco detta oratione, ma con devotione, e gran confidenza in Dio di ottenere le gratie, che ſi dimandano in eſſa, intendendoſi di pregare non ſolo per sè ſteſſo, mà per tutti quelli ancora , che recitano, ò portano ſeco detta oratione, ſperimenterà ſopra di sè la divina pietà, e miſericordia; poichè in eſſa ſi rappreſentano al Signore i divini attributi: la Redentione del

603

ne del genere humano: la confusione de' Demonii; e destruttione della lor tirannia: la potestà contra li spiriti maligni, e contra l'infermità, dell' istesso Christo concessa alli Apostoli, e suoi successori, & à tutti i suoi veri, e fedeli Christiani: la promessa fatta da Dio, di soccorrere in tutte le necessità quelli, che in lui confidano, & invocano devotamente, e con fiducia grande il suo Santissimo Nome. Quali sono motivi efficacissimi per movere Sua Divina Maestà à soccorrerci ne' bisogni nostri, e tenere di noi singolar protettione.

Potrà ancora ciascheduno per essere maggiormente da Dio protetto contra li nimici visibili, & invisibili, & altri mali, e pericoli dell'anima, e del corpo, aggiungere, e dire spesse volte le seguenti parole del Profeta Davide con gran fiducia di ottener la divina protettione.

604 ERipe me, Domine, ab homine malo: à viro iniquo eripe me.
Psalm 139. v.1. Eripe me de inimicis meis Deus meus: & ab insurgentibus in me libera me.
Psalm.58.v.1. Verſ 2. Eripe me de operantibus iniquitatem, & de viris sanguinum salva me.
Psalm.117. v.6. Verſ. 7. Dominus mihi adjutor: non timebo, quid faciat mihi homo.
Dominus mihi adjutor: & ego despiciam inimicos meos.
Psalm.26.v.1. Dominus illuminatio mea, & salus mea: quem timebo?
Dominus protector vitæ meæ: à quo trepidabo?
Verſ. 2. Dum appropiant super me nocentes: ut edant carnes meas.
Verſ. 3. Qui tribulant me inimici mei, ipsi infirmati sunt, & ceciderunt.
Verſ. 4. Si consistant adversùm me castra: non timebit cor meum.
Verſ. 5. Si exurgat adversùm me prælium: in hoc ego sperabo, ideſt, ponam in Domino meo cujuslibet victoriæ spem meam, ac triumphi totam meam fiduciam in eo collocabo.
Verſ. 6. Nam si Deus pro me, quis contra me?
Rom. cap.31. Psalm.78 v 9. Adjuva ergo me, Deus salutaris meus, & propter gloriam nominis tui, Domine, libera me, & propitius esto peccatis meis propter nomen tuum. Amen. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

605 *Mos amuleta deferendi non contemnendus. Cur.* Mos autem prædicta amuleta, brevia, seu orationes legendi, aut secùm deferendi à quovis rectè, ac catholicè sentiente parvipendi non debet: cùm neque ab ullo Patrum reprobetur; sed D. Gregorii Papæ auctoritate probetur *Epist. ad Theodolinum*, dummodo, ut addit D. Tho. 2.2. *q.96. art.4.* sit recta gerentis intentio, qui pium verborum sensum ad fidei veræ professionem observans: vel ad alium sanum finem, spem suam, ac confidentiam figat in Deum: & ab ejus potentia, ac misericordia sub divino beneplacito effectum expectet; & nihil superstitiosum circa figuram, litterarum colorem, verborum numerum, scripturæ modum, materiam membranæ, & id generis observationum; de quibus latissimè Divino favente Numine aliàs tractabimus, admisceatur. Quare Exorcistis remedio hoc cautè utendum est; quod utile esse nulli dubium est, si sanctè, ac debito modo ab obsessis, ac maleficiatis adhibeatur.

ARTICULUS III.

De Cereis formis, seu Agno Dei ceræ impresso.

606 *Quid sint Agnus Dei.* SOlemne est Summis Pontificibus Christi vices in terra gerentibus non solùm primò, sed septimo quoque sui Pontificatus anno veteri Ecclesiæ instituto, mystico precationum ritu, & multis cæremoniis miram pietatem redolentibus, cereas formas, atque imagines, quas Agnos Dei à figura Agni scilicet impressa nominamus, oleo sacro, & chrismate consecrare. Quo in consecrationis munere multa precantur illis, qui pio, & religioso animo eos secum Agnos habuerint; inter quæ præcipuè liberationem ab omnibus periculis, astutiis, ac dæmonum fraudibus, ac infernalium potestatum maleficiis postulant, ut crucis virtute in istis formis insculptæ terrore corripiantur, & territi aufugere compellantur, ut

ple-

Digitized by Google

pleniùs in Pontificali Romano continetur. Quæ omnia breviter his versibus complexus est Frusius Societatis Jesu:

Ejus virtutes versibus recensent:

Postulat in primis sacrati aspectus ut Agni
Agnum ad cælestem concita corda levet.
Utque salutifera memores, vitæque, necisque
Criminis, & vitii noxia vincla terant.
Hostis ut insidias Stygii, ac certamina vincant
Decipulas mundi, carnis & illecebras.
Corporeos nobis morbos, casusque repelli
Præsertim horriferos, mortificosque petit.

607 *Efficaces sunt contra pericula.*

Has autem precationes suam habere vim, certum est: quia in cospectu Domini funduntur ab eo, qui ratione officii, quo nihil sublimius in Ecclesia, ad Deum magis accedit, & Christo propriùs conjungitur; præcipuè cùm illis pontificalis benedictio adjungatur, quæ sua non caret virtute, ut docent communiter Theologi Scholastici *in 4. Sent. dist. 16.* Quare cereæ illæ formæ precationibus, & benedictionibus pontificiis consecratæ, non solùm efficaces sunt contra fulgura, grandines, incendia, ac ventos, ut testantur Vincentius Bonardus *lib. de hujusmodi effectibus*, & Durandus Mimatensis *in Rationali Divin. Offic. lib. 6. cap. 79.* Sed etiam contra dæmoniacas potestates: sicut experientia confirmatur, quam variis exemplis petitis ex Italia, & Germania probat Delrius *lib. 6. Disq. Mag. cap. 2. sect. 3.* Unde hoc salutari remedio Exorcistæ, ac Parochi uti poterunt ad hunc finem. Certum namque est, dæmones illos fugere, qui sacram hanc bullam collo devotè, ac fiducialiter appositam gerunt; & sæpiùs obsessis, aliisque ruinas, & infausta omnia minari, nisi illam abiiciant, ad illos, quandiù hoc sacros præsidio muniti sunt, accedere non audentes.

Maximè valent contra dæmones.

ARTICULUS IV.

De Reliquiis Sanctorum.

608 *Virtus Sanctorum Reliquiarum.*

SAnctorum cum Christo regnantium sacras exuvias, & quaslibet corporis particulas, immò cineres, vestes, & alia, quibus usi sunt; item vela, pannos, & cætera, quæ ad eorum ossa admoventur, mirabili virtute pollere norunt, & in dies Catholicæ Ecclesiæ filii experiuntur.

Videmus enim ex sacris illis Reliquiis divinam illam exire virtutem sæpiùs signo visibili, v. g. oleo, balsamo, aut simili liquore, cujus beneficio cæci vident, muti loquuntur, curantur infirmi, & dæmones ex corporibus obsessis expelluntur. Quare ju remeritò S. Joannes Damascenus *lib. 4. de fide Orthodoxa cap. 1.* illos fontes salutiferos vocat, ex quibus plurima ad nos beneficia promanant. Ex quo mos apud fideles inolevit, has exuvias tum publicè, tum privatim honore prosequi, pretiosis illas operimentis involvendo, marmoreis sepulchris, vel aureis, & argenteis thecis includendo; cereos, & lampadas circumquaque accendendo; pictas tabellas, seu donaria suspendendo; processiones, festa, ac solemnitates in honorem eorum Sanctorum instituendo: ad illorum sepulchra in publicis, & privatis calamitatibus tanquam ad asylum confugiendo: in publicis processionibus cum religiosa pompa ad Deo gratias agendas, & Sanctorum auxilium implorandum circumferendo.

§. I.

609 *Quibus uti debent obsessi.*

QUapropter ad Exorcistam spectabit, dum propulsandi dæmonis, aut solvendi maleficii sese feret occasio, optans salutifero uti remedio, hortari Energumenos ad Sanctorum sepulchra visitanda: vel illis applicare Reliquias, si

Digitized by Google

quas certas, & indubitatas habuerint, Sanctorum more, qui hoc in talibus occasionibus præstitere: sicut testantur D.Hieronymus *contra Vigilantium*, D Gregorius Nazianzenus *oratione de B.Cypriano circa finem*, D.Joann. Chrysostomus *in oratione contra Gentiles* de S.Babyla, *& homil.26.in 2.ad Cor.* D. Ambrosius *serm.77. & 91.* Thomas Fasellus de D.Philippi Apostoli Sepulchro *lib.10.de rebus Siculis c. 2.* Rupertus Tuitiensis de Sepulchro S.Hereberti Colonienſis Episcopi *cap. ult.ejus vitæ*, Petrus Rauzanus de lipsanis capillorum S.Vincentii Ferrerii *lib.4.vitæ illius c.ult.* De S.Guthlaci Zona Felix Crosandiensis *in ejus vita*, De S.Richarii corpore Albinus Flaccus *in ejus vita*, ac Theophilus Abbas *ser. de Venerat ione Sanctorum, & serm. de Sanctorum Reliquiis*. Nam Sanctorum Animæ, quorum sunt reliquiæ, pro utentibus, & illas reverentibus exorant. Et etiam quia dæmones fugati sunt à Sanctis viventibus, valdè sacras illorum reliquias pertimescunt. Ac tandem propter fidem illis à patiente præstitam utilissimus est earum usus.

Cur dæmones magis videantur timere Reliquias Sanctorum, quàm S. Eucharistiam.

Unde autem oriatur, quòd dæmones taliter quasdam reliquias sacras, vel sanctas imagines horreant, ut nullo modo ad eas accedere velint, & in illarum præsentia torqueantur, clament, ac stare non possint, & quandoque exire compellantur; cùm tamen Sacramentum Eucharistiæ, quod est summa omnium Reliquiarum, timere non videantur. Dicam, quod sentio, nempè hoc propter patientum fidem, qua firmiter hujusmodi Reliquiarum applicationem, vel contactum dæmones recessuros credunt, provenire.

ARTICULUS V.

De Imaginibus Sanctorum.

610 *Sanctorum imaginum gloria.*

QUàm gratus Deo, Sanctis honorificus, & dæmonibus terribilis sit venerabilis imaginum cultus, patet ex eo, quòd Deus illas honorat, cùm per illas tot miracula operatur; & severis castigationibus animadvertit in eos, qui eas injuria afficiunt: Sancti novo decorantur honore, eo quòd cultus imaginibus redditus ad prototypon transeat, quem tanquam propriæ personæ delatum reputantes, favoribus à divina bonitate impetratis cumulant: Dæmon ignominia afficitur, dum Deus in Sanctis honoratur: Sancti religiosè coluntur: Populus ex earum aspectu, & cultu ad pietatem excitatur: Ideòque illas dæmon per suos assecla deturpare, confringere, conculcare, sputis fædare, maledictis proscindere, & in pulverem redigere conatur: quia sic Deo injuriam, Sanctis ignominiam, populo damnum inferre, (ut tradit Delrius *lib.5. Disqu.Magic.sect.16.vers.Sacerdotes pag.mihi* 542.) arbitratur.

Eorum virtus in dæmones.

Sed non minùs fidelibus proficuus est eorum cultus, qui Deum in imaginibus colunt, ejus Majestatem per Sanctorum merita deprecando: Sanctos honorant, illorum actus imitando, & intercessiones postulando: Dæmonibus insultant, eos per Deum vel in se, vel in Sanctis suis, aut in suis instrumentis invocatum adjurando, eo modo, quo nos docuimus suprà, *ubi de Adjuratione* ex Suarez *tom.2.de Relig.lib. 4.de Adjuratione c.3.n.7.* Qui quidem Sancti cùm per illas imagines repræsententur, experientia compertum est, hostem illum antiquum tam iniquo animo esse erga illas, præcipuè erga venerabilissimam Sanctissimæ Deiparæ Mariæ Virginis imaginem, ut illarum aspectum non possit sustinere.

Supra num. 364.

§. I.

611 *Exemplo comprobatur.*

HOc innumeris probari potest exemplis, quæ ut notissima prætermitto, illo solo contentus relato *in Prato Spirituali c.* 45. Consueverat Religiosus quidam sanctus devotissimam B. Virginis summa reverentia diebus singulis venerari imaginem; cui semel gravi tentatione liberari desideranti palàm tentator occultus apparuit promittens se numquam hujusmodi tentationibus ejus animam vexaturum.

rum, ſi à reverentia huic imagini impenſa ceſſare vellet. Quod cùm Religioſus facere conſtanter renuiſſet, & tentantem dæmonem fugare meruit, & tentationem fortiter ſuperare. Idem dicendum de cæteris Sanctorum imaginibus, ut videre eſt in Epiſt. cujuſdam Cyrilli ad Auguſtinum, in qua mirabilem Monialis liberationem à vexante dæmone per imaginem Sancti Hieronymi factam narrat. Ut ex his invitentur Exorciſtæ, ac Parochi coram imaginibus Domini N. Jeſu Chriſti, Beatiſſimæ Virginis, & Sanctorum ſacros exorciſmos, ſeu præcepta in nomine Jeſu contra dæmones impendere; & maleficiatis ſuadere, ut aliquam honorificè, & religioſè ſecum gerant, qua ab inſultibus dæmoniacis liberentur, ac præſerventur.

ARTICULUS VI.

De Aqua benedicta.

INter mirabiles effectus, quos benigniſſimus Deus per aquam benedictione Eccleſiaſtica ſingulis Dominicis ſolemniter ſanctificatam operatur in hominibus, duo præcipuè (ut ex Decreto Alexandri Papæ primi hujus nominis colligitur Epiſt. 1. quæ refertur *de Pœnitent. diſt. 3 c. aquam*) aſſignantur. 612 *Virtus aquæ benedictæ duplex.*

Primus eſt venialium peccatorum deletio, quam, etſi quidam Doctores apud Azorium *lib. 4. moral. c. 11. q. 4.* ex opere ipſius ſacramentalis fieri aſſeverent; Communis tamen opinio eſt, aquam benedictam, ſicut & cætera ſacramentalia peccata venialia ex opere hominis juſti peccata ipſa deteſtantis delere, prout à tali ſacramentali ad actus deteſtationis, ac contritionis eliciendos excitatur: Ita docent Paludanus *in 4. d. 16. q. 1. art. 2.* Sylveſter *verb. aqua benedicta*, & alii plures relati ab Azorio *loc. cit.* & à Bonacina *de Sacram. diſp. 5. q. 6. ſect. 2. punct. 2.* Duobus autem modis ſacramentalia vim remittendi peccata venialia habent. Primò ex Chriſti promiſſione, vel inſtitutione, qualem vim dominicalis oratio habet, ut conſtat ex illis verbis: *Dimitte nobis debita noſtra, &c.* Secundò modo ex oratione Eccleſiæ, quæ exaudiri à Deo meretur: Sic aqua benedicta, panis benedictus, & alia ſacramentalia ab Eccleſia inſtituta, ac benedicta, vel conſecrata vim divinum impetrandi auxilium habent, quatenus homo per ea ad tales actus, per quos peccata venialia deleantur, excitatur. Colligitur ex illo Decreto, in quo Pontifex dicit, *Aquam benedici, & ſacrari in ſanctificationem, & purificationem fidelium.* Et ipſa Eccleſia indicat, cùm in precationibus adhibitis ad ejus conſecrationem dicit: *Fieri in ſalutem credentium, ut ſit ſumentibus ſanitas mentis, & corporis.* *Peccata venialia delet.* *Et quomodo.*

§. I.

SEcundus eſt dæmonum, & omnium rerum noxiarum miniſterio dæmoniaco immiſſarum expulſio: ut idem Papa aſſerit dicens: *Inſidias diaboli avertit, & à phantaſmatis verſutiis homines defendit.* Quod Eccleſiæ verbis confirmatur. *Ut effugiat, atque diſcedat à loco, in quo aſperſum fuerit ſal, omnis phantaſia, & nequitia diabolicæ fraudis, omniſque ſpiritus immundus: Ut fias aqua exorcizata ad effugandam omnem poteſtatem inimici, &c. Ad abigendos dæmones, morboſque pellendos, &c.* Quibus verbis effectus ille multis modis exprimitur, & declaratur. 613 *Dæmones fugat.*

Quare ſapienti Exorciſtæ hoc uti remedio conveniet, exemplis S. Gregorii Magni Monaſterium ab infeſtationibus ſathanicis liberantis: B. Macharii mulierem in jumentum apparenter transformatam in priſtinam formam reſtituentis: S. Marcelli Epiſcopi ſpiritum immundum impedientem, ne flamma templum Idolorum abſumeret, abigentis: B. Theodori Archimandritæ noxas omnes curantis: S. Eligii Noviomenſis, & S. Maclovii in Gallia, S. Laurentii Dunelmenſis in Britannia, & S. Annonis Archiep. in Germania plures energumenos liberantium: ut refert Delrius *lib. 6. Diſq. Magic. cap. 2. ſect. 3.*

ARTICULUS VII.

De Pane, & Oleo benedicto.

614 *Panis benedictus.* PAri virtute infernalis hostis per ea, quæ ecclesiastica benedictione consecrantur, & fidelium usui deputantur, arcetur: ut sunt comestibilia, inter quæ panis primum locum tenet. Hic enim Dei invocatione, crucis signo, & aliis ritibus benedictus duplicem illam vim obtinet, quam aquæ benedictæ tribuimus,

Peccata venialia delet. Primam quidem venialium noxarum delendi, ut diximus de aqua benedicta. Quod innuere videtur Ecclesia in benedictionis forma, ut omnes ex eo dignè gustantes inde corporis, & animæ desiderabile percipiant sanitatem: *Ut sit omnibus sumentibus sanitas mentis, & corporis*: ut habetur in Rituali Romano *pag. mihi* 207.

Dæmones terrent. Secundam verò dæmones expellendi, & infirmitates curandi ex ejusdem Ecclesiæ precationibus, in quibus additur: *Atque contra omnes morbos, & universas inimicorum insidias tutamen*. Hoc experientia tot mi raculis contestata probat, quorum aliqua per B. Elphegum Episcopum patrata refert Osbertus *in ejus vita*: per S. Uvolphelmum Abbatem Conradus ejus discipulus *in ejus vita*. De B. Hildegarde Theodoricus Abbas *lib. 3. de vita S. Hildegardis cap. 9.* De S. Petro Cælestino Papa *in vita ejus*. De aliis pluribus refert Gretzerus *lib. 3. de S. Cruce cap. 37.*

Exemplis comprobatur.

Quare poterunt Exorcista, ac Parochus hoc etiam remedium adhibere, ut obsessos ad fidem vigorosam, ac fiduciam perfectam faciliùs disponant, quæ dæmones à seipsis abigere valeant, ac propulsare.

§. I.

615 *Oleum benedictum valet contra dæmones.* HUc referendum est Oleum à Sacerdotibus, etiam non Episcopis benedictum, obsessis, ac maleficiatis sive pro potu, sive pro unctione ab Exorcista exhibitum, quod ad dæmones coercendos, ac maleficia destruenda plurimùm valere exempla varia contestantur.

Exemplis comprobatur. Beda Venerabilis *in Lucam cap. 8.* cum ageret de Monialis cujusdam obsessæ à variis, quæ dæmon inflixerat, vulneribus sanatione: & ipsamet (uno excepto) cætera fuisse sanata, narrasset, hæsitanti Sacerdoti eam consilium hoc dedisse, refert: *Si*, inquit, *oleum pro infirmis consecratum eidem medicamento asperseris, sicque me perunxeris, statim sanitati restituar; nam vidi per spiritum in quadam longiùs positam civitate, quam numquam corporalibus oculi vidi, puellam quandam calamitate laborantem taliter à Sacerdote curatum. Fecit, ut illa suggesserat, statimque ulcus remedium, quod ante respuerat, accipere consensit.*

Laurentius Surius. Januar. 10. Metaphrastes. Januar. 10. Februar. 7. Februar. 14. Martii 5. Aprilis 6. Aprilis 16. Chron. Belgic. Anno 1490.

Hoc sancto oleo utebatur S. Parthenius, ad quem cum Eucheria Agapii uxor veneficio affecta, cui intestina rodebantur, adducta esset, Sancto triduo orante, & oleum Sanctorum ei propinante, sanitati pristinæ restituta est; ut refert Surius *in ejus vita*. Idemque hic ipse Sanctus beneficium eodem oleo inungens cuidam Lesbo Oano impendit. Hoc oleo etiam S. Theodosius Cœnobiarcha brucos pellebat: ac morbos gravissimos S. Launomarus abigebat. Et hoc ordinarium B. Auxentii Archimandritæ contra dæmonis obsidiones, morbosque ab eo illatos erat remedium, teste Metaphraste *in vita eorum*. Nec minori successu eodem usi sunt contra serpentis ictum, ac morsum virulentum S. Uvinuvalocus, & S. Paternus Abricensis. Ad arreptitios etiam ferocissimos liberandos S. Eutychius Patriarcha, S. Hilarion Abbas, Ægydius Nitteletus Decanus Cameracensis, ut referunt Metaphrastes, Surius, D. Hieronymus, Eustachius, Anonymus, & Joannes Molinetus *in vita eorum*.

Qua-

Quare Exorciſta hoc etiam uti remedio poterit, qui ſimilis Filio hominis ſeptem ſtellas in manu, ſeptem nempe ſacramentalia, quaſi cæleſtia medicamenta, quibus dæmoniacæ infirmitates curari poſſunt, habebit. Sed circa unctiones cáveat, quæ ſupra monuimus *num.* 318.

Cap. III.

De Remediis particularibus Ægrotum præparantibus.

616 *Particulare remedium ad dæmones expellendos, & maleficia ſolvenda.*

QUemadmodum ſolent Medici in curatione morborum aliquando medicata potione, aliquando ſectione, & uſtione ſubvenire ægrotis: unde medicina, cui nomen à modo, & temperamento impoſitum exiſtimatur, in duas ſpecies pharmaceuticen, & chirurgicam dividitur: ita Exorciſtæ, ac Parochi idipſum in curatione morborum maleficorum præſtare debent. Non enim remediis generalibus tantùm ex Sacramentorum, ac Sacramentalium virtute deſumptis hujuſmodi ægritudines arcere debent; ſed maximè particularibus ab Eccleſia ad hunc effectum inſtitutis, exorciſmis nempè, ac præceptis eccleſiaſticis, quibus & maleficia, & maleficiorum auctores propulſantur. Illa etenim generalia, etſi patientem ad fidei, ac confidentiæ in Deum actus eliciendos, quibus & dæmones expelluntur, & maleficia deſtruuntur, maximè diſponant; attamen ex ſe, & abſolutè non ad dæmones expellendos, ac maleficia deſtruenda; ſed ad peccata vel mortalia, aut venialia remittenda: vel ad gratiam conferendam, aut augendam: vel ad alios hujuſmodi effectus producendos ſunt ordinata.

Remedia autem particularia, de quibus impræſentiarum loquimur, ex ſe, & abſolutè à Deo ſunt inſtituta, & ab Eccleſia, non ad alium finem, quàm ad dæmones expellendos ab hominibus, & à rebus ad homines ſpectantibus ordinata.

662 Hoc typicè videtur in ſimili Filio hominis, qui non ſolùm ſeptem ſtellas in manu Sacramenta, & Sacramentalia deſignantes habebat; ſed etiam gladium ex utraque parte acutum ex ejus ore exeuntem gerebat. Nam quid aliud gladius ille quàm verbum divinum, quo infernalis hoſtis feriendus eſt, & à creaturis expellendus, præfigurat? *Vivus enim eſt*, inquit Paulus Apoſt. Hebræor. c. 4. *ſermo Dei, & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti, & pertingens uſque ad diviſionem animæ, & ſpiritus, compagum quoque, & medullarum, & diſcretor cogitationum, & intentionum cordis. Et non eſt ulla creatura inviſibilis in conſpectu ejus*: Non inferior ſcilicet corporea, quantumvis mole quantitativa aciem oculorum obtundat: Non media, ut homo, qui ſpiritu interiori movetur in corpore opaco: Non ſuperior, ut dæmon, qui cùm purus ſit ſpiritus corpore expers, homine natura eſt ſuperior. Nam gladius hic verbi Dei ex utraque parte acutus, quia ex utroque teſtamento colligitur, potentiſſimus eſt, nedum pro dæmone coercendo, & expellendo ab hominibus, & è rebus ad homines ſpectantibus, ut fusè c. 4. explicabitur; ſed pro homine ipſo obſeſſo ad ſuam liberationem, dum per inſtructionem, ac probationem ab eo reſecatur ignorantia, ac diffidentia, quæ potiſſimùm liberationi obicem ponunt, præparando.

Eſt gladius verbi Dei, nempe Exorciſmus, qui potentiſſimus eſt pro vexato præparando, & pro dæmone coercendo.

At quia vexationes, quibus in dies homines afficiuntur aliæ à dæmonibus: aliæ à cauſis naturalibus: aliæ ex pura imaginatione provenire dignoſcuntur; ideò antequam ad remedia dæmones expellentia deveniatur, primò ab Exorciſta, & Parocho, quæ, & qualis vexatio ſit, eſt cognoſcendum. Secundò inſtruenda perſona vexata. Tertiò probandum, an inſtructio ab ea ſit benè percepta, & per eam facta ſit capax ad liberationem. Quod tribus ſequentibus articulis aperietur.

ARTICULUS I.

De modo certitudinaliter cognoscendi: an quis verè sit maleficio affectus, vel à dæmone possessus.

663 *Quomodo ab Exorcista interrogandi sint de vexatione Obsessi à Is de quibus.*

PRimò ab Exorcista interrogandi sunt parentes personæ vexatæ, vel ejus consanguinei, aut curam habentes de origine infirmitatis, de tempore, ac modo, quo talis infirmitas incæperit: An die, vel nocte: qua noctis hora, puta an post tertiam, & ante quintam, vel sextam: quia eo sæpiùs tempore Malefici, ac Sagæ maleficia operari solent: An in somno, vel vigilia: An sensim, ac paulatim, vel inopinatò, ac repentè: An domi, vel extra domum: An ex cibo comesto, vel potu: An aliquod remedium adhibuerit; & tunc diligenter quærat, quis tale remedium adhibuerit: An Medicus, vel Chirurgus, vel Religiosus, vel Idiota, vel Fœmina: An fuerit naturale, vel spirituale: An verba fuerint prolata, & quæ sint verba; An signa cum aliquo instrumento ligneo, ferreo, laneo, lapideo, plumbeo, aureo, argenteo, vel hujusmodi facta sint: An alia intervenerint, quæ nullam naturalem ad sanitatem conferendam vim habent: quia sæpiùs contingit, aliquos, immò plurimos priùs nedum ad humana sese confugere auxilia, quàm divina; sed etiam ad diabolica, Magos, Maleficos, & Sagas advocantes, ab eisque remedia postulantes. Quod monet etiam Drexelius de Conformatione voluntatis lib.5. cap.10. §.7. *Ille plurimorum*, inquit, *intolerabilis error, & abusus est, ut priùs ad damna sese auxilia convertant, quàm ad divina; neque hæc, nisi illis omnibus frustra tentatis, rebusque jam planè depositis, censeant. Quo sanè fit, ut humana remedia ordine plerumque præpostero adhibita, vindicante Deo, incassum nobis eant.* Et paulò infra addit. *Multis vix alius est Medicus, quàm Magus, nec alius pharmacopæus, quàm diabolus, quæritur. Jure ergo Deus per hos punit, per quos tam variè offenditur.* Propterea Exorcista, si fortasse aliquem ad Magos confugisse agnoscat, sanitatis acquirendæ gratia, illum moneat, ut priùs pœnitentiam agat, ac divinæ justitiæ vindicanti satisfaciat.

§. I.

664 *Quomodo interrogandus sit Obsessus.* Supræ n.154 & sequent.

SEcundò Exorcista Vexatum interroget super eisdem, de quibus suprà, eum alloquendo, intuendo, audiendo, & ejus dispositionem considerando, signa tam probabilia, quàm certitudinalia investigando: quid de sua infirmitate sentiant, interrogando; interim diligenter ejus dicta, vultus mutationem, gesta, ac desiderium suæ sanationis observet.

Ex quibus investigationibus, si nihil probabilitatis habeat, quòd patiens vexatus sit, non ultra procedat, ne patiens super re non existente incipiat suspicari; sed potius ipsum ad divinum in omnibus, & ante omnia hortetur implorandum auxilium; deinde ad peritum Medicum confugiendum, ut per naturalia pharmaca (si infirmitas naturalis sit) optatam valeat consequi sanitatem.

Si verò ex præmissis investigationibus aliquod evidens habeat signum, illum à dæmone esse possessum, aut maleficio affectum, liberè, ac tutò Exorcista poterit de vexationis illius certitudine judicium ferre, & ad ulteriores actus, nempè ad instructionem, probationem, & dæmonis expulsionem procedere, de quibus infra. Sed Vexati judicium de sua vexatione priùs requirat; an scilicet esse naturalem, vel à dæmone causatam arbitretur. Quòd si naturalem esse respondeat, non est ultra procedendum; quia Vexatus vel fateri debet vexationem suam esse à dæmone, (si verè talem esse agnoscat): vel saltem dicere debet, se talem vexationem esse à dæmone suspicari; ut sic ab Exorcista debita ei remedia possint adhiberi.

Si au-

Si autem dicat, ſe infirmitatem ſuam eſſe à dæmone ſuſpicari; ſed de ſua liberatione non curet, pro tunc ultra non eſt procedendum; quia Exorciſta oleum, & operam perdet; nam Deus ab ægrotis adultis ordinariè conſenſum requirit ad ſanitatem illis impertiendam. Supra num. 13. & num. 220.

Si tandem velit, ac ſanitatem quærat; ſed illam ſe conſecuturum non credat, tunc per Exorciſtam; aut per parentes, amicos, vel domeſticos eſt diſponendus.

§. II.

620 *Modus ad faciendum experimentum certum de obſeſſione, ac præſentia dæmonis in corpore humano.*

TErtiò, ſi ex præcedentibus inveſtigationibus ſigna aliqua habeantur probabilia, Patientem eſſe à dæmone vexatum, ut certitudo de tali vexatione habeatur, ſequens faciendum eſt experimentum. Primo Exorciſta obſeſſum breviter inſtruat, ut credat ipſum eſſe Chriſti, & Eccleſiæ miniſtrum, & auctoritatem habere dæmonem è corporibus obſeſſis expellendi, ejuſque opera malefica deſtruendi; idcircò, ſi verè, ac realiter dæmon fuerit in corpore ipſius, illicò ad præceptum ab Exorciſta ſibi imponendum ſe propalaturum.

Genuflexo ergo Obſeſſo (ſi poteſt) coram Exorciſta veluti coram judice ſedente, tunc ipſe Exorciſta voce horribili, & aſpectu gravi, & maxima divini auxilii munitus confidentia, ſequens præceptum conditionatum formet.

Præceptum conditionatum probationum.

In nomine Ieſu Chriſti ego N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ præcipio tibi dæmon, vel vobis ſpiritus immundi, (ſi aliqui eſtis in corpore iſtius creaturæ Dei) ut ſtatim detis mihi aliquod ſignum evidens, ac certum præſentiæ veſtræ, hanc creaturam indeſinenter vexando: aut commovendo humores in ea more ſolito eo modo, quo a Deo vobis fuerit permiſſum.

Quod ſi patiens à dæmone verè fuerit vexatus, ſtatim dæmon Exorciſtæ præcepto obediet, effectus cauſando, quos anteà conſueverat operari. Et tunc Exorciſta ſtatim dæmoni præcipiat, ut à tali vexatione ceſſet, juxta regulas ſupra poſitas *nu. 368. & ſequentibus*. Si verò dæmon nullum det evidens ſignum ſuæ præſentiæ, tunc Vexatus ab Exorciſta dimittatur, illum ad divinum implorandum auxilium hortando, ut ſupra admonendo, ut falſam exiſtimationem removeat, & quòd credat experto, & non ſibi. Hujuſmodi autem præcepta Exorciſta ſive latino, ſive vulgari idiomate juxta opportunitatem, & exigentiam, ſecundùm monita ſupra tradita *num. 368. & ſequentibus*, poterit efformare.

ARTICULUS II.

De Inſtructione pro Vexato ad liberationem præparando.

621 *Modus inſtruendi Vexatum pro ſua liberatione præparandum.*

POſtquam Vexatus verè eſſe energumenus, vel maleficio affectus, cognitus fuerit, antequam Exorciſta ad præcepta expulſiva deveniat, ut fructuoſa ſit adjuratio, ac præcepta expulſia dæmoni facienda ſuum poſſit obtinere effectum, poſito patiente coram Exorciſta, præſentibus parantibus, & aliis piis perſonis, clarè, diſtinctè, ac ſuaviter in doctrina infra ponenda illum inſtruat: ſed diligenter Exorciſta advertat, ut patiens illam percipiat; ideòque illum ad attentionem ſæpiùs excitet; & aliquando jubeat, quæ audivit, denuò replicare. Semper ad ſpem, ac confidentiam illum roboret. Proponat ei certam ex parte Dei, & Eccleſiæ liberationem, ſi ipſe perfectam, & inhæſitantem confidentiam habuerit, ac hujuſmodi liberatio illi futura ſit ſalutaris. Sæpiùs eum commoneat, ne dæmoni attendat, ſi illi aliquid intùs ſuggeſſerit, neque ſi aliquam ei intulerit vexationem. Supra num. 18.

Ad aliquid præceptum expulſivum, niſi completa inſtructione, ac probatione, ſcilicet niſi patiente benè inſtructo, ac in fide, ac fiducia probato, non veniatur.

Si ta-

Si tamen Obſeſſus à dæmone turbaretur, ne inſtructioni poſſet attendere; tunc Exorciſta præceptis lenitivis, de quibus infra *n.664.* dæmonem cohibeat, videlicet ei præcipiendo in nomine Jeſu, ne patientem perturbet, aut moleſtet, nec impediat, quin attentè, ac devotè inſtructiones audire, ac percipere queat; addendo etiam, (ſi opus fuerit) aliquam adversùs dæmonem objurgationem; ut infra *n.660.*

De quatuor ergo principaliter ab Exorciſta, vel Parocho inſtruendus eſt Vexatus;

Primò in his, quæ in ordine ad Deum credere debet.

Secundò in his, quæ Exorciſtam reſpiciunt.

Tertiò in his, quæ in ordine ad dæmones credere debet.

Quartò in his, quæ ad ſeipſum ſpectant.

QUÆSTIO I.

Quomodo, & de quibus Vexatus inſtruendus ſit erga Deum.

622 *Quomodo, & de quibus Vexatus inſtruendus ſit erga Deum.* Verſ. 14.

REſpondetur, Energumenum, aut maleficio affectum, ut maximam in Deum fiduciam, ac confidentiam pro ſua liberatione elicere queat, quæ ſequuntur, firmiter credere debere.

Primò omnia, quæ in mundo fiunt, ſive bona, ſive mala à Deo eſſe, vel volente, vel permittente juxta illud Eccleſ. c.11. *Bona, & mala, vita, & mors, paupertas, & honeſtas à Deo ſunt*: Ideò omnia maleficia, dæmoniacas obſeſſiones, ac poſſeſſiones, ut ſimpliciter malum pænę dicunt, quæ eſt quid poſitivum, eſſe à Deo volente, & approbante: ut verò malum culpæ includunt, vel ad culpam inducunt, eſſe à Deo non volente, nec approbante; ſed tantummodo permittente, ſeu non impediente.

Supra num.128. & ſequent.

623 *Divina Providentia benè cuncta diſponit.* Supra num.388. & ſequent.

Secundò, quòd *mala*, quæ Deus hominibus evenire permittit, *divina Providentia ad bonum dirigens cuncta diſponit*: ut loquitur Boetius *l.4. Conſol. phil. proſa 6. in fine*, videlicet ſi Vexatus peccator eſt, ut reſipiſcat, & pœnitentiam agat: ſi verò juſtus eſt, ad majora chriſtianæ perfectionis incrementa provocetur. Quare Exorciſta, vel Parochus Patienti ad Deo gratias agendas pro tali vexatione perſuadeat; eique dictum D. Hieronymi rememoret, nempe quòd *Omnia Providentia Dei gubernantur, & ſæpè quæ putatur pœna, medicina eſt*. Conſequenter hortetur, ut ex totis præcordiis peccata deteſtetur, ac confiteatur, & in virtutum exercitio magis, ac magis proficere contendat. Moneatque virtutis profectum in offerendo ſeipſum ex toto corde divinæ voluntati conſiſtere: *ita ut una æquali facie*, ut loquitur Thomas de Chempis lib.3. c.25. n.3. *in gratiarum actione permaneat inter proſpera, & contraria, omnia æqua lance penſando*: Sic ſemper voluntatem ſuam in omnibus divinæ ſubiiciat, ac conformet.

624 *Obſeſſus ad voluntatem ſigni confugere debet.*

Tertiò, cùm nullus Vexatus, niſi per divinam revelationem ſcire poſſit, an ſit voluntas Dei, nec ne, ut diù talem ſuſtineat vexationem, Exorciſta eum inſtruat, ut ad ſigni voluntatem confugiat, quæ per divinas Scripturas nobis manifeſtat Deum omnibus invocantibus ſe ſuum præſtare velle auxilium, & in ſe credentes, ac in Sanctiſſimo nomine ſuo confidentes velle à quacumque dæmoniaca liberare vexatione, ſi talis liberatio eis ſalutaris ſit futura. Propterea ad hoc ut Vexatus (quantum eſt ex ſe) ſuam liberationem faciat eſſe ſalutarem, ad laudem, & gloriam Dei, ac ſalutem animæ ſuæ illam ordinet: & dum in oratione à Deo ſuam petit liberationem ſimul talem ordinationem petat, nempe, ut Deus ſibi ſanitatem, ac ſimul auxilium efficax tribuat, ut tali ſanitate ad Deum laudandum, & glorificandum, ac magis magiſque in bono proficiendum benè utatur.

Sup. nu.429.

§. I.

625 *Obſeſſus credere debet, quid*

QUartò, Exorciſta moneat illum, ut Deum eſſe omnipotentem, nec ullam eſſe creaturam, quæ ejus potentiæ valeat reſiſtere, firmiter credat; idcir-

idcircò licèt in corpore Energumeni eſſent mille dæmoniorum legiones, illicò Deum eos expellere poſſe: Ac reſpectu divinæ Potentiæ non eſſe differentiam, ab uno obſeſſo centum millia dæmoniorum expellere, ac ſi unum ſolùm: quia cùm Dei potentia ſit infinita, & dæmonum finita, inter eas nulla eſt proportio; ideòque tota omnium dæmonum potentia ſimul unita reſpectu divinæ nihil eſt. *Deus eſt omnipotens.* Supra num.268. & num.394.

626 *Deus eſt ſapientiſſimus.* Supra num.268.

Quintò, ut Deum ſapientiſſimum eſſe credat; ideoque perfectiſſimè omnium dæmonum machinamenta, dolos, ac fallacias noſcere; & cùm ubique per eſſentiam, per potentiam, & per præſentiam ſit, omnia eſſe aperta, & nuda oculis ejus; eaque ſine ullo impedimento apertiſſimè videre, ac modum, quo ea deſtruere, ac dæmones à corporibus obſeſſis valeat propulſare, optimè agnoſcere.

627 *Deus eſt ſummum bonum.* Supra num.394. & ſequent.

Sextò, quòd Deus eſt ſummum bonum, ideòque ſe ad extra per communicationem diffundit, prout à creatura capi poteſt, & ei expedire judicat. Quare ratione ſuæ bonitatis vult omnibus benefacere, & non malefacere, quantùm eſt ex parte ſua: Sic Drexelius de Conformatione voluntatis lib.2.c.5.ait: *Deus non tantùm vult fieri, quicquid in Orbe fit (dempto peccato) ſed id omne reipſa ſemper exequitur, quod melius eſt, immò quod optimum eſt, hoc eſt (ut ſic loquamur) ingenium Dei, & innata ejus propenſio.* Hac de cauſa, ut nos ſuæ bonitatis faciat eſſe participes, ſæpiùs in divina Scriptura hortatur, ut illum invocemus, invocantibus ſe ſuum præſtare auxilium pollicendo. Sic Chriſtus, dum mortali carne indutus in hoc inferiori Orbe morabatur, pertranſiens omnibus benefaciebat, & omnes à dæmone oppreſſos ſanabat, ut habetur Act.10. Deditque poteſtatem ſuis Diſcipulis, & eorum ſucceſſoribus omnia dæmonia eiiciendi: quam etiam omnibus in ſe credentibus Marci ult. communicavit dicens: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eiicient.* Ex quibus omnibus clarè conſtat, Deum velle (quantum eſt ex parte ſua) omnes Energumenos, & maleficio affectos à dæmone liberare, ſi ipſi ad liberationem perfectè ſe diſpoſuerint, faciendo quantum in ſe eſt, ac Deum ſuppliciter rogando, ut talis liberatio ſibi ſalutaris ſit futura; nec eam niſi ſub tali conditione ullo modo quærant impetrare.

628 *Deus eſt veraciſſimus.* Supra num.405. & ſequent.

Septimò: quòd Deus verax eſt, nec mentiri poteſt, nec in ſuis promiſſis deficere: idcircò, cùm promiſerit Marci ult. ſupra citato, ſe ad finem credentium dæmones expulſurum (ſi Vexatus perfectam in eo fiduciam collocaverit) à dæmone proculdubio eum liberabit, ſi talis liberatio ei ſit profutura.

§. II.

629 *Dæmon ad multa mala obſeſſos inducit.* Supra nu.70. & nu.541.

OCtavò, quòd dæmon obſeſſos ſæpiùs ad multa mala perpetranda inducit, puta ad blaſphemias, ad peccata carnalia, ad rixas, ac jurgia excitanda, ad odia fovenda, ad parentes contemnendos, ad domeſticos perturbandos, ad colliſiones, ſubmerſiones, præcipitia, deſperationem, ac mortem ipſam, ut in dies experientia docet: quæ omnia, etſi à Deo permittantur; non tamen approbantur; ſed potiùs odit illa; ergo etiam dæmonem in corporibus humanis habitantem, ac talia ſuſcitantem odio habet.

630

Nonò, Exorciſta ex præmiſſis deductam Vexato proponat concluſionem, nempè in Deo confidentiam: quia Deo æqualiter de omnibus cura eſt: quia omnipotens, ac ſapientiſſimus eſt, ac vult omnibus in ſe confidentibus opitulari; ac fidelis eſt in omnibus ſuis promiſſis, ideòque maximè confidendum eſt in eo, qui ſuos numquam deſerit; Suis enim ſemper præſens eſt, & auxiliari ſemper eſt paratus, ut omnia ſuorum amicorum ad opportunum finem dirigantur; propterea Vexatus eo ſemper animo illum exoret, nec dubiter; ſed certò ſciat ſuas preces (ſi tamen juſta petat) eſſe exaudiendas: nam inſtar oraculi habeat illud à Chryſoſtomo dictum homil.14. in Matth. *Si cum hoc ſtudio mentis acceſſeris, & dixeris: Niſi accepero, non recedam; prorſus accipies: ſi modò talia poſtulaveris, quæ & illum, qui rogatur, dare deceat, & accipere tibi, qui precaris, expediat.*

Deci-

631 *Ordo Exorciſtatus producit effectum ex opere operato.* Supra nu. 9. & nu. 17.

Decimò, ob oculos ponat Vexato: quòd ſicut omnia Sacramenta ex opere operato ſuum producunt effectum, Deuſque infallibiliter ex parte ſua concurrit, (ſi adſint requiſita ex parte materiæ, formæ, miniſtri, ac recipientis) ſic Ordo Exorciſtatus, cùm ſit Sacramentum, uti plures graves teſtantur Auctores, ex merito paſſionis Chriſti, ſi omnia aderint requiſita ſuum producet effectum: qui effectus eſt dæmonis expulſio; ideò ſi obſeſſus per fidem, ac confidentiam in Deum benè fuerit diſpoſitus, à dæmonis tyrannide proculdubio diſſolvetur.

§. III.

632 *Deus nunquam obſeſſus derelinquit, ſipſum deſerat à invocent.* Supra num. 468. & 469.

UNdecimò, Exorciſta vexatum moneat, Deum, cùm pientiſſimus ſit, numquam ipſum derelicturum; ſed ipſi, ſi eum invocaverit, ſuum præſtiturum auxilium: nec defectus illius divinæ protectioni obicem ponent, ſi illos ex totis præcordiis deteſtetur; ideò numquam Energumenus de ſua ſalute tam corporali, quàm ſpirituali deſperet: quia Deus non vult mortem peccatoris; ſed ut convertatur, & vivat: neque gaudet, hominem talibus iniquiſſimi hoſtis vexationibus ſubjacere, ſi quod ex parte ſua requiritur, perpetrabit. Quare illum, (ut fiducialiter petat à Deo liberationem ſuam ob magnitudinem miſericordiæ ejus) hortetur, quæ major in benefaciendo homini peccatori, & indigno, quàm juſto, ac digno oſtenditur: nec non ob invariabilem, & indeficientem ipſius fidelitatem, quæ in ſervandis ſuis promiſſionibus numquam deeſt. Inſuper conſoletur cor patientis, ejus afflictum, ac jacentem erigat animum, & ad dæmoniacis inſultibus reſiſtendum corroboret; oſtendatque non eſſe difficile, dæmones expellere: quia Deus ex parte ſua veluti ſol refulgens paratiſſimus eſt, ſuos quaquaverſum gratiarum diffundere radios, dummodo ignorantiæ nubes, ac diffidentiæ tollantur: idcircò ſi ipſe perfectè crediderit, ac confidentiam in eo inhæſitantem collocaverit, utique victor erit. Propterea ſemper Exorciſta vultum lætum, hilarem, ac jucundum oſtendat: nec Obſeſſo umquam minetur; ſed eum hortetur, ut gaudeat, & conſoletur.

§. IV.

633 *Quomodo Deus partes juvet Exorciſtæ, & Energumeni;*

DUodecimò, certiſſimum eſt, quòd ſi Exorciſtæ, & Energumenus ſimul cum diabolo ad eiiciendum illum pugnaverint, Deus magis Exorciſtæ, & Energumeni, qui ſe illi commendat, partes juvabit, quàm diaboli inimici ſui, qui illum blaſphemat, & odit. Ergo certiſſima erit victoria. Quis poterit reſiſtere Deo? Et ſi aliquando Deus dæmones non eiiciat, non eſt, quia non poſſit, vel neſciat, aut nolit, quantum ex ſe eſt; ſed quia vexato expediens eſſe non judicat, quia ſi à dæmoniaca vexatione citò liberaretur, fortaſſe ad priora, & etiam ad majora peccata reverteretur: vel quia Vexatus confidenter ad Deum non confugit; ſed de ejus voluntate optima, ac pientiſſima veretur.

Quare concludimus, maximam eſſe diaboli tentationem, credere quòd Deus velit, (licèt permittat) dæmones in hoc ſpeciali corpore habitare (exceptis maximis peccatoribus) ita ut Vexatus non procuret, nec ſuam liberationem procurare debeat: ſicut tentatio eſſet ei, qui in ignem cecidit, & poſſet amici auxilio liberari, & nollet, dicens: *Deus voluit, me in ignem cadere, ſic ergo volo manere.* Cui ego reſponderem: *Tua incuria, & imprudentia in ignem cecidiſti; & dum voluntariè ſine aliquo recto fine potens, non vis liberari, morieris in corpore, & etiam æternam amittes beatitudinem.*

QUÆSTIO II.

Quomodo inſtruendus ſit Vexatus de ſpectantibus ad Exorciſtam.

634 *Vexatus erga Exorciſtam de-*

REſpondetur breviter, Energumenum, ac maleficio affectum, ut ad ſuam liberationem rectè ſit diſpoſitus, debere in ordine ad Exorciſtam quinque

actus

actus elicere, ſcilicet credere, obedire, attendere, ſe conformare, & manifeſtare. *Debet quinque actus exequi, ſcilicet.*

Primò credere debet Vexatus, quòd Exorciſta ſit Dei miniſter, & quòd ejus operationes principaliter ipſius Dei ſunt, & inſtrumentaliter ipſius miniſtri; ac per conſequens diabolus ſine dubio illi obediet: quia non obedire Dei miniſtro, eſt Deo non obedire: ſicut in artificialibus ſerra eſt inſtrumentum fabri lignarii, & qua ratione lignum ſerræ obedit, dum per eam ſcinditur, eadem ratione obedit fabro, qui ſerram movet: ſic in miniſteriis eccleſiaſticis Deus miniſtrum ſuum tanquam morale inſtrumentum movet; & non obedire miniſtro ejus, eſt ipſi non obedire; ergo Exorciſtæ præcepta efficacia erunt, ſi Energumenus ex parte ſua ritè fuerit diſpoſitus. *1. Credere.*

Pari modo Vexatus credere debet, quòd Deus abſque dubio cum ſuo miniſtro concurret, quando in nomine ejus præcipiet. Sicut enim infallibiliter cum Sacerdote concurrit ad conſecrandum, cum Confeſſario ad abſolvendum, & cum Parocho ad baptizandum, dummodo ſint omnia neceſſariò requiſita: ita cum Exorciſta concurret, cùm debitè officium ſui ordinis adminiſtrabit: omnia enim Sacramenta ex opere operato virtutem habent, ut communiter cenſent omnes Auctores. *Supr. nu. 10. 11.*

Si autem dicatur, quòd diabolus non ſemper præceptis Exorciſtæ obtemperat; ideò Energumeni fides vacillat; immò etiam ipſius Exorciſtæ. 635 *Inſtantia.*

Reſpondetur, quòd diabolus ſemper Exorciſtæ obedire tenetur in his, quæ ad ſuam ſpectant ejectionem, ſi Energumenus ſit perfectè diſpoſitus, ac firmiter credat, nec intus vacillet; & Exorciſta ritè ſuo munere fungatur: ut centies experientia comprobavi. Sed cùm Energumenus non eſt perfectè diſpoſitus: vel Exorciſta non ritè ſuo fungitur munere, tunc dæmon non obedit; immò etiamſi Exorciſta omnes conditiones haberet requiſitas, ſi patiens non ſit benè diſpoſitus, dæmon ſaltem præceptis ad expulſionem pertinentibus non obtemperabit. Sic etiam in aliis Sacramentis, quæ ponentibus obicem gratiam non conferunt, contingit. *Solutio.* *Supra num. 367.*

§. I.

SEcundò Vexatus Exorciſtæ obedire debet; quod præſtare tenetur nedum in exterioribus, ſed in interioribus actibus, quibus ei tanquam Dei miniſtro honor, ac reverentia exhibetur. 636 *2. Obedire.*

Tertiò ad dicta, ac præcepta Exorciſtæ attendere; nec ullo modo ab eis divertere: quia tunc diabolus multa, ut divertat, proponit; propterea Energumenus fide, intentione, attentione, & toto conatu attendat: quia per actus fidei vigoroſæ dæmon quàm maximè compellitur, ut exactiſſimam Exorciſtæ obedientiam præſtet. *3. Attendere* *Supra num. 369. & ſequent.*

Quartò in omnibus ſe Exorciſtæ conformare debet, ita ut pugnet contra diabolũ, ac ſuam voluntatem Exorciſtæ voluntati conformet. Idcircò cùm miniſter præcipit, & ipſe præcepti hujuſmodi executionem intendat, ad quodcumque præceptum ab Exorciſta factum ſive ad probationem, ſive ad expulſionem divina virtute dæmonem ligari firmiter credens, ita ut ab ejus obedientia ſe ſubducere non poſſit. *4. Se conformare.*

Præterea advertere debet Patiens, ne tempore exorciſmi ullo modo Exorciſtæ repugnet; nec, quamvis diabolus aliquid intus ſuadeat, perturbetur; ſed totam ſuam ad Chriſti miniſtrum dirigat intentionem; credens illum tunc dirigi à Deo, & facere opera, ideòque ab eo adjuvari. Unde contra dæmones Deus, miniſter, & patiens decertabunt.

§. II.

QUintò Vexatus omnes diabolicas tentationes cujuſcumque generis ſint, nedum ad peccata inducentes; ſed etiam ſuggeſtiones à monitis Exorciſtæ diſtra- 637 *5. Manifeſtare.*

ſtrahentes illi manifeſtare debet. Semper enim adverſarius aliquid obiicit, vel ut Exorciſtæ non credat; vel ut tædio afficiatur; vel ut alicujus recordetur diſtrahentis; propterea Exorciſta ſæpiùs mentem Energumeni ſublevet, & quantum poſſibile fuerit, cor ejus roboret; opportuna tentationibus Expellendis remedia tradat; ipſum quietet, & diffidentem ad ſpem erigat, & fiduciam excitet. Ipſe quoque coram patiente taliter ſeipſum in verbis, & actibus exhibeat, ut ille dictos actus elicere poſſit; ac ſæpè conditiones, quæ verum ornare debent Exorciſtam, ipſe mente revolvat, & opere exequatur.

QUÆSTIO III.

Quomodo Vexatus inſtraendus ſit adversùs dæmones.

638 *Inſtructio Vexati contra dæmones.*

REſpondetur, Energumenum, ſive Maleficiatum indubitanter ſibi perſuadere, ac credere debere, quòd licèt dæmonem maximam naturalem ſuper res corporeas habeat poteſtatem; & tantam, ut non ſit alia ſuper terram, quæ ei comparetur; attamen hæc poteſtas propter peccatum ab eo patratum in eo confirmata eſt, non quoad actum primum: quia etiam poſt peccatum naturalia in dæmonibus integra remanſerunt; ſed quoad actum ſecundum, ideſt quoad operationem, ut non omnia mala, quæ lubet, poſſit perpetrare.

Per Paſſionem verò Chriſti, ac mortem ejus hujuſmodi poteſtas dæmoniaca fuit confracta, ac ſublata non ſimpliciter, & abſolutè; ſed reſpectivè, ac dependenter à Deo, eo modo, quo ſuprà explicuimus *n.65. & 66.*

QUÆSTIO IV.

Quomodo Vexatus inſtruendus ſit erga ſeipſum.

639 *Inſtructio Vexati erga ſeipſum. Obſeſſus debet credere ſe à dæmone eſſe obſeſſum.*

REſpondetur, Energumenum, ut perfectè ad ſuam liberationem diſponatur, diligentiſſimè erga ſeipſum, quæ ſequuntur, debere obſervare.

Primò Energumenus, poſtquam Exorciſta evidenter cognovit, quòd ille verè à diabolo poſſidetur, aliud judicium à judicio Exorciſtæ formare non debet, nempè quòd judicet infirmitatem ſuam naturalem eſſe, vel à cauſa naturali procedentem: vel aliquem defectum naturalem in ea concurrere: quia hoc multum curationi obeſſet; nam Patiens à dæmone deceptus eſſet; propterea non contra illum cum Exorciſta; ſed pro illo contra Exorciſtam decertaret. Qui enim ſe à dæmone obſeſſum eſſe non credit, nec poteſt fidei actus elicere, quòd per præcepta Exorciſtæ à dæmone ſit liberandus. Quod ſæpiſſimè experientia in multis obſeſſis, ac maleficiatis comprobavi.

640 *Peccata confiteatur. Joan. 5. 14. Supra num. 533. & 574.*

Secundò Vexatus probabiliter vexationem, quam ſuſtinet, ob aliquam ſuam culpam, ſaltem venialem ſibi eveniſſe credere debet, memor illius dicti Domini N. ægris jam ſanatis inſinuati, ne ſcilicet ampliùs peccarent, ne deterius aliquid eis contingeret. Idcircò ſtatim omnia ſua peccata graviora, licèt etiam aliàs confeſſa confiteatur, ſi Confeſſarius expediens judicaverit, Sacram recipiat Euchariſtiam, ac perfectè reconcilietur Deo in infinita ejus pietate, ac miſericordia confiſus. Ex quo credat, radicem ſuæ vexationis primariam auferri. Nec in hoc ſuggerenti diabolo credat, quòd ſit aliquod peccatum ſibi occultum, ob quod à dæmoniaca obſeſſione nequeat liberari.

§. I.

641 *Non indicet;*

TErtiò quamvis Energumenus; aliqua indicia habeat, ex quibus infirmitatem diabolicam ab aliqua determinata perſona mediis maleficiis ſibi

cre-

eveniſſe, judicare poſſit; numquam tamen tale judicium formet: tum quia facilè à dæmone tentaretur, ut pro vindicta malum aliquod illi intentaret; ſic graviora peccata inde ſequerentur: tum etiam quia tale judicium ejus curationi valdè obeſſet: ideò omninò hujuſmodi diabolicas tentationes à ſe abiciat, ac nihil penitus curet, unde vexatio proveniat diabolica: hoc unum ſcire ſufficiat, quòd immediatè à dæmone excitatur. *aliquam determinatam perſonam ſibi maleficium intuliſſe.*

Immò dico, quòd Vexatus, etſi certè perſonam maleficam noverit, nihil adhuc de hoc curet: quia ſi perfectè contra dæmonem munitus fuerit, Malefica nihil ampliùs mali poterit ei inferre; & factum citò evaneſcet: quia Eccleſiæ auctoritas ſuper omnes Maleficos, & ſuper totum infernum habet poteſtatem.

Quartò pro certo tenere debet Patiens, quòd in vexatos curando nulla differentia eſt: ſive dæmon corpus per timorem, ſive per maleficium: ſeu ob quamcumque aliam cauſam ingreſſus ſit: neque ſi maleficium ſit intrinſecum, aut extrinſecum, vel cujuſcumque generis: neque ſi dæmones ſint plures, vel etiam legiones, vel unus tantùm: nec ſi vexatio ſit recens, aut antiqua: vel maleficiorum fuerint renovationes, aut confirmationes: neque ſi Energumeni fuerint aliàs exorcizati, necne. Neque refert, ſi dæmones muti, vel loquaces ſint: terribiles, vel pacifici: majores, vel minores: ſubditi, vel principes: ligati, vel ſoluti. Et tandem vexationes qualitercumque, quomodocumque, & cujuſcumque generis ſint, per Exorciſtam, Deo dante, omninò auferentur: nam auctoritati Eccleſiæ, & Patientis fidei tartareæ poteſtates ſunt ſubjectæ, & dæmones obſidentes ſine ulla difficultate omninò obedire compellentur. 642 *Dignißimum ſitu.* Sup. nu. 582.

§. II.

AT fortaſſe dicent aliqui, per experientiam agnitum eſſe, in curandis vexatis multas circa prædicta differentias eſſe, ut in Scriptoribus hujus artis videri poteſt: ut puta, quòd obſeſſus ex timore, quàm ex maleficio vexatus faciliùs curatur; & cum majori difficultate plures, quàm pauciores ejiciuntur dæmones; quod etiam rationi conſonum videtur. 643 *Inſtantia;*

Reſpondetur, hanc falſam de hujuſmodi differentiis opinionem à diabolo introductam eſſe, ut difficilior curatio redderetur; ſed in veritate non ſic eſt: quia exiſtente vera, & perfecta in Vexato diſpoſitione, & auctoritate in Exorciſta, nulla prorsùs curandi eſt difficultas: Sicut anima, quamvis peccatis innumerabilibus obnoxia fuerit, ſi verè fuerit diſpoſita, per abſolutionem unicam ſubitò ab omnibus criminibus ſolvetur; ſic dicendum eſt in caſu noſtro. *Solutio.*

Unde autem difficultas oriatur; an ex parte Dei; vel ex parte Energumeni, aut miniſtri, infra, ubi *de dæmone obſiſtente*, explicabitur.

§. III.

QUintò Vexatus ſuas paſſiones refrænare debet, ſuumque animum componere; rita ut in eo nulla concupiſcentiæ, odii, iræ, invidiæ, maledicentiæ, triſtitiæ, diffidentiæ, deſperationis, aliarumque paſſionum, quæ animum moleſtant, & dæmoni dant pabulum ad vexandum, turbatio inveniatur. Auferat ſingulariter melancholiam, & toto corde lætus in omnibus divinæ voluntati ſe conformet; & ſic lectus, in quo cubat diabolus, erit ablatus. 644 *Vexatus refrænare debet paſſiones.*

Sextò Vexatus certò credere debet, (quod etiam experientia comprobabit) ſe divino auxilio, quod nemini illud volenti deficit, ac fide, ac confidentia in Deum, quæ firma, & non hæſitans, nec vacillans eſſe debet, & liberi arbitrii actu adjutum, ſeipſo poſſe omnes diabolicas, etiam abſente Exorciſta, ejicere vexationes, in nomine Jeſu dæmoni præcipiendo, ut ab omni vexatione deſiſtat, ac totaliter à ſe recedat; quia hæc dæmones ejiciendi poteſtas in nomine Jeſu, à Chriſto omnibus in ſe cre- 645 *Vexatus quomodo poſſit per ſeipſum repellere vexationes diabolicas.* Supra num. 192.

credentibus communicata est, Marci ult. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eiicient*. Diabolus enim nullam intrinsecam, aut extrinsecam in corpore saltem gravem inferre potest vexationem iis, qui actu in Deo maximè confidunt, quòd eos ab hujusmodi vexatione sit protecturus, ac præservaturus; sed magis minùs in Deo confidentes, ac de ejus protectione divina magis diffidentes vexat: ut præter experientiam certam, colligitur etiam ex *c. Nec mirum. §. Magi sunt. 26. qu. 5. Hi permissu Dei elementa concutiunt, turbant mentes hominum minùs confidentium in Deo*. Cui stipulantur Isidorus *lib. 8. Etymolog. cap. 9.* Burcardus *lib. 10. cap. 42.* Ivo *part. 11. cap. 67.* Panorm. *lib. 8. cap. 65.*

Supra num. 66.

Supra num. 67.

Ex quo apparet, Vexatum sæpiùs divinum auxilium implorare debere, actus fidei firmæ, ac confidentiæ in Deum inhæsitantis sæpissimè elicere: hanc à Deo quotidie suppliciter petere; ac libero arbitrio unà cum Dei gratia omnes tentationes, illusiones repellere diabolicas; quòd si quæ dico, Vexatus effecerit, super se Dei auxilium experietur.

ARTICULUS III.

De Probatione Vexati ante liberationem requisita.

646 *Probatio Vexati quanam sit.* POstquam Vexatus, ut obsessus, aut maleficiatus sufficienter cognitus in his, quæ ad suam liberationem sunt necessaria, benè instructus fuerit, non debet Exorcista ad liberationem subitò devenire, nisi priùs, an verè ad liberationem sufficienter dispositus fuerit, comprobetur; idcircò alius additur actus, qui Vexati probatio nuncupatur. Tunc autem Obsessus perfectè erit probatus, quando Exorcista in quatuor prædictis benè expertum esse, videlicet in ordine ad Deum, ad Exorcistam, ad dæmonem, & ad seipsum, judicabit.

QUÆSTIO I.

Quomodo Vexatus probandus sit erga Deum?

647 *Ex quibus Exorcista cognoscet Vexatum benè esse dispositum erga Deum pro sua liberatione.* REspondetur, Energumenum tunc fore benè probatum ergà Deum, cùm perfectè erga illum dispositus fuerit: quia cùm totus liberationis effectus à Deo sit expectandus, necessariò in Vexato perfecta prærequiritur dispositio erga Deum, ut valeat liberari. Quæ dispositio ab Exorcista cognoscetur, si Vexatus Primò in puritate conscientiæ dispositus fuerit, quæ Deo gratum reddit. Secundò in actu humilitatis, quæ eundem facit capacem gratiarum. Tertiò in actu confidentiæ, quæ Deum ad nos inclinat.

Primò in conscientiæ puritate: si magis nempè quàm priùs Sacramenta frequentet; & aliqua delicta, de quibus ab Exorcista argutus fuit, emendaverit; & vitam suam super vivendi modo ordinaverit; ideò ad probationem ista vexato suggerere debet, ac suadere.

Secundò in humilitatis actu: si se liberatione indignum existimet: si se aliorum commendet orationibus, ut ad liberationem juvetur: si gratias Deo de dæmonis subjectione, & de promissa liberationis gratia persolvat.

Tertiò in confidentiæ actu: Si, Exorcista de Dei bonitate, pietate, clementia, misericordia, ac fidelitate, ac de liberationis gratia loquente, ipse in vultu lætitiæ signa ostendat, nulla dubia ponat, nullam difficultatem agnoscat; sed dæmonem illicò recessurum, cùm unicum ab Exorcista in nomine Jesu præceptum adversùs ipsum fuerit prolatum, firmiter arbitretur.

§. I.

AD majorem nihilominus Vexati in iſtis probationem, Exorciſta practicè circa prędicta in ordine ad Deum inquirat: ſimiliter de loco, & tempore, in quibus vult liberari, ut ex ipſius reſponſione agnoſcat, an benè ſit probatus. Poterit autem vulgari idiomate de ſequentibus illum interrogare. 648

Interrogationes Vexato faciendæ ab Exorciſta, ut cognoſcat, an benè ſit diſpoſitus.

1. *Credi, che Iddio t' habbia mandato queſta diabolica veſſatione, acciò facci emendatione de tuoi peccati, e per l'avvenire t'affatichi per fuggire tutti i peccati; e vivi più puramente, & attendi con più fervore à dar gloria à Dio, al profitto dell' anima tua?* (Si reſponderit, quòd non: vel dubius fuerit in reſpondendo, non eſt benè probatus.) Si verò reſponderit affirmativè, eſt probatus. Sed addat Exorciſta.

2. *Come hai diſpoſto, e determinato d' emendarti, e profittar nel bene?* Si ſe nondum de hac re aliquid determinaſſe, ſed poſt liberationem, ſe determinaturum reſponderit, non eſt benè probatus. Si verò reſponderit: *Firmiter decrevi omnes peccandi occaſiones fugere; proximo meo benè facere; mala omnia culpæ devitare; Sacramenta Eccleſiæ frequentare; opera miſericordiæ corporalia, ac ſpiritualia, & alia opera bona exercere; tunc eſt benè probatus.* Sed addat Exorciſta.

3. *Credi, che Iddio adeſſo ſubito ti poſſa liberare da qualſivoglia oſſeſſione, infeſtatione, maleficio, e veſſatione diabolica, ancorche tu foſſi poſſedato da cento mila legioni di demonii?* Reſponſio affirmativa eſt de fide; ideircò de hoc nulla debet eſſe dubitatio. Sed addat Exorciſta.

3. *Credi, che Iddio ſappia il modo, col qual immediatamente può ſubito ſcacciar da te il demonio, diſtruggere tutti i maleficii, e liberarti da qualſivoglia diabolica veſſatione.* Reſponſio affirmativa eſt de fide, ſicut prior: neque de hoc ulla debet eſſe dubitatio. Sed Exorciſta ſequentem addat interrogationem, quę omnium eſt principaliſſima:

5. *Credi, che Iddio voglia liberarti dalla poteſtà diabolica, e da qualſivoglia veſſatione, che dal demonio ti poſſa eſſer cagionata nel tuo corpo?* Si de hoc dubius fuerit, non eſt benè probatus. Si verò affirmativè reſponderit, eſt probatus. Et tunc Exorciſta poteſt addere.

6. *Sopra di che appoggi queſta tua ſperanza, e confidenza d' eſſer liberato?* Si reſpondere neſciat; non eſt perfectè probatus. Si autem dixerit, *Confido divina fretus miſericordia, pietate, ac fidelitate;* tunc eſt benè probatus. Sed addat Exorciſta.

7. *E quando credi, che Iddio ti voglia liberare dal demonio?* ſi reſponderit: *Me liberabit quando ſibi placuerit*: tunc addat Exerciſta.

8. *E quando penſi, che piacerà à Dio di liberarti? Hoggi, dimani, la ſettimana ſeguente, dopò un' anno?* Si ſe neſcire reſponderit, non eſt benè probatus: Si verò dixerit: *Hodiè, immediatè quòd tu R. Pater dæmoni præcipies, ut exeat, ſtatim ſine mora exibit, & ego ſanus fiam, ſi ſanitas fuerit mihi ſalutaris, ut ſpero*: tunc erit benè probatus. Adhuc Exorciſta poterit addere.

9. *In che luogo credi, che Iddio ti voglia liberare?* Si dubitet, & cogitet tunc de hoc, nunc de illo, puta neceſſarium eſſe Romam proficiſci dijudicet; vel ad S. Mariam Lauretanam; vel ad aliud celeberrimum templum; non eſt benè probatus. Si verò reſponderit: *Deus me liberabit, ubicumque dæmoni præceperis, ut exeat; etiam hìc: quia liberatio dependet à loco*; erit benè probatus; ſed addat Exorciſta.

10. *Credi, che Iddio concorrerà con la ſua virtù infinita à ſcacciar il demonio da te, quando io come Miniſtro di Dio, e di S. Chieſa li comandarò nel nome di Gieſù Chriſto, che ſubito da te ſi parta?* Si dubius fuerit, non eſt benè probatus. Si verò affirmativè reſponderit, dicens: *ita credo, ſi hæc liberatio fuerit mihi ſalutaris, ſicuti confido*; tunc eſt benè probatus.

QUÆSTIO II.

Quomodo probandus sit Vexatus erga Exorciſtam.

646 *Ex quibus Vexatus cognoſcatur benè probatus erga Exorciſtam.*

PRobatus erit Vexatus in ordine ad illa, quæ ad Exorciſtam pertinent, quando de illo tantam fidem concipiet, quòd certò à Deo illius miniſterio ſecurè ſe liberandum fore ſperabit. Hoc autem ex tribus poterit cognoſcere Exorciſta.

Primò ſi patiens Exorciſtæ reverentiam exhibeat; vel in aliquo illum contemnat; vel ei gratias de laboribus pro ipſo aſſumptis perſolvat. Qui enim aliquod magnum beneficium ſperat ab uno, tanquam magnum, ac honore dignum illum reveretur. Qui autem aliquem contemnit; vel non curat de eo, vel nihil ſperat ab eo; & ſimiliter qui de beneficiis acceptis gratias agit, alia beneficia ſperat, ac meretur. Qui verò gratias non agit, aliud à Benefactore non prætendit.

Secundò obſervet Exorciſta, an obſeſſus ſecùm de liberatione hilari vultu tanquam de re certa, de loco, modo, & tempore ejuſdem loquatur. De his enim libenter loquimur, quæ amamus, ac deſideramus.

Obſervet etiam, an liberari petat, & quo deſiderio, & inſtantia. Item ſi, dum obvius eſt illi Exorciſta, ad ejus adventum lætitiæ ſigna, quæ ex bono ſperato oriri ſolent, oſtendat.

Tertiò obſervet, an dæmones taliter Exorciſtæ ſint ſubjecti, quòd in omnibus ſine ulla contradictione, vel mora citò obediant: Ex quo Vexatus fidem concipit, eos etiam ultimo præcepto expulſivo obedientiam præſtituros. Quare ad majorem conceptę fidei de ſua liberatione confirmationem, Exorciſta dæmoni præcipere poterit; ut aliquam levem in patiente cauſet vexationem: deinde ei præcipere, ut à tali vexatione deſiſtat, ut ſic Vexatus obedientiam, quàm dæmon Exorciſtę præſtat, clarè agnoſcat. Quę præcepta ſemper in nomine Jeſu, vel in nomine Sanctiſſimę Trinitatis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti fieri debent; & regulariter idiomate materno ipſius Patientis. Unde ſi dæmon ſtatim Exorciſtę obedit, ſignum eſt, quòd Vexatus eſt benè probatus: Si verò non obedit, non eſt benè probatus.

Poterit autem ipſum Vexatum ſic interrogare:

Interrogationes faciendæ ab Exorciſta.

1. *Credi, che io ſia Miniſtro publico di S. Chieſa da eſſa deputato à ſcacciare i demonii dà corpi humani, e da tutte le coſe ſpettanti à gli huomini?*

2. *Credi, che da Dio, e da Sant. Madre Chieſa mi ſia ſtata conceſſa queſta autorità, di poter nel nome di Dio ſcacciar i demoni come ſopra?*

3. *Credi, che, ſe io adeſſo comanderò al demonio, che ti poſſede, e tormenta, che ſi parta da te, e non ti dia per l'avvenire più moleſtia alcuna, egli ſarà da Dio conſtretto ad obbedirmi?* Si in reſpondendo dubius fuerit, & aliquam difficultatem poſuerit, non eſt benè probatus. Si autem hilari fronte dixerit: *Sic utique ego credo, ſi talis expulſio fuerit mihi ſalutaris, uti firmiter ſpero*: tunc ritè probatus erit.

QUÆSTIO III.

Quomodo Vexatus probandus ſit adversùs dæmonem.

647 *Quanam obſervanda ſint ab Exorciſta, ut cognoſcat, Vexatum eſſe benè diſpoſitum contra dæmonem.*

REſpondetur, Vexatum tunc dici adversùs dæmonem, benè probatum, cùm divina protectione fretus, illum ampliùs non timet: cùm illum contemnit: cùm ſibi præcipienti ei, ne vexet, ſtatim obedientiam præſtat. Nam ſicut dæmon, cùm ob Vexati diffidentiam de divina protectione poteſtatem ſuper illum acquiſierat, per vexationem illum affligebat, ac contemnebat, ac tanquam tyrannus ſibi ab eo obediri volebat; ſic è contra, quando Vexatus divino ſuffultus

tus auxilio ampliùs dæmonem non timet ; sed totam in Deo suam collocat fiduciam; tunc non ita arctè sub potestate dæmonis detinetur. Et cùm dæmonem contemnit, non vexatur; Et cùm præcipit, ne vexet, statim vexare cessat: & tunc non est difficile etiam illum à corpore expellere : Ideò ad ejus probationem tria prædicta observabit.

Primò, Si Vexatus timens dæmonem animo deficiat, ac de divina protectione diffidat: Si habens maleficiorum timorem, remedia spiritualia non quærat: Si ad minimos timores contremiscat: Si solus ambulare in cubiculis timeat, aliisque in locis domus solitariis. Quibus existentibus, non est benè probatus; cùm timor diabolicus non fuerit adhuc per maximam in Deum confidentiam perfectè evacuatus. 652

Secundò, Si Vexatus dæmonem contemnat, ac derideat: si, quasi eum nihili faciens, cùm de ejus potestate est sermo, rideat: Si de tentatione, ac suggestione ejus non curet; immò nec illi attendat: tunc benè probatus erit.

Tertiò, Si Vexatus imperium non habeat super dæmones: Si statim vexationem, cùm venerit, non reiiciat: Si sibi ab Exorcista imperato, ut aliquid dæmoni præcipiat, ille vel præcipere timeat: vel præcipiens à dæmone non obediatur, non est benè probatus. Oportet enim, ut non solùm dæmonem Exorcistæ per se præcipienti, sed etiam ipsi Vexato præcipienti per fidem in nomine Jesu obedire teneri firmiter credat : cùm hæc præcipiendi potestas in nomine Jesu à Christo cuilibet in se credenti, ac confidenti, ut sæpiùs dictum est, sit concessa. Quare Exorcista, ut istorum habeat probationem, subtiliter, diligenter, & artificiosè super dictis punctis Vexatum interroget, & omnia, quæ dicit, modumque ipsum loquendi, & explicandi benè attendat.

QUÆSTIO IV.

Quomodo Vexatus probandus sit in ordine ad seipsum?

653 *Ex quibus cognoscatur Vexatus esse benè probatus in ordine ad seipsum.*

Respondetur, Vexatum esse benè probatum in ordine ad seipsum, & ad liberationem benè dispositum, quando in eo, quæ sequuntur, reperiuntur.

Primò, cùm mens ejus est tranquilla, conscientia quieta, intellectus non confusus, sed clarus, imaginatio non turbata, nec variis agitata imaginibus, sed benè disposita, locutio libera, & omnes potentiæ sensitivæ non impeditæ. Hoc tamen est intelligendum, quando contrarii effectus à natura, seu à naturali infirmitate non prodirent. In quo nihilominus cautè est procedendum: cùm multoties, quæ causa apparet naturalis, in Vexato diaboli sit deceptio.

Secundò, cùm Vexatus suæ liberationis maximum habet desiderium; propterea sæpiùs humiliter, ac suppliciter ab Exorcista petit liberari. Sed non sufficit desiderium, sicut nec spes quæcumque est sufficiens; sed firmissima fides requiritur, ac confidentia sine ulla hæsitatione, qua credat Deum pro sua infinita bonitate, & clementia, pro veritate verbi sui, idest, pro sua fidelitate ad præceptum Exorcistæ sui ministri infallibiliter dæmonem expulsurum, si expulsio fuerit salutaris: sicuti sperat, ac confidit. Sæpiùs ergo cum Exorcista, an hoc firmiter credat: vel an dubitet, interrogare non desistat.

Tertiò, cùm ad invocationem Sanctissimi Nominis Jesu, (ab ipso Vexato pollice crucis ✠ signo formato super corporis partem à dæmone vexatam) statim dæmon vexare cessat, ac sine mora ab illa parte recedit, signum est, Vexatum esse benè probatum.

§. I.

654 *Ordo servandus ab Exorcista post habitas probationes.*

Habitis ab Exorcista de Vexato præmissis probationibus, præcipiat illi, ut genuflexus ante imaginem Crucifixi, corde, & ore, simul formet, & clarè, ac distinctè suorum peccatorum detestationis actum emittat; ex totis præcordiis do-

doleat, humiliter veniam petat; Deo proteſtetur, ſe imposterùm velle Deum toto corde, tota anima, tota mente, ac totis viribus amare; ſe indignum ad aliquod à Deo beneficium recipiendum fateatur; ſeipſumque pro ejus amore, quicquid ſecundùm beneplacitum voluntatis ejus fuerit, ad patiendum offerat. Veruntamen quia ex ſigni voluntate novit, Deum à ſuis fidelibus in cunctis tribulationibus, ac neceſſitatibus invocari velle; ideò divina ejus bonitate, ac clementia fretus, ac confiſus confidenter à Deo ſuam expoſtulet liberationem, ac tandem dæmonem contemnat, illique ipſemet præcipiat, ut in nomine Jeſu totaliter à ſe recedat. Quæ omnia proferat in lingua ſua materna. Interim obſervet Exorciſta, an Vexatus magno affectu, ac devotione illa proferat: quia ſi tepidè, ac remiſsè, adhuc non eſſet benè probatus. Poterit autem obſeſſus, ſi legere ſciverit, infraſcripta formula, vel alia ſimili uti. Si autem legere neſcierit, ipſe Exorciſta ei dictet illam, vel aliam ſimilem de verbo ad verbum.

655 Hic autem advertat Lector, quòd ſequens, ſicut omnes aliæ ſubſequentes orationum formulæ idiomate vulgari ponuntur, ut linguæ latinæ ignari, quæ dicunt intelligentes, devotiùs proferant. Enunciantur verò ſecundùm communem loquendi Lombardorum uſum, qui perſonam honorabilem, ac venerabilem alloquentes in ſecunda perſona, non utuntur numero ſingulari, puta dicendo: *Ti prego mio Dio, che tu voglia concedermi queſta gratia*: Sed numero plurali dicendo: *Signor mio Dio, vi prego vogliate concedermi queſta gratia*. Vel loquuntur in tertia perſona dicentes: *Prego la Maeſtà voſtra, che voglia concedermi queſta gratia*. Unuſquiſque ergo illas proferat ſecundùm uſum ſuæ maternæ linguæ, & prout devotio magis illum excitabit.

Oratione à Gieſù Chriſto per eſſere dalla tirannia del Demonio, e da' ſuoi maleficii liberato.

656 SIgnor mio Gieſù Chriſto; eccomi io N. viliſſimo ſervo voſtro proſtrato inanzi la Maeſtà voſtra, conoſco, e confeſſo, che ſono ſtato ingrato à voi mio Dio Creatore, e Redentore: poiche in vece di ringratiarvi per tanti beneficii, e favori da voi ricevuti, v'hò offeſo gravemente con tanti miei peccati; per i quali non merito di ricevere dalla Maeſtà voſtra gratia alcuna: & in particolare mi conoſco indegno d'eſſere liberato dalla poteſtà del Demonio, che ſuole in varii modi tormentarmi. Ma è però vero ancora, che hora di tutti i peccati commeſſi tutto il tempo della vita mia me n'accuſo, e me ne pento, e di tutto cuore li deteſto per eſſer offeſa fatta à voi mio Dio, che meritate d'eſſere amato ſopra tutte le coſe: E mi proteſto, che per l'avvenire non vi voglio più offendere con l'ajuto voſtro; mà vi voglio amare, e ſervire con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le mie forze; & affaticarmi, che da altri ancora ſiate amato, e ſervito; & in penitenza de' miei peccati m'offero prontamente ad' adempire quelle mortificationi, che da Padri ſpirituali, e da miei maggiori mi verrano impoſte. Anzi m'offero di patire queſta veſſatione diabolica, e qualſivoglia tormento, e la morte iſteſſa, quando così fuſſe il voſtro divin volere. Mà perche conoſco, che voi ſiete Dio non ſolo onnipotente, giuſtiſſimo, e ſapientiſſimo; mà pietoſiſſimo, benigniſſimo, clementiſſimo, e liberaliſſimo, prontiſſimo à perdonare a' peccatori, mentre con cuor ſincero, pentiti de' loro peccati à voi ricorrono humilmente d'eſſi chiedendovi perdono, e promettete di ſoccorrere tutti quelli, che'n voi confidano, anzi di liberarli dal Demonio iſteſſo: pertanto eccomi confidato nella

voſtra

vostra gran bontà, e misericordia, e nella fedeltà nel mantenere le promesse vostre, humilmente vi prego, e supplico per la grandezza della vostra pietà, e clemenza; per la verità della parola vostra, che non può mancare; per honor, e gloria del vostro Santissimo Nome; per l'efficacia della vostra Sacratissima Passione: per i meriti della Vergine Santissima vostra dilettissima Madre, del mio Angelo Custode, e de Santi N.N. miei devoti, vogliate hor' hora liberarmi dal Demonio vostro nemico, siche non habbia più potestà per l'avvenire di molestarmi in modo alcuno, nè intrinsecamente, nè estrinsecamente, nè per sè stesso, nè per mezzo de' Malefici, ò altri suoi ministri: mà dalla vostra virtù infinita sia costretto à pigliar bando da me, e distruggere qualsivoglia maleficio, ò fattura, che contro di me habbia operato: acciò ricevendo hor' io questa gratia, habbia maggior motivo di ringratiare la Maestà vostra, d'ammirare, e lodare la grandezza infinita della bontà vostra, & infallibilità della parola vostra, e glorificare il vostro Sanctissimo Nome. Amen.

Deinde statim idem Vexatus subjungat sequentem detestationis actum.

Atto di detestatione da farsi dall' ossesso, per scacciar da sè lontano il Demonio.

ET Tu Diavolo maladetto nemico di Dio, ribelle del mio, e tuo Creatore, apostata del mio, e tutto Signore, con che autorità presumi di voler possedere più questo mio corpo, e molestarmi in modo alcuno adesso, che in Giesù Christo hò posto la mia confidenza; però io non voglio, che tu stii più in questo mio corpo; mà nel nome di Giesù Christo ti comando, ch'al precetto, che ti farà questo Rever. Sacerdote Esorcista ministro di Giesù Christo, e di Santa Chiesa, subito senza alcuna dimora da me ti parti, e per l'avvenire non habbi più potestà di travagliarmi in modo alcuno: perche intendo, e pretendo di voler vivere, e morire sotto la protettione del Santissimo Nome di Giesù. 657

Si prædictos actus Vexatus maximo affectu, ac devotione elicuerit, ac sine ulla hæsitatione reprehensibili se liberandum fore crediderit, Exorcista ad præceptum expulsivum, de quo infra *num.* 744. poterit devenire.

Cap. IV.

De Remediis particularibus pro Dæmone coercendo.

VEre ex utraque parte acutissimus est verbi Dei gladius pro obsesso ad suam liberationem præparando, dum per instructionem, ac probationem ex una parte ab eo remediorum spiritualium ignorantia abscinditur; ex altera diffidentia de Dei bonitate, ac liberalitate resecatur; sed acutissimus est etiam ex utraque parte, dum Exorcista tum Objurgatione, tum præcepto utitur. 658

Dæmon coercendus est objurgatione, & præcepto.

Dæmone coercendo
- Obſidente, ſeu Ingrediente.
- Poſſidente, ſeu Exiſtente.
- Obſiſtente, ſeu Renitente.
- Fugiente, ſeu Exeunte.
- Tentante ſuum regreſſum.
- Repetente, ſeu Revertente.
- Infeſtante ea, quæ ad hominem ſpectant.

Quod ſequentibus articulis palàm fiet.

ARTICULUS I.

De Objurgatione, & Præcepto.

639 *Objurgatio ad dæmonem quomodo ſit facienda.*

OBjurgatio *eſt operationum dæmonis reprehenſio, quæ ejus ſuperbiam coercet, & impedit, ne actu ita acriter Vexatum tentet, & affligat*: ut ſuprà demonſtravimus *num.*355. Quæ quidem maximam efficaciam habet, ſi adversùs dæmonem non legendo, ſed ſonora, ac increpatoria, & aſpera voce ab Exorciſta ſedente, capite cooperto, minaci vultu, ac majeſtate terribili ad dæmonem increpandum, ac contemnendum, verba, & intentionem actualem dirigente exerceatur. Nam dæmon, qui eſt purus ſpiritus, non puris verbis; ſed ſpiritus, ac verbi Dei gladio eſt coercendus, & exterminandus. De quo gladio loquitur Paulus Epheſ. 6 dicens: *In omnibus ſumentes ſcutum fidei: in quo poſſitis omnia tela nequiſſimi ignea extinguere: & galeam ſalutis aſſumite, & gladium ſpiritus (quod eſt verbum Dei.)*

Tunc autem Exorciſta jubeat in nomine Jeſu, ut dæmon ante pedes ejus Obſeſſum demiſſo capite genuflectere faciat: & ſi expediens judicaverit, pede obſeſſi caput, ſed leviter, ac brevi aempore conculcare poteſt, dæmoni obiiciendo quæ ſequuntur ad ipſius ſuperbiam deprimendam.

§. I.

660 *Objurgationes aptiſſimæ ad dæmonis ſuperbiam deprimendam.*

DIc maledicte, dæmon, ſerpens tortuoſe, cognoſcis Deum eſſe? Cognoſcis, te eſſe creaturam Dei poſitam ſub potenti manu Dei?

Cognoſcis, te eſſe creatum multis illuſtratum donis; ſed ob ſuperbiam tuam omnia gratuita amiſiſſe, & in naturalibus quoad praxim vulneratum, & infirmatum eſſe?

Cognoſcis, te eſſe à ſedibus Paradiſi, ut Angelum apoſtatam, ac rebellem dejectum, ita ut non poſſis ampliùs acquirere gratiam Dei?

Cognoſcis nos homines, etſi peccatores ſimus, maximam tamen divino auxilio poſſe acquirere gratiam, ac cæleſti fieri dignos beatitudine? Cognoſcis Chriſtum eſſe verè filium Dei, & eſſe caput Catholicæ Eccleſiæ?

Cognoſcis Chriſtum per ſuam Sacratiſſimam Paſſionem, mortem, ac reſurrectionem tibi omnem abſtuliſſe poteſtatem hominibus nocendi in anima, & in corpore pro omnibus his, quos Deus vult protegere: & maximè pro iis, qui in eo ſuam conſtituunt fiduciam?

Cognoſcis per Paſſionem Chriſti datam eſſe virtutem, & efficaciam Sanctiſſimo Nomini Jeſu, ut quicumque fiduciaiter illud invocaverit, ab omnibus tuis maleficiis, fallaciis, & machinamentis liberetur, ac præſervetur?

Cogno-

Cognoſcis Chriſtum dediſſe poteſtatem Eccleſiæ dæmones eiiciendi in nomine ejus?

Cognoſcis, me, etſi peccator ſim, tamen verum eſſe miniſtrum Chriſti, & Eccleſiæ, & conſequenter plenam habere poteſtatem dæmones eiiciendi à corporibus humanis, & ab his, quæ ad homines ſpectant?

Quomodo igitur poteris contra ſtimulum calcitrare?

§. II.

661 POterit autem Exorciſta poſt unamquamque interrogationem dæmoni præcipere, ut reſpondeat dicendo.

Sic præcipio tibi, dæmon, in nomine Jeſu, ut reſpondeas, & dicas veritatem.

Nam eſto, quòd dæmon ſe non cognoſcere, quid dicat, reſponderet; poſſet Exorciſta ex illius reſponſione, illum magis, ac magis objurgandi, & increpandi occaſionem deſumere, ſic dicendo.

Si tu hæc non cognoſcis, quia ſtatus tui oblitus ſtultus factus es: vel quia malignus es, ea non vis cognoſcere: ego, qui Chriſti miniſter ſum, & Eccleſiæ, & ſacrarum litterarum non ignarus, hæc omnia per fidem optimè novi, ac per ſtudium divinæ Scripturæ, per Canones, & Sanctiones Eccleſiaſticas, & Sanctorum Patrum teſtimonia, ſaltem mediocriter intellexi. *Objurgatio.*

Sic Exorciſta ſuas interrogationes proſequatur. Nihilominus regulariter, ſi Exorciſta rectè ſuo munere fungatur, ad hujuſmodi interrogationes dæmon à virtute divina veritatem fateri, ut pluries ego experientia didici, compelletur. Ratio eſt: quia hæc omnia directè ad liberationem ordinantur, quibus dæmon convincitur, & convictus vires amittit, ne tentare obſeſſum, & ab his, quæ credenda docet Exorciſta, illum avertere non ita efficaciter, & aſſiduè valeat. Sed hujuſmodi interrogationes Exorciſta vulgari idiomate formare poterit, ut & obſeſſus, & aſtantes intelligentes, quæ dicit Exorciſta, magis, ac magis ad devotionem, ac fiduciam excitentur. Nec eſt neceſſe, dæmoni præcipere, ut reſpondeat, quando illum ſuper obſeſſi linguæ uſum poteſtatem habere non conſtat: ſed tunc illum increpare, & objurgare modo prædicto ſufficiet: nam ſemper dæmon (ſi præſens ſit in corpore) objurgationes, & interrogationes perfectè intelligit; licèt non ſemper poteſtatem habeat reſpondendi.

Convicto ergo dæmone circa prædicta, Exorciſta ſubjungere, ac concludere debet.

Cùm igitur ego ſim miniſter Chriſti, & Eccleſiæ, à Deo, & ab Eccleſia ut judex delegatus contra te conſtitutus, ut ex corpore eorum, qui ad Chriſtum, & ad Eccleſiam confugiunt, te expellam, intendo, & volo mea uti auctoritate, nunc à corpore iſtius creaturæ Dei te expellendo, ac propulſando, ita quòd ampliùs ad eam accedere non præſumas: nec poteris ſubterfugere, quin ſtatim, ac feſtinanter meis obtemperes mandatis. *Manifeſtatio auctoritatis.*

§. III.

De Præcepto.

662 *PRæceptum eſt ordinatio, ſeu mandatum, quo efficaciter aſtringitur dæmon virtute divina ad Exorciſtæ, ut miniſtro Chriſti, & Eccleſiæ, præſtandam obedientiam.* *Præceptum quid ſit.*

Omnia

Omnia autem præcepta, quæ ſecundùm hanc artem regulariter fieri poſſunt, ad quinque genera præceptorum reduci poſſunt.

Primi generis præcepta communia ſunt, quibus Exorciſta in quacumque neceſſitate utitur, cùm dæmonem vult compellere ad aliquid agendum; vel ab aliqua actione ceſſandum; vel ad aliquibus interrogationibus reſpondendum. Poteſt autem regulariter formari ſequenti modo.

Præceptum commune. Ego N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Jeſu Chriſti præcipio tibi, dæmon, ut facias hoc, vel illud, &c. nec impedias obſeſſum, quin liberè ad me accedat; & ſine ullo impedimento loquatur; & hæc ſimilia.

662 Secundi generis præcepta probativa dicuntur, quibus Exorciſta ad probandum, an aliquis ſit imaginariè; aut fictè; vel verè, ac realiter vexatus utitur: quod ſub conditione ſequenti modo formari poteſt.

Præceptum probativum. Ego N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Jeſu Chriſti præcipio vobis ſpiritus immundi, (ſi aliqui eſtis in corpore iſtius creaturæ Dei) ut ſtatim detis mihi aliquod ſignum evidens, ac certum præſentiæ veſtræ, cauſando in hac creatura coram me aliquem ex illis doloribus, quos priùs me abſente efficere in ea ſoliti eratis.

In hoc autem præceptorum genere ea, quæ habentur ſupra *nu.620.* nec non monita tradita *num.366. & ſequent. & 375. & ſeqq.* obſervabit.

§. IV.

664 TErtii generis præcepta in ordine ad liberationem, ad vexationem tollendam ordinantur, & Lenitiva dicuntur, quæ fieri debent, quando Energumenus actualiter vexatur ad tollendas vexationes, dicendo:

Præceptum lenitivum. Ego N. miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, & in virtute Domini noſtri Jeſu Chriſti præcipio vobis dæmones, qui vexatis hanc creaturam Dei, ut ſtatim deſinatis nocere ei: nec habeatis poteſtatem impediendi ſenſus ejus, ſive exteriores, ſive interiores; ita ut attentè, & quietè ſine ulla perturbatione meas poſſit audire, ac percipere inſtructiones.

Quando ſit faciendum. Hæc, quotieſcunque Energumenus perturbatur à dæmone, præcepta fieri debent: quia nunquam dæmones Energumeno aliquod malum inferre, eſt permittendum, niſi hoc Exorciſta ex induſtria præciperet; ut mox dicetur *num. ſequenti.* Semper tamen brevis præcedere debet inſtructio, nempè ut Vexatus fidei actus eliciat, credendo Exorciſtam Chriſti, & Eccleſiæ verum eſſe miniſtrum: & quòd Deus per ejus præcepta ad obedientiam ſibi præſtandam dæmonem compellet; ita ut dæmon non poterit, ei ut miniſtro Dei non obedire. Nam ſine iſtis fidei actibus dæmon difficillimè obediet Exorciſtæ. Illis verò præcedentibus, vel concomitantibus ſemper obediet. Non dico tamen, quòd ſingulis præceptis inſtructio præponi debeat; ſed ſingulis actibus, & Exorciſmis, & illis præceptis, in quibus aliquando dæmon aliquam ad obediendum difficultatem præbet; ſicut & præceptis illius generis, cujus ampliùs non facta fuere: & quando etiam Vexatum ad credendum, quod eſt præcipiendum, perfectè eſſe diſpoſitum, non clarè conſtaret.

§. V.

665 QUarti generis præcepta Inſtructiva dicuntur, quæ ſcilicet ad oſtendendam dæmonis obedientiam ei imponuntur: quæ in omni conjurationis actu ſunt præponenda, ut Vexatus dæmonum vilitatem, ac debilitatem videns, qui taliter ſubiiciuntur præcepto, ut non poſſint ullo modo reniti, ad credendum, ac confidendum excitetur, & quòd etiam ad ultimum præceptum obedient expulſi-

Præcepta inſtructiva quænam ſint.

vum,

vum, quando Exorciſta eis præcipiet, ut ab eo totaliter recedant. Quare Exorciſta dæmonibus præcipiat, ut & ipſimet Vexato obedientiam præſtare non recuſent. Et tunc Vexatus dæmoni aliquid præcipiat, credens, quòd ſibi dæmon procertò obediet, ut dicendo.

Quomodo faciendum.

Nel nome di Gieſù Chriſto ti comando; ò diavolo maladetto, che tù ti parta ſubito dal mio ſtomaco, dalla mia teſta, dalle mie gambe, e da quella parte, nella quale hora mi tormenti.

Interim pollice crucis ✠ ſignum ſuper vexatam partem formando, Exorciſta ſimiliter in nomine Jeſu hujuſmodi præcepta ſive latino, ſive vulgari idiomate, prout expediens judicaverit, formet, eo modo, quo dictum eſt ſupra *num.* 369. Formulæ autem erunt hujuſmodi.

Varia præcepta inſtructiva.

Ego N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Jeſu Chriſti præcipio tibi, dæmon, qui exiſtis in corpore iſtius creaturæ Dei, ut ſtatim coram me in terram proſternas hanc creaturam, ſine ullo tamen nocumento ipſius. Iterùm præcipio tibi, dæmon, in nomine Jeſu, ut facias illam ſurgere.

Item in nomine Jeſu præcipio tibi, dæmon, ut facias lugere hanc creaturam me præſente, ſicut faciebas me abſente. Iterùm præcipio tibi, ut ceſſes, nec facias eam lugere.

Item in nomine Jeſu præcipio tibi, ut venias ad guttur, & leviter more ſolito eam torqueas. Iterùm præcipio tibi, ut recedas à gutture.

Ad quid deſerviant.

Hæc & alia hujuſmodi præcepta poterit Exorciſta formare priùs dæmoni præcipiendo, ut aliquam, vel aliquas ex conſuetis vexationibus cauſet; quibus cauſatis, ſtatim præcipere debet, ut deſiſtat. Hæc namque præcepta ad concipiendam (ut annui) majorem fidei efficaciam, & ad reverendam auctoritatem Eccleſiæ fiunt: & ad Vexati ſpiritum roborandum. Videns enim Vexatus tantam præceptis Dei obedientiam præſtari, in fide ad ampliora credenda roboratur: magis Eccleſiam reveretur, per cujus miniſtrum tot vidit mirabilia operari: lætatur etiam cor ejus, quòd jam ſuppreſſas diabolicas tentationes inſpiciat, quibus taliter fuit vexatus, ac tentatus: & tandem in Dei laudes prorumpet, cùm viderit, quòd dæmonibus, qui ei dominabantur, nunc tam liberè Exorciſta dominatur. Per hujuſmodi autem præcepta doceat Exorciſta, & Vexatum inſtruat, quòd dæmones etiam præceptis expulſivis obediet: quia eſt eadem de omnibus ratio, ſi ipſe Patiens perfectè fuerit diſpoſitus. Et quòd etiam tunc exitum præcipere poſſet; ſed non expedit, donec ipſe Vexatus perfectè fuerit probatus.

§. VI.

666 QUinti generis præcepta expulſiva dicuntur; & ſunt ea, quæ ad expulſionem Dæmonum ſunt ordinata. Formulæ autem erunt hujuſmodi.

Præceptum expulſivum.

Ego N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ ea auctoritate, quam accepi à Chriſto Domino, & ab Eccleſia in ordine Exorciſtatus, In nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, & in virtute Sanctiſſimi Nominis Domini noſtri Ieſu Chriſti, præcipio vobis dæmones, ſi plures eſtis, vel tibi, ſi unus es, qui exiſtis in corpore iſtius creaturæ Dei, & eam ſolitus es vexare, ut illicò exeas cum omnibus tuis ſociis, ac recedas ab ea; nec ampliùs habeas poteſtatem nocendi ei die, vel nocte, nec illam divexandi intrinſecè, vel extrinſecè; nec ei ſub quacumque figura, vel forma apparendi: nec perturbandi ullo modo. Exeas igitur illicò, ſpiritus immunde: ſic enim præcipio tibi, ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Alia hujuſmodi præcepta expulſiva in ſequentibus articulis ſuo loco diſponentur.

Hæc

Præceptum expulsivum quando sit faciendum.

Hæc præcepta expulsiva nunquam fieri debent, nisi cùm Obsessus ad suam liberationem perfectè dispositus fuerit, atque probatus. Cùm enim secundùm hanc autem omnibus præceptis punctualiter sit à dæmonibus obediendum, expulsivum præceptum faciendum non est, nisi quando dæmones verè, ac realiter exire debent, quod erit, quando Patiens perfectè dispositus fuerit secundùm instructionem suprapositam, ac probationem *capite præcedenti* assignatam. Nam ante instructionem, ac probationem, ad quid dæmonibus, ut exeant, præcipere valebit, si (ut probabile est) obedientiam non præstabunt? Immò Vexatus, cùm non sufficienter dispositus sit, debilitatur in fide: & fortassè non ampliùs, vel saltem difficillimè credet, dæmones exituros: sic ei potiùs præceptum inferet nocumentum. Si autem dæmones obedient, hoc forsitan propter maximam fidem, ac sanctitatem Exorcistæ præstabunt; quia cùm Vexatus non est adhuc perfectè super resistentiis faciendis instructus, dæmones facilè in domum, unde exierunt, revertentur. Quare præceptum expulsivum duntaxat faciendum erit, quando Vexatus de omnibus perfectè instructus fuerit, ac dæmones ad plenam, & exactam obedientiam præstandam fuerint redacti.

ARTICULUS II.

De dæmone Obsidente, aut Ingrediente.

667

Obsessi communiter dicuntur possessi à dæmone.

QUamvis secundùm communem loquendi usum quicumque sunt à dæmone possessi, etiam obsessi dicantur: & obsessi omnes possessi vocentur, & Energumeni; in rigore tamen, & secundùm vocabuli proprietatem valde inter se differunt. Nam obsessi propriè sunt illi, in quibus dæmon non est; sed tamen ab eo extrà existente vexantur, & affliguntur: ut ostenditur in quadam revelatione, ac visione Beata Hildegardis *lib. suarum Revelationum* relata à Delrio *lib.3. Disquis. Magic. par.1. quæst.4 sect.7.*

Obsessi propriè quinam sint.

Possessi qui.

Possessi verò è contra sunt illi, in quorum corpore dæmon non tanquam forma informans, neque tanquam par ejus existit; sed tantùm ut assistens loco, vel eis ut instrumento organico usurus. Constat à simili: Sicut Civitas, quæ ab hostibus obsidetur, etsi ab eis valde molestetur; non tamen ab eis possideri dicitur, donec illam ingressi eidem dominetur, ac pro voto suo omnia, quæ in illa sunt, disponant, & administrent. Sic dæmones, dum in humanum nondum ingressi sunt corpus, nec in illo manere à Deo permittitur, non illud possidere dicuntur, sed obsidere. Dæmone verò corpus ingresso, ac possidente, possessi dicuntur, vel Energumeni, ut infra *num.686.*

Varia eorum nomina.

Dæmoniaci verò vocantur, prout sub dæmonis potestate sunt constituti.

Arreptitii dicuntur, quatenus à dæmone rapiuntur, seu arripiuntur.

Pythonici, seu pythones, quando in corpore spiritum habent divinantem.

Lunatici quatenus dumtaxat in punctis vel crescentis, vel decrescentis Lunæ vexantur.

Vexati dicuntur communiter propter tormenta, quibus à dæmone afficiuntur.

Maleficiati, Facturati, Maliati propriè dicuntur, quando dæmones per maleficia, nempe cooperantibus maleficis, corpora sunt ingressi: secundùm aliquos verò quando dæmon non præsentialiter; sed tantùm potestativè in corpore existit.

Fascinati, quando vexati ad aliquid cogi videntur.

Habentes infirmitatis spiritum ob varias infirmitates à dæmonibus causatas; & aliis hujusmodi multis nominibus, licèt essentialiter idem significent, appellantur.

Quas autem molestias dæmones homines obsidentes illis inferre consueverint; jam latissimè supra explicatum est *à n.71. inclusivè usque ad 81. exclusivè.* Similiter quot modis humana corpora ingrediantur, jam clarè demonstratum est *à num. 82. inclusivè usque ad 90. exclusivè*: nunc ergo remanet explicandum.

QUÆ-

Digitized by Google

QUÆSTIO I.

Quomodo impetus dæmonis obſidentis ſint à Vexato repellendi.

668 *Actus exercendi à Vexatis ad dæmonem repellendum.*

REſpondetur, Obſeſſum, ut dæmonibus obſidentibus pro virili reſiſtere valeat, ne corpus ſuum extrinſecè divexare valeant, & eò minus intrinſecè poſſidere, debere in ſequentibus actibus quam maximè ſe exercere.

Primò ſuam quam maximè à peccatis conſcientiam immunem reddere debet, ab eiſque illam mundam præſervare, pro ſuo poſſe divinum ad id implorando auxilium; quod faciet, frequenter ſua peccata confitendo, ac ſacram devotiſſimè Euchariſtiam frequentando. Nam ſi diabolus primò ac principaliter hominem ad peccatum, ut per ipſum ſuper eum pleniorem habeat facultatem, inducere nititur: recedendo à peccato, fundamentum omnium diabolicarum prætenſionum removetur. Sacramenta quoque maximum ad dæmoni reſiſtendum animæ robur præſtant; hominemque ad firmæ fidei actus, ac fiduciæ in Deum eliciendos diſponunt, quibus divino ſuffragante auxilio omnes dæmoniaci impetus evaneſcunt.

Supra num. 581. Supra num. 575. Sup. num. 66. & 198.

Secundò veros fidei firmæ ſæpiùs actus elicere debet, non ſolùm, quod Sancta Catholica, & Apoſtolica Romana Eccleſia credendum docet, credendo; ſed explicitè etiam, & in ſpeciali firmiter, & inhæſitanter credendo, quòd Deus, quantum eſt ex parte ſua, ejus vexationem non vult, ſi talis vexatio illi ſit nociva, vel ſaltem majus bonum impediat: immò ex parte ſua ſemper paratiſſimus eſt ad tollendam, ac repellendam talem vexationem ab eo, eumque à quacumque diabolica infeſtatione præſervandum. Idcircò ſi perfectè in ejus bonitate, ac tutiſſima ipſius protectione confiderit, dubio procul ab omni infeſtatione diabolica liberabitur, ac totaliter illæſus cuſtodietur. Nam hæc eſt una ratio, ob quam Deus à Maleficis homines maleficiis vexari permittit: *ut qui hæc audiunt, vel vident, probentur; & appareat, qua fidè ſint, vel devotione erga Deum:* ut habetur c. Nec mirum. §. Si autem aliquis. 26. q. 5.

Supr. n. 131. 132. Supra num. 398. Supra num. 617.

§. I.

669 *Modus repellendi viſiones imaginarias.*

TErtiò, quando illæ imaginariæ, vel corporales apparitiones, aut moleſtiæ in ſui corporis membris cauſantur, de quibus ſupra *num 72. & ſequentibus*, Vexatus ſtatim ſub Dei poteſtate, ac protectione ſanctiſſimi Nominis Jeſu ſe poſitum eſſe confideret; dæmonemque nullam habere nocendi facultatem iis, qui in Deo omnem ſuam collocant fiduciam; ideòque ad Jeſum mentem ſuam elevet, ipſumque toto corde, & affectu invocet, ſequentia, vel ſimilia verba juxta ſuam maternam linguam ſæpiſſimè repetendo:

Supra num. 494. & ſequentib.

Atto di confidenza. Signor mio Gieſù Chriſto, voi ſiete il mio protettore, e difenſore, difendetemi voi da queſti miei nemici per honor, e gloria del voſtro ſantiſſimo Nome.

Poſteà virili animo contra dæmones dicat:

Protetto eſpulſo. Fuggite ſpiriti ribelli del mio, e voſtro Dio, che così vi comando nel nome di Gieſù Chriſto: allontanatevi da me, e non mi moleſtate: poiche io ſon poſto ſotto la protettione di Gieſù Chriſto.

Si Vexatus hæc præſtiterit, dæmones in fugam vertentur, nec ampliùs ei apparebunt: vel moleſtia ſaltem minùs gravi eum afficient; & eò minùs corpus ejus ingredi valebunt.

Poterit etiam dicere ſæpiùs magno affectu illa Pſalmorum verba ſuperiùs poſita *n. 604.* vel illam brevem orationem, quæ habetur *n. 601.* quæ omnia ſunt efficacia ad dæmoniacos impetus repellendos.

§. II.

670 *Dæmon non timendus, sed Deo confidendum.*

QUartò considerare debet Vexatus, ac firmiter credere, diabolum esse vilissimæ potestatis; ita ut eum possidere non possit, qui divino fretus auxilio illum non timet, ac invocatione Sanctissimi Nominis Jesu eum repellit. Et si suggerat, quòd potest, potuit, & poterit, eum derideat, ipsi obiiciendo, quæ dicta sunt supra *n.64. 65. & 66.* Et si ea, quæ aliàs fecit, suggerat, non curet: tunc enim ei resistendi modum ignorabat; ideò corde, & animo roboretur contra ipsum: ac certissimè sciat; quòd diabolus formica est facientibus se leonem, & leo facientibus se formicam; quòd videtur gigas, si ejus verba attendantur, sed vix pigmeus est, si veritas conspiciatur. Hoc docuit S. Hermam Angelus ejus Custos *mandato 7.* ut habetur tom. 1. Biblioth. Veterum Patrum lib. 2. *Diabolum*, ait, *ne timeas; timens enim Dominum dominaberis illius; quia virtus in eo nulla est. In quo autem non est virtus, is timendus non est. In quo verò est virtus gloriosa, is etiam timendus.* Et mandato 12. *Diabolus timorem facit; sed timor illius vanus est. Nolite ergo timere eum, & fugiet à vobis.* Ubi autem fundari debeat hæc fortitudo, statim admonet dicens. *Diabolus non potest dominari in Dei servos, qui ex totis præcordiis in Domino credunt.* Quod confirmat Lactantius Firmianus libr. 2. Divin. Instit. *Nocent*, ait, *dæmones quidem, sed iis, à quibus timentur, quos manus Dei potens, & excelsa non protegit.*

§. III.

671 *Implorandum est auxilium Beatiss. Virg. Angelorum, Sanctorum.*

QUintò devotissimè Beatissimam Virginem Genitricem Dei invocet Mariam, ut latè docuimus *n.506. & sequentibus*; Nec non Sanctos Angelos Michaelem, Gabrielem, Raphaelem, præcipuè Angelum suum Custodem, ut omnes ad inimicum communem conterendum proficiant, sicut admonuimus supra à *n.512. & sequent.* Sic S. Hermam præfatus Angelus ejus Custos monuit *loco citato.* *Nolite*, inquit, *timere diabolum; quia in vobis potestatem non habet. Ego enim vobiscum sum nuncius pœnitentiæ, qui dominor illius*, juxta illud Psalmi 90. *Angelis suis Deus mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis.* Pari modo ad Sanctos suos patronos, ac devotos est confugiendum, ut & ipsi pro ipso Vexato Deum (sicut benè docuimus supra *n.519. & sequentibus*) deprecentur.

672 *Eliciendi sunt actus fidei.*

Sextò fidei actus eliciat circa ea, quæ erga Deum, Exorcistam, dæmonem, & seipsum credere debet, ut supra latè explicatum est *à n.622 inclusivè usque ad nu.646. exclusivè*; Ac præcipuè confidenter suam liberationem sperare debet, ac pro certo tenere, quòd Deus sine dubio cum Ecclesia concurret, quando per suum ministrum dæmoni ea, quæ ad Dei gloriam, animarum salutem, & corporum, ac dæmonum confusionem sunt spectantia, præceperit. Et quòd Exorcistæ præcepta Dei præcepta sunt, quibus, si obsessus in fide, ac confidentia in Deum perfectè fuerit probatus, dæmon obedientiam à Deo præstare compelletur.

§. IV.

673 *Quid agendum sit ab Obsesso perfectè dispositio.*

SEptimò tandem Obsessus perfectè dispositus ante Exorcistæ pedes genuflexus post orationem brevem ab Exorcista, Obsesso, & astantibus humiliter, ac devotissimè ad Deum, Beatissimam Virginem, Angelos, ac Sanctos profusam, juxta ordinem infra positum *num.740.* corde, & ore simul actus fidei, ac confidentiæ in Deum; & actus detestationis adversus dæmonem juxta formulas superiùs positas *n.656. & 657.* exerceat, quas si Obsessus legere nesciat, illi de verbo ad verbum Exorcista suggerat, sæpiùs instando, ut fervidè, humiliter, ac confidenter illas pronuncict.

His

His prolatis admoneat, ne aures diabolicis ſuggeſtionibus præbeat; ſed mentem ſuam ad Deum ibi præſentem, ac cor ejus intuentem elevet, ab eoque ſuam liberationem depoſcat.

Pro infantibus autem, & aliis rationis uſu carentibus utiliſſimum erit, prædicta à parentibus, vel eorum curam habentibus adimpleri. 674

Actu fidei, ac confidentiæ, nec non deteſtationis in dæmonem elicito, & explicato, tunc ſedeat Exorciſta, accapite cooperto, ante pedes ejus Obſeſſo genuflexo, junctis manibus, demiſſo capite, vultu cernuo, cæteris aſtantibus genuflexis, cum majeſtate terribili contra dæmonem ſequentem exoreiſmum, ſeu præceptum formet, ac pronunciet.

Exorciſmus, ſeu præceptum adversùs dæmonem obſidentem, ſeu ingredientem.

EGO N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ auctoritate mihi tradita ab omnipotenti Deo, & à S. Matre Eccleſia ejus Sponſa in ordine Exorciſtatus, In Nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, & in virtute Sanctiſſimi Nomini noſtri Jeſu Chriſti præcipio vobis dæmones nequiſſimi, quicumque, & quotcumque eſtis, qui perturbatis hanc creaturam Dei, ut illicò, ac ſine ulla mora totaliter ab ea recedatis, nec ampliùs poteſtatem habeatis eam moleſtandi, perturbandi, vel inquietandi extrinſecè, vel intrinſecè: neque intrandi corpus ejus: nec apparendi ei ſub quacumque forma, vel figura, ſeu imaginariè, ſeu corporaliter: nec perturbandi ſenſus ejus interiores, ſive exteriores: nec quocumque alio modo vexandi die, vel nocte. Fugite ergo ſpiritus rebelles: quia ſic præcipio vobis, ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ, In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen. 675 *Præceptum expulſivum.*

Hoc præcepto, ſicut & præmiſſa inſtructione uti poterit Exorciſta etiam ad expellendos dæmones familiares, dictos, *Foletti*, præceptum in ſingulari, ſi unicus fuerit dæmon, efformando. 676

QUÆSTIO II.

Quomodo ſint coercendi dæmones ſtriges obſidentes, & impedientes, ne Inquiſitoribus, ac Judicibus veritatem fateantur.

REſpondetur, cùm Magi, Malefici, ac Striges conſtituuntur, ac de fatenda ſuorum delictorum veritate juridicè interrogantur à Judicibus ſequentia ſervanda eſſe, ne à dæmone impediri queant per maleficium taciturnitatis, 677 *Modus tollendi maleficium taciturnitatis in ſtrigibus conſtituendis.*

Primò, dum miniſtri ſe ad reum torquendum parant, videtur optimum eſſe præcipere, ut interim alii ipſum expolient (ſi ſit mulier, expolietur ab aliis mulieribus, ſi vir à viris) antequam ad torturam ducatur, ne quid in veſtimentis maleficii lateat, & ſubucula benedicta jam ex intentione priùs ad hoc parata induatur: Ita docent Jacobus Sprenger, Henricus Inſtitor, & alii *in Malleo Malef. par. 3. q. 14.* Binsfeldius *Comment. in Titul. C. de Malef. & Matheum in L. Etſi excepta. qu. 1. concl. 15.* & Delrius *lib. 5. Diſquiſ. Mag. ſect. 9. verſ. Secundò. fol. mihi 705.*

Secundò, capillos capitis, ac barbæ abradi; immò & per totum corpus, etiam in partibus ſecretioribus jubere poſſunt depilari (ſi fœminæ ſint, à fœminis, ſi viri, à viris) & ſic inhoneſtas, ac verecundia cavetur, propter quam Inquiſitores Germani, Sprengerus, & alii hoc uti remedio non ſunt auſi, ut ipſimet, addentes alibi hoc eſſe in uſu, profitentur. *Tamen*, inquiunt, *in aliis regnis Inquiſitores talem per totum corpus abraſuram fieri mandant*: Ita Delrius *lib. 5. Diſq. Magic.* & Auctores Mallei. Unde & Cumanus Inquiſitor inſinuavit hoc ipſis: quod anno 678 *Sunt depilanda.*

elapſo

elapso (qui fuit 1485.) maleficas quadraginta unam incinerari mandasset, omnibus per totum corpus abrasis. Et hoc in districta & Burbiæ Comitatu in confinibus Archiducis Austriæ versus Mediolanum.

679 *Cavenda superstitio.*

In qua tonsura diligentissimè observandum hoc est, si fiat duntaxat, ne maleficii signa corporis foraminibus inserta lateant, vel crinibus inspersa, ritè id fieri. Eademque de causa, ne qua unctio subesset, Delrius *loc. cit.* totum corpus aqua calida suadet priùs diligenter abluendum. At si tonsura ea opinione fieret, quòd per eam robur corporis, & animi fortitudo deficeret, exemplo Sampsonis, in quo totum id divina virtute contingebat; & etiam documento Apollonii Thyanæi, ut tradit Nicolaus Remigius *lib. 3. cap. 9. dæmonol.* hoc magicum, & superstitiosum esse, utpotè dæmonis operum Dei ubique improbi æmulatoris commentum, ut sub speciosо velamine homines illaqueet, nemini mediocriter scienti est ambigendum.

§. L

680 *Remedium potissimum assignatur ab Auctore.*

TErtiò omnium remediorum potissimum erit, si Judex, qui Exorcistatus ordine sit insignitus, omnes astantes genuflectere, divinumque auxilium ad dæmones reprimendos implorare jubeat, ipseque post brevem orationem ad Deum ex toto corde profusam, fidei firmæ, ac confidentiæ perfectæ in Deum actus eliciat, inhæsitanter credendo, quòd Deus pro fidei Catholicæ defensione, & hæresum extirpatione dubio procul ad præceptum contra dæmones ab ipso faciendum concurret, ne delictorum impediant confessionem, quæ maximè contra Divinam Majestatem, hominum salutem, ac publicam Christianæ Reipub. utilitatem Magi, Malefici, ac Sagæ perpetrare non verentur.

Divino ergo invocato auxilio, nec non Beatissimæ Virginis, Angelorum, ac Sanctorum imploratis suffragiis, Judex cooperto capite sedeat, voceque terribili, ac sonora (ante eum genuflexo reo subucula benedicta jam induto, & aqua benedicta aspersо) contra dæmones sequentem, vel similem pronunciet exorcismum.

Exorcismus, seu præceptum ad dæmonem expellendum obsidentem, ac impedientem Maleficos, ac Sagas, ne Judicibus delictorum suorum veritatem fateantur.

681 *Exorcismis faciendus ab Inquisitoribus, quando Striges, ac Malefici sunt torquendi,*

EGO F. N. qui à summo Pontifice Christi Vicario in terris Judex constitutus sum ad hæreticam pravitatem extirpandam, Christianæ Reipub. fidem illæsam, & incontaminatam tuendam, & conservandam, oves oberrantes per devia ad caulas Christi reducendas, & excludendas à Dominico grege morbidas, ne alias corrumpant. Quique à Deo, & ab Ecclesia ejus Sponsa in ordine Exorcistatus auctoritatem accepi ad dæmones effugandos, hac auctoritate suffultus, & innixus, In nomine Sanctissimæ Trinitatis, & in virtute Sanctissimi Nominis Domini nostri Jesu Christi præcipio tibi, dæmon, si ibi existis: vel vobis, spiritus apostatici, quicumque, & quotcumque estis, ut statim sine ulla mora recedatis ab hac creatura Dei, quæ nunc constituta est sub mea potestate: nec habeatis potestatem ad eam ampliùs accedendi: nec intrinsecè, aut extrinsecè illi vestrum impendendi auxilium: nec illam ullo modo sublevandi: nec impediendi, quin tortura, ac cætera tormenta illi inflicta, vel infligenda suum producant effectum, nempe in ea solitos efficiendo dolores, ac torsiones: nec guttur ejus, aut fauces constringendi, nec vocem impediendi, quin liberè sine ullo timore, pavore, vel impedimento omnia sua crimina clarè fateatur, non solùm dum sub tormentis manet: sed etiam

post

poſt tormenta: neque illam inducendi ad deſperationem: neque illi apparendi ſub quacumque forma, vel figura: nec perturbandi ſenſus ejus externos, vel internos; ſed nunc ſine ulla mora ab ea, & ab hac domo procul fugiatis, & longè recedatis: ſic volo, ſic jubeo, ut Judex, & ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Deinde reum torquendum, aſtantes, ac domum, ubi reus torquendus eſt, aqua benedicta aſpergat.

Poterit etiam ad Rei collum Agnum Dei, vel Sanctorum reliquias, aut aliam rem ſacram, vel benedictam appendere, ut docent Sylveſter *de Strigimag. admirand.* Delrius *lib. 5. Diſquiſ. Mag. Append. 2. quæſt. 25.* Antonius Quevedo *in lib. de indic. & tortura par. 2. cap. 6. per totum.* & Antonius Diana *Reſolut. Moral. par. 4. tract. 6. de tortura in S. Officio, &c. Reſolut. 37.*

QUÆSTIO III.

Quomodo Exorciſta, vel Parochus cum Magis, Sagis, ac Maleficis habentibus pactum cum dæmone, ſed pœnitentibus, ſe habere debeat.

682 *Documenta ſervanda pro Maleficis à poteſtate dæmonis eripiendis.*

REſpondetur, ne Malefici pactum habentes cum dæmonibus, ſed pœnitentes, iterum à dæmonibus perſuaſi ad vomitum redeant, vel ab eis ſuffocentur, utiliſſimum fore, ſi Exorciſta Confeſſarius (ſive Parochus, ſive non Parochus ſit) in Sacramenti Pœnitentiæ foro ſequentia ſervaverit documenta.

Primò: quando, quomodo, qua occaſione, ac cæteris circunſtantiis Maleficus tale pactum inierit: & quanto tempore in eo permanſerit, & quid per illud habuerit, & habeat, & toto illo tempore operatus fuerit, diligentiſſimè debet inveſtigare.

Secundò catechizet eum ſuper delicti enormitate, ſuper diaboli tyrannide, miſericordia Dei, ac promptitudine ad peccata delenda, libertate arbitrii, de pacti invaliditate; & quòd ſyngrapha, peccatorum confeſſione facta, nihil valebit; ideòque ſuorum peccatorum confeſſionem proſequatur.

Tertiò cum maxima fide, ac devotione, ac præcipuè profunda humilitate coram Crucifixi imagine omnibus promiſſis, pactis, ac diabolicis conventionibus jubeat abrenuntiare.

Quartò proteſtari jubeat ſe deinceps nullam cum dęmone partem, ac conventionem habere velle: ſed totum ſe Jeſu Chriſti, & Beatiſſimę Virginis, ſuique Angeli Cuſtodis protectioni tradere, ac ſub eorum tutela ſe ſecurum velle permanere.

Quintò, ſi Maleficus, aut Saga apud ſe reſervatum ſyngraphæ, ſeu chirographi exemplar, vel aliquod aliud magicum inſtrumentum, vel maleficum pro pacti, ac conſenſus voluntatis ſigno habeat; vel ut eo ad malè operandum utatur, illud tradere, & exponere jubeat, ſi in foro interno, ipſi Confeſſario: ſi in foro externo, Reverendiſſimo P. Inquiſitori; & ipſe Confeſſarius pactum diſſolvat, irritum declaret, & hominem ab omni obedientia dæmoni præſtita, & ab omnibus clauſulis in ſcriptis, aut voce tantùm expreſſis abſolvat. Sup. num. 126. & 127.

Sextò præceptum dęmonibus facere poteſt, ut ſyngraphaṁ, quam apud ſeipſos retinent, reſtituant: hoc tamen neceſſarium non eſſe docet Sanchez *in Summa lib. 2. cap. 4.* & alii ſupra relati *num. 126.* Propterea nihil ei officere oſtendat, etiamſi ſyngrapha à dæmonibus non reportetur, dummodò coram Deo perfecta de commiſſis delictis contritio eliciatur, ac de eiſdem coram Eccleſia integra confeſſio habeatur.

Septimò tandem adversùs dęmonem ſequens pręceptum efformetur. 683

Exorciſmus ad expellendum dæmonem à Strigibus, ac maleficis ad pœnitentiam revertentibus.

Forma præcepti formandi contrà dæmones Sagas pœnitentes perturbantes.

EGo N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ auctoritate mihi tradita à Deo, & ab Eccleſia in ordine Exorciſtatus præcipio tibi, dæmon, in nomine Dmini noſtri Jeſu Chriſti, ut nunc immediatè ſine ulla mora recedas totaliter ab hac creatura Dei, quæ ſuorum peccatorum contrita, tibi abrenuncians ad Deum confugit, & ad aſylum Sanctiſſimi Nominis Jeſu ſe recepit: nec ampliùs poteſtatem habeas corpus ejus intrandi, vel eam perturbandi, aut inquietandi, ſive intrinſecè, vel extrinſecè moleſtandi: nec ſub quacumque forma, aut figura apparendi: vel ad deſperationem eam inducendi, aut alio quovis modo infeſtandi. Recede ergo ſpiritus maledicte: quia ſic tibi præcipio, ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ, In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

§. I.

Poſteà Exorciſta ſtans Maleficum pœnitentem ſequenti benedictione, ſeu oratione deprecativa muniat.

684 *Oratio deprecativa.*

℣. Propitius eſto, Domine, peccatis noſtris. ℟. Ne quando dicant gentes, ubi eſt Deus eorum. ℣. adjuva nos, Deus ſalutaris noſter. ℟. Et propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos. ℣. Adjutorum noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit Cœlum, & terram. ℣. Domine, exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens, & miſericors Deus, qui omnem animam pœnitentem, & confitentem tibi magis vis emendari, quàm perdere: nec ullum reſpuis, ſed quantumvis peccantibus per pœnitentiam pia miſeratione placaris; reſpice ſuper hunc famulum tuum, & averte ab eo iram indignationis tuæ, & omnia ejus peccata dimitte. *Si fuerit fœmina, dicat*: ſuper hanc famulam tuam, &c. & averte ab ea, &c.

557

DEus, qui juſtificas impium, & non vis mortem peccatoris; Majeſtatem tuam ſuppliciter deprecamur, ut hunc famulum tuum (*ſi fuerit fœmina, dicat*: hanc famulam tuam) de tua miſericordia confidentem cœleſti protegas benignus auxilio, & aſſidua protectione conſerves, ut tibi jugiter famuletur, nullis tentationibus à te ſeparetur, ac diabolicis infeſtationibus perturbetur.

OMnipotens, & miſericos Deus, reſpice propitius ad preces noſtras, & libera mentem iſtius creaturæ ad aſylum tuæ miſericordiæ confugientis de malarum tentationibus cogitationum: ac corpus de dæmoniacarum inſultibus infeſtationum: & illumina cor ejus, ut tua valeat implere præcepta, ac Spiritus ſancti dignum fieri habitaculum mereatur. Per Dominum, &c. in unitate ejuſdem.

§. II.

§. II.

UT autem Maleficus pœnitens magis, ac magis præservetur, ne imposterùm à dæmone divexetur, illum Confessarius moneat. 685

Modus à dæmoniacis insultibus maleficos pœnitentes præservandi.

Primò, ut semper de enormi peccato doleat, ac quotidiè veniam petat: Sacramenta frequentet, ac spiritualia exercitia; ac singulariter sæpissimè Sanctissimum nomen Jesu invocet: Dei infinitam pietatem, ac misericordiam meditetur: sæpiùs Beatissimæ Virginis, Angeli Custodis, ac Sanctorum suffragia imploret.

Secundò, quotidiè Deo referat gratias, quòd illum de infernalis leonis faucibus eripere fuerit dignatus: magis, magisque in Deo suam collocet fiduciam, quòd etiam imposterùm illum sit præservaturus. Ad quod etiam quæ infra ponuntur, ubi *de resistentiis, ac præservatione*: plurimùm valebunt. nu. 687. & seqq. n. 755. & seq.

Tertiò, si aliquid diaboli ope acquisitum haberet, & cujusdam tertiæ personæ esse cognosceret, ver. gr. quia ei à diabolo sublatum fuit (quod sæpè contingit, ut advertit Petrus Binsf. *de Confess. Maleficarum prælud.* 13. plures cumulans Doctores) eidem domino congruenti modo, ut in rebus furto ablatis fieri convenit, esset restituendum. Si verò aliunde ver. gr. ex antiquis thesauris: vel ex rebus in mare totaliter deperditis: vel diabolus eam rem habuerit, & Mago tradiderit, ex ea iis personis, quibus fortasse nocumenta in rebus familiaribus, aut animalibus intulit, aut aliquo modo eisdem exiterit causa damni, satisfacere valeret.

ARTICULUS III.

De dæmone possidente, & in corpore existente.

DÆmones corpus possidere, vel in eo existere dicuntur, cùm illud ingressi varias in eo operationes exercent, ac eis à Deo illud permittitur torquere: unde qui sic à dæmone possidentur, verè Energumeni, idest intus laborantes dicuntur, sic dicti ab *En*, quod est, *In*: & *erge*, quod est *labor*; & *mene*, quod est *defectus*: quod est, *quasi in opere deficiens*: ità Archidiaconus *in Glossa in can. Exorcistæ dist.* 23. Quomodo autem dæmones existant, & quid in corpore, quod possident, operentur, latissimè demonstratum est supra *à n.* 90. *inclusivè usque ad* 101. *exclusivè*. Hic ergo dumtaxat de remediis particularibus, quibus dæmones homines possidentes sunt coercendi, pertractandum est, quod sequentibus quæstionibus perficietur. 686

Quid sit possideri à dæmone. Energumenus unde dicatur.

QUÆSTIO I.

Quomodo vexationes à dæmone possidente effectæ per ipsos Vexatos sint comprimendæ, & auferendæ.

REspondetur, ut hujusmodi afflictiones reprimantur, & auferantur, Vexatum ab Exorcista instruendum esse. 687

De quibus Vexatus sit instruendus.

Primò, ut ea, quæ erga Deum, Exorcistam, Dæmonem, & seipsum credenda proponuntur supra *à n.* 722. *inclusivè usque ad* 464. *exclusivè*, diligentissimè exequatur.

Secundò, ne ullo modo ad malum, quod patitur, vel passus est, se applicet, nec de illo quidquam excogitet; sed ab his, quæ proponit diabolus, divertat, nullo modo ejus suggestionibus, ac tentationibus attendendo. Ad quod maximoperè proderit applicatio ad utilia, necessaria, ac delectabilia, cum aliis allocutio, deambulatio, operatio, & cætera, quę à propositis objectis per dæmones divertere possunt: adeò ut totaliter tristitiam fugiat, nec umquam solitarius commoretur.

§. I.

688 TErtiò, quando in ſe aliquam diabolicam ſentit vexationem, ſi præſens adeſt Exorciſta, humiliter ab eo petat, ut ſuo præcepto dæmonem coerceat: qui lenitivo præcepto utetur, dicendo:

Præceptum lenitivum contra dæmonem poſſidentem.

Ego N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ, in nomine Ieſu præcipio tibi, dæmon (ſi unus es) vel vobis (ſi plures eſtis) qui vexatis hanc creaturam Dei, ut ſtatim nocere ei deſinatis: nec ullo modo eam perturbare poſſitis.

Si verò abſens Exorciſta fuerit, ipſemet Energumenus à vexatione mentem ſuam amoveat, eamque ad Jeſum Chriſtum protectorem ſuum elevet, qui facillimè eum à tali vexatione liberabit, dicatque firma fide, ac fiducia ſecundùm communem ſuæ maternæ linguæ uſum ſequentem brevem oratiunculam.

689 *Atto di confidenza in Dio.*

Signor mio Giesù Chriſto, che ſiete il mio Salvatore, Protettore, e Conſervatore, difendetemi da queſti ſpiriti maligni voſtri nemici; reprimete con la virtù voſtra divina la loro poteſtà, e tirannia, acciò in me non poſſano cagionare moleſtia alcuna: perche in voi hò poſto tutta la mia confidenza.

Deinde idem Energumenus hac fiducia fretus ſe contra dæmonem vertat, & virili animo, conſtanti corde, ac verbis aſperis dicat ei:

Atto di deteſtatione contro il diavolo.

E tù maladetto diavolo, ribelle del mio, e tuo Creatore, apoſtata del mio, e tuo Dio, con che ardire preſumi di travagliarmi, e cagionare in me queſti dolori, eſſendo che io vivo ſotto la protettione del Santiſſimo nome di Giesù? Per l'autorità dunque, che mi concede Iddio, mediante la fede, e confidenza poſta nel detto Santiſſimo Nome, ti comando nel nome di Giesù Chriſto, che ſubito ceſſi di moleſtarmi in modo alcuno: perche intendo, e pretendo di voler vivere, e morire ſotto la protettione del Santiſſimo Nome di Giesù.

Si dicta verba firma fide protulerit, & ſine ulla hæſitatione à Deo ad invocationem Sanctiſſimi Nominis Jeſu, dæmonem fore coercendum crediderit, ſtatim dæmon illũ vexare ceſſabit: quia hęc eſt Dei promiſſio omnibus in ſe credentibus facta Marci 16. quæ deficere non poteſt, quando id, quod petitur, animæ eſt ſalutare.

§. II.

690 QUartò, Energumenus, ut è vexatione ſublevetur, ſe habere debet, ſicut ille, qui in alicujus rapiditatem fluminis cecidit, & illud ob vitæ incolumitatem velit tranſnatare. Iſte enim, ſi ab aquis rapidis ſubmergi nolit, ad profundum fluminis, ad aquarum voraginem, præſenſque periculum ſuam convertere mentem non debet: ſed eam ſimul & oculos ad ripam, ad quam pervenire deſiderat, & ad remedium, quo, ut ſalvus fiat, ſibi eſt utendum, infigere; & pericula contemnendo, & ad deſideratum ſalutis portum viriliter tendendo toto corde animari; quo ſanè modo tandem optatam ſalutem conſequetur.

Parì modo Energumenus nec cor ad afflictiones, quas patitur, vel paſſus eſt, applicare, nec animum illis intendere debet; quia facilè ſuccumbet, & animo deficiet; ſed ad fluminis ripam, ad Chriſtum ſcilicet, qui vita, via, ſalus noſtra, refugium noſtrum, virtus, & adjutor in tribulationibus eſt, toto affectu protendere, firmiter, ac ſine hæſitatione credere, ipſum ſcire, poſſe, & velle, quantum eſt ex parte ſua, omnibus in ſe credentibus, & ad ſe confugientibus ſuum auxilium elargiri. Eſt enim Chriſtus Jeſus lignum illud vitæ, de quo ait Joannes Apocal c. 22. *Ex utraque parte fluminis lignum vitæ afferens fructus duodecim, per menſes ſingules reddens fructum ſuum: & folia ligni ad ſanitatem gentium.* Si ergo Energume-

gumenus vexatus ad hoc lignum aſpexerit, vitam animæ, & ſanitatem corporis facillimè conſequetur.

Hìc tamen diligenter ab Exorciſta eſt obſervandum, quòd multi ſunt, qui liberari petunt, ſed dolentes, & lacrymantes: quia non firmiter, ſed hæſitanter id, quod petunt, ſe conſequturos credunt. Si enim firma fide peterent, & ſine hæſitatione ſe petita obtenturos crederent, non dolentes, ſed gaudentes peterent: & ſi aliquando lacrymas effunderent, non ex timore; ſed ex interna lætitia, & firma obtinendi ſpe, quod petunt, eas profunderent; non ad malum, quod patiuntur; ſed ad bonum, quod firmiter credunt, & inhæſitanter obtinere ſperant, attendentes. Et iſti dubio procul quod peterent obtinerent, ſi quod petunt, eſſet eis ad æternam ſalutem profuturum. 591

§. III.

QUintò, utiliſſimum erit, ſi Energumenus ſæpiùs devotè verſiculos illos Pſalmorum Davidis recitaverit: *Eripe me, Domine, &c. Dominus illuminatio mea, &c.* ſupra poſitos *n.* 604. Nec non illam brevem orationem *n.* 601. pollice crucis ✠ ſignum ſuper partem corporis à dæmone vexatam efformando. 592 *Orationes recitandæ à Vexato, ut vexationem reprimat.*

Sextò Energumenus ſe Exorciſtæ intentioni, & fidei conformare debet, cogitando, illum tanquam Dei, & Eccleſiæ miniſtrum ſe Deo, & Eccleſiæ conformare; ideòque contra dæmonem pugnant, immò ipſum Deus, Eccleſia, Exorciſta, & Energumenus conterunt, ac deprimunt. Quid ergo poterit diabolus? Non ergo Vexatus ad nugas, & diaboli minas mentem ſuam divertat, ſed in illum corde, ore, & opere viriliter inſurgat.

Septimò, omnibus prædictis ab Energumeno ſervatis, Exorciſta illum, an in fide, ac confidentia pro ſua liberatione erga Deum, Exorciſtam, dæmonem, ac ſeipſum ſit benè diſpoſitus probet juxta probationes poſitas à *nu.* 646. *uſque ad num.* 654. Et ſi illum ad ſuam liberationem perfectè diſpoſitum adinveniat, ei præcipiat, ut ante ejus pedes proſtratus fidei, ac confidentiæ actus in Deum, nec non deteſtationis in dæmonem devoto corde eliciat, & ore explicet, & claré juxta formulas ſupra poſitas *n.* 656. & 657. fateatur.

Octavò tandem Exorciſtæ ad dęmonis expulſionem deveniendum eſt, qui ea, quæ infra *art.* 5. *de dæmone Fugiente, ſeu Exeunte n.* 733. habentur, obſervabit.

QUÆSTIO II.

Quomodo maleficium in matrimonio factum ſit auferendum, ac deſtruendum?

QUęnam detrimenta, ac nocumęta vel per ſeipſos, vel ſuis cooperantibus ſymmiſtis, dæmones viris, ac mulieribus conjugatis inferre conſueverint, jam ſupra breviter attigimus *n.* 105. *verſ.* 2. & *n.* 160. *verbo, Ex Generativa:* nunc ſatis ſit de remediis, quibus hujuſmodi maleficium eſt deſtruendum, pertractare. 593 *Quibus mediis inſtruendi ſint malefiſiati in matrimonio.*

Reſpondetur ergo, Exorciſtam, præter inſtructiones illas generales ſupra relatas à *n.* 622. *uſque ad n.* 646. mentalibus perſonæ maleficiatæ oculis obiicere debere illa verba Angeli Raphaelis Tobiam juniorem alloquentis: *Audi me*, inquit, *& oſtendam tibi, qui ſunt, quibus prævalere poteſt dæmonium. Hi namque qui conjugium ita ſuſcipiunt, ut Deum à ſe, & à ſua mente excludant, & ſuæ libidini ita vacent, ſicut equus, & mulus, quibus non eſt intellectus, habet poteſtatem dæmonium ſuper eos.* Moneatque conjuges, ſi adeò prava intentione, ut ſcilicet ad carnalia duntaxat explenda deſideria matrimonio fuerint conjuncti, ut ſeriò pæniteant, & ex præcordiis ante omnia, & ſuper omnia ſe velle Deum amare, omniaque ſua ad Dei gloriam ordinare; ideòque imposterum & Tob. 6. ✠

matrimonio non ſolùm contra concupiſcentiam, & ad carnalia vitanda peccata; ſed ad propagandam etiam prolem, eamque ad Deo ſerviendum, ipſumque laudandum, & glorificandum ordinandam uſuros, proponant.

Secundò, Exorciſta moneat illos, ut orationi vacent, ac jejunio incumbant; ſicut Angelus Raphael Tobiam, ac Saram docuit: quia dæmones facillimè in oratione, & jejunio eiiciuntur: cùm hæc maximè ad fidei firmæ actus, ac perfectæ in Deum confidentiæ eliciendos, quibus dæmones in fugam, divina eos impellente virtute, ſe vertere coguntur, diſponant. At præcipuè jubeat, ut ſua fideliter, humiliter, ac devotè peccata confiteantur, & Euchariſtia Sacratiſſima reficiantur.

§. I.

694 HIs omnibus peractis, & ab Exorciſta circa ea, quæ credenda ſunt Vexatis juxta regulas, ac probationes ſupra aſſignatas *num. 646. & ſequent.* jam benè probatis, genuflexi ante Crucifixi imaginem corde, & ore humiliter, ac devotè fidei, ac confidentiæ actus in Deum, nec non deteſtationis in dæmonem elicitos juxta ſequentes, vel alias ſimiles formulas pronuncient, quas, ſi legere neſciant, Exorciſta de verbo ad verbum illis dictare valebit.

Oratione à Giesù Chriſto per ottenere la liberatione dal maleficio fatto nell' uſo del Matrimonio.

SIgnor mio Giesù Chriſto, eccomi io viliſſimo ſervo voſtro indegno di ſtare avanti la Maeſtà voſtra, e tanto meno di ricevere gratia alcuna; poiche non hò mai fatto altro, che offendervi; & in particolare nel contrahere queſto Matrimonio non hò havuto quella retta intentione, che dovevo havere; mà à guiſa di sfrenata beſtia hò poſto il mio fine ſolo nel ſodisfare alli diſordinati appetiti della mia carne: m'accuſo di queſti, e di tutti gli altri miei peccati; conoſco, che meritamente la Maeſtà voſtra hà permeſſo, che'l demonio nel mio corpo habbia preſo poſſeſſo. Conoſco però ancora, che ſiete Dio benigniſſimo, e clementiſſimo pronto à perdonare à chi con cuor contrito à voi ricorre, e de'ſuoi errori vi chiede perdono. Però eccomi proſtrato innanzi la Maeſtà voſtra, di tutto cuore mi diſpiace d'havervi offeſo, e mi propongo fermamente, che per l'avvenire con l'ajuto voſtro non voglio più offendervi: mà amarvi ſopra tutte le coſe con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le mie forze. Così vi prego per la grandezza della voſtra bontà, e miſericordia vogliate perdonarmi i miei peccati, e darmi gratia di mai più offendervi: mà di amarvi ſopra ogni coſa. Parimente vi prego, e ſupplico, che, come tutto benigno, e liberale vogliate liberarmi da queſti maleficii, da'quali mi ritrovo legato, & oppreſſo, e dal demonio tutto perturbato, proteſtandomi di volere per l'avvenire amare la mia moglie, come me ſteſſo, (*ſe la perſona maleficiata ſarà la moglie, dirà*, il mio marito, come me ſteſſa) e di uſare il matrimonio sì per fuggire i peccati della concupiſcenza, come per generar prole, allevarla nel ſanto timor voſtro, & indrizzarla à ſervire la Maeſtà voſtra altiſſima, e lodare, e glorificare il voſtro ſantiſſimo Nome.

Poſteà contra dæmonem iracundo vultu, ac contumelioſis verbis ſequentia verba recitans inſurgat.

Atto di deteſtatione da farſi dal Veſſato contra il demonio.

ETù diavolo maladetto nemico di Dio, ribelle del mio, e tuo Signore, apoſtata del mio, e tuo Creatore, partiti da me ſenza dimora alcuna: poſciache per l'autorità, che m'hà conceſſo Iddio, per la fede, e confidenza poſta nel ſuo Santiſſimo Nome, per la virtù, e gratia ricevuta nel Santo Sacramento del Matrimonio, ti comando nel Nome di Gieſù Chriſto, che diſtruggi qualſivoglia maleficio, che tù habbi fatto nella perſona mia, e della mia moglie (*ſe la perſona maleficiata è la moglie dica*, e del mio marito) e per l'avvenire non habbi più poteſtà di moleſtarmi nella fantaſia, ò imaginativa, ò nel corpo, e maſſime ne' membri genitali, nè in qualſivoglia potenza dell'anima, ò del corpo: perche intendo, e pretendo di voler vivere, e morire ſotto la protettione del Santiſſimo Nome di Gieſù. 695 *Actus deteſtationis contra dæmonem.*

Factis à Vexato prædictis confidentiæ in Deum, ac deteſtationis in dæmonem actibus, Exorciſta moneat illum, ut inconcuſſus in fide perſiſtat, ac in confidentia perſeveret, ſine ulla hæſitatione credens, dubio procul, cùm ipſe præceptum expulſivum contra dæmonem enunciaverit, illicò omnia maleficia diſſoluturum, dæmonemque receſſurum; omnia quippè opera ejus malefica in ipſo deſtruentur, & ipſe priſtinam ſanitatem conſequetur. cyo

Vexato ergo, omnibuſque aſtantibus coram Exorciſta genuflexis, implorato priùs ab eiſdem divino ſuffragio, ſurgat Exorciſta, ac ſedeat, ac capite cooperto, voce gravi, ac terribili contra dæmonem pronunciet ſequentem exorciſmum.

Exorciſmus ad diſſolvendum maleficium in Matrimonio operatum.

EGo N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ auctoritate mihi tradita à Deo, & ab Eccleſia in ordine Exorciſtatus venio contra te, maledicte dæmon, ſpiritus immunde, qui dereliquiſti Deum Factorem tuum, & oblitus es Domini Creatoris tui, qui uſum Sacramenti Matrimonii à Chriſto inſtituti ad peccata carnalia evitanda, ad conſervationem Reipublicæ Chriſtianæ, ad multiplicationem humanæ naturæ, & ad novos milites in Eccleſia Dei procreandos impedire præſumis: & in nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti præcipio tibi, ut ſtatim ſine ulla mora deſtruas omne, quod perfeciſti, maleficium in hac creatura Dei; recedas totaliter ab ea; nec ampliùs poteſtatem habeas illudendi ei, aut perturbandi ſenſus ejus ſive internos, ſive externos; vel in ea cauſandi odium, abominationem, vel deteſtationem adversùs alterum conjugem; aut ipſam impediendi, quin poſſit uti matrimonio ſuo ad generandam, & enutriendam prolem gratam Deo, & hominibus: (*ſi perſona maleficiata ſit uxor, dicat*: ad generandum, concipiendum, portandum, pariendum, enutriendum prolem gratam Deo, & hominibus:) ſed longè ab ea fugias, & tecum trahas omnes fæces, immunditias, & omnes diabolicas infectiones, quas in corpore iſto uſque modo intuliſti, ac tollas omnes diabolicas colligationes, ac quaſcumque removeas noxas, ita ut creatura iſta remaneat libera, & ſana, ac ſi nullam moleſtiam diabolicam umquam in ſeipſa ſenſiſſet: ſic igitur ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ tibi præcipio, ſpiritus immunde, ut exeas, ac recedas: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen. 697 *Præceptum expulſivum.*

Poſt liberationem, ſeu poſt prædictum Exorciſmum probare poterit Exorciſta, an verè ſit libera, modo infra poſito *num.* 746. Et ſi verè libera inveniatur, gratias Deo referat, ut infra *num.* 747. habetur.

QUÆSTIO III.

Quomodo ſint deſtruenda maleficia infantium, ac puerulorum.

698 *Pro infantibus inſtruendi ſunt parentes, vel eorum curam habentes.*

REſpondetur, quia pueruli, & infantes rationis uſus compotes minimè ſunt, & conſequenter inſtructionis impotes, eorum parentes, vel defecto eorum nutrices, vel illorum curam habentes eſſe vocandos; & præter ea, quæ in communi inſtructione *num.* 622. *& ſequentibus* habentur, etiam eſſe inſtruendos, ſcilicet dæmoni ſæpè ob eorum modicam in Deo confidentiam, ac maximam in eis divinæ protectioni commendandis negligentiam, à Deo infantes hujuſmodi, ac parvulos maleficiis afficere permitti: ideòque etiam plurimùm ad eorum liberationem fidei, ac confidentiæ actus in Deum ab eis elicitos valere.

Sup. n. 13. 14. Quos actus corde, & ore ante Crucifixi imaginem genuflexi præſente parvulo maleficiato juxta ſequentem formulam poſſunt enunciare.

Oratione à Gieſù Chriſto per ottenere la liberatione da' maleficii fatti a' fanciulli.

699 *Oratio deprecativa pro parvulis liberandis,*

SIgnor mio Gieſù Chriſto, che col Padre, e lo Spirito Santo ſiete onnipotente, ſapientiſſimo, e clementiſſimo: come onnipotente potete liberare queſto figliuolino da' maleficii, & ognialtro male: come ſapientiſſimo ſapete il modo per liberarlo: e come clementiſſimo, e pietoſiſſimo volete liberarlo, eſſendo per la voſtra clemenza, e pietà inchinato à far bene à tutti, & in particolare à quelli, ch'à voi ricorrono, e ne'loro biſogni vi chiedono ajuto. Queſto figliuolo à voi non può ricorrere, perche non è capace dell' uſo di ragione: però io, che di lui tengo cura, per lui à voi ricorro: e ſe per la mia poca confidenza nella Maeſtà voſtra, ò per la mia negligenza nel raccommandarlo alla divina voſtra protettione, & alla tutela del ſuo Angelo Cuſtode, ſi come per altri miei peccati, li fuſſero accadute queſte moleſtie corporali, quì proſtrato avanti voi, mio Dio Creatore, e Redentore, pentito, e cõtrito vi chiedo perdono di tutti i miei peccati, proteſtando, che per l'avvenire non voglio più offendervi coll'ajuto voſtro; ma vi voglio amare, e ſervire con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le mie forze: e mi voglio affaticare ancora, acciò queſto figliuolo, quando haverà l' uſo della ragione, vi ami, vi ſerva di tutto cuore, e vi ringratii del beneficio della ſanità ricevuta. Vi prego dunque per l'infinita voſtra bontà, e miſericordia, per la fedeltà da voi ſervata nelle promeſſe voſtre, per honor, e gloria del voſtro Santiſſimo Nome, per l'efficacia della voſtra Sacratiſſima Paſſione, per i meriti della Vergine Santiſſima voſtra dilettiſſima Madre, e de Santi N. N. miei devoti, & in particolare per la carità dell'Angelo Cuſtode di queſto figliuolino, vogliate liberarlo da qualſivoglia maleficio, ligatura, fattura, faſcinatione, apparitione, ſpavento, e moleſtia de'demonii, e de' ſuoi miniſtri, e tenerlo ſotto la protettione del voſtro Santiſſimo Nome.

Poſteà contra dæmonem deteſtationis actum ſub ſequenti formula enunciet.

Digitized by Google

Atto di detestatione contra il demonio.

ET à te diavolo maladetto, nemico di Dio, apostata del mio, e tuo Creatore, ribelle del mio, e tuo Signore, per l'auttorità ricevuta da Dio nella fede, per la cura, che tengo, e devo tenere di questo figliuolino, comando nel nome di Giesù Christo, che distruggi qualsivoglia maleficio, ligatura, fattura, ò fascinatione, che tu habbi fatto per te stesso, ò per mezo di Streghe, ò Malefici tuoi seguaci, e ti parti subito da lui: e per l'avvenire non habbi più potestà di molestarlo in modo alcuno; perche l'hò posto, e collocato sotto la protettione del Santissimo Nome di Giesù. 700 *Actus detestationis.*

§. I.

EXorcista post prædictam parentum, vel parvulorum curam habentium protestationem in Deum, & detestationis actum in dæmonem (ante pedes ipsius Exorcistæ iisdem parentibus, vel parvulorum curam habentibus genuflexis parvulum maleficiatum tenentibus) consueto more insideat, & cooperto capite juxta sequentem formulam, præceptum expulsivum contra dæmonem pronunciet. 701

Exorcismus ad maleficium parvulis illatum destruendum.

EGo N. ut minister Christi, & Ecclesiæ in nomine Jesu Christi præcipio tibi, dæmon, qui maleficium perfeciſti in corpore istius parvuli, ut statim sine ulla mora destruas omne maleficium, ab eo auferas omnem ligaturam, facturam, fascinationem, ac quamcumque molestiam, ac vexationem, ac recedas totaliter ab eo, tecum trahendo omnes fæces, ac immunditias, si quas in corpore illius immisisti: nec amplius habeas potestatem ei apparendi sub quacumque forma, vel figura, aut vexandi illum intrinsecè, vel extrinsecè, die, vel nocte: aut perturbandi sensus ejus interiores, vel exteriores: vel quocumque alio modo molestandi: Sic volo, sic jubeo, ut minister Christi, & Ecclesiæ In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen. *Præceptum expulsivum.*

Deinde Exorcista surgat, & stans sequentē orationem deprecativam subjungat.

Dominus Iesus Christus apud te ✠ sit, ut te defendat: intra te ✠ sit, ut te conservet: ante te ✠ sit, ut te ducat: post te ✠ sit, ut te custodiat: super te ✠ sit, ut te benedicat, qui cum Patre, & Spiritu Sancto in unitate perfecta vivit, & regnat in sæcula sæculorum. Amen. *Oratio deprecativa.*

Benedictio Dei omnipotentis ✠ Patris, & Filii, & Spiritus ✠ Sancti descendat super te, & maneat semper. Amen.

QUÆSTIO IV.

Quomodo parvuli præservandi sint à maleficiis.

DIco primò, ut pueruli à maleficiis præserventur, eorum parentes, vel illorum curam habentes, quantum in se est, facere debere, ut se in gratia constituant, ac pro infantibus, ac pueruli omnia illa adimpleant, quæ in seipsis, si seipsos à maleficiis præservare vellent, adimplerent. Nam sicut, ait Augustinus, parentum negligentia sæpiùs causa esse potest, quòd eorum filii maleficiis afficiantur; ita eorum oratio pro pueris ad Deum effusa est illis maximè utilis 702 *Instruendi sunt parentes, vel parvulorum curam habentes.* Supra n. 89.

ad

Digitized by Google

ad eos à quibuſcumque maleficiis præſervandos. Quare eorum parentes, vel illorum curam habentes eos quotidie Deo commendare, & ſub protectione Sanctiſſimi Nominis Jeſu conſtituere debent, ac ſuper eos recitare poſſunt illam brevem orationem ſupra poſitam *num.*601. incipientem, *Ecce crucem ✠ Domini, &c.* ſcriptam, vel typis impreſſam ad pueri collum appendere: Deinde illum Beatiſſimæ Virgini, nec non Angelicæ cuſtodiæ, aliorumque Sanctorum ſuffragio, & interceſſioni commendare.

703 *Cautela contra Striges ſervanda. Supra 670.*

Dico ſecundò, eis dæmones contemnere, ac parvipendere, divina fretis protectione profuturum. Et ſi fortaſſe vererentur, quòd aliqua Strix accederet, ac puerulum in brachiis accipiendo ſic conſtringeret, ut ipſius oſſa rumperentur, vel nervi retraherentur: vel dęmonis ope ſanguinem illius ſugeret, uti eas præſtare refert Bartholomæus Spineus Sacri Palatii Magiſter *quæſt.8. de Strigibus*, & Delrius *lib.*3. *Diſquiſ. Magic. q.*4. *ſect.*1. *pag. mihi* 348. dicens: *Huc referenda ſtrigatio, quando puerulorum exſugunt ſanguinem, venis ungue, acu, aut aliter ope dæmonis apertis*, tunc nutrices moneant, ne hujuſmodi mulieres ſuſpectas ad puerulos accedere; nec ulnis, ac brachiis eos tenere permittant; ſed eas virili animo è domus ingreſſu arceant, ac repellant. Nocturno verò tempore januis clauſis cùm Striges domos ſine dęmonis ope ingredi nequeant, parvulos contra dęmonem, nedum oratione, ſed & brevibus ſacris, Agno Dei bullæ impreſſo, vel oleo benedicto, reliquiis Sanctorum, vel S. Joannis Evangelio, & aquæ benedictæ aſperſione lectulum, vel cunabulum, puerulos, & cubiculum muniant, & nihil dæmon contra eos malè poterit operari.

ARTICULUS IV.

De Dæmone Obſiſtente, ſeu Renitente.

704 *Exorciſtæ quàdoque incaſſum dæmones adjurant.*

QUoniam in dies experientia docet, multos Obſeſſos, Energumenos, ac Maleficiatos ad Exorciſtas accedere, ab eis inſtrui, & ſe perfectam fidem habere affirmare, adeò ut Exorciſtæ contra dæmonem eos poſſidentem exorciſmos, & conjurationes proferant, nec tamen liberari videntur; arguunt, increpant, vocem extollunt, inſultant, deſudant, velis, remiſque ut illum è corpore poſſeſſo explodant, contendunt; & tamen aerem verberant, ſurdo canunt, oleum, & operam perdunt; ideò unde proveniat dęmonum reſiſtentia, eſt quærendum.

QUÆSTIO I.

An dæmonum reſiſtentia præceptis Eccleſiaſticis factis proveniat ex vi, & potentia dæmonum, vel ex parte Dei, vel Exorciſtæ, vel Energumeni.

705 *Ratio difficultatis ſecundùm aliquos, eſt dæmonis obſtinatio.*

SI nos aliquorum Doctorum tam priſcorum, quàm modernorum mentem ſequi vellemus, hanc reſiſtentiam à dęmonibus provenire diceremus: eò quia eorum alii aliis in malo ſunt obſtinatiores, ideòque perverſiores, & in Exorciſtæ præceptis reſiſtendo validiores.

Hæc opinio refellitur.

At quia nos Exorciſtam contra dęmonem, non viribus humanis, ac creatis; ſed virtute divina, quæ eſt infinita, pugnare fatemur; & finiti ad infinitum nulla eſt proportio; ideò reſiſtentia ex virtute, ac potentia dæmonis provenire non poteſt: quia totus infernus cum omnibus dæmonibus reſpectu divinæ virtutis, qua expelluntur, nihil eſt; ideò illicò, cùm Deus virtute ſua concurrit, omnes recedere compelluntur. Sicut etiam in vexando, quòd aliquis Energumenus magis, quàm alius vexetur, ex eo non provenit, quòd ipſe à potentiori dęmone, & ille à debiliori poſſideatur: quia dæmones in vexando ſecundùm totam efficaciam ſuarum virium naturalium non operantur. Nam ſi ſic operarentur, illicò omnes homines,

niſi

nisi à superiori virtute impedirentur, occideret; sicut benè docet S. Bernardinus *serm.6. de misericordiæ perfectione art.2. cap.3.* sed operantur secundùm quod eis à Deo permittitur, vel jubetur: ut docet Beda *in lib. Variar. qq. quæst.9.* & alii apud Suarez *tom.1. de Angelis lib.8. cap.20. num.10.* Unde aliquando unicus dæmon ex ultimis, & infimis majora damna, ac acriores torsiones in uno Energumeno, quàm plures dæmones ordinis superioris in alio producet; & hoc non alia de causa, nisi quia dæmon majorem à Deo illum torquendi obtinet facultatem, quàm illi plures superioris ordinis, qui in Energumeno à se ad torquendum possesso magis à Deo ubique præsente coercentur. Si ergo à dæmonis possidentis virtute, & potestate illa resistentia non provenit, eam provenire est dicendum: quia Deus virtute sua ad dęmonem coercendum, & ad præceptum Exorcistæ dęmoni impositum tunc temporis eum expellendum concurrere non dignatur. Si enim concurreret Deus, infallibiliter dęmon ejiceretur.

Dæmones Energumenum non vexant juxta suas vires, sed juxta Dei permissionem, vel inflictionem.

§. I.

VErùm cùm sæpè, ac sæpiùs Deum, quantum est ex parte sua, semper ad dæmonem expellendum paratissimum esse dixerimus; & positis cæteris requisitis ex parte ministri, & Energumeni, Ecclesiæ, & in se credentibus promisisse, quòd in nomine suo dæmones expellerent, & alia mirabilia operarentur, quod idem fuit ac dicere, se ad invocationem Sanctiss. Nominis sui fide perfecta, ac sine hęsitatione à nobis factam dęmones expulsurum, aliaque miracula operaturum, cur semper ad dęmones expellendos invocato suo nomine, si à pietate, ac bonitate sua, & à promissionis suæ fidelitate ad hoc maximè ducitur, non concurrit? 706

Cur Deus ad dæmonem expellendum non semper concurrat, invocato nomine suo.

Huic difficultati, scio, quòd Antiqui Auctores, & ex modernis aliqui, qui de hac re tractant, responderent dicentes: *Non esse credendum ob ipsius Exorcistæ, aut obsessi culpam dæmones non expelli; quia etiam ex occulto Dei judicio: aut ob ipsius obsessi majorem utilitatem; vel aliorum exemplum: aut ob aliud Ecclesiæ commodum contingere potest: quia*, ajunt, *nimis grave esse, ut in re dubia certa detur sententia, 11. quæst.3. c. quamvis, & c. non solùm eadem cau.* 707

Responsio aliorum Auctorum refellitur.

Sed hanc opinionem quoad primum, & secundum membrum falsam esse, supra demonstravimus *à num.20. inclusivè usque ad 25. exclusivè*, ubi sæpiùs Deum non concurrere ad dæmonem expellendum tum ob Energumeni, tum ipsius Exorcistæ defectus exactè probavimus; quod etiam ostendimus *à num.261. usque ad numerum 347.* ubi egimus *de prudentia Exorcistæ in erroribus vitandis circa adjurationem.* Similiter non est usquequaque verum, quòd dęmones *ex occulto Dei judicio* non ejiciantur; sed hoc verum est dumtaxat respectu ignorantium rationes divinæ permissionis maleficiorum, & diabolicarum vexationum, de quibus supra *num.133. & sequent.*

Sup. I n.133. usq; ad n.146.

§. II.

DIcimus ergo, Deum voluntate signi omnes Obsessos, & Energumenos, ac maleficio affectos à dæmone, quantum est ex se, liberare velle: quia ad hoc à sua infinita bonitate movetur, ut promisit Marci 16. nempè quòd omnes in se credentes dęmones ejicerent. *Signa autem eos, qui crediderint, hęc sequentur: In nomine meo dęmonia ejicient.* Sed hęc voluntas signi conditionata est, & non absoluta: includit enim duas conditiones, quibus positis, promissio infallibiliter adimpletur. 708

Deus voluntate signi vult omnes obsessos à dæmone liberare.

Supr n.410.

Voluntas signi est conditionata.

Prima conditio est, ut Energumeni, & maleficiati, sicut & Exorcistæ à Deo dęmonem expellere in nomine Jesu deposcant. Quid autem est petere in nomine Jesu? nil aliud sanè est, quàm in nomine Salvatoris postulare. *Jesus enim* ait Gregor. homil.28. in Evang. *Salvator est; vel etiam salutaris dicitur: & qui petit in nomine Jesu, salutaria petit, & illa obtinet, quæ petit.* Si ergò liberatio à dęmoniaca vo-

1. Vt liberatio sit salutaris.

Digitized by Google

vexatos futura sit salutaris, illam utique obtinebit. Si verò liberatio animæ obsessi futura non sit salutaris: vel majus bonum sit impeditura, tunc promissio non servatur; quia conditio præsuppositа non subsistit.

Supra nu. 445. & sequent.

709 2. *Vi Vexatus petat ex fide.*

Secunda conditio est, qui talem salutarem liberationem petunt, fide firma, & inhæsitante petant: Si enim aliquo modo hæsitent, ac dubitent, Deum eos à dæmone, etiamsi liberatio sit salutaris, liberare non velle, à Deo liberationem non obtinebunt. Quod eruditè docet Alphonsus à Castro lib. 6. adversus Hæreses, verb. Exorcismus. *Quòd autem*, inquit, *non semper fiat, vel invocato nomine Jesu, dæmon egrediatur, minima fides ipsius invocantis est in causa. Nam si perfectè credidisset, hæc, & majora fecisset. Et ad hos solos, videlicet in fide perfectos Dei promissio* Marci ultimo: *In nomine meo dæmonia eiicient: pertinere videtur: quia priùs dixerat*: Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur, &c. Obsessi ergo, & Energumeni, quibus aliqua istarum deficit conditionum, etsi exorcizentur, non liberantur: quia Deus ad Exorcistæ præceptum non concurrit; Deo autem non concurrente, Dæmon Exorcistæ præceptis resistit, & exorcismos contemnit: quia Deus illum virtute sua divina ad eis obedientiam præstandam non compellit.

Supra n. 455. & seqq.

QUÆSTIO II.

Quænam sint genera Energumenorum, ad quorum liberationem Deus difficillimè concurrit.

710 *Peccatores in malo inveterati obsessi difficillimè liberantur.*

QUinque Energumenorum genera à dæmone liberari difficillimè posse experientia rerum magistra me docuit.

Primi generis Energumeni sunt peccatores obstinati, qui alicujus gravis peccati causa, immò ob eorum plurima scelera, in quibus inveterati sunt, non solum Deo permittente; sed sæpè ipso jubente, à dæmone possidentur; quorum exempla plura affert Delrius *lib. 3. Disq. Magic. p. 1. q. 7. sect. 2.* & nos docuimus supra *nu.* 82. Hujusmodi enim arreptitii, ut dæmoniacas evadant vexationes, sanitatis consequendæ desiderio ducti ad Ecclesiasticos confugiunt ministros petentes, rogantes, & suppliciter implorantes, ut per exorcismos, ac præcepta à dæmoniaca tyrannide eripiantur: & tamen non nisi post longum tempus liberantur.

§. I.

711 *Quare.*

SEd unde hoc? Si enim Deus per signi voluntatem ostendit, se velle omnes Energumenos à dæmone liberare, dum in eo fiduciam suam collocaverint, & ad hoc Ecclesiæ potestatem dedit ad dæmones eiiciendos, cur ad istorum peccatorum jam sua detestantium peccata, humiliterque à Deo, & ab Ecclesia auxilium implorantium liberationem statim non concurrit?

Quia liberatio est à præstita non esset eis salutaris.

Respondetur, Deum non nisi post diuturnam ab eis peractam pœnitentiam concurrere: quia si citò in principio concurreret, illa liberatio eis salutaris non esset; sed noxia, ac detrimentosa: quia si sanitatem pristinam assequerentur, ex inveterato peccandi habitu ad pristinum peccati statum reverterètur; sic fierent novissima pejora prioribus. Licèt ergo Deus signi voluntate omnes Energumenos à dæmone liberare velit; hoc tamen conditionatè vult, suppositis nempè duabus conditionibus, quarum altera est, quòd liberatio salutaris sit, vel saltem non noxia, vel majus bonum non impeditura: altera, quòd ex vera fide postuletur. Voluntas igitur beneplaciti Dei est, ut hi Energumeni à dæmone possideantur, ac torqueantur, donec peccandi habitus sit destructus, ne post liberationem illicò ad vomitum revertantur: *Hæc enim est voluntas Dei*, ait Paulus 1. Thessal. 4. *sanctificatio vestra*; scilicet ut liberatio à dæmoniaca vexatione eis non sit obfutura, sed profutura.

Secun-

Digitized by Google

§. II.

712 *Mulieres, vel adoleſcentes ab incubis vexati difficillimè liberantur*

SEcundi generis Energumeni ſunt mulieres, vel maſculi adoleſcentes à dæmonibus incubis poſſeſſi. Spiritus incubus eſt ille, qui formam viri viſibiliter, vel inviſibiliter accipiens cum mulieribus per naturam: aut cum eiſdem, vel cum maſculis contra naturam ſe permiſcet. Succubus verò, qui mulieris forma aſſumpta viris ſe ſupponit: ut memorat Innocentius VIII. in Bulla contra Maleficos, quæ incipit: *Summis deſiderantes* ſupra relata *num.* 109. & affirmant Arnobius *lib.* 5. *contra Gentes*, D. Auguſtinus *lib.* 15. *de Civit. Dei cap.* 23. Alexander Alenſis *par.* 1. *quæſt.* 78. D. Bonaventura, D. Thom. Scotus, Durandus, Gabriel, & Paludanus *in* 2. *diſt.* 8. Martinus de Arles, Franciſcus Valeſius Medicus, & Delrius *lib.* 2. *Diſquiſit. Magic. quæſt.* 15.

Spiritus incubus quis ſit.

Spiritus ſuccubus quid ſit.

Sunt autem in triplici genere, qui talia patiuntur.

Iſti Vexati ſunt in triplici genere.

Alii ſunt arreptitii: Hi ut plurimùm non realiter, ſed imaginariè tantùm afflictiones, & motus patiuntur inhoneſtos.

Alii ſunt à dęmone poſſeſſi; non tamen eorum potentias poſſidet; ſed tantùm corpore abutitur: & ferè ſemper in corde, & in venereis partibus habitat, quas ad carnalia delectamenta excitat, cum hoc tamen diſcrimine, quòd cum aliquibus die, vel noctu viri forma aſſumpta concumbit: ut anno Domini 1649. quædam mulier de ſeipſa mihi enarravit, ſingulis noctibus ſe cum dæmone incubo ſub viri forma commiſceere, variaſque cum eo carnales ſpurcitias exercere; ad Deum blaſphemandum induci; cum eo, veluti proprio marito converſari, loqui, & ſæpiùs extra domum deferri ad concumbendum etiam cum viris Magis, ac maleficis. Ex cujus verbis eam conſenſum dęmoni, nedum implicitum, ſed & explicitum pręſtaſſe, valdè ſuſpicandi ſumpſi occaſionem. Cum quibuſdam verò non aſſumpta viri forma, ſed phantaſiæ dumtaxat alicujus viri forma, ſeu ſpecie, vel imagine prædentata; realiter verò ex aere denſo formatis virga, & coleis concumbit: ut cum illa, de qua ſupra *num.* 564.

Cur difficillimè liberentur.

Hi utique difficillimè liberantur à dęmone: quia difficillimè fidei, ac perfectæ confidentiæ in Deum actus, ſe liberandos fore elicere valent: quia cùm ſpiritui incubo ſubjacendi habitum fecerint, ſi non explicitum (vt ſæpè evenit) ſaltem implicitum aſſueti ſunt prędtare conſenſum, & adeò infirmati mente, & corpore ſunt, ut vix unquam confidentiæ actus, quæ ad liberationem neceſſaria eſt, elicere poſſint; immò in corde ſuo oppoſitum ſentiunt: ut latè ſupra *num.* 563. & 564.

§. III.

713 *Adulti Energumeni ab infantia difficillimè liberantur.*

TErtii generis Energumeni ſunt viri, ac mulieres à dęmone ab infantia poſſeſſi, qui ob temporis longitudinem, quo dęmon eorum phantaſiæ varios inſtillavit errores, ut à divino implorando avocaret auxilio, jam aſſueti ſunt ad diabolicis credendum ſuggeſtionibus; ita ut ſtatim ac ſibi à dæmone aliquid ſuggeritur, illicò ad pulſum ejus operantur: quia ex multis actibus, & longo tempore jam firmam ad dæmoniacis tentationibus aſſentiendum habent inclinationem, & habitum retinent inveteratum. Cùm enim dęmon multa eis futura enunciaverit, quæ poſteà vera eſſe cognoverunt, facilè etiam in cæteris ei credunt: puta, admonet dæmon obſeſſum dicens: *Tali die, ſi veris ad Eccleſiam, in terram cades, & gentes te irridebunt:* (cujus caſus ipſe diabolus poſteà eſt cauſa) *Veniet Exorciſta craſtina, ut me expellat, ſed in vanum laborabit: quia ligatus ſum in hoc corpore per maleficia, quæ ipſe ignorat. Hodie pater tuus ad Nundinas nihil lucratus eſt. Deus vult me manere in hoc corpore uſque ad annum ſequentem. Non poſſum exire ex hoc corpore, donec moriatur maleficus, qui huc me miſit. Hic coactus ſum manere, donec moriatur mater tua, vel pater tuus, vel frater tuus: vel donec purgaveris tale*

Digitized by Google

tale peccatum, quod patrasti. Hæc, & alia inceſſanter imaginativæ, ac phantaſiæ talium Energumenorum dæmon repræſentat, quibus ex continuo habitu aſſentientes, ac fidem præſtantes, conſequenter minimam, aut nullam poteſtati divinæ, & auctoritati Eccleſiaſticæ fidem præbent; ideòque non niſi difficillimè ad fidei firmæ, ac confidentiæ perfectæ actus, quæ ad liberationem neceſſaria eſt, ſe unquam diſponere valent.

Quia debita carent fiducia.

714 Hac de cauſa, quando *Marci* 9. unus ex Judeis ad Chriſtum adduxit filium ſuum habentem ſpiritum mutum, ſpumantem, allidentem, & ſtridentem, quem diſcipuli ejus eiicere non potuerunt Jeſum ejus Patrem his verbis interrogaſſe arbitror: *Quantum temporis eſt, ex quo hoc ei accidit?* Cui ille dixit: *Ab infantia*: ut ex hujuſmodi reſponſione difficultas innoteſceret liberationis: quia ob habitum, quem tam pater, quàm filius in nimium pertimeſcendis diabolicis minis, ac dæmonis ſuggeſtionibus faciliter aſſentiendo, fecerant, à fide, ac fiducia, quæ ad liberationem neceſſaria erat, nimis erant alieni: idcircò eos reprehendit dicens: *O Generatio incredula, quandiù apud vos ero? quandiù vos patiar? ſi potes credere, omnia poſſibilia ſunt credenti.*

§. IV.

715 *Perſonæ ſpirituales obſeſſæ difficillimè liberantur.*

QUarti generis Energumeni ſunt perſonæ (maximè mulieres) ſpirituales Chriſtianæ vacantes perfectioni. Iſtæ enim pro Chriſto mala pati deſiderio flagrantes videntes Energumenos multas à dæmone ſuſtinere torſiones, & afflictiones, optant & ipſæ, immò aliquæ à Deo petunt, ut in ipſas dæmones immittat, à quibus pro Dei amore multa valeant tormenta ſuſtinere. Sed ecce dæmon noctu, dum noctes inſomnes ducunt, eorum phantaſiæ repræſentat, jam eſſe voluntatem Dei determinatam, ut à dæmone poſſideantur, ut ipſo eas affligente, in Chriſtianæ perfectionis paleſtra, & in virtutum exercitio magis magiſque ſint profecturæ. Quæ omnia Angelorum viſiones eſſe credentes ſuggeſtioni aſſentiunt, ac per liberum arbitrium diabolo facultatem concedunt, ut liberè corpus ſuum ingrediatur. Qui aliquando (Deo ſic permittente) illarum corpus ingreditur, à quo difficillimè (ne dicam, vix unquam) queunt liberari.

716 *Quia debito carent fiducia.*

Ratio eſt: quia hujuſmodi perſonæ, etſi ab Exorciſtis remedia ad liberationem ordinata perquirunt: quia ſe à dæmone ad multa mala induci, & à bonis pluribus peragendis impediri vident; nihilominus non niſi rarò à dæmoniaca eripiuntur tyrannide; quia in fiducia erga Deum ad ſuam liberationem neceſſaria deficiunt; Difficillimè enim ſibi ſuadere volunt, Dei voluntatem eſſe omnes à dæmone obſeſſos nunc liberandi, ſi liberatio hujuſmodi ſalutaris fuerit, & ipſi obſeſſi perfectam fidem habuerint, quaſi Chriſtus centies hanc ſuam voluntatem apertè in divina Scriptura non declaraverit; ſed potiùs Deum ipſas ſic diù torqueri velle opinantur.

Error occultus. Ieal. 32. v. 24. ſupra n. 486.

Quæ perſonæ implicitè ſaltem temeritatis labe non videntur carere, dum poſthabito majorum ſuorum conſilio, ipſæmet ſibi à Deo in perfectionis ſchola progrediendi juxta ſuam propriam voluntatem methodum aſſignari volunt, nempè per dæmoniacas vexationes, ac infeſtationes, non conſiderantes mala etiam culpæ, quæ à communi Dei, & hominum inimico inceſſanter contra Dei honorem, hominumque ſalutem intentantur; quaſi apud Deum perfectiora media non ſint, quibus ad certiora virtutum incrementa valeant provocari. Divinæ etiam clementiæ quodammodo injuriam haud dubiè in hoc inferunt, quòd Deum gaudere, ut ſervi ſui amici ſub dæmonis ejus infenſiſſimi hoſtis poteſtate maneant, arbitrentur. Hac de cauſa Deus ad dæmonem coercendum non concurrit, dum Exorciſta dæmoni præcipit, ut è corporibus exeat: quia hujuſmodi liberationem ſibi futuram eſſe ſalutarem non credunt: nec Deum ad ſuam liberationem concurrere velle, confidunt; ſed cum hæſitatione, ac cum formidine de oppoſito ſemper perſiſtunt.

Quin-

§. V.

717 *Energumeni dura cervicis difficillimè liberantur.*

QUinti generis Energumeni ſunt homines, ac mulieres duræ cervicis, ac propriæ æſtimationis. His enim à dæmone, eorum infirmitatem à cauſa naturali prodeuntem ſuggeritur, ideòq; non poſſe Exorciſtæ miniſterio auferri. Quas diabolicas ſuggeſtiones cogitationes à ſuo proprio judicio, ac cerebro ſibi adminiſtratas putantes, firmiter illis adhærent, & ut veras, invariabiles, & infallibiles amplexantur. Unde conſequendæ ſanitatis deſiderio ducti ſic à parentibus, vel amicis perſuaſi ad Exorciſtam accedunt, qui nedum per indicia probabilia; ſed per certa, & evidentia infirmitatem à dæmone cauſatam eſſe agnoſcens, hanc illis veritatem ſuadere conatur. Verùm licèt Exorciſtæ ſuaſionibus, qui ſpeculativè, & practicè per evidentia ſigna eis veritatem oſtendit, aſſentire videantur; nihilominus vix operari, aut loqui Exorciſta deſiſtit, quòd iterum dæmoniacis ſuggeſtionibus credunt: quas rationes evidentes eſſe ex ſui ſubtiliſſimi, ac firmiſſimi cerebri promptuario deſumptas exiſtimantes, illas ſequuntur, judicantque non exorciſtico miniſterio, ſed medicorum pharmacis ſanitatem eſſe obtinendam. *Ratio difficultatis.*

§. VI.

718 *Repetitio brevis cauſæ prædictarum difficultatum.*

QUare omnes prædicti obſeſſi difficillimè liberantur, vel quia liberatio eis non profutura, ſed obfutura potiùs eſſet: vel ob firmæ fidei, ac perfectæ confidentiæ in Deum: nec non ob deteſtationis dæmonis, ipſiuſq; perverſarum ſuggeſtionum defectum, quæ ab hujuſmodi fiducia mentem avertunt.

Peccatores magni.

Primi quidem generis obſeſſi non facilè liberantur; quia repentina eorum liberatio non eis ſalutaris (ut diximus) ſed noxia eſſet: vel etiam quia, cùm ex longo peccandi habitu eos eorum cor reprehendat, difficillimè poſſunt firmæ fidei, ac perfectæ confidentiæ in Deum actus elicere; ac pari modo nec dæmonem, ejuſque ſuggeſtiones deteſtari, cui diù libenter per commiſſa peccata inſervierunt, ac per voluntarium conſenſum conniverunt.

Vexati ab incubis.

Secundi generis obſeſſi difficillimè etiam fidei actus elicere poſſunt: quia mens eorum ex conjunctione cum appetitu ſenſitivo ex continuis carnis ſpurcitiis nimis valde eſt obſcurata, & maculata, ideò cùm ſenſui, ac carni ſit ſubjecta, ex totis præcordiis ad Deum difficillimè poteſt elevari. Nec dæmonem deteſtari audent, à quo continuè venereis, veluti ab amaſio, ſeu conjuge dilecto delectationibus afficiuntur.

Obſeſſi ab infantia.

Tertii generis obſeſſi non minori detinetur difficultate; quia iſti potiùs oppoſitis confidentiæ à Chriſto requiſitæ actibus aſſentiunt ob habitum ex frequentatis actibus genitum, quo ſemper ad oppoſitum tendunt, ad credendum ſcilicet, quòd non niſi poſt longum tempus liberabuntur. Hinc niſi difficillimè deteſtari dæmonem valent, à quo multa futura eis prænunciantur; quæ cùm poſteà evenire conſpiciant, gaudent, & lætantur.

Perſonæ ſpirituales.

Quarti generis ſimiliter difficillimè firmæ fidei actus elicere queunt; quia ne Deus oppoſitum velit, ſuſpicantur, videlicet, ut à dæmone vexentur, ut ſic in virtutum exercitio magis perficiantur. Hi deteſtari dæmonem minimè audent: quia illum, non ut hoſtem, & maleficum, ſed ut amicum, & beneficum meditantur, à quo ad majora chriſtianæ perfectionis incrementa, quaſi tot calcaribus ſibi videntur provocari.

Energumeni duræ cervicis.

Quinti generis tandem pari modo maxima cum difficultate fidei actus elicere valent; & ſi quandoq; aliquos eliciunt, non perſeverant; quia ægritudinem ſuam remedio ſupernaturali indigere non credunt; ſed potiùs pharmacis naturalibus eſſe tollendam exiſtimant; Nec ad dæmonem contemnendum moventur; quia illum ibi adeſſe non credunt, nec talem ab eo ægritudinem cauſari opinantur.

Quare

Digitized by Google

§. VII.

719 *Cur accedant ad Exorcistas.*

QUare omnes prædicti Energumeni consequendæ sanitatis desiderio laborant, quo ad remedia tam corporalia, quàm spiritualia investiganda ducuntur, & aliquam spem, vel opinionem potiùs habent illis mediis optatam obtinendi sanitatem. Sed quia spes, seu opinio illa est cum formidine de oppositio, idest hæsitatione, ac dubietate plena, similes sunt fluctui maris, qui à vento movetur, & circumfertur, ut ait Jacobus Apost. *epist. sua canon. cap.* 1. Non ergo æstiment, quòd accipiant aliquid à Domino: quia Deus illos sub potestate dæmonis derelinquet, ac divina non concurrente virtute, dæmon Exorcistæ præceptis obsistet, atque resistet. Quod diligentissimè ab Exorcistis est observandum: quia omnes obsessi, sive Energumeni, vel maleficiati se fidem habere dicunt; sed sæpiùs non est fides, seu fiducia, de qua loquimur; sed desiderium, aut spes valde hæsitans, ac dubiis involuta.

QUÆSTIO III.

Quomodo hujusmodi diabolica repugnantia sit auferenda.

720 *Cautela servanda ab Exorcista, ut cognoscat, Energumenos debitam habere fiduciam.* Marci 10. 48.

DIcendum: cùm Exorcista post communes instructiones Energumenis factas, post Sacramenta sæpiùs ab ipsis frequentata, post alia hujusmodi spiritualia tam generalia, quàm particularia pharmaca eis exhibita, sua præcepta ad dæmones expellendos non proficere viderit, ad iterùm nova præcepta expulsiva repetenda velox non sit, licèt ipsi Energumeni se fidem habere asseverent; sed diù illos probet, & observet, an ipsi instanter, humiliter, ac suppliciter ab Exorcista, ut dæmones expellat, expostulent. Dicat eis illa verba Christi, quæ Cæco clamanti: *Jesu fili David miserere mei*, dixit: *Quid vis, ut faciam tibi?* ut ex ipsorum responsione firmam illorum fidem, ac perfectam confidentiam in Deum agnoscendi locum desumat. Similiter attendat, an ipsimet facillimè dæmonem expugnent, ac reprimant, & an ad præceptum à se in nomine Jesu dæmoni factum, confestim illos cesset molestare. Pariter consideret, an eorum oculos non cogitabundos, ac veluti ad contemplandum elevatos non stare agnoscat; sed eos vultu, & aspectu se ostendere ei, quod ore pronunciant, toto corde, & affectu adhærere; tunc signum erit, quòd benè sunt probati. Poteritque Exorcista tunc ad præcepta devenire expulsiva, quæ *sequenti articulo* habentur. Sed ut plurimùm hos, non humiliter, non fervidè, non liberè, & absolutè auxilium petere ab Exorcista videbis; sed tepidè, ac segniter, potiùs à parentibus, consanguineis, vel amicis coacti, quàm à propria voluntate ducti: Ac de dæmone non sicut de inimico: sed veluti de persona familiari, & amica sermocinari: Quæ omnia sunt signa, eos generosa fide, ac fiducia in Deum, & iis, quæ ad suam liberationem obtinendam necessaria sunt, carere.

QUÆSTIO IV.

Quænam sint remedia particularia pro primi generis Obsessis.

721 *Documenta ab Exorcista tradenda obsessis peccatoribus.*

REspondetur, cùm hujusmodi obsessi sint inveterati peccatores, Deum ad eorum delicta purganda, ob quæ æternis essent destinandi suppliciis, hos dæmoniacis vexationibus à dæmone torqueri permittere; nihilominus, ut per exorcisticum munus à tali vexatione liberari valeant, esse admonendos.

Primò, ut ex totis præcordiis convertantur ad Deum, ut Deus per Joelem c. 2. monet, dicens: *Convertimini ad me in toto corde vestro, in jejunio, & fletu, & planctu*, ut latè supra docui *num.* 352. *& sequentibus*. Utilissimumque erit, eos ad

omnia

Digitized by Google

omnia peccata etiam alias confeſſa, ſed graviora iterùm in confeſſione aperienda, ac deteſtanda, adhortari.

Secundò, ut citiùs quàm poterunt, divinæ juſtitiæ ſatisfaciant vindicanti, hos Exorciſta commoneat, ut corpus ſuum jejuniis, diſciplinis, abſtinentiis, mortificationibuſque caſtigent, (& ſi divites ſint) eleemoſynis: quia, ut D. Ambroſius docet ad Virginem lapſam cap. 18. *Grandi plagæ alta, & prolixa eſt medicina: grande ſcelus grandem habet neceſſariam ſatisfactionem*. Nam ſi hujuſmodi afflictivis pœnis divinæ juſtitiæ ſatisfecerint, facillimè à Deo ſuam de dæmonis vexatione liberationem obtinebunt: quia Deus, qui juſtiſſimus eſt, bis in idipſum non judicat, nec ſupra demerita caſtigationes puniendo infligit. Supra n. 556.

Tertiò, ut liberatio à dæmone eis profutura ſit, jubeat Exorciſta, ut aliqua exercitia ſpiritualia eligant, quibus toto tempore vitæ ſuæ continuè incumbant: puta orationi, nedum vocali, ſed mentali, Euchariſtiæ ſæpiùs ſumendæ, & aliis hujuſmodi; ut ſic peccata caventes, occaſionem etiam cavcant, ob quam à dæmone poſt liberationem iterùm poſſideantur.

Quartò tandem, cùm illos perfectè probatos eſſe juxta regulas generales ſupra poſitas *n. 647. & ſequentibus*, noverit, poterit ad præcepta expulſiva juxta ordinem poſitum *Articulo ſequenti n. 737. & ſeqq.* devenire.

QUÆSTIO V.

Quæ ſint remedia particularia pro Obſeſſis ſecundi generis.

722 *Monita tradenda Vexatis ab incubit.*

REſpondetur, ut ab hujuſmodi obſeſſis Exorciſta, divino favente Numine, dæmonum repugnantiam auferre valeat, ab eo, quæ ſequuntur eſſe obſervanda.

Primò obſeſſam diligenter de principio, & ordine talis paſſionis interroget, ut faciliùs eiiciantur: maximè, an fidem negaverit, vel aliquem actum contra eam fecerit: an illos dæmones, nec ne invocaverit: an aliquod intervenerit pactum: an in forma alicujus amaſii, vel dæmonis forma, puta monſtruoſa, ſe cum illa commiſcuerit. Item de loco, & tempore, & aliis circumſtantiis, ut pluries ſolet evenire.

Secundò admoneat, quòd dæmon in nobis, quæ peccata ſunt, ſine nobis operari non poteſt, ideſt niſi aliquis conſenſus, ſaltem implicitus, & tacitus adſit, ſeu interpretativus. Nam ſubjacere, vel ſpiritibus immundis in actibus laſciviæ ſupponi, ad ſubſtantiam, & ad peccati modum ſpectat; ideò ne dicatur, quòd interiùs conſenſus negatur, & quòd certè corpus ad tales actus impellitur: quia ſubtiliter decipitur, dum dæmon in virtute primi conſenſus dati habitualiter perſeverantis, eum non ampliùs retrotrahi poſſe, & corpus ejus in ſua eſſe poteſtate, credere facit. Sed hoc eſt falſiſſimum, quia ſemper conſenſus liber exiſtit, & quilibet per liberum arbitrium, mediante Dei auxilio, dæmonis audaciam vincere poteſt, ac totaliter ejus impetus exterminare. Sed difficultas tantùm ex habitu provenit dæmoni ſubjacendi. Suprà nº. 105.

Tertiò oſtendatur ei peccati gravitas, ideòque ad contritionem, ad lacrymas, ad firmum propoſitum ab eo, divino opitulante Numine, recedendi, inducatur: quotidiè peccata ſua, & omnia, quæ ſibi eveniunt, & evenerunt à principio, quo à dæmone comprimi cœpit, confiteatur, ac ſæpiùs ſacratiſſima Euchariſtia reficiatur.

Quartò ſuadeat, ut ex totis præcordiis coram Deo ſæpiſſimè ſe ſuper omnia Deum amare velle, nec tunc, nec unquam dæmoniacis ſuggeſtionibus, & agitationibus aſſentiri, proteſtetur.

§. I.

723 *Orationes retinendæ ab Obſeſſis præditis.*

QUintò, ut ſæpiſſimè Jeſu invocet nomen, ac humiliter, & devotè ſequentem, aut ſimilem proferat orationem, adhortetur.

Signor mio Giesù Christo, che siete il mio Redentore, Signore, e Protettore, difendetemi, & aiutatemi contra questo diavolo maladetto, immondo, esporco; e non permettete, che habbia potestà alcuna sopra il mio corpo.

Deinde oratione, quæ sequitur, Sancti Spiritus suffragia reprecetur.

Vre igne Sancti Spiritus renes nostros, & cor nostrum, Domine, ut tibi casto corpore serviamus, & mundo corde placeamus: qui vivis, & regnas in sacula sæculorum.

Posteà Beatissimam Virginem Genitricem Dei Mariam invocet, atque eam in matrem, tutricem, ac protectricem eligat, nec non Angelum custodem suum, & alios Sanctos suos devotos sibi postulet suffragari.

Sextò, moneat illam, ut numquam, quoad fieri potest, maneat sola die, vel nocte: nec se ad solitaria loca recipiat; sed secum aliquam mulierem (si persona vexata sit mulier) devotam, humilem, ac Deum timentem habeat, cui, quotiescumque à dæmone molestatur, statim suam manifestet vexationem; quæ statim ambo genuflexæ devotè sanctissimum nomen Jesu invocent modo supradicto. Deinde ambo dæmonem detestentur, ac in Jesu nomine ei præcipiant, ut recedat, nec illam audeat sive in anima, sive in corpore molestare. Et hoc maximè est observandum. Poterunt autem sequenti formula uti.

Actio di detestatione contra il diavolo incubo, e succubo.

ION. benche vilissima creatura, indegna di nominare il nome Santissimo di Giesù Christo, pure confidata nella sua gran bontà, e misericordia, per l'autorità concessami da Giesù Christo nelle fede posta nel nome di Giesù Christo vengo contra di te spirito maladetto, ribelle del mio, e tuo Dio, apostata del mio, e tuo Creatore, incubo puzzolente, asmodeo immondo, che per mezzo dell'immonditie carnali procuri di tirare le creature in precipitio: & in virtù del santissimo nome di Giesù ti comando, che subito ti parti, & allontani dal mio corpo, dal mio cuore, dalla mia fantasia, e da tutte le potenze mie interne, & esterne, e per l'avvenire non habbi più potestà sopra il mio corpo, nè sopra i miei sentimenti: perche io son posta sotto la protettione del Santissimo nome di GIESU.

Mulier, quę manet ad custodiam, verba diriget non super seipsam; sed super personam à dęmone vexatam.

§. II.

724 *Exercitia ad implenda à Vexatis ab incubis.*

SEptimò, ut in pęnalibus operibus, scilicet jejuniis, disciplinis, ac mortificationibus exerceatur, ut supra declaratum est *n. 560 & sequentibus*, nec non assiduè orationi incumbat: ut latè supra docuimus à *n. 387. inclusivè, usque ad nu. 528. exclusivè*, admoneat.

Octavò, ut excludat omnem dæmonis timorem, minas, atque blandimenta contemnat, nec ullo modo mente ejus suasionibus attendat; sed cùm aliquid suggerit, statim ad Jesum elevet mentem, ac quandiù tentationis impulsus duraverit, sequentia repetat verba.

Sia laudato, e glorificato il Santissimo Nome di Giesù.

1. Cor. c. 10.

Nonò, ut dęmonem contemnat, ac vilipendat, illumque multis opprobriis, ac convitiis indignabunda afficiat, ac se dęmoniorum sociam fieri nolle protestetur.

Decimò, ut aliquas secum Sanctorum reliquias deferat, Agnos Dei aliasque res benedictas; immo laudabile erit, si etiam Exorcista ejus vestes benedicat; sed super omnia sępiùs actus fidei, ac confidentię in Deum eliciat; hoc enim est maximum omnium remediorum.

Unde-

Undecimò, cùm perſona vexata plenum ſuper dæmonem dominium acquiſiverit, ita ut ad crucis ſignum ab ipſa formatum, & ad Sanctiſſimi Jeſu Nominis invocationem illicò dæmon aufugiat; & Exorciſta eam in fide, ac fiducia jam perfectè probatam eſſe cognoverit, ad præcepta expulſiva, de quibus *ſequenti articulo agitur*, poterit devenire.

Benedictio pro Vexatis ab incubis.

Deinde ejus cubiculum, ubi pluries talis carnalis commixtio contingebat, ſacris munire benedictionibus, ac dæmoni in nomine Jeſu præcipere, ne ad talem locum ampliùs accedere præſumat. Poſteà creaturam benedictione ſequenti benedicat.

Dominus Ieſus Chriſtus ✠ apud te ſit, ut ab hoſte immundo te defendat: intra te ✠ ſit, ut à ſpurcitiis carnalibus te conſervet: ante te ✠ ſit, ut in via mandatorum Dei te perducat: poſt te ✠ ſit, ut ab incubo ſpiritu te cuſtodiat; ita ut ampliùs ad te accedere nequeat: ſuper te ✠ ſit, ut te benedicat, qui cum Patre, & Spiritu Sancto in unitate perfecta vivit & regnat in ſæcula ſæculorum. Amen.

Duodecimò tandem, cùm Exorciſta eam à dæmone totaliter liberam eſſe cognoverit, moneat, ut de accepto beneficio Deo quotidie gratias referat: ſæpiùs fidei actus, ac confidentiæ in Deum eliciat, ſe impoſterum, divino favente auxilio, mundam, & à quacunque dæmoniaca vexatione illæſam fore, ac præſervandam.

QUÆSTIO VI.

Quænam ſint remedia particularia pro Obſeſſis tertii generis.

725

Documenta ſervanda ab Obſeſſis ab infantia.

REſpondetur, ut ab Obſeſſis tertii generis (adultis videlicet, & qui ab infantia à dæmone fuere poſſeſſi) ob ex, quo impediuntur, ne à dæmoniaca tyrannide ſubtrahantur, auferatur, utiliſſimum fore ſequentia ſervare documenta.

Primò, cùm iſti Energumeni ob longum habitum ex frequentatis actibus aſſentiendi dęmoniacis ſuggeſtionibus elicitum ad minimum diaboli nutum trahantur, ac conſequenter ad diffidendum de divina protectione excitentur, ita ut ſe liberali ejus concurſu à dæmoniacis vexationibus eripiendos fore non credant; etiam per habitum illi contrarium ſunt ſublevandi; qui quidem confidendi in Deum habitus ex frequentatis actibus coaleſcat, neceſſe eſt. Unde præter ea, quæ ſupra habentur in inſtructione communi *à n. 622. uſque ad n. 646.* de quibus diligentiſſimè ſunt inſtruendi, ſæpiùs etiam ſunt admonendi, ut in Deum orando, & ſupplicter ejus divinam opem implorando ad dæmoni reſiſtendum perſeverent, ut veram, certam, & inhæſitantem ſibi fidem, ac confidentiam, qua mediante ſuam liberationem obtinere valeant, communicare dignetur. Nam, *licèt Deus præſtare poſſit*, ait Chryſoſtomus, *priùs, quàm petamus: verùm per hoc differt, & expectat, ut occaſionem accipiat, qua juſtè nos ſua cura dignos faciat*. Propterea Exorciſta ad manum habeat doctrinam de perſeverantia in orando ſupra poſitam *à n. 459. uſque ad n. 466.* ut per illam vexati, & corde, & animo ad divinæ bonitati credendum, ac in ejus protectione fidendum roborentur.

Chryſoſt. homil. 30. in Geneſim.

§. I.

726

SEcundò Vexatum moneat Exorciſta, ne dæmoni aliquid ſuggerenti attentas præbeat aures, nec cum eo contendat; ſed ex tali ſuggeſtione, tanquam ex ſtimulo ad Deum laudandum, ac ſanctum nomen ejus glorificandum excitetur; idcircò totiès, quotiès tentatorem præſentem apprehenderit, ſequentibus verbis illum fugare conetur.

Sia ſempre laudato, e da tutti glorificato il ſantiſſimo nome di Gieſù.

Sæpiſſimè verò, cùm opportunum aderit tempus, ante Crucifixi imaginem ad

Jesum devotè conversus, ac genuflexus sequentem; vel aliam similem in sua materna lingua recitet orationem.

Oratione da recitarsi dalli Obsessi di lunga tempo.

Voi, Signor mio Giesù Christo, siete il mio Redentore, Conservatore, e Protettore, il mio refugio, il mio conforto, la virtù, e fortezza dell'anima mia: in voi hò posto tutta la mia confidenza: difendetemi dunque contra questo maligno spirito, reprimete la sua tirannia, e non permettete, che habbia potestà di movermi tanto efficacemente la fantasia, & imaginativa con le sue false, e vane rappresentationi: mà datemi ajuto, acciò fortemente possa resistere alle sue maligne persuasioni, e tenere il mio cuore, e la mia mente à voi unita, acciò finalmente per la grandezza della vostra bontà, e misericordia io resti totalmente libero dalla tirannia di così crudel nemico, e possa viè più sempre lodare, e glorificare il vostro santissimo nome.

Deinde immediatè post prædictos confidentiæ actus, sequentem detestationis actũ contra dæmonem animo virili, sed irato, & indignabundo vultu eliciat, dicens:

Atto di detestatione contra il demonio.

E tù, diavolo maladetto, seduttore delle menti divote, apostata del mio, e tuo Dio, ribelle del mio, e tuo Creatore, partiti da me senza dimora alcuna, che così ti comando nel nome di Giesù Christo.

Interim frontem, os, guttur, pectus, cor, aures, & partem à dæmone vexatam crucis ✠ signo muniat, illud sæpiùs pollice efformando.

Obsessus in duobus prædictis actibus, nempe confidentiæ in Deum, ac detestationis dæmonis se sæpissimè exercecat, sicque brevi tempore pro sua liberatione erit dispositus.

Tandem Exorcista, cùm ipsum obsessum non ab aliis persuasum, sed sponte, humiliter, ac suppliciter ab eo petere viderit, ut dæmonem expellat, si ex ipsius verbis illum perfectè esse dispositum, ac benè probatum agnoverit, juxta communes regulas superiùs positas *n. 646. & seqq.* ad præcepta expulsiva devenire poterit, juxta doctrinam articulo sequenti tradendam.

QUÆSTIO VII.

Quænam sint remedia particularia pro Obsessis quarti generis

727

De quibus instruendæ sint personæ spirituales obsessæ, ut à dæmone liberentur.

RESpondetur, cùm hujusmodi personæ energumenæ spirituales sint, & exercitiis spiritualibus semper, intentæ, non opus esse, illas admonere, ut peccatorum suorum contritionis actus eliciant, Sacramenta frequentent, jejunio, & orationi vacent, disciplinis, ac mortificationibus corpus suum castigent: quia his omnibus jugiter, ac sedulò incumbunt; sed circa ea, quæ sequuntur, Exorcista, vel Parochus eas diligenter instruere valebit.

Supra num. 341. & sequent.

Primò circa Dei voluntatem, videlicet quamvis multa mala Deus evenire permittat, quatenus illa non impedit, ut latè prosecuti sumus *à n. 128. & sequentibus*: attamen cum mala aliquo modo in se peccatum includant, vel ad illud inducant, puta ad Dei, vel proximi offensam: vel homines à bono revocent, vel majus bonum impediant; v. g. virtutum exercitia, & charitatis opera, Deus illa non vult, nec approbat. Ideò efficaciter illis Exorcista suadeat, ut firmiter credant, quę posita sunt credenda in institutione communi *à n. 622. usque ad num. 646.* videlicet Deum eas à dæmoniaca possessione liberare velle, si talis liberatio eis sit salutaris; ac pro sua infinita bonitate, ac fidelitate ipsis hujusmodi beneficium collaturum: quia promisit, quòd omnes in se credentes dæmones forent ejecturi. Si autem ab aliis, eò magis à seipsis. Et ipsemet Christus quotquot obsessos, aut maleficiatos invenit, à dæmone liberavit: ut testatur Petrus Actuum c. 10. dicens: *Qui pertransiit benefaciendo, & sanando omnes oppressos à diabolo.* Et subit: *Ei nos testes sumus.*

Marci 16. Supra num. 394. & sequent. Supra num. 405. & sequent.

ſumus. Si ergo omnes ſanabat, ſignum eſt, quòd voluntas ejus eſt illos liberandi. Quare à ſe omnem dubietatem repellere debent, ac totam ſuam fiduciam in Dei bonitate, ac fidelitate collocare.

§. I.

728 *Quæ ab Exorciſta huiſmodi obſeſſis ſint proponenda.*

SEcundò, ut Exorciſta liberationem à dæmone ipſis futuram eſſe animæ ſalutarem eis perſuadere queat, eis ob oculos ponere debet, Primò bona, quæ dæmon impedit in obſeſſis, v. g. ne ſua confiteantur peccata; vel ſaltem maxima cum difficultate: ne alias doceant perſonas res ad ſalutem neceſſarias: ne Euchariſtiæ frequentent Sacramentum; ne opera miſericordiæ, & alia hujuſmodi bona exerceant, quæ, niſi à dæmone eſſent impediti, executioni mandarent. Secundò mala, ad quæ dæmon eos inducit, nempe ad Deum blaſphemandum, proximum infamandum, ejus occulta peccata patefacienda, ad ſeipſos ſaxis collidendum, igne adurendum, aquis præfocandum, ab alto præcipitandum, laqueo ſuſpendendum, & alia id generis mala, ad quæ ſæpiùs Energumenos à dæmone induci experientia comprobatur. Tertiò damna, ac perturbationes, quæ non tantùm perſonis parentum, conſanguineorum, ac domeſticorum inferre ſolet; ſed in rebus etiam eorum, ac bonis fortunę: ut rumores, tumultus, ſtrepitus commovere: odia, invidiam, ac zelotypiam excitare: rixas, atque diſcordias diſſeminare: ſupellectilem diſſipare, vinum fundere, omnia in perditionem emittere, aliaque innumera mala, quæ, ut ad malum culpæ ſunt inducentia, non dicenda ſunt eſſe à Deo jubente, ac volente, ſed tantùm permittente, ut ex illis magis, ac magis obſeſſi, ejuſque parentes, ac domeſtici ad Deum pro liberatione obſeſſi humiliter exorandum, ejuſque divinum auxilium implorandum excitentur. Sup. num. 541.

§. II.

729

TErtiò admonere debet, non eſſe ſecundùm regulas prudentiæ, hoc, vel illud graviſſimum malum pœnę ſecundùm propriam voluntatem ſibi eligere velle; ut in virtutis, ac perfectionis palęſtra ſe exerceat; & eò magis à Deo petere, ut in corpus ſuum diabolum immittat, cùm per voluntatem ſigni conſtet, Deum oppoſita confirmare. Ideò melius eſſe conſilium ſemper à Sapiente perquirere, ut docet Tobias *cap.* 4. Nam varia ſunt media, quibus homo in perfectionis ſchola progredi poteſt. *Non enim*, ait Paulus Sherlogus in Cantic. Anteloq 12. *num.* 18. *unica eſt via, qua itur ad Olympum. Hei mihi*, ait S. Jo. Chryſoſtomus *homil.* 61. ad Populum Antiochenum, *quot ad ſalutem nobis viæ!* Illa media ex ſpiritualis, docti, & pii Patris conſilio eligere debet, quibus in perfectionis via liberè, & ſine impedimento proficere poſſit. Supra num. 717 Supra num. 486

Quartò, jubeat Exorciſta, ut perſona obſeſſa genuflexa ante Crucifixi imaginem fidei actum, juxta ſequentem, vel aliam ſimilem formulam, eliciat.

Orazione da farſi à Dio dalle perſone ſpirituali impoſſeſſate dal demonio.

730 *Oratio deprecativa.*

SIgnor mio Gieſù Chriſto Redentor mio, refugio, e conforto dell'anima mia, ecco me viliſſima creatura ſerva voſtra indegniſſima, conoſcò, che à tanti beneficii ricevuti, e che di continuo ricevo dalla Maeſtà voſtra, non hò mai corriſpoſto, nè corriſpondo, conforme il mio debito: però hora non potendo in altro modo corriſpondere, v'offero queſt'anima mia, e queſto mio corpo, tutti i miei penſieri, parole, & operationi, proteſtando, che tutto quello, che per l'avvenire farò, dirò, e penſerò, di volerlo fare, dire, e penſare ſolo per dar guſto à voi, e fare in tutto, e per tutto la vo-

ſtra divina volontà, con prontezza di patire qualſivoglia pena, e tormento: che piacerà alla Maeſtà voſtra, ch'io patiſca: sì che anco adeſſo, ſe io ſapeſſi di certo, che foſſe la volontà voſtra, ch'io foſſi dal demonio poſſeduta, e tormentata ſino al fine di mia vita, molto volontieri m'offero a patire queſto, e qualſivoglia altro tormento, che piacerà alla Maeſtà voſtra di mandarmi. Ma perche non mi conſta eſſere il voſtro divin volere, che ſia dal demonio voſtro inimico impoſſeſſata: ma più toſto, che la voſtra divina volontà è di far bene à tutti, & in particolare di liberar dal demonio tutti quelli, che à voi ricorrono, credono, e confidano nella virtù, & efficacia del voſtro ſantiſſimo nome: sì come l'havete dimoſtrata, mentre, eſſendo in queſto mondo veſtito di carne mortale, havete liberato dal demonio tutti quelli, che à voi ſono ricorſi. Et affinche giammai mancaſſe l'ajuto voſtro, havete laſciato la poteſtà di ſcacciar'i demonii non ſolo alli voſtri diſcepoli, e ſuoi ſucceſſori; ma à tutti i fedeli Chriſtiani ancora, che'n voi haveſſero creduto, e confidato: nel che è chiaro, che la voſtra divina volontà è di liberare dal demonio tutti quelli, che à voi ricorrono, & in voi confidano, quando tal liberatione li è ſalutare. Per tanto hora io credo fermamente, che per la grandezza della voſtra bontà, e miſericordia ſiate pronto, e preparato à liberarmi da queſto maladetto demonio, mentre queſta liberatione mi ſia giovevole. Affinche dunque queſta liberatione ſia conforme il voſtro divin volere, vi prego, e ſupplico per l'infinita voſtra clemenza, e liberalità, per la verità della voſtra parola, e fedeltà nel ſervare le promeſſe voſtre vogliate liberarmi da queſto maladetto demonio nemico voſtro, & inſieme concedermi gratia efficace, affinche queſta liberatione ſia ſalutare all'anima mia; acciò con maggior libertà di ſpirito poſſa ſervirvi, e con maggior fervore attendere à frequentare i Santiſſimi Sacramenti, impiegarmi nell'opere di miſericordia e ſpirituali, e corporali, & eccitare non ſolo me ſteſſa, mà gli altri ancora à maggior mente lodare, e glorificare il voſtro ſantiſſimo nome. In voi dunque hò poſto tutta la mia confidenza, e credo per certo, per la grandezza della voſtra pietà, e miſericordia, e fedeltà delle voſtre promeſſe, non ſolo di reſtar totalmente libera dal demonio, mà di ottenere ancora dalla voſtra liberalità un'ajuto efficace, acciò coteſta liberatione all'anima mia ſia giovevole, e ſalutare, e con maggior libertà di ſpirito vie maggiormente ſii per attendere à lodare, e glorificare la grandezza della voſtra bontà, e miſericordia.

Breviter autem ſæpiùs liberationem ſequenti formula poterit poſtulare.

Atto brevissimo di confidenza in Dio.

731 *Actus deteſtationis in demonem.* SIgnor mio Gieſù Chriſto, in voi hò poſto tutta la mia confidenza; perche voi ſiete il mio protettore, e difenſore; però liberatemi voi da queſto maladetto demonio per honor, e gloria del voſtro ſantiſſimo Nome.

Atto di deteſtatione da fare contra il demonio.

ET tù maladetto diavolo nemico di Dio, ribelle del mio, e tuo Creatore, apoſtata del mio, e tuo Signore, perturbatore della pace, che ad altro

tro

tro non attendi, che à far male, indurre al peccato, & impedire le buone operationi, con che ardire presumerai tù di star più in questo mio corpo adesso, ch'io credo, e confido nel mio Signor Giesù Christo, che mi vuol liberare dalla tua tirannia; e che mi son eletta per l'avvenire di esercitarmi in quei patimenti, & altre opere spirituali, che dal mio Padre spirituale mi saranno imposte? Per tanto per l'autorità concessami da Christo nella Fede, ti comando nel nome di Giesù, che ti parti da me, e non habbi più potestà di molestarmi.

Jubeat Exorcista, ut sæpiùs etiam, sed breviùs prædictos confidentiæ, ac detestationis actus repetat; & cùm eam jam perfectè probatam esse crediderit, juxtà probationes supra positas *num. 646. & sequentibus*, poterit ad præcepta expulsiva, juxta regulas positas *sequenti Articulo* devenire.

QUÆSTIO VIII.

Quænam sint remedia pro Obsessis quinti generis.

CUm istis obsessis Exorcista instructiones, & communes probationes pro Vexato præparando, de quibus supra *toto capite præcedenti*, adhibere valebit. Præcipuè tamen per signa certa, & evidentia coram personis sapientibus, ac prudentibus ostendere studebit personæ obsessæ, aut maleficiatæ, illam ægritudinem non esse à causa naturali; sed à dæmone provenire, quod per præcepta probativa, & instructiva dæmoni imposita, nedum per seipsum, sed etiam per ipsammet personam obsessam præstabit: de quibus supra *n. 663. & 665.* Cogitationes verò, quæ illi, infirmitatem naturalem esse suadent, moneat, non ab intellectu, ac ratione recta provenire, sed ab imaginativa, seu phantasia, cui à dæmone suggeruntur, quas repellere debet, ac credere Exorcistæ. Si verò adhuc non crediderit, talem personam dimittat, & à quacumque functione desistat, ut supra docui *n. 619. vers. quod si naturalem*. Seorsum tamen consanguineos, vel domesticos admonere poterit, ut ipsi personæ vexatæ suadeant, vexationem suam non à naturali causa, sed à dæmone exoriri. Et posteà, cùm illam perfectè dispositam esse, juxta instructiones, & probationes communes viderit, ad expulsiva præcepta, de quibus *in sequenti articulo*, poterit devenire. 732 *De quibus instructionibus sint Obsessi dum exorcizantur.*

ARTICULUS V.

De Dæmone Fugiente, seu Exeunte.

DUobus modis dæmones è corpore, quod possident, exire, nos in dies experientia rerum magistra dæmonstrat. Uno modo præsentialiter tantùm, sed non potestativè. Alio modo præsentialiter, & potestativè. Primo modo dæmones in corpore aliquo existentes ab eo exire dicuntur, cùm per aliquod tempus, puta per diem, vel horam illud totaliter torquere cessant, & ultrò se aliò transferentes illud deserunt, sed posteà, Deo sic permittente, ad idem redeunt: quia adhuc in illud intrandi, atque vexandi potestatem retinent: ita etiam docent Petrus Thyreus *lib. de dæmoniacis c. 8.* & Sanchez *lib. 2. in præcepta Decal. c. 42. num. 7.* Et exemplo à Cæsario ab Alexandro Calamato relato *in praxi benè moriendi* comprobatur. Alio modo dæmones è corpore, quod possident, præsentialiter, & potestativè exire dicuntur, cùm à divina virtute ab eo exire compelluntur, eisque omnis potestas illud divexandi totaliter aufertur. Et de hoc exitu impræsentiarum loquimur, in quo, certum est, quòd dæmones propter suam invidiam, superbiam, crudelitatem, odium, iram, & iniquitatem, omne malum, quod possunt, Vexato inferre 733 *Dæmones in aliquibus Obsessis non semper præsentes manent; sed ad tempus eos deserunt, & posteà redeunt.*

vellent; sed si Vexatus erit benè instructus, & Exorcista prudens fuerit, dæmones sine minima ipsius Vexati, & aliorum quorumcumq; læsione exire compellentur.

Antiqui Exorcistæ multa credebant esse necessariò servanda in expulsione dæmonis.

Unde antiquis Exorcistis visum fuit, dæmones exire non posse, vel eiiciendos non esse, nisi priùs ex maleficiati corpore maleficia expellerentur, ac destruerentur, quæ alibi essent abscondita, & nisi superiores dæmones eiicerent inferiores, & alia id generis, quorum primum non necessarium esse, supra ostendimus *nu.* 125. & 280. Secundum verò, ut vanum reprobavimus supra *n.* 268. & *n.* 285. & *sequentibus*. Hac de causa præfati Exorcistæ, dæmones in exitu, tanquam compulsos, dirè semper corpora vexare credebant; & quamvis præcepta gravissima adhiberentur; non tamen adhuc à vexatione abstinere; & ideò Vexati communiter voces terribiles, ac mugitus emittere, dolores acerbissimos sustinere, membra propria dilaniare, incompositè saltare, ora latissimè aperire, oculos quasi extra caput educere videbantur, qui si à pluribus non sustinerentur, terribiliora paterentur.

Quæ à nobis sunt reprobata.

§. I.

734 *Possunt dæmones ab obsesso exire sine ulla ipsius læsione.*

AT nunc, Deo dante, dæmones è corpore Energumeni sine ulla ipsius torsione, & vexatione exire videmus, & experimur, quando ipse secundùm regulas præpositas *capite præcedenti* est benè instructus, ac perfectè probatus; & Exorcista secundùm easdem, & alias *in hoc opusculo* assignatas ad dæmones præcepta dirigit expulsiva.

Nec his repugnat, quòd vexatio ex maleficiis, vel ex timore fuerit; vel si unus, vel plures dæmones, aut etiam legiones fuerint: & quicquid priùs in corpore fuerint operati: quia dæmones omnes exient, & omnia maleficia sine ullo corporis dolore, ac perturbatione dissolventur.

Sup. num. 664. & 665.

Quod facilè ex lenitivis, & instructivis præceptis poterit argumentari. Si enim per præcepta lenitiva, & instructiva facta, ut supra docuimus, dæmon ad talem obedientiam reducitur, quòd omnibus præceptis indifferenter obediat, cur non etiam præceptis obediet, quæ ad illius expulsionem fiunt, ut scilicet nullam Vexato in exitu læsionem inferat? Immò si dæmones insensibiliter in corpus ingredi possunt, & in eo insensibiliter manere, poterunt etiam insensibiliter exire.

Si autem instetur, quòd contrarium experientia docet: Respondetur hoc provenire, quia non est benè instructus Energumenus, & non est cautus Exorcista in dæmone eiiciendo, quando ad obedientiam totaliter est reductus.

§. II.

735 *Obiectio. Solutio.* Tostat. q. 123. in c. 8. Matth. ad 3.

SI verò obiiciatur, quòd etiam ad Christi præceptum, dum aliquando dæmones expelleret, Energumenus quidam Marci 9. volutabatur spumans, cruciabatur valdè, & factus est velut mortuus. Respondetur, hoc permisisse Christum, nō quòd diabolus sine ulla obsessi vexatione exire non posset; sed ut astantes dæmonis crudelitatem viderent, qui de corpore exire noluisset, si potuisset, & propter alia mysteria; Ideò Christus præceptum non addidit de nulla læsione facienda. Aliis autem vicibus Christus dæmonia sine ullo Energumeni dolore ejecit; *Obmutesce*, dicebat, *& exi ab eo. Et cùm projecisset illum dæmonium in medium: exiit ab illo, nihilque illum nocuit.* Sic Discipuli Christi eodem modo dæmonia eiiciebant.

Luc. 4. 35.

736 *Superfluum est, dæmoni præcipere, ut in exitu det signum.*

Nec opus est, dæmoni præcipere, ut sui exitus det signum, puta lampadem ardentem, seu candelam accensam extinguendo, vel vitrum frangendo, vel similia; quia multoties, ut à fide dignis audivi, dæmon talia dedit signa: immò anno 1649. cùm quidam Exorcista tale signum quæsivisset, dæmon nedū lampadis lumen extinxit, sed & ipsam, licèt argentea esset, confregit, nec tamen è corpore est egressus.

Certum ergo dæmonii exitus erit signum, cùm persona priùs obsessa, aut maleficiata post ultimum expulsivum præceptum se veluti à quodā pondere exoneratam

à quo-

Digitized by Google

à quodam ligamine solutam, & à quocumque dolore, & gravamine sublevatam, ac cor suum ob liberationem hilaritate, ac jucunditate repletum habere, experietur. Dæmoni tamen Energumenorum linguam possidenti ad majorem pœnam, & confusionem præcipere posset Exorcista, ut in exitu ter clamaret, non invocando, vel deprecando, sed quasi deterritus pertimescendo nomen Jesu, sic: *Jesu, tu me eiicis: Jesu, tu me eiicis: Jesu, tu me eiicis:* vel idiomate vulgari dicendo: *Giesù, tù mi scacci; Giesù, tu mi scacci; Giesù, tu mi scacci.* Hoc tamen non est necessarium.

QUÆSTIO I.

Quomodo se debeat habere Exorcista erga Energumenum in actu liberationis.

737 *Documenta tradenda ab Exorcista in actu liberationis.*

Respondetur, Exorcistam, cùm ad ultimum actum pervenerit, nempè ad dæmonem ab Energumeno expellendum, ipsumque obsessum bene instructum, ac perfectè probatum juxtà doctrinam traditam *capite antecedenti* viderit, præsentibus Vexati consanguineis, vel domesticis, aliisque personis spiritualibus, debere illi à Deo accepta beneficia in memoriam recitare; insidias nempè dæmonis jam patefactas, sicut & modos, quibus ipse decipiebatur; eum didicisse remedium, quo dæmon est expellendus, nempè fidem, & confidentiam certam in Sanctissimo Jesu nomine; ac præceptum ab Exorcista, tanquam ipsius Dei, & Ecclesiæ ministro faciendum: jam dæmoni à Deo omnem potestatem super eum esse ablatam. Deumque ad ejus peccata non respecturum; Nam expulsio fiet virtute divina ob divinæ misericordiæ magnitudinem, ob Dei fidelitatem, & ob Sanctissimi Nominis Jesu honorem.

Præterea Exorcista Energumenum diligenter instruat, ne diabolicis tentationibus unquam assentiatur; immò quòd neque attendat. Videns enim malignus ille spiritus, quòd nihil ampliùs contra Energumenum potest, destructa totaliter sua potestate, ad tentationes, insidias, suggestiones, ac deceptiones confugit, ut saltem per illas aliquid possit, puta Energumenum ad diffidentiam inducere de concursu divini auxilii: Ideò Energumenus cautus sit, ut fide firma, ac confidentia certa dæmonibus resistat, omnibus illis insultet, eos spernat, ac contemnat, & in Deum semper omnem spem suam collocet, omnibusque diligenter attendat, quæ sibi ab Exorcista proponuntur.

QUÆSTIO II.

Quænam sint suggestiones speciales, quibus dæmon Energumenum invadere solet tempore liberationis.

738 *Variæ dæmonis tentationes.*

Respondetur, varias esse tentationes, quas Energumenus patitur durante instructione, & probatione; sed in actu liberationis, & immediatè post liberationem sunt innumeræ, & subtilissimæ, inter quas sequentes sunt speciales, quibus ad solita remedia est recurrendum.

Prima tentatio est, de non futuro dæmonis discessu, & illius inobedièntia pertinaci; & quòd potiùs dæmon omnia pœnarũ genera eliget, quã à possesso corpore exire.

2 Quòd finget quidem exire, sed non terminabit exitum, prout præcedentes obedientias finxit, nec terminavit: quia diabolus callidus est, & mendax; idcircò in aliquo decipiet, & in corpore remanebit.

3 Quòd Energumenus non est sufficienter ad liberationem dispositus: quia est aliquod peccatum occultum, propter quod liberari non potest.

4 Quòd Exorcista plenàm auctoritatem non habet: quia non est benè dispositus: eò quòd consueris exorcismis non utatur, nec dæmonem de omnibus ad liberationem necessariis interrogavit.

5 Quòd

5. Quòd non est voluntas Dei, ut modò exeat: quia ipse Energumenus hanc tribulationem meretur, cui melius est non liberari: eò quòd ista est crux sibi data à Deo (ut dicunt etiam quidam spirituales ignari) ideòq; illam respuere non debere.

6 Quòd post factum clarè videbitur, quòd creatura liberata non erit: nam iidem, qui priùs, effectus videbuntur: & quòd etiam dictum fuit, & credidit esse liberatam, & tamen non fuit: sic erit & modò.

7 Quòd non datur aliqua virtus, quæ dęmones expellere valeat: quia dæmones possidentes fortes sunt, obstinati, & maligni.

8 Quòd exiet verè, sed modò non est tempus opportunum: exiet autem alia occasione, alio tempore, alio loco, per alium ministrum: quòd adhuc requiruntur hæc, & illa.

9 Quòd nullus Energumenorũ à spiritibus verè liberatur; semper enim aliquid mali sentiunt, ita ut ab eis dęmones non sint egressi: vel statim ad idem sint reversi.

10 Quòd priùs maleficia invenire, & illa destruere oportet: quòd per vomitum, vel alio modo expelli debent; quòd sunt fortissima, & insolubilia: quòd maleficus est vivus, & illa recenter ordietur; vel quòd jam sunt renovata; quòd priùs tales maleficos castigare oportet, &c.

11 Quòd exibit, & quòd non exire non potest; sed statim, & post modicum ad pristinam habitationem revertetur: quòd tantùm insidiabitur, donec, quod perdidit, acquirat; quòd insensibiliter ingredietur.

12 Quòd in exitu se in aliquo corporis latibulo, post datum signum, abscondet: quòd quiescet, donec ibi fuerit Exorcista; sed in vestimentis, in capillis, &c. remanebit.

13 Blanditiis Energumenum hortatur intrinsecè, ut illum in corpore relinquat; quia se deinceps nullum malum, sed bona potiùs illaturum promittit.

14 Quòd varios timores immittet: quòd per maleficos hæc, & illa operabitur: quòd secum alios dęmones adducet: quòd alios mittet, &c.

15 Quòd si exire cogatur, infinita mala facere spondet; nam se creaturam suffocare velle, intestina extrahere, os extorquere, ossa comminuere, & alia multa mala facere minatur.

16 Quòd malum in Exorcistam, vel obsessi parentes, vel astantes, vel agros, vineas, prata tentabit, &c.

Alia multa proponet versipellis dæmon, ut liberationem impediat, Energumenum ad timorem, pusillanimitatem, & ad diffidentiam de concursu divini auxilii inducendo. Sed hisce omnibus Energumenus, ut fortis miles fidei firmæ, ac confidentiæ in Deum scuto validissimæ resistere debet, & omnium tentationum, ac suggestionum exercitum pro virili debellare.

§. I.

739 Energumenus instruendus ab Exorcista ad tentationes repellendas.

QUare Exorcista, dum prædictas Energumeno suggestiones proponit, hilari fronte eas contemnere debet, & cuilibet remedium præstare; & illis præcipuè, in quibus Vexatus fuerit tentatus obviare. Propterea hortetur illum, ut clarè manifestet, quas patitur tentationes: si istas, vel illas, vel alias, & continuò remedium ex suprapositis instructionibus *c. precedenti*, desumẽdũ proponat.

Insuper Exorcista, expositis dictis tentationibus, Vexatum animare debet, & cor ejus ad contemnendum illas roborare: quia omnia sunt mendacia; & quòd diabolus, cùm minimæ potestatis sit, subjacere debet Exorcistæ, & in omnibus, & per omnia obedire; & nullatenus ei adversari potest in his, quæ ad suam expulsionem spectant: idcircò Vexatus minas ejus non timeat, ac blandimenta repellat.

Ut autem Energumenus viriliter tentationes diabolicas propulsare queat, & à Deo perfectam fiduciam obtinere, qua sine ulla hæsitatione credat, quòd ad præceptum expulsivum dæmonis faciendum ab Exorcista Deus cõcurreret, ac virtute

tuto sua infinita dæmonem expellet, vertet in fugam, destruet omnia opera ejus, ac perfectam sibi impertietur sanitatem, Exorcista unà cum omnibus astantibus genuflexus ante Domini nostri Jesu Christi, ac Beatissimæ Virginis imaginem humiliter, ac devotè sequentes, vel aliquam ex sequentibus orationibus, prout opportunum judicaverit, recitabit.

Ad Spiritum S. Antiphona.

Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in nobis ignem accende. 740 *Oratio deprecativa.*

℣. Emitte spiritum tuum, & creabuntur.

℟. Et renovabis faciem terræ. ℣. Domine exaudi, &c.

℣. Dominus vobiscum, &c. Oremus.

Deus, qui Apostolis tuis sanctum dedisti Spiritum, concede plebi tuæ piæ petitionis effectum: ut quibus dedisti fidem, largiaris & pacem.

Omnipotens Domine, Verbum Dei Patris, Christe Jesu, Deus, & Dominus universæ creaturæ, qui Sanctis Apostolis tuis dedisti potestatem calcandi super serpentes, & scorpiones, qui inter cætera mirabilium tuorum præcepta, dignatus es dicere: *dæmones effugate*: cujus virtute motus tanquam fulgur de cælo sathanas cecidit: tuum sanctum numen cum timore, & tremore suppliciter deprecamur, ut indignissimo mihi servo, data venia omnium delictorum meorum, constantem fidem, & potestatem donare digneris: ut hunc crudelem dæmonem, brachii tui sancti munitus potentia, fidenter, & securus aggrediar, & expellam, per te, Jesu Christe Domine Deus noster, qui venturus es judicare vivos, & mortuos, & sæculum per ignem. Amen. Oremus. *Ex thesauro Exorcismorum.*

Deus, & Pater Domini nostri Jesu Christi, invoco nomen sanctum tuum, & clementiam tuam supplex exposco, ut adversùs hunc, & omnem immundum spiritum, qui vexat hoc plasma tuum, mihi auxilium præstare digneris.

Excita, quæsumus Domine, potentiam tuam, & veni; ut hi, qui in tua pietate confidunt, ab omni citiùs adversitate liberentur.

Deus, qui justificas impium, & non vis mortem peccatoris, Majestatem tuam suppliciter deprecamur, & famulum tuum (si femina est, & famulam tuam) de tua misericordia confidentem cælesti protegas benignus auxilio, & assidua protectione conserves, ut tibi jugiter famuletur, & nullis tentationibus à te separetur. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

Ad Beatissimam Virginem Antiphona. 741

Sub tuum præsidium confugimus, Sancta Dei Genitrix, nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus nostris, sed à periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriosa, & benedicta. *Oratio deprecativa.*

℣. Ora pro nobis, Sancta Dei Genitrix.

℟. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus.

Defende, quæsumus Domine, Beata Maria semper Virgine intercedente istam ab omni diabolica adversitate creaturam, & toto corde tibi prostratam à dæmoniacis propitius tuere clementer insidiis.

Adesto supplicationibus nostris omnipotens Deus, & quibus fiduciam spe-

ſperandæ pietatis indulges, conſuetæ miſericordiæ tribue benignus effectum.

Deus, qui miro ordine Angelorum miniſteria, hominumque diſpenſas, concede propitius, ut à quibus tibi miniſtrantibus in cœlo ſemper aſſiſtitur, ab his in terra vita noſtra muniatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

AD SANCTUM ANTONIUM DE PADUA

Reſponſorium.

742 *Reſponſorium S. Bonaventuræ ad D. Antonium à Padua.*

SI quæris Miracula, Mors, Error, Calamitas,
Dæmon, Lepra fugiunt: Ægri ſurgunt ſani.
Cedunt Mare, Vincula: Membra, Reſque perditas
Petunt, & accipiunt juvenes, & cani:
Pereunt pericula, ceſſat & neceſſitas.
Narrent hi, qui ſentiunt: dicant Paduani.
Cedunt Mare, Vincula: Membra, Reſque perditas
Petunt, & accipiunt juvenes, & cani.
Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto.
Cedunt Mare, Vincula: Membra, Reſque perditas
Petunt, & accipiunt juvenes, & cani.

℣. Ora pro nobis, Beate Antoni.

℟. Ut digni efficiamur promiſſionibus Chriſti. Oremus.

Eccleſiam tuam, Deus, Beati Antonii Confeſſoris tui deprecatio votiva lætificet, ut ſpiritualibus ſemper muniatur auxiliis, & gaudiis perfrui mereatur æternis.

Da, quæſumus Domine, ſervis tuis ad te confugientibus, & nomen ſanctum tuum invocantibus diabolica vitare contagia: & te ſolum Deum pura mente ſectari.

Prætende, quæſumus Domine, fidelibus tuis dexteram cæleſtis auxilii, ut te toto corde perquirant, & quæ dignè poſtulant, conſequi mereantur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

§. I.

743 POſt hæc ſedeat Exorciſta, cæteris omnibus genuflexis, & jubeat, ut Energumenus fidem, ac fiduciam, quam proteſtatur mente ſe habere, verbis comprobet, juxta formulam, vel aliam ſimilem, poſitam ſupra *num.* 656. Deinde deteſtationis actum in dæmonem, ut *num.* 657. enunciet.

Poſteà breviter rememoret, primò, ut firmiter credat, nec ullatenus dubitet, quòd ad præceptum expulſivum mox dæmoni faciendum infallibiliter dæmon obediet, ſi talis liberatio ei ſit profutura. Secundò jubeat, ut ipſemet obſeſſus reſpondeat dicens.

Credo fermamente, che hor'hora il demonio ſi partirà da me, ſcacciato dalla virtù divina, mentre queſta liberatione mi ſia ſalutare, sì come ſpero, e confido in Dio.

Tertiò moneat, quòd Deus ibi verè per eſſentiam, per præſentiam, ac per potentiam adeſt, qui virtute ſua infinita ad tale præceptum dæmonem propulſabit; immò ſi eſſent mille dæmonum legiones, omnes in fugam verterentur; Idcircò ipſe

inte-

Digitized by Google

interim elevata mente ad Dominum Jeſum inceſſanter magno effectu ſequentia repetat verba, dum Exorciſta præceptum enunciat.

Signor mio Gieſù Chriſto ſcacciate da me queſto maladetto diavolo.

Verba dicenda ab obſeſſo in actu liberationis.

Et tù, maladetto diavolo, partiti da me ſubito, che così ti comando nel ſantiſſimo nome di Gieſù.

Interim cernuus ad Exorciſtæ pedes prædicta verba repetat.

Tunc ergo Exorciſta ſedens, capite cooperto, voce gravi, & horribili contra dæmonem converſus quaſi judex contra reum vinctum, & convictum præceptum expulſivum ſequenti, vel ſimili forma proferat.

Exorciſmus ad dæmonem ab Energumeno expellendum.

COntra te, maledicte dæmon (vel ſi plures eſtis) contra vos, ſpiritus immundi, & apoſtatici, qui Dominum Deum veſtrum dereliquiſtis, & obliti eſtis Dei Creatoris veſtri, conſtitutus ſum à Deo ego N. miniſter Chriſti, & Eccleſiæ; ideò auctoritate, quam accepi à Deo, & ab Eccleſia in Ordine Exorciſtatus, in nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, & in virtute Domini noſtri Jeſu Chriſti præcipio vobis omnibus, & ſingulis ut in omnibus, quæ nunc vobis præcepero, ſine ulla mora adamuſſim mihi obediatis. 744 *Præceptum expulſivum.*

Præcipio ergo vobis eadem auctoritate, quòd in exitu veſtro non audeatis vos, nec quicunque alii dæmones aliquod malum facere, vel nocumentum inferre iſti creaturæ, nec mihi, nec aſtantibus, nec quibuſcumq; aliis creaturis, tam animatis, quàm inanimatis; quinimmò in exitu veſtro vobiſcum trahatis omnes veſtras diabolicas infectiones; ac removeatis omnia noxia, quæ hucuſque ſive extrinſecè, ſive intrinſecè intuliſtis corpori iſtius creaturæ: ac deſtruatis omnia maleficia, facturas, ac ligaturas, quas feciſtis contra hanc creaturam Dei.

Audite ergo ſpiritus rebelles, & apoſtatici ultimum meum præceptum, quod illicò, ac feſtinanter adimplere debetis: Eadem auctoritate, qua ſuprà, In nomine Sanctiſſimę Trinitatis, & in virtute ſanctiſſimis nominis Domini noſtri Jeſu Chriſti præcipio vobis, dæmones infernales, ut exeatis è corpore illius creaturę Dei, & totaliter ab ea recedatis, ita ut non ampliùs habeatis poteſtatem nocendi ei intrinſecè, neque extrinſecè, nec ullo modo eam perturbandi infirmitatibus, timoribus, viſionibus, apparitionibus, nec aliis quibuſcumque modis. Exite ergo ſpiritus immundi; ſic volo, ſic jubeo vobis, ut miniſter Chriſti, & Eccleſię: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

§. III.

PRædicta præcepta poterit Exorciſta, ſi expedire judicaverit, formare in lingua materna patientis, ut ipſe melius intelligat, & Exorciſtæ ſe conformet in dæmone expellendo eo modo, quo Exorciſta expellit. Et ad ultimum præceptum jubeat, ut Energumenus cervicem inclinet, ut ſupra dictum eſt; & ſi non eſt perſona valdè gravis, poterit etiam, ſi opus fuerit, pede dextro, ſed leviter, caput ejus ad majorem dæmonis confuſionem, conculcare. 745 *Præceptum expulſivum quomodo formandum.*

Formato, & jam enunciato contra dæmonē ultimo præcepto expulſivo, jubeat Exorciſta, ut ſtatim patiēs ſurgat, & ſe hilari animo oſtēdat, & dicat, quomodo ſe habeat, *Dæmon quomodo exeat à corpore.*

Digitized by Google

beat, & ſuomet ore fateatur, num ſe liberum ſentiat, & credat: & quando, & quomodo ſenſit à ſe dæmonem exiiſſe. Multi enim dicunt, ſentire illum, ut ventum validum ab auribus: alii, ut fumum fætidum, ab ore exeuntem: alii, ut plumbum grave, vel lapidem à corde ſuo divelli; poſteà ſe omni gravitate, dolore, ac moleſtia exoneratos ſentire fatentur.

Si ergo Patiens hilari fronte dicat, ac ſe dubio procul credere ab omni dęmoniaca poteſtate, ac vexatione liberum eſſe fateatur, etiã exorciſta dicat, ſe quoque hoc probabiliter credere; nihilominùs probare poterit: an verè, vel fictè dæmon exieris.

§. IV.

Modus probandi, an qui fuerat Energumenus, verè à dęmone ſit liberatus.

746 IN primis admoneat Exorciſta perſonam à dæmone liberatam, timendum de dæmone ulteriùs non eſſe: quia ſi libera eſt, ſicut ipſa credit, & pro certo habet, quamvis Exorciſta dæmoni præcipiat, ut illam vexet, ſicut priùs, nihilominus in eam nil ultra poterit dæmon: quia Deus ab eo omnem poteſtatem abſtulit. Talis igitur perſona liberata coram Exorciſta ſequentem proteſtationem efformet.

Padre, io credo fermamente, che Iddio per la ſua gran bontà, e miſericordia, al commandamento fatto da voi al demonio, acciò da me ſi partiſſe, habbia con la ſua divina virtù ſcacciato lontano da me cotesto diavolo maladetto in modo tale, che ſopra di me non habbia più poteſtà alcuna; per tanto provate pure à comandarli di nuovo, che mi tormenti, come faceva prima, che vederete, che non potrà più darmi faſtidio, nè moleſtarmi in modo alcuno; perche tengo per certo, che ſopra di me non habbia più poteſtà alcuna, e che da me ſia allontanato.

Tunc Exorciſta ſedens dicat:

Præceptum probativum. Et ego, licèt probabiliter credam, hanc creaturam Dei à dæmone totaliter eſſe liberam: nihilominùs pro majori cautela, ſi fortaſſe ob defectum fidei perfectæ ipſius, ac confidentiæ in Deum inhæſitantis: vel, ſi pro nunc ſalutaris ei non foret talis liberatio, adhuc aliquis dæmon, vel aliqui dęmones eſſent in corpore ipſius: vel ſi verè, ac certè à quacunque dæmonis poſſeſſione, & obſeſſione ſit immunis: ut nobis hoc magis, ac magis innoteſcat, ac Deus à nobis laudetur, ac glorificetur, iterùm, ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Jeſu Chriſti pręcipio omnibus, ac ſingulis dęmonibus, ſi adhuc aliqui in hac creatura Dei aliquam habere poteſtatem pręſumant, ut ſtatim dent mihi ſignum evidens ſuæ poteſtatis, ac præſentiæ aliquam in ea cauſando vexationem earum, quas priùs cauſare conſueverant.

Si iterùm eam vexarent, ſignum eſſet, quòd libera non erat, eò quòd perfectam diſpoſitionem pro ſua liberatione non habuerat, vel ei liberatio non fuerat ſalutaris. Et tunc ab opere deſiſtere debet, & debita adhibere remedia aliis diebus, ut meliùs per orationem, & jejunium, & alia remedia generalia, & particularia ſupra relata ſe diſponat.

§. V.

747 SI verò nullum dent dæmones ſuæ præſentiæ ſignum, nec aliquam in tali perſona cauſent vexationem; ſed ipſa permaneat hilaris, ac jucunda, ſtatim jubeat Exorciſta, ut perſona à dæmone liberata cùm cæteris aſtantibus ante Jeſu Chriſti imaginem genuflexa de beneficio accepto Deo gratias ſequenti, vel alia ſimili forma perſolvat.

Rendi-

Rendimento di gratie da farsi à Dio dalla persona liberata.

SIgnor mio Giesù Christo vi ringratio di tutto cuore, che per l'infinita vostra bontà, e misericordia, e per honor, e gloria del vostro santissimo Nome, vi siete degnato di liberarmi dal demonio, e da' suoi maleficii: così vi prego, e supplico ancora vogliate preservarmi, e custodirmi, che per l'avvenire non possa più molestarmi in modo alcuno: perche intendo di voler vivere, e morire sotto la protettione del vostro santissimo Nome. *Gratiarum actio.*

Deinde Exorcista cum omnibus astantibus devotè recitet sequentem Hymnum.

HYMNUS *Sanctorum Ambrosii, & Augustini.*

TE Deum laudamus: te Dominum confitemur.
Te æternum Patrem: omnis terra veneratur.
Tibi omnes Angeli: tibi cœli, & universæ potestates.
Tibi Cherubim, & Seraphim: incessabili voce proclamant
Sanctus, Sanctus, Sanctus: Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt cœli, & terra: majestatis gloriæ tuæ.
Te glorioſus Apostolorum Chorus,
Te Prophetarum laudabilis numerus,
Te Martyrum candidatus laudat exercitus.
Te per orbem terrarum, sancta confitetur Ecclesia,
Patrem immensæ majestatis.
Venerandum tuum verum, & unicum Filium.
Sanctum quoque Paraclitum Spiritum.
Tu Rex gloriæ Christe.
Tu Patris sempiternus es Filius.
Tu ad liberandum suscepturus hominem: non horruisti virginis uterum.
Tu, devicto mortis aculeo: aperuisti credentibus regna cœlorum.
Tu ad dexteram Dei sedes: in gloria Patris.
Judex crederis esse venturus.
Te ergo quæsumus, tuis famulis subveni, quos pretioso Sanguine redemisti.
Æterna fac cum Sanctis tuis: in gloria numerari.
Salvum fac populum tuum, Domine: & benedic hæreditati tuæ.
Et rege eos: & extolle illos usque in æternum.
Per singulos dies, benedicimus te.
Et laudamus nomen tuum in sæculum: & in sæculum sæculi.
Dignare, Domine, die isto: sine peccato nos custodire.
Miserere nostri, Domine: miserere nostri.
Fiat misericordia tua, Domine, super nos: quemadmodũ speravimus in te.
In te, Domine, speravi: non confundar in æternum.

Quo finito, Exorcista leget sequentia.

℣. Confirma hoc, Deus, quod operatus es in nobis. *Orationes deprecativæ ad Deum, ut confirmet, quod operatus est.*
℟. A templo sancto tuo, quod est in Jerusalem.
℣. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam.
℟. Et salutare tuum da nobis.

℣. Do-

℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum.
℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

DEus, qui neminem in te sperantem nimium affligi permittis; sed pium precibus præstas auditum, pro beneficio accepto, votisque susceptis gratias agimus, te piissime deprecantes, ut per tuam piissimam misericordiam à cunctis eripi mereamur adversis. Per Christum Dominum nostrum. Oremus.

GRatias agimus tibi, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus: gratias agimus tibi Christe, Verbum æterni Patris: gratias agimus tibi, Spiritus alme: gratias agimus Sanctis omnibus, tum Angelis, tum hominibus; quia omnipotenti virtute Dei elisus est draco. Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Jacob, miserere famulo tuo N. à diabolica potestate liberato, & in ejus adjutorium Sanctum dirige Michaelem, qui eum protegat, visitet, atq; defendat ab omnibus inimicis suis. Qui vivis, & regnas, &c.

Oremus.

OMnipotens sempiterne Deus, qui liberare dignatus es hunc famulum tuum N. à vexatione Sathanæ, & ministrorum ejus, mitte in eum septiformem Spiritum sanctum paraclitum de cœlis.

QUæsumus omnipotens Deus, famulum tuum N. propitius respice: ut te largiente regatur in corpore, & te servante custodiatur in mente. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Post hæc Exorcista personam liberatam genuflexam pollice signans in fronte dicat:

DOminus Iesus Christus apud te sit, ✠ ut te defendat: intra te sit, ✠ ut te conservet: ante te sit, ✠ ut te ducat: post te sit, ✠ ut te custodiat; ita ut dæmones non amplius possint nocere tibi ullomodo: sed tot aliter à te recedant: super te sit, ✠ ut te benedicat, qui cum Patre, & Spiritu Sancto in unitate perfecta vivit, & regnat in sæcula sæculorum. Amen.

Tandem adstantes aqua benedicta aspergendo benedicat dicens:

Benedictio Dei omnipotentis Patris, ✠ & Filii, ✠ & Spiritus Sancti ✠ descendat super vos, & maneat semper. Amen.

Admoneat postea, ut pro gratiarum actione persona liberata Sacratissima Eucharistia se tanquam scuto invincibili muniat; immò si tempus opportunum fuerit, ipsemet Exorcista (si Sacerdos sit) illam ei poterit administrare.

ARTICULUS VI.

De Dæmone Tentante suum regressum.

748 *Dæmon tentat iterum possidere eum, à cuius corpore fuit ejectus.*

EA est diabolicæ superbiæ conditio, ut, cùm dæmon se ab homine despectum, opprobriis, ac conviciis affectum, à sua sede expulsum videt, indignatione repletus, & ira excandescens omnem moveat lapidem, cunctos conatus adhibeat; ut corpus, quod possidebat, iterùm ingrediatur, & ut fiant novissima pejora prioribus. Quare sicut astutiis, dolis, ac suggestionibus prius hominem, quem possidebat, ad timorem, deinde ad pusillanimitatem, ac tandem ad diffidentiam de divina protectione induxerat, per quam sibi aditum ad ingressum aperuit: ita eisdem astutiis, dolis, ac suggestionibus versipellis nititur, iterùm in corpus habe-

habere regreſſum. Idcircò duriſſimum, ac graviſſimum poſt liberationem innumeris tentationibus, ac ſuggeſtionibus exſuſcitat bellum, quibus ad diffidendum de divina bonitate, ac protectione liberatum inducere valeat: quæ ſuggeſtiones, ac tentationes nihilominùs, ſi cognitæ fuerint, facillimè etiam poterunt propulſari. Quare earum principaliores, ac communiores hìc ſubiicientur, ex quibus Exorciſta, & liberatus cæteras omnes cognoſcere, ac facilè poterunt exterminare.

QUÆSTIO I.

Quænam ſint communiores ſuggeſtiones, quibus dæmon quærit iterùm in corpus liberati ſuum regreſſum.

749 *Dæmon expulſus non relegatur in infernum, nec in deſertum; ſed tentat ingredi corpus, undè exivit. Quomodo.*

REſpondetur, dæmonem, poſtquam ab aliquo corpore eſt ejectus, cùm nec in profundum inferni, nec in deſertum relegetur, ut putant aliqui, immò multi antiqui Exorciſtæ, ſed falsò, ut latè demonſtravimus ſupra *num.* 292. *& ſeqq.* ſed ad alios obſidendos, aut poſſidendos accedat, adhuc exteriùs ſaltem per aliquod tempus ad tentandum remanere, & huc, illucque diſcurrere ad novos inveniendos modos, quibus homines ſeducere valeat, ac poſſidere. Propterea inter alias tentationes, ac ſuggeſtiones, quibus hominem impetere ſatagit, ſequentes ſunt communiores.

1 Suggerere ſolet, quòd talis homo verè liberatus non ſit: in qua tentatione ſi vacillet, conſequenter de divinæ virtutis concurſu diffidit, & ſic meritò à Deo permittitur, ut ille ſaltem extrinſecè à dæmone aliqualiter vexetur.

2. Suggerit, quòd diabolus abſconditus manet: quòd motionem non facit, quia Exorciſtam timet; ſed cùm fuerit ille remotus, faciet ſicut priùs: nam omnia, quæ fuerunt facta, diabolicæ fraudes fuerunt nihil veritatis continentes.

3. Quòd diabolus verè exiit; ſed jam eſt reverſus: quia ipſe tentationibus conſenſit; ideò talem, & talem motum in corpore operatur.

4. Quòd Deus vult, ut revertatur; quia ei pecca ta ſua nondum dimiſit, & ut debitas pœnas luat, vult Deus, ut dæmon iterùm illum torqueat, ideò certè revertetur.

5. Quòd ipſe liberatus diù in reſiſtendo perſeverare non poterit: ſed animo tandem deficiet, ac de divina protectione diffidet: quòd difficillimum eſt velle ſemper confidere in Deum.

6. Niſi conſenſum, ut ingrediatur, præſtiterit, innumera mala ſe patraturum minatur. Si verò præſtiterit, non ampliùs malum, ſed bonum ei facturum pollicetur.

7. Quòd in liberatione ab Exorciſta omnes conditiones requiſitæ non fuere ſervatæ: non enim de dæmonum nomine, numero, ſuperiore, principe, tempore exitus, & loco, & aliis ab antiquis Exorciſtis ſervari conſuetis interrogavit, ideò non exiit: vel iterùm redibit.

8. Quòd in corpore aliquæ reliquiæ diabolicæ remanſerunt, propter quas dæmones habent liberum ingreſſum.

9. Quòd jam alia malefícia ſunt patrata: vel fiunt, vel fient in poſterùm, & ſic diabolus liberè intrabit. Nonne (ſuggerit dæmon) illam mulierem ſic dicentem, ac talia operantem vidiſti?

10. Quòd iterùm tibi illa infirmitas, quam priùs habebas, eveniet, illum malum, quod patiebaris, obviabit; infirmitas enim naturalis erat ex hac, vel illa cauſa procedens.

11. Tu numquam vexatus fuiſti; ſed apparentia tantùm fuit, quod verum eſſe credebas: melancholicus humor, & mentis ſtultitia erat oppreſſio, quam patiebaris, quæ omnia iterùm evenient tibi, cùm ad id maximè inclineris.

12. In liberatione ſufficiens fides tibi minimè fuit: non fecisti, quod in te erat; perfectior alia diſpoſitio requirebatur: memento, quòd præparationis tempore

Digitized by Google

nullam devotionem habuisti:tempore liberationis à sensibus eras alienus, ideòque verè non es liberatus.

13. Tot tentationes sustinere non poteris;sed illis tandem succumbes: tu es negligens,non facis,quæ tibi ad præservationem sunt imposita;nec facere potes, quia nimis difficilia sunt; in hac infirmitate mori oportet, nam usque ad mortem sive velis, sive nolis, durabit.

14. Vide,quot tribulationes pateris:quot miserias sustines:meliùs tibi erat,diabolicam vexationem,quàm istam tribulationem habere: multoties quietem habebas,& tunc devotio fervention erat: & proximus tuus tibi magis magisque compatiebatur: priùs torquebaris in corpore, nunc gravior est tortura in mente; priorem ergo à Deo corporis tribulationem exposce: vel dæmonem voca, ut corpus tuum iterùm ingrediatur.

15. Observa,quæso,quale sit hoc malum,quod pateris;oportet,ut illud benè,& attentè consideres,ne decipiaris; ex una parte quidem naturale; ex altera verò diabolicum videtur,fac ergo experientiam, ad alterùm Exorcistam accede, qui te Patris Menghi, vel Patris Zachariæ Vicecomitis oleo perungat;& an infirmitas tua à dæmone sit,nec ne,certò scies.

16. Ille rumor, quem in ventre experiris, illud frigus,quo in dorso, ille dolor, quo in capite cruciaris,diabolicus est; adhuc dæmon in te aliqualiter prævalet: ad te sæpiùs approquinquat;nil aliud igitur remanet,nisi ut ingrediatur,& hoc tibi citiùs, quàm credas, eveniet.

17. In imaginatione tua semper præsentis horrentia,in somniis visiones teterrimas, in vigiliis terrores; semper retro habes, qui te retiaculis implicare videtur; semper contremiscis:semper umbram vides;nonne semper timidus es? Hæc clarissima signa sunt,quòd possideris,vel citiùs à dæmone opprimeris.

Hæc, & alia hujusmodi à dæmone ei suggeruntur, qui ab ejus tyrannide liber evasit,ut dæmonem timere,& pavere incipiat,ac timore depressus animo succumbat, ac divinæ pietatis, clementiæque oblitus de ejus assidua protectione diffidat, & sic ingratus de accepto liberationis beneficio gratia Deo non referat, Deumque piissimum, ac in se confidentibus summè beneficum esse non credat. Exindè faciliùs à Deo aliquo modo deseratur,dæmonique regressus iterùm permittatur. Quod facillimè dæmon assequitur,si liberatus ei patientem auditum largiatur.

QUÆSTIO II.

Unde sumat dæmon tentandi occasionem.

750 *Ex variis casibus dæmon sumit tentandi occasionem.*

REspondetur, sibi dæmonem ex variis rerum eventibus, & contingentiis ad prædictas suggestiones liberatum faciliùs excitandi arripere occasionem.

1. Quando liberatus in obscuro aliquo loco inhabitat, ei pavores, & tremores plurimos suggerit, ut timore perterritus animi vigorem, ac fiduciam amittat, & consequenter de divina protectione diffidat.

2. Quando naturalis aliqua infirmitas occurrit, dæmon se cum sui præsentia illius auctorem esse,& causam phantasiæ fortiter suadere enititur; quæ tentatio maxima quidem est; ejusque principiis quàm maximè vexatus obsistere debet, *ne* per successivum augmentum in deteriora tam animi, quàm corporis damna prolabatur.

3. Quando melancholicus humor supervenit,qui diabolico excitatur impulsu, statim dæmon cum illo se ingerit,& timores exsuscitans,illos eosdem esse effectus, qui fuerant priùs, credere facit, ut exinde vexatus adesse dæmonem firmiter credens,deficiat animo,ac de Deo fiduciam prorsùs abiiciat;& ita sibi faciliùs aditus, & regressus aperiatur.

4. Quando liberatus ab aliqua est passione perterritus:ut ira,odio,invidia,amore ve-

re venereo, triſtitia, deſperatione, & aliis hujuſmodi, diabolus maximum aliquod ei ſuggerit malum, ut ipſius imploret auxilium, ac Deum, quantum eſt ex ſe, blaſphemando depellat: vel ſimilia mala operando; & cùm per hujuſmodi peccata tunc à Deo, qui hoſtiles dolos evertit, ſit maximè diſtans, faciliùs dæmoni aditus aperitur.

5. Cùm tunc temporis ab aliquo perſonam aliquam maleficiis obnoxiam eſſe; vel aliquem à dæmone poſſideri, aut ſimile quidquam intelligat, illicò malignus ſpiritus idem ſibi eveniſſe repræſentat.

6. Cùm talem perſonam energumenam exorcizatam, & non liberatam fuiſſe: alium tanto tempore vexatum: alterum, qui liberatus fuerat in laqueos iterùm incurriſſe deprehendat, vexato verſipellis dæmon tunc ſuggerit, ſe eodem modo, quo priùs, ſubjacere inſidiis, & hoc, vel illud eventurum perſuadet.

Nec hoc tantùm per ſeipſum ſuggerit; ſed etiam per ſuos miniſtros Magos, Maleficos, & Sagas, quorum aliqui ſe eſſe Energumenos, aut maleficio affectos effingunt, ut Exorciſtas decipiant, cæteriſque hominibus à dæmone liberatis eos non verè liberatos eſſe ſuadeant; ut latè ſupra declaravimus *nu.* 375. Nonnulli Energumenos comitantur, cùm ad Exorciſtas accedunt, ut exorcizentur, ejuſque infirmitatem naturalem eſſe ſuadere conantur; idcircò ad Eccleſiam confugere, & exorciſmos adhibere ſuperfluum eſſe: quia poſt exorciſmos adhuc ſicut priùs exiſtent, nec Exorciſtæ verbis credendum eſſe; ſed experientiæ rerum magiſtræ. Hiſce, & aliis hujuſmodi ſuaſionibus, falſas eſſe Exorciſtæ inſtructiones illis ſuadere conantur, ac meliùs eſſe, ſe matri naturæ, ac dæmonis diſcretioni, quàm divinæ protectioni committere, ac Eccleſiæ miniſtrorum directioni.

7. Quando aliquis excitatur tumor, vel horribile aliquid inopinatò apparet, & liberatus ob timorem contremiſcit, malignus tunc ſpiritus diabolicum properaſſe ingreſſum, & ſe aliquibus umbris ſuppreſſiſſe perſuadet.

8. Cùm in ſomniis vexato horribile aliquod ſive naturaliter, ſive à dæmonibus cauſatum oſtenſum fuerit, expectat dæmon, donec evigilaverit homo, & dum adhuc benè ſui compos non eſt, phantaſiæ, quod in ſomnis apparuit, repræſentat, ut ſic evigilans timori aditum præbeat, ac animi timore conſtratus ſuccumbat, ac de divina protectione diffidat, Deumque ut ſuum adjutorem, ac defenſorem non invocet, in eo ſpem ſuam non collocet, nec ſe ejus divina protectione à dæmoniacis infeſtationibus illæſum ſervandum fore exiſtimet, ut ſic de Deo diffiſus, à Deo in dæmoniacam iterùm poteſtatem corruere permittatur.

Hæc machinamenta diabolica ſunt, hæ ſunt techmæ, doli, laquei, atque impoſturæ, quibus homines dæmon impetere ſatagit, ut ſi non ſibi in anima, ſaltem in corpore detur poteſtas, ut docet Toſtatus *q.* 121. *in c.* 8. *Matth.* ſed arma, quibus à dæmonis tyrannide erepti illum impugnare, omneſque ejus ſuggeſtiones, & fallacias, ut fumum diſpergere valeant contemplemur.

QUÆSTIO III.

Quibus remediis præſervativis diabolicæ ſuggeſtiones in hominibus à dæmone liberatis evaneſcant.

751 *Remedia præſervativa.*

REſpondetur, ei, qui divino favente auxilio à dæmonis eſt ereptus tyrannide, ut à nova ſe dæmonis vexatione præſervare valeat, duo principaliter (quorum primum eſt in ordine ad Deum: alterum in ordine ad dæmonem) eſſe adimplenda.

In ordine ad Deum.

In ordine ad Deum.

CUm Deus ſummum bonum ſit, fonſque omnium bonorum, à quo, ſicut à primo principio cuncta bona procedunt, & ad quem, ſicut ad ultimum finem omnia bona protendunt; quemadmodum ab ipſo liberationis bonum proceſſit, ita

ab eo præservationis bonum orietur, ac propterea liberatum aliquos erga Deum confidentiæ actus elicere, consonum erit.

Primò, se non propriis meritis, sed divina principaliter pietate, ac clementia suam obtinuisse liberationem certissimè credere debet: nec super hoc dubitatio aliqua debet oriri, sed firmissima credulitas, non obstantibus quibuscunque tentationibus, suggestionibus, & apparentiis spirituum malignorum.

Secundò confidere debet, ut sicut Deus sua infinita bonitate, ac pietate ipsum à dæmonibus liberare dignatus est; ita eadem bonitate, & clementia eum ab illorum regressu præservare non desinet, nisi ipse voluntariè dæmonis suggestionibus assentiri, ac de infinita Dei bonitate, secura protectione, ac defensione diffidere velit. Psal. 90. vers. 1. Deus enim, cujus perfecta sunt opera, omnibus in se confidentibus, ac in adjutorio suo habitantibus divinam protectionem adfuturam promisit; nec deficiet; quia mentiri non potest. Ergo sicut se à Deo verè liberatum esse existimat; ita firmiter speret, ac divina se protegente virtute, ab omnibus dæmonum infestationibus illæsum præservandum confidat.

§. I.

752 TErtiò frequenter cœlestia meditetur mysteria, fidei scilicet, omnipotentiæ Dei, sapientiæ, bonitatis, clementiæ, pietatis, ac misericordiæ, vitæ, ac passionis Christi; ut, dum mens in sanctis meditationibus occupatur, dæmoniacis suggestionibus locus prohibeatur.

Quartò in Deum toto corde feratur; quia perfecta charitas timorem procul expellit, sine quo dæmon aut nihil, aut parum valet. Charitas enim dat inhabitationem Spiritui sancto, qui spiritum malignum excludit: Nam *Deus charitas est*, ait Joann. prima sua canon c. 4 *& qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.*

Quintò in Domino gaudeat, & melancholiæ, super quam dæmon fundatur, passionem excludat. Quod faciet, sæpiùs mentem, ac cogitationem suam ad divinam pietatem, clementiam, ac misericordiam, ad innumeraque beneficia à Deo accepta contemplanda convertendo; ut benè docet, ac testatur Seraphicus P. S. Franciscus Assisiates *to. 3. opusculorũ, collatione* 11 apud Joannem de la Haye Parisinum, *Sanctam*, ait, *Fratres charissimi interiùs, & exteriùs lætitiam Dei habete. Si enim servus Dei studuerit habere, & conservare lætitiam spiritualem, quæ provenit ex munditia cordis, & acquiritur per devotionem orationis, dæmones nihil possunt ei nocere dicentes: Ex quo in tribulatione, & prosperitate lætitiam habet servus Dei, non possumus invenire aditum intrandi ad ipsum, nec illi nocere.*

§. II.

753 SExtò, nisi liberatus se Deo velit exhibere ingratum, accepta à Deo quotidiè beneficia commemorare jugiter debet, utpotè qui à dæmonis tyrannide est ereptus, de infernalis tortoris catenis solutus, de tot doloribus, vexationibus, & infestationibus erutus, & qui inferna malignitate erat oppressus, ab illa liber evaserit: & quia gratiarum actio beneficia multiplicat, de omnibus supradictis, & aliis multis continuè quàm maximas Deo gratias solvere non desistat: Idcircò Exorcista illum juxta ipsius capacitatem edoceat de modo ad Deo gratias referendas observando.

Supra num. 67. Septimò, cùm præcipuum diaboli instrumentum sit peccatum, & ubi hoc fuerit, diabolus magnam auctoritatem possideat, persona à dæmone liberata à mortali peccato quàm maximè caveat; immò quantum ab alto sibi dabitur, à venialibus quoque abstinere se debet. Quod Sacramentorum frequentia, ac spiritualium operationum exercitio facillimè consequetur.

Octavò præservationis donum, lumen ad diabolicas cognoscendas tentationes, vim, & efficaciam ad ipsis resistendum à Deo petere debet: nec non etiam super

hoc

hoc Beatiſſimæ Virginis, & aliorum Sanctorum implorare ſuffragia; ad quod plurimùm valebit oratio illa ſupra poſita *num. 602.* ſed juxta monitum immediatè traditum poſt illam *num. 603.*

§. III.

754 NOnò maximam in Deo confidentiam habeat: nam hoc eſt principaliſſimum remedium. Qui enim ita in Deo confidunt, ac præcipuè in Sanctiſſimi Nominis Jeſu virtute ſuam fiduciam collocant, ut ſine ulla hæſitatione, ſe nedum à dæmonibus, Maleficis, ac maleficiis, ſed à veneno, ſerpentum morſibus, aliorum animantium infeſtationibus, nec non ab inimicis, aliiſque periculis animæ, & corporis nequaquam offendendos, aut perturbandos, prout fuerit ſibi ſalutare, credant, hi dubio procul quodcunque fieri dixerint, fiet eis; quia *credenti omnia ſunt poſſibilia*, ut ipſamet Veritas docet Mar. 9. & contra iſtos tota infernalium dæmonum cohors fruſtrabitur, proprias vires deperdendo. Quare quotidiè, non ſemel tantùm, ſed ſæpiùs animam ſuam, ac corpus, cunctaque omnia ad ſe pertinentia ſacratiſſimi Nominis Jeſu protectioni commendare debet, ſequentia, vel ſimilia verba proferendo.

Atto di confidenza in Dio per preſervarſi da' maleficii.

Signor mio Gieſù Chriſto, voi ſiete il mio refugio, protettore, e difenſore dell' anima mia, e del mio corpo, di tutte le mie operationi, e di tutte le coſe à me ſpettanti: però io non temo nè Demonii, nè malefici, nè maleficii, nè nemici, nè qualſivoglia altra coſa avverſaria, che mi poſſa offendere; perche io vivo, & intendo di vivere ſotto la voſtra divina protettione, ſotto la quale ancora intendo di collocare tutte le coſe, che à me s' aſpettano.

§. IV.

Remedia in ordine ad dæmones.

755 CUm immediatum præſervationis remedium à reſiſtentiis dæmonum ſuggeſtionibus faciendis, de quibus ſupra, vim ſumat, illis cognitis, in eis reſiſtendo maximoperè eſt invigilandum. Præter autem reſiſtendi modos, de quibus ſupra paſſim *præcedentibus articulis* actum eſt, nonnulli hic breviter ſunt ſubiiciendi.

Remedia præſervativa contra dæmones.

Primus modus conſiſtit in divertendo ab his, quæ ſibi à dæmone proponuntur, ad quod valet mentis applicatio ad alia utilia, ac neceſſaria, ſed læta, ac delectabilia.

Secundus, ut in promptu brevem aliquam orationem habeat, qua Deo gratiarum reddantur actiones pro liberatione, vel ab eo præſervatio petatur; vel ad Deum aliquo modo mens (ut modis ſequentibus proponitur) elevetur.

Orationi brevi per vincere le tentationi.

Vi ringratio, mio Dio, che m' havete liberato dal Demonio voſtro nemico; così credo ancora per certo, che mi vogliate difendere da' ſuoi inganni.

O Signor mio, quanto ſon tenuto ad amarvi, e ſervirvi: poiche m' havete liberato dal Demonio tiranno crudele dell' anima mia, e del mio corpo.

Vorrei poter havere il cuore, e la lingua di S. Paolo, ò di Maria Maddalena per potervi più perfettamente amare, e lodare.

Sia per tanto ſempre lodato, e glorificato il Santiſſimo nome di Gieſù.

Poterit aliquam, vel aliquas dictarum oratiuncularum toties repetere, quoties dæmon aliquid contra ejus liberationem illi ſuggeſſerit.

Scias autem, mi lector, hoc remedium melius, ac ſecurius eſſe, quàm cum dæmone contendere velle; immò etiam quàm illum contemnere, & opprobriis, ac conviciis impetere: quia per hoc dæmoni non tantùm reſiſtitur, ſed de eo victoria reportatur; nam plus eſt vincere, quàm reſiſtere: qui enim reſiſtit, tantùm ab inimico non vincitur: ſed qui inimicum vincit, illum conterit, & proſternit. Per hujuſmodi

D. Bonaventura in 2. ſent. diſt. 34. art. 1. qu. 2.

di autem actus elicitos persona à dæmoniaca obsessione liberata oppositum illius assequitur, ad quod illam diabolus pertrahere conabatur. Hic enim per impulsum ad diffidendum de divina bonitate, ad ingratitudinis, impatientiæ, & odii erga Deum, & id generis actus illam inducere decreverat: illa verò per hujusmodi orationes Deum laudandi, de acceptis beneficiis gratias reddendi, actus amoris erga illum eliciendi ex diaboli tentatione occasionem desumit, & sic dæmon confusus recedere cogitur; nec illam amplius suggestionibus audet perturbare.

§. V.

756 Supra num. 41. & sequent.

TErtiò, considerare Deum ubique præsentem esse, eique æqualiter curam esse de omnibus, & maximè de illis, qui ejus divinum implorant auxilium, plurimùm valet, ideòque ad ipsum cor elevare, & ab eo, ut à nobis inimicorum timorem expellat, valebit, sæpissimè dicendo.

Si Deus pro me, quis contra me? se Iddio mi protegge, chi mi potrà offendere?

Hoc modo tota dæmonum caterva, omnes tenebrarum principes cum suis satellitibus, ac maleficiorum concinnatoribus, vertentur in fugam, ad nihilum redigentur.

Quartò, per aliquot dies post liberationem omnibus cibis benedictio adhibeatur, saltem per ipsum Vexatum jam liberatum, super cibum & potum crucis ✠ signum formando, Dominum Jesum Christum, ut ipse benedicat, invocando. Quam consuetudinem, ut catholicam, debet toto vitæ decursu observare.

Quintò, an intra corpus dolor existat, vel aliquid per membra decurrens, vel aliquæ vexationis reliquiæ remanserint, observare desistat: quia diabolus, quæ non sunt, apparere facit, quibus si fides adhibeatur, & confidentiam suæ præservationis amittat, aliquando permittit Deus, ut ex apparentibus fiant realia nocumenta; ideò ad illa nullo modo animum, sive mentem convertat.

Sextò, quando dolores veros esse contingit, si illos naturales esse clarè non constet, aliquam deceptionem interveniisse existimet, quam speciali modo minimè perquirat; sed citò illam contemnat, & ab ea divertens, maxima fiducia Jesu invocet nomen, se ejus virtute ab omni dolore credens liberandum.

Septimò, quando aliquid, pro voto suo, ex his, quæ ad corporis, vel animæ necessitatem spectant, vel juxta artem suam operari non posse sibi videtur; vel aliquam in corpore habere debilitatem, & causam naturalem non habet, omninò illam operationem efficiat, non quidem membris violentiam inferendo, sed per liberi arbitrii actum sic volendo, & determinando illam in Jesu nomine facere, ejus divino fretus auxilio, interim pollice crucis ✠ signum super partem læsam efformando. Sed advertat, quòd istis in actibus non dubitando, sed viriliter, ac liberè, & inhæsitanter operando se habere, est necesse.

§. VI.

757 *Brevis oratio contra infestationes dæmonum.*

OCtavò, optimum erit post liberationem, nedum omnia habitationis loca benedicere, lectum, puta, cellam, seu cubiculum, vestes, & alia hujusmodi; sed præcipuè serò aqua benedicta cubiculum aspergere, illudque cruce benedicere dicendo.

Ecce crucem ✠ Domini, fugite partes adversæ: vicit leo de tribu Juda, radix David, Alleluja.

Vel illam orationem supra positam *num.* 601.

Nonò, Ecclesias frequentet, & in eis missas, & alia divina officia audiat: sacram Eucharistiam suscipiat, Deumque humiliter, nedum pro seipso, sed pro omnibus amicis, & inimicis, vivis, atque defunctis, &

præci-

præcipuè pro animabus purgantibus, quarum non est specialis memoria, exoret.

Decimò, quodcumque remedium spirituale, in quo liberatus sperat, optimum erit ad præservationem. Nam omnium remediorum anima, seu formalitas fides est, seu confidentia liberati, ideò si in aliquo remedio nullam habeat fidem, adhibendum non est: quia parum, vel nihil proderit; & cum fide omnia, quamvis minima remedia, maximi sunt valoris.

In his autem cunctis remediis advertendum est, quòd prædicta, sicut & alia quæcumque, non sic ponuntur, ut omnia sint necessariò adhibenda; ita quòd sine illis præservatio esse non possit; sed quia sunt valdè utilia. Tot autem posita sunt, non ut omnibus sit utendum; sed ut ab unoquoque, quæ juxta dispositionem subjecti sibi magis opportuna videbuntur, seligantur. Non enim omnes ægroti unica medicina sunt medicandi: nec omnes homines eodem cibo reficiendi: sic nec omnes maleficiati, & obsessi iisdem remediis ad suam liberationem, vel præservationem disponendi.

ARTICULUS VII.

De Dæmone Repetente, seu Redeunte.

CUm dæmones egressos è corporibus humanis iterùm in illa ingredi, uti experientia rerum magistra testatur, sæpè contingat, ut hæc ars Exorcistica suum habeat complementum, quid in novæ dæmonis invasionis casu cum jam liberato, in quem dæmones iterùm sunt ingressi, agere debeamus, restat inquirendum; quod duabus sequentibus quæstionibus discutietur. 758 *Dæmones quandoque revertuntur.*

QUÆSTIO I.

Quænam sit causa regressus.

REspondetur, causam ex parte dæmonis non esse requirendam, malitiam enim superbiam, invidiam, iram, odium, & vindictam esse notissimum est; *Tanquam enim leo rugiens circuit, quærens quem devoret.* 1. Petr c. 5. semperque dæmon ad ingressum, & regressum, si aditus sibi pateat, est paratus. Neque ex parte Dei regulariter; quia ipse ab bonum nostrum, & non ad malum inclinatur. Neque ex parte Exorcistæ, qui sufficientia tribuit medicamenta. Solùm ergo ex parte Energumeni causa est requirenda. *Causa regressus ex parte dæmonis est malitia, & alia vitia.*

Ad cujus evidentiam aliqui moderni Exorcistæ dæmones dupliciter de corporibus obsessis eiici posse fatentur.

Uno modo miraculosè, cùm scilicet per virum magna sanctitate præditum adhuc in terris viventem: vel per alicujus Sancti invocationem: vel per aliquam miraculosam imaginem, aut alia hujusmodi dæmones eiiciuntur, & tunc ejecti semel non ampliùs ingrediuntur; quia tales expulsiones etiam sine patientis dispositione fiunt: opera enim miraculosa facientis attestantur potentiam, & non recipientis dispositionem; & de his in speciali sermo non agitur: quia nec ad talem expulsionem iste actus requiritur: quia ejecti numquam regrediuntur. Virtus enim illa, quæ dæmones ad exitum cogit, abesse etiam cogit, ut ampliùs intrare non possint; tota enim miraculi ratio, est potentia facientis. 759 *Dæmones quandoque eiiciuntur miraculosè.*

Alio modo per exorcisticam artem, & exorcistatus ministerium eiiciuntur, & tunc quia cum Exorcistæ auctoritate regulariter, & efficaciter suscipientis dispositio requiritur, quando dæmones sunt ejecti, si patiens paratus in resistendo non perseveret, iterùm ingrediuntur. *Ordinariè eiiciuntur per potestatem exorcisticam.*

Declarant à simili de peccatore pœnitente. Nam dupliciter aliquis à peccato averti potest, & ad Deum converti, vel miraculosè, ut patet de Paulo Apostolo, de *Hæc expulsio similis est expulsioni peccati.*

Digitized by Google

Magdalena,& aliis,qui non ampliùs ad peccatum ſunt reverſi: vel modo ordinario per Pœnitentiæ Sacramentum, & tunc ſi peccati habitus non ſit deſtructus, faciliter ad vomitum revertitur : Sic in dæmonum expulſionibus quoad ordinarium modum,& non abſolutum contingit.

§. I.

760 *Quomodo illiciantur miracula, explicatur.*

VErùm hujuſmodi poſitio,etſi vera ſit,aliqua tamen indiget expoſitione. Nam miracula vel ad augendam fidem, vel ad eam confirmandam, vel ad alicujus Sancti gloriam manifeſtandam, vel ad aliorum utilitatem, puta ad infirmorum ſanitatem,& obſeſſorum liberationem patrantur:ut docent Guilhelmus Vorill.& D. Thom *in 2.diſt.7.q.1.art.3.*Pelbartus *p.2.Aurei Sacræ Theol.Roſarii, verbo Dæmones V.*& Toſtatus *qu.7.in Matth.c.*8.Verum eſt ergo,quòd miracula, quæ ad propagandam fidem,vel confirmandam fiunt,in recipiente diſpoſitionem non requirunt, ut patet de illo cæco à D. Dionyſio ſanato, dum adhuc paganus eſſet,de quo ſuprà *n.*502. de illa puella, à qua Paulus Apoſtolus ſpiritum pythonem ejecit, Act.16.etiam contradicentibus,ac conquerentibus dominis ipſius;ac de illo obſeſſo,qui domicilium in monumento habebat,Marci 5 à quo Chriſtus dæmones ejecit, nullam in obſeſſo diſpoſitionem requirendo Sic in morte, vel immediatè poſt alicujus perſonæ magna ſanctitate præditæ mortem, ut ipſius gloria qua fruitur in cœlis, manifeſtetur in terris,multa Deus operatur miracula in hominibus,ſine ulla eorum præcedente diſpoſitione,puta infirmos ſanando, & obſeſſos à dæmone liberando. Qui autem hiſce ſignatis cauſis à dæmone liberantur, impoſterùm à dæmone non poſſidentur:quia illæ expulſiones non principaliter ob ipſius liberati utilitatem fiunt,ſed ob fidei propagationem, vel confirmationem, vel ad Sanctum aliquem honorandum;propterea Deus,qui tali de cauſa miraculum operatus eſt,etiam ob eandem rationem vult defendere, ac patratum conſervare. Aliquando autem miracula fiunt ob miſericordiam Dei ad infirmorum,vel obſeſſorum utilitatem,ut docent allegati Auctores, & in iſtis (ſi adulti ſint, rationis ſcilicet compotes)fides, ac fiducia in Deum requiritur,vel ob ipſius infinitam miſericordiam,ac fidelitatem,vel ob alicujus Sancti merita,& interceſſionem,ut liberationem efficaciter obtineat; & ſine hac prævia diſpoſitione patiens miraculi beneficium non obtinet, ut benè docet Suarez *diſp.8.de diſt.fidei ab omnibus donis ſect.*1.& ſicut fides requiritur, ut à dæmonis poſſeſſione efficaciter liberetur,ita eadem requiritur,ut à nova dæmonis invaſione præſervetur.

Matthæi 8.

Supra num. 67.

Concludendum ergo eſt,cauſam,ob quam diabolus corpus, à quo ejectus fuerat, iterùm ingreditur,ſe ex patientis parte teneri,qui,cùm per malum habitum diabolicis ſuggeſtionibus magis, quàm Chriſto ſuum auxilium in ſe credentibus, ac confidentibus pollicenti,credere,& aſſentiri ſit aſſuetus, ideò poſt liberationem etiam ſimili modo tentatus ſuccumbit; ex quo ad diffidentiam inducitur, ratione cujus à Deo denuò ſub dæmonis poteſtate cadere permittitur, qui iterùm corpus illius ingreditur,ac juxta Dei permiſſionem,ſuam in eo tyrannidem exercet.

QUÆSTIO II.

Quomodo ſe habere debeat Exorciſta cum eo, qui poſt liberationem iterùm à dæmone poſſidetur.

761 *Documenta pro liberatis ſuſpicantibus de nova invaſione dæmonis.*

CUm diſtinctione reſpondetur:Nam ille,qui à dæmonis poſſeſſione liberatus eſt, vel ſe iterùm à dæmone poſſideri ſuſpicatur,ſed nihil certitudinis habet;vel certus eſt,dæmonem iterùm in ſuum corpus eſſe ingreſſum,illudque poſſidere.

Cùm Vexatis primo modo Exorciſta ad inveſtigationem,& probationem recurrere debet, de quibus ſupra *dum.*618.*& ſequentibus*. Si enim ex hujuſmodi inveſtigatione, ac probatione nullum evidens diabolicæ præſentiæ ſignum habuerit, tunc dimittatur vexatus, & illum Exorciſta à falſa exiſtimatione removeat, declaran-

clarando, illas eſſe diaboli deceptiones, & illuſiones, ut illum ad diffidendum de divina protectione inducat; horteturque ad divinum continuè auxilium implorandum; ut docuimus ſupra *n.*620. verbo *quòd ſi patiens*. Quod intellige, quando tam ex parte Exorciſtę, quàm ex parte Vexati perfecta pro dęmone ad obedientiam prędictis eccleſiaſticis exhibendam compellendo fuerit diſpoſitio.

Si verò Exorciſta ex evidentibus ſignis novam dęmonis invaſionem certam eſſe cognoverit, tunc Vexato perſuadere poteſt, ut certam eſſe invaſionem credat; eumque interroget, an cupiat liberari; qui ſi negativè reſponderit, & pro tunc Exorciſta dęmoni abſolutè exitum prędipere, expediens eſſe non judicaverit, actum ſuum ſuſpendere debet; quia de lege ordinaria, ſi patiens rationis ſit compos, ex parte ejus voluntatis actus requiritur, ut ex Chriſti curationibus conſtat, in quibus ipſe dicebat patienti: *Vis ſanus fieri?* Joan. 5. *Creditis, quia poſſum facere hoc?* Matth. 9. *Quid vis, ut faciam tibi?* Lucę 18. *Si potes credere, omnia poſſibilia ſunt credenti*. Marci 11. Si autem liberationis deſiderium oſtendat, breviter patiens inſtructionibus communibus ſuperiùs poſitis *n.*622. *& ſequentibus* inſtruatur. Et exemplificetur de illo, qui à peccato, quod eſt gravius vinculum, & acerbior vexatio, ſolutus, iterùm in peccatum incidit, & iterùm à peccato abſolutus evaſit; ſic etiam iterùm vexatus iterùm liberatur. Oſtendat, priores experientias neceſſarias non eſſe; ſed tantùm prędeptum ſufficere expulſivum. Exemplum Sup. n. 571.

§. I.

CUM ergo diligenter fuerit inſtructus, quod mirum non eſt, ſi fuerit iterùm propter fragilitatem ſuam vexatus; quòd liberatio facillima erit: quòd cautior erit impoſterùm in reſiſtendo diabolicis ſuggeſtionibus: quòd Exorciſtę prędeptum prędtabit id, quod priùs: quòd ſtatim facto prędepto meliùs ſe habebit, ſi ipſe perfectam ſuę liberationis fiduciam habuerit; tandem brevi oratione peracta, genuflexo Vexato ante Crucifixi imaginem, ſequens poteſt prędeptum enunciare. 762

Exorciſmus ad dæmonem expellendum poſt novam invaſionem.

EGO N. miniſter Chriſti, & Eccleſiæ auctoritate mihi tradita à Deo, & ab Eccleſia in ordine Exorciſtatus: In nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, & in virtute Sanctiſſimi nominis Domini Noſtri Jeſu Chriſti, prædipio vobis ſpiritibus malignis, qui in corpore iſtius creaturæ Dei iterùm ingreſſi eſtis, ut ſtatim exeatis, & recedatis ab ea, ac deſtruatis omne maleficium, quod prædtitiſtis in ea; ita quòd ampliùs non habeatis poteſtatem eam moleſtandi intrinſecè, vel extrinſecè quacumque ratione, vel quocumque modo; neque apparendi ei ſub quacumque forma, vel figura, neque ullo modo eam perturbandi: Exite ergo ſpiritus immundi, ac recedite ab ea: quia ſic vobis prædipio, ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen. *Prædeptum ejus pulſivum.*

§. II.

CUm vexatis autem, qui de regreſſu dæmonum in corpus ſuum certi ſunt, maxima prudentia procedere debet Exorciſta. Nam ſi conciperent, quòd dæmones pro ſua libertate corpora ingrediuntur; vel quòd eis ſufficiens reſiſtentia fieri nequit: vel quòd ſemper ſic erit; vel quòd nunc aut aliàs liberari non poterunt; aut quòd fides notabiliter debilitata, & infirmata ſit, dum talibus detinentur erroribus, cum majori difficultate, quàm priùs liberabuntur; ideò pro illorum cura utillimum erit, quæ ſequuntur ab Exorciſta ſervari. 763 *Documenta ſervanda pro vexatis liberatis certis de nova invaſione.*

Pri-

Primò examinandus est diligenter Vexatus pro invenienda vera regressus causa; ut si novum maleficium fuerit factum; si aliquem pavorem, aut timorem habuerit; si in resistendo tentationibus, ac suggestionibus diabolicis ad diffidentiam de Dei protectione inducentibus negligens fuerit; vel si habitus eis assentiendi destructus non fuerit: vel alia hujusmodi causa: qua inventa, circa illam Exorcista quàm maximè immoretur, ut illa totaliter remota, nullus per eam ad vexandum ampliùs revertendi dæmonibus aditus aperiatur.

Secundò diligenter observetur, an credat, vel crediderit post liberationem dæmones non verè exisse: & tunc dæmones eiicere difficile erit: quia si tot adhibitis hæsitavit, & Deum ad Exorcistæ præceptum dæmonem eiicere velle non credidit, quid erit nunc? Ergo donec priùs ista falsa removeatur opinio, tota ministerii exorcistici operatio est suspendenda.

Tertiò breviter communis instructio quoad principalia puncta, de quibus supra *num.622. & sequentibus*, repetatur. Et probetur per ea, quæ sæpiùs vidit, & in seipso expertus est, donec de omnibus sit certissimus: & præcipuè quòd dæmonum regressus ob ejus negligentiam in resistendo diabolicis suggestionibus, & ob minimam, aut nullam in Deum confidentiam fuit; Idcircò facillimum esse commoneat, iterùm eum liberari, si ex præcordiis iterùm in Deum suam fiduciam collocaverit: & quòd similis est expulsio dæmonum à corpore vexato expulsioni peccatorum ab anima peccante. Peccata enim per contritionem, confessionem, & absolutionem delentur: dæmones verò per fiduciam, & confidentiam in Deum, & detestationem in dæmonem, ac per præceptum ab Exorcista contra dæmonem factum expelluntur.

§. III.

764 *Quando præcepta ab Exorcista sint formanda.*

Quartò Exorcista præcepta pro experientiis non formet, nisi Vexatus ipse pro majori sua securitate id requisierit. Nam anteà omnia, quæ necessaria sunt, sufficienter vidit. Potest tamen Vexatum ipsum admonere, ut ipsemet per seipsum vexationes removeat juxta regulas superiùs positas *n.651. & sequentibus, & num.658. & sequentibus*, & sic, donec dæmon, sicut priùs, totaliter fuerit depressus, atque subjectus, exerceatur.

Quintò, si Vexatus ex fidei debilitate tentationibus, ac suggestionibus diabolicis ad diffidentiam inducentibus imperfectè restiterit, præcepto lenitivo juvetur, donec perfectè suarum operationum dominus fuerit, ac cunctis dæmonum superior machinamentis; semper tamen breviter fidei actu præmisso, quo necessariò dæmon ad obedientiam præstandam compellatur, ut supra innui *num.368. & 664.*

Sextò totum exercitium hoc tempore adimplendum ordinatum erit ad destruendum attendendi, & dæmoniacis suggestionibus assentiendi habitum, & ad removendum totaliter causam regressus, diffidentiam scilicet de concursu Dei ad dæmonem expellendum; ac donec firmiter crediderit Deum absque dubio ad Exorcistæ præceptum dæmonem ab eo totaliter expellere velle ratione suæ infinitæ bonitatis, ac invariabilis fidelitatis.

Septimò poterit Exorcista ad probationes venire; ac præcipere, ut confidentiæ in Deum, ac detestationis in dæmonem actus eliciat: ac cætera, de quibus supra *art.5. de dæmone fugiente, & exeunte*, adimplere. Tandem hortari, eumque admonere, ut impostèrum major sibi sit cura, majusque de eorum observantia studium, quæ sunt ad præservationem necessaria, Deum jugiter, ac suppliciter exorando, ut abeo divinum petentibus auxilium præstare dignetur, qui est benedictus, & gloriosus in sæcula.

AR-

ARTICULUS VIII.

De Dæmone infestante ea, quæ ad hominem spectat.

765 *Dæmon ob odium in hominem eius rebus nocere studet.*

EA est dæmonis malitia, & inveteratum adversùs hominem odium, ut nihil detur in orbe tam absconditum, quod non penetret: distans, quod non attingat: fœdum, quod non subeat, ut hominem quoquommodo queat perturbare: Nam cùm ejus personæ malum inferre prohibetur, in rebus saltem ad ejus usum spectantibus virus suum diffundere, ac totalem earum destructionem perquirere non desistit, ut benè docet Tostatus quæst. 126. in cap. 8. Matthæi: *Dæmones*, inquit, *tanto ardore hominibus nocere desiderant, quòd si non possunt nocere eis in seipsis, saltem volunt nocere in quibuscumque rebus eorum.* Quapropter illum ex humanis corporibus expellere non sufficit; sed adhuc verbi Dei, & exorcismi gladio coercendus est in omnibus rebus ad hominis usum spectantibus, animalibus scilicet, domibus, locis habitabilibus, aere, campis, terræ frugibus, comestibilibus, potabilibus, medicinis, vestimentis, supellectili, ac cæteris quibuscumque aliquo modo homini convenientibus, ut ex omnibus deturbetur hic antiquus, ac veternosus serpens, ejusque venenatum virus possit expulsari. *Gladio exorcismi ejiciendum*

At quia irrationabilia verbi Dei, seu exorcismorum incapacia esse, incomperto est, ad ea verbi divini gladium, seu adjurationem dirigemus secundùm quod ab alio ad nocendum moventur, videlicet vel à Deo ulciscente, vel à dæmone in illis operante. Si à Deo Divinam Majestatem deprecando, ut id malum avertat: Si à dæmone, imperando illi in nomine Jesu, ne noceat, vel ut nocere desistat, juxta doctrinam D. Thomæ 2. 2. q. 90. *art.* 3. & alios supra relatos *n* 357. & 358. à maleficiis autem, quibus animalia bruta ad usum hominis spectantia affici consuescunt, incipiemus. *Irrationalia exorcizantur, ut moventur ab alio.*

QUÆSTIO I.

Quibus modis animalia bruta à dæmonibus vexentur.

766 *Vexationes brutis à dæmone inflictæ.*

RESpondetur, tripliciter animalia à dæmonibus molestari. Primò eorum corpora ingrediendo, & in ipsis aliquod vel bonum, vel malum supra bestiarum naturam operando: quo modo permittente Christo porcorum corpora invaserunt. Sed hic modus frequens non est. Secundo modo extrinsecè impedimentum eorum operationibus ponendo: ut equis in via, ne progrediantur; canibus, ne latrent; bobus, ne rectè operentur, & id generis. Tertiò damnum eorum corpori inferendo, ita ut vel moriantur, vel penitus mutilentur.

QUÆSTIO II.

Quomodo sit eis subveniendum.

767 *Modus cognoscendi quando bestiæ sunt maleficio affectæ.*

RESpondetur, ut debita remedia illis applicari valeant, opus esse prius cognoscere, quando hujusmodi bestiæ sint maleficiis perturbatæ. Conjecturare ergo possumus, in eis dæmonem operari, quando aliquid præter naturæ cursum operantur, quarum operatio ad præceptum dæmoni factum ab Exorcista desistit; tunc enim evidens est diabolicæ præsentiæ signum, cùm bestiæ in operando obediunt præceptis Exorcistæ.

Verùm, cùm dæmon prædictas operationes in bestiis, nisi per relationem ad hominem minimè excitet (nam cùm hominis sint, illas regulariter propter odium, quo hominem ipsum prosequitur cruciat, ut docet Tostatus *qu.* 120. *in cap.* 8. *Matthæi*; non enim nocet bestiis, quæ sunt in deserto) ideò dominus, vel bestiarum custos est in his, quæ hic subiiciuntur, instruendus. *Custos bestiarum quomodo instruendus pro earum liberatione.*

Primò ergo ab Exorciſta, vel Parocho inſtruendus eſt, & admonendus, ut confiteatur peccata ſua: ut, ſi Deus hæc propter illa permiſiſſet, per pœnitentiam ulciſcenti Dei juſtitiæ ſatisfaciat; idcircò humiliter, devotè, & ex præcordiis peccata ſua deteſtetur, Deumque ſuppliciter, ut ſibi omnia peccata ſua dimittat, exoret.

Secundò admonendus, ut firmiter ſuper res ſuas nihil dæmonem poſſe, ſi ipſe & pro ſe, & pro omnibus, quæ ad ſe ſpectant, in Deum ſuam fiduciam conſtituerit; & quòd dubio procul Deus ipſum, & omnia ipſius ſit à quacumque dæmonis invaſione, & infeſtatione protecturus: ut latè proſecuti ſumus ſupra ubi *de fructibus fiduciæ in Deum*.

Tertiò jubeat Exorciſta, vel Parochus, ut dominus, vel beſtiarum cuſtos genuflexus humiliter, ac devotè, & peccatorum ſuorum contritionis, & confidentiæ in Deum, ac deteſtationis in dæmonem ſequenti, vel alia ſimili formula actum eliciat, quam, ſi legere neſciat, de verbo ad verbum Exorciſta dictabit.

Oratione da farſi à Dio da' padroni, ò cuſtodi degli animali maleficiati, per liberarli da' maleficii.

768 *Actus contritionis.* SIgnor mio Gieſù Chriſto, eccomi io ſervo voſtro indegniſſimo quì proſtrato inanzi la Maeſtà voſtra, confeſſo, che v'hò offeſo in varii modi: mà in particolare nell'amar troppo la robba, e le coſe à me ſpettanti, havendo molte volte antepoſto la cura, e diligenza nel cuſtodire le coſe temporali alla cura, e diligenza nel cuſtodire pura, e ſenza macchia l'anima mia nel coſpetto voſtro; e quel tempo, che impiegar dovevo nel lodare, e glorificare il voſtro ſantiſſimo Nome, aſcoltare i divini Officii, e frequentare i ſantiſſimi Sacramenti, l'hò impiegato ſolo negl' intereſſi temporali, e però meritamente la Maeſtà voſtra hà permeſſo, che queſti miei animali, de' quali mi ſervo negl'intereſſi temporali ſiano dal demonio miniſtro della voſtra giuſtitia veſſati, e mal trattati. Però hora di tutto cuore di tutti i miei peccati ve ne chieggio perdono, proteſtando, che per l'avvenire non voglio più offendervi: mà coll'ajuto voſtro vi voglio amare ſopra tutte le coſe con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le forze mie: & affaticarmi, che dagli altri ancora della mia caſa ſiate amato, e ſervito; così intendo per l'avvenire, tutto quello, che farò, dirò, e penſerò, di farlo, dirlo, e penſarlo à laude, e gloria voſtra. Vi prego dunque per la grandezza della voſtra bontà, e miſericordia, per l'infinita voſtra clemenza, e pietà, per honor, e gloria del voſtro ſantiſſimo Nome vogliate perdonarmi i miei peccati, e concedermi gratia, che per l'avvenire non vi offenda, mà che vi ami ſopra tutte le coſe, & indrizzi in ordine alla gloria voſtra non ſolo tutti i miei penſieri, parole, & operationi; mà tutte le coſe ancora à me ſpettanti: quali hora vi prego vogliate cuſtodire, e liberare da qualſivoglia infortunio, & in particolare queſti miei animali ordinati per uſo della mia caſa vogliate liberare da qualſivoglia maleficio, ligatura, incanteſimo, veſſatione, e moleſtia de' demonii, e de'ſuoi miniſtri. Così vi prego ancora vogliate proteggere tutte l'altre coſe à me ſpettanti, campi, vigne, prati, frutti, merci, utenſilii, e robe di qualſivoglia genere poſte ſotto la mia cura, preſervandole da qualſivoglia infortunio, & avverſità: poiche intendo, che per l'avvenire il tutto ſia collocato: e cuſtodito dagli Angeli ſotto la protettione del voſtro ſantiſſimo Nome.

Actus amoris erga Deum.

Actus confidentiæ in Dei protectione.

§. L

HAC proteſtatione peracta, Exorciſta, vel Parochus præceptum, ſeu exorciſmum contra dæmones ſequenti formula efformet.

Exorciſmus ad dæmones ab animalibus expellendos.

EGO N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ contra vos, ſpiritus maligni, qui veſtris maleficiis has beſtias, & alia ad uſum iſtius hominis ſpectantia infeſtatis, venio: & in nomine Jeſu præcipio vobis, ut ſtatim exeatis ab hiſce animalibus ſub dominio, vel cura iſtius hominis conſtitutis, & à quibuſcunque rebus ad illum pertinentibus, ac totaliter recedatis à loco iſto, ac deſtruatis omne, quod perfeciſtis maleficium: nec ampliùs poteſtatem habeatis nocendi eis, ac vexandi ea ſive intrinſecè, ſive extrinſecè: nec apparendi eis ſub quacumque forma, vel figura: nec impediendi eorum operationes naturales, ita ut liberè, & ſine ulla moleſtia, vel retardatione eorum dominus, vel cuſtos eis uti poſſit, quandocumque opus fuerit. Fugite ergo, ac recedite ſpiritus maledicti: quia ſic præcipio vobis, ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ. In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen. 769 *Præceptum exorciſmum.*

Oratio deprecativa ad Deum pro beſtiis à maleficiis liberandis.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Domine, exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum.
℟. Et cum ſpiritu tuo,

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui ab origine mundi creans hominem ad imaginem, & ſimilitudinem tuam, ad ipſius uſum, & levamen feciſti etiam animam viventem ſuper terram in genere ſuo: jumenta, equos, boves, & oves, cæteraque animalia, & beſtias terræ juxta ſpecies ſuas: tè humiliter deprecamur, ut hoc animal (*ſi plura fuerint, dicatur*: ut hæc animalia) liberare digneris à quocumque maleficio, ligatura, ſignatura, infeſtatione dæmonum, ac miniſtrorum ejus, & à qualibet lue, peſte, ac morbo contagioſo, ut tradita ei (vel eis) ſanitate, deſervire poſſit (vel poſſint) Sed uſum domini ſui, qui in Eccleſia tua gratiarum tibi referat actiones. Qui vivis, & regnas in ſæcula ſæculorum. *Oratio deprecativa.*

Poſteà Exorciſta animalia aqua benedicta aſpergat, ac benedicat ovilia, fœnum, aquam, ſal, & alia hujuſmodi benedictione poſita infra *n.* 783. ea omnia aqua benedicta aſpergendo.

Tandem dominum, vel eorum cuſtodem admoneat, ut illis liberè utatur, & de eis ſine ullo timore diſponat, nec ea maleficio eſſe infecta ampliùs cogitet: ac ſine ulla hæſitatione Deum pro ſua infinita bonitate, ac pietate, & ob honorem Sanctiſſimi nominis Jeſu hujuſmodi animalia, ſeu beſtias à quacumque dæmonum infeſtatione, aut alio infortunio protecturum eſſe confidat.

QUÆ-

QUÆSTIO III.

Quibus modis à dæmonibus domus ſoleant moleſtari.

770 *Moleſtia domibus à dæmonibus effecta.*

REſpondetur, domus à ſpiritibus immundis diverſimodè vexari ſolere, ita ut multoties inhabitabiles reddantur. Nam illis quandoque in umbrarum forma ad habitatores, alioſque homines terrendos ſe oſtendunt. Aliquando ſibilant, loquuntur, rident, alioſque plures fingunt rumores. Aliquando vaſa confringunt, illa evertunt, habitantes perturbant, dormitionem, ſeu ſomnum impediunt, aliaque mala graviſſima inferunt, ut lapidum jactus, gladiorum, & id generis demonſtrationes, ſæpiſſimè percuſſiones infligendo. Quandoque ſub hircorum, vervecum, ac felum forma apparent, vel monſtrorum. Aliquando leviores turbationes efficiunt, ut ſuſcitare dormientes, eos tegumentis detegere, coopertoria, & linteola trahere, & alia hujuſce generis plura operari: de quibus latiſſimè, cùm de terriculamentis diurnis, ac nocturnis, aliiſque dæmonum apparitionibus aliàs, cùm divinum Numen nobis favere dignabitur, peragemus.

QUÆSTIO IV.

Quomodo domus à ſpiritibus malignis ſint purgandæ.

771 *Inveſtigatio facienda de vexatione domus.*

REſpondetur, Primò, antequam ad infeſtatum locum Exorciſta accedat, interrogandos eſſe dominos, vel habitatores domus de infeſtationis tempore, quando ſcilicet, & quomodo incæperit, & quandiù duraverit: & quo tempore ſoleat eſſe moleſtia major: item de ſpeciali loco: ſi per totam domum; vel in aliquo ſpeciali cubiculo: Pari modo, an ſcire, aut imaginari poſſit vexationis cauſa: & quid credant. Item ſi moleſtent omnes habitantes, vel dominos tantùm; & ſi hos tantùm in domo, vel etiam extra domum; Item quos, & quantos producant effectus. Item ſi aliquod umquam adhibitum remedium fuerit; & quodnam, & quale ſit præſtitum: Si aliquid petierint ſpiritus, & quid; ſi major uni, quàm alteri habitatori moleſtia inferatur: Si extra domum à vicinis, vel ab ipſis habitantibus aliquid audiatur, vel videatur: Si in oratione, vel aliis ſpiritualibus exercitiis habitatores moleſtentur.

Inſtruendi habitatores domus pro liberatione.

Secundò, convocatis vexatæ domus habitatoribus, inſtruantur ab Exorciſta circa ea, quæ in communi inſtructione *à n.622. & ſequentibus*, credenda proponuntur; præcipuè Deum dæmonibus, ut animæ, vel corpori, vel in rebus ad ipſos homines ſpectantibus noceant, niſi ob aliquam juſtam cauſam, permittere non ſolere. In anima numquam, ut dæmon eam in mortalem culpam inducat, permittere ſine ipſius voluntatis conſenſu: In corpore verò, & rebus, ex parte ipſius Dei ob ejus gloriam, & Eccleſiæ ſuæ Sponſæ ſplendorem: ex parte hominum ob bonorum profectum, & ob malorum pœnam, & aliis de cauſis, de quibus ſupra latiſſimè ubi *de permiſſione à n.133. inclusivè uſque ad 147. excluſivè*.

Tertiò, admonendi ſunt habitatores, ne dæmonibus, vel hominibus afferentibus, talem vexationem à quibuſdam animabus, vel purgantibus, vel damnatis fieri facilè credant: quia purgantes ſuffragia petunt, & poſt ſuffragia accepta quieſcunt, nec ampliùs aliquem perturbant: damnatæ verò in inferno recluduntur, ut benè pluribus auctoribus probavimus ſup. *n.80.*

§. I.

772 QUartò, habitatores Exorciſtæ ſe maximè conformare debent, illique fidem præſtare, ac ſuam in Deo fiduciam collocare, nulloque modo divina freti

pro-

protectione dæmones pertimescere: quia, ut planè ex divina scriptura constat, nihil possunt dæmones contra eos, qui sine hæsitatione in Deo suam fiduciam collocarunt. Ideò dæmonibus, ac dæmoniacis suggestionibus resistere debent, quas instillare solent, ut homines ad diffidendum de Dei bonitate, ejusque assidua custodia, ac protectione inducant: sed animo virili, ac hilari corde, quæ ab Exorcista præcipiuntur, studeant adimplere. Supra num. 65. & 66.

Quintò, Exorcista eos moneat, quòd diabolus sæpissimè vexatæ domus habitatoribus falsas solet cogitationes immittere, phantasiæ obiiciendo, quòd domus illa sub eorum spirituum dominio est: quòd numquam discedent; quòd ibi ad aliquem custodiendum thesaurum: vel ad torquendas animas: vel quia in ea domo peccator aliquis mortuus est; vel propter alia hujusmodi debent permanere. Ideoque hujusmodi suggestionibus faciliter aures non præbeant; nam hæc, licèt quandoque eveniant; tamen ut plurimùm sunt falsa, & figmenta.

QUÆSTIO V.

Quid agendum ab Exorcista, & domus habitatoribus in actu liberationis.

IN liberationis actu hunc ordinem servare utillimum erit. 773

Primò, post instructionem, accepta cruce cum candelis benedictis accensis, & aqua benedicta domus Habitatores unà cum Exorcista stolam ad collum gestante ad portam domus principalem processionaliter accedant, & ibi aliquantulum orent, Litanias Sanctorum, vel aliud hujusmodi recitando. *Ordo servandus in liberandis domibus à vexationibus.*

Secundò, sic processionaliter procedentes locum principaliter vexatum ingrediantur, ubi iterùm orent recitantes Ps. 90. *Qui habitat in adjutorio Altissimi.* Posteà eos hortetur Exorcista ad fidei, ac confidentiæ actus in Deum eliciendos, ita ut Deum ad præceptum Exorcistæ ejus ministri, qui in ejus nomine præcipit, ac ipsius virtute operatur firmiter credant concursurum. Quare Exocista dæmonibus, si adsint, præcipere poterit, ut levem aliquem ex iis, quos causare soliti erant, causent rumorem, sine ulla tamen Exorcistæ, & habitatorum ne minima quidem læsione: quem si efficient, statim præcipiat, ut à tali rumore desistant; posteà habitatores ad credendum hortetur, quòd sicut huic præcepto obedierunt, ita ultimo præcepto obedient expulsivo. Si vero dæmones ad præceptum ab Exorcista factum nullum censent rumorem, sicuti causare consueverant, nec aliud suæ præsentiæ signum exhibeant, subjungat Exorcista, & habitatores commoneat, quòd dæmones nullum signum dederunt, eò quia jam à Deo facultas ulteriùs habitatores divexandi eis facilè est sublata.

Tertiò jubeat, ut dominus, vel habitator, seu domus custos cum cæteris genuflexus contritionis, ac confidentiæ in Deum actus eliciat, dæmonem sequenti, vel alio modo detestando.

Oratione da farsi à Dio dagli habitatori delle Case molestate, per liberarle da dette vessationi diaboliche.

SIgnor mio Giesù Christo, ecco, ch'io vilissimo servo vostro indegno prostrato innanzi la Maestà vostra conosco, e confesso, che v'hò più volte gravemente offeso, l'istesso facilmente haveranno fatto ancora gli altri miei di casa, così hora viventi, come anco quelli, che di già sono morti in questa casa; che però di tutte l'offese, ch'io, e tutti quelli di questa casa così viventi, come morti, v'habbiamo fatte, io ve ne dimando perdono, sì come questi, che hora sono presenti quì inginocchiati, inten- 774 *Actus confidentiæ in Deum ad domus à vexationibus diabolicis liberandas.*

Digitized by Google

intendono di fare, e confermare questa mia protesta. Vi prego dunque per l'infinita vostra bontà, e misericordia, per la fedeltà nelle promesse vostre, per honor, e gloria del vostro santissimo nome, per l'efficacia della vostra santissima passione, per i meriti della Vergine santissima vostra dilettissima Madre, e degli Angeli nostri custodi, e Santi G. N. nostri devoti vogliate à noi viventi rimettere le nostre colpe, & a'morti purganti, che sono in luogo di salute, rimettere le pene, che patir devono per le loro colpe, offerendomi d'adempire per essi quelle opere satisfattorie, che da' Padri spirituali mi saranno imposte. Così humilmente vi supplico concedere à tutti noi la gratia vostra, e difenderci dall'insidie, e molestie de' demonii, & in particolare da quelle, che sogliono cagionare in questa casa, degnandovi con la virtù, e potestà vostra infinita al precetto, che li farà à nome vostro questo Reverendo vostro ministro, e rappresentante, scacciarli, e bandirli subito fuori lontani da questa casa, siche per l'avvenire non possano più molestare, ne internamente, ne esternamente li habitatori di essa, ne apparirgli sotto qualsivoglia forma, ò figura: poiche intendo, che per l'avvenire e la casa, e li habitatori di essa siano collocati sotto la protettione del vostro santissimo nome.

§. I.

Atto di detestatione contro li demonii.

775 *Actus detestationis in dæmones.*

ET à voi diavoli maladetti ribelli di Dio, perturbatori della pace, e della quiete, per la fede, e confidenza, che hò posto in Giesù Christo, havendo io cura di questa casa, comando nel nome di Giesù Christo, ch'al precetto, che farà questo Padre Sacerdote, dobbiate subito partirvi da questa habitatione: perche essendo da me posta sotto la protettione del santissimo nome di Giesù, nel quale hò posto tutta la mia confidenza, pretendo, che non habbiate più potestà di star' in essa, ne di molestare in modo alcuno li habitatori di quella.

His actibus elicitis, & enunciatis à domino, vel principali habitatore, vel domus custode, Exorcista immediatè stans cæteris genuflexis cum majestate terribili, ac voce grandi, dextera elevata manu ad instar minitantis, exorcismum sequenti, vel simili forma pronunciet.

§. II.

Exorcismus ad expellendos dæmones à domibus vexatis.

776 *Præceptum exorcismus.*

CONtra vos, spiritus apostatici, osores hominum, perturbatores pacis, pleni omni dolo, & fallacia, nequissimi dracones, Ego N. ut minister Christi, & Ecclesiæ venio, & in nomine Domini nostri Jesu Christi præcipio vobis, ut illicò, ac sine mora recedatis ab hac domo, nec ampliùs potestatem habeatis habitandi, vel discurrendi in ea: vel ejus habitatores divexandi, aut quocumque modo inquietandi, vel perturbandi die: vel nocte: vel eis apparendi sub quacumque forma, vel figura: vel strepitus, tumul-

Digitized by Goog

multus; ac rumores excitandi: aut voces formandi: aut quicqui d operandi: ſed prorſus, & eminus ab ea recedatis. Exite ergo ſpiritus maledicti, ac fugite ſine mora: quia ſic prȩcipio vobis in nomine Jeſu: ſic volo, ſic jubeo, ut miniſter Chriſti, & Eccleſiȩ, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Deinde locum, & habitatores aſpergat aqua benedicta.

Eodem modo Exorciſta ad omnes cellas, cameras, ac cubicula vexata ſe gerat, jubeatque omnes genuflectere, & orare, ac præcipuè principalem illius cubiculi habitatorem actum fidei, ac confidentiæ in Deum, nec non deteſtationis in dęmonem elicere, & præſcripto modo, ſeu breviori ad Exorciſtæ libitum, & juxta uniuſcujuſque devotionem pronunciare: ac poſteà Exorciſta præpoſita, ſeu breviori formula præceptum repetat expulſivum.

§. III.

777 *Orationes deprecativæ recitandæ ab Exorciſta.*

POſt quodlibet præceptum, ſeu exorciſmum expulſivum Exorciſta ſequentes orationes deprecativas ſubjungat, ut Deus virtute ſua, quod ab Exorciſta operatur, perficere dignetur.

Orationes deprecativæ ad obtinendum à Deo expulſionem dæmonum à domibus, quas infeſtant.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Fiant aures tuę intendentes.
℟. In vocem deprecationis meę.
℣. Dominus ſit in loco iſto.
℟. Et cum omnibus habitantibus in eo.
℣. Domine, exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

INclina, quęſumus Domine, aures tuas ad precès noſtras, quibus te humiliter deprecamur, ut locum iſtum (vel domum iſtam) tua benedictione impleas, & efficias, ut in eo (vel in ea) ſit ſanitas, caſtitas, victoria, virtus, humilitas, bonitas, manſuetudo, plenitudo legis, confidentia in nomine tuo, & gratiarum actio tibi Deo trino, & uno: neque contra eum (vel contra eam) ampliùs prevalere poſſit teterrimus dęmon: nec poſſint habitatores ejus à dæmonum illuſionibus, preſtigiis, incantationibus, maleficiis, apparitionibus, infeſtationibus, ac vexationibus perturbari: ſed omnes ſentiant in eo (vel in a) tuam omnipotentiam in hac ſacerdotali benedictione concurriſſe, qua potenter eripiantur, liberentur, ac preſerventur ab omnibus diabolicis inſidiis, moleſtiis, atque nequitiis, & à quocumque malo mentis, & corporis. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Oremus.

VIſita, quęſumus Domine, habitationem iſtam, & omnes inſidias inimici ab ea longè repelle. Angeli tui ſancti habitent in ea, qui habitantes in pace cuſtodiant: & benedictio tua ſit ſuper eos ſemper.

Exaudi nos, Domine ſancte, Pater omnipotens, ęterne Deus, & mit-

tere digneris ſanctum Angelum tuum de cęlis, qui cuſtodiat, foveat, protegat, viſitet, atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Deinde aſpergatur aqua benedicta; poſteà incenſo, (ſi ad ſit) thurificetur.

Tandem Exorciſta domum, & omnes in ea habitantes genuflexos benedicat, dicens:

Benedictio Dei omnipotentis Patris, ✠ & Filii, ✠ & Spiritus ✠ ſancti deſcendat ſuper hanc domum, & omnes habitantes in ea, & maneat ſemper. Amen.

QUÆSTIO VI.

Quomodo domus à dæmonum moleſtiis ſint præſervandæ.

778 *Modus præſervandi domos à moleſtiis diabolicis.*

REſpondetur pro præſervatione eligenda eſſe ex hīs, quæ dicta ſunt de præſervatione à maleficiis ſupra *nu.* 751. *& ſequent.* ea, quæ magis opportuna videntur. Poterunt nihilominùs etiam, quæ ſequuntur, adimpleri.

Primò domus illius dominus cum tota ſua familia ſaltem tribus diebus ad Sanctiſſimæ Trinitatis honorem, antequam ſtratum petant, in domo jam vexata genuflexus Sanctorum reciter Litanias, vel Beatiſſimæ Virginis, addendo orationem, *Viſita quæſumus, &c.* ſupra poſitam, una vel duabus candelis benedictis accenſis, ac thure benedicto fumigante; ac tandem aqua benedicta domum, ac omnes in ea habitantes aſpergat.

Secundò conſiderent habitatores, quòd dæmones ab illa totaliter domo facti ſint exules: & quòd jam Angeli ſancti eam in habitationem ſibi elegerint; ideò quilibet eorum die, noctuque aſſociatus, vel ſolus ſine timore, aut tremore, immò cum gaudio, ac lætitia in ea diſcurrat, ambulet, & ſecurus permaneat, Deum ſemper laudando, ac glorificando, qui numquam in ſe ſperantes, ac confidentes confundit, vel derelinquit; ſed ſemper adjuvat, ac tuetur.

Tandem ſuper omnia habitatores certam liberationis, ac præſervationis habeant fidem, quæ inter omnia primum, ac principaliſſimum præſervativum eſt, & inexpugnabile ſcutum, in quo omnia nequiſſimi hoſtis tela facillimè poterunt retorquere.

QUÆSTIO VII.

Quomodo aves, vermes, mures, locuſtæ, & alia animalia terram, vel fructus vaſtantia ſint deſtruenda.

779 *Modus deſtruendi animalia fructus terræ devaſtantia.*

REſpondetur in primis, à Parocho eorum agrorum, vel fructuum, quos noxia adeò animalia depopulantur, dominos inſtruendos eſſe, ut credant, quæ credenda docentur, & quæ adimplenda traduntur, adimpleant, ut ſuperiùs *num.* 767. *& ſequentibus*, habetur, & in Deum confidentię, ac deteſtationis in dæmonem actus eliciant, ut ſupra *n.* 768. mutatis mutandis, & additis addendis.

Secundò Parochus conditionatum exorciſmum efformet, addendo: ſi fortaſſe dæmones ipſi ſint propinqua, vel ſaltem remota hujuſmodi devaſtationis cauſa, ſequenti tenore:

Exorciſmus contra dæmones, aves, vermes, mures, locuſtas, & alia animalia producentes, vel ducentes ad campos, ac fructus devaſtandos.

Præceptum expulſivum conditionatum.

EGo N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ contra vos, maledicti dæmones, qui ad aliud non collimatis, quàm ad damna hominibus inferen-

Digitized by Google

ferenda: & cùm a Deo vobis non permittitur, eis nocere in anima, vel in corpore, ſaltem in rebus temporalibus illi officere nitimini, nunc venio, & ſi fortaſſe vos iniquiſſimi has aves, vermes, mures, vel locuſtas, & alia hujuſmodi animalcula has vineas, has fruges, hæc prata, ac fructus devaſtantia, activa paſſivis applicando, produxiſtis, illa de potentia materiæ educendo: vel jam educta naturaliter collegiſtis, & collecta huc deduxiſtis, ac per hos agros, hortos, vineas, plantas, ac fruges diſperſiſtis, auctoritate mihi tradita à Deo, & ab Eccleſia in nomine Jeſu Chriſti præcipio vobis, ut iterùm illa deſtruatis, corrumpatis, & in priſtinam materiam reducatis: vel aliò tranſferatis, ubi nemini nocere valeant: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

§. I.

TErtiò Deum deprecetur, ut ipſe virtute ſua, vel per Angelos ſuos deſtruat; & ad nihilum hujuſmodi animalcula redigat, à quacumque cauſa, ſive naturali, ſive tranſnaturali ad talem perniciem inferendam ſint producta.

Orationes deprecativæ contra aves, vermes, mures, locuſtas, vel alia animalcula arbores, vel fructus devaſtantia.

680 *Orationes deprecativæ contra animalcula fructus terræ devaſtantia.*

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum.
℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

PReces noſtras, quæſumus Domine, clementer exaudi: ut qui juſtè pro peccatis noſtris affligimur, & hanc avium, vermium, ſeu murium, aut locuſtarum, vel aliorum animalium infeſtationem patimur, pro tui nominis gloria ab ea miſericorditer liberemur, ut procul à tua potentia expulſi nulli noceant: & hos campos, agros, arbores, fruges, vel vineas in tranquillitate, & quiete dimittant: quatenus ex eis ſurgentia, & orta tuæ Majeſtati deſerviant, & noſtræ neceſſitati ſubveniant. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus omnium bonorum remunerator, & peccatorum maximus miſerator, in cujus nomine omnia genuflectuntur, cæleſtia, terreſtria, & infernalia, tua potentia nobis peccatoribus omnipotenter concede, ut quod de tua miſericordia confiſi agimus, per tuam gratiam efficacem conſequatur effectum: quatenus hos peſtiferos vermes, vel mures, aves, vel locuſtas, aut alia animalcula per nos ſervos tuos maledicendo maledicas, ſegregando ſegreges, exterminando extermines, ut per tuam clementiam ab hac peſte liberati gratiarum actiones majeſtati tuæ liberè referamus. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Deinde aſpergat aqua benedicta.

§. II.

Benedictio communis ſupra fruges, & vineas.

781 ℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Domine, exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

ORamus pietatem tuam, omnipotens Deus, ut has primitias creaturæ tuæ, quas aeris, & pluviæ temperamento nutrire dignatus es, benedictionis tuæ imbre perfundas: & fructus terræ tuæ uſque ad maturitatem perducas. Tribuas quoque populo tuo de tuis muneribus tibi ſemper gratias agere, ut à fertilitate terræ eſurientium animas bonis affluentibus repleas, & egenus, & pauper laudent nomen gloriæ tuæ. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Aſpergat illas aqua benedicta.

Alia benedictio ſuper eaſdem.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

TE, Domine Sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, ſupplices deprecamur, ut miſericordia tua jugiter nobis concedas ſufficientem meſſium copiam, fructuum omnium largitatem tribuas: vinearum quoque ſubſtantiam abundanter, arborum fœtus, proventuſque omnium rerum: atque ab ipſis omnibus peſtiferum ſydus, tempeſtatis procellam, & grandinis fragorem, & univerſa mala avertere digneris. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus multiplica ſuper nos miſericordiam tuam, & preces noſtras benignus exaudi: ut ſuper has fruges famulorum tuorum veniat ſperatæ bene✠dictionis ubertas: ut repleti de frugibus tuis in tuo nomine de tua gratia ſemper exultent. Per Chriſtum Dominum &c.

Aſpergantur aqua benedicta.

§. III.

Benedictio fœni, paſcuorum, ſalis, & aquæ pro animalibus à maleficiis liberandis, ac præſervandis.

782 ℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.

℣. Do-

℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens æternæ Deus, qui producis fœnum jumentis, & herbam servituti hominum, quique aperis manum tuam, & imples omne animal benedictione, dans escam omnibus in tempore opportuno; exaudi preces servorum tuorum, & super hoc fœnum, pascua, salem, & aquam, tuam sanctissimam ✠ benedictionem infundere digneris, ut quæcumque animalia ex eis sumpserint, ab eis discedant omnes insidiæ latentis inimici, liberentur, ac præserventur ab omni maleficio, noxa, & infestatione dæmoniaca: & à quacumque lue, peste, ac morbo contagioso: ut illis tua divina virtute adjutis, atque protectis, eorum domini, ac custodes gratiarum tibi in Ecclesia tua referant actiones. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Aspergantur deinde aqua benedicta.

Alii exorcismi, conjurationes, ac benedictiones pro dæmonibus coercendis aereas tempestates cientibus, fulmina, ac grandines excitantibus, ac per ipsas, sicut & per vermes, bruchos, locustas, erucas, & id generis animalcula, vineas, campos, & fruges devastantibus, ac destruentibus ex Rituali Romano novissimæ impressionis sunt petendi.

§. IV.

HIc tamen omittendæ non sunt communes aliarum rerum ad usum hominis spectantium benedictiones, quæ maximæ hominum conferunt utilitati. Nam cùm dæmon divinam obscurare benignitatem, ac liberalitatem maximoperè tentet, qua Deus ad nobis abundè dona elargienda excitatur, nos, per hujusmodi benedictiones, ipsius in bonis nobis conferendis abundantiam testamur: Benedictio enim abundantiam significat secundùm illud Genesis 22. *Et benedicentur in semine tuo omnes gentes.* ut eruditè docet Paulus Carraria *tom. 2 de Regulari, ac mystica Regularum Juris canon. interpret. & verit. Reg. 3. art. 1. pun. 5. num. 7.* Idcircò sequentes, ut usitatiores subiiciemus.

Benedictio panis; & vini; & quorumcumque comestibilium.

Adjutorium ✠ nostrum in nomine Domini.
Qui fecit cœlum, & terram.

Exorcismus.

EXorcizo vos creaturæ panis, & vini, & cujuscumque comestibilis, In nomine ✠ illius, qui panes in deserto benedixit, & multiplicavit: qui aquam in vinum convertit, & manna in deserto patribus dedit omne delectamentum in se habentem; ut sitis fortitudo, sanitas, & purificatio huic, & omnibus Dei, creaturis ex vobis sumentibus ad effugandos omnes spiritus immundos, omnemque nefariam vim Diaboli, & omnes figuras Sathanæ exterminandas: Per eum, qui venturus est judicare vivos, & mortuos, & sæculum sæculorum. Amen.

§. II.

Benedictio communis ſupra fruges, & vineas.

781 ℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Domine, exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

ORamus pietatem tuam, omnipotens Deus, ut has primitias creaturæ tuæ, quas aeris, & pluviæ temperamento nutrire dignatus es, benedictionis tuæ imbre perfundas: & fructus terræ tuæ uſque ad maturitatem perducas. Tribuas quoque populo tuo de tuis muneribus tibi ſemper gratias agere, ut à fertilitate terræ eſurientium animas bonis affluentibus repleas, & egenus, & pauper laudent nomen gloriæ tuæ. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Aſpergat illas aqua benedicta.

Alia benedictio ſuper eaſdem.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

TE, Domine Sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, ſupplices deprecamur, ut miſericordia tua jugiter nobis concedas ſufficientem meſſium copiam, fructuum omnium largitatem tribuas: vinearum quoque ſubſtantiam abundanter, arborum fœtus, proventuſque omnium rerum: atque ab ipſis omnibus peſtiferum ſydus, tempeſtatis procellam, & grandinis fragorem, & univerſa mala avertere digneris. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus multiplica ſuper nos miſericordiam tuam, & preces noſtras benignus exaudi: ut ſuper has fruges famulorum tuorum veniat ſperatæ bene✠dictionis ubertas: ut repleti de frugibus tuis in tuo nomine de tua gratia ſemper exultent. Per Chriſtum Dominum &c.

Aſpergantur aqua benedicta.

§. III.

Benedictio fœni, paſcuorum, ſalis, & aquæ pro animalibus à maleficiis liberandis, ac præſervandis.

782 ℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.

℣. Do-

℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens æternæ Deus, qui producis fænum jumentis, & herbam ſervituti hominum, quique aperis manum tuam, & imples omne animal benedictione, dans eſcam omnibus in tempore opportuno; exaudi preces ſervorum tuorum, & ſuper hoc fænum, paſcua, ſalem, & aquam, tuam ſanctiſſimam ✠ benedictionem infundere digneris, ut quæcumque animalia ex eis ſumpſerint, ab eis diſcedant omnes inſidiæ latentis inimici, liberentur, ac præſerventur ab omni maleficio, noxa, & infeſtatione dæmoniaca: & a quacumque lue, peſte, ac morbo contagioſo: ut illis tua divina virtute adjutis, atque protectis, eorum domini, ac cuſtodes gratiarum tibi in Eccleſia tua referant actiones. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Aſpergantur deinde aqua benedicta.

Alii exorciſmi, conjurationes, ac benedictiones pro dæmonibus coercendis aereas tempeſtates cientibus, fulmina, ac grandines excitantibus, ac per ipſas, ſicut & per vermes, bruchos, locuſtas, erucas, & id generis animalcula, vineas, campos, & fruges devaſtantibus, ac deſtruentibus ex Rituali Romano noviſſimæ impreſſionis ſunt petendi.

§. IV.

HIc tamen omittendæ non ſunt communes aliarum rerum ad uſum hominis ſpectantium benedictiones, quæ maximæ hominum conferunt utilitati. Nam cùm dæmon divinam obſcurare benignitatem, ac liberalitatem maximoperè tentet, qua Deus ad nobis abundè dona elargienda excitatur, nos, per hujuſmodi benedictiones, ipſius in bonis nobis conferendis abundantiam teſtamur: Benedictio enim abundantiam ſignificat ſecundùm illud Geneſis 22. *Et benedicentur in ſemine tuo omnes gentes.* ut eruditè docet Paulus Carraria *tom. 2. de Regulari, ac myſtica Regularum Juris canon. interpret. & verit. Reg. 3. art. 1. pun. 5. num. 7.* Idcircò ſequentes, ut uſitatiores ſubiiciemus.

Benedictio panis; & vini; & quorumcumque comeſtibilium.

Adjutorium ✠ noſtrum in nomine Domini.
Qui fecit cœlum, & terram.

Exorciſmus.

EXorcizo vos creaturæ panis, & vini, & cujuſcumque comeſtibilis, In nomine ✠ illius, qui panes in deſerto benedixit, & multiplicavit: qui aquam in vinum convertit, & manna in deſerto patribus dedit omne delectamentum in ſe habentem; ut ſitis fortitudo, ſanitas, & purificatio huic, & omnibus Dei, creaturis ex vobis ſumentibus ad effugandos omnes ſpiritus immundos, omnemque nefariam vim Diaboli, & omnes figuras Sathanæ exterminandas: Per eum, qui venturus eſt judicare vivos, & mortuos, & ſæculum ſæculorum. Amen.

Oremus.

OMnipotens Deus, æternæ vitæ, & Angelorum panis vivus, qui Eliam in fortudine ſubcinericii panis uſque ad montem Oreb ambulare feciſti, & quinque panes in deſerto tua ſancta benedictione multiplicaſti, aquam in optimum vinum tranſubſtantiaſti, Moyſemque, & populum tuum in deſerto cibis ſuaviſſimis cibaſti, purificare, ✠ benedicere, ✠ & ſanctificare ✠ digneris has creaturas cibi, & potus, quas in nomine ſancto tuo purifico, ✠ benedico, ✠ & ſanctifico, ✠ ut omnibus ex eis comedentibus, ac bibentibus ſint contra maleficia, inſidias, & callidi hoſtis morbos præſidium, & tutamen: & comedentium corda, viſcera, & cuncta corporis membra per Spiritus ſancti gratiam benedicentur. Quæ omnia maleficia, incantationes, ligationes, ſignaturas, & facturas, per hæc comeſtibilia, & potabilia benedicta deſtruo, ✠ annihilo, ✠ & à corporibus humanis eradico ✠ Per te, Jeſu Chriſte, qui vivis, & regnas in ſæcula ſæculorum. Amen.

Aſpergatur aqua benedicta.

Alia benedictio Panis.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DOmine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, bene ✠ dicere digneris hunc panem tua ſancta ſpirituali benedictione: ut ſit omnibus ſumentibus ſalus mentis, & corporis: atque contra omnes morbos, & univerſas inimicorum inſidias tutamen. Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum, panem vivum, qui de cœlo deſcendit, & dat vitam, & ſalutem mundo: & tecum vivit, & regnat in unitate Spiritus ſancti Deus: per omnia ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Aſpergatur aqua benedicta.

Alia Benedictio ad quodcumque comeſtibile.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum.
℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

BEne † dic, Domine, creaturam iſtam N. ut ſit remedium ſalutare generi humano: & præſta per invocationem ſancti nominis tui, ut quicumque ex ea ſumpſerint, corporis ſanitatem, & animæ tutelam percipiant. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Aſpergat aqua benedicta.

Benedictio Salis.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DOmine Deus, Pater omnipotens, qui hanc gratiam cęlitùs ſali tribuere dignatus es, ut ex illo poſſint univerſa condiri, quæ hominibus ad eſcam procreaſti, bene ✠ dic hanc creaturam ſalis, ad effugandum inimicum: & ei ſalubrem medicinam immitte, ut proficiat ſumentibus ad animæ, & corporis ſanitatem. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Et aſpergat aqua benedicta.

Benedictio Agni, & aliarum carnium.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus, qui per famulum tuum Moyſen, in liberatione populi tui de Ægypto agnum occidi juſſiſti in ſimilitudinem Domini noſtri Jeſu Chriſti, & utroſquè poſtes domorum de ſanguine ejuſdem agni perungi præcepiſti: quique in priori Teſtamento carnes animalium in ſacrificio offerri voluiſti, & in cibum & refectionem hominibus conceſſiſti: quæſumus, ut hanc carnem bene ✠ dicere & ſancti ✠ ficare digneris, quam famuli tui ad laudem tuam ſumere deſiderant, per reſurrectionem ejuſdem Domini noſtri Jeſu Chriſti: Qui tecum vivit, & regnat in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Et mox aſpergat aqua benedicta.

Benedictio ovorum.

℣. Adjutorum noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

SUperveniat, quęſumus Domine, tuę benedicti ✠ onis gratia huic ovorum creaturæ: ut cibus ſalubris fiat fidelibus tuis in gratiarum actione ſumentibus, ob reſurrectionem Domini noſtri Jeſu Chriſti. Qui tecum vivit, & regnat in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Et aſpergat aqua benedicta.

Benedictio quorumcumque fructuum.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Digitized by Google

Oremus.

BEne ✠ dic Domine hos fructus, & præsta: ut qui ex eis in tuo sancto nomine vescentur, corporis, & animæ salute potiantur. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Et aspergat aqua benedicta.

Benedictio vini, cervisiæ, vel alterius potabilis materiæ.

℣. Adjutorium nostrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DOmine Deus, Pater omnipotens, statutor omnium elementorum, & fructuum, qui per Jesum Christum Filium tuum Dominum nostrum, substantiam hanc in refocillationem sitis, & corporum salutem esse voluisti; te supplices deprecamur, ut ex auditis orationibus nostris, eam tuæ pietatis aspectu sancti ✠ fices: atque ita omnium spirituum immundorum ab ea recedat incursio, ut quicumque ex ea sumpserit, ei gratia tuæ benedictionis adveniat, & mala omnia te propitiante ab eo procul recedant. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit, &c. ℟. Amen.

Et aspergat aqua benedicta.

Alia benedictio vino propria.

℣. Adjutorium nostrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DOmine Jesu Christe, qui in Cana Galillææ ex aqua vinum fecisti, qui es vitis vera, multiplica super nos misericordiam tuam, & bene ✠ dicere, & sanctificare digneris hanc creaturam vini, ut quicumque ex eo sumet, divinæ benedictionis tuæ opulentia repleatur, & sanctificetur, & corporis sanitatem, & animæ tutelam percipiat. Qui cum Patre, & Spiritu sancto vivis, & regnas, &c. ℟. Amen.

Et aspergat aqua benedicta.

Benedictio olei.

℣. Adjutorium nostrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

EMitte, quæsumus Domine, Spiritum sanctum tuum paraclitum de cœlis in hanc pinguedinem olivæ, quam de viridi ligno producere dignatus es, ad refectionem mentis, & corporis, ut tua sancta bene ✠ dictione sit omnibus hoc unguento cælestis medicinæ perunctis tutamen mentis, & corporis, ad evacuandos omnes dolores, omnesque infirmitates, omnemque

ægri-

ægritudinem mentis, & corporis, & ſi quod illis adverſantium ſpirituum adhæreat nocumentum, ad tactum, & ſumptionem ſanctificati olei hujus abſcedat, nullus ſpiritualibus nequitiis locus, nulla refugis virtutibus ſit facultas, nulla inſidiantibus malis latendi licentia relinquatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Benedictio quarumcumque medicinarum.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

SUmme Deus, qui ſumma, & media, imaque cuſtodis, qui omnem creaturam intrinſecùs ambiendo concludis, ſancti✠ficare, & bene✠dicere digneris hanc medicinam, & bene✠dictionem tuam ſuper eam digneris effundere, ut per tuam ſanctiſſimam virtutem, & copioſiſſimam benedictionem per ſignum ſanctæ Crucis✠ impertitam, omnis virtus diabolica ab hac creatura, quæ hanc medicinam ſumptura eſt, expellatur, & annihiletur, tantamque virtutem merito Paſſionis tuæ, & vivificæ Crucis † recipiat, ut omnes immundos ſpiritus, incantationes, ligaturas, ſignaturas, facturas, & omnia maleficia poſſit expellere, & divertere à famulo tuo, qui ea utetur, exhibeatque ei plenum ſanitatis effectum. Per Chriſtum Dominum &c. ℟. Amen.

Oremus.

BEnedico te, creatura medicinæ, in nomine altiſſimi Patris, † & Filii, † & Spiritas † ſancti, qui te creavit pro tutela humani generis. Et rogamus te, Domine Deus noſter, ut hæc creatura medicinæ famulo tuo, qui ea utetur, in nomine Sanctæ Trinitatis efficiatur ſalutare remedium, ſitque perfecta medicina in viſceribus ejus. Qui in Trinitate perfecta vivis, & regnas in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Deinde aſpergat aqua benedicta.

Benedictio Thalami.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

BEne † dic Domine, thalamum hunc: ut omnes habitantes in eo, in tua pace conſiſtant, & ſeneſcant, & multiplicentur in longitudine dierum cum incolumitate mentis, & corporis, & ad regna cœlorum perveniant. Per Chriſtum Dominum noſtrum &c. ℟. Amen.

Oremus.

CReator, & conſervator humani generis, dator gratiæ ſpiritualis, largitor æternæ ſalutis, tu, Domine, emitte benedictionem tuam ſuper hunc thalamum, ut, quicumque in eo requieſcet, in virtute cęleſtis defenſionis ad vitam æternam proficiat, & à ſuis languoribus, & doloribus, omnibuſque

busque insidiis, & machinationibus diaboli, & ministrorum ejus liberetur. Per Christum Dominum &c. ℟. Amen.

Posteà aspergat aqua benedicta.

Benedictio Cubiculi.

℣. Adjutorium nostrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

BEne ✠ dic, Domine Deus omnipotens, locum istum, ut sit in eo sanitas, castitas, victoria, fortitudo, humilitas, bonitas, & mansuetudo, plenitudo legis, & gratiarum actio Deo Patri, & Filio, & Spiritui sancto: & hęc benedictio maneat super hunc locum, & super habitantes in eo, Angeli tuę lucis eum inhabitent, eumque, & ejus habitatores custodiant, & defendant contra omnes insidias inimici; & si quę adversa, & contraria sunt, ab eo in hoc loco machinata, & fabricata, auctoritate majestatis tuę expellant. Per Christum Dominum &c. ℟. Amen.

Oremus.

PRopitiare, Domine, supplicationibus nostris, & bene ✠ dic locum istum dextera tua sancta, & omnes, qui in eo commorantur, illumque visitare, & inhabitantibus gratiam sanitatis impertiri digneris, sicut benedicere dignatus es cubiculo, & domui, in quo exceptus fuit hospitio Propheta Eliseus; & sicut visitasti, & sanasti socrum Petri; mitte, Domine, sanctum Angelum tuum de cælis, qui liberet, & defendat hunc locum ab imminentibus malis cum omnibus, qui in eo commorantur, nullaq; eos nequitia contrariæ potestatis infestet, sed virtute Spiritus Sancti fiat hic tibi debitum, & devota libertate securum servitium. Per Dominum nostrum, &c. Resp. Amen.

Deinde aspergat aqua benedicta.

Benedictio ignis, quo cremabuntur signa maleficii inventa.

Vers. Adjutorium nostrum in nomine Domini.
Resp. Qui fecit cœlum, & terram.
Vers. Dominus vobiscum. Resp. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DOmine Deus omnipotens, cui assistit exercitus Angelorum cum tremore, quorum servitium spirituale, & igneum esse cognoscitur, dignare respicere, bene ✠ dicere, & sanctificare hanc creaturam ignis, ut eo combustis maleficii signis, omnes languores, omnesque infirmitates, atque insidiæ inimici effugiant, & separentur à plasmate tuo. Nunquam lædatur à morsu antiqui serpentis, quod pretioso Sanguine Filii tui redemisti. Qui tecum vivit, & regnat, &c. Resp. Amen.

Aspergat aqua benedicta.

Benedictio Thuris, seu Incensi.

℣. Adjutorium nostrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiscum.
℟. Et cum spiritu tuo.

Ore-

Oremus.

PEr intercessionem Beati Michaelis Archangelis stantis à dextris altaris incensi, & omnium electorum suorum, incensum istud dignetur Dominus bene✠dicere, & in odorem suavitatis accipere. Sit, quæsumus Domine, famulis tuis pretioso Sanguine tuo redemptis, defensio perpetua contra omnes spiritus malignos, & omnes incantationes, præstigia, & diabolicas vexationes: sit perpetua expulsio malignorum spirituum, & in quocumque loco odor hujus incensi fuerit, nullum maleficium, nullaque molestatio diabolica possit perdurare, sed statim tua immensa potentia, & virtute tollatur, & abigatur per signum sanctæ Crucis tuæ. Qui vivis, &c. Resp. Amen.

Oremus.

DOmine Deus omnipotens, cui astat exercitus Angelorum cum tremore, dignare bene✠dicere, & sancti✠ficare hanc creaturam incensi, ut omnes languores, omnesque infirmitates, atque insidiæ inimici odorem incensi hujus sentientes fugiant procul, ut de cætero non audeant lædere, molestare, aut infestare creaturas tuas, aut loca habitationis earum. Per te, Jesu Christe Salvator mundi, qui vivis, &c. Amen.

Aspergat aqua benedicta.

Benedictio Aquæ.

℣. Adjutorium nostrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

BEne✠dic, omnipotens Deus, hanc aquam, quam ad usum humani generis ad abluendum omnium peccatorum crimina præstitisti, ut invocato super ea nomine tuo sancto, quicunque in ea lotus fuerit, vel ubicunque aspersa fuerit, seu à qualibet creatura rationali potata, salutaris tui munus invisibile per hanc aquam tribuatur, ut omne, quod sordidum est, effugetur, & tuæ pietatis beneficium in omnibus convalescat. Per Dominum nostrum Jesum Christum, &c. Amen.

Oremus.

DOmine Sancte Pater, æterne Deus, exaudi preces nostras, sicut exaudire dignatus es famulum tuum Moysem in mari rubro, propter hoc, quia Pharao in populo tuo cor suum exacerbavit, ut ipsum manu sui exercitus necaret: & sicut Eliseus Propheta, cùm populus tuus aquam gustare non posset, sal accepit, & projecit ad exitus aquarum, & benedixit eas, & dixit: Sanavit Dominus aquas istas, & non erit in eis mors, neque infirmitas, & sanatę sunt aquæ: ita tu, Domine, sana aquam istam, ut ubicunque aspersa fuerit per domos, sive angulos domorum, & ubicunque maleficium diabolicum delatum fuerit, statim confusum, & increpatum abscedat, & fugiat; & sit nobis, Domine, hęc aequa aspersa, aqua omnis virtutis, aqua refrigerans, & diaboli interitus: & liberatus hic famulus tuus N. laudes, & gratias tibi Domine Sancte Pater omnipotens, agat sempiternas. Per Christum Dominum nostrum &c. Amen.

Ex thesauro Exercismorum pag. mihi 396.

Bene-

Benedictio veſtimentorum.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens æterne Deus, qui inter cætera mirabilia creaturas tuas diverſis ornamentis decoraſti: & tunicas pelliceas Adæ, & Evæ feciſti: noſque veſte miſericordiæ tuæ in hoc ſæculo,& in regno tuo pervenientes ſtola gloriæ circundas: quæſumus, ut hoc induſium, ſeu hæc indumenta, pro tui nominis amore, purificare, ✠ mundare, ✠ & benedicere ✠ digneris; ut quicumque ea portaverit, & induerit, cœleſtis gratiæ plenitudinem in eis, & munimen valeat tuæ benedictionis percipere, ut ab omnibus inimicorum maleficiis, incantationibus, ligaturis, ſignaturis, & facturis, & inſidiis defenſus, incolumis te in ſæcula glorificare poſſit. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Deinde aſpergat aqua benedicta.

Benedictio Navis.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

RIſpice in nos, omnipotens Deus, de cęlo ſancto tuo: & dignare benedictione cœleſti huic bene ✠ dicere navi, in qua, ſancto comitante Angelo tuo, ambulantes itinere recto, & proſpero dirigere, & ab omni periculo, & infortunio eripere digneris, ut ad patriam, & ad portum ſalutis reverſi, te cum alacritate mentis exultantes laudent creatorem univerſorum. Qui cum Filio tuo benedicto Domino noſtro Jeſu Chriſto, & cum Spiritu ſancto vivis, & regnas in ſęcula ſęculorum. Amen.

Deinde aſpergat aqua benedicta.

Benedictio ad quodcumque volueris.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

BEne ✠ dic, Domine, creaturam iſtam N. vel N. ut ſit remedium ſalutare generi humano; & præſta per invocationem ſanctis tui nominis; ut quicumque ex ea ſumpſerint, vel guſtaverint, corporis ſanitatem, & animæ tutelam accipiant. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Deinde aſpergat aqua benedicta.

ARTICULUS IX.

De modo, & ordine exorcizandi.

EX omnibus prædictis in hoc capite facillimè colligi potest, nullum determinatum exorcizandi ordinem necessariò assignari; sed posse Exorcistam pro voto suo ex exorcismis, conjurationibus, ac benedictionibus juxtà patientis conditionem, & vexationem, ipsius dispositionem, ac temporis opportunitatem, eos seligere, qui magis sibi opportuni videbuntur. Non enim idem ordo cum omnibus obsessis, ac maleficiatis est servandus: quia non eædem omnium sunt obsessiones, ac vexationes. Si quis enim Exorcista, cùm sibi aliquis maleficio affectus adducitur, in quo dæmon super sensitivas potentias, ac super linguæ usum ad loquendum potestatem non habet; sed tantùm aliquam aliam corporis partem divexat, puta stomachum, renes, caput, & id generis, Si, inquam Exorcista dæmoni præcipere vellet, ut per os obsessi loqueretur, & ad interrogata responderet, quid ageret Exorcista hujusmodi interrogationibus? surdum alloqueretur, oleum, & operam perderet, ac diù majores Vexato cruciatus augeret. Prædictis ergo exorcismis, objurgationibus, præceptis, ac benedictionibus secundùm obsessorum, Energumenorum, ac maleficio affectorum diversitatem, dispositionem variam, ac diversam temporis, & loci opportunitatem est utendum. 784 *Quomodo utendum sit exorcismis.*

Nihilominus inutile minimè erit, maximè pro tyronibus in exorcistatus ordine, servandam seriem assignare, quæ in hujus artis praxi talis erit.

§. I.

PRimò Exorcista experiatur, num ipsemet debitas conditiones pro munere suo ritè, ac tutò obeundo possideat, nempè num præter ordinis, ac jurisdictionis potestatem, sufficienti sit scientia præditus in ordine ad cognoscendum maleficiorum, & obsessionum causam permissivam, Deum scilicet, ac rationem permissionis: causam efficientem, & operantem, Dæmonem nempè; ministerialem, & cooperantem, Maleficum scilicet: instrumentalem, seu moralem, res naturales nempè: nec non eorum signa tam probabilia, quàm evidentia: num virtutibus sit ornatus, fide theologica scilicet, & maximè respectu eorum, quæ sui muneris sunt, nedum implicitè, sed & explicitè: Spe, seu fiducia firma, & inhæsitanti, quòd dæmonem sit expulsurus, si talis expulsio fuerit salutaris: Charitate erga Deum, & proximum: Fortitudine in sustinendo, & perseverando; & Prudentia in vitandis erroribus circa adjurationem, & in rectis semitis circa eandem eligendis. 785 *Quid considerandum ab Exorcista circa seipsum.*

§. II.

SEcundò, antequàm exorcizandi opus aggrediatur, priùs agnoscat, an ille, qui proponitur, energumenus, aut maleficiatus verè, & certè, vel saltem probabiliter sit, aliter si aliqua signa saltem probabilia non habeat, non ultra procedat juxtà regulas *à num. 618. inclusivè usque ad num. 621. exclusivè*, assignatas. 786 *Quid considerandum circa obsessum.*

Tertiò, diligenter advertat, an in Patiente conditiones requisitæ, capacitas scilicet ad intelligendam instructionem; propriæ liberationis desiderium; fides spei firmæ, seu suæ liberationis fiduciæ conjuncta; obedientia, quam in omnibus Exorcistæ præstare debet; ac tandem pura conscientia habeantur: Nam si Energumenus prædictis careat, difficillimè optatam sanitatem consequetur.

Quartò, quòd exorcizandus contritus, & etiam, si fieri potest, confessus sit, & sacra communione refectus; sitque honestis parentibus, vel amicis associatus, & in locum ad hoc aptum, scilicet quietum, devotum, & à populi multitudine remotum perductus. Supra n. 174. & sequent.

Quintò,

Digitized by Google

§. III.

787 *Invocandum est ab Exorcista divinum Numen.*

QUintò, cognito, quòd verè maleficiatus, vel Energumenus sit, Exorcista cum omnibus astantibus genuflexus Spiritum Sanctum imploret, ut ab eo in suo ministerio dirigatur:

Antiphona ad invocationem Spiritus Sancti.

Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende.

℣. Emitte spiritum tuum, & creabuntur.

℟. Et renovabis faciem terræ. Oremus.

ADsit nobis, quæsumus Domine, virtus Spiritus Sancti, quæ & corda nostra clementer expurget, & ab omnibus tueatur adversis. Per Christum Dominum nostrum.

DA, quæsumus, nobis, omnipotens, & misericors Deus: ut Sancto Spiritu congregati, hostili nullatenus incursione turbemur.

ACtiones nostras, quæsumus Domine, aspirando præveni, & adjuvando prosequere: ut cuncta nostra oratio, & operatio à te semper incipiat, & per te cœpta finiatur.

DEus, à quo bona cuncta procedunt, largire supplicibus tuis: ut cogitemus, te inspirante, quæ recta sunt: & te gubernante eadem faciamus.

PAteant aures misericordiæ tuæ, Domine, precibus supplicantium: & ut petentibus desiderata concedas: fac eos, quæ tibi sunt placita, postulare. Per Christum, &c. ℟. Amen.

§. IV.

788 *Quid agendum oratione soluta ab Exorcista, & circumstantibus.*

SExtò, oratione soluta, sedeant omnes ad instructionem audiendam, quæ non solùm Energumeno; sed circumstantibus etiam plurimùm valebit: in qua instructione Exorcista vulgari idiomate clarè, & distinctè, juxtà Energumeni capacitatem, quæ sint credenda erga Deum, Exorcistam, dæmonem, & seipsum, juxta doctrinam traditam à *n.622. inclusivè usque ad 646. exclusivè*, declarabit.

Interrogationes faciendæ.

Septimò Exorcista patientem interroget, quo malo, & in qua corporis parte regulariter à dæmone divexetur. Quo respondente, sic & sic: & in tali parte, &c. tunc Exorcista præcepto instructivo dæmonis obedientiam probet juxta regulas supra *à nu.368. usque ad 377. & 665.* ubi *de præcepto instructivo* agitur, assignatas.

Probationes peragendæ.

Octavò, postquam Exorcista Energumenum perfectè instruxerit, eum probet, an perfectè credat, quæ ad expulsionem necessaria sunt juxta regulas traditas supra *à num.646. inclusivè, usque ad 554. exclusivè.*

Nonò, cognito, quòd Energumenus benè dispositus sit, ac perfectè pro sua liberatione probatus, Exorcista illum admoneat de tentationibus, ac suggestionibus, quas in liberatione illi versipellis hostis obiiciet, ut eum ad diffidentiam de divini auxilii concursu inducere valeat: poteritque aliquas earum, quæ ponuntur supra *num.738.* secundùm doctrinam illo articulo traditam adducere. Moneatque, ac doceat illis resistendi modum, suis locis distinctis, nempè *art.2. 3. & 4. hujus quarti capitis* assignatum.

§. V.

789 *Divinum implorandum auxilium.*

DEcimò, invento ab Exorcista Energumeno benè dispositò, perfectè probato, & ad dæmoniacis tentationibus resistendum ritè parato, Exorcista unà cum

cum omnibus aſtantibus genuflexus ante Crucifixi, ac Beatiſſimæ Virginis imaginem, divinum imploret auxilium pro dæmonis expulſione, humiliter, ac devotè aliquam, vel aliquas ex orationibus poſitis ſupra *à num. 740. 741. & 742.* recitando.

Undecimò, poſt orationem ſedeat Exorciſta, cæteris omnibus genuflexis, & jubeat, ut Energumenus fidem, ac fiduciam, quam mente ſe habere fatetur, verbis explicet, juxta propriam ſui ipſius devotionem. Poterit tamen Exorciſta formulam ſupra *nu. 656.* vel alias ſuis locis diſtinctis poſitas proponere juxta obſeſſionum, ac maleficiorum varietatem. Deinde ſtatim deteſtationis actum in dæmonem eiſdem locis poſitum renovare. *Alius fidei, ac confidentiæ enunciandus.*

Duodecimò, Exorciſta ea, quæ *à num. 743. inclusivè uſque ad num. 765. excluſivè* habentur, juxtà ordinem ibi poſitum, & monita ibi tradita proſequatur. *Nec non alius deteſtationis.*

Modus brevis aptiſſimus ad dæmones expellendos, & maleficia diſſolvenda.

DUcto Vexato coram Exorciſta in loco decenti, devoto, & à populi multitudine remoto, præſentibus aliquibus ex ejus parentibus, vel amicis; ex ſignis ejus vexatione prægnita, probet Exorciſta ad majorem evidentiam, an verè vexatus ſit, & hoc per præceptum probativum, ſic conditionaliter dæmoni præcipiendo: 790 *Modus brevis dæmones expellendi.*

In nomine Jeſu præcipio tibi, dæmon, ſi tu es in corpore iſtius creaturæ Dei, ut me præſente illos humores commoveas vel in ſtomacho, vel in altera parte corporis, quos ſolitus es commovere me abſente, ſine ulla tamen laſione ipſius patientis. *Præceptum probativum.*

Deinde ſtatim præcipiat, ut à tali commotione deſiſtat.

Cognito ex dæmonis obedientia, quòd infirmitas certitudinaliter à dæmone eſt excitata, Exorciſta breviter Energumenum inſtruat.

Primò, ut credat, quantum eſt ex parte ſua, ad illum à dæmone liberandum paratiſſimum eſſe, ſi ipſe ſanitate benè ſit uſurus, ad Deum nempè magis, ac magis laudandum, & glorificandum, & ſalutem animæ ſuæ majori ſtudio procurandam; & confidenter credat, ſe à Deo tale beneficium obtenturum.

Secundò, Exorciſtam à Deo, & ab Eccleſia in Exorciſtatus ordine dæmones ejiciendi poteſtatem accepiſſe: & quòd ipſe, cùm ſit Exorciſta, talem habet facultatem.

Tertiò, dæmonem ad ipſius Exorciſtæ præceptum cogendum fore ab ipſo Energumeno exire: quia à divina virtute, quæ præſens eſt, expelletur.

Quartò, Deum ad ipſius obſeſſi peccata minimè reſpecturum, dummodò illicò ex corde perfectum doloris, ac contritionis actum cum propoſito firmo quamprimùm fideliter confitendi peccata ſua, ac ſatisfaciendi, producat.

Quintò, Exorciſta vexatum interroget, an firmiter credat, quod ipſe illum docuit: ſimiliter, an confidat, nunc immediatè Deum ob ſuam infinitam bonitatem, ac miſericordiam, eum eſſe liberaturum. Si hilari fronte reſpondeat, quòd ſic: tunc jubeat, ut genuflexus corde, & ore contritionis actum eliciat, & proferat; deinde humiliter devotè, ac confidenter à Deo ſuam liberationem depoſcat; dæmonique præcipiat in nomine Jeſu, ut recedat: poteritque Exorciſta illum ad hujuſmodi actus formandos, & exprimendos adjuvare.

Tandem Exorciſta ſedens, patiente genuflexo, & cernuo, contra dæmonem præceptum proferat expulſivum, dicens:

Ego N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Jeſu Chriſti præcipio tibi, dæmon, ut immediatè, & ſine ulla mora exeas ex corpore iſtius creaturæ Dei, nec amplius habeas poteſtatem nocèndi ei intrinſecè, vel extrinſecè, vel quocúque modo eã perturbãdi, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Poſt liberationem jubeat, ut immediatè breviter gratiarum actionis actum erga Deum eliciat, poteritque ipſemet Exorciſta ei dictare juxta formulam poſitam ſupra *Deo gratiæ agenda.*

pra *num.* 747. Et admonere, ut impositerum spiritualia, ac præservativa remedia adhibeat, ne dæmon amplius illum invadere queat, ac perturbare.

Modus brevissimus ad dæmones expellendos, & maleficia destruenda.

791 *Modus brevissimus dæmones expellendi.*

PRæsentato Energumeno, vel maleficiato ad suam liberationem consequendam perfectissimè disposito coram Exorcista, vel Parocho, jubeat Exorcista, vel Parochus, ut dicat, num ipsum Dei, & Ecclesiæ ministrum esse credat, & ut talem se dæmones eiiciendi, ejusq; maleficia destruendi facultatem habere. Qui si hilari vultu, magnaq; devotione, ac fiducia se firmiter credere, ac sine ulla hęsitatione confidere asserat, quòd mox à quacumque dęmonum vexatione liberabitur, nec contra ipsum dęmones quicquam ulteriùs poterunt, Exorcista sedens, patiente ad pedes ejus genuflexo, præceptum contra dęmonem hac, vel alia formula efformet.

Præceptum expulsivum.

In nomine Iesu Christi præcipio tibi, dæmon, ut exeas ex corpore istius creaturæ Dei, nunquam in illud rediturus.

Formato hoc præcepto, jubeat, ut persona liberata surgat, ac suam liberationem contestetur.

Cognito, quòd verè sit liberata, jubeat, ut genuflexa Deo gratias referat, cui soli honor, & gloria in sæcula sęculorum. Amen.

CAPUT V.

De Remediis pro afflictis, & tribulatis.

792 Eccl.c.17.

QUamvis Parochorum sit proprium munus, afflictis, ac tribulatis suæ curæ subjectis opem tribuere, sicut eis in Rituali Romano *c.de Visitatione, & cura infirmorum* insinuatur. Verumtamen, quia *unicuique Deus mandavit de proximo suo*; ut quilibet etiam latinæ linguæ ignarus & sibi, & proximo, cùm necessitas postulat, in tribulationibus, ac necessitatibus opportuna possit adhibere remedia, hic nonnullas vulgari idiomate (sic rogatus) breves instructiones cum quibusdam orationibus deprecativis subiiciam, maximè pro afflictis, ac tribulatis in infirmitatibus naturalibus sublevandis; eosque ab inimicis, ac persecutoribus tuendis. Quod duobus articulis discutietur.

ARTICULUS I.

De afflictis, ac tribulatis in infirmitatibus naturalibus sublevandis.

SUppositis instructionibus pro Parochis, quæ in Rituali Romano *loco cit.* habentur, quas ipsi, cùm necessitas exigit, semper in oculis habere tenentur, sequentes pro omnibus breviter propono.

Istruttione prima.

793 QUello, che desidera nelle sue infermità d'essere da Dio consolato, & ajutato deue

Primieramente considerare, e ricevere quell'infermità, e tribulatione, come venuta dalla mano di Dio per salute dell'anima sua, acciò si emendi di qualche suo peccato, ò difetto, e disponga meglio la vita sua, corregga i suoi costumi, e faccia maggior profitto per l'avvenire nella via del Paradiso. E però deve subito ringratiare Sua Divina Maestà, che si sia compiaciuto di visitarlo con quell'infermità, e tribulatione, e di darli quella piccola Croce.

Secondariamente, deve pregar Iddio, che gli dia ajuto, acciò da questa visitatione, qual si sia, possa cavare quel frutto, e profitto, che Iddio desidera, nè dalla sua impatienza, & ingratitudine venga impedito.

Terzo,

Terzo, ſe per ſorte quell'infermità le fuſſe ſtata da Dio mandata per ſuoi peccati, ſubito faccia un' atto vero di dolore, e contritione de' ſuoi peccati con propoſito fermo d' emendarſi, e di farne la dovuta penitenza; che levata la cauſa dell' infermità, ſi leverà l'effetto, conforme anco Santa Chieſa nell' infraſcritte Collette, ò Orationi coſtuma di domandare. Infra num. 795. & num. 815.

Quarto, ſe quell' infermità da Dio gli fuſſe mandata per la ſua negligenza nel caminare nella via della Chriſtiana perfettione, ſi ſtabiliſca di cuore, di volere per l'avvenire vivere puramente, e con tutte le ſue forze affaticarſi per ſervir Dio con maggior' affetto, e ſollecitudine: e però preghi Iddio, che per la ſua bontà, e miſericordia, e per i meriti della ſua ſacratiſſima Paſſione, ſi degni perdonarli i ſuoi peccati, e concederli gratia, di poter per l'avvenire amarlo, e ſervirlo con tutto il cuore, con tutta l'anima, e con tutte le forze: & adempire quell' opere, che ſaranno più conformi al ſuo divino volere.

Quinto, s' offeriſca à patire per amor di Dio quell' infermità, e tutte quelle pene, e tormenti, che ſono più conformi al ſuo divin beneplacito.

E per mettere in pratica queſti precedenti atti, ſerviranno le ſeguenti orationi, prima deſcritte in latino per i dotti, di poi in volgare per quelli, che non intendono la lingua latina.

I. ORATIO

Ad accipiendam infirmitatem, ut à divina providentia immiſſam: ac pro ipſa Deo gratias agendum.

DOmine Jeſu Chriſte, qui ad gloriam tuam, & ſalutem noſtram læta permiſces triſtibus, & ad profectum noſtrum ſecunda, adverſaque evenire permittis, bonitati tuæ gratias ago, quòd mei fueris recordatus, & hac exigua cruce ſervum inutilem viſitaveris. Peto autem gratiam, ut ex hac qualicumque viſitatione tua fructus, & proventus, quem tu deſideras, conſequatur, neque impatientia, vel ingratitudine mea impediatur. Tuam, quæſo, manum porrigas infirmo mihi, meque ſicut Petrum Apoſtolum: cùm mergi cœpiſſet marinis fluctibus, potenti dextera erige, ne ſub hac cruce labaſcam, & concidam. 794

Oremus.

DEus, qui conſpicis, quia ex noſtra pravitate affligimur: concede propitius, ut ex tua viſitatione conſolemur. Qui vivis, & regnas in ſæcula ſæculorum. Amen. Sabbato quatuor temporum Adventus.

II. ORATIO

Ad impetrandam à Deo veniam peccatorum.

ODomine Deus meus, confiteor me non vixiſſe, proh dolor, ſicut debuiſſem, & per gratiam tuam potuiſſem: Unde jam toto corde doleo, & me non ſatis dolere doleo. Obſecro igitur te, Domine, & ſuppliciter rogo, ut non facias mihi ſecundùm peccata mea, ſed ſecundùm magnam miſericordiam tuam, quæ ſuperat peccata totius mundi. Miſerere mei, Domine, miſerere mei, & adjuva me, ſicut tu noſti, quòd mihi neceſſe eſt in corpore, & anima. Scis omnia, potes omnia, qui vivis in ſæculorum ſæcula. 795

Digitized by Google

Oremus.

Feria 6. Cinerum ad Vesp. TUere, Domine, me famulum tuum, & ab omnibus peccatis clementer emunda: quia nulla mihi nocebit adversitas, si nulla mihi dominetur iniquitas. Per Christum, &c.

III. ORATIO

Ad proficiendum in via perfectionis.

796 DOmine Jesu Christe, ecce ego miser rẽpletus multi miseriis, fateor me hac tua paterna correptione dignum esse, quia tibi, ut debueram, obsequium, ac servitutem non impendi, ac multa bona opera, quæ operari debueram, prætermisi: sed tu, Domine Jesu, cujus est totum, quod est optimum, insere meo pectori amorem tui nominis, & in me præsta religionis augmentum, ut quæ sunt bona, nutrias: ac pietatis studio, quæ sunt nutrita, custodias.

Oremus.

Domin. 8. post Pentecost. LArgire nobis, quæsumus, Domine, semper spiritum cogitandi, quæ recta sunt, propitius & agendi: ut qui sine te esse non possumus, secundùm te vivere valeamus. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

IV. ORATIO

Ad seipsum offerendum divino beneplacito.

797 DUlcissime Domine Jesu Christe, in unione illius charitatis, qua teipsum Patri obtulisti in mortem, offero tibi cor meum, ut de me, & per me fiat beneplacitum tuum. Dulcis Jesu, hoc beneplacitum tuum eligo, & desidero, quantalibet adversa, morbus, & mors instent, & me totum fidelissimæ tuæ providentiæ, ac sanctissimæ voluntati tuæ committo. Spero enim, & rogo, ut me, & omnia, quæ circa me sunt, dirigas ad gloriam tuam, & animæ meæ salutem. O mi amantissime Pater, argue, corripe, castiga, ure, seca hoc tempore, ut in æternum parcas, neque in furore tuo peccata nostra inferni flammis exuras. Scio multis prodesse virgam tuam, cùm dilectos filios corripis, & corripiendo purgas, exerces, probas, priùsquam electos corones. Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum, quomodo, & quamdiù tibi placuerit, me virgæ tuæ paternæ subiici, meamque patientiam in cruce probari. In te, Domine, speravi, non confundar in æternum. Me totum sanctissimæ voluntati tuæ submitto, atque committo. Etiamsi mortem immittas, tamen in te vitæ fontem sperare non desinam. In manibus tuis sunt sortes meæ.

Oremus.

Domin. infra Oct. Nativ. OMnipotens sempiterne Deus, dirige actus nostros in beneplacito tuo, ut in nomine dilecti filii tui mereamur bonis operibus abundare.

Feria 6. post Domin. Pass. COrdibus nostris, quæsumus Domine, gratiam tuam benignus infunde: ut peccata nostra castigatione voluntaria cohibentes, temporaliter potiùs maceremur, quàm suppliciis deputemur æternis. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

V. ORA-

V. ORATIO

Ad ſtabiliendam humanæ voluntatis cum divina conformitatem.

O Dulcis Jeſu, neque vitam, neque mortem, ſed tuum beneplacitum deſidero, te expecto: fiat mihi ſecundùm voluntatem tuam. Si vis, ut moriar, dulcis Jeſu, ſuſcipe ſpiritum meum. Et licèt ad veſperam venerim omnium noviſſimus, da mihi; ut diutiùs vivam, dulcis Jeſu, hoc propono, & pro hoc gratiæ tuæ ſuffragium rogo, reliquum vitæ meæ corrigere, atque in holocauſtum tibi totum offerre ad gloriam tuam, & ſecundùm beneplacitum tuum.

VI. ORATIO

Ad hoc idem impetrandum, quod ſummè, & unicè eſt neceſſarium.

DOmine Jeſu Chriſte, obſecro te per amorem, quo omnium hominum onera portaſti, ut facias me onus triſtitiæ meæ cum gratitudine ſuſcipere de manu providentiæ tuæ, & de voluntate paterni cordis tui, & pro tui amore, quamdiù tibi placuerit, cum pleniſſima mei ipſius reſignatione, longanimiter ſuſtinere, ita dumtaxat, ut me tua gratia confirmes, ne unquam te vel in modico offendam, aut à ſanctiſſima voluntate tua vel minimùm recedam. Atque utinam poſſem omnium, & ſingulorum, qui pro te paſſi ſunt, hominum preſſuras ſufferre, ut qualemcumque vicem redderem infinitæ charitati tuæ. Eja benigniſſime Jeſu, ita, quæſo, unias voluntatem meam cum ſanctiſſimo beneplacito tuo, ut aliud optare nequeam, quàm quod tu vis.

VII. ORATIO

Ad perfectam ſui ipſius in divinam voluntatem reſignationem, è Ludovico Bloſio.

DUlciſſime Domine, Deus meus, memor eſto, quæſo, benignèque conſidera me pauperem creaturam tuam eſſe, te verò Dominum, & Creatorem meum. Ecce ego me in æquiſſimum judicium tuum offero, & gratiſſimæ voluntati tuæ integrè reſigno, paratus hunc, & alium quemvis cruciatum, quamdiù tibi placuerit, ſuſtinere. Utere me, ſicut vis, in tempore, & in æternitate. Quidquid tu Pater cœleſtis in me, & de me facere decreveris, facito: nam ad omnia, qua poſſum humilitate, me totum tibi offero, trado, & reſigno. Libenter patiar pro te quidquid ſuper me venire volueris, indifferenter enim volo de manu tua bonum & malum, dulce & amarum, lætum & triſte ſuſcipere, & pro omnibus gratias agere. Cuſtodi me ſolùm, Deus, ab omni peccato, & non timebo mortem, nec infernum, dummodo in æternum me non proiicias, nec deleas de libro vitæ, non mihi nocebit quidquid venerit tribulationis ſuper me. Adeſto mihi, Domine Jeſu, in omni loco & tempore, ſitque hæc mihi conſolatio, libenter pro te velle carere omni humano ſolatio. Et ſi tua mihi defuerit conſolatio, tua voluntas, &

justa probatio erit mihi pro summo solatio. Sit nomen sanctum tuum nunc, & in æternum super omnia benedictum.

Oremus.

Domin. infra Octavam Ascensionis, OMnipotens sempiterne Deus, fac nos tibi semper & devotam gerere voluntatem, & Majestati tuæ sincero corde servire. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

ORATIONE PRIMA.

Per rendere gratie à Dio dell' infermità mandata per utilità dell' anima nostra.

801 SIgnor mio Giesù Christo, che per gloria vostra, e salute nostra accompanate le cose allegre con le triste, e melanconiche, e per il nostro profitto permettete, che accadano le cose prospere insieme con le avverse, rendo gratie alla vostra bontà, che di me vi siete ricordato, e con questa picciola croce havete visitato questo vostro servo inutile. Però vi domando gratia, acciò da questa, qual si sia visitatione, ne segua quel frutto, e profitto, che desidera la Maestà vostra: nè dalla mia impatienza, & ingratitudine venga impedito. Pregovi dunque, e supplico vogliate porgere la mano à me infermo, e con la potente vostra destra vi degniate reggermi, come Pietro Apostolo, quando cominciava sommergersi nell' onde del mare, acciò sotto questa croce non mi perda d'animo; e cada miserabilmente.

ORATIONE SECONDA.

Per impetrar da Dio il perdono de' suoi peccati.

802 OSignor mio Dio, confesso di non essere vissuto (misero me) conforme haverei dovuto, & haverei potuto per mezzo della gratia vostra. Perilche hora di tutto cuore me ne dolgo; e mi dispiace di non dolermi à bastanza. Vi supplico dunque mio Signore, & humilmente vi prego, acciò non riguardiate a' miei peccati: ma alla grandezza della vostra bontà, e misericordia, la qual supera i peccati di tutto il mondo. Habbiate di me pietà ò mio Dio, pietà, pietà ò mio Dio, & ajutatemi, si come voi conoscete, che mi è necessario nell' anima, e nel corpo. Voi sapete il tutto, potete il tutto, che vivete ne secoli de secoli.

ORATIONE TERZA.

Per far profitto nella via della perfettione.

803 SIgnor mio Giesù Christo, eccomi io misero ripieno di molte miserie, confesso essere degno di questa vostra paterna correttione: poiche non vi hò reso quell'offequio, e servitù, ch' io dovevo: & hò tralasciato d'operare molte buone opere, le quali haverei potuto con l'ajuto vostro operare. Ma voi Giesù mio dolce, di cui è tutto, e dipende il tutto, che è ottimo, inserite

nel

nel mio petto l'amore del voſtro ſanto nome, & operate in me l'accreſcimento della chriſtiana perfettione: e venite à nutrire in me tutte quell' opere, che ſono buone, e perfette: e col ſtudio della voſtra pietà cuſtodite quelle, che ſono già nutrite.

ORATIONE QUARTA.

Per offerir sè ſteſſo à patire ſecondo il divino beneplacito.

DOlciſſimo Signore Gieſù Chriſto, in unione di quella carità, con la quale voi ſteſſo offeriſti alla morte al Padre eterno, à voi offeriſco il mio cuore, acciò da me, e per me ſi faccia il voſtro beneplacito. Dolce Gieſù, queſto voſtro beneplacito eleggo, e deſidero: venghino pure ſopra di me avverſità, e la morte iſteſſa, tutto me ſteſſo commetto alla fedeliſſima voſtra providenza, e ſantiſſima voſtra volontà. Imperoche ſpero, e prego, acciò e me, e tutte le coſe circa di me indrizziate alla gloria voſtra, e ſalute dell'anima mia. O mio amantiſſimo Padre, riprendete, correggete, caſtigate, ferite, mortificate me ſervo voſtro in queſta vita temporale, acciò mi perdoniate in eterno, ne habbiate da punire nel furor voſtro i miei peccati coll' eterne fiamme dell' inferno. Conoſco, à molti giovare il voſtro flagello, mentre correggete i voſtri diletti figli, e col correggerli li purgate, eſercitate, provate, avanti che eletti li coroniate. In voi Signore hò ſperato, non reſterò confuſo in eterno. Me tutto ſottometto, e commetto alla voſtra Santiſſima volontà. Ancorche mi deſte la morte, nondimeno non reſterò di ſperare, e confidare in voi fonte di vita. Nelle voſtre mani ſono le mie ſorti. 304

ORATIONE QUINTA.

Per ſtabilire la conformità della humana volontà con la divina.

O Dolce Gieſù, nè vita, nè morte io deſidero, mà ſolo il voſtro divino beneplacito, e voſtro aſpetto: ſia fatto di me ſecondo il voſtro divin volere. Se volete, ch'io muora, dolce Gieſù, pigliate il mio ſpirito. E benche l'ultimo di tutti sù'l tardi io ſia venuto, concedetemi, che con voi, & in voi riceva requie ſempiterna. Se poi volete, che lungo tempo io viva, dolce Gieſù, queſto propongo, e per queſto domando l'ajuto della gratia voſtra di correggere il reſtante della vita mia, e d'offerire tutto à voi in holocauſto à gloria voſtra, e ſecondo il voſtro beneplacito. 305

ORATIONE SESTA.

Per impetrare l'iſteſſa conformità, la quale è ſomma, & unicamente neceſſaria.

SIgnor mio Gieſù Chriſto, vi prego per l'amore, col quale havete portato i peſi di tutti gli huomini, vogliate fare, ch'io pigli il peſo della mia triſtezza 306

ſtezza con gratitudine dalla mano della voſtra providenza, e dalla volontà del voſtro paterno cuore: e per amor voſtro lo porti con patienza, finche piacerà à voi, con pieniſſima raſſegnatione di me ſteſſo: purche voi con la gratia voſtra mi confermiate, & fortifichiate, sì che già mai non v'offenda, nè anco in un minimo neo, nè dalla voſtra ſantiſſima volontà pur'un tantino m'allontani. O Dio voleſſe, ch'io ſolo poteſſi ſofferire tutte le afflittioni di tutti gli huomini, e di ciaſcheduno di eſſi, che per amor voſtro hanno patito, acciò in qualche parte poteſſi corriſpondere all'infinita voſtra carità. Horsù benigniſſimo Gieſù così vi prego, unite la mia volontà col ſantiſſimo voſtro beneplacito, acciòche altro deſiderar non poſſa, che quello, che voi volete.

ORATIONE SETTIMA.

Che abbraccia una perfetta raſſegnatione di sè ſteſſo nella divina volontà.

807 DOlciſſimo Signor Dio mio, ricordatevi, vi prego, e beni gnamente conſiderate, ch'io ſon povera creatura voſtra, e che voi ſiete Signore, e Creator mio. Ecco, ch'io offeriſco me ſteſſo nel ſantiſſimo giuditio voſtro, & intieramente mi raſſegno alla gratiſſima voſtra volontà, pronto, e preparato à ſopportare queſta, e qualſivoglia altra afflittione fin tanto, che piacerà alla Maeſtà voſtra. Servitevi di me, come volete, in tempo, e nell'eternità. Fate pur di me, Padre celeſte, & operate in me tutto ciò, che determinato havete di fare: imperòche con quella humiltà, che poſſo, à tutte le coſe tutto me ſteſſo offeriſco, dono, e raſſegno. Volentieri patirò per voi tutto quello, che vorrete, che mi ſopravenga: imperòche indifferentemente voglio dalla voſtra mano ricevere il bene, & il male, il dolce, e l'amaro, l'allegro, & il meſto, e per tutte le coſe vi voglio ringratiare. Cuſtoditemi ſolamente, ò mio Dio, da ogni peccato, e non temerò la morte, nè l'inferno, purche in eterno non mi rigettiate, e riproviate, ne cancelliate dal libro della vita, non mi nocerà tutto ciò, che di contrarietà, ò tribulatione mi ſopraverrà. Siatemi preſente, Signor mio Gieſù, in ogni luogo, e tempo: e queſta ſia la mia conſolatione, di voler volentieri eſſer privo d'ogni humano ſolazzo per amor voſtro. E ſe mi mancharà la voſtra conſolatione, la voſtra volontà, e giuſta provatione mi ſarà per ſommo ſolazzo, e dilettatione. Sia hora, & in eterno ſopra tutte le coſe benedetto, e glorificato il voſtro ſanto nome.

Iſtruttione ſeconda.

808 UTiliſſime ſono le precedēti orationi per conſolatione de gl'infermi, e tribulati, maſſime che deſiderano d'acquiſtare in breve tempo la perfettione. Mà perche con la ſanità ancora ſi ponno fare molte opere di perfettione, non eſſendo alcun'infermo in queſto mondo, il quale poſſa ſaper di certo, ſe non per divina rivelatione, ſe ſia la volontà di Dio di beneplacito, che egli ſtia lungamente oppreſſo da quell'infermità: ò pure ſe voglia liberarlo quanto prima, deve ricorrere alla volontà di ſegno manifeſtata nella divina ſcrittura in molti luoghi, ove Iddio notifica all'huomo, che la ſua volontà è, che nell'infermità, anguſtie, e tribulationi ſi ricorra alla Maeſtà ſua: e promette di concedere infallibilmente, e la ſanità, e tutto

Supra num. 372.

quel-

Digitized by Google

quello, che ſi domanda, mentre ſi domandi con gran fiducia, e ſia per eſſere ſalutare all'anima, ò almeno non ſia nocivo, mà però indrizzato à gloria di Dio: overo non impediſca il maggior bene.

809 Acciò dunque la ſanità, che brami, ti ſia all'anima giovevole, devi indrizzarla, come mezo per poter meglio arrivare all'ultimo fine, cioè à dar gloria, & honore à Sua Divina Maeſtà, che così coſtuma ancora S. Chieſa in tutte le orationi, che dice nell'officio, e nella meſſa, ove domanda à Dio la ſanità per gl'infermi; overo che ci liberi dall'avverſità, come ſi può vedere nell'infraſcritte *al n.* 815. Domanda dunque à Dio la ſanità liberamente, mà inſieme domanda li un'ajuto grande, & efficace per poterti ſervir bene della ſanità ſolo per impiegarti à dar gloria à Dio, à ſervire, & amare con puro cuore Sua Divina Maeſtà, & impiegarti in opere di miſericordia e ſpirituali, e corporali per ſovvenire il tuo proſſimo; proteſtando à Dio, che mentre la ſanità foſſe per eſſere nociva all'anima tua, più toſto vuoi patire, e morire, che offendere Dio. Supra num. 419. & num. 497.

810 Et affinche poſſi eccitarti à confidare in Dio, di ottenere la gratia, che domandi, conſidera, che Iddio è preſente in ogni luogo, & hà tanta cura di te, come ſe tu ſolo ti ritrovaſſi al mondo; e non ſolo cerca il tuo bene, mà deſidera il tuo maggior bene. Se dunque ti proponi, e riſolvi da dovero di ſervir meglio Iddio, e di far opere di maggior perfettione di quello, che fai nell'infermità, Iddio ti leverà l'infermità, e ti darà la ſanità, mentre veda, che certamente ſii per adempire quello, che gli prometti. Supra num. 391 Supra num. 475

811 In oltre ſolleva la tua mente alla grandezza della bontà, e pietà divina, che è tale, che non può trattenerſi, che non communichi i ſuoi favori, e le ſue gratie, mentre ritrova ſoggetti à riceverle preparati, e ben diſpoſti. Et è come il Sole, che à neſſuno nega di communicare i ſuoi raggi, mentre dalle creature inferiori col infraporre qualche corpo opaco, non vengano impediti. Supra num. 34. & ſeq. Supra num. 474.

812 Appreſſo devi conſiderare la promeſſa di Dio, che è univerſale di ajutarci in tutte le neceſſità è ſpirituali, e corporali ſenza eccettuatione alcuna, e promette di concedere tutto quello che li ſarà domandato nel nome di Gieſù, mentre che ſia ſecondo l'honeſtà, e retta ragione, & ordinato à gloria, & honore di Sua Divina Maeſtà; che ſe in fatti ſarà per riſultare à gloria ſua, credi per certo, che Iddio non mancherà della ſua promeſſa. Supra num. 405. & ſeq.

813 Finalmente perſevera in queſte conſiderationi, e non ti perdere d'animo: perche molte volte Iddio non concede ſubito qualche gratia per far prova della coſtanza, e fiducia de' ſuoi ſervi; eſſendoche la vera, e perfetta confidenza in Dio non ſi manifeſta, ſe non nelle contrarietà, nelle quali il ſervo di Dio non s'allontana dalla conformità alla divina volontà, e confidenza poſta nella divina Providenza. Per ottenere dunque la bramata ſanità, & ajuto in tutte le tribulationi, mirabilmente ſervirà il recitare con gran devotione, e confidenza in Dio le ſeguenti orationi, nelle quali ſi rappreſentano à Dio le cure, e gratie fatte da Chriſto à gl'infermi, obſeſſi, e tribulati, e ſi domanda il perdono, e remiſſione de' peccati, & ajuto in tutte le neceſſità ſpirituali, e corporali. Supra num. 459. & ſeq.

Oratio ab infirmis, ac tribulatis recitanda ad impetrandum divinum auxilium.

DOmine Deus omnipotens, ſapientiſſimæ, ac clementiſſime, qui propter miſericordiam tuam magnam, ſalvos facis omnes ſperantes in te: qui ſanas contritos corde: vulneras, & mederis: mortificas, & vivificas: deducis ad inferos, & reducis; & orantes in ſua infirmitate curare conſueviſti, auxiliare nobis ad te clamantibus in hac, & in omni tribulatione noſtra. Pientiſſime

Digitized by Google

Deus, qui Ezechiam ad te clamantem à morbo liberaſti: Job ulcere peſſimo percuſſum ſanaſti: dæmonem à Sara depuliſti: ac Tobiam lumen cœli videre feciſti: Spiritus ſancti gratia nos viſitare, ac conſolare dignare. exurge, Chriſte, adjuvas nos, qui Chananæam pro filia deprecantem exaudiſti: Socrum Petri à febri liberaſti: mulierem ſpiritu infirmitatis annis octodecim inclinatam ad ſanitatem perfectam erexiſti: filium Principis mori incipientem à febri ſalvaſti: puerum Centurionis verbo ſanaſti: paralyticos, & leproſos curaſti, & mundaſti: à ſpiritibus immundis vexatos, & obſeſſos liberaſti: ac mulierem per tactum fimbriæ tuæ à ſanguinis fluxu ſanaſti, ſanitatem mentis, & corporis nobis largire. Benigniſſime Jeſu, qui ſurdos audire feciſti: claudis greſſum reſtituiſti: mutorum ora aperuiſti: cæcos illuminaſti: Filium mortuum matri viduæ vivum reſtituiſti: Filiam Archiſynagogi ad vitam revocaſti: Lazarum quatriduanum à mortuis reſuſcitaſti, ne derelinquas nos orphanos in anguſtiis noſtris, neque deſpicias nos, Deus ſalutaris noſter. Salva nos, Chriſte Salvator, & Redemptor noſter, ſuſceptor & liberator noſter, Deus adjutor & protector noſter, Refugium noſtrum, & cornu ſalutis noſtræ, fortitudo & patientia noſtra, auxilium tuum nobis benignus impende, ut gratia tua, ac ſubſidio tuo ſufficienter adjuti, à præſentibus malis liberati quàm maximas tibi referamus gratias, ac majori conatu, ac fervore ſemper te diligere appetamus.

℣. Adjutor noſter eſto, ne derelinquas nos.
℟. Neque deſpicias, nos Deus ſalutaris noſter.
℣. Adjuva nos, Deus auxiliator noſter.
℟. Et propter gloriam nominis tui libera nos.
℣. Domine, exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

DEus, qui Unigeniti tui patientia antiqui hoſtis ſuperbiam contriviſti, da nobis quæſumus, quæ idem pro nobis pertulit, dignè recolere, ſicque exemplo ejus cuncta nobis adverſantia æquanimiter tolerare.

Deus, humani generis benigniſſime Conditor, & miſericordiſſime reformator, qui hominem invidia diaboli ab æterna felicitate dejectum, unigeniti Filii tui pretioſo ſanguine redemiſti, vivifica nos famulos tuos gratiæ tuæ vigore, & jacentibus manum porrige ſalutarem: reple nos gaudio cordis, & lætitia ſpiritus; expelle à nobis omnes hoſtiles inſidias, & mitte nobis medicum ſalutis, Angelum pacis, qui nos in anguſtiis poſitos conſolationibus tuis attollat, quibus in præſenti conſequamur auxilium, & in futuro præmia obtineamus æterna.

Miſericordiam tuam humiliter deprecamur, omnipotens Deus, quæ amiſſam gratiam nobis reconciliet, atque munus patientiæ in illatis omnibus, ſemper & ubique protegendo impertiat. Deus ſub cujus nutibus vitæ noſtræ momenta decurrunt, ſuſcipe preces humiliter ad te clamantium, ut de omni adverſitate, & ægritudine liberati, perpetua te gratiarum actione laudemus. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

815 *Aliæ orationes ad obtinendam ſanitatem, ex Breviario Romano.*

Fer. 6. Dom. 2. Quadrag. ad Veſp.

DA, quæſumus Domine, nobis ſalutem mentis, & corporis: ut bonis operibus inhærendo, tuæ ſemper virtutis mereamur protectione defendi.

Deus,

Digitized by Google

Deus, qui conſpicis omni nos virtute deſtitui: interiùs, exteriùſque cuſtodi: ut ab omnibus adverſitatibus muniamur in corpore, & à pravis cogitationibus mundemur in mente. Sabbat. Dom 1. Quadr. ad Veſp.

Deus, qui nos in tantis periculis conſtitutos, pro humana ſcis fragilitate non poſſe ſubſiſtere: da nobis ſalutem mentis, & corporis: ut ea, quæ pro peccatis patimur, te adjuvante vincamus. Dom. 4 poſt Epiph.

Deus infirmitatis humanæ ſingulare præſidium, auxilii tui ſuper nos famulos tuos oſtende virtutem, ut opere miſericordiæ tuæ adjuti: Eccleſiæ tuæ Sanctæ incolumes repræſentari mereamur. Eccleſ. in Miſſa pro infirm.

Concede, quæſumus, omnipotens Deus, ut qui protectionis tuæ gratiam quærimus, liberati à malis omnibus ſecura tibi mente ſerviamus. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Fer. 4. Dom. 1. Quad. ad Veſ.

Benedictio pro infirmis.

PArochus, cùm ægrotos ſibi viſitare contigerit, præter ea, quæ in Rituali Romano *de Viſitatione infirmorum*, habentur, poterit etiam ad libitum ſequentibus orationibus uti pro ſanitate ægrotis à Deo impetranda. 816

In primis ægrotum in iis inſtruat, quæ in hoc articulo ſuperiùs habentur, & aliquam, vel aliquas ei orationes ex præmiſſis devotè recitandas proponat, quæ magis videntur opportunæ. Poſteà eum hortetur, humiliter, ac devotè ſequentem orationem recitare.

Oratione per impetrare da Dio la ſanità di mente, e di corpo.

DOlciſſimo Signor mio Gieſù Chriſto, che ſiete il mio Redentore, Salvatore, Signore, e Protettore, Conſolatore degli afflitti, Sollevatore de' caduti, Medico de gl' infermi, che ſanate i contriti di cuore, e curate quelli, che nelle loro infermità a voi ricorrono; ecco me, viliſſimo ſervo voſtro, confuſo, e tutto afflitto, conoſco, che per l'offeſe fatte alla Maeſtà voſtra non merito di ricevere da voi gratia alcuna. Conoſco però ancora, che ſiete Dio non ſolo onnipotente, e ſapientiſſimo, mà ancora benigniſſimo, pietoſiſſimo, miſericordioſiſſimo, clementiſſimo, e liberaliſſimo, prontiſſimo à perdonare à chi con puro cuore de' ſuoi errori vi chiede perdono: Però eccomi quì humiliato avanti la Maeſtà voſtra; di puro cuore de' miei peccati vi domando perdono; e vi prego per la grandezza della voſtra bontà, e fedeltà nelle promeſſe voſtre: per honor, e gloria del voſtro Santiſſimo nome: per l'efficacia della voſtra ſacratiſſima Paſſione; e per i meriti della Vergine Santiſſima voſtra dilettiſſima Madre, del mio Angelo Cuſtode, e de' Santi N. e Sante N. miei devoti, vogliate perdonarmi i miei peccati, e darmi gratia, che per l'avvenire m'aſtenga da qualſivoglia offeſa, e vi ami ſopra tutte le coſe con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le mie forze. Parimente vi ſupplico, vogliate liberarmi da queſta infermità, e concedermi perfetta ſanità di mente, e di corpo, acciò ſotto la voſtra divina protettione collocato, con più libertà di mente, e di corpo attenda à ſervirvi, & amarvi, & impiegarmi per amor voſtro

in ope-

Digitized by Google

in opere di misericordia e spirituali, e corporali; & adempisca sempre in tutto, e per tutto il vostro divino volere; e di tutto renda gratie à voi mio Dio, che col Padre, e Spirito Santo vivete, e regnate ne' secoli de secoli. Amen.

Hac oratione ab infirmo devotè, ac humiliter recitata, Parochus poterit sequentem, vel aliam ad libitum suum ex approbatis ab Ecclesia formare benedictionem.

Oratio pro infirmis.

POtentia ✠ Dei Patris adjuvet te. Sapientia ✠ Dei Filii instruat te. Virtus spiritus ✠ Sancti liberet te ab omnibus malis, & periculis animæ, & corporis.

Benedicat tibi Dominus, & custodiat te, ostendat Dominus faciem suam tibi, & misereatur tui, convertat Dominus vultum suum ad te, & det tibi pacem, & sanitatem.

℣. Adjutorium nostrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Domine, exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus, ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum.
℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DOmine Sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui fragilitatem humanæ conditionis infusa virtutis tuæ dignatione confirmas: ut salutaribus remediis, corpora nostra, & mentes vegetentur, super hunc famulum tuum N. propitius intende, ut omni necessitate corporeæ infirmitatis exclusa, gratia in eo pristinæ sanitatis perfectè reparetur.

Omnipotens æterne Deus, qui benedictionis tuæ gratiam ægris infundendo corporibus, facturam tuam multiplici pietate custodis, ad invocationem Sanctissimi Nominis tui benignus assiste, ut famulum tuum N. ab ægritudine liberatum, & sanitati donatum dextera tua erigas, virtute confirmes, potestate tuearis, atque Ecclesiæ tuæ sanctæ cum omni desiderata prosperitate restituas.

Omnipotens sempiterne Deus, salus æterna credentium exaudi nos pro famulo tuo infirmo, pro quo misericordiæ tuæ imploramus auxilium: ut reddita sibi sanitate, gratiarum tibi in Ecclesia tua referat actiones. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Dominus Jesus Christus apud te ✠ sit, ut te defendat, intra ✠ te sit, ut te conservet, ante ✠ te sit, ut te ducat, post ✠ te sit, ut te custodiat, super ✠ te sit, ut te bene ✠ dicat: Qui cum Patre, & Spiritu Sancto regnat in secula sæculorum. Amen.

Benedictio Dei omnipotentis Pa ✠ tris, & Fi ✠ lii, & Spiritus ✠ Sancti descendat super te, & maneat semper. Amen.

Oratio-

Digitized by Google

Orationes recitandæ ab Ægroto ad acquirendam patientiam, dum durat infirmitas, & tribulatio.

NOsti, omnipotens Deus, quàm vile sit, & fragile hoc manuum tuarum figmentum, quod ex pulvere formatum à levi vento concutitur, frangitur, & tandem iterùm in pulverem evanescit. Adeò nihil est, quod meis ego viribus fidam, qui carne contra spiritum semper reluctante, tot sentio motus indignationis, impatientiæ, pusillanimitatis, diffidentiæ, aliarumque perturbationum, quando vel leviter tangor. Tuam igitur opem imploro, cœlestis medice, divinum tuum pharmacum, quod PATIENTIA dicitur, mihi cupio communicari. Summum nempe in morbis etiam acerbissimis levamentum est Patientia. Tu ergo, Domine, qui exteriùs flagella irrogas, da interiùs indeficientem Patientiam, ita ut laus tua nunquam recedat de ore meo. 818

DA mihi, quæso, Domine, præsenti, & æquo esse animo, ut velut ambidexter læta & tristia, suavia & aspera non aliund, quàm à paternis tuis manibus profecta, suscipiam, mihique dvinitùs esse immissa certissimò credam, quoniam ad filiorum tuorum exercitationem, ac profectum dirigis omnia.

DOceat me, obsecro, spiritus tuus, quo confortante possumus omnia, ut sciam animam in patientia possidere usque ad mortem. Tu es Dominus, qui aculeos, & dolores omnium, & singulorum laborantium consideras: ego verò licèt nondum ad sanguinem usque restiterim; tamen carnis imbecillitatem, & recalcitrantis naturæ vim sæpè vel invitùs experior. Tantò igitur magis adjuva, Domine, imperfectum meum, ut virtus in infirmitate perficiatur, & ego sincerè testari possim, *Virga, & baculus tuus ipsa me consolata sunt.* Ad hæc, gratia tua duce, respiciam sæpè in faciem Christi mei, & Filii tui Crucifixi, qui se patientibus omnibus absolutum patientiæ speculum, & exemplar præbet. Sed & lectissimi, ac fidelissimi amici tui in cruce mea me consolentur, qui tanquam aurum in ardenti fornace à te probati, ac purgati, atrocissima quæque supplicia pro te uti patientissimè, ita & fortissimè pertulerunt, tantò nunc capiti similiores in cœlestibus deliciis, quantò anteà patientiores fuerunt in gravibus tormentis. Psal. 22. vers. 4.

Oratio ad augendam Patientiam.

VIta hæc nostra peregrinatio est ab exilio ad patriam. Et ne detineat nos amœnitas viæ, quò minùs ad te, Deus, rectò, & celeriter contendamus, excitas nos stimulis, & spinis pungis, ut concupiscamus requiem, & finem itineris. Sunt ergo morbi, fletus, luctus, mœror, adversa omnia, velut calcaria, quibus segnis hic equus, vel veriùs, asinus urgetur, ne semper in via subsistat. Fac nos, Domine, oblivisci viæ, meminisse patriæ: atque, si adiicis pondus adversorum, adde etiam robur, ne succumbamus oneri, ad te perpetuò intenti, & erecti.

Digitized by Google

cti. Cæterùm tua, Domine, ſunt omnia: fac de omnibus ſine exceptione quod inſcrutabili tuo judicio viſum fuerit, hoc uno dempto, ne me tibi inimicum eſſe patiaris.

Ad repentinam mortem avertendam.

Oratio. I.

819 O Miſericordiſſime Domine Jeſu, per lacrymas tuas, per agoniam, & ſanguineum ſudorem tuum, per mortem tuam rogo te, à ſubitanea, & improviſa morte libera me.

Oratio. II.

O Benigniſſime Domine Jeſu, per acerbiſſimam, & ignominioſiſſimam flagellationem, ac coronationem tuam, per crucem, & paſſionem tuam amariſſimam, per omnem bonitatem tuam, humillimè te precor, ne permittas, me ſine Sacramentis morte repentina ex hac vita migrare.

Oratio. III.

O Mi amantiſſime Jeſu, ò Dominus meus, & Deus meus, per omnes labores, ac dolores tuos, per pretioſum ſanguinem tuum, per ſacroſancta vulnera tua, per illas tuas, ò mi dulciſſime Jeſu, ſupremas in cruce voces: ***Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquiſti me***. Per validum illum clamorem tuum: ***Pater, In manus tuas commendo ſpiritum meum***, ardentiſſimè te rogo, ne ſubitò hinc tollas me. Manus tuæ, ò mi Redemptor, fecerunt me, & plaſmaverunt me totum in circuitu: ne, quæſo, ſic repentè præcipites me. Da, oro, ſpatium pœnitentiæ, da felicem, & in gratia tua obitum, ut ego te tota mente diligam, laudem, & benedicam in æternum.

Pſal. 21. ver. 1.

Pſal. 30 ver. 6.

ARTICULUS II.

De Afflictis, ac Tribulatis tuendis ab inimicis, ac perſecutoribus.

820 *Modus ſe tuendi ab inimicis, ac perſecutoribus.*

UT Parochus, vel Pater ſpiritualis afflictis, ac tribulatis modum, quo ſeipſos ab inimicis, ac perſecutoribus tueri queant, inſinuare poſſit, eum ſequentia conſiderare non pigeat monumenta. Quæ, ut etiam ab ipſiſmet afflictis, ac tribulatis latini ſermonis ignaris percipiantur, vulgari idiomate proponam.

Drexel. de Conform. volunt. lib. 1. c. 1. §. 4. Iſaiæ c. 45. v. 7. Amos c. 3. v. 6.

Primieramente, quando ti ritrovi afflitto, e perſeguitato, conſidera quella tribulatione, come venuta dalla mano di Dio, e dalla ſua ſoaviſſima diſpoſitione, e providenza. Dio è quello, che regge la deſtra di quello, che ti percuote. Dio è quello, che muove la lingua di quello, che di te mormora. Dio è quello, che diede forze à quello, che empiamente ti percoſſe; e però devi ſubito ringratiar Dio non ſolo de' beneficii ricevuti; mà ancora delle tribulationi, e contrarietà à te venute, e nel luogo de' beneficii, e favori annoverarle.

Secondo, devi offerir te ſteſſo à patire per amor di Dio, & in ſatisfattione de' tuoi peccati, queſte, e tutte quelle tribulationi, che più piacerà alla Maeſtà ſua di mandarti, nel modo inſegnato nell'articolo precedente.

Drexel. de Patientia part. 2. cap. 5.

Terzo, non devi mormorare, nè lamentarti di quelli, che t'hanno offeſo, & ingiuriato; mà conſiderare, che ſono ſtati ſolo inſtromento della mano di Dio, per farti

farti ravvedere de' tuoi peccati, e nella via della perfettione profittare.

Quarto, devi prontamente perdonare per amor di Dio l'ingiuria ricevuta, determinandoti fermamente non solo di non offendere chi t'hà offeso, mà nè anco di dir mal di lui, e di contenere il tuo cuore da pensieri di odio, e di rancore.

Quintò devi considerare, che Iddio è presente in ogni luogo, e vede il tuo cuore, e quello, che patisci per amor suo; si come anco vede l'ingiuria, & offesa, che hai ricevuta: e mentre tu per amor suo perdoni al tuo nemico: e per satisfare, & osservare quello, che Iddio commanda nel Vangelo, rimetti l'offesa ricevuta, Iddio resta obligato à rimunerarti; perilche devi credere, ch' egli haverà cura di te, e si piglierà à petto di vendicar l'offesa, che ti fù fatta, e ciò à tempo opportuno. Drexel. de Conform. volunt. lib. 2. c. 5. §. 4. Matthæi c. 5.

Tu dunque sottometti te stesso tutto alla divina protettione, & al suo divin volere, e tien per certo, e per sicuro, che Iddio ti proteggerà, e non ti permetterà se non quello, che sia per essere per tuo maggior bene; anzi farà, che le persecutioni si convertano in tuo utile, e commodo. Psal. 90. ver. 1.

Sesto, considera, che nell' offesa, che ti può fare il tuo nemico, due cose hanno da concorrere, cioè la volontà mala, e perversa d'offenderti, e l'opera esteriore, cioè l'offesa, che ti potrebbe fare. La volontà, quantunque iniqua, e perversa non ti può nocere, nè farti danno alcuno. L'opera esteriore nè anco ti può nuocere, se Iddio non concorre, overo s'egli s'oppone. Sia pur forte, e potente il tuo nemico, quanto può essere, di finissime arme ben guarnito, da huomini forti, e robusti sitibondi del tuo sangue accompagnato, se Dio non concorre all' atto fisico, e materiale dell' offesa: overo s' opponerà, ò per sè stesso, ò per mezo de' suoi ministri gli Angeli celesti: l'inimico perderà le forze, l'arme non ti offenderanno, e gli huomini forti, e robusti s'avviliranno in sè stessi, si perderanno d' animo, nè ti potranno offendere, nè darti alcun danno. Metti dunque tutta la tua confidenza in Dio, e chiamalo ad ogn'hora, & ogni momento per tuo Signore, Salvatore, protettore, difensore; à lui commetti te stesso, e tutte le tue cause, e pregalo, che ti difenda, e protegga. E supplica ancora ogni giorno la Maestà sua, che si compiaccia di perdonare al tuo nemico, e dargli lume, e cognitione de' suoi errori; confonda i suoi machinamenti, e pensieri perversi, distrugga l'insidie contro di te ordite, e lo corregga in quel modo, che è più conveniente al suo divin volere: così sperimenterai, come Iddio con modo maravigliosо convertirà l'amaro in dolce, la meftitia in allegrezza, e la persecutione in consolatione. 821 Supra num. 147. & 148.

Al che serviranno le seguenti orationi. Per i dotti servirà ancora ciò ch'habbiamo detto di sopra, trattando de' frutti della confidenza in Dio *al numero marginale* 200. *e seguenti*, & *al num.* 210. *e seguenti*, e 277. *e seguenti*.

Oratione per difendere se stesso da' nimici, e persecutori.

822

SIgnor mio Giesù Christo dolcissimo, & amantissimo, ecco me servo vostro afflitto, e persegnitato, da voi ricevo questa tribulatione, come venuta dalla volontà del vostro paterno cuore per farmi riconoscere de' miei errori, e nella via della Christiana perfettione profittare. Per amor vostro l'accetto, e sopporto volontieri, e vi ringratio, che degnato vi siete di visitarmi. Offerisco me stesso pronto non solo à patire questa persecutione, mà qualsivoglia altra tribulatione ancora, che più piacerà alla Maestà vostra di mandarmi. Solo vi prego, che vi degnate ancora di darmi patienza, acciò non mi conturbi, nè mi quereli, nè in me s'eccittino pensieri d'odio, ò di vendetta: mà che di tutto cuore à voi dii lode, gloria, & honore.

Io ri-

Digitized by Google

Io rimetto volentieri, e di tutto cuore, e perdono per amor voſtro queſt' offeſa, e prego la Maeſtà voſtra à perdonare à chi m'hà offeſo, e dargli lume, e cognitione, acciò conoſca l'error ſuo, e ſi emendi. Et quando à i voſtri divini impulſi faccia reſiſtenza, voi, che del tutto Signor ſiete, e che vedete il tutto, correggetelo in quel modo, che al voſtro divin beneplacito è più conveniente; confondete i ſuoi penſieri perverſi, e maligni: ſcoprite le ſue inſidie, diſtruggete i ſuoi machinamenti, & impedite l'offeſe, che mi potrebbe fare. A voi s'aſpetta il difendermi, e proteggermi in ogni hora, & ogni momento, & impedire, che non ſolo coteſto mio nemico, mà qualſivoglia altra coſa contraria, e nociva non mi poſſa offendere, poiche voi ſiete il mio Signore, Redentore, Salvatore, protettore, tutore, difenſore, e conſervatore, refugio, conforto, vita, ſalute, e conſolatione dell'anima mia, e del mio corpo. Eſſendo dunque voi il mio protettore, e di che coſa potrò io temere. Eſſendo voi in mia difeſa, e qual forza, qual potenza mi potrà offendere? *Pone me iuxta te, & cuiuſvis manus pugnet contra me? Si Deus pro me, quis contra me?*

Iob.c.17. v.3. Roman.c.8. verſ.31.

Potrà ancora ad ogn'hora, e più ſpeſſo col cuore, e con la bocca dire le ſeguenti parole:

Voi mio Dio, che ſiete Signor del tutto, che potete il tutto, che vedete il tutto, e che volete far beneficio à tutti, & in particolare à quelli, che'n voi confidano, e vivono ſotto la voſtra divina protettione, difendetemi, e proteggetemi da miei nemici.

A queſto effetto ſervirà ancora il recitare ſpeſſo quei verſetti de Salmi poſti di ſopra al *n.*604. come anco il recitare il Salmo 53. *Deus in nomine tuo ſalvum me fac, &c.* & il Salmo 5. *Verba mea auribus percipe, &c.*

Finalmente potrà aggiungere le ſeguenti orationi, ciaſcheduno così da quelle, come dalle precedenti eleggendo quella, ò quelle, ò tutte, ò in parte, che più ſaranno conforme la ſua devotione.

Orationes ad tuendum ſe ab inimicis. Ex Pſalmorum verſiculis.

123

Pſal.69. verſ.

DEus in adjutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me feſtina.

verſ.2. Confundantur, & revereantur, qui quærunt animam meam.

Avertantur retrorſum, & erubeſcant, qui volunt mihi mala.

verſ.3. Pſal.30. verſ.1. In te Domine ſperavi, non confundar in æternum, in juſtitia tua libera me.

verſ.3. Eſto mihi in Deum protectorem, & in locum refugii, ut ſalvum me facias.

verſ.4. Quoniam firmamentum meum, & refugium meum es tu: & propter nomen tuum dux mihi eris, & enutries me.

verſ.17. Pſal.24.ver.1. Eripe me de manu inimicorum meorum, & à perſequentibus me.

Ad te Domine levavi animam meam: Deus meus in te confido, non erubeſcam.

verſ.2. Neque irrideant me inimici mei: etenim univerſi, qui ſuſtinent te, non confundentur.

Con-

Confundantur omnes iniqua agentes ſupervacuè. verſ. 3.
Liberâ nos Deus Iſrael ex omnibus anguſtiis noſtris. verſ. 22.
Judica Domine nocentes me, expugna impugnantes me. Pſal. 34. verſ. 1.
Apprehende arma & ſcutum, & exurge in adjutorium mihi. verſ. 2.
Effunde frameam, & conclude adversùs eos, qui perſequuntur me: dic verſ. 3.
animæ meæ, Salus tua ego ſum.
Fiant tamquam pulvis ante faciem venti: & Angelus Domini coar- verſ. 6.
ctans illos.
Fiat via illorum tenebræ & lubricum: & Angelus Domini perſe- verſ. 7.
quens eos.
In Deo laudabo verbum, in Domino laudabo ſermonem: in Deo ſpera- Pſal. 55. verſ. 11.
vi, non timebo, quid faciat mihi homo.
Diligam te Domine fortitudo mea, Dominus firmamentum meum, & Pſal. 17. verſ. 1.
refugium meum, & liberator meus.
Deus meus adjutor meus, & ſperabo in eum. verſ. 2.
Protector meus, & cornu ſalutis meæ, & ſuſceptor meus. verſ. 3.
Laudans invocabo Dominum: & ab inimicis meis ſalvus ero. verſ. 4.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Salvos fac ſervos tuos.
℟. Deus meus ſperantes in te.
℣. Eſto nobis Domine turris fortitudinis.
℟. A facie inimici.
℣. Nihil proficiat inimicus in nobis.
℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis.
℣. Mitte nobis auxilium de Sancto.
℟. Et de Sion tuere nos.
℣. Domine, exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

PRotector noſter aſpice Deus, & inimicorum noſtrorum elide ſuperbiam, eorumque contumaciam dexteræ tuæ virtute proſterne, ut tuo auxilio ab eorum periculis tuti, & omni perturbatione ſubmota, liberis tibi mentibus ſerviamus.

QUæſumus omnipotens Deus, vota humilium reſpice, atque ad defenſionem noſtram dexteram tuæ Majeſtatis extende.

PRæſta, quæſumus, omnipotens Deus, ut qui in tua protectione confidimus, cuncta nobis adverſantia, te adjuvante, vincamus. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

ORATIO.

Ad Beatiſſimam Virginem Mariam Matrem Domini. 824

OMater miſericordiæ, Mater æterni Regis, perveniant ad te preces meæ. Scio me peccatis meis graves pœnas commeruiſſe, ſed tamen impetra mihi à Filio tuo miſericordiam, ut antequam moriar ex animo convertar, & ſinceram agam pœnitentiam. O Virgo clementiſſima conſolatrix afflictorum, auxilium Chriſtianorum, adjuva me in hac tribulatione, & ab omnibus

bus inſidiis inimicorum tam viſibilium, quàm inviſibilium, & à cunctis me periculis protege. O Mater Domini, aſſiſte mihi, & ſubveni tuis patrociniis, ac meritis, in omnibus doloribus meis, & præſertim, in ultima neceſſitate mea ſuccurre mihi. O Mater afflictorum, non me deſeras in hora mortis meæ.

Ad Sanctiſſimos Angelos.

O Puriſimi ſpiritus, Angeli beatiſſimi, aſſiſtite, quæſo mihi, & ab hominum iniquorum offenſis me defendite, occurrite mihi in periculis cunctis, & ſervate me in anguſtiis, ac conſolamini, & maximè præſentes mihi eſtote migranti ex hoc ſæculo, & potenter eripite me ab immundorum ſpirituum inſidiis, & animam meam in veſtrum conſortium aſſumite. Tu præcipuè, Angele bone, qui cuſtos es meus fideliſſimus, defende me in prælio, ut non peream in tremendo judicio: Nec me deſeras in quacunque neceſſitate, ſed tuum mihi benignum impende auxilium. O vos omnes Sancti Angeli Dei, veſtris, obſecro, interceſſionibus defendar, ut infernalis canis mihi non noceat, & anima mea ad ſuum Creatorem pura perveniat.

Ad Patronum, aut Patronos cœlites.

O Patrone optime, Sancte N. etiam in te ſpem aliquam ſubſidii, & confidentiam collocavi. Tuis, obſecro, deprecationibus apud Deum, & nunc, & in cunctis adverſitatibus mihi adſis, & præſertim in extremæ neceſſitatis articulo. Impetra mihi, quæſo, benignam ſententiam, ut à Judice meo audire merear: *Veni, benedicte Patris mei, accipe regnum, quod tibi paratum eſt ab initio mundi*: Ut ita tecum, ò Sancte N. communem, & immortalem Dominum glorificem in ſæcula ſæculorum. Amen.

Ad majorem Dei, Sanctiſſimi nominis Ieſu, Virginis Mariæ, Angelicorum ſpirituum, Sanctorumque omnium gloriam.

IN-

INDEX RERUM OMNIUM,

Quæ toto hoc volumine continentur.

Prior numerus paginam, ſecundus paragraphum marginalem deſignant.

A

ABrahami victoria ob fiduciam in Deo collocatam. pag. 99. num. 228

Abraham fuit exaltatus ob fiduciam in Deo collocatam. 103.235

Abſtinentia à peccato neceſſaria eſt obſeſſo. 221.529

Abſtinentia ab illicitis voluptatibus eſt neceſſaria obſeſſo. 220.530

Actus exercendi à vexato, ut dæmonis impetus repellat. 269.668

Actus confidentiæ in Deum contra dæmonem poſſidentem. 276.689

Actus deteſtationis in dæmonem poſſidentem. 276.689

Adjurandus eſt dæmon non rogando, ſed objugando, & imperando. 153.354

Adjurari poteſt Deus deprecativè. pag. 152.349

Adjurari licitè poſſunt à nobis Angeli, & Sancti. 152.351

Adjurari à nobis licitè poſſunt dæmones. 152.351

Adjuratio quid ſit, & quotuplex ſit. pag. 151.347

Adjuratio quomodo conveniat cum juramento, & oratione, & quomodo differat. 151.347

Adjuratio tria continet. 151.348

Adjuratio obſecratio quædam eſt. 152.349

Adjuratores aliqui ſunt obſeſſorum carnifices, & tortores. 141.321

Adulti vexati uſquè ab infantia difficillimè liberantur, & quare. 285.713

Ægritudinis, & ſanitatis cauſæ naturales quænam ſint. 48.119

Ægroti exercitium debet eſſe oratio, ut maximam in Deum valeat elicere fiduciam. 164.387

Ægroti juxta fidei ſuæ magnitudinem ſanitatem accipiunt. 96.221

Ægroti medicinas corporales accipientes ab Exorcitis, ut cæci in foveam cadunt necis corporeæ. 138.315

Ægroti ſuper omnia cor ſuum debent à vitiis purgare. 173.404

Ægroto quid agendum, ut ſanitas, quam petit, ſibi ſit ſalutaris. 199.473

Ægrotus obſeſſus figuratus eſt per Joannem in Patmos relegatum ærumnis affectum. 163.383

Afflictio carnis ſecundùm guſtum, & tactum neceſſaria eſt obſeſſo. 221.531

Afflicti, & tribulati quomodo ſublevandi in infirmitatibus. 336.792

Afflicti & tribulati quomodo tuendi ab inimicis. 348.820

Afflictiones cauſatæ à dæmone diverſimodè videas, *Dæmon*; & verbo *Moleſtiæ*.

Agni Dei virtus contra dæmones. 245.607

Agnus Dei cereis formis impreſſus quid importet. 244.606

Amuleta deferendi mos non contemnendus. 244.605

Angeli, & Sancti licitè, ac rectè à nobis adjurari poſſunt. 152.251

Angeli, ac Sancti militis, ac medici munere funguntur. 213.511

Angeli Superiores varia miniſteria exercent in obſequium hominum. 213.512

Angeli inferiores in neceſſitatibus hominibus ſuccurrunt. 221.514

Angeli auxilium præſtant populo Iſraelitico. 214.614

Angeli tuentur Judã Machabæũ. 214.515

Angeli ſuperiores natura virtute naturali coercent inferiores. 60.149

Angeli ſunt medici magis ſolliciti ad benefaciendum nobis, quàm dæmones ad malefaciendum. 215.518

Angeli non ſemper dæmones repellunt; quia noſmetipſos eis quotidiè non commendamus. 216.519

Angeli ab hominibus ſunt invocandi. 216.519

Angelus quilibet virtute divina poteſt omnes dæmones cohibere. 61.150

Angelus insinuavit duobus Fratribus minoribus fiduciam in Deo esse collocandam, ut liberarentur à fame. 94.317
Animalia bruta quibus modis à dæmonibus vexentur. Et quomodo liberentur. 315.766
Antiochia servata fuit à terræmotu ob fiduciam ab Antiochenis in Deo collocatam. 97.222
Antiphona, & orationes pro divino Numine invocando. 299.740
Antiphona, & orationes pro auxilio Beatiss. Virginis, & Angelorum implorando. 299.741
Antistes Magdeburgicus ob maximam fiduciam in Deo positam liberatus fuit ab inimicis suis. 89.204
S. Antonii à Padua res gesta. 240.600
S. Antonius à Padua venenum mortiferum bibit, & nihil ei nocuit, & quare. 90.207
Apostoli quanam forma verborum uterentur ad dæmones expellendos. 7.15
Apostoli, & Sancti miracula patrarunt ob fiduciam in Deo positam. 105.239
Aquæ benedictæ virtus duplex. 247.612
Argumentum divinæ providentiæ sumitur ab avibus. 165.389
Argumentum divinæ providentiæ sumitur à floribus. 166.390
Argumentum perseverantiæ sumptum ab Amico tres panes petente. 193.459
Argumentum aliud sumptum à Vidua se vindicari cupiente. 193.460
Arreptitii non possunt ordines suscipere, nec susceptos administrare. 236.583
Arreptitii quinam dicantur. 236.584
Arreptitius quando quis dicatur. 34. 87 & 268.667
Asmodæus non fuit alligatus in deserto ab Exorcista; sed ab Angelo. 130.293
Atto di detestatione da farsi dall'ossesso, per scacciar da sè il demonio. 263.657
Atto di detestatione contra il demonio da farsi dal Vessato nell'uso del matrimonio. 276.589
Atto di detestatione da farsi contra il demonio da quelli, che tẽgono cura de' figlioli per liberali da' maleficii. 281.700
Atto di detestatione contra il diavolo incubo. 289.723
Atto di detestatione contra il demonio. 292.726
Atto di detestatione contra il demonio. 294.731
Atto brevissimo di confidenza in Dio. 291.731
Atto di confidenza in Dio per per servarsi dalla nuova invasione del demonio. 309.754
Atto di detestatione contra i demonii. 320.775
Avaritia est sagitta, qua dæmon ferire tentat Exorcistam. 112.251
Auctores antiqui, & moderni cauté legendi circa destructionem maleficii, & quare. 126.281

B

Baptismi ritus ostendit virtutem ejus contra dæmones. 231.566
Baptismi virtus contra dæmones. 231.562
Benedictio pro infirmis liberandis. 345.816
Benedictio pro vexatis ab incubis spiritibus liberandis. 290.724
Benedictio communis super fruges, & vineas. 324.781
Benedictio altera super easdem. 324. ibi.
Benedictio fœni, pascuorum, salis, & aquæ pro animalibus à maleficiis liberandis, & præservandis. 324.782
Benedictiones variæ. 325.783
Benedictio panis, & vini, & quoruncumque comestibilium. 325. ibi.
Benedictio alia panis. 326. ibi.
Benedictio ad quodcumque comestibile. 326. ibi.
Benedictio salis. 327. ibi.
Benedictio Agni, & aliarũ carniũ. 327. ibi.
Benedictio ovorum. 327. ibi.
Benedictio quorumcũq; fructuũ. 327. ibi.
Benedictio vini, cervisiæ, vel alterius potabilis materiæ. 328. ibi.
Benedictio vino propria. 328. ibi.
Benedictio olei. 328. ibi.
Benedictio quarumcumque medicinarũ. 328. ibi.
Benedictio thalami. 329. ibi.
Benedictio cubiculi. 330. ibi.
Benedictio ignis, quo cremabuntur signa maleficii inventa. 330. ibi.
Benedictio Thuris, seu incensi. 330. ibi.
Benedictio aquæ. 331. ibi.
Benedictio vestimentorum. 332. ibi.
Benedictio Navis. 332. ibi.
Benedictio ad quodcunque volueris. 332. ibi.

S. Ber-

S. Bernardinus à Senis præservatus fuit à peste, & quare. 91.209
Bona spiritualia quænam sint. 180.421
Bona spiritualia absolutè petenda sunt. 181.422
Bona temporalia quænam sint. 181.421
Bona temporalia convenientia naturæ licitè peti possunt, ut fines proximi, dummodò secundùm rectam fidem petantur. 182.426
Bona temporalia convenientia naturę absolutè petere non est temeritas. 184.429
Bona indifferentia cum moderatione honesta absolutè peti possunt. 184.431
Bona indifferentia non sunt absolutè petenda cum excessu, vel abundantia sine moderata limitatione. 185.434
Bona temporalia, licèt per se non conferant ad salutem; dummodo illam, aut majus bonum non impediant, si petantur ex fide, habent impetrationem infallibilem. 189.447
Boni ob maleficia proficiunt in schola perfectionis; & quomodo. 58.141
Bonitas Dei in meditando non est separanda à providentia Dei. 168.394
Bonitatis suæ Deus vult nos participes fieri. 168.395
Bonitatis divinæ meditatio fiduciam auget. 169.398
Bonorum temporalium quędam sunt per se appetibilia secundùm rectam rationē quædam sunt indifferentia. 180.421
Bonorum quædam sunt spiritualia, quædam temporalia. 180.421
Bonum, quod petitur ut medium, potest peti & propter se, & propter aliud. 182.424
Bonum subſtratū malitiæ quid sit. 55.134
Bonum tam propter se, quàm propter aliud potest peti & absolutè, & conditionatè. 182.425

C

CArolus V. illæsus servatus fuit in bello, & quare. 92.211
Causæ morales maleficiorum quænam sint. 45.113
Causæ naturales maleficiorum quænam sint. 44.110
Causæ naturales maleficiorum quomodo habeant vim nocendi à natura. 44.110
Causæ ordinis Exorcistatus quænam sint, vide verbo *Exorcistatus*.
Causæ sanitatis, & ægritudinis naturalis quænam sint. 48.119
Cautela servanda circa animarum apparitiones. 29.80
Cautela servanda ab Exorcista, cùm suspicatur, aliquem esse tantummodo fictè, vel imaginariè obsessum. 159.376
Cautela servanda contra Striges. 282.703
Cautelæ quædam servandę ab Exorcista, ut adjuratio suum consequatur effectum. 156.365
Cautelę servandę ab Exorcista, ut cognoscat Energumenos habere debitam in Deo confidentiam. 295.729
Charitas, ut respicit Deum, qua ratione sit Exorcista necessaria. 110.246
Charitas quid operetur in habēte. 111.247
Charitas quomodo proximo sit exhibenda. 111.249
Charitate carere non debet Exorcista, ut tutò, & efficaciter suo munere fungatur. 110.245
Charitatis definitio. 110.245
Chirographum malefici quando est in potestate dęmonis, non tenetur maleficus illud quęrere à dęmone, ut destruat illud. 52.126
Chirographum quando est in potestate malefici, tenetur illud consignare, & lacerare. 52.126
Christifideles omnes in nomine Jesu possunt dęmones expellere. 207.485
Christifideles multa mirabilia operantur in nomine Jesu. 209.500
Christus nobis meruit omnia bona honesta. 190.449
Christus reliquit hoc memoriale, ut in cunctis necessitatibus fideles nomen ejus invocent. 210.504
S. Clara fuit à Deo cibo refecta ob fiduciam in Deo collocatam. 94.216
Clerici qua potestate exorcizent. 20.51
Coercendus est dæmon objugatione, & præcepto. 263.658
Confidentia in Deum est galea, lorica, & anchora. 89.203
Confidentia in Deum, vide *Fiducia*.
Confidentiæ in Deum plura exempla. 89.204
Confirmatio hominem corroborat contra dæmonem. 238.567
Confirmationis Sacramento muniri debent pueri, ac puellæ à dæmone vexati. 232.560

Conjuratio duo continet, ſcilicet, objurgationem, & præceptum. 154.355
Conſideratio divinæ promiſſionis generat in conſiderante maximam in Deum fiduciam. 174.305
Conſuetudo os ſigno ✠ crucis muniendi, cùm homo oſcitat, unde orta ſit. 28.74
Contemplatio divinæ providentiæ generat in contemplante perfectam in Deum fiduciam. 165.388
Contemplatio divinæ providentiæ altiſſimam in animo noſtro pacem conciliat. 166.391
Convincuntur Sadducæi, & Athæi ex maleficiorum permiſſione. 57.139
Creaturæ inſenſibiles obediunt ei, qui confidit in Deum. 104.238
Creaturæ inſenſibiles quomodo ſentiant præcipientis verba. 104.238
Creaturæ irrationales ſecundùm ſe non poſſunt propriè adjurari. 154.357
Creaturæ irrationales, ut moventur ab alio, poſſunt licitè adjurari, & quomodo. 154.358
Credentium diverſitas. 79.182
Crimina magorum puniri jubet Innocentius VIII. Ejus Bulla recitatur. 43.109
Crucis ſigno dæmones expelluntur. 238. 592

D

DAniel fuit exaltatus ob fiduciam in Deo collocatam. 103.235
Danieli Leones non nocuerunt, & quare. 90.206
David enarrat victorias à ſeipſo reportatas ob fiduciam in Deo collocatam. 98. 227
David à Deo fuit exaltatus ob maximam fiduciam in Deo collocatam. 103.235
Dæmon eſt cauſa efficiens omnium maleficiorum, & obſeſſionum. 14.61
Dæmon in concinnandis maleficiis utitur ſcientia, potentia, malitia. 22.62
Dæmon majorem habet poteſtatem ſuper maximos peccatores, quàm ſuper juſtos. 25.68
Dæmon maximos peccatores raro torquet in corpore, niſi juſſus à Deo, ut magis torqueat in anima. 26.70
Dæmon vexat extrinſecè homines per imaginarias apparitiones. 27.72
Dæmon quomodo torqueat homines in vigilia. 27.72
Dæmon quomodo viſiones cauſet in ſomnis. 27.73
Dæmon quomodo vexet homines per viſiones corporales. 28.74
Dæmon quandoque ingreditur corpora humana juſſus à Deo: & quando ingrediatur. 31.82
Dæmon quandoque ingreditur corpora humana per timorem. 31.83
Dæmon qua ratione dicatur ingredi corpora humana per timorem. 32.84
Dæmon aliquando ingreditur corpus alicujus hominis ſumpta occaſione ex ejus ira, & indignatione. 32.85
Dæmon ſæpiùs ingreditur corpora humana per maleficia. 34.86
Dæmon quomodo poteſtatem ſumat intrandi corpora humana per maleficia. 34.87
Dæmon quandoque ingreditur corpora humana per imaginationem: & quomodo. 35.88
Dæmon cur ingrediatur corpora infantium, & puerulorum. 35.89
Dæmon ſæpe humores in corporibus humanis excitat, & perturbat. 37.94
Dæmon ſæpiùs hominum vires debilitat, diſſolvit, vel deſtruit. 38.95
Dæmon corporis humani organa ſæpè corrumpit. 38.96
Dæmon humani corporis membra ſæpè diſtrahit, vel contrahit. 38.96
Dæmon in varia pericula homines impellit. 38.97
Dæmon ſæpè hominibus mortem ipſam infert. 38.97
Dæmon in maleficiis utitur rebus naturalibus vel ut cauſis naturalibus, vel ut cauſis moralibus. 44.110
Dæmon utitur rebus naturalibus in maleficiis vel per motum localem: vel per alterationem, activa paſſivis applicando. 44.110
Dæmon utitur agentibus naturalibus, ut inſtrumentis ad malefaciendum, quæ non excedunt naturæ terminos, vel vim naturalem cauſæ. 45.112
Dæmon nihil poteſt operari ſine permiſſione divina. 53.128
Dæmon per ſuperbiam maximè tentat Exorciſtam. 112.250
Dæmon tentat Exorciſtam per avaritiam. 112.251

Dæmon calcitrare potest contra objurgationes, sed non contra præcepta, si adsint debita requisita tam ex parte ministri, quàm obsessi. 124.277
Dæmon non potest alligari signis. 126.280
Dæmon adjurandus est non rogando; sed objurgando, & imperando. 153.354
Dæmon ab obsesso non motibus corporis; sed actibus fidei est impellendus ad obedientiam. 160.377
Dæmon est coercendus objurgatione, & præcepto. 263.658
Dæmon non timendus; sed Deo fidendum. 270.670
Dæmon energumenum vexat non juxta vires suas; sed juxta Dei permissionem. 282.705
Dæmon non semper præsens est in dæmoniaco; sed ad breve tempus eum deserit, & postea redit. 295.733
Dæmon quomodo exeat ex corpore in liberatione. 304.845
Dæmon tentat iterùm possidere eum, à cujus corpore fuerat expulsus. 304.748
Dæmon non potest religari in infernum, ut quidam ajunt. 305.749
Dæmon unde sumat tentandi occasionem. 306.750
Dæmon gladio exorcismi est coercendus. 315.765
Dæmon ob odium in hominem ejus rebus nocere studet. 315.765
Dæmones expellere ex consuetudine Ecclesiæ ad Sacerdotes spectat. 11.25
Dæmones quandoque fingunt se esse animas mortuorum. 29.80
Dæmones quandoque plures, quandoque unus tantùm existunt in corpore humano. 35.90
Dæmones quo modo insint corpori humano. 35.90
Dæmones in qua parte corporis resideant in obsessis. 36.91
Dæmones non possunt illabi in animabus nostris. 36.91
Dæmones sensibus internis illudunt, & quomodo. 36.92
Dæmones possunt plura mala hominibus inferre existente extra corpora ipsorum. 38.98
Dæmones quasdam operationes exercent in corporibus humanis nonnisi existentes in ipsis. 39.99
Dæmones sæpissimè sunt in corpore hominis, etiamsi non loquantur per os ipsius. 44.100
Dæmones superiores cur obediant Magis, & Maleficis. 128.286
Dæmones à nobis licitè adjurari possunt. 152.352
Dæmones per Deum ipsum vel expressè, vel tacitè, & non aliter sunt adjurandi. 156.363
Dæmones inviti honorem impendunt Sanctissimo Nomini Jesu. 207.494
Dæmones fatentur se signo crucis ab hominibus expelli. 240.596
Dæmones, & Malefici in maleficiis operandis sæpiùs reprimuntur à Deo. 59. 147
Dæmones possunt exire ad obsesso sine ulla ipsius torsione. 296.734
Dæmones eiici possunt ex obsessis miraculosè. 311.759
Dæmones regulariter eiiciuntur per potestatem exorcisticam. 311.759
Dæmones quomodo eiiciantur miraculosè. 312.760
Dæmoni nõ est credendum dicenti per os obsessi, se esse animam defuncti. 30.81
Dæmonis scientia maxima. 22.62
Dæmonis potentia eminentissima. 22.63
Dæmonis malitia insignis. 22.63
Dæmonis potestas cæpit aliqualiter ligari ab origine mundi, ne omnia posset, quæ vellet. 23.64
Dæmonis potestas hominibus nocendi omnino est ablata per passionem Christi, & quomodo sit ablata. 23.65
Dæmonis potestas pro quibus sit ligata. 24.66
Dæmonis potestas relaxatur respectu eorum, qui diffidunt de Dei protectione. 25.67
Dæmonis obsidentis impetus quomodo sint à Vexato repellendi. 296.668
Dæmonum resistentia facta præceptis ecclesiasticis unde proveniat. 282.705
Defectus fiducia unde proveniat. 84. 191
Dei promissio ad liberandum Energumenos duas conditiones requirit, & quas. 283.708
Deum velle nos continuè malis affligi, nobis est ignotum. 198.472
Deum velle nos uti remediis licitis ad mala

mala avertenda, nobis est notū. 198.472
Deus quomodo maleficia velit pro materiali. 53. 129
Deus maleficia non vult pro formali; sed permittit. 54.131
Deus, licèt peccata non velit; illa tamen ab hominibus patrata ordinat in finem bonum. 55.133
Deus maleficia permittit, ne libertas arbitrii impediatur. 55.134
Deus permittit maleficia, ut bonum oppositum clarius agnoscatur, ardentiùs appetatur. 56.136
Deus maleficia permittit: quia multa bona elicit. 56.137
Deus maleficia permittit ex ordine rerum in finem. 56.138
Deus punit peccatores per maleficia. 58. 133
Deus per seipsum positivè impedit demonum, ac maleficorum operationes, eis obsistendo. 59.147
Deus maleficos, ac dæmones impedit negativè, dum malefacere tentant, suum concursum denegando. 60.148
Deus per Angelos dæmones coercet. 60. 149
Deus qua ratione sit objectum materiale fidei. 74.171
Deus est prima ratio credendi. 75.173
Deus qua ratione sit objectum formale fidei. 75.174
Deus protegit etiam qui sunt ex familia confidentium in se. 92.212
Deus licitè, ac rectè à nobis adjurari potest deprecativè. 152.349
Deus adjurari potest per Deum ipsum. 154.349
Deus adjurari potest per Christum. 155. 360
Deus adjurari potest per Angelos beatos, & Sanctos tam regnantes cœlo, quàm viatores justos. 155.361
Deus non potest adjurari per creaturas inferiores. 156.362
Deus ea providentia gubernat universos, qua singulos. 166.392
Deus vult nos participes fieri suæ bonitatis. 168.395
Deus sicut fidelis est in promissis servandis, sita requirit ab homine hanc fidem. 174.406
Deus ob nostram longam orationem sæpiùs concedit nobis beneficia potiora, quàm nos petimus. 196.466
Deus exoratus ab ægroto paratus est illi infabilliter sanitatem dare, si sanitas ei sit profutura. 198.472
Deus vult concedere nobis beneficia; sed juxta ordinem divinæ providentiæ. 219.526
Deus dispositi aliqua dare rogatus, quæ non vult dare non rogatus, ideò rogandi sunt Sancti. 219.526
Deus cur semper non concurrat, invocato nomine ejus ab Exorcista, vel Christifidelibus. 282.706
Deus voluntate signi, ac conditionata vult omnes Energumenos à dæmone liberare. 283.708
Diffidentes de Deo plures sunt in orbe. 170.399
Diffidentia in Deum facit succumbere tentationibus. 86.197
S. Dionysius Areopagita antequam baptizaretur, cæcum illuminavit, invocato nomine Jesu. 219.502
Dispositio requisita in obsesso est fides theologica, ac fiducia in Deum collocata, in actu exercito. 163.385
Diversitas credentium. 79.182
Documenta pulcherrima ad fortiter sustinendum, ac constanter perseverandum. 114.255
Documenta servanda pro maleficis à potestate dæmonis eripiendis. 273.682
Documenta ab Exorcista obsessis peccatoribus tradenda, ut liberentur à dæmone. 288.721
Documenta tradenda vexatis ab incubis. 289.722
Documenta servanda ab obsessis ab infantia. 291.725
Documenta tradenda obsessis spiritualibus. 292.727
Documenta pro obsessis duræ cervicis. 295.732
Documenta servanda ab Energumeno in actu liberationis. 297.737
Documenta pro vexatis liberatis suspicantibus de nova invasione. 312.761
Documenta pro vexatis liberatis certis de nova invasione. 313.762
Domus variis modis à dæmonibus vexari solent. 318.770
Domus quibus modis à diabolicis vexationi-

tionibus ſint purgandæ. 318.771
Domus habitatores quid agere debeant in actu liberationis à dæmoniaca vexatione. 319.772
Duces militum plures illæſi ſervati ſunt in bello, & quare. 92.211

E

Eccleſiæ ſplendor luceſcit ex maleficiorum permiſſione. 57.140
Effectus extraordinarii in homine quandoque procedunt ex illuſionibus diabolicis. 37.93
Ejectio dæmonis ex corpore humano quomodo fieri poſſit, vide verbo *Dæmon*.
S. Elzearius à ſubmerſione aquarum præſervatur ob fiduciam in Deo collocatam. 97.224
Eligendum eſt in dubiis, quod magis ratio dictat, & ſenſui repugnat. 204.487
Energumeni per ſolum diſſenſum voluntatis non poſſunt ſeipſos à dæmoniaca vexatione liberare. 142.323
Energumenus quando quis dicatur. 34.87
Energumenus unde dicatur. 275.686
Energumenus duræ cervicis difficillimè liberatur, & quare. 287.717
Epiſcopi non poſſunt prohibere munus exorcizandi quoad poteſtatem generalem à Chriſto, & à jure communi acceptam. 14.32
Epiſcopi poſſunt prohibere munus exorcizandi quo ad poteſtatem particularem. 14.33
Epiſcopi ob aliquam cauſam particulare poſſunt ſuſpendere ſuos ſubditos quoad functionē publicam: quoad privatā verò tantum delinquentes in ea. 15.34
Epiſcopi poſſunt ſtatuere, ut ſubditi modeſtè, & ordinatè exorcizandi facultate utantur. 15.35
Epiſcopi poſſunt examinare ſuos ſubditos de modis, & formulis, quibus utuntur in exorcizando. 15.36
Epiſcopi plures arti exorciſticæ operam navarunt. 16.38
Epiſcopi tenentur ex charitate, & juſtitia per ſe, vel per alios exercere munus exorciſticum, cùm neceſſitas poſtulat. 16.39
Error aliquorum reprobatur circa effectum ab exorciſmo productum. 8.19
Error ex parte Exorciſtæ quando eveniat. 9.20
Error ex parte intentionis quando occurrat. 9.21
Error ex parte formę quando eveniat. 10.22
Error ex parte materiæ remotæ: 10.23
Error ex parte actuū liberi arbitrii. 11.24
Error plurium Exorciſtarum oſtenditur. 124.277
Error graviſſimus Exorciſtarum. 136.311
Evangelii virtus contra dęmones. 240.596
Euchariſtia obſeſſi, ac maleficiati ſunt muniendi. 235.581
Euchariſtiæ virtus contra dæmones. 254.576
Exempla de Sanctiſſimæ Euchariſtię virtute contra dæmones. 232.567
Exempla de efficacia Baptiſmi contra dæmones. 231.563
Exempla Sanctorum de virtute aquæ benedictæ contra dæmones. 247.613
Exempla de Pœnitentiæ Sacramenti virtute contra dæmones. 232.570
Exemplum relatum ab Auctore de quadam juvencula à dæmone incubo vexata. 227.549
Exemplum de virtute imaginum Sanctorum contra dæmones. 246.611
Exemplum de Confirmationis virtute contra dæmones. 232.568
Exemplum ab Auctore relatum de moleſtiis dæmoniacis. 29.78
Exemplum relatum ab Auctore de ingreſſu dæmonis in corpore cujuſdam. 33.86
Exemplum relatum ab Auctore de effectibus extraordinariis cauſatis ab illuſionibus diabolicis. 37.93
Exemplum D. Hilarionis de ſignis in maleficio adhibitis. 51.125
Exemplum relatum ab Auctore de quodam obſeſſo liberato ob fiduciam in Deo collocatam. 87.198
Exemplum relatum ab Auctore de dæmonis fallacia, ſumpta occaſione ex quadam interrogatione ſibi facta à quodam Exorciſta. 121.272
Exercitia adimplenda à Vexatis ab incubis. 289.722
Exorciſmorum multitudo unde proveniat. 10.22
Exorciſmus infallibiliter ſuum producit effectum, ſi adſint omnia requiſita. 8.17
Exorciſmus, ſeu præceptum faciendum

dæmoni obsidenti ; vel corpus ingredienti. 271.675
Exorcismus ad dæmonem expellendum obsidentem Maleficos, vel Sagas, ac impedientem, ne Judicibus veritatem fateantur. 272.681
Exorcismus ad expellendum dæmonem à Strigibus, ac Maleficis ad pœnitentiam revertentibus. 273.683
Exorcismus ad dissolvendum maleficium in matrimonio factum. 379.697
Exorcismus ad maleficium destruendum pueruli illatum. 281.701
Exorcismus ad dæmonem ab Energumeno expellendum. 301.744
Exorcismus ad dæmonem expellendum post novam invasionem. 313.762
Exorcismus est gladius pro dæmone coercendo. 315.765
Exorcismus ad dæmones ab animalibus expellendos. 317.769
Exorcismus ad expellendos dæmones à domibus vexatis. 320.776
Exorcismus contra dæmones producentes, vel congregantes aves, vermes, mures, locustas, & alia animalcula fructus terræ devastantia. 322.779
Exorcista adjurans interpretatur. 1.1
Exorcista cognoscere debet causas maleficiorum. 46.28
Exorcista non sit præceps in judicio ferendo de maleficio. 47.117
Exorcista per similem filio hominis figuratur. 1.1
Exorcista potest licitè tollere, ac destruere signa maleficii. 51.125
Exorcista potest maleficia destruere sine signorũ maleficorũ destructione. 51.125
Exorcista deberet esse imbutus scientiis philosophiæ, ac theologiæ, ut ritè, ac perfectè suum valeret obire ministerium. 61.151
Exorcista per fidem fit similis filio hominis in facie lucente sicut Sol. 73.166
Exorcista seipsum purgare debet à vitiis. 111.248
Exorcista, ut amet Deum, debet amare proximum. 111.249
Exorcista quando erret circa interrogationes dæmoni facienda vide verbo *interrogatio*.
Exorcista illicitè ægrotis medicinas corporales exhibet. 136.311
Exorcista quando peccet mortaliter, ægrotis medicinas corporales exhibendo. 137.312
Exorcista tradendo corporales medicinas ignorantem se prodit, & avarum se ostendit. 137.313
Exorcista non debet Energumenum vexare flagellis, dehonestare opprobriis, & alia hujusmodi facere. 141.321
Exorcista non debet uti fictionibus ad probandum, an aliquis sit verè, vel fictè obsessus. 141.322
Exorcista considerare debet media necessaria ad dæmonem expellendum. 151.347
Exorcista nihil dæmoni præcipiat, nisi quæ conducunt ad expulsionem. 152.353
Exorcista incumbere debet orationi, & jejunio. 156.365
Exorcista accedere debet ad dæmonem expellendum, ut Judex delegatus contra reum vinctum, & convictum. 157.366
Exorcista instruere debet obsessum, ut credat, illum habere potestatem dæmones expellendi. 157.367
Exorcista præcepta formare potest vulgari idiomate, ut illa vexatus intelligat, si tamen aliter expedire quandoque non judicet. 157.368
Exorcista præcepta enunciare non debet, quando vexatus est aliqua passione perturbatus. 158.369
Exorcista non debet sinere obsessum diu à dæmone vexari. 158.370
Exorcista præcipere debet dæmoni, ne usum sensuum impediat. 156.371
Exorcista silentium dæmoni imponat. 158.372
Exorcista potest dæmonem interrogare de tempore ingressus ; sed priùs interrogandi sunt parentes obsessi, & obsessus ipse. 158.373
Exorcista semper sit paratus ad ritè munus suum obeundum. 162.382
Exorcista ex quibus cognoscet vexatum esse benè dispositum erga Deum ad suam liberationem. 258.647
Exorcista quænam requirere debet à Vexato, ut cognoscat, eum esse perfectè dispositum ad liberationem. 259.648
Exorcista ex quo cognoscet Vexatum esse benè dispositum erga Exorcistam. 260.649

Exorciſta de quibus reſpectu ſui ipſius poſſit interrogare Vexatum. 261.653
Exorciſta quænam obſervare debeat, ut cognoſcat Vexatum eſſe benè diſpoſitum adversùs dæmonem. 260.651
Exorciſta quomodo ſe habere debeat cum eo, qui poſt liberationem iterùm à dæmone poſſidetur. 312.761
Exorciſtæ dignitas humanam ſuperat, angelicam exæquat, divinam attingit. 1.2.3
Exorciſtæ fides theologica ſimpliciter, & abſolutè non eſt neceſſaria ad dæmonem expellendum. 81.186
Exorciſtæ neceſſaria eſt fides in Deum, ut tutò, & efficaciter dęmones expellat. 82.187
Exorciſtæ neceſſaria eſt fiducia in Deum, ut tutò, & efficaciter dęmones expellat. 83.189
Exorciſtæ qua ratione charitas ſit neceſſaria. 110.245
Exorciſtæ quàm ſint neceſſariæ patientia, ac perſeverantia. 114.254
Exorciſtæ neceſſaria eſt prudentia ad errores vitandos, & ſemitas rectas eligendas. 116.261
Exorciſtæ tantùm ea ſunt licita, quę ex poteſtate à Chriſto accepta expulſioni dęmonis conducunt. 129.190
Exorciſtę poteſtas non ſe extendit ad dęmones alligandos hic, vel illic. 130.293
Exorciſtę quamvis arte medica pręditi, prohibentur medicinas exhibere corporeas. 138.316
Exorciſtę eſt illicitum cum ęgrotis, & obſeſſis chirurgi munere fungi. 139.317
Exorciſtę plures munus chirurgi ſibi aſciſcunt: ex quo multa ſcandala oriuntur. 139.317
Exorciſtę aliqui utuntur balneis, ac ſuffumigiis, ſed cum maximo patientis detrimento. 40.319
Exorciſtę antiqui multa putabant eſſe neceſſaria in expulſione dęmonis, quę ab Auctore reprobantur. 296.734
Exorciſtę, ac Parochi ſuadere debent obſeſſis, ut per Pęnitentię Sacramentum peccata expurgent. 233.575
Exorciſtę, ac Sacerdotes potentiſſimi ſunt ad dęmones expellendos ratione ordinis exorciſtatus. 235.582
Exorciſtę quando incaſſum dęmonem exorcizent. 282.704
Exorciſtatus ordo quid ſit, & quando ſit inſtitutus. vide verbo *Ordo*.
Exorciſtatus miniſterium includit omnia proportionaliter, quę in Sacramentis. 5.11
Exorciſtatus cauſa efficiens principalis eſt Deus, Miniſterialis Exorciſta. 6.12
Exorciſtatus, ut miniſterium eſt, cauſa materialis tam remota, quàm propinqua. 8.13
Exorciſtatus forma remota, ac propinqua. 7.15
Exorciſtatus finis eſt intentio Exorciſtę dęmones expellendi. 8.16
Exorcizare dęmonem prędicto expulſivo ſine aliquo ſigno evidenti prędentię diabolicę eſt illicitum. 117.262
Experientię in quibus priùs ſint faciendę. 161.378
Expulſio dęmonis ex corpore obſeſſi non dependet à voluntate dęmonis, ſed Dei. 123.276
Expulſio dęmonis per poteſtatem exorciſticam declaratur. 311.759
Expulſio dęmonum videtur quaſi ſimilis peccatorum expulſioni. 311.759
Extremę unctionis virtus ad tentationes diabolicas repellendas, & ad ſanitatem ęgris conferendam. 237.588
Ezechias mirabilia operatus eſt ob fiduciam in Deo collocatam. 105.239
Ezechię Regis victoria inſignis recenſetur. 99.228

F

FErdinandus à Caſtro Palao ſuſtinet, poſſe Exorciſtã licitè connivere dęmoni offerenti egreſſum ex homine, ſi ei permittatur in aliũ ingredi. 150.344
Fictiones debent vitari ab Exorciſta in ſuo miniſterio obeundo. 141.322
Fidei humanę deſcriptio. 73.167
Fidei objectum triplex. 74.169
Fidei objectum primarium quodnam ſit. 74.170
Fidei objectum materiale adęquatum eſt quodlibet ens revelabile à Deo. 75.162
Fidei actus definitio. 75.275
Fidei theologicę definitio. 76.176
Fidei tres diſtinctiones. 79.181
Fidem habent multi ſpeculativam; ſed carent practica. 194.463

Fidem multi habent habitualem; sed deficiunt in fide actuali quoad exercitium. 194.464
Fides gratia gratis data quæ. 73.167
Fides quomodo sumatur aliquando pro fiducia. 73.167
Fides divina includit tria: objectum, actus, & habitus. 73.168
Fides theologica duplex, altera universalis, altera particularis. 76.177
Fides miraculorum, & promissionum est eadem cum fide catholica. 78.179
Fides theologica qua ratione sit major in uno homine, quàm in alio. 79.182
Fides theologica distinguitur à fide gratia gratis data, & à cæteris gratiis gratis datis. 81.185
Fides theologica simpliciter, & absolutè non est necessaria Exorcistæ, ut dæmones expellat. 81.186
Fides theologica necessaria est Exorcistæ, ut tutò, & efficaciter dæmones expellat. 81.187
Fiducia in Deum necessaria est Exorcistæ, ut tutò, & efficaciter dæmones expellat. 83.189
Fiducia quomodo augeatur. 84.190
Fiducia quomodo tollat hæsitationem. 84.192
Fiducia in miraculis operandis quæ. 85.193
Fiducia est armatura, ac veluti virga Mosayca in manu confidentium in Deum. 85.194
Fiducia est spes robustissima, & perfecta. 85.193
Fiducia præservat à vitiis, & à peccatis plurimis. 85.195
Fiducia in Deum non finit, ita facilè homines cadere in tentationes. 86.197
Fiducia in Deum liberat, & præservat à maleficiis, & obsessionibus. 87.198
Fiducia in Deum præservat à dæmonis timore, apparitionibus, & nocturnis terriculamentis. 87.199
Fiducia in Deum defendit ab inimicis, ac persecutoribus. 88.200
Fiducia in Deum est galea, lorica, & anchora. 89.203
Fiducia in Deum liberat, ac præservat à morsu, ac veneno brutorum animalium. 89.205
Fiducia in Deum liberat à peste. 91.208
Fiduciam in Deum illæsos præservat in bello. 91.211
Fiducia in Deum protegit nedum confidentes in eum; sed etiam qui sunt de familia eorum. 92.212
Fiducia in Deum famem tollit, & dat escam esurientibus. 93.213
Fiducia in Deũ infirmitates curat. 95.218
Fiduciam in Deum requiritur etiam in eo, qui curandus est. 95.320
Fiducia in Deum defendit à terræmotu, fulmine, aquarum submersione, aliisq; periculis. 96.222
Fiducia in Deum asylum est securissimum in omnibus periculis. 98.325
Fiducia in Deum victoriam reportare facit de inimicis. 98.227
Fiducia in Deum neminem fallit, aut confundit. 101.231
Fiducia in Deum maximam affert vitæ tranquillitatem. 102.233
Fiducia in Deum exaltat homines etiam in hac vita. 103.235
Fiducia in Deum facit homines quasi omnipotentes. 104.237
Fiducia quoquomodo sumpta debet esse firma, & non hæsitans. 105.240
Fiducia in Deum dat vitam longam in præsenti sæculo, & Beatitudinem in futuro. 106.241
Fiducia in Deum facilè acquiritur per attentam divinarum scripturarum considerationem. 107.242
Fiducia innititur patientiæ, ac perseverantiæ. 113.253
Fiducia perfecta emanat in homine ex cõtemplatione divinæ providẽtię. 165.488
Fiducia erga Deum augetur ex meditatione divinæ Bonitatis. 169.398
Fiducia in Deum plures carent, & quare. 171.401
Fiducia nutritur, & augetur contemplando Deum, ut præsentem. 172.402
Fiducia magna enascitur ex consideratione divinæ fidelitatis. 174.405
Fiducia, & perseverantia sunt sibi invicem coadjutrices. 194.463
Fiducia firma deficiente deficit perseverantia. 195.464
Fiduciæ definitio. 83.189
Fiduciæ defectus unde proveniat. 84.191
Filii supposititii quinam sint. 71.162

Digitized by Google

Filii Iſrael plures in deſerto à ſerpentibus illæſi ſervati fuerunt,& quare. 90.205
Forma propinqua miniſterii exorciſtatus. 7. 15
Forma remota miniſterii exorciſtatus. 7. 15
Fortitudinis definitio. 113.252
S. Franciſcus pluries fuit à Deo cibo refectus corporali ob fiduciam in Deo poſitam. 93.215

G

GEdeonis victoria inſignis ob fiduciam ab eo in Deo collocatã 99.228
Gloria Dei exurgit ex maleficiorum permiſſione. 56.138
Gloria Dei eſt ratio omnium potiſſima permiſſionis maleficiorum. 59.146
Gratiarum actiones Deo reddendæ à perſona liberata. 302.747
Gratiarum actiones Deo reddendæ ab Exorciſta unà cum perſona liberata, ac cæteris aſſantibus. 302.747
Gratiæ gratis datæ quot, & quæ deſcribuntur. 80.184
Gratiæ gratis datæ diſtinguuntur à fide theologica. 81.185

H

HÆreticis quid acciderit dæmones eiicere tentantibus. 82.188
Hæreticus nullus, vel infidelis de facto dæmones eiicere, aut miracula facere ſolet. 82.188
Homines fiunt quaſi omnipotentes ob fiduciam in Deo collocatam. 104.237
Homines maxima fruuntur tranquillitate ob fiduciam in Deo collocatã. 102.233
Homines per fiduciam in Deum poſſunt mirabilia operari. 105.239
Homines ſanctos jam beatos, & Angelos certo modo utiliter, & ſanctè poſſe à nobis orari, fides catholica docet. 217.521

I

B. JAcobus à Marchia venenum bibit, & nihil ei nocuit. 90.207
Jejunantes non eſt cur putent, Deum velle eos à dæmone poſſideri, ut ſuorũ peccatorum pœnitentiam agant. 223.538
Jejunantes à morbis corporalibus liberantur. 225.546
Jejunio hoſtes inviſibiles maximè profligantur. 228.555
Jejunio hoſtes viſibiles ſuperantur à Judæis, Judith, & Eſther. 228.552
Jejunium obſeſſo eſt neceſſarium, ut ad perfectam fiduciã ſe diſponat. 220.528
Jejunium efficax eſt ad leves culpas delendas, & in via Dei utiliter progrediendum. 223.537
Jejunium pharmacum eſt efficax ad abolendum peccatum. 226.547
Jejunium colendum eſt ab obſeſſis, maximè qui ab incubis, vel ſuccubis vexantur. 226.548
Jejunium eſt optimum remedium ad dæmonem ſuperandum. 227.550
Jeſus, & Maria non ſunt ſeparandi; ideò eorum nomina ſimul invocanda. 206. 491
Jeſu nomine dæmones expelluntur. 207. 495
Jeſu nomine invocato Apoſtoli dæmones ejecerunt. 208.496
Jeſu nomine invocato Sancti multa mirabilia operantur. 207.496
Jeſu quandoque, dona faciliùs concedit nomine Mariæ, quàm ſuo proprio invocato. 212.509
Illicitum eſt uti præceptis probativis, vel lenitivis ſine aliquo ſigno probabili. 117.262
Illicitum eſt uti præceptis expulſivis ſine aliquo ſigno evidenti. 117.262
Illicitum eſt quærere à dæmone, an aliquo pacto, vel maleficio ſit ligatus. 126. 280
Illicitum eſt petere à dæmone modum, quo maleficium deſtruatur. 127.282
Illicitum eſt quærere à dæmone, ut dicat, quis ſit eorum princeps in illo corpore. 127. 283
Illicitum eſt Exorciſtæ præcipere dæmoni ſuperioris ordinis, ut dæmones inferiores inobedientes excruciet in inferno. 128.285
Illicitum eſt præcipere ſpiritui principali in corpore obſeſſi, ut ſecum educat totam ſocietatem. 128.285
Illicitum eſt præcepta formare contra dæmonem ſub pœna excommunicationis. 134.301
Illicitum eſt Exorciſtæ fictionibus uti ad probandum, an aliquis ſit verè, vel imaginariè, aut fictè obſeſſus. 141. 322
Illicitum eſt, annuere dæmoni offerenti egreſſum ex homine, ſi permittatur ei

in

in alium ingredi. 150.343
Imaginum Sanctorum gloria. 146.610
Imaginum Sanctorum virtus contra dæmones. 146.611
Impetrare ratione divinæ bonitatis, & impetrare ex vi promissionis Dei, quomodo differant. 192.456
Impetrationem infallibilem ex vi divinæ promissionis habet petitio bonorum spiritualiũ, vide verbo *Petitio*. 188.444
Imprecari malum mortuo quando sit licitum, & quando non. 186.438
Imprecari viatori damnationem æternam nunquam licet. 187.439
Imprecationes faciendæ hominibus perniciosis Reipublicæ quatuor modis intelligi possunt. 188.442
In cunctis necessitatibus confugiendum est ad remedia à Deo, & ab Ecclesia tradita. 225.543
In dubiis eligendum, quod magis ratio dictat, & sensui repugnat. 204.487
Infirmitates plures procedunt ex illusionibus diabolicis. 37.93
Ingluvies morbos efficit, & vitiis animam replet. 225.545
Inquisitores quid agere debeant, ut tollant maleficium taciturnitatis à dæmone strigibus inductum. 271.677
In re indifferenti ratio, & conscientia sunt boni consiliarii. 204.488
Institutores Religionum arti exorcisticæ operam navarunt. 21.57
Instructio faciendæ custodi bestiarum pro earum liberatione. 268.667
Instructio pro afflictis, & tribulatis sublevandis. 277.693
Instructiones faciendæ Vexato, vide verbo *Modus instruendi*. 252.622
Instruendi habitatores domus pro liberatione. 318.771
Instruttione per disporsi ad una perfetta confidenza in Dio per impetrare la sanità corporale. 336.793
Intentio, quam debet habere Exorcista in suo ministerio exercendo. 8.16
Interrogare dæmones de numero in corpore obsessi injuriosum est divinæ omnipotentiæ. 119.268
Interrogare dęmonem in corpore obsessi existentem, ut dicat, per quam personã, & per quẽ Sanctũ sit expellendus, illicitũ, & ipsi Exorcistæ perniciosũ. 121.371
Interrogare dæmonem, ut dicat, quinam sint sui inimici in cœlo, est ipsis Sanctis injuriosum. 122.273
Interrogare dæmonem, ut dicat, quibus verbis magis crucietur, manifestat Exorcistam ignorantem. 123.275
Interrogare dæmonem, ut dicat, qua die, & hora sit egressurus, Divinæ Majestati est injuriosum. 123.276
Interrogare dæmonem de vanis, & inutilibus, est peccatum. 132.297
Interrogare dæmonem ex levitate, & curiositate, potest esse peccatum veniale ex mente aliquorum; ex mente Castro Palao est mortale. 133.300
Interrogare dęmonem de nomine, est superfluum, & periculosum. 118.265
Interrogatio facta dæmoni de causis ingressus in corpus obsessi satiùs est relinquenda, quàm practicanda. 120.269
Interrogari debet obsessus de accidentibus tempore instructionis. 162.381
Interrogationes faciendæ Vexato, & parentibus ejus, vide verbo *Modus*.
Investigatio facienda de vexatione domus. 318.771
S. Joannes Evangelista venenum bibit, & nihil ei nocuit. 90.207
Job fuit à Deo exaltatus ob fiduciam in Deo collocatam. 103.236
Josaphati Regis victoria insignis ob fiduciam in Deo collocatam. 100.229
Joseph Patriarcha fuit à Deo exaltatus ob fiduciam in Deo collocatam. 103.236
Josue mirabilia operatus est ob fiduciam in Deo collocatam. 104.239
Irrationales creaturæ quomodo adjurari possint, vide verbo *Creaturæ*.
Irrationalia exorcizantur, ut moventur ab alio. 315.765
Judæ Machabæi victoriæ ob fiduciam in Deo collocatam. 100.229
Judith victoria insignis ob fiduciam in Deo collocatam. 100.230
Jure ordinario excluduntur à munere exorcizandi laici, & Clerici simplices. 3.5
Justos viatores à nobis orari posset, fides docet. 219.527

L

LEones Danieli Prophetæ non nocuerunt, & quare. 90.206
Litem instituere cum dæmonibus, est super-

Digitized by Google

perſtitioſum. 134.302
Litem inſtituere contra irrationalia eſt ſuperſtitioſum. 130.304
Locus quinam magis ſit aptus ad exorcizandum. 161.380
Locus unus, ſi conferat ad majorem devotionem, tunc ab Exorciſta, & non à dęmone eſt eligendus. 161.279

M

MAgnificentiæ deſcriptio. 112.252
Mala pœnæ licitè peti poſſunt propter finem ſimpliciter bonum. vide verbo *Petere*. 186.436
Mala pœnæ nobis inflictè ſunt à Deo. 198.472
Mala pœnæ, quæ ſunt tantùm ad exercitium virtutis, ſunt à Deo permittente, ſed non jubente. 224.541
Malefici quibus modis concinnent ſua maleficia. 40.103
Malefici quid operentur per maleficium ſomniferum. 40.103
Malefici, ac dęmones in maleficiis operandis ſæpiùs coercentur à Deo. 59.147
Maleficia poſſunt deſtrui ſine ſignorum maleficorum deſtructione. 51.125
Maleficia infantium, ac puerulorum quomodo deſtruenda. 280.698
Maleficiatus quando quis dicatur. 34.87
Maleficii definitio. 21.59
Maleficii cauſæ ſunt quatuor, & quæ ſint. 21.59
Maleficio affecti per ſolum diſſenſum voluntatis non poſſunt ſeipſos à maleficio liberare. 142.323
Maleficiorum ſigna, vide verbo *Signa*.
Maleficium non poteſt fieri ſine libera hominis in maleficium conſentientis voluntate. 39.101
Maleficium amatorium quid operetur in hominibus. 41.104
Maleficium amatorium non poteſt cogere hominis voluntatem ad amandum. 41.105
Maleficium hoſtile, quæ damna homini inferat in anima, & corpore. 46.106
Maleficium quando dicatur temporale, & quando perpetuum. 52.127
Maleficium matrimonii quomodo deſtruendum. 277.693
Maleficium taciturnitatis quomodo tollendum. 271.677
Maleficiorum varia nomina. 40.102
Maleficus non tenetur quærere à dęmone chirographum, quando eſt in poteſtate ejus. 52.126
Maleficus tenetur chirographum conſignare, ac lacerare, quando eſt in ſua poteſtate. 52.126
Malum imprecari mortuo, quando ſit licitum, & quando non. 186.438
Maria interpretatur Domina. 211.506
Maria dominatur dæmonibus. 211.506
Maria eſt invocanda ab obſeſſis, & ægrotis. 212.510
Mariæ nomen invocandum. 211.507
S. Martinus Epiſcopus ob maximam fiduciam in Deum illæſus ſervatus fuit à vulnere, quod ei quidam infligere tentavit. 89.204
Materia propinqua, & remota miniſterii exorciſtatus quæ. 8.13
Matrimonii virtus contra dęmones. 236.586
Medici partes non ſunt, curare maleficia, ut maleficia ſunt. 48.121
Medici ſæpiùs non poſſunt cognoſcere res naturales etiam naturaliter applicatas à dęmone, & maleficis, & quare. 50.123
Medicinæ definitio adducitur. 48.119
Medicinæ corporales illicitè ęgrotis exhibentur ab Exorciſta. 136.311
Medicis quid agendum, cùm ſuſpicantur, aliquem eſſe maleficio affectum. 50.124
Medicorum ars quandoq; non poteſt auferre morbum maleficum, quamvis per cauſas naturales ſit inductus. 47.118
Medicus judicare debet de rebus naturalibus adhibitis in maleficiis, quando ſunt adhibitæ ut cauſæ phyſicę. 46.115
Medicus poteſt ſententiam ferre de maleficio negativè, & indirectè, & quando. 46.116
Medicus non poteſt rectè judicare de maleficiis, quando res naturales adhibentur ut ſigna. 48.119
Medicus per ſe quid conſiderare debeat. 48.120
Medicus, ut ſuo ritè fungatur officio, qua ſcientia prędituſ eſſe debeat. 136.306

Me-

Meditatio divinæ Bonitatis fiduciam auget. 169.398
Miraculum ut fiat, quot conditiones requirantur. 77.178
Miseriæ, quibus involvimur, obiiciuntur. 171.400
Missionarii Apostolici debent uti Sacramento Baptismi ad obsessos infideles à dæmone liberandos. 231.566
Modi, quibus cognoscuntur mali à bonis spiritibus, & veræ à fictis animabus, seu illusionibus dæmoniacis. 30.81
Modo eodem non semper cum omnibus Vexatis est procedendum. 161.379
Modus interrogandi domesticos obsessi. 250.618
Modus interrogandi, & observandi obsessum. 250.619
Modus faciendi experimentum certum de obsessione, seu præsentia diabolica in corpore vexati. 251.620
Modus instruendi Vexatum erga Deum pro sua liberatione præparandum. 152.622
Modus instruendi Vexatum erga Exorcistam. 254.634
Modus instruendi Vexatum adversus dæmonem. 256.638
Modus instruendi Vexatum erga seipsum. 256.639
Modus probandi Vexatum erga Deum. 258.647
Modus probandi Vexatum erga Exorcistam. 260.649
Modus probandi Vexatum adversus dæmonem. 260.651
Modus probandi Vexatum erga seipsum. 261.653
Modus faciendi objurgationes contra dæmonem. 264.659
Modus repellendi impetus dæmonis. 269.668
Modus repellendi visiones imaginarias. 269.609
Modus tollendi maleficium taciturnitatis in Maleficis constituendis. 271.677
Modus se præservandi à dæmoniacis insultibus. 275.685
Modus destruendi maleficium in matrimonio factum. 277.693
Modus probandi, an qui fuerat obsessus, verè à dæmone sit liberatus. 302.746
Modus cognoscendi bestias; quando sint maleficio affectæ. 315.767
Modus destruendi aves, vermes, locustas, & alia animalcula terræ fructus vastantia. 322.779
Modus utendi exorcismis. 333.784
Modus brevis expellendi dæmones, & maleficia dissolvendi. 335.790
Modus brevissimus dæmones eiiciendi, ac destruendi maleficia. 336.791
Molestiæ causatæ à dæmone per visiones corporales. 28.74
Molestiæ à dæmone causatę per auditum. 28.75
Molestię à dæmone causatæ per odoratum. 28.76
Molestiæ à dæmone causatæ per gustum. 28.77
Molestiæ à dæmone causatæ per tactum. 29.79
Monachi Cassinenses à fulmine præservantur ob fiduciam in Deo collocatam. 97.223
Monimentum utilissimum pro Missionariis Apostolicis. 192.458
Monita tradenda maleficiatis in usu matrimonii. 277.693
Morales causæ maleficorum quænam sint. 45.113
Morbos maleficos cognoscere, ac curare spectat ad Exorcistam Theologum. 50.123
Morbus maleficus à dæmone inductus per causas naturales naturaliter operantes potest quandoque curari à perito Medico, si dæmon nocere cessaverit. 47.117
Mos amuleta deferendi non contemnendus. 244.605
Moyses mirabilia operatus est ob fiduciam in Deo collocatam. 105.239
Moyses Abbas visione Angelorum, & dæmonum tentationem fugat. 213.513
Moysis ingens fiducia in Deum. 101.231
Moysis victoriæ ob fiduciam in Deo collocatam. 99.228
Mulieres, & adolescentes ab incubis vexati difficillimè liberantur, & quare. 285.712
Multi promissionem Dei ignorant, & tamen impetrant, & quare. 175.407
Multi fidem habent speculativam, sed carent practica. 195.464

Multi fidem habent habitualem; ſed deficiunt in fide actuali quoad exercitium. 195.464
Multi fiduciam habent ſpeculativam, ſed carent practica. 195.464
Multi ſpem habent habitualem; ſed carent ſpe actuali quoad exercitium. 195.464
Mundani malè ſentiunt de divina permiſſione. 55.133

N

NEceſſitas exercendi artem exorciſticam manifeſtatur. 16.39
Nomen Jeſu ſuffragatur in cunctis neceſſitatibus. 210.503
Nomina varia maleficiorum. 40.102
Nomina; ut ſunt impoſita ad diſtinctionem perſonarum, non ſunt in Angelis, nec in dæmonibus. 118.264
Nomina impoſita ratione officiorum ſunt in Angelis, & in dæmonibus. 118.265
Nomina Jeſu, & Mariæ ſunt invocanda. 130.291
Nomina Dei valent contra dæmones. 240.598
Nomini Jeſu dæmones inviti honorem impendunt. 206.494
Nominis Jeſu gloria extenditur ad Angelos, homines, & dæmones. 206.492
Nominis Jeſu virtutem non poſſunt dæmones ſuſtinere. 207.495
Nocumenta illata per maleficium in bonis fortunæ. 43.108
Nocumenta varia illata per maleficium in uſu matrimonii mulieribus uterum gerentibus. 42.107
Nullus inferior Papa poteſt prohibere miniſterium exorcizandi quoad facultatem generalem à jure divino acceptam. Immò nec ipſe Papa in toto. 14.32

O

OBjectum fidei triplex. 74.169
Objectum fidei primarium quodnam ſit. 74.170
Objectum fiduciæ. 83.189
Objectum materiale adæquatum fidei eſt quodlibet ens revelabile à Deo. 75.172
Objectum ſpei quodnam ſit. 83.189
Objurgatio deſcribitur. 154.355
Objurgatio adversùs dæmones quomodo facienda ſit ab Exorciſta. 264.659
Objurgationes aptiſſimæ ad dæmonis ſuperbiam conculcandam. 264.660
Obſeſſi communiter dicuntur poſſeſſi à dæmone, ſeu Energumeni. 268.667
Obſeſſi propriè quinam ſint, & quot nominibus vocentur. 268.667
Obſeſſi per ſolùm diſſenſum voluntatis non poſſunt ſeipſos à dæmoniaca vexatione liberare. 142.323
Obſeſſionum cognoſcendarum ſigna, vide verbo *Signa*.
Obſeſſo, & ægroto neceſſaria eſt fides theologica, ac confidentia in Deum, ut ſanitatem à Deo infallibiliter accipiat. 191.455
Obſeſſus interrogandus de accidentibus tempore inſtructionis. 162.381
Obſeſſus debet eſſe benè diſpoſitus, ut exorciſmi virtute à dæmonis vexatione liberari queat. 163.384
Obſeſſus figuratus per Joannem in Patmos relegatum ærumnis affectum. 163.383
Obſeſſus quid agere debeat, ut ſe diſponat ad liberationem. 270.670
Obſeſſus perfectè diſpoſitus quid agere debeat, ut à dæmonis obſeſſione liberetur. 270.673
Obſeſſus inſtruendus ad tentationes repellendas. 298.739
Obſeſſus peccator in malo inveteratus difficillimè à dæmone liberatur. 284.710
Obſeſſus cur ad Exorciſtas accedat. 288.719
Odo antiſtes Regis Angliæ frater deceptus à dæmone. 101.232
Olei benedicti virtus contra dæmones. 248.615
Orans faciliùs poteſt ſeipſum, quàm alium reddere idoneum ad impetrandum. 276.470
Orantes tenentur habere notitiam promiſſionis divinæ, ut infallibiliter valeant impetrare. 175.407
Orare pro fratribus eſt ſecundùm voluntatem Dei. 197.469
Orare poſſumus Sanctos, ut nobis aliquod præſtent beneficium etiam cooperando. 218.525
Oratio, ut petitio eſt, ex ſe eſt apta ad impetrandum. 176.408
Oratio, ut infallibiliter conſequatur effectum,

fectum, requirit promissionem. 176.409
Oratio ex vi promissionis non impetrat, nisi conditione adimpleta. 176.410
Oratio, ut infallibiliter impetret, debet esse de re bona, & honesta. 177.412
Oratio habet impetrationem infallibilem, quando quis debitis conditionibus munitus orat pro seipso. 196.467
Oratio pro alio habet suum effectum, nisi ille sit incapax ad recipiendum. 198.470
Oratio Judith est exemplar, quod sequi debent, qui aliquid à Deo infallibiliter consequi desiderant. 200.477
Oratio Judith habuit omnes conditiones ad impetrationem infallibilem requisitas. 202.480
Oratio ad Sanctos est actus bonus, & utilis. 218.523
Oratio qua ratione dirigatur ad Deum; & qua ad Sanctos. 218.524
Oratio brevis contra dęmones, ac maleficia. 241.601
Oratio deprecativa ad Deum pro impetrando divino auxilio. 274.684
Oratio brevis contra infestationes dęmoniacas. 310.757
Oratio deprecativa ad Deum pro bestiis à maleficiis liberandis. 317.769
Oratio ab infirmis, & tribulatis recitanda ad impetrandum divinum auxilium. 343. 814
Oratio pro infirmis. 346. 817
Oratio ad acquirendam patientiam. 346. 818
Oratio ad augendam patientiam. 346. 818
Oratio pro ipso orante habet suum effectum, nisi ipse sit incapax ad recipiendum. 197. 470
Oratione da recitare, ò portar seco per impetrar da Dio la liberatione, e preservatione da maleficii, dalla febre, & altri mali. 242.602
Oratione à Giesù Christo per esser liberato dalla tirannia del demonio, e de' suoi maleficii. 262.656
Oratione à Giesù Christo per ottener la liberatione dal maleficio fatto nell' uso del matrimonio. 279 694
Oratione à Giesù Christo per impetrar la liberatione da maleficii fatti a' fanciulli. 280.699
Oratione da recitarsi dalli ossessi di lungo tempo per ottener da Giesù Christo la sua protettione. 288.726
Oratione da recitarsi dalle persone spirituali impossessate dal demonio. 293. 730
Oratione da recitarsi dalli padroni, ò custodi delli animali per liberarli da' maleficii. 316.768
Oratione da recitarsi dalli habitatori delle case molestate per liberarle da quelle molestie. 319.774
Oratione per rendere à Dio gratie dell'infermità mandataci per utilità dell' anima nostra. 340. 801
Oratione per impetrar da Dio il perdono de' peccati. 340 802
Oratione per far profitto nella via della perfettione. 340.803
Oratione per offerir sè stesso à patire secondo il divin volere. 341.804
Oratione per stabilire la conformità della nostra volontà con la divina. 341. 805
Oratione per impetrar da Dio la conformità della nostra volontà con la divina. 341.806
Oratione, che abbraccia una perfetta rassegnatione di sè stesso nella divina volontà. 342.807
Oratione per impetrar da Dio la sanità di mente, e di corpo. 345.816
Oratione per difender sè stesso da' suoi nemici, e persecutori. 349.822
Orationes Ecclesiæ præcipuè de quibus sint. 188.443
Orationes recitandæ à Vexato, ut vexationem reprimat. 277.692
Orationes breves recitandæ à Vexatis à dęmonibus incubis. 289.723
Orationes Deo offerendæ, ut confirmet quod operatus est in liberatione. 303. 747
Orationes deprecativæ ad obtinendam à Deo expulsionem dæmonum à domibus molestatis. 321.777
Orationes deprecativæ contra aves, vermes, mures, locustas, & alia animalcula arbores, vel fructus devastantia. 323. 780
Orationes ad impetrandam à Deo sanitatem. 344. 815
Orationes recitandæ ab ægroto ad acquiren-

rendam patientiam, dum durat infirmitas, vel tribulatio. 346. 818
Orationes ad repentinam mortem avertendam. 348 819
Orationes ad tuendum se ab inimicis. 350. 823
Orationi brevi per vincere le tentationi del demonio. 309. 755
Ordines plures sunt in Ecclesia. 3. 4
Ordo exorcistatus definitur. 3. 4
Ordo exorcistatus est unus ex minoribus. 3. 6
Ordo exorcistatus figuratus fuit in lege veteri. 3. 6
Ordo exorcistatus institutus fuit in lege nova. 4. 7
Ordo exorcistatus quando sit institutus. 4. 7
Ordo exorcistatus est Sacramentum. 4. 9
Ordo exorcistatus producit suum effectum ex opere operato, si adsint debita requisita. 4. 9
Ordo exorcizandi. 333. 784
Ordo servandus ab Exorcista in liberandis domibus à vexationibus. 319. 773
Ordo genericè sumptus quid sit. 3. 4

P

PAnis benedicti virtus contra dæmones. 248 614
Parochi tenentur ex charitate, & justitia per se, vel per alios exercere munus exorcisticum, cùm necessitas exigit. 17. 42
Parochi non possunt prohiberi ab Episcopis, quin munus exorcisticum exerceant. 17. 41
Parochi non excusantur à ministerio exorcistico exercendo, quamvis grave sit onus. 19. 46
Parochi non possunt prohibere, quin sui subditi ad quoscumque accedant Exorcistas, ut liberentur à dæmonis vexatione. 19. 47
Patientia, ac perseverantia quàm sint necessariæ Exorcistæ. 114. 254
Patientia facit hilariter sustinere persecutiones. 114. 254
Patientiæ definito. 113. 252
Patientiæ, ac perseverantiæ innititur fiducia. 113. 253
Paulus Apostolus percussus à vipera illæsus permansit, & quare. 90. 206
Paulus Anacoreta ob fiduciam in Deo collocatam diù refectus fuit à Corvo pane corporali. 94. 215
Peccatores obsessi in malo inveterati difficillimè à dæmone liberantur, & quare. 284. 710
Peccatores puniuntur à Deo quandoque per maleficia. 58. 143
Peccatum est, interrogare dæmonem de vanis, & inutilibus, & quale. 132. 297
Permissionem maleficiorum, vide verbo *Deus*.
Perseverantiæ descripto. 113. 252
Perseverantia facit palmam obtinere. 114. 254
Perseverantia in oratione est conditio necessaria ad impetrationem infallibilem requisita. 193. 459
Perseverantia, & fiducia sunt sibi invicem coadjutrices. 194. 463
Perseverantia longa in oratione non minuit fiduciam, sed auget. 196. 466
Personæ spirituales obsessæ difficillimè liberantur, & quare. 286. 715
Petere propter se, est petere tanquam bonum propter se amabile, ideſt, propter finem. 182. 424
Petere propter aliud, est petere ut medium. 182. 424
Petere absolutè bona temporalia convenientia naturæ non est temeritas. 184. 429
Petere à Deo singulare auxilium in omnibus rebus nostris, non est tentare Deum, quamvis ad impetrationem miraculum requiratur. 185. 435
Petere mala pœnæ sibi, vel alteri non est intrinsecè malum. 186. 436
Petere sibi mala pœnæ, quamvis sit licitum, non est tamen hic modus consulendus. 186. 437
Petere orando aliquod malum proximo ob majus bonum, licitum est, & catholicum. 187. 440
Petere à Deo, ut mittat mala, & damna temporalia, & mortem ipsam homini pernicioso Reipublicæ, aut publico hosti Ecclesiæ, est licitum. 187. 441
Petere à Deo aliquam rem malam, est peccatum mortale. 191. 452
Petere bona temporalia, ut ultimum finem, est peccatum mortale. 194. 453
Peti non potest aliquid, ut finis ultimus nisi propter se. 182. 424

Peti potest tam propter se, quàm propter. aliud id, quod petitur ut medium. 182 424
Peti potest & absolulè, & sub conditione aliqua bonum tam propter se, quàm propter aliud. 182.425
Peti possunt licitè mala pœnæ propter finem simpliciter bonum. 186.436
Petitio bonorum spiritualium habet infallibilem impetrationem ex vi divinæ promissionis. 188.444
Petitio bonorum temporalium, si utilia sint ad salutem, habet infallibilem promissionem. 188.445
Petitio rei indifferentis non relatæ ad honestatem non habet infallibilem impetrationem. 190.450
Petitio, ut impetret infallibiliter, debet esse ex fide theologica, ac fiducia inhæsitante. 191.454
Petitio, ut infallibiliter obtineat, fieri debet non tantùm ratione bonitatis, sed etiam ratione divinæ promissionis. 192. 457
Petitio, si utilis sit ad salutem: vel aliquo modo habeat rationem ad salutem, numquam desistendum est ab ea. 195. 465
Petitiones dominicales exponuntur. 178. 414
Plures fiducia carent: quia meditantur Deum ut absentem, non ut præsentem. 171.401
Plures sunt in orbe, qui de Deo diffidunt. 170.399
Plurimùm valet ad faciendam divinam voluntatem, dicere cum Paulo: *Domine, quid me vis facere?* 205.489
Pœnitentia Deus est placandus ab obsessis, ac cæteris Vexatis peccatoribus. 221.352
Pœnitentia complecti debet internum dolorem peccatorum, & externam membrorum punitionem. 221.533
Pœnitentia quidam Sacerdos obsessus seipsum à dæmoniaca vexatione liberavit. 222.534
Possideri à dæmone quid sit. 275 686
Potestas ecclesiastica Exorcistæ est necessaria ad debitam officii exercitationem. 2. 3
Potestas ecclesiastica duplex est. 2. 3
Potestas eiiciendi dæmones non dependet à loco. 125.279
Potestas delegata alia limitata, alia media. 19. 50
Potestas dæmonis quando, & quomodo fuerit ligata, vide verbo *Dæmon*.
Potestas exorcizandi ab Episcopis multis fuit practicata. 16. 38
Potestas Exorcistæ non se extendit ad dæmones alligandos in deserto. 130. 292
Potestas in dæmones exerceri debet ab iis, qui sunt in ordine exorcistatus. 3. 3
Potestas jurisdictionis ad dæmones expellendos non est necessaria jure communi. 14. 31
Potestas jurisdictionis est necessaria jure particulari aliquorum Episcoporum, & quomodo. 14. 31
Potestas ordinaria fluit à Papa in Prælatos, & Plebanos. 15. 37
Potestatem non habet Exorcista dæmones mittendi in infernum. 131. 294
Potestatis ecclesiasticæ quatuor causæ explicantur. 2. 3
Præcepta debent fieri in nomine Jesu. 7. 15
Præcepta instructiva ad quid deserviant. 266. 665
Præcepta expulsiva quando sint facienda. 267. 666
Præcepta quomodo sint formanda. 301. 745
Præceptis probativis, lenitivis, & expulsivis, quando sit licitum uti. 117. 262
Præceptum dæmoni faciendum describitur. 154. 356
Præceptum quid sit, & quotuplex. 266. 663
Præceptum commune describitur. 265. 662
Præceptum probativum explicatur. 266. 663
Præceptum lenitivum declaratur. 266. 664
Præceptum instructivum quodnam sit. 266. 665
Præceptum expulsivum describitur. 267. 666
Præceptum lenitivum contra dæmonem possidentem. 276. 688
Præcipere dæmoni, ut in exitu juret se exiturum, nec amplius reversurum, est superfluum. 149. 342
Probationes ab Exorcista faciendæ de Vexato,

xato, vide verbo *Modus faciendi, &c.*
Promiſſio Dei de liberandis Energumenis duas conditiones requirit. 283.708
Promiſſio Dei non eſt abſoluta; ſed conditionata. 176.410
Promiſſionem Dei oportet cognoſcere, & ex fide illius petere, ut oratio habeat conditionem requiſitam ad infallibiliter impetrandum. 175.407
Promiſſiones Dei quæ. 174.405
Providentia Dei deſcribitur. 165.388
Providentiæ divinæ contemplatio perfectam generat fiduciam. 165.388
Prudentia neceſſaria eſt Exorciſtæ ad errores vitandos, & ſemitas rectas eligendas. 116.261
Prudentiæ deſcriptio. 116.261
Prudentiæ effectus. 116.261

Q

QUærere à dæmone, ut dicat, an perſona, quam poſſidet, verò ſit energumena, ridiculum eſt. 127.284
Qui à Deo petit aliquid confidenter, facit Deum eſſe Deum. 168.396
Quicquid abducit à Deo non eſt ſecundùm Dei voluntatem. 202.483
Qui de Deo diffidit, ac ſibi ipſi fidit, ſtultus eſt. 166.392
Quid agendum ab Exorciſta pro removenda cauſa ingreſſus dæmonis ex corpore obſeſſi. 120.270
Qui divinam contemplatur bonitatem, ſuam debet arguere malitiam. 173.403
Qui divinæ voluntati ſe conformare deſiderat, ille cæteris certiùs illam explorat. 205.490
Qui orat Deum fiduciaiter, Deum honorat. 169.397
Quomodo charitas proximo ſit exhibenda. 111.249
Quomodo creaturæ inſenſibiles intelligant præcipientis verba. 104.238

R

RAtio cur aliqui obſeſſi exorcizati non liberentur. 8.17
Ratio omnium potiſſima permiſſionis maleficiorum eſt gloria Dei. 59.146
Ratio, & conſcientia in re indifferenti ſunt boni conſiliarii. 204.488
Rationes divinæ permiſſionis epilogantur. 58.144
Regulares qua poteſtate exorcizent. 20.52
Regulares poſſunt arreptitios exorcizare. 20.53
Regulares non incidunt in pœnas ab Epiſcopis latas contra exorcizantes. 20.54
Regulares præcipuè mendicantes tenentur ex charitate artem exorciſticam exercere. 20.56
Regulæ, quibus divina voluntas explorari poteſt. 202.482
Religionum Inſtitutores arti exorciſticæ operam navarunt. 21.57
Reliquiarum Sanctorum virtus contra dæmones. 245.608
Reliquiis ſacris uti poſſunt obſeſſi, ac maleficiati. 245.609
Remedia generalia ſunt Sacramenta, & Sacramentalia. 230.560
Remedia particularia pro obſeſſis peccatoribus liberandis, vide verbo *Documenta*. 289.722
Remedia pro obſeſſis duræ cervicis. 295.732
Remedia præſervativa in ordine ad Deum ad tentationes dæmonis repellendas. 307.751
Remedia præſervativa in ordine ad dæmones, & eorum tentationes repellendas. 309.755
Remedia pro afflictis, & tribulatis. 336.792
Remedia ſpiritualia Deus inſtituit juvandis hominibus. 120.559
Remedia ſpiritualia alia generalia, alia particularia. 230.559
Remedium particulare contra dæmones eſt gladius verbi Dei, ſcilicet exorciſmus. 249.617
Remedium potiſſimum ad tollendum maleficium taciturnitatis. 272.680
Rendimento di gratie da farſi à Dio dalla perſona liberata. 303.747
Rendimento di gratie per l'infermità ricevute dalla mano di Dio. 340.801
Repetitio cauſæ, ob quam plures obſeſſi difficillimè à dæmone liberantur. 287.718
Repugnantia præceptis eccleſiaſticis à dæmone facta quomodo ſit auferenda. 288.720
Res naturales adhibitæ in maleficiis, ut naturaliter operantes, non excedunt naturæ terminos, vel vim naturalem

cauſæ. 45.112
Reſiſtentia dæmonum facta præceptis eccleſiaſticis unde procedat. 282.705
Reſponſorium S.Bonaventuræ ad D.Antonium à Padua. 300.742

S

SAcramentalium dignitas, uſus, & efficacia. 238.591
Sacramentorum virtus magna eſt ad mala expellenda, & bona conſequenda. 230.561
Sanchez conditiones quatuor ponit, quibus ſervatis, ait, licere Exorciſtæ connivere dæmoni offerenti egreſſum, ſi ei permittatur in alium ingredi. 150.343
Sancti plures fuerunt à Deo cibo corporali refecti ob ſuam confidentiam in eo poſitam. 93.214
Sancti rectè, ac licitè à nobis adjurari poſſunt. 152.351
Sancti imitantur Angelos in charitate erga homines. 216.520
Sancti dicuntur habere gladios ad nos tuendum contra inimicos. 216.520
Sancti tenent phialas, ut nobis beneſaciant. 217.521
Sancti ab Exorciſtis, & Ægrotis ſunt invocandi. 218.522
Sancti cur ſint rogandi, vide verbo *Deus*. 219.526
Sanctos homines à nobis orari poſſe, fides docet. 217.521
Sanitas collata S.Agathæ à D.Petro Apoſtolo. 216.520
Sanitas ut animæ ſit ſalutaris, quid agendum ægrotis. 199.473
Sanitatis, & ægritudinis naturalis cauſæ quænam ſint.
Saulis vexatio unde. 126.281
Scientia requiſita in perfecto Medico recenſetur. 136.306
Sententiarum divinæ ſcripturæ veritas eſt infallibilis. 110.244
Signa, quibus in rebus omnibus cognoſci poteſt divina voluntas. 202.480
Signa maleficiorum, & obſeſſionum quænam ſint. 62.154
Signa certa, & evidentia quæ, & quænam probabilia. 62.154
Signa deſumpta ex intellectus, & voluntatis operationibus. 23.155
Signa deſumpta ex Æſtimativa, imaginativa, phantaſia, & memoria. 63.156
Signa deſumpta ex paſſionibus concupiſcibilis. 64.157
Signa deſumpta ex paſſionibus iraſcibilis. 66.158
Signa deſumpta ex ſenſibus exterioribus. 67.159
Signa deſumpta ex potentiis vegetativis. 69.160
Signa deſumpta ex corpore ægroti, inchoante morbo. 70.161
Signa, quibus cognoſcuntur parvuli, & infantes maleficio affecti. 71.162
Signa deſumpta ex corpore ægroti, augente morbo. 72.163
Signa deſumpta ex corpore ægroti, perſeverante morbo. 72.164
Signa maleficiorum, ſeu inſtrumenta maleficiorum ſunt ſigna falſa, & deceptoria. Cur dæmon eis utatur. 45.114
Signum evidens, ac probabile deſcribitur. 117.262
Simile perpolitum, ut vexatus ſe eripiat à vexatione. 276.690
Spei definitio quæ. 83.189
Spei objectum deſcribitur. 83.189
Spes, ſeu fiducia in Deum neceſſaria eſt Exorciſtæ, ut tutò, & efficaciter dæmones expellat. 83.189
Spes mundo, vel viribus humanis innixa fallit, & confundit. 101.232
Spiritus incubi, ac ſuccubi quinam ſint. 285.712
Stolæ uſus non eſt neceſſarius Exorciſtæ ad dæmones expellendos. 13.28
Stolæ uſus eſt neceſſarius neceſſitate præcepti in ritu Exorciſmorum, qui ante baptiſmum præmittuntur. 13.29
Stultus eſt, qui de Deo diffidit, ac ſibi ipſi fidit. 166.392
Suggeſtiones ſpeciales, quibus dæmon obſeſſum invadere ſolet in tempore liberationis. 295.738
Superfluum eſt imperare dæmoni, ut in exitu det ſignum. 296.736
Superſtitio cavenda in tollendo maleficio taciturnitatis. 272.679
Superſtitioſum eſt inſtituere litem, cum irrationabilibus. 135.304
Sylva parva divinarum ſcripturarum pro fiducia erga Deum acquirenda. 107.242

T

TEntationes, quibus dæmon invadere ſolet Energumenum in tempore liberationis. 297.738
Tentationes communiores, quibus dæmon quærit iterùm in corpus liberati ingredi. 304.738
Tobias exaltatus fuit à Deo ob fiduciam in ipſo collocatam. 104.238
Tranquillitatem maximam ſentiunt, qui confidunt in Domino. 202.233
Tres diſtinctiones fidei. 79.181
Tria conſiderantur in eo, qui facturus eſt miraculum, & quæ ſint. 77.178
Tuetur Deus confidentes in ſe etiam in periculis jacturæ bonorum temporalium. 89.205

V

VErba aliqua ſacra contra dæmones vim habentia. 245.599
Verba dicenda ab obſeſſo in actu liberationis. 300.743
Veritas ſententiarum divinæ ſcripturæ eſt infallibilis. 110.244
Vexati ab incubis difficillimè liberantur, & quare. 285.712
Vexati ab incubis ſunt in triplici differentia. 285.712
Vexati ab infantia, ſed adulti, difficillimè liberantur, & quare. 285.713
Vexati ſpirituales difficillimè liberantur, & quare. 286.715
Vexati duræ cervicis difficillimè liberantur, & quare. 300.743
Vexatio Saulis unde. 126.281
Vexatus quid obſervare debeat erga Exorciſtam. 254.634
Vexatus quomodo reprimere, & auferre debeat vexationes ſibi inflictas à dæmone poſſidente. 275.687
Vexatus in quibus ſit inſtruendus. 275.687
Viatores juſtos poſſe à nobis orari, fides docet. 219.527
Victoriæ à David reportatæ ob fiduciam in Deo collocatam. 98.227
Victoriæ plurimorum ob fiduciam ab eis in Deo collocatam. 99.228
Virtus deſcribitur. 72.165
Virtutes Theologicæ, ac morales qua ratione ſint Exorciſtæ neceſſariæ. 72.165
Viſio D. Pauli manifeſtat gloriam Sanctiſſimi nominis Jeſu. 206.493
Viſiones imaginariæ quomodo à dæmone cauſentur. 27.72
Viſiones in ſomnis quomodo à dæmone formentur. 27.73
Viſiones corporales quomodo à dæmone cauſentur. 28.74
Viſiones horrendæ, ac rerum terribilium ſunt præludia futuræ obſeſſionis. 27.73
Voluntas Dei manifeſtatur per legem Dei, & Eccleſiæ. 203.484
Voluntati divinæ, qui conformari deſiderat, ille cæteris eam certiùs explorat. 205.490
Voluntatis divinæ interpretes ſunt Magiſtratus tam politicus quàm ſacer, Confeſſarii, Curiones, Majores, & Præſides. 203.486
Utile eſt ad ſalutem quod actu eſt cauſa alicujus boni, & non eſt occaſio alicujus peccati, nec impedit majus bonum. 189.446

INDEX CONCIONUM

Per totum annum occurrentium,

Tam de Dominicis diebus, quàm de D. N. Jesu Christi solemnitatibus, ac de Sanctorum communi; ostendens accuratè, quid singulis diebus ex Manuali Exorcistarum, ac Parochorum Parochi, ac Verbi Dei Præcones Populo fideli audiendum proponant.

PROPRIUM DE TEMPORE.

Dominica 1. Adventus. *Cælum, & terra transibunt, verba autem mea non transibunt. Lucæ 21. vers. 33.*
De veritate, ac fidelitate Dei in servandis suis promissis. Vide pag. 174. num. 405. & seqq.
Dominica 2. Adv. *Cùm audisset Joannes in vinculis opera Christi Matth. 11. vers. 2.*
De patientia, & fortitudine in tribulationibus perferendis. pag. 113. num. 252. & sequent. & num. 793. & 820.
Vel de operibus Christi. pag. 253. n. 627.
Dominica 3. Adventus. *Et confessus est, & non negavit; & confessus est, quia non sum ego Christus. Joann. 1. vers. 20.*
De vana existimatione fugienda in ministeriis suis obeundis. pag. 111. nu. 249.
Dirigite viam Domini, sicut dixit Isaias. vers. 23.
De necessaria præparatione ex parte nostra ad Christi gratiam, & beneficia recipienda pag. 173. num. 403. pag. 163. n. 385. & pag. 253. num. 627.
Medius vestrum stetit, quem vos nescitis. vers. 26. De præsentia Dei. p. 170. n. 401.
Dominica 4. Adventus. *Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus. Lucæ 3. vers. 4.*
De viis Justorum rectis, per quas ambulandum est. pag. 202. num. 482. & seqq.
Dominica infra Octavam Nativit. Domini. *Erant Joseph, & Maria Mater Jesu mirantes super his, quæ dicebantur de illo. Lucæ 2. vers. 33.*
De meditatione operũ Christi. p. 23. n. 65.
Hæc Vidua, &c. non discedebat de templo, jejuniis, & obsecrationibus serviens die, ac nocte. vers. 37.
De jejunio cum oratione conjungendo. pag. 164. num. 387. & seq.
Dominica 1. post Epiphaniam. *Remansit puer Jesus in Hierusalem Lucæ 2. v. 43.*
De Parentum officio circa curam liberorum. pag. 6. num. 13. & 14.
Dominica 2. post Epiph. *Dicit Mater Jesu ad eum: Vinum non habent, Joann 2. v. 4.* quomodo pro aliis orandum. pag. 196. num. 468.
Implete hydrias aqua. Et impleverunt usque ad summum. v. 7. Voluit Christus, ut & ipsi apponerent aquam.
De necessaria cooperatione nostra ad Dei beneficia, & auxilia obtinenda. pag. 199. n. 220. pag. 163. n. 384. p. 163. n. 473.
Dominica 3. post Epiphaniam. *Sed vade, ostende te Sacerdoti. Matthæi 8. vers. 4.*
De debito honore, ac reverentia ordini Sacerdotali exhibenda. pag. 11. num. 25.
Audiens autem Jesus miratus est; & sequentibus se dixit: Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Israel. vers. 10.
De magnitudine fidei, ac confidentiæ in Deum. pag. 75. num. 175. & seqq. & pag. 83. num. 189.
Dominica 4. post Epiphaniam. *Motus magnus factus est in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus, Matthæi. cap. 8. vers. 24.*
De tribulationibus Justorum ad patientiæ virtutem exercendam. pag. 113. nu. 252. & seqq. & num. 792. & sequent.
Et suscitaverunt eum dicentes: Domine, salva nos; perimus. vers. 25.
De invocando per orationem Christo in omni necessitate. pag. 206. num. 491. & sequentibus.
Quid timidi estis modicæ fidei? vers. 26.
De fiducia in Deum numquam deponenda.

da. pag. 83 n. 189. & pag. 195. n. 465.
Tunc ſurgens, imperavit ventis, & mari.
De potentia magna confidentium in Deum pag. 104. n. 237. & ſequent.
Et facta eſt tranquillitas magna.
De Dei clementia, qui poſt procellas ſerenitatem affert. p. 102. n. 233.
Dominica 3 poſt Epiph. *Cùm autem dormirent homines, venit inimicus ejus, Matth. 13. verſ. 25.*
De negligentia Chriſtianorum in meditando Dei bonitatem, & arguendo ſuam improbitatem. pag. 168. n. 394. & p. 173. nn m. 403.
Venit inimicus ejus, & ſuperſemin. ziz.
De arte diaboli in tentando pag. 27. n. 72. & ſeq. & pag. 197. n. 738. p. 305. n. 749.
Inimicus homo hoc fecit. verſ. 28.
De reſiſtentia noſtra facienda diabolicis tentationibus, pag. 298. n. 739. & p. 307. n. 751.
Dominica 6. poſt Epiph. *Simile eſt regnum cœlorum grano ſinapis. Matth. 13. v. 31.*
De fidei virtute, excellentia, & effectibus. pag. 73. nu. 166. & pag. 79. num. 181. & ſequent.
Dominica Septuageſimæ. *Exiit primo mane conducere operarios in vineam ſuam Matthæi 20. verſ. 1.*
De Providentia, & benignitate Dei in procuranda hominum ſalute. pag. 165. n. 388. & ſequent. & pag. 168. n. 394.
Dominica Sexageſimæ: *Venit diabolus, & tollit verbum de corde eorum, ne credentes ſalvi fiant. Lucæ 8. verſ. 12.*
De variis diaboli tentationibus pag. 27. nu. 72 p. 42. n. 105. & pag. 297. n. 738.
De diffidentia pag. 86. n. 196. & ſeq. unde proveniat. pag. 84. n. 191.
Dominica Quinquageſimæ. *Cæcus multò magis clamabat: Fili David, miſerere mei. Lucæ 18. verſ. 39.*
De oratione efficaci, ac perſeveranti. pag. 164. n. 387. & pag. 193. n. 469. & ſeqq.
Jeſus autem interrogavit illum dicens: Quid tibi vis faciam. verſ. 41.
De neceſſaria cooperatione liberi arbitrii ex parte ægroti adulti. pag. 96. num 220.
Dominica 1. Quadrageſimæ. *Ductus eſt Jeſus à ſpiritu in deſertum, ut tentaretur à diabolo. Matthæi 4.*
De variis tentationibus, ac moleſtiis, quas dæmon ſolet hominibus inferre. pag. 27. n. 72. & ſeqq.
Cum jejunaſſet quadrag. diebus, &c. v. 2.
De jejunii utilitate. pag. 219. n. 527.
Non in ſolo pane vivit homo; ſed de omni verbo, quod procedit de ore Dei. v. 4.
De perpetua, & infallibili Dei providentia circa ſuorum amicorum neceſſitates. pag. 165. n. 388. & ſeqq.
Angelis ſuis Deus mandavit de te, & in manibus tollent te, &c. verſ. 6.
De cuſtodia angelica. pag. 213. n. 512.
Vade, Sathana, ſcriptum eſt enim: Dominum Deum tuum adorabis, &c. v. 10.
De generali victoria omnium tentationum. pag. 307. n. 751. & pag. 309. n. 755.
Dominica 2. Quadrag. *Ecce apparuerunt illis Moyſes, & Elias cum illo loquentes. Matthæi 17. verſ. 3.*
De modo cognoſcendi veras animas ab illuſionibus diabolicis. pag. 30. n. 81.
Dominica 3. Quadrag. *Erat Jeſus ejiciens dæmonium. Lucæ 11.*
De poteſtate dæmonis ſuper corpora humana. pag. 22. n. 63. De antiquitate artis exorciſticæ pag. 3. n. 6. Quomodo poteſtas dæmonis fuerit ligata per paſſionem Chriſti. pag. 23. n. 65. & ſequent.
Dominica 4. Quadrag. *Cùm ſublevaſſet oculos Jeſus, & vidiſſet, quia multitudo maxima veniſſet ad eum, dicit ad Philippum: Unde ememus panes, ut manducent hi? Joan. 6. verſ. 5.*
De providentia Dei erga illos, qui in eo ſuam conſtituunt fiduciam. pag. 93. nu. 213. & ſeqq. & pag. 165. nu. 388. & ſeqq. & num. 402.
Ducentorum denariorum panes non ſufficiũt, ut unuſquiſque modicũ quid acci. v. 7.
Contra diffidentiam humanam circa Dei auxilium. pag. 171. n. 400.
Dominica Paſſionis. *Si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi? Joan. 8. v. 46.*
De modo captivandi intellectum veritati Dei, pag. 110. num. 244. De veritate, ac fidelitate Dei in promiſſis ſervandis pag. 174. n. 405.
Nonne benè dicimus, quia Samaritanus es tu, & dæmonium habes? verſ. 39.
De contumeliis patienter ferendis. pag. 113. num. 252.
Jeſus autem abſcondit ſe, & exivit de templo verſ. 59.

De

De non ulciſcendo proprias injurias pag. 348. n.820.
Dominica Palmarum. *Accepit Jeſus panem &c. & ait: Accipite, & comedite, hoc eſt corpus meum Matth.26.*
De Sanctiſs. Euchariſtiæ Sacramento: quomodo defendat à dæmonibus pag. 234. num.576.
Super Epiſtolam Philipp.2. *Chriſtus humiliavit ſemetipſum, factus obediens, &c.*
De efficacia Sanctiſs. Nominis Jeſu. pag. 206. n.492. & ſeq.
Dominica Reſurrectionis. *Jeſum quæritis Crucifixũ: ſurrexit, non eſt hìc. Marci 16.*
De victoria Chriſti contra diabolum: ſuper illa verba: *Nunc princeps hujus mundi, &c.* pag.23. n.65. & 66.
Feria 2. Paſchæ. *Oſtulti, & tardi corde ad credendum. Lucæ 24. verſ.25.*
De fide vigoroſa, ac perſeveranti pag. 79. n.181. & ſeqq. & pag. 196. n.466.
Feria 3. Paſchæ. *Stetit Jeſus in medio Diſcipulorum ſuorum, & dixit eis: Pax vobis. Lucæ 24. verſ.36.*
De pace, quæ conſiſtit in dilectione Dei & proximi p.110. n.245.
Conturbati verò, & conterriti, exiſtimabant ſe ſpiritum videre. verſ.37.
De variis dæmonum apparitionibus. pag. 27. n.72. & pag.30 n.81.
Dominica in Albis. *Cùm factum eſſet ſerò die illa. Joan.20. verſ.19.*
De ſpe, ac fiducia in Deum non deponenda. pag.194. n.463.
Stetit Jeſus in medio eorum.
De præſentia Dei. pag.171. n.401.
Quorum remiſeritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt. verſ.23.
De Sacramentalis peccatorum confeſſionis neceſſitate, ac utilitate ad ſe tuendum à dæmonibus. p.252. n.570. & ſeqq.
Quia vidiſti me, Thoma, credidiſti: Beati, qui non viderunt, & crediderunt v.29.
De fidei actualis merito, & efficacia p.76. n.177. & ſeqq.
Dominica 2. poſt Paſcha. *Bonus Paſtor animam ſuam dat pro ovibus ſuis. Joan. 10. verſ.11.*
De cura, quam habere tenentur parochi ovium ſuarum, defendo eas à lupo infernali. pag.16. n.39. & ſeqq.
Dominica 3. poſt Paſcha. *Amen, amen dico vobis, quia plorabitis, & flebitis vos, mundus autem gaudebit Jo.16.*
De afflictione Juſtorum, & maximè Exorciſtarum: ac de Fortitudine in perferendis adverſitatibus. pag.113. n.253.
Dominica 4. poſt Paſcha. *Cùm venerit ille, arguet mundum de peccato, & de juſtitia, & de judicio, &c. De judicio autem, quia princeps hujus mundi jam judicatus eſt. Joan. 16. verſ.11.*
De poteſtate diaboli ſuper animas credentium ſublata per paſſionem Chriſti. pag. 23. n.65.66. & ſeqq.
Dominica 5. poſt Paſcha. *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Joan.16. verſ.24.*
De orationis admirabili virtute, & vario effectu: ac de conditionibus bonæ orationi debitis. pag. 164. n.387. ac ſeqq. & pag.177. n.311. & ſeqq.
Uſque modo non petiſtis quicquam in nomine meo. verſ.24.
De excellentia, & efficacia Sanctiſſimi Nominis Jeſu ad orationis effectus conſequendos. pag.206. n 492. & ſeqq.
Dominica infra octavam Aſcenſionis. *Et hæc facient vobis, quia non noverunt Patrem, neque me. Joan.16. verſ.3.*
De ſignis cognoſcendi divinam voluntatem. pag.202. n.482.
Ignorantia de Deo, ac ejus bonitate gladio verbi Dei ab hominibus eſt reſecanda. pag.249. n.617. & ſeqq.
Dominica Pentecoſtes. *Non turbetur cor veſtrum, neque formidet. Joan.14. v.27.*
De animi fortitudine, & patientia in rebus adverſis ſervanda. pag.113. n.252.
Venit princeps hujus mundi, & in me non habet quicquam. verſ.3.
De aſſidua diaboli circa cujuſque mortem vexatione. pag.36. n.92. & ſeqq.
Loquebantur variis linguis Apoſtoli magnalia Dei. Act.2.
Monitum utiliſſimum pro Miſſionariis apoſtolicis. pag.192. n.458.
Feria 2. poſt Pentec. *Sic Deus dilexit mundum, &c. ut omnis, qui credit in ipſũ, non pereat, ſed habeat vitam æter. Jo.3. v.16.*
De fide, ac fiducia, qua homo præſervatur à vitiis, & peccatis plurimis, ac æternam conſequitur beatitudinem. p.85. nu.195. & pag.106. n.241.
Feria 3. poſt Pentec. *Amen, amen dico vo-*

Digitized by Google

vobis, qui non intrat per oſtium in ovile ovium; ſed aſcendit aliunde, ille fur eſt, & latro. Joan. 10. verſ. 1.

Non poteſt aliquod beneficium à Deo obtineri, niſi per Chriſtum; quia ipſe omnia nobis meruit bona. p. 190. n. 449.

Dominica 1. poſt Pentec. *Eſtote miſericordes, ſicut & Pater veſter miſericors eſt. Lucæ 6. verſ. 36.*

De operibus miſericordiæ exercendis. pag. 21. num. 58. & pag. 111. n. 249.

Dominica 2. poſt Pentec. *Miſit ſervum ſuum dicere invitatis, ut venirent: quia parata ſunt omnia. Lucæ 14. v. 17.*

De ſumma Dei benignitate, ex cujus parte nihil deeſt, quod ad noſtram ſalutem ſpectet. pag. 168. n. 394. & ſeqq.

Dominica 3. poſt Pentec. *Erant appropinquantes ad Jeſum publicani, & peccatores, ut audirent illum. Lucæ 15. v. 1.*

Bonus Sacerdos omnibus, quamvis peccatoribus, ſuum debet impendere auxilium. pag. 17. n. 41. & ſeqq.

Gaudium erit coram Angelis Dei ſuper uno peccatore pœnitentiam agente. v. 7.

Peccator ſuam debet arguere malitiam, ut à Deo gratias obtinere valeat. pag. 173. num. 403.

Dominica 4. poſt Pentec. *Cùm turbæ irruerent in Jeſum, ut audirent verbum Dei. Lucæ 5. verſ. 1.*

Ægroti, ac in quacumque neceſſitate conſtituti per verbum Dei ſunt diſponendi ad fiduciam in Deo collocandam. pag. 249. num. 617.

Sed in verbo tuo laxabo rete. verſ. 5.

De fiducia in Deum circa difficilia. pag. 200. n. 477. & ſeqq.

Dominica 5. poſt Pentec. *Ego autem dico vobis: qui iraſcitur fratri ſuo, reus erit judicio. Matthæi 5. verſ. 22.*

De ira, quæ aliquando eſt occaſio, quòd aliquis à dæmone poſſideatur. pag. 32. n. 85. & ſeqq.

Si offers munus tuum ad altare, &c. vade priùs reconciliare fratri tuo. v. 23.

De offenſis, & injuriis dimittendis pro amore Dei. pag. 179. n. 418.

Dominica 6. poſt Pentec. *Cùm turba multa eſſet, &c. ait Jeſus: Miſereor ſuper turbam. Marci 8. verſ. 1. & 2.*

De providentia Dei circa neceſſaria nobis communicanda. pag. 93. numer. 213. & ſeqq. & pag. 165. num 388.

Quia ecce jam triduo ſuſtinent me. v. 2.

De perſeverantia in petendo, & benè operando. pag. 193. n. 459. & ſeqq.

Unde illos quis poterit hic ſaturare in deſerto? verſ. 4.

Contra diffidentiam. pag. 170. n. 399.

Dominica 7. poſt Pentec. *Attende à falſis Prophetis, &c. A fructibus eorum cognoſcetis eos. Matthæi 7. v. 15. & 16.*

De ſignis cognoſcendi homines diabolicos. p. 62. n. 155. & ſeqq. Ac de operibus maleficorum. pag. 40. n. 103. & ſeqq.

Dominica 8. poſt Pentec. *Homo quidam erat dives, &c. & ait ei: Redde rationem villicationis tuæ. Lucæ 16. verſ. 1. & 2.*

De ratione, quam Deo reddere debent Parochi, qui negligunt ſuorum Parochianorum neceſſitatibus ſpiritualibus ſubvenire. pag. 17. n. 42. & ſeqq.

Dominica 9. poſt Pentec. *Cùm appropinquaſſet Jeſus Hieruſalem, videns civitem, flevit ſuper eam. Lucæ 19. v. 14.*

De flendis peccatis propriis, & alienis, ut poſſimus à Deo conſequi id, quod petimus. pag. 221. n. 532. & ſeqq.

Domus mea domus orationis eſt. ver. 46.

De orationis ſtudio frequentando. pag. 164. n. 387. & ſeqq.

Dominica 10. poſt Pentec. *Duo homines aſcenderunt in templum &c. Qui ſe humiliat exaltabitur. Lucæ 18. v. 10. & 14.*

Humilitas cum fiducia in Deum unita exaltat hominem etiam in hac vita. pag. 103. n. 235. & 236.

Dominica 11. poſt Pentec. *Adducunt ei ſurdum, & deprecabantur eum, ut imponat illi manum. Marci 7. verſ. 32.*

De prompta voluntate in ſublevandis proximorum neceſſitatibus. pag. 21. n. 57. & ſeqq.

Dominica 12. poſt Pent. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, &c. & proximum ſicut teipſum. Lucæ. 10. v. 27.*

De charitate erga Deum, & proximum pag. 110. n. 245. & ſeqq.

Dominica 13. poſt Pentec. *Occurrerunt ei decem viri leproſi, qui ſteterunt à longè, & levaverunt vocem ſuam. Luc. 17. v. 13.*

De fide explicita requiſita in his, qui ſanitatem à Deo obtinere cupiunt. p. 79. nu. 182. & ſeqq. & pag. 96. n. 220. & ſeqq.

Regreſſus eſt, cum magna voce magnificans Deum,

Deum, & cecidit in faciem suam ante pedes Jesu, gratias agens. vers. 15.
De gratiis Deo agendis pro acceptis beneficiis. pag. 302. n. 747.
Nonne decem mundati sunt, & novem ubi sunt? vers. 17.
De bono perseverantiæ ad salutem necessario. pag. 194. n. 479. & seqq.
Dominica 14. post Pentec. *Ne sollicitis sitis animæ vestræ, quid manducetis: neque corpori vestro, quid induamini. Matthæi 6. vers.* 25.
Contra curas, & sollicitudines hujus vitæ avaris proprias. p. 93. n. 213. & seqq.
Hæc omnia gentes inquirunt. Scit enim pater vester cœlestis, quia his indigetis. v. 32.
Contra diffidentiam de continua Dei providentia. pag. 170. n. 399. & seqq.
Primùm quærite regnum Dei, & justitiam ejus, & hæc omnia adjicientur vobis. vers. 33.
De ordine servando in petitionibus nostris. pag. 177. n. 411. & seqq.
Dominica 15. Post Pente. *Quam cùm vidisset Dominus misericordia motus super eam, dixit illi: Noli flere. Lucæ 7. v.* 13.
De misericordia obsessis, & ægrotis exemplo Christi ab Episcopis, & aliis prælatis exhibenda. pag. 16. n. 39. & seqq. & pag. 20. n. 54.
Dominica 16. post Pent. *Ecce quidam homo hydropicus erat ante Jesum. Ipse verò apprehensum sanavit eum. Lucæ* 14. *v.* 2.
De pietate, ac misericordia Domini N. Jesu Christi erga infirmos. p. 253. n. 627.
Dominica 17. post Pentec. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, &c. Matthæi 22. vers.* 37.
De Deo super omnia diligendo. pag. 110. num. 246.
Secundum autem simile est huic: Diliges proximum tuum sicut teipsum. vers. 39.
De dilectione proximi. pag. 111. n. 249.
Dominica 18. post Pentec. *Ecce offerebant ei paralyticum jacentem in lecto. Matthæi 9. vers.* 1.
De cura proximorum, & charitate erga eos. pag. 20. n. 54. & seqq.
Videns Jesus fidem illorum, dixit Paralytico: Confide, fili. vers. 2.
De lege ordinaria Deus requirit in ægrotis adultis fidem, ac confidentiam, ut illis impertiat sanitatem. pag. 96. numer. 220. & pag. 149. num. 340.
Dominica 19. post Pent. *Rex cùm audisset iratus est, & missis exercitibus suis, perdidit homicidas illos. Matthæi 22. vers.* 7.
De pœnis, quibus Deus per dæmones punit peccatores pag. 36. n. 92. & seqq.
Dominica 20. post Pentec. *Erat quidam Regulus, cujus filius infirmabatur Capharnaum. Joan 4. vers.* 47.
Calamitates eos ad Deum adducunt, qui absque eis venturi non erant. pag. 56. n. 137. & pag. 58. n. 143. & seqq.
Rogabat eum, ut descenderet, & sanaret filium ejus. vers. 47.
De cura parentum erga liberos. p. 6. n. 13.
Domine, descende, priùsquàm moriatur filius meus. vers. 49.
De perseverantia in oratione. p. 193. n. 459.
Credidit homo sermoni, quem dixit ei Jesus, & abiit. vers. 50.
De modo captivandi intellectum veritati verbi Dei. p. 110. n. 242. & p. 106. n. 244.
Dominica 21. post Pent. *Misertus autem Dominus servi illius, dimisit eum, & debitum dimisit ei. Matthæi 18. vers.* 27.
De misericordia Dei petentibus eam promptissima. pag. 168. n. 394. & seqq. & pag. 199. n. 474.
Dominica 22. post Pente. *Magister scimus, quia verax es, & viam Dei in veritate doces. Matthæi 22. vers.* 16.
De veritate Dei, ac fidelitate in suis promissis servandis. pag. 174. n. 405.
Dominica 23. post Pentec. *Si tetigero tantùm fimbriam vestimenti ejus, salva ero. Matthæi 9. vers.* 21.
De fide, ac fiducia in Deum. pag. 79. n. 182. & pag. 83. n. 189. & seqq.
Dominica 24. post Pentec. *Cùm videritis abominationem desolationis, tunc qui in Judæa sunt, fugiant ad montes. Matthæi 24. vers.* 16.
De modo fortiter sustinendi tribulationes pag. 114. n. 255.
De Dei bonitate infinita, qui ut in cunctis tribulationibus ad eum confugiamus, nos invitat. pag. 168. n. 395.
Cœlum, & terra transibunt, verba autem mea non præteribunt vers. 35.
De infallibilitate verbi Dei. pag. 110. num. 244. & pag. 174. n. 405.

IN SOLEMNITATIBUS JESU CHRISTI D. N.

IN die Nativitatis Domini N. Jesu Christi. *Pastores loquebantur ad invicem : Transeamus , &c. Et invenerunt Mariam, & Joseph, & Infantem positum in præsepio. Lucæ 2. vers. 15. & 16.*

Qui vult Deum invenire, & ab eo, quod cupit obtinere, debet primò quærere gloriam Dei, & omnia adiicientur ei. pag. 176. num. 411. & seqq.

De bonis, quæ licitè sunt petenda. p. 181. n. 422. & seqq.

In festo S. Stephani Protomartyris. *Ecce ego mitto ad vos Prophetas, & sapientes, & scribas, & ex illis occidetis, & crucifigetis. Matth. 23. vers. 34.*

De persecutionibus Justorum, ac de patientia eorum. pag. 113. n. 252. & 255.

Cùm autem Stephanus esset plenus Spiritu Sancto, intendens in Cœlum vidit gloriam Dei, & Jesum stantem à dextris virtutis Dei. Act. 7. vers. 55.

De gratia, ac fide miraculorum. pag. 77. num. 178. & seqq.

In festo S. Joannis Evangelistæ. *Conversus Petrus vidit illum Discipulum, quem diligebat Jesus. Joan. 21. vers. 20.*

De amore Dei erga homines, qui cognoscitur ex providentia magna, ac bonitate ejus infinita hominibus exhibita. pag. 165. n. 388. & pag. 168. n. 394. & seqq.

In festo Sanctorum Innocentium. *Angelus apparuit in somnis Joseph dicens : Surge, & accipe puerum, & matrem ejus, & fuge in Ægyptum. Matthæi 2. vers. 13.*

De modo cognoscendi malos à bonis spiritibus, pag. 39. num. 81. Ac de protectione Dei, qua tuetur ab inimicis eos, qui in illo suam constituunt fiduciam. pag. 88. n. 200.

In die Circumcisionis Domini. *Postquam consummati sunt dies octo, ut circumcideretur puer, vocatum est nomen ejus Jesus. Lucæ 2. vers. 21.*

De Sanctissimi Nominis Jesu virtute, & excellentia. pag. 206. n. 492. & seqq.

In die Epiphaniæ Domini. *Apertis thesauris suis obtulerunt Magi Domino aurum, thus, & myrrham. Matt. 2. v. 11.*

De adoratione, & humili oratione ad Deum effundenda. pag. 164. nu. 387. & pag. 206. num. 479.

In solemnitate Sanctæ Crucis. *Nunc princeps hujus mundi eiicietur foras. Joan. 12. vers. 31.*

Quomodo potestas dæmonis per passionẽ Christi fuerit sublata. p. 23. n. 65. & 66.

De mirabili crucis virtute contra dæmones. pag. 238. nu. 592.

In Die Ascensionis Domini. *Recumbentibus undecim Discipulis, apparuit illis Jesus : & exprobravit incredulitatem eorum, & duritiam cordis. Marci 16. vers. 14.*

De fide miraculorum: an sit eadem cum fide catholica. pag. 77. n. 178.

Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eiicient. vers. 17.

De potestate à Christo tradita omnibus in se credentibus ad dæmones eiiciendos. pag. 207. n. 495. & pag. 257. n 645.

Linguis loquentur novis. vers. 7.

Quomodo, & quando possint homines loqui variis linguis. pag 192. n. 458.

Serpentes tollent. vers. 18.

Deus protegit in se confidentes à morsu, ac veneno brutorum animalium. pag. 90. num. 206.

Et si mortiferum quid biberint, non eis nocebit. vers. 18.

Fiducia in Deum quomodo liberet à veneno. pag. 90. n. 207.

Super ægros manus imponent, & benè habebunt. vers. 18.

Fiducia in Deum infirmitates curat. pag. 95. n. 218.

In festo Sanctissimæ Trinitatis. *Data est mihi omnis potestas in cœlo, & terra. Matthæi 28. vers. 18.*

De potentia Christi in dæmones eiiciendo : ac cætera dona nobis conferendo. pag. 207. n. 494. & seqq. & p. 209. n. 500.

Euntes docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. vers. 19.

De efficacia Baptismi ad dæmones eiiciendos. pag. 231. n. 562. & seqq.

In festo SS. Corporis Christi. *Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus. Joan. 6. vers. 56.*

De Sacramenti Eucharistię efficacia ad dęmones expellendos. p. 234. n. 576. & seqq.

COM-

IN festivitatibus Beatissimæ Virginis Mariæ. *De qua natus est Jesus, qui vocatur Christus, Matth. 1. vers. 16.*

Maria dominatur dæmonibus. pag. 211. num. 506.

Nomen ejus invocandum. pag. 211. n. 507. & sequent.

In festo Sanctorum Angelorum. *Angeli eorum semper vident faciem Patris, qui in cœlis est. Matthæi 18. vers. 10.*

De Angelica custodia: & de Angelorum ministeriis. pag. 213. n. 512. & seqq.

In festo Sanctorum Apostolorum. *Convocatis duodecim Discipulis suis dedit illis potestatem spirituum immundorum, ut eiicerent eos. Matthæi 10. v. 1.*

De potestate Apostolis tradita à Christo ad dæmones eiiciendos, ac miracula patranda. pag. 207. n. 494. & sequent.

De fide, quæ eis necessaria erat ad dæmones eiiciendos, & miracula facienda. pag. 78. n. 179.

In festo unius Martyris. *Si quis venit ad me, & non odit patrem suum, & matrem suam. Lucæ 14.*

De fide actuali erga Christum, qua mediante reliquerunt omnia propter ipsum. pag. 64. n. 169. & seqq. & pag. 75. n. 175. & seqq.

Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. Matthæi 16. vers. 24.

De modo tribulationes pro Christo perferendi. pag. 113. n. 252. pag. 124. n. 255. & seqq. & n 792. & sequent.

In festo plurimorum Martyrum. *Cùm audieritis prælia, & seditiones, nolite terreri. Lucæ 21. vers. 9.*

De variis dæmonum tentationibus. p. 27. n. 72. & p. 305. n. 749. De resistentia eis ab hominibus facienda. p. 269. n. 668. & seqq. & p. 275. n 687. & seqq.

In festo Confessoris Pontificis. *Ecce Sacerdos magnus, qui in diebus suis placuit Deo.* Ecclesia in Off. Sanctorum Confess. Pontif.

De misericordia erga subditos afflictos exercenda ab Episcopis exemplo Sanctorum. pag. 16. n. 38. & 39.

In festo Confessoris non Pontificis. *Sint lumbi vestri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus vestris. Lucæ 12. v. 35.*

De operibus misericordiæ exercendis Parochis. pag. 17. n. 41. à Religiosis pag. 20. n. 56. præcipuè ab obsessis. pag. 221. n. 532. & seqq.

De oratione assidua, ac de conditionibus ad impetrationem infallibilem requisitis. p. 164. n. 387. & seqq. pag. 176. num. 408. & sequent.

In festo Sanctarum Virginum: *Simile est regnum cælorum decem Virginibus, quæ accipientes lampades suas exierunt obviam sponso, & sponsæ. Matth. 25. v. 1.*

De jejunio, quo carnem suam spiritui subjecerunt; ac inimicos visibiles, & invisibiles vicerunt. pag. 220. n. 529. & seqq. & pag. 228. n. 552. & sequent.

In festo Sanctarum mulierum non virginum. *Simile est regnum cœlorum thesauro abscondito in agro Matth. 13.*

Ex consideratione thesauri terreni mentem elevaverunt ad contemplationem thesauri cœlestis, ac in Deo solo suam fiduciam collocarunt. De fiducia in Deo collocanda. pag. 83. nu. 189. & sequent. De contemplanda Dei providentia, bonitate, ac fidelitate. pag. 165. n. 388. pag. 168. n 394. pag. 174. nu. 405. Exemplum Iudith adduci potest, ejusque orandi modus. pag. 200. n. 477.

In festo omnium Sanctorum. *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum. Matthæi 5. vers. 3.*

Sancti in cœlo regnantes dicuntur gladios habere ad nos tuendum. pag. 216. n. 520. phialas tenere, ut nobis benefaciant. ibi.

An licitè à nobis sint orandi pag. 217. nu. 521. Cur velit Deus nos Sanctos orare. pag. 219. n. 526.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

00567349